PRÆLECTIONES

ACADEMICÆ

In SCHOLA

HISTORICES

CAMDENIANA.

Cum

APPENDICE.

O XONII,

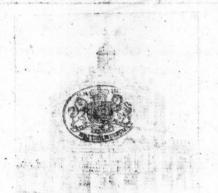
ETHEATRO SHELDONIANO: Vaneunt in Officina Benj. Tooke, Bibliopola Londinensis. An. Dom. MDCXCII.

Imprimatur,

JONATH. EDWARDS.

Vice-Can. OXON.

Julii 29. 1692.

PRÆLECTIONES

CAMDENIANÆ

A D

Initium vitæ HADRIANI à
SPARTIANO Scriptæ:

TRAJANI

Vitam universam, & HADRIANI honores sub TRAJANO gestos, pro temporis serie, disponentes, &c.

Accedunt

Diurnorum Urbis è tabulis Marmoreis Fragmenta, partim hactenus inedita:

Cum

N'OTIS,

In quibus veteris Anni Romani ratio explicatur.

Item

TABULE & CANONES

Ad

SUPPUTATIONES;

In Veteri Chronologia Romana, necessarii.

三、罗斯克克曼耳语。

JUDONALAMA CAMA

Office Albi demandari bunda.

TYPRIGES

oninacti our

: ontobours.

Simple Stance

The of the first Anneurons

CELEBERRIMÆ

ACADEMIÆ Oxoniensi

Officii sibi demandati hanc reddit rationem

HENRICUS DODWELLUS,

PRELECTOR

HISTORICES

pro Domino

Camdeno:

Simulque Statuit

Gratitudinis fuæ duraturum,

pro Virili fuâ,

M O N U M E N T U M.

serapa an a reco

CADEMAR

DROWSER

A MARIE AND A

M.M. CAN

Carry of Marks will faller

Nostram de his Scriptoribus Historiæ Augustæ, qua discrepat a recepta, sententiam ita breviter repræsentamus.

Scripfit inter annum Æræ Christianæ cexer. & eccer. propius tamen anno ecce. Præl. Proum. I. §. 10. Ab illo vitas sequentes scriptas existimo:

Adriani. Præl. Prowm. I. S. 10. Nec discrepant receptæ Inscriptiones. Ælii Veri. Præl. Prowm. I. S. 10. Consentiunt hic recepti tituli. Antonini Pii. Præl. Prowm. I. S. 11. Vulgo tribuitur hæc Vita Ca-

pitolino.

Marci. Præl. Proæm. I. S. 12. Vulgo tribuitur Capitolino.

Veri Imperatoris. Præl. Proæm. I. §. 13. Vulgo trib. Capitolino. Commodi. Præl. Proæm. I. §. 14. Vera tamen fortasse vulgata Inscriptio qua afferitur Lampridio. Præl. Proæm. II. §. 8.

Pertinacis. Præl. Prowm. I.S. 15. Forte à Lampridio, Præl. Prowm.

II. §. 8. vulgo habetur Capitolini.

Didii Juliani. Præl. Proæm. I. §. 15. ut vulgo inscribitur. Forte tamen Lampridii. Præl. Proæm. II. §. 8.

2. VULCATIUS GALLICANUS Diosletiano etiam dicavit. Scripfit forte ante Spartianum, vel Spartiani confilium Tyrannis duntaxat addendis augere voluit. Præl. Proæm. I. §. 8. IV. 2.5. Ejus eft vita unica.

Avidii Cassii. Præl. Proæm. I. S. 16, 17. Consentiente etiam

recepta Inscriptione.

3. LAMPRIDIUS, sub Diocletiano scripsit vitam Severi Imperatoris. Præl. Proæm. II. §. 3. 8. Alius Auctor ab Auctore vitæ Alexandri. Pr. Pr. III. 5. Vulgo tamen creditur su-

isse Spartiani.
Forte etiam Commodi, Pertinacis, & Didii Juliani. Pr. Pr. II. §. 8.

4. CAPITOLINUS non Diocletiano, sed Constantino Magno, vitas à se exaratas inscripsit. Pr. Pr. II. 5, 6, 7, 8. Scripserat Tatius Cyrillus in ejusdem Constantini gratiam vitas imperatorum è
Gracis Scriptoribus collectas. Has auxit Capitolinus novis è Scriptoribus Latinis Collectaneis. Pr. Pr. II. 11. III. 3. Novum erat
ejus consilium, de jungendis in unum volumen plurium Principum
vitis. Præl. Pr. III. §. 8. Collegit autem in gratiam Constantini,
præcipue Antoninos. Pr. Pr. II. 11. III. 2, Scripsit circa annum
Æræ Christianæ cccxxxv. Præl. Proæm. II. §. 7. & III. §. 3. Non

tamen habuisse videtur ob oculos, ut vulgo creditur, in Latinis suis Scriptoribus, Spartianum, Vulcatium, Lampridium; sed (inter alios) Marium Maximum, Præl. Proæm. II. §. 9. &t III. 5. &t Cordum, Pr. Br. III. 8. &t Suetonium, Præl. Proæm. IV. 10. 11. Cavit hic Auctor Auradopius, quod non secere priores hujus Corporis Scriptores. Præl. Proæm. II. §. 12. Hujus puto suisse sequentes:

Pescennii Nigri. Præl. Proum. II. S. 4, 5, 6, 7, 8. Ejusdem qui scripfit vitam Alexandri. Pr. Pr. III. 6. Quæ tamen vulgo titulum

habet Spartiani.

Macrini. Præl. Pr. II. §. 11, 12. Suffragante etiam Instriptione.
Diadumeni. Præl. Proæm. III. §. 2. Vulgo habetur Lampridii.
Heliogabali. Præl. Proæm. III. §. 3. Vulgo tribuitur Lampridio.
Alexandri. Præl. Proæm. III. §. 4. Alius certe fuisse videtur, qui hanc vitam scripsit, ab Auctore Severi. Præl. Proæm. III. §. 5. Idem tamen qui Auctor Nigri. Præl. Proæm. III. §. 6. Vulgo creditur Lampridii.

Maximinorum duorum. Non certe Spartiani, sed Capitolini. Præl.

Proum. III. S. 7. Suffragante etiam titulo.

Gordianorum trium. Præl. Proum. III. §. 8. Ut vulgo. Maximi & Balbini. Præl. Proum. III. §. 9. Ut inscribitur.

5. TREBELLIUS POLLIO scripsit sub Diocletiano.
Post aliquot annos ab anno Æræ Christ. ecxesto. Præl. Prown.
V. §. 4. Post an. eccss. Pr. V. §. 8. Ante Kal. Maias anni ccc. non diu. Pr. Pr. V. §. 4. Decreverat vitas Principum ad Diocletianum usque scribere. Non præstitit tamen ustra Claudium & Quintillum. Pr. Pr. V. §. 3. Non vidit priores nostræ Collectionis Auctores. Pr. Pr. IV. §. 7.

Valeriani Patris & Filii. Præl. Proæm. IV. S. 14. Scripferat in Valeriani Patris vita res Gallieni omnes, Patre Imperante, ge-

stas. Et quidem per coss. Ib. §. 15.

Gallienorum duorum. Præl. Protem. IV. S. 16.

Triginta Tyrannorum. Præl. Prowm. V. S. 2. Has vitas scripsit festinanter, sequentem accuratius. ib. Non certe Capitolini sunt. Pr. Pr. V. S. 4.

D. Claudii & Quintilli. Proel. Proum. V. S. 3.

6. FL AVIUS VOPISCUS continuavit Pollionem. Præl. Prowm. V. S. 7. Collegit vitas priores è Suetonio. Pr. Pr. IV. S. 11. Posteriores è Mario Maximo, ib. S. 12. Ordine infra notato. Pr. Pr. V. S. 6. diversis temporibus. ib. S. 7. Mortis in prospectu. Pr. Pr. VI. S. 2. Juvenis tamen. ib. S. 3. Proximus ætate Pollioni. ib. S. 4. Secundam harum vitarum adornavit Editionem cui nova multa inseruit, post ann. Ær. Christ. cocvina. Præl. Pr. VI. S. 7.

VI. S. 7. Post ann. cccxLIT. S. 10. Post ann. cccxLIII. S. 9. Post ann. cccvrm. ib. 6. II.

D. Aureliani. Præl. Proum. V. S. 6. ad Tiberianum, ib. S. 7. Post anni cocuri. Hilaria Nov. 3. Vix ante ann. cocur. Vivo tamen Diocletiano. S. S. Sed Imperante Constantio. ib. C. 9. Post Maii 1". cocv. ante Jul. xxv. cccvi. Pr. Pr. VI. 6. 1, 2.

Taciti & Floriani, uno Libro. Præl. Proum. V. S. 6.

Probi. Præl. Proum. V. S. 6. ad celfmum. ib. S. 7.

IV. Tyrannorum, unico Libro. Præl. Proam. V. 6. 6. ad. Baffum. ib. 6. 7.

Cari, & ejus liberorum, unico Libro. Præl. Proum. V. 6. 6. Imperante Constantio Chloro. ib. 6. 10. Imperante Gulerio Maximiano.

ib. 6. 11. Sed Imperii eius initio. ib. 6. 12.

1.

0.

n. ni

ad

m

e-

at

e-

fit

nt.

æl. V. ta-

10-

ate em

Pr. .7.

Collectionem horum Scriptorum hodiernam non ipfi continuarunt Auttores. Przd. Proum. IV. S. 12. & VI. S. 13. Non vidit Victor Schotti qui scripsit ann. ecct.x. ib. S. 14,17, 16. Sed nec Eutropius, Rufus Festus, aut Orosius. ib. S. 17. Separatum volu-men, de Casaribus & Tyrannis, non ipsi distinxerum Auctores. Præl. Proæm. IV. S. 6, 7, 8. Sed primi hujus Corporis Collectores. Juniores rurfus confuderunt. ib. 6. 9.

The first to have the strength the Shirt was

week acording the Et W. & a Engagement were Pringer .

A Thronton supplement of the state of the st

was the state of the state of the state of

Disch andthe Cone devisers. Men medich samen about

I Daistilly it to V & T. Non ville princes not

The restaurant where the source tourists

Valerius Valve of the love Program W

Les Contestion Park Practice. and shaman anexamina are a decorated

The supple to the supple set of the supple set o

to done all home they be the think

And the convert strategy of the first of the

A William of the Berling West Property Style TREETLETS STOY IN

Gionia Aufforce Re p. TV S -

in Veleral Week in the con College of the Price Synopfis

		Synopis Chionologica v ua Trajani, erumque Tra
	Æt.	driani, Trajano Imperante, gestarum.
53.		SEptembr. XVIII. natus TRAJANUS. Przel. IV. in
58.	\$	Coepit Bellum à Corbulone gestum in Parthos. Præl. IV
	13.3	in Spart. Adr. §. 5. Pacem certe eo anno fuisse indicat Seneca quo Lugdun. conflagravit, anno à fundatione sub Plan
		co co. Epist. 91. Idem erat Domini LvIII. U.C. 811. Lug dunum condiderat Plancus anno U.C. Varroniano 711.
65.	12 13	Laurum Parthicam sub Corbulone adhuc Puer meruit Trajanus. Præl. IV. in Spart. Adrian. §. 5.
66.	13	Corbulo ipse occisus anno Trajani XIII°. vel xiv°. Præl
	3	IV. in Spart. Adrian. §. 5.
67.	14	Trajanus Tribunus. Præl. IV. in Spart. Adrian. 5. 5.
76.	23	Januar. XXIV.natus HADRIANUS. Przelect I. in
		Spart. Adrian. §. 1. Finis Trajano stipendiorum decem quorum meminit Plinius in Panegyr. c. 15. Vel potius for-
82.	20	teanno superiori.
02,	30	Ætas Trajani legitima ad petendam Praturam. Præl
83.	30	IV. ad Spart. Adrian. §. 1. Prator Trajanus anno Æt. xxx°. Præl. IV. in Spart.
u3.	30	Adrian. 6. 1.
84.	31	Legatus forte Pratorius in Provinciam miffus Traja-
	Hadr.	none Donal TV7 in Count Advisor C
Sc.	9 32 10 33	Xo. Ætat. Hadriani anno mortuus Hadriani Pater. Tra-
٠,٠	10 33	janus Hadriani Tutor. Præl. IV. in Spart. Adrian. §. I. Trajanus tum Prætorius. Recte. ib.
90.	14 37 15 38	Hadrianus Tutela exit, XVº. æt.annoà Trajano abductus
	13 30	è Patria militiam init. Præl. IV. ad Spart. Adrian. §. 3. Pr.
		V. S. 1,2. Hinc incipiunt Hadriani Stipendia. Præl. V.
		ad Spart. Adrian. S. 11. Romam concellit Trajanus Con-
		fulatum initurus. Præl. IV. ad Spart. Adrian. §. 3. Pri-
		mus Hadriani gradus in gratia Trajani, Przel. XVI. ad
7	0	Spart. Adrian. S. 2.
91.	15 38	COS. I. Trajanus. Præl. IV. ad Spart. Adrian. §. 3.
93.	17 49	Mors Agricolæ Augusti XXIII. Adhuc clades Reip.
		Nondum ergo laurus Domitiani Sarmatica. Præl. IV. ad
	18 41	Spart. Adrian. §. 3. Expeditio Domitiani necessaria in Sarmatas mense Maio,
94.	18 41 19 42	& laurus ab eo Sarmatica inde reportata. Hoc anno scri-
		pfit II. & III. Sylvarum Libros Statius, & VII. Epi-
		gramm.Lib. edidit Martialis. Præl. IV. ad Spart. Adrian.

5.3.4

§. 3,4: Hadrianus Judex. ib. §. 5. Hoc nempe anno, velfortaffe fequenti. Præl. V. ad Spart. Adrian. §. 12.

Reversus anni initio Domitianus, missusque in Decebalum Trajanus, anno Ætatis suæ, ut videtur, XLII°.
Præl. IV. ad Spart. Adrian. §. 3, 4. Hadrianus Tribus
nus II°. Legionis Adjutricis. Sub Trajano, ut videtur.
Ib. §. 5. Nisi forte potius Judex. Præl. V. ad Spart. Adr.
§. 12. Domitiani Trajanig; hoc Bello, hostes præcipui Germani, non Daci. Præl. VI. ad Spart. Adrian. §. 4, 5. Sub
hujus anni sinem Coloniam Agrippina venerit Trajanus.
§. 8. Trajano ad Exercitum prosecturo omina. Periculum Reip. suror castrensis, Civium clamor, dum Capitolium ascenderet. Plin. Panegyr. c. 5. Iter Trajani. Præl. VI.
ad Spart. Adrian. §. 8.

Hoc anno Domitiani ultimo, forte potius quam superio- 43 20 96. ri, Hadrianus Tribunus Legionis II. Adjutricis. Postea in Massam translatus, extremis jam Domitiani temporibus. Præl. V. ad Spart. Adrian. §. 12. Hoc demum anno movit in hostem Trajanus cum comite Hadriano Legionis jam

dicta Tribuno. Præl. VI. ad Spart. Adrian. S. 8.

t

n

1.

t.

4.

4-

Į.

113

V.

11-

i-

ad

ip.

ad

10,

ri-

bi-

m.

4

Trajani literæ laureatæ missæ è Pannonia. Præl. IV. ad 44 21 22 97. Spart. Adr. §. 8. Præl. VI. ad Sp. Adr. §. 8. Tum Hadrianus exercitus Massaci nomine Trajano gratulatus in Germaniam superiorem à Trajano remissus est. Præl. VI. ad Spart. Adrian. §. 8. Nuncius erat de Trajani Adoptione Hadrianus. §. 7. Adoptionis die dicata Jovi Capitolino laurus. Plin. Panegyr. c. 16. Propter laureamillam Nerv. Imp. II. appellatus, & Trajanus ipse Germanicus. Præl. IV. ad Spart. Adrian. §. 4. Præl. XI. ad Sp. Adr. §. 10. Trajanus hocanno cum Adoptaretur à Nerva. I M. P. I. Præl. XI. ad Spart. Adrian. §. 8, 9, 10. Hinc incipiunt Trajani Tribunitiæ Potestates. Præl. XIX. ad Spart. Adrian. §. 22.

Nondum Romam venerat Trajanus. Præl. IV. ad Spart. 45 22 98. Adrian. §. 8. Præl. VI. §. 1. Trajanus in Mæsia cum nuncium acciperet de morte Nervæ. Præl. VI. ad Spart. Adr. §. 1.7. Hoc anno ex Oraculo omen Imperii accepit Hadrianus. Præl. VII. ad Spart. Adrian. §. 12. Trajanus hujus anni sine I MP. II. appellatus de contemtis, non domitis, Dacis. Præl. XI. ad Spart. Adrian. §. 11. Hoc anno sortes Virgilianæ ab Hadriano, post Nervæ mortem, consultæ. Præl. XVI. ad Spart. Adrian. §. 9.

• Hoc demum anno Roman venit Trajanus. Præl. IV. ad 45 23 99. Spart. Adrian. §. 7, 8. Præl. XI. §. 11. Leges deinde Trajani & beneficia quibus cognomen OPTIMI hoc anno consecutus est. Præl. IV. ad Spart. Adrian. §. 7. Sabina Hadriano nupta hoc anno, vel sequenti. Præl. XVI. ad

Spart, Adrian. S. 9.

Cœpit

100. 24 47 Cœpit hoc anno Bellum Dacicum I. post initium Septembris, & tamen ante Oct. xxvII. non multo. Præl. XI. ad Spart. Adrian. §. 14,15. Hoc anno Librum Epigrammatum XI. edidit Martialis. ib. §. 15. Hoc anno, Kal. Sept. Panegy divit Plinius. ib.

Panegyr. dixit Plinius. ib.

9uestor Hadrianus anno Æt. xxv. labente. Præl. X. ad Spart. Adrian. S. 9. 14. Hoc anno, vel sequenti, Trajanus I M D. III. appellatus, propter res à ducibus in Oriente gestas. Præl. XI. ad Spart. Adrian. S. 12. Hoc codem, ut videtur, anno curavit Hadrianus Asta Senatus. Præl. XI. ad Spart. Adrian. S. 2, 3, Hoc anno præcipua Belli

Dacici 11. gesta. Præl. XI. ad Spart. Adrian. §. 15.

Post curam Actorum Senatus Hadrianus Trajanum confecutus in Dacia deprehendit. Præl. XI. ad Spart. Adrian. § 2, 3, 4,5. Ita tamen ut partem in Bello nullam habuerit, finito nimirum antequam ille in Daciam venisset. ib. § 15. Trajanus I M P. IIII. COS. IIII. & D A CIC. T. P. VI. Itaque hujus anni fine, de hoc Bello Daciao priori. Reversus hujus anni fine, ut, pro more suo, Roma Considerum v., inire posset. Præl. XI. ad Spart. Adrian. § 13.

COSS. Trajano V. & L. App. Maximo II. contra Viros Clarissimos Norissum & Mediobarbum. Præl XI. ad Spart. Adrian. §. 13. Initium Belli Dacici II. ante Octobrem. Pr. XII. ad Spart. Adrian. §. 13. Tribunatum annuum inivit Hadrianus Dec. X. hujus anni. Præl XII. ad Spart. Adrian.

§ 8. nempe anno Ætat. xxvIII°. ib. § 4, 5. Hinc Fastos emendamus.

104. 28 51 COSS. TI. FULIO CANDIDO II. A. FU-LIO QUADRATO II. Hoc anno propter Hadriani Tribunatum Pleb. quem tenuit his COSS, teste Spartiano, usque ad Dec. x. Præl. XII. ad Spart. Adrian. § 8. Male hoc anno Suranum II. & P. Neratium Marcellum habent recepti Fasti. Præl. XII. ad Spart. Adr. § 10. Pr. XIII. § 2.

105. 3653 COSS. COMMODO & CERE ALI. Præl.XIII. ad Spart Adrian. §. 2. Male Candidum & Quadratum Fafti vulg. Hoc demum anno, finito Tribunatu, in Daciam venit Hadrianus, & Legionis 1. Mineruia Tribunus multa & egregia faéta hoc Bello edidit. Præl. XII. ad Spart. Adr. §. 9. Præl. XIII. §. 2. Hoc anno fortaffis exeunte finis Belli Dacici II. Præl. XIII. ad Spart. Adrian. §. 4. Inde Trajanus I MP. V.T. P. VIIII. Præl. XII. ad Spart. Adr. §. 9. Præl. XIII. §. 4. Eadem T. P. VIIII. I MP. VI. de Arabibus à Palma, eodem quo Daci, Dione teste, tempore, devictis. Præl. XII. ad Spart. Adrian. §. 9. Præl.XIV. §. 4. Hoc anno exeunte gemma hæreditaria donatus Hadrianu. Præl. XVI. ad Spart. Adrian. §. 10.

106. 3053 COSS. C. SOSSIO SENECIONE IV. & L.

LICINIO SUR A III. Si quidem hocanno Romam nondum redierit Hadrianus, Bello nondum confecto. Pr. XIII. ad Spart. Adrian. §. 3. Sin redierit, & Praturam adeo hoc anno Etaits xxxv. legitimo gefferit Hadrianus; tunc sequentis anni COSS. huc reducendi erunt, hique adeo ad illum differendi. Quod fortasse verisimilius est, confiringetque limitibus adhuc arctioribus Fastos Confulares. ib. §. 4. Vulgo hic leguntar Commodus & Cerealis. Hoc anno fortasse insemne sins Belli Dacici II. & Trajanus IMP. V. & VI. Id quasi verum esset, hujus sequentiss; anni COSS. digessimus, aliter sortasse transponendos.

d

2-

t,

ζ.

2-

-

n,

1

lli

1-

n.

t,

T.

rm.

os t.

r.

it

n.

os

Ja-

4-

1-

nt

2. L

2-

311

ıL-

t.

115

ir,

de

E,

4.

L.

COSS. C. JULIO SERVILIO URSO SER- 431107. VI ANO, & SUR ANO II. Praturam gestit Hadrianus, teste Spartiano. Hoc nempe, vel superiori fortasse potius, anno. Si ita, superioris anti COSS suc potius reponendi erunt. Hos COSS. Ordinarios suisse probatur, non, ut vulgo creditur, suffectos. Præl. XII. ad Spart. Adr. S. 10. Præl. XIII. S. S. &c. Vulgo hic COSS. Senecio IV. & Sura III. Fortasse rectius. India Provincia sacta à Trajano. Pr. IV. ad Spart. Adr. S. 10. vid Addend. ad Irea.

COSS. APPIO ANNIO TREBONIO GAL- 55 32 108.

LO & M. ATILIO METILIO BRADUA

Præl. XIV. ad Sport. Adrian. § 1. Vulgo lidem COSS.

Hoc anno Hadrianus Legatus erat Pratorius in Passonia
inferiori. ib.

COSS. P. AL. M. A. 11. 8c TULLO. Przel XIV. ad 56 33 109.

Sport. Adrian. S. 4. Vulgo lidem. Jam Conful luffectus 57 34 109.

Hodrianus ib. S. 33.4. Post annum Actoris XXXIII. que Es as erat lub Imperatoribus Confulatui logitima. Przel.

XIII. ad Sport. Adrian. S. 10. Przel. XIV. S. 3,4. Fueritne autem collega ejus in Confulatu Publilius Cefus, non confut. S. 10. Hoc Hadriani Confulatu mortus est, ut videtus, Iro. Hoc Annovenit Trajani Hadrianique Amicus. ib. S. 11. Hoc annovenit Trajani in Orientem pro Chronologia Antiochema, Przel. XV. ad Sport. Adrian. S. 9. Sed falfa est. S. 10. Hoc tandem anno comperit Hadrianus adopendum fed Urajano effe. Przel. XVI. ad Sport. Adr. S. 11.

COSS. PISÓNE & BOLANO Prel. XIV. ad 178 34 110.

filitii ib. §. 7.

COSS. C. JULIO SERVILIO URSO SER 18 23 111.

VIANO II. & L. FABIO JUSTO. Non-Pijane 29 33 111.

8. Belone, ut voluntalii. Sed noskri COSS. & heim as mi crant, 3c quidem Ordinarii. Perel. XIV. ad Spart. Adr. §. 7,8,9. Paludem Pomptimum firavit hocanno Trajanus.

ib. §. 11. Hocanno Terramotus Asticchemus pro Chronologia Appiechema Preel. XV. ad Sp. Adr. §.9. Falic. § 10.

112. 新器 COSS. TRATANO AUG. VI. & FULIO AFRICANO. Et vulgo. Hocanno Expeditionem Parthicam suscepit Trajanus. Roma discessit mense Macedon. Hyperberetæo (fi recte Malela) post Sept. XXIV. Transiit per Athenas, quo tempore Archon Atheniensis erat Hadrianus. Inde, per Afiam Proconsularem, Lyciamque, Seleuciam venit atque Antiochiam. Tum, captis fine prælio Samofatis, ad Sata, ubi Anchialum donis munerat Heniochorum & Machelonum Regem. Inde Elegiam Armenia civitatem. Hic, supplice Parthamasiride, IMP. à militibus acclamatus Trajanus est, quali de Regno dato. Eum tamen titulum non accepisse puto, quia conditionibus non stetit Parthamasiris. Præl. XV. ad Spart. Adr. §. 4 In Armenia, ut videtur, byemavit. ib. §. 5. Aliter Inscriptio Hispanica, nobis suspecta. ib. Jam de Neratio Prisco IC, porius quam Hadriano, adoptando cogitat Trajanus. Præl. XVI. ad Spart. Adr. 6.6.

113. 37 60 COSS. L. PUBLILIO CELSO II. & C. CLO-DIO CRISPINO. Et vulgo. Hocanno Mesopotamiam & Arabiam sub ditionem redegit Trajanus. Præl. XV.

ad Spart. Adrian. S. 6.

4. 35 61 COSS. L. VIPSTANO MESSALLA & M. PEDONE VIRGILIANO, anno U.C. Varroniano 867. 2° poltquam Trajanus venerat in Orientem. Præl. XV. ad Spart. Adrian. §, 7. Vulgo COSS. Hafta & Vopifcus. Hoc anno, exeunte, finito Bello Partbico priori redit Trajanus Antiochiam ad hyemandum. Jam IMP. VII. T. P. XVII. appellatus eft, & PARTHICI nomen nondum confirmatum adeptus, & Mesopotamiam omnem usque ad Tigrim. Hoc anno Decemb.

XIII. Terræmotus Antiochenus. ib. §. 8.

COSS. 9. NINNIO HASTA, & P. MANI-115.器器 LIO VOPISCO. Vulgo Meffalla & Pedone. Vere Bellum Parthicum, rogatu Patrum, repetit Trajanus. Adiabenen omnem, Affria Nino finitime partem in fidem recepit. Arbela etiam & Gaugamela & Palastinam. Inde IMP. VIII.T. P. XVIII. Præl. XV. ad Sp. Adrian. S. 11. Rursustrajecto Tigri Ctesiphontem Imperii Parthici sedem occupat. Inde I M P. VIIII. T. P. XVIII. & PARTHICI cognomen confirmatum. Tum secundo Tigri navigat, Messen Insulam cum Rege Athambelo capit, & castrum Spasini, & Chaldeos, & intra Tigridem fortaffe omnia, terruitque usque ad Indum fluvium. Tum demum Babylonem redit byeme. Jam deficiunt è gentibus subactis nonnullæ. ib. 12. Provinciæ item aliæ hoc anno subactæ: Præl. IV. ad Spart. Adrian. § 10. XVIII. ejus anno Belli Parthici initium. Fulian.

Julian in Cafarib. Quod hoc demum anno Parthos ipsos, non gentes duntaxat Parthis subditas, aggressius surit Irajanus. COS. suffettus, hoc, ut videtur, anno Lusius Quietus. Przel. XVI. §. 7. Hoc anno exeunte, vel sorte 117. ineunte Jovis Nicephorii Oraculum consuluit Hadr. ib. & Przel. XVII. §. 5.

COSS. ELIANO & VETERE, ut vulgo. De- 63 40 116- ficiunt Judei, Egyptii, & Cyrenaici, anno Trajani xvIIIº. à morte Nerve. Missus in Judeos Egyptios Martius Turbo. Motus etiam Judeorum Cypriorum anno Trajani xIXº. Præl. XV. ad Spart. Adrian. §. 13. Et Mesopotamenorum. Nisibis & Edessa à Lusso Quieto captæ. Præl. IV. ad Sp. Adr. §. 11. Præl. XV. §. 14. Judei Mesopotameni ab eodem devicti. Seleuciam expugnat Erucius Clarus. Præl. IV. §. 11. Præl. XV. §. 14. Trajanus Ctesiphontem venit, & Regem dat Parthis. Inde, ut videtur, IMP. X. Tum Bellum ejudem in Arrenos. ib. §. 15. Syriæ post Atticum præsectus Lusus Quietus. Præl. XVI. §. 7. Hinc incipiunt Tribunitiæ Potesfates Hadriani. Præl. XIX. ad Spart. Adrian. §. 22. Vid. Proleg. ad Append. Diss. Cyprian.

COSS. NIGRO & APRONIANO, ut vulgo. 64 41 117. Hadrianus, hoc anno, Syriæ præfectus. Præl. XV. ad Spart. Adrian §. 16. Hoc anno Oraculum Daphneticum confuluit Hadrianus. Præl. XVI. ad Sp. Adr. §. 7. Hoc anno rursus moturus in Atrenos Trajanus, morbo impeditus est. Præl. XV. §. 16. Præl. XVII. §. 5. Jámque fortasse præl. XV. §. 16. Præl. XVII. §. 5. Jámque fortasse prælius quam anno 115. Oraculum Jovis Nicephorii confuluit Hadrianus. ib. Abægrotante Trajano missus, ut videtur, Hadrianus in Syriam. Postea COS. II. designatus

The months sured introduction Parties Diano

Peters Configuentia trans Park XIX es Serv. -other. C. R. A. vert transca. Trebaneta. Peterfee an popular period. de-

Towns of a first bill of Swit Aurin C .

Could a Tortain Alega describe of a market in

I dentitied a seelecter storige is includent. From M.

rice and and the figure of the state of the

- Free of the property of the policy of the state of the

the new of the minimization of the military will arrest the section of the sectio

Prof. A. S. and Sanata of the Market of the

Pro My of Burk Beam to 25.

and the blind stand var

and the second second second second

Hadrianus, jam in Provincia.

O

m

lalv.

y-

ipnis

E-

ifi-

ali

ou-

æl.

ib.

.6.

0-

mi-

V.

M.

ar-

SS.

ar-

um.

R-Memb.

II.

ere

Afi-

Sti-

Sp.

pe-P.

um.

Re-

,8

In-

am

art.

ian.

Swan Gr

Tiberm, Pu	SHEET WHEN	anami ind th	Puterta a	a dimen (
Synopfis	Chronolo	gica rera	um alian	um obite
40	Chronolo	cidentiur	0 0 0 12X	onsign inor

pirolim, dictione on source 1 MP 1111 Prof XI

	good screen with and make the party of the the the
Urb. Con	
Varron.	
. 663.	REllum Sociale, Przel. III. ad Spare, Adrian S. 2.
665.	Admini Hali in Tribus novae octo leorlim. ib. A
670.	Admiss Itali eriam in Tribus Urbis veteres ib
699.	Variativs [OPAIN virtiem lumiif anno. Attatac xuo mat
1000	anno I itals Varraniano 6x4 Here! V ad Shart Ade K
705.	Marcus Liceronas fillus forcim quertem filmost websit on
	Urbis 690. ib. Item Augustus hoc, vel lequenti, anno s
14.24	gan fumfit. Przel. V. ad Sp. Adrian. S. I. Ætat, XIV.
-1 -	Augustus poplo ante Sept. KXIII. anno Altain XXI
710.	exercition Conference Manus mentions for the
	Exercitum conferiput. Natus minirum Sept. XXIII° ann
	Control Control of the Control of th
711.	Usbis 601, Proel. XIX ad Spart, Adr. 5.26. Augustus COS. appe district XIX. laberte Proel. V. a
	Spart. Adr. S. 2. COS. factus elt Sept xxxxx Prael XII
	20 Spart. Adrian. 5. 20. Triumviratus Suinquennium 1
TIL.	ad Spart. Adrian. S. 26. Triumviratus Surrquezzum 1. coepit Novembr. 1882 Pred 1 26. Nomen Imperatoris, qua fummum faitigum deno
725.	Nomen imperatorie, qua lummum fastigium depo
	tabet, Augusto decretum Præl XIX ad Sacrt Adr. S. 25
726.	tabet, Augusto decretum Prod. XIX ad Spart Adr. S. s. Terrii Triumpuratus Quinquesques coo faccetit. In
	PET ANTON ACCOUNTS OF THE PARTY
111	Special Administration of the Control of the Contro
	IHI, August XIX. IDIC. 8. 20. Topen hocanno, val fequen
5	II. HIMLE Taberius, Com annum Atatis view ablatis The
	matus Movemb xvs. anni Varroniani 710. Pret. V. ad
	Spart Adrian S. I.
727.	Hocanno Celar Offerianus Augultus appollatus all sa
1-1.	Præl. XIX. ad Spart. Adrian 6 25
731.	Præl. XIX. ad Spart. Adrian. § 25. Hinc incipium Augusti Tribunitia Potestates, primo
1	Imperii Quinquennio finito. Præl. XIX. ad Spart. Adrian
	S. 8. Data ramen Tribunitia Potestas anno potius fe-
	quenti, ut videtur. ibid. §. 21.
	Conference seltimi Deal VIV and all all all all all all all all all al
732.	Confores ultimi Prel XIX ad Sport Adrian 5. 16.
735-	Censoria Potestatis Augusta decrette Quinquennia in-
736.	cipiunt, Præl. XIX. ad Spart. Adrian. S. 23.
1000	Tribunitia Potestates Agrippa incipiunt. Præl, XIX ad
. 15	Spars, Adrian S. 21, 34 and and agent goth by M.
739.	LEVE MINUS WALL SEQUENTED TO THE TOTAL SECTION AND LINE
	Firel. Al A. ad Spart. Adrian 6 22
741.	AUGUITUS PODITIES MAXIMUS DOR MORTEM I saidi Man.
	Ill & Præl, AlA ad Spart, Adman & ak
746.	Augustus primuslauream depoluit in gremio Jovis Co-
	Promio Jours Co.
	pitolini

	pitolini, dictusque eo nomine IMP. IIII. Præl. XIX-	
1	ad Spart. Adrian. §. 4.	
ı	Tribunitia Potestas in Quinquennium data Tiberio. Pr.	748.
ı	XIX. ad Spart. Adrian. S. 21. Cum scilicet Tiberius	1.4
ı	annum ageret Ætatis suæ xxxvim. ib. §. 22.	
ı	Togam virilem sumsit Caius Augusti nepos, xivo. Æ-	740 .
ı	tatis anno absoluto, xvo. incheato. Natus viz. anno	749
ı	Varroniano 734. Præl. V. ad Spart. Adrian. §. 2.	
ı	Toom willer further Lucius dury Chinana To	-
	Togam virilem fumfit Lucius Augusti nepos xiv. A	
В	tatis anno completo, xvo. labente. Natus ann Varronia-	
П	no 737. Præl. V. ad Spart. Adrian. §. 2.	
В	Exiit Tribunitia illa Potestas prima Tiberio concessa in	
	Quinquennium. Nempe dum Rhodi exularet Tiberius,	
N.	Præl. XIX. ad Spart. Adrian. §. 13. 21.	100
	COS. Caius Quinquennio post sumtam togum, Præl. V.	TIC Cheir
B	ad Spart. Adr. S. 2.	754. 1.
В	Rediit Tiberius à Secessiu Rhodiaco. Mortuus est Lu-	
П		-2.
12	cius Augusti filius per Adoptionem. Præl. V. ad Spart.	
В	Adrian. S.2. Lucii memoria in Cenotaphio Pifano ce-	
Z	lebratur Augusti xx1°. Tribunitia Augusti Potestate xxv.	
П	Præl. XIX. ad Spart. Adrian. §. 26.	100
8	Adoptatus ab Augusto Tiberius, & Tribunitia Potesta-	4.
	te rursus donatus. Præl. XIX. ad Spart. Adrian. §. 13.24.	
9	Adoptatus nimirum Jun. xxvII. ibid. §. 26. Cum men-	1747
	se Februario præcedente mortuus esset Caius, ibid. Tribu-	
l.	nitia Tiberii Potestates ab Augusti Natali Aug. XIX. for-	
1	te numeratæ, ibid. §. 28.	
	Germanicus Proconful. Præl. XIX. ad Spart. Adrian.	II.
L		4
	5. 17. viz. anno Urbis Varronian. 764. ib.	
В	Germanicus COS. viz. ann. Urb. Varron. 765. ibid.	12.
ı	Tribunitiam Potestatem cum Augusti Tribunitia Pote-	13.
	state parem accipit Tiberius, viz. in decennium. Præl. XIX.	
	ad Spart. Adrian. §. 11. 17. 21. 24. Non, ut vulgo cre-	27.87
	ditur, anno Augusti antepenultimo.	
П	Germanico decretum Imperium Proconsulare. Præl.XIX.	14.
	ad Spart. Adr. 6. 17.	-4-
	Germanicus è Germania missus in Syriam. Præl. XIX.	17.
	ad Spart. Adr. S. 17.	-/-
ı		22.0
	Tribunitiam Potestatem accipit Drusus Tiberii filius.	22.
	Præl. XIX. ad Spart. Adrian. §. 6.	
	Britannicus Claudii filius natus. Præl. V. ad Spart.	42.
	Adrian. S. 4. Contra Cl. Pagium in Diff. Hypatic.	.11
	Nero anni hujus initio togam fumfit virilem. Matu-	51.
	ratam scilicet, ante annum Ætatis xiv". impletum. Na-	167
	tus Decemb. xvo. anni Æræ Christianæ 371. Præl. V. ad	
	Spart. Adrian, S. 3. Etiam Imperium Proconsulare ac-	
	cepit. Præl. XIX. ad Spart. Adrian §. 16.	
	Britan-	
	2777	

At-

56. Britannicus hujus anni Febr. XIIIº. fi vixisset . XIV". Ætatis annum completurus erat. Præl. V. ad Sp. Adr. 6.4. Tito Tribunitia Potestas data. Præl.XIX. ad Spart. Adr. 71. S. 22.[] DIT A 136. Adoptatus ab Hadriano Elius Calar, & Tribunitia Potestate ornatus Præl. XIX. ad Spart. Adrian & 220 Adoptatus ab eodem Hadriano Antoninus Pius, fimiliterque Tribanitia Potestate infignitus. Præl. XIX. ad Spart. Adr. 6. 22. 1147. Anno Urbis 900° Marco Tribunitia Potestas data Pii -lun about decennalibus, Præl XIX, ad Sp. Adrian 6.22.511 - 161 Lucio, Marci, per Adoptionem, fratri Tribunitia Po-- it modert teftas data Præl. XIX ad Sp. Adrian. 6 22 mode 175. Commodus togam virilem fumfit, nondum complete anno Atatis xIV. Natus nimirum Avenst. xxxx. anni Ar. Christ. 161'. Prael V. ad Sp. Adrian 6. 5. Tribunitiam ctiam Potestatem accepit. Præl XIX. ad Spart. Adr. 5. 22. ToI. Post huncannum, & tamen ante rosm feriplit Impoftor qui Sibyllina confinxit. Præl. VII ad Spart. Adrian. 6.12. Poften Philopatridem scripfit in Agypto Lucianus. ib. 108. Quinquennalibus Severi Patris Tribunitia Poteftas chata Caracelle. Præl. XIX. ad Spart Adrian 6. 22 harding 208. Quindecennalibus ejustem Severi Gette filio minori Triand bunitia Potestas similiter decreta eft. Præl. XIX. ad Spart. dani antiquistimi forma incerticend tacibAnecerta ad-268. Quindecennalibus fuis Tribunitia Potestas à Galliène milla Claudio eft. Præl XIX ad Spart. Adrian. 6. 22. Vicennalia tam Diocletiani quam Maximiani etiam Her-305. culii cum Purpuram ambo deponerent. Præl. XIX. ad Sp. Adrian 5.22 Scilicet & morte Garini ib Elefty Auctorum prælegendomm, 6. f. Florem Auctorum Hultonia quam utilis & II Preferrim conflictes ab Adedemia Scholae no free Auditoribus. S. III. Ea tamen quam fit difficilis. § IV. Horum Auctorum Ords quam fit in Codicibus MSS. receptifique Editionibus, perturbatur & V. Verningile man est ab irtis Auctoribus cam fuisse contusionem. 6. VI VII - Quodnam fuerit novum confilium i ukatri in locupletando Spartsaya & VIII. Diverjorum Auctorum notes, in primis quoque nijus Collectionis vitis, apparent, aique ad Alexandrum Severum \$, 1X. Sergio et Elis ter Antleven fulle Sparianum, & proinde. fimile ell equidens ettam offe Pium & XL. Et Marcam & XII Et Verum lipperatorem & XIII Et Commodum, & XIV Et Pertinacem & Didiom Julianym, S. XV. Avida Casti alias, ut videtur, erat Auctor. S. XVI. Vel feriplent mone Coffi vitam and Sharranger Enhalies; vel confilium Spartiant Tyrannis duntaxar addendis vointe augere Fulcarius. § XVII

PRELECTIO INAUGURALIS.

Britannicus hugus anni Febr. xxxx°.

Quam nupera sit, quamque imperfecta, antiquissima

Xordium. 6. I. Historia difficultas 6. Il. Chronologia utilitasatque difficultas. 6. III. Annalium Gracorum fides nulla ante Darium Hystaspidem. S. IV. Nec altius certi Archontum Athenien frum Fasti. S. V. Sero Fastos Archonticos publicavit Demetrius Phalerens; ne tum quideme ut videtur, integros. 6. VI. Sero apud Gracos recepta ratio est committendi Archontas Eponymos cum annis Olympiadum S. VH. Primi Gentium Græciæ singularum Annales propriis Gentis cujusque Magistratibus confignari foliti. Postea cum Olympiadibus, Gracia univer la Epocha, commissi, sed serius. 6 VIII. Olympianicarum Fasti ab Hippia Eliensi primum publicati. Sed è monumentis, ante ejas tempora, parum certir. S. IX. Primus fingularum Gentium Magiftratus cum Olympiadibus commist Timeus Siculus. S. X. Historia Gracorum antiquissima nulla prorsus fide dignæ. S. XI. Archiva antiquissima Sacra, quarum præcipue rerum geltarum memoriam continuerint. §. XII. Anni antiquissimi forma incertissima facit ut incerta admodum fit Chronologia temporum antiquissimorum. §. XIII. Historia, ut difficilis, utilissima tamen. S. XIV. Laus Camdeni. S. Vicenshia am Dischtiani quam Manoita Per L. VX

Prælectio Proemialis 1.

DElectus Auctorum prælegendorum. §. I. Horum Auctorum Historia quam utilis. S. II. Præsertim constitutis ab Academia Scholæ nostræ Auditoribus. S. III. Ea tamen quam sit difficilis. S. IV. Horum Auctorum Ordo quam fit in Codicibus MSS. receptisque Editionibus, perturbatus. S. V. Verisimile non est ab ipsis Auctoribus eam fuisse confusionem. S. VI. VII. Quodnam fuerit novum confilium Vulcatii in locupletando Spartiano. §. Diversorum Auctorum notæ, in primis quoque hujus Collectionis vitis, apparent, usque ad Alexandrum Severum. S. IX. Certum est Ælii Veri Auctorem fuisse Spartianum, & proinde etiam Hadriani; & quidem Imperante Diocletiano. S. X. Verisimile est ejusdem etiam esse Pium. S. XI. Et Marcum. S. XII. Et Verum İmperatorem. Ş. XIII. Et Commodum. Ş. XIV. Et Pertinacem & Didium Julianum. Ş. XV. Avidii Cassii alius, ut videtur, erat Auctor. S. XVI. Vel scripserit itaque Cassii vitam ante Spartianum Vulcatius; vel confilium Spartiani Tyrannis duntaxat addendis voluit augere Vulcatius. S. XVII. p. 32. Pra-

Prælectio Proæmialis II.

TRansitio S. I. Post Vulcatium successit tertius Auctor, seu Lampridios si fuerit, seu Capitalinus. S. H. Severus à Lampridio scriptus S. III. Niger, & fortasse Albinus, à Capitolino. S. IV. V. VI. In Nigri vità, Constantini nomen pro nomine Diocletiani reponendum. S. VIII. Alius nullus sub Constantino harum vitarum conditor prater Capitolinum. S. VIII. Caracalla Capitolini S. IX. Et Geta. S. X. Et Macrinus. Consilium proprium Capitolini, ut Tatii Cyrilli vitas è Gracis Auctoribus, justu Constantini, traductas, iple è Latinis Auctoribus locupletaret. S. XI. Alium posteriorum Vitarum Auctorem suisse supplementation.

Prælectio Proæmialis III.

TRansitio. § I. Capitolinus Auctor Diadumeni. § II. Et Heliogabali. § III. Et Alexandri. § IV. Alius certe Alexandri. Auctor ab Auctore Severi. § V. Nigri Auctor idem, qui Alexandri. § VI. Capitolinus Auctor ettam Maximinorum duorum. § VII. Et Gordianorum trium. § VIII. Et Maximi & Ralbini. § IX. Nova hujus Corporis partitio in duos Libros, alium de legitimis Imperatoribus, alium de Celaribus & Tyranus. § X. Vestigia ejus in antiquismo Codice Palatino. § XI. d. p. 69.

Prælectio Proæmialis IV.

Pansirio. S. I. Oceasio partitionis praedicte ex ipsis Corporis hujus Auctoribus. Pro Tyrannis habiti Cassius, Niger, & Albinus. S. II. Et Getam fallo pro Tyranno habuit Auctor S. III. Tyrannos etiam collegerum Pollio & Vopicus S. IV. Quibus Veterum exemplis Tyrannerum vitas (cripterum notiti. S. V. Separatum illud volumen de Cafaribus & Tyrannis non ipfi diftinxerant Auctores. Non scilicet Vopiscus, S. VI. Nec Pollio. S. VII. Nec Capitolinus. S. VIII. Est tamen illa partitio Codicibus hodiernis plerisque antiquior. S. IX. Ne quidem legitimos Spartiani & Lampridii Augustos continuavit dedita opera Capitolinus; scd Suetonium potius & Marium Maximum, S. X. Suetonium, ut videtur, in rebus Nerva superioribus non Capitolinus modo, verum etiam Vopiscus. S. XI. In rebus Nerva recentioribus, Marium Maximum. S. XII. Hiatus inter Maximum & Balbinum & Valerianes antiquier forma illa nostri Corporis, in qua fupplebatur ex Eutropio; & alia quoque antiquiore Egnatiana, in qua nullus legebatur Eutropius. S. XIII. Valerianorum Auctor Trebellius Pollio. S. XIV. Ea vita hodie mutila. S. XV. Ejufdem Pollionis Liber est de duobus Gallienis, S. XVI. p. 85. Pra-

Prælectio Proæmialis V.

TRansitio S. I. De xxx. Tyrannis scripsit Pollio. S. II. Et de Claudio & Quintillo. S. III Vitas constantino inscriptas scribere non potuit aut continuare Pollio, qui scripfit iple sub finem Diocletiani S. IV. Trebellium Pollionem videtur continuaffe Vopifins. S. V. Vopifii vite omnes genuine. S. VI. Diversis amicis diversifque adeo (ut videtur) temporibus; vitas suas scripsit Vopiscus. S. VII. Imperante Diocletiano, aut certe Constantio Chloro, S. VIII. Porius (ut videtur) Constantio Augusto, & vivo Diocletiano, S. IX. Non magno temporis spatio à Libro prime postremum etiam seripsit Voposcus Six. Quem Cufarem appellat Voposcus, Galerius vere erat, cum scriberet Vopifous, Augustus & XI Initionautem Galenii scripsit, superstite adhuc Constantio Chloro. S. XII.

Prælectio Proæmialis VI.

TRansition S. T. Mortis in prospecturerat, cum hac kriberet, vopifeis S. H. Juvenis tamen S. III. Ecas kopifei proxima ætati Pollionis! § IV. Ut potuerit Capitolinio qui lub constantino scripfit, meministe Vopisus, qui scripfit iple sib constantio Chloro 6. V Addidit, ut videtur, nomen capitolini Vopifius recentiori aliqua Librorum jam editorum retractatione. 6. MI. Dictum Diocletiani multis, a Vopifio, annis post priman horum bibrorum Editionem, inferrum 5 VII Aliud recentioris temporis exemplum. §. VIII. Aliud. §. IX. Novorum etiam Amicorum nomina additiria S. X. Alia secunda horum Librorum Editioni inserta. S. XI. Con Diodetiam Se sequentium Frincipum vitas pollicitus, non tamen scripserit, Kopiscus, S. XII. Pollionis & Popisci vitas vitis Capitolini subjunxere, non Pollio ipie, aut Vopiscus ded jupiscus XIII de Non serie ante Victorem Schotti, qui Capitolimum non mult Survivio Nec Pollionem S XV. Nec Vopiscum S XVI Schnes atte Entropium Rufum Festum, Grasum S XVIII schnes atte Entropium Rufum

xerant Audmes. Non scilicet Vopisus, S. VI. Nec Folio S. VII. Nec Capitolinus S. VIII. Est tamen ille partitio Codici-

)-)is i-

1-12

bus bod rus foriffic Triq or 1 1 A cyren Ceptimos Spartiani & Laupridii Auguitos Continuavii dedita opela Capitolinus; sed minimi rapa Hamiliana Suaronium, ut videnti rapa Hamiliana Suaronium, ut videnti rapa Hamiliana Suaronium.

Quam fidem mereantur proditi à l'eteribut dies Prin-

NAtalis Hadriani Janiar. xxxx Sul Cur Hadriani nomen inter Divos retinuerint Kalendaria, ejuldemque Natalem, S. II. Non Natales duntaxat, fed res criam geff as infignifimas vetustisvetustissima complecti solebant Kalendaria. §. III. Kalendariorum curam suscipibant Imperatore, qua Pontifice Maximi. §.
IV. Sacra in honorem Divorum Principum procurabant
les, primo in Familia. Augusta honorem instituti, tendem in sacra
gulorum singulares Familia. Augusta Principum. §. Præter
Sodales, Flamines etiam & Salii illis decerm solebant. §. VI. Sodales illi Salii, & Flamines, non unius, pro primo instituto, ætatis. Tandem à Tacito Imp. unum Divis Principibus omnibus
Templum institutum, unumque adeo Sacerdorum Sodalisium. §.
VII. Nec eras, in Taciti Templo, cultus ille Principum Divinus, sed duntarat Heroicus. §. VIII. Natalis, quories simplicites
usus patur, pro Genisura natal plerunque accipiendus. § IX. 19153.

Prælectio II ad Spart. Hadrian.

Dion, dum Trajanum ciederei nic Italum fuit

vit anol Trajanum prim Ransitio. S. I. De Fortuna Imperii. S. II. Fortuna illa cadem cum Genio Puncipis tutelari, & III. Genius Ille tutelaris Natalibus præfectus. Fortunam à Genio ut invicem diffinxerit Heias 6. IV. Natalibus Principum non libamina dari solità duntaxan verumetiam Sacrificia. S. V. Genius ille coli folebat Sacris Natalitin, S. VI. Natales Principum omnibus oporret fuille exploretissimos. S. VII. Etiam privatorum hominum infignium Natoles erant notiffimi. §. VIII. Inscriptionibus Sepulchralibus, celebritatibusque perpetuis conservari solita Natalitiorum memoria, etiam privatorum. S. IX. Natalium memoriam conservavit disciplina Veterum de ingenuorum liberis in matriculas referencis. 6 X. Mos ille liberos ingenuos in Matriculas referendi antiquissimus. 6. XI. Eandem Natalium conservationem postulabant multæ in Fure disceptationes. S. XII. p. 171

Prælectio III. ad Spartian. Hadrian.

Ut Roma natus, & Civis tamen Italicensis, fuerit

Rome Nasci potuit, & Civis esse Romanus, Hadrianus, qui tamen idem Civis suerit Italicensis. § I. Vetustior Hadrianis Civitas Adria jam diu ante Hadrianum Civitate Romana donata est. § II. De Jure Colonia & Municipii. § III. Italis Colonia concessa Civitas Romana cum Jure Sussiragii. § IV. Patria nathua censeri solebant veteres potius quam adscrittia. § V. Gur spri nomen aversatus suerit Alexander Severus. § VI. A Patrialia nativa Nobilitatem censebant veteres, & à gestis in Urbe Romana majorum honoribus. § VII. Male Hadrianum veteres non nulli pro externo habebant. § VIII.

Prelectio IV. ad Spart de Hadrian.

De Temporibus Trajani cum Hadriani ætate nedendis, & gravibus aliquot de Trajano Dienis erroribus.

A tas Trojani, & I. Do ætate Trajani in Decebalum moventis refellitur Dio. & II. Vere Trajanus in Decebalum MINI. Etatis anno mitti potuit, Sed Imperante Damitiano. S. III. Titulum tamen Imperatorium novum occasione Expeditionis Sarmatice, nullum accepit Domitianus, 6. IV. Trajani ortus antiquior probatur ex Auctoribus Dione iplo antiquioribus. §. V. Erravit Dion, cum Trajanum crederet nec Italum fuisse, nec Italiotam, &. VI. Erravit præterea, quod ritulum OPTIMI, non misi victa demum Armenia, Trajano attributum existimarit. S. VII. Erravit quod Trajanum primo statim Imperii initio Romam venisse crediderit, & movisse in Desebatum. 6. VIII. Malignum aliquem Auctorem in Trajani memoriam fecutus eft Dio, qui Provincias à Trojano victas ne quidem teneri potuific finxerat, in grafiam Hadrianis, S. IX. Malignitatis illius exempla in elevandis Trajani victoriis. S. X. Res gettæ Trajani a cozvis Scriptoribus depreffæ plerunque in gratiam Hadriani. S. XI. In rebus Trajani non adeo dignus fide, quam alibi, Dion. S. XII. Our duos Hadrianus habuerit Tutores S. XIII S andinoriginala

Prelectio V. ad Spart. Hadrian

De atate togæ virilis fumenda, & militiæ ineunda apud Romanos.

XIV. annus absolutus Ætas sumendæ togæ sub Imperatoribus. Eo anno sumsit Augustus, & Tiberius. §. I. Eo anno nepotes Augusti, saius & Lucius. § II. Maturata toga virilis Neroni. Sumpta nimirum antequam annum XIV. explevisset. §. III. XIV. anno sumenda à Britannico, de cujus ætate disputatur contra Cl. Pagium § IV. XIV. anno Marcus & Commodas. Locus in vita Commodi emendatus. § V. Eodem, ut videtur, anno, ante Imperatores, Marcus Ciceronis films & Virgisus. § VI. Toga virili induti muneribus deinde Reipublica admoti. § VII. Mox a deposita Prateata, militare solebant Romani. § IX. Olim anno XVII. absoluto Militiam inibant, a tempore Servis Tulis ad annum U.C. circiter DC. § X. Exempla utriusque Ætatis Mistiaris à Græcis desimpta sunt. § XI. Judex Hadrianus anno forte XCV. Tribunus, anno XCVI. § XII.

64

TR-

Prælectio VI. ad Spart. Hadrian.

Non suscepit Trajanus Imperium Colonia Agrippina, ut male hactenus, Victore Epitomatore & Entropio Auttoribus, crediderunt Viri eruditissimi.

F. Uit Trajanus in Ma fa cum nuncium accepit de morte Nanue.
§. I. Paris conditiones à Decebalo propolitée. §. H. De hoc ipso tempore intelligenda verba Dionis; non de bello Dacies primo, ut voluisse videtur ipse Dion. §. III. Colonia, ne quidem initio Adoptionis, actes poujit Trajanus. Res crat en præcipus cum Marcomannis. §. IV. Literas de Victoria Germanica l'airestas misti è Pannonia. §. V. Post literas illus adhuc in moste crat Trajanus. §. VI. Trajano in Massa constituto, ut nuncium Roma per Germaniam superiorem detulerit Hadrianus. §. VII. Itinerum Temporumque ordo quo usus est in omni hac Expeditione Trajanus. §. VIII.

Prælectio VII. ad Spart, Hadrian.

Locus Spartiami difficilis explicatur, deque Hadriani Imperio amulo cum Numa Regno fortes etiami Virgiliana.

Explicatur locus Spartiani. S. I. Puerorum servorum amores ne quidem in vitio ponebant Veteres. S. II. Gallus ille Euruchus. S. III. Padagogi Puerorum è Pueris exoletis. S. IV. Sortes de Imperio Hadriani Virgiliana. S. V. Pacem, qualis suerat sub Numa, assectavit Hadrianus. S. VI. Idem Religionis patrix, ut suerat Numa, studiosissimus. S. VII. Ent Hadrianus etiami, ut Numa, barbatus. S. VIII. Numa Legum Auctor, sic etiam Hadrianus. S. S. IX. Patria Numa, pr.e Roma, ignobilis, ut etiam Illa sue the Hadrianis. S. X. Numam, ut Hadrianus, sic eriam Pius; zemulatus est. S. XI. Rectius have de sortibus Virgilianis interpretabimur, quam de Oraculis hodiernæ Collectionis, que nulla tunc extabant, Sidyllinis, S. XII.

Prælectio VIII. ad Spart. Hadrian.

Cur nulli legantur in Codice Principes Legumlatores, neculli in Pandectis Jurisconsulti, antiquiores Hadriano.

I Ncipiunt ab Hadriano Corpora Juris Civilis antiquissima, & Responsa, que extant Jurisprudentum § I. Damnatorum Principum

pum Leges irritas S. II. Juliustandera e Dicuorum Kalendariis exclusus S. III. Divi honorem habuit anquantisper commodus, tandem amist. S. IV. Siectiam Claudius. S. V. Mult. tamen, ante Hadrianum, Principes Divi & Legitimi. S. VI. Eorum Acta rata, & Jequentium COSS. Jurameuts pletonique confirmata. S. VII. Ouod Codices. & Pandette ah Hadriani temporibus incipiant, ratio illa sola esse non potuit, quod Nerva novam Principum Stripem exorsus esset. S. VIII. Sed potiusilla, quod in Legibus Romanis multa innovarit. S. IX. Edictum Pratoris perpetuum primus sub Hadriano composiut Salvius Julianus. S. X. Item Edictum Provincialum locum successerum. S. XI. Potestatem Protonsularem Consulaium locum successerum. S. XI. Potestatem Protonsularem Consulari ipla majorem habebant Imperatores, quorum nomine concept solciont. Provinciarum illa Protonsularia Edicta. S. XII.

Prælectio IX. ad Spart. Hadrian.

TRansitio. S. I. A prima Titulorum Imperatoriorum mentione in Numis Inscriptionibus emale rerum ipsarum initia colliguntur. S. H. Imperatorer multi Proconsules appellani ante Severum. S. III. Imperatorer multi Proconsules appellani ante Severum. S. III. Imperium Proconsulare idem cum Imperio Provinciarum omnium atque Exercituam. Se cum ipso adeo Imperio. S. IV. Alia Provincialis usum usului concessa Provincialibus Crostas ab Antonino Caracalla. S. VI. Ab eodetis, ut videtur, Hadriano Edictum Perpetuum Adilis Curulis. S. VII. Italia ab Hadriano quadripertia, S. quatuor consularibus assignata. S. VIII. Italis non ingrara. Se quatuor consularibus assignata. S. VIII. Italis non ingrara. Se quatuor consularium loco sussena, nova illa distributio. S. IX. Horum Consularium loco sussena, nova illa distributio. S. IX. Horum Consularium loco sussena, nova illa distributio. S. IX. Horum Consularium loco sussena multa sussena multa sussena sussena sussena sussena sussena multa sussena su

Prælectio X. ad Spart. Hadrian

De Quæstura Hadriani, deque Quæsturæ obeundæ

Solebant Principes sua recitare è Scriptis per Quastorem S. I. Mos recitandi illis temporibus frequentissimus. S. II. Alia multa, illis temporibus, præter rem Numariam, administraca per Quastores. S. III. Quastores comnes Senatores. S. IV. Quastores rionnulli Plebeii; nec id tamen obstat quo minus suerint Senatores. S.

V. Cur Candidati Principis appellentur ilii Quaftores S. VI. Hare ipfam Candidati Principis Quafturam obiit Hadrianus S. VII. Exten Quaestura annus XXV... S. VIII. Ætas toga virilia, apud Romanos, eadem cum aerate Tyrocinii. S. IX. Eodem anno togam virilem acceperunt. 8c Militiam inierunt Augusti nepotes, Cains & Lucius. S. X. Serius Caligula, fimul & togam Virilem fumsti, & barbam posuit. S. XI. Decem stipendia per Loges necessaia 2 Tyrosinio ad Quaesturam. S. XII. Militibus gregariis plura stipendia necessaria ad Veteranorum emerita, quam Nobilioribus od honores capessendos. S. XIII. Quasturam itaque Ætatis anno XXIV. ubjutto obire poterant, per Leges, Romani. S. XIV. p. 362

64

I

tu

in fe

n

F

d

76

a

ce

ti

q

C

ri

P

Prælectio XI ad Spart. Hadrian.

Quo tempore Senatus Acta curaverit, Trajanumque ad Bellum Dacicum prius profecutus fuerit Hadrianus. Itemque de prioribus quatuor Trajani titulis Imperatoriis.

Nonis Decembris Quastores Magistratum incepisse ait Auctor Anonymus. Sed parum verifimiliter. S.I. Annuam fuiffe fub Imperatoribus Quafturam verisimile non est. S. II. Quod Senatus Acta curaverit Hadrianus, non erat id alienum ab Officio Quastura. §. III. Quæ fuerint illa quæ in Acta Senatus referri folebant, §. IV. Cura Actorum potius Quastorii erat, quam Quastoris. S. V. Bellum Trajani Dacicum primum qui justo faciunt maturius. S. VI. Refelluntur. §. VII. Romanorum Principes summi omnes Imperatores appellati. S. VIII. Pranomen hoc Imperatoris ut à Cognomine distinguendum fit. 6. IX. Primum tamen titulum Imperatorium in Principibus facit Pranomen illud Imperatoris. §. X. Trajanus Imp. II. de contemtis, non domitis, Dacis; Fine nimirum anni 98. S. XI. Imp. III. propter res gestas in Oriente à ducibus, anno 101. vel 102. (XII. Imp. IV. propter Bellum Dacicum Im. fine anni CII . finitum 6.XIII. Capit bellum illudante Octobrem anni C. S. XIV. Non certe din anteinitium Octobris. S. XV. Priori hoc Bello victa, & prafidis occupata, pars Dacie maxima. 6. XVI. Hoce Dione, & coevis Trajano Testimoniis evincitur. §. XVII. Et è Pontis Danubiani tempore, quod Medium erat inter Bella Trajani Dacica. S. XVIII. P. 384.

Prælectio XII. ad Spart. Hadrian.

De Tribunatu Hadriani Pleb. Tribunatusq; ztate, Fastorumque Consularium, per bæc Trajani tempora, consusione.

T Ribunatu Plebis olim exclusi Patritii, jam Hadriani zetate Tribunatus Senatorum proprius. Ş. I. Tribunatui nulla, ut videtur, Ætas

Atus à Legibus defignata. 6. H. Ex alus tamen bonoribus Tribunatum feu antecedentibus, feu consequentibus, atas erat certaad illum necessaria. S. III. Inlocum Ædilitatis Curulis successie Tribunatus. S. IV. Adilitatis annum fuisse oporter Atalia XXVIII. S. V. Tribunatus hoc etiam Sæculo annuus 6. VI. Tribunatus ineundi tempus Decembris X. S. VII. Tribunus Plebis fuerit Hadrianus à Dec. Xo. anni CIHI ad Dec. X . anni CIV S. VIII. Sic pornit Belli Dacici II. rebus gestis interesse anni OVI. initio finiti. S.IX. Pratura Hadriane & COSS. Sura. & Servianus II. Ante Candidum & Quadratum Tribunatus Consules male dispositi. S. X. Fasti hodierni omnes in Trajanitemporibus merito suspecti. S.XI. Fastorum emendatio in fequentibus Prælectionibus expectanda. § XII. Initium Belli Dacici II'. anno CIII°. ante Octobrem. §. XIII.

Prælectio XIII. ad Spart. Hadrian.

Fastorum Consularium per annos Dom. CVm. CVIm. & CVIIm, emendatio, Hadriani Præturæ annua erat, & per COSS. adeo Ordinarios, non Suffectos, à Spartiano delignanda.

FAfforum emendatio. S. I. COSS. anni cv. Commodus & Cerealis. S. II. COSS. anni CVI. Senecio IIII. & Sura III. fi quidem nondum Roman venerit, nec adeo Prator fuerit, Hadrianus. S. III. Fieri tamen potest ut hoc ipso anno Prætor fuerit. Sic erunt prædicti COSS, ad sequentem potius annum differendi. & IV. Anno CVIIº. Pratura Hadriani COSS. Surano II. & Serviano; quos quidem Ordinarios fuiffe necesse est, & fuerit Pratura ipsa annua. S. V. COSS. plures binis eodem tempore effe non poterant. Et tamen plures, pro proportione aucti ab Imperatoribus Senatus, necessarii annuatim. Inde bimestres &cc. S. VI. Pratores satis multi esse poterant Consulatus Candidati, ut nulle fuiffent corum, in codem anno, vices. S. VII. Pratores annui sub Imperatoribus, cum plurimi, non plures tamen octodecim. S. VIII. Prætores Confulibus plures proportione sesquialtera. S. IX. Satis erat illa proportio ad spatium illud quod medium erat, his Imperatorum temporibus, inter Praturam Consulatumque triennii. S. X. Huic numero proportionique supplendisfatis erant munera Pratoria invicem diversa; nec erant necessariæ munerum, in codem anno, vices. S.XI. Annui certe fuisse videntur Prætor Ludorum, & Prætores Ærarii. S.XII. Imo alii etiam Prætores omnes S. XIII. Erat certe Hadriani Prætura Ludorum. Confulibus proinde non Suffectis, sed Ordinariis, consignanda S. XIV. Plena horum Consulum nomina. §. XV. Trebungtus mille ut videum

asterial propries & I

Prælectio XIV. ad Spart. Hadrian.

Fasti Consulares ab anno Domini cviul ad cxim

A Nno CVIII° Hadrianus Legatus Praetorius COSS Gallo & Bradua. S. I. Res ab Hadrianus hoc anno gestre explicantur. S. II. COS. anno CIX° Hadrianus. S. III. Sed Suffectus tantummodo, COSS. Ordinariis Palma. II. & Tullo. S. IV. Orfiti & Prisciani Consulatus omnino fictitius. S. V. COSS. anni CX. Piso & Bolanus. S. VII. COSS. anni CXI's Servicanus. II. & Fabius. Justus. S. VII. Hi COSS. crant hoc ipso anno. S. VIII. Et quidem Ordinarii S. IX. Collegam Hadriani in Consulatus Publishum Celsum, nurlo Auctore, facit Onuphrius. S. X. Sura hoc anno CIX°. Hadrianu, ut videtur, Consule, mortuus. S. XI. Hadrianu, nimici quitam. S. XII. Paludem Pomprinam stravit Trajanus an CXI'. S. XIII. p. 461.

Prælectio XV. ad Spart. Hadrian.

Fasti Confulares de suna Gental de Sprala de Seria de Seria de Seria de la Confusión de Seria de la Confusión de Seria d

PLotina bona in Hadrianum officia, illiufque in cam viceverfa gratitudo. 6. L. De legatione Hadriani Syriacu destinata. 6. II. Coss. anni CXII. Trajanus VI. & Julius Africanus Trajanus Atheni. 6. III. Hoceodem anno venit Trajanus in American 6 10 161demque bjemavit. S. V COSS anni CXIIII Celfus H. & Crifoinis Melopotamiam & Arabiam vicit Trajanus S. VI. COSS anni CXIV Pedo & Meffalla. 6. VII. Hoc anno, prioris Belli Parthici fine, Astiochiam redit Trajanus & VIII. Pro Chronologia Antrochena Traianus anno CIXº in Orientem venerit; Terriemoths autem Antichenus contigerit anno CXI . S. IX Ea tamen Chronologia veraelfe vix potelt & X. COSS anni CXV. 9 Ninnius Halta & P. Manilius Vopistus. Affyria victa Imp. VIII appellatus Trajanus. Forte etiam victa Palestina S. XI. Hoc anno Imp. IX. & forte Parthicus. Victa Babylonia & Chaldea, &c. Defectio. S. XII. COSS. an-CXVI . Ælianus & Vetus. Defectio Judæorum. S. XIII. Mesopotameni victi à Lusia Quiete, & Nisbis / Seleucia capta ab Erucio Claro. S. XIV. Trajanus Imp. X. forte de Rege Parthis dato. S. XV. COSS anni CXVII. Niger & Apronianus. Hadrianus hoc anno Syria præfectus. S. XVI. ptiones private per Lecen Cariatam roud Pointifier

Adoptiones Principum & I. Alia diferentina inter Principum

1

find

T

S

fu

fu

pl

qu

te

CL

D

b

tu

82

Prælectio XVI. ad Spart. Hadrian.

In Adoptionis à Trajano spe ques æmulos habuerit & quibus demum gradibus illes superarit Hadrianus.

GRadus quibus ascenderit ad Adoptionem Hadrianus qui cognoscantur utilissimi. § 1. Domessicam rationem habuit Hadrianus
cur à Trajano adhuc privato adoptaretur. § II. Quid sit habers pro
filio. § III. In Successione Angustorum non fatis erat ad Adoptionem cognatio domestica, ni reliqua responderent. § IV. Emulum
de Adoptione primum Hadrianus habuit Julium Servianum. § V.
Tum deinde Neratium Prissum. § VII. Denique Lusium Quietum
S. VII. Alii fortasse amuli. § VIII. Gradus Hadriani ad gratiam
Trajani. Nupriae Sabinae anno forte XCIX. celebratæ. § IX. Hadriani Trajano obsequentis vinolentia, Omen in Tribunatu, gemmae adamantis donum, quam fecerint ad speni Adoptionis & Imperii. § X. Alii Hadriani in Trajani gratia gradus. § XI. p. 506.

Prælectio XVII. ad Spart. Hadrian.

Secundus Hadriani Consulatus eur totam illi Præsum sumtionem fecerit de Imperiol de Imperiol

S Pes Hadriano nondum certa ex Argumentis supra memoratis. S.I. Quid sit Præsumptio Imperis. S.II. Cur totam Hadriani Præfuntionem impleverit fecundus, in sequentem annum, delatus ei Confulatus. S. III. Poterar etiam id inde colligere Hadrianus quod Plotina Confulatum illum fibi imperraffet. Eam fraude ulam in Adoptione Hadriani verifimile non eft. S.IV. Nec certa fide intuntur quæ Dio le, de hac caufa, là Patre Aproniono accepisse testatur. 6. V. Confulatus novare poteit lummus Augustus, qua Pontifex Maximus, & qua Potestatem candem, sub alio duntaxat nomine, tenuit, quam tenuerant olim Triumviri Reip, constituenda. S. VI. Convenit accurate initium, Imperii, cum fine Triumviratus tertii. §. VII. Per Decennia aut Quinquennia demandari folebat Imperium, ut olim folebat Triumviratus, S.VIII. Idem etiam crat Imperii & Triumviratus officium. S. IX. In Triumvirorum Juribus erat etiam illud, ut Mogistratus alios in aliorum locum sufficerent. Idem itaque Jus Imperii. S. X. 1927 of ith Bubylonia & Chaldra, &cc Defection & XI

Ď

ei

Prælectio XVIII. ad Spart. Hadrian.

De Imperatorum Adoptionibus, & Adoptatorum Juribus.

A Doptiones privata per Legem Curiatam apud Pontifices. Non ita Adoptiones Principum. §. I. Alia discrimina inter Principum Adoptiones,

Adoptiones, privatasque. S. II. "Alia Exempla in Principum Adoptionibus licentissima. S. III. Formailla qua vir virum Legebant, apud Veteres, explicata. S. IV. Cum imperator, pro forma illa, Successivem adoptaret, nulla id Libertatis Publice fraude sactum est. S. V. Admodum apua erat forma illa publicis Principum Adoptionibus. S. VI. Jus adoptati Principis, ut publice appellareur slius Augusti. S. VII. Item Imp. Casar, & Princips fuventutis. Summus Augustis ipse Princeps Senatus, inde Principis simpliciter sic dicti titulum traxerit. S. VIII. Etiam Pueri hæredes Imperii Puerorum Nobilium exercitiis militaribus præsectissum. S. IX. Principes Juventutis appellati post Pubertatem, antea duntaxat Pueri Nobilissim. S. X. Mansitt titulus Principum Juventutis post annos Senatorios non tamen ad ætatem admodum Provectam. S. XII. Conveniunt illis quæ diximus Principum Juventutis Numi. S. XII.

Prælectio XIX. ad Spart. Hadrian.

C

rid

bbbti

C

I

al

V

tu

C

te

pr

ne

nu

m

De Titulis Cælareis, Principum Juventutis, Potestatisque Tribunitia.

T Principes Juventutis Equitatum, ita Pedites ipfi duxerunt Augusti. S. I. Exercitiis tamen utriusque Militiæ, tam Pedefiris, quam Equestris, imbuendi erant Principes Juventutis. 6. Il Habebat per Adoptionem Cæfar, ut familiæ fue, ita familiarum Imperatoriarum omnium, decora. S. III. Principes Juventutis ab Augusto appellati. S. IV Titulo Principum Juventutis successific titulus alius Tribunitiæ Potestatis. Sic quidem ut anno Ætatis circiter XXX: desierint appellari Principes Juventutis. S.V. Coepit autem in Cafaribus, (si ita visum esset Augusto) Tribunitia Potestas ab anno Ætatis XXVIIIº. S. VI. Tribunitia Potestas suprema ent, & Proconsularem includebat. S. VII. Et Potestatem etiam Dictatariam. 6. VIII. Augusti Tribunitia Potestas da Bis qualis. 6. IX. Cur Provinciarum illa Potestas Proconsularis Tribunitie Potestatis nomine fuerit infignita. S. X. Tribunitia Potestas Casarea aliquaterius Impar Tribunitiæ Potestati Augustea. Propius tamen accessit ad paritatem Tribunitia Potestas concessa Tiberio anno Augusti penultimo. S. XI. Erant enim Augustorum Tribunitiæ Potestates decennes, Casarum duntaxat Quinquennes. Multa alia à Vois etiam susceptis. Tandem Augustorum Potestas etiam quinquenne. S. XII. Cafarum Quinquenniis Tribunitiæ Potestatis expletis, penes Augustum erat Primarium, essentne renovanda. §. XIII. Erat tamen revera paritas aliqualis inter Tribunitiam Potestatem Calarum atque Augustorum. S. XIV. Post Marcum non-erant Cefarum, sed Augustorum propriæ Tribunitiæ Potestates. S. XV. Erat tam in Cafaribus, quam etiam in Augustis, Imperium Proconsularealiud à Potestate Tribunitia, & cadem intéritis. S. XVI. Quale fuerit ImpeImperium Proconsulare in Cafaribus Tribunitia Potestate nondum infignitis S. XVII. Quale in Augustin. Ulum Imperii Proconfirlaris habebant, etiam priusquam decernoretar! & XVIII. Quae fuerint in Imperio Proconfulari a fummis Tribunitiaque Potestate infrincis Principibus expetenda. & XIX. Tribunatum dedignabantur Patricii. Augusti omnes, quorum criam familie private Plebeile fuerant, jam Augusti facti Patricis. Proinde Tribunitiam Poteffatem potius quam Tribunatum ipium acceperunt. 6. XX. Operam dedere Principes ut cum Augustorum Quinquenniis aut Decenniis concurrerent Cafarum Quinquennia. Ita fub Augusto, S. XXI. Varia deinde erant hujus moris exempla à Tiberio ad Constantinum Magnum. S. XXII. Proconsularis Imperii, (qua aliud erat à Tribunitia Potestate) Quinquennia nulla, aut Decennia. Potestatis Censoriæ Quinquennia alia nulla quam Lustrica, nec annis Imperii respondentia. Tribunitiæ Potestatis Quinquennia & Decennia eadem quæ Imperii. §. XXIII. Imperio, non Monarchia, respondebant Tribunitiarum Potestatum numeri in illis Principibus qui Tribunitiam Potestatem habuerant cum decessoribus communem. Cautumque, ne in alios decessorum annes quam quintos decimosve incurrerent Cafarum minorumque Augustorum Quinquennalia & Decennalia. S. XXIV. A tempore collari Imperii, non autem Senatusconsulti de Potestate Tribunitia, numerari solebant Potestates Tribunitiæ, alique summi honoris tituli. S. XXV. Et quidem ab Imperii Natali. Is Augusto dies erat mensis Augusti XIX. A capti Imperii Natali Tribunitias suas Potestates numerabant à se orti, non à decessoribus adoptati, Principes S. XXVII. Cum adoptatis Cesaribus decernerentur Tribunitie Potestates, vivo quidem summo Augusto ab Augusti Natali processisse videntur Casarum illorum & Tribunitia Potestates & Quinquennia; mortuo autem, ab Adoptionis suæ Natali cum ipsi essent Augusti. Cum Augustorum saltem minorum propriæ essent Tribunitiæ Potestates; tunc non à Casarea dignitatis Natali, sed Augustea processerunt. Sub Constantino Decennalibus facti Casares Communes proinde videntur cum Augusto habuisse Natales. In filiis nativis à Parentum Natalibus numeratæ Potestates Tribunitia. S. XXVIII. Inde Tribunitias suas Potestates ab Adoptionis Natali numeravit etiam Hadrianus. S. XXIX. Cur illas retrorsum numerarit Hadrianus. S. XXX. Conclusio. S. XXXI. p. 573.

-

US

er

as

li,

is

en u-

otis

us. De-

rat fa-

(M)

ali-

erit

APPENDIX.

part a O I T & F A R P am Predatem Cale

UNde hæc Fragmenta §. I. E Veterum Diurnis Publicis conflati erant Fasti corundem publici, seu Annales. §. II. Nempe è Diurnis Populi & Senatus. Quibus postea additi Commentarii PrinPrincipum itidem Diurni. §. III. Fastorum Alba, & Libri lintel. Sacri nimirum. §. IV. Alba illa Exemplaria erant, Libri autem lintei Originales Templis mandari soliti. §.V. Etiam Alba illa Sacra erant, ante Ciceronis Adolescentiam, sublata. §. VI. Erant, apud Romanos, etiam ante Pontifices Maximos, Libri istiussimost Historici Sacri. §. VII. Ita cautum est à Veteribus accuratissime ne prisca sux Historice sides vacillaret. §. VIII. Sic etiam Sacri Canonis utriusque sides à publica Archivorum Sacridotumque cura nobiscommendata est. §.IX. Incisa Tabulis lapideis hace Fragmenta habemus. Id quoque, pro more Sæculi, satis congrue. §. X. Actorum potius Urbanorum hace Fragmenta fuisse videntur, quam Librorum linteorum. §. XI.

Actorum Urbanorum pars prior à Pighio, Reinesio &	-	
edita.		665
Notæ.	p.	668
Pars posterior nondum hactenus edita.	p.	690
Notæ.	p.	693.
Tabulæ ad Chronologiam Romanam veterem necessariæ	p.	763.
Canones.	-	771.
Conclusio.	p.	779

PRÆLECTIO

PRÆLECTIO INAUGURALIS

In Aufpicies Professionis

CAMDENIANÆ

Maii xxv°. MDCLXXXVIII.

Quam nupera sit, quamque imperfecta, antiquissima Græcorum Historia.

Exordium. §. I. Historiæ difficultas. § II. Chronologiæ utilitas atque difficultas. §. III. Annalium Græcorum fides nulla ante Darium Hystaspidem. S. IV. Nec altius certi Archontum Athenienfium Fasti. §. V. Sero Fastos Archonticos publicavit Demetrius Phalereus; ne tum quidem, ut videtur, integros. §. VI. Sero apud Græcos recepta ratio est committendi Archontas Eponymos cum annis Olympiadum. §. VII. Primi Gentium Græciæ fingularum Annales propriis Gentis cujusque Magistratibus consignari soliti. Posteacum Olympiadibus Gracia universa Epocha commissi, sed serius. S.VIII. Olympionicarum

ľ

r

t

r

ŀ

q

r

C

b

b

u

i

n

m

in

ni

fe. di

Q

qu

tu, Qı

pionicarum Fasti ab Hippia Eliensi primum publicati. Sed e monumentis, ante ejus tempora, parum certis. §. IX. Primus singularum Gentium Magistratus cum Olympiadibus commist Timæus Siculus. §. X. Historiæ Græcorum antiquissimæ nulla prorsus side dignæ. §. XI. Archiva antiquissima Sacra, quarum præcipue rerum gestarum memoriam continuerint. §. XII. Anni antiquissimi forma incertissima facit ut incerta admodum sit Chronologia temporum antiquissimorum. §. XIII. Historia, ut dissicilis, utilissima tamen. XIV. Laus Camdeni. §. XV. Peroratio.

ATITANTEM me, tenebrisque (quibus eram dignus) non modo libentissme, verumetiam jucundissme fruentem, vestra, Academici, suffragia protraxerunt in publicum. Utinam nullo vestro, charissimi, incommodo; meo certe gravissimo, vel verecundiæ. Tam enim mihi genius est ab honoribus tantis alienus, quam & merita aliena sunt. Plotinum olim in Cathedra Professoria ex impro-

De Historiæ Græcæ Antiquitate. 3 proviso adortus est Origenes, non quidem noster ille Christianus omnium celeberrimus, 1ed Gentilis alius Origenes, qui tamen fuerit apud fuos fatis ipfe quoque celebris. Quid hic Plotinus? Medio nempe fermone conticuit, voce faucibus hærente, vultu etiam rubore perfuso, quod Auditorem haberet in Discipulorum subselliis illum à quo ipse potius fuisset erudiendus. Quid mihi itaque faciendum, Academici? Quo tandem rubore perfundendus, quas quæram latebras, non unum Auditorem habiturus, ut habuit Plotinus, Origenem, qui tamen ipse sim Plotino longe dissimillimus?

Terrent porro onerantque II.
meam verecundiam non tanti cultas.
modo, tamque periti, & tanto etiam numero fudices; verumetiam facultatis, in qua versor, officia gravissima, quæ minus etiam peritis censoribus, si minus essente teiam benigni, amplissimum suppeditare possent censurarum argumentum. Quot enim evolvendi Libri, qua Editi, qua MSS. Historicorum in omnium ætatum intervallis, pro suo cujusque Saculo? Quot etiam in alieni Argumenti Libris

quæ-

quærenda Historicorum deperditorum quantivis pretii Fragmenta? Quot funt deinde lustrandæ Inscriptionum Numorumque gazæ? Virium illa singularium esse vix censebitis, ætatisque non unius. Et tamen Historici partem vel minimam absolvent. Industriam ejus illa exercebunt, aut fortasse memoriam. Quot restant deinde alia quæ Judicium ejus, quæ acumen, quæ Solertiam, exerceant? Secernendi erunt imprimis à veris ge. nuinisque veterum Libris Libri eorundem nothi atque supposititii. Tum & inter genuinos, sæpe invicem pugnantes, ex atate, patria, partium studiis, explorandum cui potius fides adhibenda fit. Hoc quoque admodum difficile eft, & periculosæ aleæ plenissimum, de primariorum Autorum fama atque existimatione federe arbitros, & quo fint in pretio habendi, & qui aliis anteponendi, & quibus demum in causis, quasi pro tribunali pronunciare. Illud vero longe difficilius, ut sterilem sæpe atque insæcundam excolamus Historiam Sunt enim Sæcula Fabulis deditissima, & tamen eadem Scriptorum meliorum, quibus refutari poffint

it

2-

n

S.

n

æ

1-

k

s,

t.

0

li

i-

ıt

fint Fabulæ, proventu etiam infelicif-Sunt porro monumenta fuspecta, funt penitus conficta, funt vera supposititiis duntaxat interpolata. Quam hic agendum caute, ne pro thefauris carbones obtrudamus? Periere optimorum Autorum Scripta nonnulla universa; Nonnulla habemus quidem fed mutila, fed confusa, nec hbi invicem, nec cum aliorum, ques habemus, Historiis satis apte cohærentia. Quanto & hic Judicio opus est ut illa quafi Absyrti membra in fuum quodque fitum restituamus? Multæ denique sunt, & quidem utilissimæ veritates Historicæ nullis Veterum proditæ disertis Testimoniis, legitimis tamen certiffimisque colligendæ confequentiis. Sed vero Judicio & illæ colligendæ acerrimo, fagacitate etiam sæpe subtilissima. Tantum abest ut nostro muneri obeundo sufficiant, quæ tamen nobis ipsæ quoque desunt, diligentia indefessa, & quantumvis sida memoria.

Ut reliqua missa faciamus, vel unæ illæ spinæ Chronologicæ contrarium satis manisesto
demonstrant, quæ tamen ad Historias
recte intelligendas, & ad vitæ usum ac-

A 3

com-

commodandas, omnino necessarias funt. Detexit illa Temporum doctrina quamplurimos venerandorum Testium nominibus fallentes Impostores. Detexit illa elegantium quoq; Scriptorum vel errores, vel fraudes, vel manifesta etiam sæpe partium studia. Detexit illa causas rerum gestarum, & eventus, atque adeo univerfam narrationis feriem; quæ nifi explorata habeatur, nulla erit Historix norma qua vera internoscantur à falfis; nullus erit Lectoris fructus, quem labi in Ratiociniis necesse erit, ni Temporis, pariter atque aliarum Circumstantiarum, rationem habeat accuratam. Quin & mores quò alludunt Historici, & sermonis idiomata, & vocum fignificata, pro Temporum diversitate ipsa quoque diverfissima, detexit eadem illa Temporum doctrina, e coævis nimirum Autoribus. Ut proinde Historia usus fere nullus effe posfit fine Chronologia. Atqui illam quam plerunque obscuram habemus atque difficilem? quam pauca ejus solida & proba fidei fundamenta? quam fere omnem e judicio & ratiociniis hauriendam?

De Historiæ Græcæ antiquitate. Thucydide neminem anti-

1-

S,

r-

n

r-

)-

1-

1-

n

1-

V

0

quiorem habemus Annalium Gracorum ficonditorem. Ante illum habe- des nulla ante des nulla ante bant tamen fortasse Græci Hi- staspidem. ftoriam, pro ferie etiam Annalium, aliquatenus ordinatam. Sed vix puto ullos fuisse illis Annales ante expeditionem Xerxis, aut priorem fortaffe illam aliam Darii Hystaspidæ, & prælium Marathonium. Camby sis ætatem qui attigerit Historicum unicum reperimus Theagenem Rheginum. Nec enim his accenseo Mythicæ Historiæ Scriptores. A Xerxe fere incipiunt Gracorum Historici, nec puto aliquem esse, etiam qui perierit, qui multo illam Expeditionem fuperarit. Raro admodum ad Libros provocat Herodotus, præsertim in Historiis Gracorum. Sed nec Thucydides, nec Xenophon. Nec altius affurgunt Annales Diodori, qui quidem extant, qui tamen antiquissimos vidit excerpfitque illorum temporum Autores. Nec altius quam à Xerxe Belli Peloponne siaci origines arcessit repetitque Thucydides. Nec vero altius exploratam illis ordinatamque fuisse Historiam res ipsa loquitur. Paulo illis temporibus A 4

ribus antiquior erat Cyrus, quem certe ob res gestas, secutasque Medorum Expeditiones, Græcis, præsertim Jonibus Asiaticis, oportuit suisse notissimum. Et tamen aliam diversissimamque invicem Historiam ejus tradunt, non modo recentiores illi Græci, quoscunque secutus est Trogus, sed & antiquiores proximique illis temporibus Herodotus, Xenophon, Ctesias. Unde illud, nisi quod, cum nullæ suppeterent illorum temporum scriptæ Historiæ, Traditiones seniorum ore traditæ aliæ suerint atque aliæ?

Nec multum superant Medica illa tempora, Atheniensitum Athenienum Archiva. Archontum nofium Fasti. minibus apud illos confignari folita gesta constat Annalia. Atqui ab Olympiade demum LXXI. incipiunt tabulæ Archontum continuæ. Ante illam vix duo Archontes Annales occurrunt qui sese invicem proxime exceperint. Sed hoc veterum monumentorum cladi imputandum forte cenfebitis. Et ego quoque ita cenferem ni aliunde observassem vacillare plerunque, ante prædictam Olympiadem, quæ per Archontes instituuntur, Tem-

De Historiæ Græcæ antiquitate. 9 Temporum supputationes. Philosophorum Gracorum Natales obitusque Archontibus confignaverant Autores illi vetustiores quibus usus est Laertius. * Et tamen ægre aliquem Philosophum observavi cujus Natalis illam præcesseritOlympiadem, quin varias de ætate ejus tradiderint iidem illi Autores vetustissimi qui de primis ejus Archontibus ultimisque consenserant. Unde id, quæso, ni de mediorum intervallorum Archontibus

diffenfiffent invicem illorum temporum

Novum hoc fortaffe videbitur, Auditores, ipfaque adeo novitate suspectum, adeo recentem fuisse Græcis, etiam ipfis Athenien fibus Gracorum detur, integros. omnium doctifsimis, Historiam, ut ne

Sero Fastos Archomicas publicavit Demetrius Phalereus; ne tum quidem, ut vi-

* Laert. Thal. p. 15. 25. 27. Natus Thales Archonte Damasia teste Apollodero; mortuus Olymp. 58. annos natus 78. vel Autore Soficrate an. 90. Platonu Natalis Thangelion. VII. affignatur, qui idem Apollinis Naralis habebarur, Archonte Amima, quem Ameinona alii, alii Epameinona, alii Epaminondam appellant, voce nimirum in qua Magistratus tempus defignatut, in partem nominis per errorem, ut viderur, accepta. Hunc anno IV. Olymp. 87. tribuunt Fafti. Mortuus eft Archonte Throphilo Ohmp. 108. an. IV. Sic recte an. LXXXI. implevifie fcribunt Seneca Ep. & Cen-

monumenta?

ferinus. Et tamen an. LXXXIV. concessit ei Neanthes tette Laertie. Narus porro Socrates Thargelion. VI. natali Diane, Archonce Apfophione, quem Olymp. 77. ann. IV. vulgo tribuunt. Mortuns Archonte Lachete Olymp. 95. an. I. Nec longe abeunt qui annum ei LXX. concedunt, qui tamen nisi coeptus in-telligi non potest, si quicquam fani habeant recepti Archontum Fasti. Longius discedunt qui annos ejus numerent duntaxat LX. quales fuisse idem testis est Lacrius. Et fane pro Apfophiane Phodonem eodem illo Olymp. 77. anno IV reponit Diodorus.

quidem Archontum seriem haberent, ad quam Historia exigenda erat, per illa tempora, minime suspectam. Sed mirari definetis, si & illud expenderitis, quanto adhuc fuerit recentior Fastorum illa Archonticorum Editio in usus Historiæ Græcæ publicos. Primus enim illos ex Archivis collegit ediditque, post tempora Macedonica, exeunte quinto circiter Sæculo Olympico quo præfectus est à Cassandro Urbi Atheniensi, Demetrius Phalereus. Sed descripfit (inquietis) ex Archivis Originalibus ipse Demetrius. Esto. Nec tamen ita conficietur fuisse, vel in Archivis publicis, integros, atque omni ex parte sinceros. Pisistratidas ἐνιαύσιον ἀρχίω Athenien sium administrasse testatur è Pisstratidis oriundus, proximufque illorum temporum Traditionibus, Thucydides. Sic loquitur ille quasi plures uno Archontes annui suifsent Pisistratida, cum tamen ne vel unius anni, quo Archon fuerit Pisistratida, memoriam conservarint Fasti Archontici; Ne quidem junioris Pilistrati quem aliunde Archontem fuisse cognoscimus. Quid fi publico Senatus Populique Atheni-

De Historiæ Græcæ Antiquitate. 11 Atheniensis Psephismate damnata fuerit eorum memoria? Nihil certe haberet tale Psephisma alienum à receptis illorum temporum moribus atque opinionibus. Erat enim apud illos Tyrannidis & nomen odiofiffimum, &, fiquod aliud Flagitium, certe piaculare. Damnariab illis folita piacularium nomina, jam alibi nos ex Aschine observavimus. Atqui damnatorum nominum piacularis erat vel ipfa commemoratio. Quidni itaque eodem impetu quo Harmodium atq; Aristogeitonem Tyrannicidas statuis redeuntibusque annuis solennibus celebrandos Posteris in omne ævum commendabant; Tyrannos ipfos eorumque memoriam omnem delendam constituerint? Sic fuerint eorum Statua omnes dejiciendæ atque conflandæ. Sic nomina e cippis aliifque id genus omnibus publicis monumentis eradenda. Sic faltem ex Archivis atque Fastis, quæ si piacularia nomina confervarent, Rempub. ipfam piaculo constringere censebantur. Ita fane factum videmus in Inscriptionibus Domitiani atque Commodi, aliorumque damnat a memoria Principum. Sic & in Fastis

d

la

i-

S,

n

1-

ft

0

18

e-

e-

e-

ır

s,

2i-

S,

1-

le

ſ-

el

7-

r-

ti

1-

le

1-

Fastis Romanorum Consularibus Eutropii Eunuchi nomen plerunque omissum observamus, quod Fastos ipsos polluere censeretur Eunuchus, ut ait Claudianus. Sic, etiam ubi Fasti constant Archontici. legimus tamen sæpe 'Avapaías ubi alii "Apxoras habent, & quidem Eponymos. Sic Olymp. XCIII. anno I. Euctemonem Archontem exhibet Diodorus, quem tamen annum Avapaia defignavit non Suidas modo, verumetiam Autor vetustissimus Theopompus. Et rurfus Olymp. XCIV. an. I. vel 'Avapaia vel Pythodoro Archonte defignat Xenophon, qui illis ipsis vixit scripfitque temporibus. Vix est quod dubitemus quin è Fastis publicis, nonnunquam illæ processerint Avapyias è quibus fuerint expuncti homines memoriæ damnatæ, è privatorum autem hominum recenti memoria Archontum ipfa nomina. Innumera porro iftiusmodi exempla possim è Fastis proferre Romanis, ni vestræ potius consulendum censuissem patientiæ. Sic facile videtis, Academici, ut etiam ex Archivis publicis Fastos tamen potuerit deficientiffimos exfcribere Demetrius. Nec enim Tyrannos dun-

De Historiæ Græcæ Antiquitate. 13 taxat ipsos expunctos verifimile est, sed & Tyrannorum fautores etiam atque latellites; sed & allos quoscunque, & quocunque demum nomine, Populo ingratos. Et quidem defectu plerunque potius quam excessu peccare illos video Chronologos. Nec enim Anarchiarum defignandarum (quod postea factum) usum satis intelligebant, cum nulli adhuc effent Scriptores Historici.

Sed intervalla fua justa confervabant (inquietis) Archon- Grecos recetes cum anno Olympiadico, ut videmus postea, compositi; sic etiam ut ratio inde constiterit annorum Anarchicorum, nec il-

e

-

C

n

S

IS

1-

it

1-

1-

15

1-

n

i-

1-

ni

m

11-

os

e-

11-

at

VII. Sero apud pta ratio est committendi Archontas Eponymos cum annis Olympiadum.

li quoque anni perire potuerint è receptis temporum supputationibus. Sic enim cum annis, quibus quisque Archon fuit, Olympiadum, comparatos videmus Archontas apud Dionysium, Polybium, Diodorum. Omnesque Archontas cum Olympionicis composuisse legimus Stesiclidem Atheniensem, teste Diogene Laertio. Fateor ita facile occurri potuisse illi, quam urgemus, temporum incertitudini quæ ab Archontibus oriunda erat;

fi

fi quidem in Originalibus Athenienfium Fastis Archon quisque Eponymus cum anno, quo Magistratum gessit, Olympiadico fuisset comparatus. Sed longe abest ut id suerit de facto verum. Jam multæ præterierant Olympiades cum primum inciperet ratio ipfa numeran-di per Olympiadas. Inde factum ut ne primam quidem norint Olympiadem qui primi omnium communem illam Graciæ universæ Epocham excogitarunt. Quam enim primam illi censebant, ea reverâ XXVIII". Iphitea erat Olympias, vel XIVa. cum tamen Iphiteam illam ludorum Olympicorum re-staurationem exordium destinarent illi novæ Epochæ conditores. Irrepere vix potuit tantus error nisi e longinquo demum intervallo repetentibus. Nullius itaque rei gestæ tempus Olympiadibus designaverunt Historici, qui quidem extant, antiquisimi. Non Herodotus, non Thucydides, ne quidem, ut existimo, Xenophon Sunt enim aliunde suspectæ mihi quas in hodierno Xenophonte legimus Olympiades. Nullum reperit ea-

De Historiæ Græcæ Antiquitate. 15 rum exemplum in eo, quem tamen fequitur imitaturque, Thucydide. Nec fibi constat in hac causa ipse Xenophon, Unam alteramque memorat Olympiadem, fic tamen ille ut longe fæpius omiferit, nec menda suspicione careant pauca quoque illæ quas memorat Olympiades, à veris temporum rationibus nonnunquam alienissimæ. Librariis itaque aut studiosorum marginalibus annotamentis tribuenda ista potius arbitror, quam ipsi Xenophonti. Sic fiet ut post Olympiadem præter-propter centesimam nata fuerit ratio illa ipfa supputandi per Olym-Ego quidem à Timæo ortum existimo.

1

n

i-

n

n

-

e

n

n

1-

t

i-

li

-

IS

is

(-

n

),

e

1-

n

Primæ nimirum antiquissimæque omnium Historiæ gentium erant Græciæ singularum, depromptæque adeo e propriis cujusque gentis Archivis. Proinde illis Magistratibus designandæ erant quibus & fædera publica, & ψηφίσματα, & id genus alia gesta, designari solebant Archivis recondenda.

VIII.
Primi Gentium Græciæ fingularum
Annales propriis Gentis cujulque Magistratibus confignari soliti. Postea cum Olympiadibus Græciæ universæ E-pocha commissi, sed serius.

Sic enim constat gesta omnia publica, ex

eo fere tempore quo scriptis mandari Archivi/que recondi solerent, temporis etiam quo gesta essent charactere insigniri folita; nec alium fere folitum adhiberi temporis characterem quam Magistratus cujus nutu fuissent auspiciisque gesta. Sic enim accurate constabat unde gestorum illorum, quæ vim Legum plerunque obtinebant, vigor omnis atque obligatio repetenda effet. Nec alia forma gesta publica recitant Oratores quos habemus antiquissimi. Itaque Archontibus Eponymis gestorum publicorum annos denotare folebant Athenienses, Baotarchis Thebani, suis Argivæ Junonis Sacerdotibus Argivi, Притачейон Corinthii, Ephoris Lacedæmonii aut Regibus. Et qui proprias cujusque gentis Historias accuratâ temporum serie primi collegerunt ex Archivis, hi seriem Magistratuum continuam ex iisdem deprompserunt Archivis; & quo anno cujusque Magistratus res gesta esset, id quoque accurate annotandum censuerunt. quebantur alii Historiæ excultores qui universalem Græciæ totius Historiam in unum congererent. Hi gentium singularum

De Historiæ Græcæ Antiquitate. 17 gularum coæva gesta in unos eosdemque annos constringebant per coævos fingularum Magistratus. Ita necesse erat ut fingulis annis Archontes Athenienses cum Bæotarchis, Ephoris, Sacerdotibus Argivis, Moravero committerent, aliifque Temporum Indicibus Magistratibus: Et (quia Olympiades Græciæ unis versæ communes erant) etiam cum Olympiadibus, & certaminum Olympicorum victoribus, quibus ipfæ infigniri folebant Olympiades, præcipue vero Stadionicis. Sie enim invicem distinguebantur Olympiades (antequam inciperent numerari) per nomina Olympionicarum. Et ad honorem Olympionicae id quoque attinebat ut Ludi illi per Græciam univerfam celeberrimi nomen ejus ferrent; essetque adeo, ut Anni apud Athenienses Archontes, sic, ipse quoque Olympiadis Eponymus. Et quidem ratio illa omnium verifimillima fuiffe videtur cur tot prætermiferint ab initio Olympiades, quod Stadionicas nullos primarum Olympiadim in publicis illorum temporum reperissent Archivis recentiores illi Epochæ Olympiacæ conditores.

ri

ris

ni-

ni.

gi-

ue

de

le-

ue

mà

1a-

ti-

m-

20-

nis

bii,

Et ias

ge-

ra-

sfe-

que

que

Se-

qui

am

fin-

um

ditores. Sic enim nulla erat ratio illas fecernendi Olympiadas, cum ab Olympionicis folis Eponymis ipsæ noscerentur Olympiades. Nec vero etiam a Coræbo Olympionica (cui prima hodiernæ supputationis affignatur Olympias) Fastorum Olympicorum fides fatis accurata constat. Primus memoratur Evanori. das Eliensis, qui cum inter Pueros cursu victoriam reportaffet, postea factus Hellanodica Olympionicarum nomina scriptis mandavit. Publicis, ut videtur, illis quæ fecit curavitque jam in Magistratu publico constitutus Hellanodica. Ita verisimile erit ante illum nullos fuisse Olympionicarum Fastos, faltem publicos. E veterum itaque Traditionibus, aut cippis statui/que pro re nata constitutis, repetendæ erant priorum Olympionicarum memoriæ, cum raræ admodum extarent, fiquæ forte ullæ, Scriptæ Historiæ, quæ certe continuis Olympionicarum Fastis fidem conciliare poterant admodum imbecillam. Atqui cursus Puerilis certamen institutum est Olympiade quæ à Coræbo numeratur XXXVIIIm. qua tamen 0-

a Paufan. Eliac. 11. p. 185. 29. b Paufan. Eliac. I. p. 155.13. lympiade ditto es

De Historiæ Græcæ Antiquitate. 19
lympiade vicit non noster Evanoridas,
sed Polynices. Et Lin. demum Olympiade
primos constitutos legimus Hellanodicas. His itaque temporibus juniorem illum oportet suisse Evanoridam. Quanto
junior suerit, e monumentis non constat
hodiernis. Illud certum; morem ipsum
scribendi nomina Olympionicarum in
Gymnasio Olympico à Lastratida demum
coepisse Puerilis luctæ victoria, illisque
adeo Puerilium certaminum initiis suisfe recentiorem.

Scripfit nimirum, collegitque Olympionica-Olympionicarum Fastos primus rum Fatti ab Hippia Eliensi ille, ut videtur, Evanoridas. primum pub-Non tamen ille in ufus Tempoliccti. Sed è monumentis, rum, sed studio duntaxat inciante ejus temtanda virtutis. Proinde in Ar- pora, parum chivis duntaxat, aut Gymnasii cippis, aliilve publicis id genus monumentis. Edidit in publicum, usibusque Chronologorum, ut videtur, aptavit Hippias Eliens. Idem nimirum, ut puto, Hippias, à Platone læpe memoratus, Eliensis ille, ut fuit noster, & Sophista, & Ludorum Olympicorum studiofiffimus. Quicunque

a Panfan. El. p. 183. 24.

las

mur

260

ip-

ata

rlu

el

llis

atu

ve-

os.

rp-

reum

nt, uæ

fi-

be-

en

ebo

ıde

tamen is fuerit, sero illum, nec ulliscertis ad fidem faciendam Argumentis, edidisse testis est . Plut archus. Quod nempe morem illum Olympionicas publicis mandandi monumentis fero, nec bonis ipfe probatæque fidei fultus Argumentis, inchoarit Evanoridas: Temporum itaque norma incerta fit oportet in primis Olympiadibus Epocha illa Olympiadum, ab Olympionicis defignata, ipfis etiam incertiffimis. Daiclem certeab Iphito iplo, teste Phlegonte coronatum, Olympionicam a Coræbo VII. perperam numerabant Fafti · Græcorum recentiorum. Quis itaque præstabit fidem non alios quoque Coræbo antiquiores Olympionicas fuisse etiam similiter intrusos? Quis etiam Olympiadum ἀνολυμπιάδων (fic enim appellabant Elienses si qui alii Græci Ludis Olympicis præfuissent) rationem habitam præstabit accuratam? VIII. certe Olympiadem,& XXXIV. & CIV. avoduumadas consebant Elienses. Quod si & alias prætermiserint ανολυμπαδας Olympiadas, quibus Ludi non rite celebrari centerentur; nec tamen id faltem annotarint, fuerint nec-

a Plut. Num. p. 60. B. Ed. Francofurt. b Phleg. Fragm. Memf. c Dionyf. Halic.

ne avolumados, cum usum adhuc earum nullum in temporibus intelligerent? Quid si etiam Ludorum illorum Olympionicas e Fastis publicis excluserint, quos ipsi Ludos irritos habebant, cum tamen Olympiadum numerum non aliunde colligerent quam ex Olympionicis? sic ratio illa Temporum omnis vacillabit quæ per illas designatur Olympiadas.

Ergo Æræ Olympiacæ fides tum demum incipit certa

e

e

e

n

1-

le

0

1-

ais

iŧ

&

nt

e-

u-

ec

C

urs.

ne

esle, cum in usum reciperetur publicum, designandorum tem-

Primus fingularum Gentium Magistratus cum Olympiadibus commist Timeus

lor, illam introduxit Timæus Siculus Tauromenitanus. Scriptor equidem Maledicentia infamis, cui tamen ortum debuerit Chronologia, omnisque adeo accurata deinceps Historia, ne Styli laudem memorem, qua Thucydidem æmulatus est. Collegerat ante illum Successionem Sacerdotum Argivorum Hellanicus, Regum Lacedæmoniorum Ephorus Historicus, & forte Ephororum, quos ille ambos excerpsit, addiditque præterea Sacerdotibus Argivis Regibusque Lacedæmoniis de suo ipse Archontas Atheni-

ensium

ensum Demetrii fortasse (uti dixi) Phalerei, commisitque cum Olympiadum Eponymis Olympionicis, nempe Stadioni-Illum deinde alii recentiores imitati funt, Folybius, Dionyfus, Diodorus. Sic tamen illi, ut raro annum Olympicum designent alium quam quo Ludi ipsi O. lympici celebrati funt; & raro Magistratus alios temporum indices cum Olympiadibus conferant quam Archontas Athenienses; nec fere alios memorent Archontas, quam illos annorum quaternorum ipsos etiam quaternos. Ita factum ut Historiam Græcam quaternorum annorum confuderint plerique Temporum illorum Scriptores, ut quid quoto quaternarii anno fit gestum non adeo distincte aperteque designarint. Vacillet itaque necesse est fides Epochæ Olympicæ in antiquioribus Timeo supputationibus, tantumque abest ut recte exigi emendarique possint rationes Temporariæ Magistratuum ex annis Olympiadum; ut potius viceversa, siqui forte errores in Maristratuum calculos irrepferint, iidem neceffario in Olympiacas horum temporum rationes redundaturi fint. Si enim laxio

De Historiæ Græcæ Antiquitate. 23

ra Magistratibus justove arctiora affignentur, alium retrorfum numerata illa spatia aliumque designabunt annum, quam oportuit, etiam Olympiacum. Ita prorfus inutilis est in horum Temporum omni Chronologia excolenda Epocha illa

XI:

gum

Olympiadum.

S.

m

2-

2-

4-

r-

0-

n

1-

n

r-

e

le

1-

1-

e

1-

IS

1-

n

Nunisitaq; liberaliter cum Historia Gra-Græcis egit Varro, egerunt Pacorum antiquissimæ nulla tres Ecclesiæ antiquissimi, qui prorfus fide diab ipfis faltem Olympiadibus certam eorum inchoarent Historiam. Nec tamen ea liberalitate contenti Græci. Diu etiam ante Olympiadas, ante excidium Trojanum, ante Bellum Thebanum duplex, tam Septemvirale illud prius, quam etiam Epigonorum, Regum nobis feries obtendunt, & quot quisque annos tenuerit, habere se jactitant in explorato. Sed qua tandem monumentorum fide? Imo vero quæ tandem monumenta illis esse poterant ante Cadmum, à quo ipsi literas gloriantur inventas? quæ vel in Stelis Archivisque publicis? Antiquis-Imam certe, quæ sua ætate extabat, Inscriptionem de Amphitryone memorat Herodotus. Bit tamen Sicyoniorum Re-

fi

P

r

r

rI

gum seriem obtrudunt nobis antiquissimam, multisque ante Cadmum Sæculis, quam tamen nemo (quod quidem sciam) tradidit antiquior Apollodoro. Plato certe ignoravit, qui res Phoronei Argivas Græciæ credidit universæ antiquissimas. Lucretius inde Mundi initium astruit, nec ipsum admodum antiquum, quod Thebano Trojanoque Bello nullum monumentum extaret antiquius. Et vero prima illa quæ per Generationes instituitur Chronologia per se ipsa prodit, nihil fuisse de Singulis Regum annis exploratum. Rudis illa fuit, atque admodum incerta, nec certe prorfus ufurpanda, fi quidem certior ulla fuisset accurationque numerandi ratio. Cur enim Generationibus fingulis certum affignarent fimilemque annorum numerum, fi quidem annos ipsos quibus fingulæ tenuerint, aliænimirum aliis longæviores Generationes, habuissent exploratos? Cur pluribus paucioribusve annis Generationes illas cenferent, alii XXV. alii XXX, ternas alii Generationes fingulis attribuentes annorum Centenariis? Lippientium erant hæ, fi non plane cæcutientium, de rebus

De Historiæ Græcæ antiquitate. 25 rebus alioqui admodum incompertis coniecturæ.

Ergo monumenta nulla pror-Archiva antifus expectanda ante Bella Thequiffima Sacra. quarum præbana, nulla ordinata Historia ante illam quam dixi Epocham gestarum meprimorum Historicorum, nulli continui Annales ante continuain Magistratuum temporaneorum seriem. Sed ne materia quidem Historica esse potuit ante monumenta publica, ante Archiva, ante institutos istiusmodi Magistratus quorum fidei mandanda erat Archivorum cura atque custodia, nec vero aliarum rerum quam quæ ad illos spectarent Magistratus. Cura autem illa Archivorum ad Ιερομνήμωνας spectabat ut plurimum. In Templis enim reponi (pro illorum Temporum disciplina) solebant Legum κύρθεις, Fæderum Induciarumque χαλκώμαa, Benns & Dhue, Magistratuumque publicorum seu Διατάξεις, seu Δόγμαζα, seu Φηφίσματα, etiam publica Sacrificia, seu per vices folennes redeuntia, seu pro re nata indicta atque instituta, atque hac occasione Panegrres cœtusque publici, cœtuumque publicorum gesta. Hæc, inquam, atque

atque his fimilia Sacra Sacris mandari folebant Archivis, facris adeo custodienda Magistratibus. Hinc illæ temporum in Archivis illis defignationes, quod Magistratuum, quorum auspiciis res gestæ essent, essent etiam (per illorum temporum disciplinam) temporibus utique confignandæ; nec vero fas esse, per eandem disciplinam, gravioris momenti res geri Nec fere alia in illorum inauspicato. temporumChronologia defignata legimus, quam quæ Sacris effent infignienda folennibus. Regum annos infignes fecere Sacra Natalitia annua ab antiquissimis, ut e Pharaonis Historia intelligimus, ce--lebrari folita temporibus. Coloniarum annos notabant Auspicia in Coloniarum ipsa deductione, & prætera 9 Eupol quotannis ad Metropoles cum Sacrificiis mittendi. De Legibus Inducii/que jam diximus.

XIII. Anniantiquiffimi forma incertiffima facit ut incerta admodum fit Chronologia Temporum antiquishmorum.

Ita gesta nonnulla, gestorumque annos, ex Archivis plerumque publicis primi colligebant Historici. Ut tamen veracia illa supponamus Archiva, non inde fequitur de

primis

De Historiæ Græcæ Antiquitate. 27 primis illis antiquissimisque temporibus accurate posse pronunciari. Siquid fani illis infit rationibus, id totum retroactis supputationibus debeatur oportet. Ita nimirum ex Anni fibi coævi forma, non annum modo, sed Anni etiam mensem, menfisque diem colligebant recentiores Græci, teste Diony sio Halicarnassæo, quo Troja fuerit excifa. Imo Lunæ etiam ætatem collegisse Anonymum parvæ Iliadis Poetam docet Clemens Alexandrinus. Sic etiam coæva Græcorum, Patriarcharumque tempora colligunt Patres antiquissimi, eosque pro coævis habent quibus commercium erat prorfus nullum, nec gesta aliqua Historica quibus coævi probarentur, quod scilicet pares utrobique annos à temporibus exploratis complecterentur retrorfum actæ illæ, de quibus agimus, fupputationes. Recte nimirum illi, fi verum id fuisset quod illi verum supponunt, pares nimirum consentientesque invicem fuissent gentium omnium Regumque anni. Sed multa jam fluxerant Sæcula priusquam veram, aut vel unam, Anni formam gentes etiam politiffimæ haberent explo-

ratam.

-

n

e

l-

n

5,

e

n

-

S

n

1

Altro-

A

q

n li C

C

ij C

ti

le

li

e

F

d

U

f

1

q

d

V

ratam. Anni aliis erant menstrui, aliis bimestres, trimestres, quadrimestres, quinque aliis aut sex decem mensium. Qui mensibus duodenis annum metirentur, erant tamen ipfi quoque invicem diversissimi. Menses illos intelligebant utplurimum Lunares propter Sacra vulgo celebrari folita in Noviluniis atque Pleniluniis. Illos tamen menses nuncXXIX diebus universos, nunc XXX, nunc alternis (ut factum postea) XXIX diebus & triginta censebant. Ne dicam de mensibus etiam intercalaribus, & Ciuilis anni Solaris quoque rationibus, pro gentium diversarum moribus, ipsis quoque admodum diversis. Spatium Temporis impar defignabit par numerus annorum tam imparium, enormius illud quo fuerit numerus ipfe major. Sic fallent anni gentium diversarum invicem commissi. Sed ne quidem in ejusdem gentis Chronologia certa obtinebat semper eademque Anni forma. Græcis ipfis, de quibus agimus, diverfis temporibus diversa erat antequam tandem reciperetur Juliana. Paulo ante Julianam, menses observabant coelestes à Signis Zodiaci, ut e Diony su Aftro-

De Historiæ Græcæ Antiquitate. 29 Astronomicis Observationibus colligo quarum meminit Ptolemæus & e Gemino, aliifque menfium Græcorum Indiculis. Sed Periodis annorum Calippicis Observationes suas designavit Hipparchus, ut ne dubitemus anni formam à primæ Periodi Calippica initio fuisse ipfam etiam Calippicam. Ante Calippicam forma Anni observata est Metonica, tefte Diodoro. Ante. Metonicam fub Solone forma Anni observata est Solari Fuhano X fere diebus auctior, ut ex Autore exceptione majori discimus Herodota Fallent itaque supputationes illæ, quas dixi, Gracorum ad tempora usque Trojana. Fallent & aliæ illæ Scaligeri, qui unam candemque Gracis putavit Anni fuiffe formam usque ad initium faltem Olympiadum. Ne Jam & illud adjiciam, totam illam quam finxit Vir Magnus Anni Græci formam gratuitam esse, atque plane supposititiam sy lup esmindel

is

S.

n.

n-

m

nt

1-

le

X

r-

i-

15

.

-

n

Sic itaque oftendimus, Academici, quam fit nostra Prodifficilis, quamque fit fimatamen
proinde à nobis horrenda atque tremenda. Specimen dedimus in Græcis anti-

quif-

quiffimis omnium (fi quidem ipfis fides) accuratissimisque Historiæ venditatoribus. Et tamen difficultatem tantam utilitas abunde compensat. Historiæ nimirum illustrissima debemus, atque omnibus numeris absolutissimæ virtutis exempla, Historiæ, utilissima Humanæ vitæ experimenta; Historiæ Leges, Politias, Strategemata, Inventa etiam, in omni Vitæ instituto, clarissima. Historia, morum hodiernorum, dogmatum, Legum, Consuetudinum rationes & Origines, quas si quis nesciat, is nullo cum judicio aut fructu in eorum studio versetur oportet. Sic intelligimus quanto generis Humani beneficio Hi storiæ hanc, quam tenemus immerentes, Professionem fundarit dotaritque celeberrimus CAMDENUS. Non unam certe devinxit gentem, aut Saculum unum, aut unius Professionis homines, qui gentium omnium, Sæculorumque, tot etiam Professionum hominibus, militiæ, Juris, Reipublicæ, studioss utilem ornari voluit Historiam. Debent reliqui Heroes Historiæ, quod memoriam habeant famamque post fata superstitem: CAM.

a

C

Sign

h

ci

at

De Historiæ Græcæ Antiquitate. 31 CAMDENO immortalitatem ipsa debet Historia; à vivo strenue locupletata, à mortuo etiam in æternum locupletanda.

n

7.

1-

e

n

2-

G

t

t.

1

1-

e-

n

eis

0-

il- fis nt m

mortuo etiam in æternum locupletanda. Me tamen terret, uti dixi, XVI. verecundia imbecillitatis meæ conscia, ne. vestræ possim expectationi, ne illustrissimi CAMDENI votis, pro dignitate respondere. Et viceversa reficit eadem me quæ terruerat verecundia Quid enim? Damnemne ego, quem vos idoroum censuistis? aut amovebo ab Offi-10, quem Vos admoviftis officio? Non audeo, Academici, non facio. Cedo hic nimirum, do manus, victum me agnofco. Hoc tamen, quafi jure quodam meo. sperare posse videor; fore scilicet, ut victoria clementer utamini; & quod mihi onus fupra vires imposuistis, illud faciatis, quam fieri potest, vestro candore atque æquanimitate, leviffimum.

die voluie augere Vulcarius, 5. XVII.

Acet. and A. Acet.

Prælectio Proæmialis I.

OCTOB. 19. 1688.

Delectus Auctorum pralegendorum. § I. Horum Auctorum Historia quam utilis. S. II. Prafertim constitutis ab Academia Schola mofira Auditoribus 6 III. Ea samen quam fit difficilis. S. IV. Horum Auctorum Ordo quam fit in Codicibus MSS. receptifque Editionibus, perturbatus, S. V. Verisimile non est ab ipsis Auctoribus eam fuife confinionem. 5. VI. VII. Quodum fuerit no vum constium Vulcatii in locupletando Spartiano. 9. VIII. Diverforum Auttorum nota, in primis quoque bujus Collectionis vitis , apparent, ufque ad Alexandrum Severum. S. IX. Certum eft Alii Veri Auctorem fuiffe Spartianum, & proinde etiam Hadriani ; & quidem Imperance Diocletiano 6. X. Verifinale oft ejufden tiam effe Pium, & XI . Et Marcum, & XII. Et Ve rum Imperatorem. S. XIII. Et Commodum. S. XIV. Et Pertinacem & Didium Julianum. S. XV. Avidii Caffii alius, ut viderur, erar Auctor. & XVI. Vel fcripferit itaque Caffii vitam ante Spartianum Vulcatus ; vel confilium Spartiani Tyrannis duntaxat addendis voluit augere Vulcatius. 6. XVII.

I. Delectus Autorum prælegendorum. Est autem ea ut Florum, aut alium aliquem antiquioris & melioris notæ Historicum

a Verb. Statut. Tit. 4. §. 4.

r

n

prælegam, meisque Observationibus illustrem, atque clariorem faciam. Florum itaque non præcipiunt, quin ex aliorum illustrium ita Historicorum classe delectum permittant Statuta Academiæ. Ego Corpus illud Historicorum Latinorum eligendum cenfui, qui vulgo in unum leguntur compacti volumen sub titulo Historiæ Augustæ, Ælium nempe Spartianum, Ælium Lampridium, Vulcatium Gallicanum, Julium Capitolinum, Trebellium Pollionem, & Flavium Vopiscum. Imperatorum vitas confignaverunt illi a fine Trajani ad initium Diocletiani, ab anno nimirum Æræ vu!garis Christiana CLVIIº. ad annum ejusdem Æræ cclxxxiv". annorum fcilicet clxvII", fi quidem integri fincerique ad manus nostras pervenissent.

Tempora certe illa, fiqua alia, fcitu digniffima funt, tam Belli ni- Horum Aumirum, quam Pacis artibus. Rem torum Hiftoenim militarem si spectemus, Im-

1981

em

10-

18.

1-

m

r.

m

m

ria quam uti-

logis

peratores hic habemus bellicofiffimos, Marcum, Severum, Alexandrum, Maximinum Thracem, Gordianum, Decium, Claudium, Aurelianum, Probum, Carum, & Numerianum. Pacis item artibus clariffimos, Hadrianum, Antoninum utrumque, tam Pium quam Marcum, Severum, Alexandrum. His itidem iisdem temporibus Religio nostra Christiana longe lateque, per orbem, qua patebat, Romanum universum disseminata est. His ortæ Hereses, ortæ Persecutiones, Ecclesiam tamen Catholicam illustriorem indies atque locupletiorem faciebant, florentissima Disciplina puritate, Fidei Orthodoxæ zelo, Martyrij studio flagrantissimo, Catholicæ Pacis Communionisque concordia, nequicquam frendentibus infenfisfimis Fidei Adversariis, ubique conspicuam. Theologis itaque horum temporum cognitionem oportet longe esse gratissimam. Sed repressit nostram hoc in loco operam ipse CAMDENUS, nolens Ecclesiastica nisi obiter à nobis attingi.

III.
Præfertim
conftitutis ab
Academia
noftræ Scholæ
Auditoribus.

Propius facit ad commendandum horum temporum studium nostræ Scholæ Auditoribus, quod furis Civilis (quale Nos habemus) primas fere complectantur Origines. Ab Hadriano ccepit Codex Gregorianus, eo-

antiquissimus quibus usus est in novo Justiniani Codice concinnando Tribonianus. Ab iisdem Hadriani temporibus incipiunt etiam Jurisconsulti, quorum legimus Responsa in Pandectis. Illos nimirum intelligo Imperatores, quorum Edicta ipsis eorum verbis concepta legimus. Illos item Jurisconsultos, quorum Libros excerpsit ipse Tribonianus, & quorum Catalogum Pandedis præfixum hodieque conservamus. Obiter enim antiquiorum tam Imperatorum Edicta, quam Jurisprudentum sententias in recentioribus hisce Imperatorum Edictis Responsisque Jurisconsultorum memorari fateor. Excerpfit præterea Tribonianus Alpheni Vari Digesta, sed non qualia ipsa scripserat Varus, sed à Paulo in Epitomen redacta. Excerpfit etiam Antistii Labeonis II. Dava, & Posteriora, fed & illa quoque recentiorum Hadriano Jurisconsultorum opera in illam quam habebant tempore Triboniani, formam redacta. 11.9 ava enim Paulus notis suis illustraverat, Posteriorum Epitomen fecerat Jabolenus. Quare nihil obstat quo minus originem quandam deduxerit Jus hodiernum, de quo agimus, Civile Romanorum à temporibus Hadriani. De quo tamen Nos plura sequentibus fortaffe Prælectionibus. Digna itaque hæc

De VI. Historiæ Augustæ Scriptoribus.

15

m

æ

ż-

25

a-

)-

in

us.

m

n-

0-

ıs.

fit

tis

m

1/-

e-

m

a-

ri-

ta.

te-

1110

nt

e-

E-

uo

er-

fe-

ue

æc

hæc tempora quæ cognoscantur ab Artium Baccalaureis, & necessaria eadem quæ non ignorentur à Civilis Jurisprudentia studiosis. Proinde spero fore ut meum hoc confilium à vobis, Academici, comprobetur.

Sic equidem jucunda, fic fcitu digna, IV. horum Temporum est Historia. Est Ea tamen tamen eadem quæ sciatur longe diffi- quam sit difficillima, quæque adeo curam diligentiamque quibus excolatur, non mereatur modo, verum etiam postulet, accuratissimam. Difficilis est (ut balibi observavimus) horum Temporum Historia, paucisque admodum monumentis tradita. Difficiles Fasti Consulares, quos adhibent Latini plerique vitiofissimos. Difficilis Chronologia, nec fere nisi è Fastis emendatis, & quidem ope Inscriptionum Numorumque, & longo demum ratiociniorum circuitu, eruenda. Difficilis horum Autorum & Stylus, concisus admodum, &, quid fibi velint Autores, ægre tandem, multifque per Lectorem sequelis colligendis, exprimens. Præivit in superiorum Imperatorum vitis eodem illo stylo Suetonius, cujus exemplo reliquas sequentium Principum vitas exaratas esse testis est d Vopiscus. Sub Trajano certe (quo scripsit Imperante, vel forte Hadriano, Suetonius) styli illum, qui videbatur, Laconi mum affectaffe videmus quotquot habemus illorum temporum Scriptores, Cornehum Tacitum, Plinium juniorem, & Lucium Florum. Nec styli-modo brevitate difficiles illi funt quos tractamus Historici, sed methodo quoque narrationum admodum perturbata. Rari hic occur-

b Diff. 3. ad Iren. Sect. 1, 2. c Capitol. Max. & Balb. c. 4.

runt Annales; fed ne quidem res gestæ, pro en qua gestæ sunt serie, dispositæ. Sed per summa capita duæque, ut Scriptori occurrebant, recenfentur, quafi nimirum fubfidia memorie fuæ repetenti, potius quam vere gestam, in usum po. tterorum, confignaturo monumentis Historiam. Sic repetunt nonnunquam Imperatoris ftirpem, nunc morum futurorum in prima quoque ætate figna, nunc gestos in Republica ante Imperium honores, nunc ipía Imperii omina, nunc gesta ejus, nunc Apophthegmata, nunc indolem experiments aliquot elucentem, tandem mortem ejus, & mortis nonnunquam occasionem, & decretos post mortem honores, aut nonnunquam infamiam. Sic e-Sed vero hæc ad temnim ante illos Suetonius. porum, gestarumque rerum, ordinem redigere, hoc est quod dixi esse difficillimum.

V.
Horum Autorum Ordo quam fit in Codicibus MSS. receptifque Editionibus perturbatus.

Ante tamen quam ad Textum Historicorum nostrorum accedamus, nonnulla erunt de Libris ipsis necessario in antecessum præmonenda. Quatuor primos sic invicem permiscent Editiones hodiernæ, ut ægre admodum internoscamus, ante Additamenta Pollionis & Vopisci, quis sit

i

fi

fe

p

bi

17

ra

q

er

01

92

va

qui loquatur, an Spartianus, an Lampridius, an Vulcatius, an Capitolinus. Hadrianum quidem & Alium Verum affignant Spartiano, Pium, Marcum, & Verum Marci socium (quem Imperatorem appellant) Capitolino, Avidium Cassium Vulcatio Gallicano, Lampridio Commodum, Capitolino Pertinacem; tum Spartiano rursus Julianum, Severum, & Nigrum; Capitolino tamen Albinum; Iterum Spartiano Caracallam atque Getam, Capitolino Macrinum, Lampridio Diadumenum, Heliogabalum,

na

n-

e-

0.

n.

71,

te

m

S.

is

r-

r-

e-

n-

C

1-

18,

ſ-

2.

i-

re

1-

fit

A

&

n,

10

-

-9

0-

gabalum, atque Alexandrum Severum; Capitolino denique Maximinos duos, Gordianos tres, Maximumque & Balbinum. Sed priores tres Spartianum, Vulcatium, Lampridium, in unum conflant Eruditi Spartianum. Sic autem distribuit Salmasius ut priorem Imperatorum vitas ad Alexandrum usque Severum credat scripsisse Spartianum; illi deinde successisse Capitolinum, & Capitolino Pollionem nunc putat à XXX Tyranmis, nunc vero (melius à Vopisco eruditus) à Philippis.

Et quidem veri longe diffimillimum est sic invicem labores suos immiscuisse tam diversos illos (ut no volunt) Autores, nec ulla tamen A Præfatione consilii sui rationem red-

VI. Verifimile non eftab ipfis Autoribus eam fuiffe confusionem.

didisse. Ait Spartianus, sibi propofitum omnes qui post Cafarem dictatorem &c. vel Cafares, vel Augusti, vel Principes appellati (unt, quique in adoptionem venerunt, vel Imperatorum filii aut parentes Cafarum nomine confecrati funt, singulis Libris exponere. Idem Vulcatius iste, quem appellant, Gallicanus : Proposui, (inquit) Diocletiane Auguste, omnes qui Imperatorum nomen five juste five injuste habuerunt, in literas mittere, ut omnes purpuratos Augustos cognosceres. Scripfit uterque dicavitque (fi titulos istos audiamus) unius ejusdemque Argumenti Libros eidem Diocletiano; fic tamen ambo, ut alter alterius confilium nescierit. Si enim alter alterius scripta vidisset, cur quæso operam ipse supervacuam in eodem poneret Argumento? Cur quæso nullam saltem rationem affignarit cur operam suam non crediderit supervacuam? Cur nihil in superiori Scriptore prater-

e Vit. Ælii Veri fin. f Vuls. Gall. Vit. Avid. Caff. c.3.

missum observarit quod sue debiturus esset Lector industrie? Tantum vero abest ut hæc præstiterit alteruter, ut ne quidem Scripta de eodem illo Argumento recentia, nec Scriptoris nomen, vel levi aliqua significatione prodiderit. Et tamen sieri vix potest ut sub eodem Principe de eodem Argumento ambo scripserint, nec tamen alter de

alterius confilio resciverit.

Ut vero hæc ita fuisse concedamus, (quæ facile concedi non possunt) adhuc ratio nulla verifimilis apparet, cur dissitorum invicem Principum scripserint vitas, & mediorum vitas omnino neglexerint. Non certe desiisse in Ælio Vero Spartianum vel inde constat, quod & alias sequentium Principum vitas eidem tribuant Spartiano non modo Editiones, verum etiam Codices, & quidem magno utrobique consensu, hodierni. Cur itaque medios illos Principes omitteret à Capitolino vel Vulcatio interpolandos? Dedita illos opera omissos ne credamus, vetant verba ipsa Spartiani a nobis modo recitata. Omnes enim tam Cafares, quam Augustos, quam Principes, tam filios Imperatorum quam Parentes pollicitus est verbis quibus potuit disertissimis. Nec vero morte interpellatum quo minus ulterius in opere fuscepto progrederetur, ostendunt vitæ Cæsarum recentiorum. Ergo medias illas Cæfarum vitas periisse suspicabimur? Sed & illud difficile est, fal. vis extremis, medias omnino perire potuisse. Et illud adhuc longe difficilius tam brevi temporis, ex quo scriptæ erant, spatio periisse, ut nec viderint illas coavi Spartiano ipfi Vulcatius & Lampridius, nec paulo junior Capitolinus. Quod fi & medias quoque illas Imperatorum vitas scripserit Spartianus, & compertas habuerint Vulcatius, Lam. pridius,

ľ

0

C

V

22

20

m

ta

ti

di

nj

t

0

io

15

7-

S.

11.

1-

os

m

m

ft

ro

re

m

10-

il.

Et

15,

le-

ri-

rit

m.

115,

pridius, atque Capitolinus; quam tandem fingemus causam cur vitas illas à Spartiano conscriptas excluserint, aliasque à se elaboratas in illarum locum reposuerint? Dici certe non potest id minus honorifica de Spartiani lucubrationibus opinioni imputandum, cujus tot alias vitas in censum suum retulerint. Quid ergo? Melioribusne monumentis usos arbitrabimur, quibus Historiam Spartiani auctiorem fecerint, eaque explorata habuerint quæ non habuerit ipse Spartianus? Sed istiusmodi monumentorum nulla uspiam comparet vola aut vestigium, nulla certe mentio, etiam ubi reddunt confilii sui rationem. Nec sane fere alia de rebus iisdem produnt quam prodiderat Spartianus, nec novis observationibus priorum Historicorum errores emendant. Tam vero alienos se à studio omni novitatis ostendunt, ut rebus de iifdem adhibeant eadem fere verba; Autores certe vix alios adducant, quam quos ipse Spartianus adduxerat.

Et profecto mirum est, si Spartianum nova vitarum serie excolusset Vulcatius, cur non & alias illius vitas habeamus præter Cassianam. Qui enim omnium Imperatorum vitas scribere decreverat, jam certe priores absolvisse

VIII.
Quodnam fuerit novum
confilium Vulcatii in locupletando Spartiano.

vèrismile est, cum scriberet Cassianam. Sed consilium Spartiani credetur auxisse Vulcatius, ut legitimis Imperatoribus & Cæsaribus etiam Tyrannos adjunxerit. Atqui Nigrum profecto Tyrannis
accensuit quicunque ejus vitam scripsit, quem tamen Codices Editiones que hodiernæ non alium putant à Spartiano. Tyrannos itaque complexus Spartianus est nec novum hoc consilium erat, imputandumque Vulcatio, si quidem ulla Codicibus Editionibus e hodiernis sides.

C 4 Uno

IX.
Diverforum
Autorum notæ, in primis
quoque hujus
Collectionis
vitis,apparent,
ufque ad Alexandrum Sevirum.

Uno ergo & perpetuo filo vitas feripfit certe quascunq; scripfit Spartianus. Quo vero in loco desierit, successoremque acceperit, hoc fateor esse exploratu difficillimum. Non satisfacit certe Salmasius, qui vitas omnes usque ad Alexandrum Severum nostri putat esse Spartiani. Oblitus

est Vir Maximus in eo censu duorum saltem Autorum indicia esse manifestissima. Inscripsit Spartianus vitas suas Diocletiano, adhuc in vivis agenti, imo etiam Imperanti. Alias Constantino inscriptas legimus, & quidem illam ipsam Alexandri, quam credidit Salmasius ultimam Spartiani. Vitam Heliogabali illius census Salmasiani penultimam, non modo Constantino, sed victo etiam Licimo dicatam esse constat, quam sane mirum eidem, qui Diocletiano vitas superiores dicarat, tribuisse tamen Salmasium. Tantum abest ut ejustem Corporis vitas idem dicarit Autor partim Diocletiano, partim Constantino, ut nequidem Diocletiani mentionem cum laude ullam facere potuerit qui vitas dicarit Constantino. 8 Statuas certe etiam viventis Diocletiani à Constantino revulsas constat è & Lactantio. Damnata itaque à Constantino est memoria Diocletiam, nec fine ejus gravistima indignatione celebranda. Et vero in damnata memoria Principibus, cavebant Autores ne ullam usquam ederent vel levissimam laudis fignificationem. Suppressit itaq; Epigrammata in laudem Domitiani,quæ quidem nondum edita essent Martialie, & Epistolas Plinius junior. Fateor equidem aliquantifper, purpura etiam deposita, in honore tamen eximio fuiffe Diecletianum, Maximianumque Herculium. Semo-

V

XI

bi

no

X

res Augustos illos & Patres Imperatorum & Cafarum appellat Inscriptio descripta à h Scaligero ; & παπέρας ημετέρες Edictum Maximini. Sed vero illa antiquiora funt hac de qua agimus Cenfura damnatoria Constantini. Noster vero Autor qui post devictum scripsit Licinium, recentior. Decessit enim hujus dedecoris dolore Diocletianus, teste ibidem Lactantio, qui quidem anno decessit Ærænostræ Christiana CCCXIIº. ut k alibi probavimus. Victus est Licinius ut jus ejus in 1 Constantini ditionem devenerit, anno ejusdem Æræ CCCXXIV°. Post mortem autem Diocletiani neminem habemus, ut puto, qui illius fine probro meminerit, saltem qui Imperante scripfit Constantino. Infultat illi certe " Lactantius, infultat ipfe "Constantinus. Qua fronte itaque laudaturum existimabimus, qui vitas à se scriptas eidem inscripturus effet Constantino? Uno hoc dempto discrimine manifestissimo, reliqua, sigua forsan alia occurrant in his vitis, non adeo tamen apparent manifesta. Nihil certe nos juvant hodierni Codices. Spartiano vitas omnes ad Alexandrum usque tribuebant Excerpta Palatina o Salmafii, ibidemque definebant, quæ quidem antiquissima optimæque nota, & ex ipfo hansta Spartiano, pronunciat PSalmasius. Sed qualiacunque demum suerint, jam ratio eadem erroris illa convincet qua ipfum probavimus erraffe Salmafam. Et quod ab Adriana coeperint, non autem à Julio, unde initium duxit ipse Spartianus; proinde merito est quod dubitemus an Spartianum ipfum viderit Excerptor, & non ipfam potius illam, quam habemus hodie-

h Scal. ad num. Eus. 2310. i ap. Eus. H. E. IX. 9. h Diff. Cypr. XI. n. 86. lLamprid. Heliogab. c. 35. m Lact. mort. Pers. n. 19. 48. 52. n Constantin. M. Orat. ad Sanctor. cet. c. 25. o Salmas. in Alex. p Salmas. in Ver. Imp.

que farraginem, Pollione tamen & Vopisco mutilatam. A reliquis Codicibus accurata profecto expectanda non sunt, cum nec multos admodum habeamus, & paucos quoque illos issaem in locis mutilos, & proinde ab issaem, ut videtur, fontibus vitiosis oriundos.

X.
Certum est

ÆliiVeri Autorem fuisse

Spartianum,&
proinde etiam

Hadriani; &
quidem imperante Diocletiano.

Quare unica restat ratio explorandi quæ vitæ cuique tribuendæ sint, è vitis nimirum ipsis. Vitam Ælii Veri Cæsaris Spartiano constat certissime esse tribuendam è Præsatione ipsa Spartiani. E qua etiam Præsatione manisestum est ad vitam Hadriani ipsum in opere suscepto jam hactenus

fuisse progressum. Proinde & superiorem quoque illam Hadriani vix est quod dubitemus ejusdem esse Spartiani. Respondent certe loci paralleli utrobique ad amussim. De honoribus Ælii Veri Cæsaris, eorumque ordine, communes habent utriusque q vitæ Autores, etiam quos ralibi probavimus errores. Ut proinde non eosdem excerpserint duntaxat Autores, verumetiam pariter fuerint interpretati. Sic eciam de l'Tetrapharmaco Hadriani deliciis idem tradit Autor Veri cum Autore Hadriani. Ubi verba Autoris difertiffima omnino animadvertenda funt. Sic enim fequitur: ut & nos (inquit) ipsi in ejus vita prosecuti sumus. Scripserat itaque jam antea vitam Hadriani qui postea vitam scripsit etiam Veri, quod & ex aliis ejusdem verbis, statim in initio 'Veri liquido colligitur, ut uf que ad Divum Hadrianum feci. Et in ea quoque Hadriani vita hoc ipsum tradiderat de Tetrapharmaco, quod in vita Hadriani legimus hodierna. Adoptatum præterea ait noster ab v Adriano,

q Adrian.c. 23. Æl. Ver.c. 3. r Append. ad Diff. Cypr. fAdrian.c. 21. Ver.c. 5. t Ver.c. 1. u Ver.c. 3.

Verum eo tempore quo jam, ut superius (inquit) diximus, parum vigebat. Recte nimirum ille. Hoc enim ipso tempore Verum ab Hadriano adoptatum tradiderat * quo profligata valetudine ipfe fuiffet Hadrianus. De Marco porro & Vero in vita Hadriani ita legimus : Y Hi funt, qui postea duo pariter Augusti primi rempublicam gubernaverunt. Eademque fere leguntur in vita Ælii veri: * Ipsi sunt qui primi duo Augusti appellati sunt. Et in vita 'Marci: Tuncque primum Romanum Imperium duos Augustos habere capit. Plane hac alludunt ad novam illam Imperii sub Diocletiano dispositionem, cujus meminit apud b Lastantium Maximianus Galerius, qua scilicet Respub. commissa est duobus Augustis totidemque Casaribus. Hujus enim primas origines observando rem gratam se facturum censuit ipsi Diocletiano. Nec enim id modo fecit in Augustis, verumetiam in Cafaribus. Verum enim primum Casaris nomen accepisse, & quidem eo prope genere quo Maximianus atque Constantius Casares dicti sunt, id quoque observavit Spartianus. Sic itaque constat, ut Diocletianum nuspiam de nomine memorarit Autor vitæ Hadriani, eidem tamen & illam quoque vitam ab Autore fuisse inscriptam cui suas vitas inscripsit Spartianus. Defecit enim, Imperante Constantino, nova illa dispositio Diocletiani. Ergo & Spartiani ambæ illæ funt vitæ, & Diocletiano dicatæ, & quidem Romani Imperii habenas moderanti. Verba enim illa ejus de Augustis disertissima sunt, quod dicat illos d' Principem locum, in hac statione quam temperas (Diocletianum nimirum ipsum allocutus) retentasse. Nondum itaque purpuram deposuerat

Diocletianus,

x Adriam.c. 23. y Spart. Adr.c. 24. z c. 5. ac. 7. b Lact. de mortib. Pers. n. 18. c Vit, Æl. Ver. c. 1, 2. d c. 1.

Diocletianus, quod fecit demum anno Æræ Vulg. CCCV°. & tamen Cafarei fecerat Constantium & Galerium, quod factum anno ejusdem Æræ CCXCI°. & medio illo tempore scripsit Spartianus. Sic tamen ille tempore medio, ut longius ille ab illius intervalli initio, distarit, propius ad sinem accesserit. Id enim mihi videor è verbis ejus illis colligere: ° Sed eo prope genere quo nostris temporibus à vestra clementia Maximianus atque Constantius Casares disti sunt. Non heri duntaxat aut mudiustertins factum esse crediderim, quod suis ait

factum effe temporibus.

Sic itaque specimen habemus Spar-Verifimile est tiani genuinum. Videamus inde ecquas ejusdem etiam esse Pium. normas elicere possimus, quibus de aliis statuamus vitis sintne tribuendæ, an potius abjudicandæ Spartiano. Pii vitam Capitolino tribuunt Editiones Codicesque omnes præter Excerpta Spartiani Salmafiana, quæ hanc vitam afferunt Spartiano. Et quidem Diocletiano illam inscribunt omnes, cui sua quoque vidimus dicasse Spartianum. In vita tamen ipfa nulla est Diocletiani mentio. Conveniunt interim fatis bene quæ communia hic leguntur, & in Scriptis, quæ dixi, genuinis ipsius Spartiani; ut proinde ni Autor ipse idem sit, è communi saltem tertio also Autore sua accepisse uterque existimandus sit. Cur Pii nomen confecutus fuerit primus ille Antoninus, rationes fere easdem legimus apud suspectum illum Capitolinum, ac apud nostrum quoq; & Spartianum, eodemq; etiam ordine. Unicamq; duntaxat ultimamque suggesserant secundæ, magisque, ut solent esse, accuratæ, cogitationes. Nec res modo legimus utrobique communes. Verba quoque ipsa nonnun-

e c. 2. f Capitolin. Pio c. 2. g Spart. Adrian. c. 24.

quam numerari videmus. Dixerat Autor Adrioni propterea contigisse, quod soverum sessum atate manu sublevarit. Quam quidem rationem mutatione levissima extulit Autor Pii, verbis etiam plerisque non similibus sed iisdem: quod soverum sessa jam atate, manu, prasente Senatu, levaverit. Marci vitam Capitolino etiam assig-

nant Codices, quam tamen & ipsam Et Marcum. Spartiano vendicant Excerpta Palatina. Et sane Excerptorum Inscriptionem confirmant potius quæ in vita ipsa legimus. L'Diocletianum alloquitur & hujus quoque Vitæ Autor. Eademque fero de adoptatis à Pio, Hadriani jussu, Marco & Vero utrobique legimus tam in hoc Autore quam in ipso quoque genuino spartiano. Id tamen unum habet novum, repetitque Autor ille aliquoties, quod Marcum solum hæredem decrevisset Imperii, ni ætas obstitisset, Hadrianus, de quo nihil ipse spartianus. Sed potuit etiam & hoc secundis tandem debere Observationibus.

Veri etiam Imperatoris, Marci in Imperio collega, vitam eidem inscribunt Capitolina Codices recepti Editionesque, quam tamen ipsam Spartiano similiter asserunt Exterpta illa eadem Palatina. Marci vitam idem "ille testis est à se antea Scriptis suisse consignatam. Nec aliam scripsit quam illam, quæ habetur, hodiernam. Liberti multum (inquit) potuerunt apud Verum (ut in vita Marci diximus) Geminas & Agaclytus. His verbis respondent & illa in hodierna Marci P vita ipsa quo-

h.M. Antonin. c. 19. i M. Antonin c. 5. kconf. cum Spartian. Adriano c. 24. & ejufdem Ver. c. 2. 6. l.M. Antonin. c. 5. & 16. mSpart. Adrian. c. 24. n Ver. Imp. c. 1. o Ver. Imp. c. 9. p. M. Antonin. c. 15.

que hodierna : Multum fane potuerunt liberti fub Marco & Vero, Geminas & Agaclytus. Verba, ut videtis, ipsa fere numerantur. Iterum de Bello Germanico: 9 De quo (inquit) Bello quid per legatos barbarorum pacem petentium, quid per duces nostros gestum est, in Marci vita plenissime disputatum est. Disputatum ait plenissime, pro modulo nimirum horum Scriptorum compendiosissimo, cum de fingulis hoc in loco propofitis capitibus ratio aliqua redderetur. Sic autem disputavit de hoc Bello plenissime in hodierna Marci vita cap. 14. Nifi forte verbum illud plenissime, è Mario Maximo (quem descripsit uterque) desumptum intelligamus. Egit enim Marius Maximus (ut ex hac ipla Autorum farragine constat) de Marci vita plenissime. Mario certe verbositatem exprobrat Vopiscus, & secundus sejus de Marci vita Liber in his nostris Autoribus testis adducitur. Ait præterea fabulam de Marci in Verum veneficio in Marci vita positam fuisse, quæ & in nostra Marci vita comparet c. 15. Ait Pii filiam uxorem Vero destinatam idcirco Marco nupsisse, quod Verus ' ad hoc impar videretur atate, ut in Marci (inquit) Vita exposumus. Et vere hoc dixerat noster in vita Marci etiam hodierna, c. 6. si tamen locum restituamus pro verissima emendatione doctissimi Cafauboni. Satis hæc conveveniunt apposite, ut proinde quæ Argumenta Marci vitam Spartiano afferuerint, eadem & Veri vitam eidem Spartiano affertura fint. Et tamen notam aliam ipfius Spartiani hic deeffe fateor. Sunt enim illa de Ælio Vero Cæsare verba Spartiani. * Et de hujus quidem familia ple-

il

f

ip

16

e

q Ver. Imp. c. 9. r Vopisc. Firm. &c. c. 1. f Lass. c. 9. t Ver. c. 10. u Ver. c. 2. x Spart. vit. Æl. Ver. c. 2.

nius in vita Lucii Aurelii Ceionii Commodi Veri Antonini filii hujuste, quem sibi adoptare Antoninus jusus est, disseremus. Is enim Liber debet omnia, qua ad stemma pertinent, continere, qui habet Principem de quo plura dicenda sunt. Et tamen nihil plenius habet de illo stemmate Veri Imperatoris y vita hodierna. Sed sieri potest ut oblitus suerit promissi Spartianus, aut consilium mutaverit, aut denique perierint verba eo spectantia. Sunt enim & alia quoque in his Autoribus loca suspecta lacunarum.

Vitam itaque Commodi Spartiano tribuunt excerpta Palatina, Lampridio Et Commodum.

Codices reliqui Editionesque receptæ; Julio Capitolino Robertus à Porta Bononiensis. Ego Spartiano tribuendam existimo. Diecletiani nomen, licet in vita ipsa nullum, in titulo tamen inscriptum legimus. Ut proinde illius Autoris non fit qui vitas scripfit dicavitque Constantino. Dixerat Spartianus in vita 2 Marci Commodum mille prope pugnas publice populo inspectante gladiatorias Imperatorem exhibuise, ut in vita ejus (inquit) docebitur. Sic & in vita 2 Commodi legimus: Inter hac refertur in literas, pugnaße illum sub. Patre trecenties sexagies quinquies. Item postea tantum palmarum gladiatoriarum confecisse, vel victis retiariis vel occisis, ut mille contingeret. Promissam hic habemus ab eodem Autore qui vitam scripsit Marci, vitam etiam Commodi; Et in hac ipsa quam habemus vita Commodi id præstitum legimus, quod fuerat promissum in vita Marei. Illud saltem inde manifestum est, Autorem Marci eundem Commodi etiam vitam scribere decrevisse. Et viceversa jam vitam Marci scripsisse videtur

y Ver. Imp. c. 1. z Marc. c. 19. a Commod. c. 12. & c. 5.

qui vitam Commodi scripsit hodiernam. Sic enim in ipso vitæ initio habemus: b De Commodi Antonini parentibus in vita Marci Antonini satis est disputatum. Et quidem in vita Marci hodierna disputavit Autor, sueritne vere Commodus filius Marci, an potius cujus usa est Faustina conditione gladiatoris. Sin vocem disputare laxius intelligamus ut idem valeat de parentibus Commodi disputare, ac Stirpem ejus quæ fuerit edocere; id quoque secit Autor Marci, dum stirpem ipsius d Marci (quæ eadem erat Commodi) paulo diligentius atque accuratius exequitur. Sic certe conveniunt invicem quæ seripsit alter, quæque alter scripturum se promiserat; ut cum utramque vitam idem Autor scripserit, nulla sit omnino suspicio cur alteram perisse suspicemur.

Et Pertinacem & Didium
Julianum. Codices plerique. Spartiano, Excerpta Palatina. Cui fuerit inscripta,
mentionem nullam seu in titulo habemus, seu
etiam in Textu. Sed vitam proximam Didii Juliani Diocletiano Autorem inscripsisse constat. Et
sane omen de Juliano Pertinacis collega & successore utrobique idem occurrit, ut proinde eun
dem utriusque vitæ Autorem suisse verisimile sit,
qui etiam eidem dicarit utramque Diocletiano.
Spartianum autem Juliani Autorem præserunt Co-

dices ad unum omnes.

XVI. Sequitur Avidii Cassii vita à VulcaAvidii Cassii tio, ut volunt Codices, Gallicano. Scio
equidem, pro recepto Editionum ordine, proximum à Vero Imperatore repræsentari
Avidium Cassium. Et recte quidem, si ordinem

1

er

tin

b Commod. c. 1. c Marc. c. 19. d Marc. c. 1. ePertin. c. 14 Julian. c. 2.

1-

d

15

te

ie

110

10

nt

r-

a,

eu

li-

Et

ef-

n-

it.

20.

0-

ca

cio

or-

ari em

14

nus

spectemus temporis quo purpuram tenuit ipse Cassius. Sed hoc iplo loco Cassium disposuit Codex Palatinus MS. & excerpta itidem Palatina MS. cum Editione Mediolanensi omnium vetustisfima; imo (fi & Salmafium audiamus) omnes veteres cum scripti, tum editi, proximum nimirum ante Severum, & post Commodum, Pertinacem Didiumque Julianum. Tantus ille Codicum consensus, utcunque à gestarum rerum serie alienus, ita facile spernendus non est, ut efficiat potius ut aliam fuisse suspicemur hujus ordinis rationem quam. Principum ipsorum tempera. Et quiden scribendi illum ordinem fuisse verisimile est, quod nempe eousque progressus jam antea fuisset Spartianus quam de Tyrannis addendis confilium novum fulciperet Vulcatius. Sed & hanc quoque vitam Spartiano vendicant excerpta Palatina. Et quidem hanc h Diocletiano dicavit Autor ut fecit Spartianus. Et novi tamen Autoris vestigia hac tandem in vita comparere censeo. Habet enim ille Historiam de Marco memoratu dignissimam, quæ tamen nulla in vita Marci comparet hodi-Tantum enim ait enituise in Philosophia Marcum, ut iturus ad bellum Marcomannicum, timentibus cunctis nequid fatale proveniret, rogatus sit, non adulatione, sed serio, ut pracepta Philosophia ederet : nec illum timuise, sed per ordinem Paræne-Seon, hoc est, Praceptionum, per triduum disputasse. Hæc illa sunt fortasse quæ in Libris de k vita sua in Quadis ad Granuam disputata legimus, Non erat certe hoc ab eo, qui de vita Marci agebat. ex professo, prætermittendum, cum maxime ad

f Salmas. in Adrian init. g Salmas. ad Avid. Cass. init. h A-vid. Cass. c. 3. i Avid. Cass. c. 3. k Sin. L. I. Sod & ad II. potius pertinent.

famam illam spectaret Philosophia, quam præcipue eaptabat, fiquam forte captabat ullam, affectabatque Marcus. Alium itaque fuisse vitæ Caffiana Autorem verifimile est quam qui Marci vitam scripsit hodiernam. Idem de defectione Caffiana : Hic (inquit) Imperatorem fe in Oriente appellavit (ut quidam dicunt) Faustina volente, que valetudini Marci jam diffidebat. Sic autem Autor vitæ Marci: " Imperatorem se appellavit, ut quidam dicunt, Faustina volente, que de mariti valetudine desperaret. De ejusdem Cassii cade ita de Marco: non exultavit, non elatus eft. Quæ ita in Marco: Marcus tamen non exultavit interfectione Caffii. Rursus de eadem : P quem quidem occidi non jussit, sed passus est; In Marco: 9 Ipsum Cassium, pro clementia, occidi passus est, non occidi jussit. De filiis Caffii ita: Filios vero Avidii Caffii Antoninus Marcus parte media paterni patrimonii donavit., Sic Autor Marci: f Filii autem Cassii & amplius media parte acceperunt paterni patrimonii. Iterum ibidem : Et Alexandra filia Caffii, & genero Druentiano, liberam evagandi, ubi vellent, potestatem dedit. In Marco ita: VUt Alexandra filia Cassa & Druncianus gener liberam vagandi potestatem baberent, commendati amita marito. Quæ etiam postrema in noftra quoque Caffii vita leguntur in hunc modum: quos quidem amita fue marite commendavit. Verba, ut videtis, ipsa utrobique se-re eadem sunt. Sed communi hoc uterque debuit Autori * Mario Maximo Scriptori etiam Latino, qui hac ipfa infamia conjurationis Cassiana

l'Avid. Caff. c. 7. m Marc. c. 24. m Avid. Caff. c. 8. o Marc. c. 25. p Avid. Caff. c. 7. q Marc. c. 26. r Avid. Caff. c. 9. f Marc. c. 26. r Avid. Caff. c. 9. u Marc. c. 26. x Vid. Avid. Caff. c. 9.

f

h

86

(1)

Vi

in

led

Im

fter qui

mit

cati pec

foly

75

Faustinam oneraverat. Longe certe proclivius erat Spartiani nomen inseruisse Librarium in Excerptis Palatinis, cui nomini jam in vitis præcedentibus aliquoties assueverat, quam ut Vulcatii Gallicani nomen prorsus novum, nec antea ullibi usurpatum, reposuerint Codices reliqui, quot habemus, ad unum omnes. Literis enum miniatis scribi solebant Autorum nomina quibus proinde spatium relinquebant, quoties minium non adesset, Amanuenses. Et Calligraphis minio instructis illud etiam erat in more, ut nominibus in initio præsixis spatia illa vacua supplerent. Ita sæpe facum ut in primi Autoris titulum, quem scribere solebant in novi Codicis initio pulcherrime, transierint reliqui, nullo Librariorum judicio, voluminis ejusdem Tractatus Anonymi.

Nulcatii itaque Gallicani nomen ex hujus vitæ titulo non temere expungendum esse censeo. Sed redibunt (inquietis) quæ supra objecimus ut idem uterque opus, eodemque tempore, aggressus suerit, tam Spartianus nimirum, quam & hic quoque Vulcatius. Redibunt sane si hæc ita intelligantur ut vulgo hactenus intellecta sunt ab Eruditis. Sed vitas Imperatorum y usque ad Hadrianum ja stendimus scripsisse Spartianum.
XVII.
Vel scripserit
itaq; Cassis vitam ante Spartianum Vulcatius; vel confilium Spartiani Tyrannis
duntaxat addendis voluit
augere Vulcatius.

lecta funt ab Eruditis. Sed vitas superiorum Imperatorum y usque ad Hadrianum jam supra oftendimus scripsisse Spartianum. Scripsisse se ne quidem dicit ² Vulcatius, sed proposuisse in literas mittere. Quid si vitam illam Cassis scripserit Vulcatius ante Spartianum? suerit autem morte impeditus quo minus & reliquas quas destinarat absolveret, atque ita sit sactum ut Spartianus in ejus locum successerit? Ita certe necesse erat ut

y Spart. Æl. Ver. c. 1. 2 Vulcat. Caff. c. 3.

Spartiani opus nondum susceptum ignorarit Vulcatius; Vulcatii opus fueritne ignotum Spartiano fcire difficilius est, cum perierit vitarum initium, atque adeo universis præsixa Præsatio Spartiani. Quid si etiam non Imperatorum omnium vitas proposuerit in literas mittere Vulcatius, sed duntaxat Tyrannorum? Sic aliud fuerit diversumque confilium Vulcatii à confilio Spartiani. Et sane illam sententiam satis apte tolerant, ut in Palatino Codice repræsentantur, verba ipsa Vulcatii. Sic enim ille: Proposui enim (inquit) Diocletiane Auguste, omnes, qui Imperatorum nomen sive juste, five injuste, habuerunt, in literas mittere. Sed verba illa, sive juste, à Palatine Codice non agnosci monet Gruterus. Sic illos duntaxat omnes qui Imperatorum nomen injuste habuerint, proposuerit in literas mittere Vulcatius, non alios utique quam quos pro Tyrannis habent illorum temporum Scriptores. Sic recte fuerit subjuncturus quæ sequintur illa Vulcatius: ut omnes (inquit) purpuratw Augustos cognosceres. Quæ tamen verba non de opere Vulcatii solitario intelligenda sunt, sed de utroque conjuncto tam suo nunirum quam etiam Spartiani. Legitimos enim cum daturus effet Spartianus, Tyrannos autem five illegitimos ipse Vulcatius; Ita tandem factum ut ex utroque omies purpuratos Augustos Diocletianus acciperet. Hæc tamen Ego non admodum fidenter, sed dum verifimiliora quispiam edocuerit.

m

qi

ve

III

Prælectio Proæmialis II.

Latina Pro Medicall

Остов. 26. 1688.

91

2-

n

m

os

le

m

r-

1-

ies

ec

e-

tio

Transitio §. I. Post Vulcatium successit tertius Auctor, seu Lampridius is fuerit, seu Capitolinus. §. II. Severus a Lampridio scriptus. §. III. Niger, & fortasse Albinus, a Capitolino. §. IV. V. VI. In Nigri vita Constantini nomen pro nomine Diocletiani reponendum. §. VII. Alius nullus sub Constantino barum vitarum conditor præter Capitolinum. §. VIII. Caracalla Capitolini. §. IX. Et Geta. §. X. Et Macrinus. Consilium proprium Capitolini, ut Tatii Cyrilli vitas e Græcis Auctoribus; susu Constantini, traductas, ipse e Latitinis Auctoribus locupletaret. §. XI. Alium posteriorum Vitarum Auctorem fuisse aliunde convincitur. §. XII.

Actenus, Auditores, de Vitarum nostri Corporis ordine
perturbato disseruimus, idque conati sumus ostendere, qualiscunque demum
surit ab Autoribus, non eum tamen suisse, qua in
hodiernis omnibus apparet, tam Editiombus, quam
Codicibus etiam MSS. ut operas suas invicem immiscuerint, alternisque vitas alienas interpolarint nostri Corporis Autores; sed ut ad suum
quisque terminum vitas, pro temporis serie, perduxerit; inde successorem acceperit. Hoc itaque ut probaremus, vitas omnes, usque ad Severum, (excepta Cassiana) Spartiano asseruimus.
Illi nimirum, non Capitolino, Pium, Marcum, Verum

rum Imperatorem, & Pertinacem; Illi Commodum,

non, ut solet vulgo, Lampridio.

II.
Post Vulcatium successit
tertius Autor,
seu Lampridius is fuerit, seu
Capitolinus.

A Severo deinde alium illum, quicunque fuerit, Autorem cœpisse crediderim, qui quidem Diocletiano vitas dicaverit, pro exemplo Spartiani; seu Lampridius is suerit, seu etiam Capitolinus, si tamen alius suerit ab Ælio

Spartiano Elius Lampridius. Nec enim Ego Excerptorum Palatinorum Inscriptionibus tantum fidendum esse arbitror ut fint propterea invicem confundendi duo illi Ælii, cum jam hactenus ostenderimus vitas Diocletiano Constantinoque dicatas, confudisse tamen, eidemque Spartiano tribuiffe Excerpta illa Palatina. Sed vero quis prior Spartianum Vulcatiumque continuarit, Lampridius nimirum an Capitolinus; id fateor constituere esse difficillimum. Capitolinum Lampridio anteponit in Probi vita Vopiscus. Idem tamen Suetonio Marium Maximum ibidem etiam anteponit, ut proinde ordinem temporum in illorum Autorum censu nullum defignasse verisimile sit. Sic autem in vitarum titulis Lampridium Capitolinumque invicem permiscent hodiernorum Codicum Librarii, & quidem in inscriptis tam Diocletiano quam etiam Constantino vitis, ut ne quidem conjectura locum ullum fecerint quis prior scripserit vitas, dicaritque Diocletiana. Capitolini certe nomen in primis à Spartiano vitis ultimisque legimus ante Pol-Sic ordinis nullam prorsus habuerunt Librarii rationem. Locus tamen hic novo Autori admodum opportunus est, ut sicut Spartia, num exceperit Vulcatius, fic alius quispiam in Vul,

12

ir

ru

eru

tie

fo

ac

ta

ef

catii locum Scriptor suffectus fuerit, seu morte fortasse, seu alio quodam (quem nescimus) casu impediti, quo minus reliquas, quas destinarat, Imperatorum vitas absolveret. Nihil certe occurrit in vitis Cæsarum sequentibus quod eundem qui vitas superiores scripserat Autorem arguat. Imo hanc de qua agimus sententiam commodissime reddunt verba-à nobis superius adducta tam Spartiani quam etiam Vulcatii. Primus nimirum Spartianus huic Scriptioni operam dedit; cujus proinde confilium fuit omnes à Cæfare ufque Dictatore Cæfares arcessere. Hic ubi defecisset, suffectus est Vulcatius, qui Spartiani opus inchoatum absolveret. Qui quanquam novo de Tyrannis confilium Spartiani locupletarit Argumento; sic tamen de consilio suo loquitur acfi non in uno Cassio operam, aut similibus Cassio Tyrannis, esset positarus; sed in omnibus qui quidem Imperatorum nomen five juste sive injuste habuerant. Mittamus verba illa sive juste, quæ desiderari in Palatine Codice diximus observasse Gruterum; lacunam tamen prodit vox alia illa five à Librario relicta, que mutilam reddit imperfectamque sententiam. Ergo Imperatorum omnium vitas, ut coeperat Spartianus, descripturus erat ille Vulcatius. Que tamen verba non ita intelligo quasi vitas à Spartiano descriptas iterum decrevisset in literas mittere, à Julio nimirum Cæsare Dictatore; sed quod coeptum Spartiani opus, pro Spartiani exemplo, statuisset abfolvere, vitas nimirum Imperatorum reliquas ad Diocletianum omnes Spartiano adjecturus. Cum tamen in sequentibus vitis Vulcatii nomen nulli unquam præferant Codices; proinde verifimile est, sicut (quo tandem casu nescimus) defecit in Vero

Vero Imperatore Spartianus, fic alio aliquo, quem fimiliter nelcimus, casu in Avidio Cassio defecisse Vulcatium. Meminit, fateor, Vulcatii Terentiani quicunque is fuerit, qui de b tribus scripsit Gordianis; & quidem in rebus illorum Gordianorum. Sed alius erat à Gallicano nostro Vulcatius ille Terentianus. Alius nimirum, qui sub ipsis vixit Gordianis, alius noster, qui vitas inscripsit Diocletiano.

Cæterum Severum Diocletiano dicatum non titulus modo, fed Textus Severus à Lampridio ipse, (cui fidem ego potius adhibenfcriptus. dam puto) demonstrato Tempori itaque tertii Autoris satis apte convenit. Et tamen Spartiano illum vendicant Codices reliqui excepto Regio, qui Lampridio tribuit, & quidem verifimilius pro nostris Hypothesibus, il Erat autem mutatio illa longe facilior qua migravit Alius Lampridius in Alium Spartianum, quam alia illa, qua viceversa migrarit Elius Spartinnus in Alium Lampridium. Affueverat enim jain Librarius in vitis superioribus Ælio Spartiano Pepissime, ut proinde cum recurreret Aliur, de alio non cogitarit Elio, præterquam Spartiano. Lampridii nomen, præterquam in uno Commodo, vitis præcedentibus nuspiam tribuunt seu Codices, seu B ditiones hodierna. In co tamen quod Elium aliquem hujus vitæ Autorem agnoscant consentiunt Codices Editiones que ad unum omnes; proinde rectius tertium hunc Autorem, qui sub Diocletiano scripsit, Elium potius Lampridium, ut puto, censebimus, quam Julium Capitolinum.

IV. Sed & Nigrum Spartiano afferunt, forte Albinus & quidem, quos habemus uno con-

13

q

to

ta

no

re

cle

c. 5

b Capitolin, Gord. trib. c. 21. c Sever. c. 20, 21.

bitemusine eundem susse utriusque vitæ Autorem? Sed ratio profius nulla erat cur novam Nigri vitam scriberet qui vitam Albini dicavit Constantino, si aliam aliquam Nigri vitam reperisset Autoris tertii, quem continuavit, Diocletianer. Tum enim creditur Autorem illum

d Nig. c. 12, e Albin. c. 1. f Nigr. c. 8. g Sever. c. 22. h Nig. c. 5. i Nig. c. 9. k Albin. c. 4.

Supplere voluisse nostrum, qui vitas inscripsit Constantino; tum etiam non aliunde illum supplere voluisse quam ex is/dem illis, quos ipse compilaverat, Autoribus, ut proinde nulla possit vel fingi ratio cur vitas easdem de novo conderet, & quidem ex iisdem Autoribus. Aut unum potius eundemque Autorem, qui vitas collegit sub Diocletiane, postea censebimus opus suum retractasse atque continuasse sub Constantino? Sed in eo saltem consentiunt Codices MSS. quos habemus omnes, duos fuiffe vitarum harum Autores, Lampridium faltem & Capitolinum, iidem tamen invicem in vitarum fingularum Infcriptionibus difcrepantiffimi: quos quidem Autores ita optime distinxerimus, fi alterum dicamus vitas inscripsisse Diocletiano, alterum Constantino.

quarto hoc Autore tertu vitas? Ita factum ut Constantini nomen legamus in hodierna Albini vita, quam tamen Autor non Constantino, sed Diocletiano sacrarit? sed mira illa esset in alieno Opere licentia, non nova aliqua, & qua antea deerat, Historia priorem locupletare velle, quem continuabat, Autorem, sed aliam diversamque sufficere Operis dedicationem; aliud interpolare & alterius Imperatoris nomen, suppresso etiam illo, quod ab ipso suerat Autore; & quidem ita interpolare, ut quasi præsentem Autor ipse Principem alloqui videretur.

In Nigri vira Conftantini nomen pro nomine Diocletiani reponendum. Errorem ego longe procliviorem existimo, si in alterutra vita corruptum supponamus à Librariis Imperatoris nomen. In priori Nigri vita Maximum Augustorum Diocletianum appellari videmus, Si quidem Maximi no-

1 Nigr. c. 9.

m

m

joi

cle

fic

pe

tin

Li

Sei

tia M

mı

mu

227

Chi

ipi

fre

M

T.

Do

Ru

ST

tor

r V

FI

MA

oni

men ad decesores Autor retulerit Augustos, sic non magis Diocletianum denotabit quam Constantinum. Tam enim Constantinum Austustis decessoribus majorem agnoscere potuit coævus Autor, quam Diocletianum. Quod fi ad coaves Augustos retulerit, fic rectius Constantinum Augustorum Maximum ap pellarit quam Diocletianum. Erant enim Conftan tino cozvi duo alii eodemque tempore Augusti, Licinius & Maximinus; quorum omnium primus à Senatu declaratus est ipse Constantinus, ut alibi oftendimus è Lactantio. Erat præterea Diocle tiano Collega Augustus Maximianus Herculius. Sed Maximi nomen ad tres potius Augustos retulerimus. Duorum enim major rectius quam Maximus fuerat appellandus. Principum quidem Ma ximum Diocletianum à " Spartiano appellatum fateor, propter Principes etiam Cafares Constantium Chlorum & Galerium, non item Augustorum. Nec modo favet numerus, sed vocis etiam Maximi usus ipse in Titulis Constantini quam Diocletiani longe frequentior. Sic in Inscriptionibus Gruterionis duabus: IMP. CAES. FL. CONSTANTINO MAXIMO, &c. Inalia fic: Q. Fabius Honoratus T. Annæus Placidus amplificatori Urbis Romæ Domino noftro CONSTANTINO MAXIMO. Rurfus in alia: PDN IMP CESARI FL CON-STANTINO MAXIMO. Iterum: Propugnatori ImperI RomanI. Fundato. Quietis. publicae D FL. CONSTANTINO MAX. Et in alia? Virtute fortissimo & pietate clementissimo D. N. FLAVIO CONSTANTINO INVICTISSIMO MAXIMO. Quæ in duabus leguntur Inscriptiombus. Iterum: Piiffimo, Fortiffimo, Feliciffimo

m Diff. Cypr. XI. n. 85, 86. n Spartian. Æl. Ver. c. 1. o Pag 282. 1,2. p. Pag. 283. 3. q 1b.4. r 1b. 6, 7. f 1b. 9, 10, 11.

DN CONSTANTINO MAXIMO. Rurfus: DN. NN. CONSTANTINO MAXIMO. Rt. fequenti: DN. Fl. Constantino MAXIMO. Sic & in alia: Dominæ nostræ Fl. Jul. Helenæ piistimæ Aug. genetrici D.N. CONSTANTINI MAXIMI. Quibus hæc etiam addenda: Flavio Valerio Crifpo Nobilissimo Caes. filio CON-STANTINI MAXIMI. Sunt etiam in vita Con-Stantini Eusebiana, & in Socrate Scholastico Edicta Constantini quamplurima quæ illum hoc eodem Mezisto titulo infigniunt, rara tamen admodum que omittant. Diocletiani Inscriptiones nullas legimus aut Edicta, quæ illum Maximum appellent. Eadem etiam in Numis utrivique tenet Observatio, ut Constantinum multi, Diocletianum nulli Maximi titulo ornent. Rectius itaque Constantinum Autor Nigri Maximum appellarit Augustorum quam Diacletianum. Sed nec adeo viceversa verifimile est pro Diocletiano Constantinum in Albini vita reposuisse Librarios. Ait " Albinum Autor originem à Romanis familiis traxiste, Posthumiorum Scilicet & Albinorum Ceioniorum. Que (inquit) familia bodie quoque, Constantine Maxime, nobilissi ma est, & per te aucta & augenda, quæ per Gallienum & Gordianos plurimum crevit. Hic etiam Maximi nomen Constantino attributum legimus. Pro more scilicet horum etiam Autorum. Sic enim illum alloquitur Autor vitæ * Alexandri, & tertii etiam y Gordiani. Sed & illud quoque Constantino convenit, quod auctam dicat Autor ab eo familiam Albinorum. Albinum certe COS. habemus in Fastis A. D. CCCXXXVI. nempe Imperante Constantino, & quidem Ceionium, ne dubitemus de hac ipsa illum fuisse familia. Eundemque

^{*} p. 284. 1. u Albin.s. 4. x Alex. c. 65. y Gordian. c. 34. forte,

C

1-

1

m

m

-

t.

r-

li

1-

mi

e-

ni

or

im t)

iela-

ro

m

tii

ti-

us

n-

us

ue

te,

forte, (Rufium certe, ut fuit prior) Albinum Prafectum Urbi, tum hoc ipso anno, tum etiam sequenti. Sic enim satis frequentia sunt in libello de Prafedis, exempla eorundem Coff. & Præff. Urbi. Et quidem præcipui cujusdam Senatoris officium fuisse Urbanam Præfecturam constat è Dione. Quid si hoc ipso anno scriptam dicamus ab Autore dicatamque Constantino hanc Albini vitam? Ita certe rectissime conveniet au-Stam fuiffe Albinorum à Constantino augendamque Albinorum familiam; auctam nimirum hujus anni tum Consulatu tum etiam Urbana Præfectura; augendamque Præfectura anni etiam sequentis. Quod quidem scire potuerit Autor si eo tandem tempore scripserit quo fuerit Albinus in futuri anni Prafecturam defignatus. Hujus certe familiæ Imperatoriæ gratia floruisse Albinos, testes habemus Fastos, etiam Imperantibus Constantini filiis qui anno etiam CCCXLV°. Col. etiam repræsentant Albinum. Sub Diocletiano honorum hujus familiæ exempla prorsus habemus nulla. Recte itaque hanc Constantino vitam Albini afferunt etiam hodierni Codices. Et potius in superiori Nigri vita existimandi sunt pro Constantini nomine Diocletianum reposuisse Librarii.

Hæc itaque si recte habeant, jam à Nigro incceperit supremus harum vitarum continuator ante Pollionem, qui nempe vitas suas inscripsit Constantino conditor no. Albini enim vitam sub Constantino feriptam ostendimus. Nigrum ei-

dem, qui Albinum scripsit, Autori afferuimus. Nec enim facile crediderim duos suisse sub Constantino harum vitarum continuatores. Scripsit enim Albinum Autor sub sinem anni Ær. Vulg. CCCXXXV.

cum jam 2º. Prafectus Urbi in sequentem annum defignatus effet Ceionius Albinus. Et anno CCCXXXVII. Mail 22°. obiit ipfe Constantinus. Sic fuerit tertio Autori affignanda vita Severi, nempe Elio Lampridio, pro nostra Cassii Vulcatiani dispositione, & quidem sola, ut solam scripsit Avidii Cassi vitam Vulcatius Gallicanus; vel si receptam malit quispiam Avidii Cassii sedem; Sic post Vulcatium vitas Commodi, Pertinacis, Didii fuliani, & Severi idem scripserit Lampridius; reliquas deinde ante Pollionem vitas dicatas Conftontino, Julius Capitolinus. E vero enim Vulcatii fity, aut potius fortasse tempore, pender locus, ut videtur, quo proximum Vulcatio incipere oporteat Autorem. Terminantur itaque in Severe priores tres, utarbitror, Autores, qui vitas inscripsere Diocletiano. Sequitur jam, post Nigrum & Al-

Caracalla Capitolini.

Sequitur Jam, post Nigrum & Albinum, vita Caracalla, quam Spartiano
tamen tribuunt Codices Editiones que.

Sed novi omnino Autoris, & quidem, ut dixi, Capitolini, illam esse censeo. Fallit nos, fateor, hoc in loco, Argumentum ab Inscriptione ductum. Eam enim nullam habet, seu in Titulo, seu etiam in Tentu, ut proinde inde constare nequeat dicaritne illam Autor Diocletiano, an potius Constantino. Eundem sequitur Imperatorum ordinem, quem etiam se secuturum professus est qui vitam Veri scripsit Imperatoris, ut qui prior natus esset, so prior Imperare capisset, is prior scriberetur. Propterea Caracallam Geta præposuit, quamvis aliquot post Getam annis Imperarit Caracalla. Sic etiam Autor Veri Imperatoris, qui superstite periit Marco, priorem Marcum, debinc Verum settem.

n

d

Pini Ca

z Caracall.c. 11. a Ver. Imp. c. 1.

0

5.

3-

it

e-

ic

11-

1-

7-

it

r,

n.

r-

10.

II-

720

ie.

χi,

or,

u-

lo.

e-

us

or-

ai

14-

re-

m-

lla.

ior

erum

dit

credidit celebrandum, non Imperandi fecutus (ut iple inquit) ordinem, sed vivendi. Alium tamen ordinem observasse plerosque sui temporis Historicos idem tradit Autor Veri. Sed non opus erat ut hoc iterum moneret, fi idem fuisset illius Veri Scriptor & nostri Caracalla. Alium fuisse exinde colligimus quod idem Fratris Getæ vitam scripserit, dicaritque Constantino, ut statim oftendemus. De Caracalla majoribus, b frustra (inquit) putamus iterandum, quum omnia in Severi vita satis dida sint. Et quidem in Severi c vita hodierna satis dictum videmus de majoribus Severi qui iidem erant majores Caracalla. Inde fequitur in eodem Vitarum corpore, quo hæc nostra fuit vita Caracalla, fuisse aliam Severi; ejusdem fuisse Scriptoris omnino non sequitur. Ego Marii Maximi fuisse suspicor. Marium enim supponit ob oculos fuisse Constantino Autor d Alexandri, non Spartianum, Vulcatium, aut Lampridium.

Getam Autor disertis verbis dicavit Constantino. Et tamen idem Au- Et Getator ille Geta qui etiam Caracalla. Occidendi
Geta multa prodigia extiterunt, ut in Vita ejus exponemus, inquit Autor Caracalla. Ergo & vitam
Geta scripturus erat, & in ea prodigia cædis prænuncia traditurus, qua etiam in hodierna Geta
vita legimus. Idem Autor Caracalla Juliam credidit Caracalla non matrem suisse, sed Novercam,
atatemque ejus tantam statuit, quanta suisse o
portet, si è priori Severi cum Martia Matrimonio natus esset, ut ante nos observavit Cl. La
subonus. Eodem etiam errore sapsus est Autor
etiam Geta. Est & alius utrique communis er-

fGet.c.2,3. g Carac.c.10. h Casaub. ad. Carac.c.9. i Get.c.1.3.7.

ror, quod Getam k prius rebus humanis exemptum crediderit quam cum fratre teneret Imperium. Verba illa funt illius qui scripsit vitam Geta. Idem innuit Autor ! Caracalla cum de illo ita scribit: Bassianum autem obtinuisse Imperium constat. Quafi nimirum id quoque constitisset, non utique obtinuisse Getam. De cæde Geta etiam ipsa verba verbis fere reddunt. Sic enim Autor m Caracallæ: Pars militum apud Albam Getam occifum ægerrime accepit, dicentibus cunctis, duobus se fidem promisise liberis Severi, duohus servare debere. Clauss. que portis din Imperator non admisus [Caracalla scilicet nisi delinitis animis, non solum querelis de Geta, & criminationibus Editis, Sed enormitate fipendi, militibus, ut folet, placatis, atque inde Romamredit. In Geta ita : pars militum, que incorrupta erat, parricidium agerrime accepit, dicentibus cundis, duobus se liberis fidem promisiffe, duobus, servare de bere : clausifque portis diu non est Imperator admisfus. Denique nifi querelis de Geta editis, & animi militum delinitis, enormibus etiam flipendiis datu, Romam Baffianus redire non potuit. Paulo alieniora sunt quæ º habent de joco Helvii Pertinacio Geticum Maximum reliquis Caracalla titulis accensentis, propter cædem Getæ fratris Gathis, qui & ipfe Geta appellari folebant, cognominis. Ut tamen hoc non adeo firmum esse concedamus, è reliquis verisimile apparebit eundem utriusque vitæ esse Scriptorem, nostrumque adeo, qui vitas Constantino dicavit, fuisse Capitolinum,

ti

V:

no

fi

k Get. c. 1. l Carac. c. 1. m Car. c. 2. n Get. c. 6. o Cara. c. 10. Get. c. 6.

Macrinum Codices omnes Editio- A XI. nesque eidem tribuunt Capitolino. Et tamen rurfus pugnare videntur, dum proprium capari consensu illam Diocletiano inscri- pitolini, ut Tabunt. Nec id in titula modo, in quo è Gracis Auplurimum fibi permifere Librarii, fed ctoribus, juffa in iplo quoque Autoris contextu. Fi- Constantini, eri vix potest ut utrumque fit verum, è Latinis Aumagisque eo propendeo, ut pro Dio- ctoribus locueletiano reponendum censeam Constan- pletaret.

m

Ĭe.

m

t:

2-

b-

ha

al-

er-

ro-

fijlla

de

en-

Te-

pta tis.

de-

nif-

zmis

atis.

eni-

racus

ac-

qui Ut

nus, fque

ı VI-

OM

Cara.

Lacri-

Et Macrinus. Confilium tii Cyrilli vitas traductas, ipfe

tinum. Certe dissertatio illa, quam hac in º vita legimus, de Principibus Antoninis, cum vitis aliis P sequentibus communis est, quas Constantino inscribunt Codices omnes, non Diocletiano; ut proinde in Constantini gratiam, non Diocletiami, eam ab Autore introductam fuisse verisimile fit. Et fane aliis quoque nominibus fieri vix pour, ut alius fuerit vitæ hujus Autor, quam sequentium Constantino inscriptarum. Ait le 9 ex diversis Historicis eruta in publicum proferre, proindeque in multis aliqua agnoscit variare, ut (e habet (inquit) omnis historia, que de pluribus collecta. Sic etiam Antor Heliogabali: veniam peto quod hac, qua apud diversos reperi, literis tradidi. Et rursus: Hac sunt de Heliogabalo, cujus vitam me invitum & reluctantem, ex Gracis Latinifque collectam, feribere ac tibi offerre voluisti, quum jam aliorum ante tulerimus. Et plane novum prodit Autorem nova hæc, quæ præfigitur Præfatio, "de illorum Principum seu Tyrannorum sive Casarum vitis, qui non diu Imperaverunt. Ea opus non fuisset, fi idem fuisset tot præcedentium Tyrannorum &

o Macrin.c. 15. p. Diadum. c. 6. Heliog.c. 18. 33. Gordian. tert. 1.4.6.7. 9 Macrin. c. 1.' rib. c. 15. [Heliog. c. 34. tib. c. 35. u Macrin, c. I.

Calarum brevi Imperantium Autor. Sed unicum. pro noftris hypothesibus, descripserat hic illius census Getam, ut proinde importunum non suerit in proximo Getæ Imperatore, qui thronum non diu tenuerit, veniam Lectoris ab Opens difficultate præfari. Et sane plurium diversorum-que nomine siquid novum indicare voluit noster, id voluit, quod ex Heliogabali vita modo observavimus; quod scilicet è Gracis pariter Latinisque Historiam suam collecturus esset. Aliter fuisset, idem fecisset, quod & præcedentium vinrum Historici, qui non ex uno aliquo, sed è diversis, Latinis tamen plerisque, sua videntur col-Sed è Maximinorum vita conftat Totium Cyrillum, jussu Constantini, Græcas Imperatorum vitas Latine vertisse, cujus proinde vitæ non è die (ut nostri Capitolini) sed è Gracis duntaxat Autoribus collectæ fuerint. Hujus itaque confilium ita locupletare voluit noster, ut Grani Historiæ Augustæ Scriptoribus Latinos adjungeret, justamque adeo atque integram ex utrisque Historiam absolveret. Proinde vitarum præcedentium Scriptores, siquando Gracum proferant Historicum, id tamen ipsum non observandum Lectoribus proponunt, Gracum tuisse, quem protulerint. Quod tamen diligenter observavit no fter, ex quo coepit ipse, Capitolinus. Sic ille in vita Albini: Y Que qui diligentius scire velit, & gat Marium Maximum, de Latinis Scriptoribus; de Gracis Herodianum. Et in Diadumeno: Hero dianus Gracus Scriptor hac prateriens, &c. Et in Alexandro Severo: ut Herodianus Gracus Scriptor refert in Libris temporum suorum. Et in 6 Ma-

6

ti

ta

ti

h

c.g

x Max. duor. c. 1. y Albin. c. 12. z Diadum. c. 2. a Alex. c. 92. b Maxim. c. 13.

m,

us

ie-

im ris

m-

er, er-

nif-

fu-

ita-

di-

ol-

Ta-

to-

non

nta-

que

acu

ngeque

ece-

rant lum

oro-

noe in

, le

; de

lero-

t in

Scri-

Ma-

flex. c.

ninis

ximinis duobus : ut Herodianus dicit, Gracus Scriptor. Et in 'Maximo & Balbino: Hac funt, qua de Maximo, ex Herodiano, Graco Scriptore, magna ex parte collegimus. Quod Herodianum toties Gracum appellarit, inde factum existimarim, quod è Gracis illis unus fuerit, quos verterit Latine Tatius Cyrillus. Nec enim id de uno observat Herodiano, ut non unum è Gracis Herodianum Latine verterat Cyrillus. In d Maximino juniore: Dexippus, & Arrianus, & multi alii Graci fcripferunt. Et in Gordianis tribus: docente Arriano, Scriptore Graca Historia, docente item Dexippo, Graco Autore. Et fiterum: ut Dexippus Graca Historia Autor est. Et in 8 Maximo & Balbino: Dexippus Gracorum Scriptor. Sic & de h Maximo Pupieno Imperatore observat, Maximi nomen Gracis, Pupieni Latinis Scriptoribus longe fuiffe frequentius. Et quidem nostram de Scriptis Capitolini sententiam non parum confirmat, quod in his folis, quas illi tribuendas oftendimus, vitis occurrant hæc, quæ dedimus, exempla, non in Spartiano, non in Vulcatio, aut Lampridio, aut jumoribus Capitolino, Trebellio Pollione, & Vopisco. Et tamen ex his ipsis Gracis illi nonnunquam testimonia proferunt, præsertim ex Herodiano & Dexippo. Itaque cum Historiam hanc diversam è Gracis pariter Latinifque primus, occasione Tatii Cyrilli, introduxerit Capitolinus; cum Constantini, non Diocletiani, justu Gracos Historicos Las time verterit Cyrillus: proinde consentaneum est hanc, de qua agimus, Macrini vitam, nec Diocletiano inscribendam esse, sed Constantino; nec alteri tribuendam effe Scriptori, præterquam Capitolino.

Max. & Balb. c. 19. d Max. jun. c. 7. eGord. trib. c.2. fib. 6.9. g Max. & Balb. c.15. b Max. & Balb. c. 16. Repre-

XII.

Alium posteriorum vitarum Auctorem fuisse aliunde convincitur.

Reprehendit præterea noster i Macrini Autor Cordum de suis in Historia Principum hemmhoyiaus. Fecit hoc frequenter noster, qui k Constantino vitas inscripsit, Capitolinus, non alius quispiam è nostro Historicorum cor-

pore Historicus. Tantum abest ut hoc fecerint seu Spartianus, seu Vulcatius, seu Lampridius, fou Pollio, seu Vopiscus, ut ne quidem Cordum les giffe videantur, aut excerplisse, aliis nominibus utilem, ut videtur, (vel Capitolino nostro suffragante) atque diligentem Historicum. Et tamen multa habent ipfi quoque levicula ab hoc prafertim Autore, si quidem ad manus fuisset, haurienda. Illa quidem è Mario, ut puto, Maximo qui hoc eodem verbositatis nomine & ακαιρολογίας reprehenditur. Sed nulla apud illos hujus vitii censura, qualem in nostro legimus Capitolino. Sed ne modus quidem. Nec enim minutias illas sprevit noster universas, sed modum illis ab Hiftorico prudente ponendum esse contendit. " Madum illum probat in Suetonio & Valerio Martello, quem ipse etiam pro virili observavit. Cur nulla harum cautionum mentio in vitis superioribus, siquidem idem scripsisset illas, qui & has, de quibus agimus, Capitolinus? Cur nuspiam hæc vel femel in vitis illis deprehendimus, quas tribuunt la piteline Codices, Editionesque receptissimæ; cum toties illa inculcata legamus in posterioribus hisce, quas veras genuinasque effe contendimus? Aliun certe indicant hæc diversumque à superiorum faltem vitarum Autore Scriptorem. Nec tamen alium à nostro Constantiniani Sæculi Capitolino.

fe

L

pi

i Macr. c. 1. k Alb c. 5. 11. Max. jun. c. 3. Gord jun.c. 21. Ms. & Balb c. 4. I Vopisc. in 4. Tyran. c. 1. m Max. & Balb c. 4.

Proledit

Prælectio Procemialis III.

Committee (Senior)

ia oc

115

reu,

us

2-

en

2-

U-

710

las.

71-

no. il-

li-

10-

llo.

ul-

TI-

25,

vel

Ca-

ım

ce,

um

am

nen

1710.

Max.

die

Nov. 2. 1688.

Transitio. S. I. Capitolinus Auctor Diadumeni. S. II. Et Heliogabali. S. III. & Alexandri. S. IV. Alius certe Alexandri Auctor ab Auctore Severi. S. V. Nigri Auctoridem, qui Alexandri. S. VII. Capitolinus Auctor etians Maximinorum duorum. S. VIII. & Gordianorum trium. S. VIII. & Maximi & Balbini. S. IX. Nova hujus Corporis partitio in duos Libros, alium de legitimis Imperatoribus, alium de Cæsaribus & Tyrannis. S. X. Vessigia ejus in aniquissimo Codice Palatino. S. XI.

O Uperioribus, Auditores, Præle ctionibus perturbatum nostro- Traditio rum Historicorum ordinem obfervavinus; remque difficillimam, quis ille fuerit, & quæ tandem vitæ quibus Autoribus affignandæ, noftris conati fumus conjecturis erue-Spartiano itaque non Adrianum modo, & Alium Verum, & Didium Julianum, ut solent etiam receptæ Editiones, affernimus; verum & alias quoque vitas, quas illæ aliis plerunque tribuunt Autoribus; Pium nimirum, Marcum, & Verum Imperatorem, & Pertinacem, quas illæ folent inscribere Capitolino: Vulcatio tamen Gallicano suum vendicavimus Avidium Cassium, quem Spartiano adjudicarant Excerpta Palatina Salmafii. Lampridio deinde Severum. Tum Capitolino non Albinum modo & Macrinum, sed & Nigrum & Caracallam, & fratrem Caracalla Getam, E 3 quos

quos perperam hactenus Spartiano affignarunt receptæ pleræque cum Codicibus MSS. Editiones.

Pergo jam ad reliqua.

Diadumeni vita cui fuerit inscripta Auctor Dia-dumeni. non conftat ex hodierno feu titulo, feu tontextu. Et tamen cujuscunque Capitolinus tandem fuerit, non fuit certe, cujus eam faciunt Excerpta Salmafii Palatina Spartiani. Ait enim Autor e se vitam hanc Patris gestis fuisse jundurilis specialem expositionem vita coegiset. Ut tamen non fuiffet Diadumenus Antoninus, non fuit nihilominus Patri jungendus, pro confilio Spar-tiani. Erat enim Cafar, licet nunquam fuerit Augustus, ut fuit Elius Verus; & Cafares propofuerat fingulis. Libris exponere Spartianus. Sed ratio illa alia, qua jungendi erant invicem Antonini, Autoris erat, ut oftendimus, quarti propria, ut è vitis illis probavimus, qua & Constantino erant fine dubio inscriptæ, nec Autoris alterius, quam Capitolini. Magno enim in honore erant apud Constantinum Antonim, ut proinde rem illi crederet Autor facturum se gratissimam, fi in unum illos colligeret quali fasciculum. Fateor tamen & d Marcum in larario fuiffe Diochtiani, Sed studium illud colligendi Antoninos in primis illis Antoninorum vitis Diocletiano inferiptis nullum deprehendimus, nullum in Pii Autore, aut Marci, aut Veri, aut etiam Commodi; ut proinde quarti postremique, quem volumus, Autoris Canstantiniani illud proprium fuisse verismile sit. Cæterum Macrini vitam jam scriptan antea, & quidem ab eodem, cui hanc debemus,

1

a Diadum. c. 6. b Spart. All. Ver. c. 7. c Heliogab. c. 2. d Marc. c. 19.

1

ıt

it

0-

12-

į.

1.

ſ.

re

Autore supponunt verba illa modo prolata de Diadumeni vita Patris gestis inserenda. Nec vero alterius Autoris fuiffe suadet ratio Cl. . Cosauboni vitam Macrini, quam habemus, hodiernam. Nempe in superiore Libro de filio quoque multa legimus inspersa; mertem quoque relatam, & quidem non semel; denique scriptum ait Casaubonus diserte, nihil effe in istius vita dignum quod dicatur. Tantum vero abest, ut inde id conficiatur, quod voluit Vir doctiffimus, ut contrarium potius manifestissime convincant. Non dixerat simpliciter Autor Macrini, nihil effe in vita Diadumeni dignum, quod dicatur, fed, nihil effe prater, hoc, quod Antoninorum nomini eset velut nothus appositue. Hoc itaque uno nomine agnoscit etiam iple dignam fuisse, quæ seorsim diceretur, vitam Diadumeni. Nec aliam præter hanc rationem agnoscit, cur seorsim scriberetur hodierni etiam Autor Diadumeni, 8 Nihil (inquit) habet vita memorabile, nifi quod Antoninus eft dictus, & quod ei ftupenda omina funt facta Imperii non diuturni, ut evenit. Novum itaque nihil agnoscit, quod in ejus vita dicatur, præter stupenda illa Imperii homina, non certe illa, quæ in superiori vita legimus inspersa. Omina autem illa de Imperio Diadumeni in Macrino nulla legimus. Sed nec rationem addit, cur hæc etiam omina seorsim dicerentur, aliam, præter illam, quam diximus de nomine Antonini. Pulchre nimirum utraque unius ejuidenque Autoris confilio conveniunt.

III. Heliogabali vitam (fic enim illum interim appellabimus, ut folent hi, de quibus agimus, Scriptores) i Con-

e Casaub. ad Diadum. c. 1. f Macrin. c. 10. g Diadum. c. 1. hVid. c. 6. i Heliog. s. 2. & 34. E 4 stanting

stantino dicatam esse ex ipso vitæ contextu con-Rat. Et quidem illam, supremis verbis pollicitus erat Autor & Diadumeni, plane utique ne ceffariam ad collectionem illam, quam eft molitus, Antoninorum. Eundem itaque etiam illius Autorem fuisse necesse est, & qui eidem dicarit Constantine. Sed vero vitas superiores Autor ipse obtulerat, propria nimirum sponte, Constantino, & quidem spatio aliquo temporis interposito. Sic enim ait hac ipla vita: 1 quum jam aliorum ante tulerimus. Quod nempe illum vitis Imperatorum delectari è Tatii Cyrilli Opere jussu ejus suscepto intellexisset. Sic enim scripserat in Macrino: " Hat (inquit) ferenitati tua, Diocletiane Auguste, detulimus, quia te cupidam veterum Imperatorum effe perspeximus. Ubi tamen pro Diocletiano Constantinum reponendum esse, jam satis abunde, ut opinor, offendimus. Vitam autem hanc, de qua agimus, Heliogabali, justus à Constantino scripfit, invitus & reluctions. Sic emim ipse: " Hac sunt de Heliogabalo, enjus vitam me invitum & reluctantem, ex Graçis Latinifque colle-Etam, scribere ac tibi afferre voluisti, quum jam aliorum ante tulerimus. Reluctatio illa modestia, ni fallor, orrum debuit. Aggreffus enim, non in eo desiit, cujus Historiam jussus condidit, Heliogabalo; sed alios quoque ad Constantinum us que Imperatores scribendos, propria, ut antea, sponte injussasque suscepit. Gordianes paulo an te pollicitus, hic nominatim adjungit Alexan drum, Aurelianum, Claudium, Diocletianum aurei, & Maximianum ferrei Seculi parentem (quem ego Maximianum Galérium intelligo potius quam Herculium, ejusdem cum Diocletiano ipso Seculi) sed & k Diadum. c.g. Heliog. c. 35. m Marin. c. 15. n Heliog c. 39.

bi

0

ci

et

pl

A

M

ea

xa

qu

Licinium,

Licinium, Severum, Alexandrum (fic nempe volume Codices ; Ego Daiam Maximianum intelligo, collegam, in Cafarea potestate, Severi) atque Maxentium. Constantin vitam multi paginis ab atiis differendam confulto prætermittit. Quæ certe affestum indicant Constantini Imperium, cum non Maxentii modo, sed & Licinii, jui in ejus diti-onem devenisset; cum etiam, post exutum Imperio Licinium, tes multæ aliæ Conftantini fupereffent, quæ paginis multis effent explicande. Recte hac postremis conveniunt Constantini temporibus, post annum Æræ Vulg. CCCXXXV. quo vitam Albim à nostro hoc codem Capitoline

fcriptam afferuimus.

Vitam, quæ sequitur, Alexandre & Alexander, modo vidimus nostrum promissis & Alexander, Capitolinum. Nec sane quicquam in hac ejus hodierna vita comparet, quod alium Autorem fuadeat; multa potius, quæ eundem. Confrantino & nostram inscripfit Autor. Et multa habet cum Heliogabali Autore communia. Heliogabalum Antoninum tam vita falfum quam nomine, utpote P Antonini nomine indignum pronum ciaverat Autor Heliogabah. Idem illum 9 Antoninum subdititium Antoninum appellaverat, sic rede locum emendante Salmafio. Ad eandem plas ne formam, qua etiam de Diadumeno idem scriplerat, eum veluti nothum Antoninorum nomini fuisse appositum. Agre enim noster duos tresve Antoninorum nomine dignos agnoscit, Pium & Marcum, & nonnunquam fortaffe Lucium. Quas cadem, de Heliogabato certe, noster Autor Alexandri , ipso statim vitæ initio ! Interfecto (inquit) Vario Heliogabalo, sic enim maluimus dicere

o Alex. c. 65, 67, p Holiog. c. 33. q Heliog. c. 17. r Alex.c.1.

quam Antoninum. Qui & aliam rationem addit. cor fuerit Heliogabalus ab Antoninorum nomine excludendus : quod hoc nomen ejus ex Annalibus Senatus Autoritate fuiffet erafum. Eadem habet & Autor etiam I Heliogabali. Quo etiam loco eadem illi, quæ & nostro, de ipso Antonini nomine excusatio : 'Quem nec Ego (inquit) Antoninum vocassem, nisi causa cognationis, que cogit plesumque dici ea etiam nomina, qua sunt abolita. Sic & probra in Heliogabalum legimus utrique communia- Nunc enim illum labem, nunc pestom, nunc etiam cladem appellant. Talis est & locus Heliogabali ille: V Scribere autem ordiar, qui post sequentur, quorum Alexander optimus, & cum vera dicendus affertione, & annorum tredecim princepi: semestres alii, & vix annui, & bimi. Cui geminum illum legimus in Alexandro : Hadenus Imperium P. R. tum Principem habuit, qui diutius imperaret, post eum, certatim irruentibus, & aliis semestribus, aliis annuis, plerisque per biennium, ad sum mum per triennium imperantibus, usque ad eos Principes, qui latius Imperium tetenderunt, Aurelianum dico, & deinceps. Id scilicet innuit ab Alexandro ad Aurelianum usque nullum fuisse Romanis Principem, qui triennium in Imperio superarit. Hat ille errore crassissimo, cum in prædicto quoque spatio, sextum Imperii annum attigerint Gordin nus, & Philippus; Septimum, Valerianus, 15m, Gallienus, Sed nondum habuit, cum hæc scriberet, sequentium Principum vitas noster exploratas. Et tamen in codem errore fuisse Autorem He liogabali verba indicant proxime sequentia. Idem fuerit oportet Autor, qui etiam errores habuerit, & quidem crassissimos, & utrobique communes.

f Heliogabal. c. 17, 18. t ib.c. 18. w Heliog. c. 35. Alex. c.64 polli-

fe

ri

pi

De VI. Historie Auguste Scriptoribus.

pollicetur & hic Principum sequentium vitas ad Aurelianum & deinceps, ut & Autorem 2 Helis

gabali fupra pollicentem audivimus.

Nulla itaque fides Codicibus, hoc V. in loco, MSS. receptifve Editionibus. Alius Alexandri Auctor ab Lambridio tribuunt Editiones vulgatæ; Auctore Seetiam Mediolanenfis, omnium vetuftif- veri.

fima, & Aldi alia, bonz notz, Veneta, ab Egnatio curata. Suffragantur Editionibus Codices duo Puteani, teste & Cafaubono, & Codex olim Palatinus, nulli (inquit Gruterus) vetuftate inferior. Spartiano vendicant Excerpta Palatina Salmafii, & Robertus à Porta Bononienfis. Nos, ut vitas à Severo omnes noftro Capitolino afferumus, fic eundem noftrum cum Severi Autore credere vix possumus. Ait noster Juliam uxorem propterea duxisse Severum, quod ejus hanc genituram esse comperiffet Severus, ut uxor Imperatoris effet, ut Marius (inquit) Maximus dixit in vita Severt. Eandem hanc de Julia nuptiis historiam tradit & vita etiam d Severi, quam habemus, hodierna. Cur Marium Maximum hujus rei proferret testem, si idem ipse dixisset in sua quoque vita Severi? Nec enim folent hi Scriptores, quoties ad alias fuas vitas nos referent, teftes proferre Originales, fed quid ipfi in illis vitis dixiffent, de eo Lectores simpliciter, & in propria Persona, commonere. Severum itaque alius scripsorit oportet, quam qui nostrum exaravit Alexanoremer, rolling ausoches

12.

næc

ne 14-

lli-

et, 26.

10-

em rit,

es.

64

lli-

Ut vero Severum scripserit alius, VI. proximum certe Severo Nigrum no idem qui Alether scripfit Autor Alexandri. Ty- xandri.

Alex. c. 64. z Hel. c. 35. a Cafaub. ad Alex. c. I. & Grut. Adrian. c Alex. c. 5. d Sever. c. 3.

rannos antiquiores recensuerat d Autor Nigri Vindicem, Pisonem, & Antonium. Vindicem fimiliter, & Antonium memorat, & in suo quoque noster A lexandro. Est & alius in hac vita Alexandri locus, quem, cum non intelligeret, corrupit, (at folent sæpe Critici) Cl. Salmastus. Sic autem habet : f Oratores (inquit) & Poetas non fibi Panegyricos dicentes, quod exemplo Nigri Pefcennii stultum dicebat, fed aut Orationes recitantes, aut falla veterum, quos ante retuli, libenter audivit : libentius tamen, si quis ei recitavit Alexandri Magni laudes, aut meliorum retro Principum, aut magnorum Urbis Rome virorum. Verbis illis, quos ante retuli, illos intellexit, quorum mentionem ipfe fecerat in via Pefcennii Nigri. Ibi autem verba ipfa Nigri habemus illa; 8 Scribe (inquit) laudes Marii, vel Annibalis, vel alicujus ducis optimi vita functi, & die guid ille fecerit, ut eum nos imitemur. Veteres hic habemus Marium, vel Annibalem, vel alium quemvis ducem optimum vita fundum. Et verbis illis, die quid ille fecerit, id quoque intelligimus, Veterum illorum fada laudari à Rhetoribus sus voluisse Pescennium. Recteque illis opponebat Alexandrum Regem, qui nullus ofpiam in Nigit Oratione comparuerat, & cujus tamen æmulandi studio quodam peculiari flagrabati Alexander Imperator; rece quoque meliores retra Principer, quod nullus fuiffet in Oratione Nigri Romanus Imperator; (Hos enim Principal appellare proprio suo more solent Historiæ nostræ Auguste Scriptores) recte denique magnos urbis Roma viros, quod Annihalem laudari voluerit Nilus Pcnum Romanis infensissimum. Et cum hos fe

q

n

u

h

q

ta

bi

A

pi

M

qu bei

d Nig. e.g. e Alex. c. 1. f Alex. c.35. g Nigr.c. 11.

retulisse fatetur, id una prodit from utique ab alio. quam à le scriptam esse vitam illam, quam dixi, services enough annual engineer

Nigri. 1000

Maximinorum duorum vitas uno libro complexus eft Autor novo con- Maximini filio atque alieno à confilio Spartiani. duo Capitolini, Quod tamen non est quod miremur, cum ea una ratio illum impediverit, quo minus Diadumenum Patris gestis insereret, quod fuerit accensendus Ans toninis. Ita nihil illi erat commune cum Spatiano. Atque hic tandem Capitolinum Autorem agnoscunt Codices omnes atque Editiones, ne quidem iplo refragante Salmasio. Constantino dicavit Autor, ut solebat Capitolinus. Et quidem pollicitus fuerat horum Principum vitas jam antea, in Holiogabalo, ut vidimus, & Alexandro. Quas quidem cum ejusdem fuisse agnoscant Codices, nec ulli defint Capitolini characteres; proinde nihil est quod dubitemus, & scripsisse Capitolinum vitas has, quas fueras pollicitus, nec alias utique fuisse, quas scripferit, quam quas habemus, hodiernas. Immo vero potius ex his ipsis vitis, quas omnes agnoscunt fuisse Capitolini, argumentari licebit, ne priores quidem illas à Severo eidem esse abjudicandas. Illud tamen in hoc Libro observandum, justum jam intercessisse constantini de reliquorum Imperatorum vitis à Capitolino scribendis. Hoc ipse verbis indicat in Maximino juniore disertissimus: Nos enim (inquit) hoc loco finem Libri faciemus, ad alia, ut jubetur, velut publico jure properantes.

De Gordianorum vitis nemo est VIII. (quod quidem sciam) qui litem mo- Et Gordiani veat Capitolino. Non Codices, non Edi- tres.

0-

10

a Max. jun. c. 3.

tiones, ne quident recentiores Autores. Conveniunt & hic notæ Capitolini. b Constantino M. inscriptæ funt. Conveniunt & quæ habet noster de Maximino cum audiviffet de tacito in fe Senatusconsulto, cum illis, quæ scripsit Autor d Maximinorum. Conveniunt & illa quæ de eodem fcribit Pupieno c five Maximo, quem noster eundem fuisse Imperatorem non noverat, nisi è conjectura. Unum tamen id obstare videbitur quod duer duntaxat Gordianos à se scribendos promiserit noster in Heliogabalo: quum duos (inquit) Gordianos narrare capero. Sed novum erat confilium Capitolini de plurium Imperatorum vitis in unun Librum constringendis, & à Maximinis primo inchoatum. Fateor equidem ab initio illum cogitaffe de jungendis in unum Librum illis Imperatoribus, quorum res gestæ Libris separatis fatis amplum non præberent Argumentum, cum & unam illam dederit rationem, cur Diadumenum Patris gestis non inseruisset, quod effet potius accensendus Antoninis, quos ille antea simul enarrandos fuscepisset. Fateor, & ex hoc ipso loco, de duobus faltem jungendis Antoninis jam antea cogitasse Capitolinum. Tertium vero Gordianum illis jungendum non censuit, quod multorum annorum Imperatorem justam singulari Libro implendo Historiam suppeditaturum esse confideret; quam tamen sententiam postea, lustratis illorum temporum Historicis mutarit. Et vero id, quod fuerat in Heliogabalo pollicitus, in prioribus due bus & præftitit Gordianis. Oblervaverat scilicet à multis illos pro Antoninis habitos, cum non

å

pe

å

b Gord. C. 34. c Gord. C. 13. d Max. C. 17. e Gord. C. 19. Max. jun. C. 17. f Heliog. C. 34. g Gord. C. 4.

Antoninorum, sed Antoniorum potius nomen afsumpfissent. Et sane verisimile est observationem illam de nomine-adscriptitio nullum prorfus in tertio Gordiano locum habuisse, sed in prioribus duntaxat duobus Gordianis. Denique & illud observandum ex Autoribus, quos excerpfic. tam Gracis quam Latinis, omnia, quæ quidem digna cognitione judicarit, noftrum excerphile Capitelinum. Illud indicant postrema ejus in hoc Libro verba: h Que omnio (inquit) Constantine Maxime, ideirco fum perfecutus, ne quid tue comi tioni deeffet, quod dignum scientia videretur. Hæc quidem ille ita religiose, ut, fiquid Cordus, Autor alioqui futiliffimus, tradidiffet utile, dignumque, quod non ignoraretur, ne id quidem vellet nescire Historiæ fuæ Lectorem. Supra oftendi delectum etiam in illis Cordi ineptiis nostrum fecisse Capitolinum. Jam verba ejus profero, quibus oftendit nihil à se, quod quidem utile esset, esse prætermiffum. Sunt autem illa: * Quod idoircs indidi, ne, qui Cordum legeret, me pratermisiffe trederet aliquid, quod ad rem pertineret. Habemus itaque corum Autorum, quibus usus est Capitolinus, utilia, quæ quidem illi talia visa sunt, omnia. Inde intelligimus quam rari fuerint, illis etiam temporibus, boni fuorum temporum Historici. Satis interim mirari non possumus prætermissum ab eo Historicum nobilistimum Dionem Coffinm qui omnes compilavit tam Latinos, quam etiam. uti vidimus, Gracos Historicos. Præfertim cum & Roma hoc opus exararit, ubi tot nobiles effent Bibliotheca; & Constantini justu, quo Libraria fupellectilis omnigenæ recludi potuerint Archiva & armaria.

0,

0

m

n-

e-

0+

et

on

101

b Gord. c. 34. i Max. & Balb. c. 4. k Max. jun. c. 2.

IX. Pokremus Capitolini, qui extat. Li. Et Maximus ber est de Maximo & Balbino. Hos & Balbinus. enim uno quoque complexus est Libro, Imperatores utique non diutinos, pro me thodo scilicet, qua usum illum diximus in supe rioribus. Deerat quidem Capitolini nomen in veteribus Pelatina Bibliotheca membranis, teffe Cofaubono. Supplent tamen Codices reliqui omnes atque Editiones. Nullum habet quidem Imperatoris nomen, cui fuerit inscriptusi Notæ tamen · Capitolini pleræque fatis apte conveniunt. Stylus idem eft, res gefta pleræque eædem, & quidem haustæ ex iildem Autoribus, quibus usum vidinus in Libris superioribus Capitolinum. Unica occurrit infignis discrepantia in atate Gordiani. His illum XIIIIm egisse asserit ætatis annum, in plerique (inquit) dicunt. Sic autem in Libro de Gordianis : m ut plerique afferunt, undecim ; ut nonnulli, tredecim; ut Junius Cordus, fedecim; nam vigesimo & secundo anno eum perisse asserit. Hic nullam sententiam memorat, quæ illum quatuordeam fecerit annorum; plerorumque autem fententiam longe aliam diversissimamque, suisse annorum duntaxat undecim. Nec vero alios habuerunt ob oculos Scriptores duarum harum vitarum conditores, si quidem liceat è nominatis Scriptoribus conjecturam de illis facere, quorum nomina non recensuerunt. Autores habuit Autor Gordianorum, è Gracis Arrianum, & Dexippum; è Latinis Junium Cordum, & Vulcatium Terentie num. Autor etiam Maximi & Balbini Græcos ha bet Scriptores, Dexippum, Arribianum, (eundem proculdubio cum prioris Arriano) & Herodia num; Latinos vero, Cordum oundem atque ForLi.

Tos

Li

me ipe

r in

efte

nes

men

tylus

dem

mus

cur-

Ніс

1 ut

o de

71011-71 VI-

nul-

decim

enti-

nno-

abue-

vita-

inatis

orum

t Au-

bbum;

entia-

os ha-

ndem

rodia-

For-

tuna.

tunatianum. Uterque Autores excerpfit tam Gracos quam Latinos, quam notam jam superius oftendimus fuisse Capitolini. Vix autem potuit ex Autoribus plerifque iifdem fententia colligi plerorumque tam diversa. Quare aut Librariis tribuendam crediderim illam discrepantiam, aut diverfæ ejusdem Excerptoris, cum ahud aliudque expenderet, fentential Sic certe in hoc ipfo Gordianorum loco, cum exinde colligit fedecennem fuisse, cum adipisceretur Imperium Gordianus ex fententia Junii Cordi, plane supponit fex anni purpuram tenuisse Gordianum, nec de eo aliquam fuiffe Autorum discordiam; cum tamen antea neminem fuisse dixisser a Romanorum Principum ab Alexandro ad Aurelianum, qui Imperium plufquam triennio tenuisset. Sed consultis magis accurate horum temporum Historicis, sententiam mutavit, quod & in hoc, de quo agimus, loco fecerit, si tamen veram ejus lectionem Codices hodierni conservarint. Et quidem aliquam in id genus Opere miscellaneo, è pluribus diversunque sentientibus Historicis collecto, ipse excusavit Autor in Macrino : Hac (ait) de Macrino nobis funt cognita, multis aliqua variantibus, ut fe babet omnis Historia que de pluribus collecta. Non itaque è sententiarum aliqua diversitate statim colligendum diversum fuisse, in his libris, diversarum sententiarum Autorem ; cum præsertim aliunde suppetant qualia dedimus, dabimusque Afgumenta, que eundem effer convincant. Et quidem fieri potest, ut, cum posteriorem Librum scriberet, in tot novos Autores inciderit, ut superioribus juncti pletorumque illam fententiam fecerint, quasfuillet antes pauciorum all manuf

[&]quot; Heliog. c.35. Alex. c. 641 . Admirit . most sh briott a

X.
Nova hujus
Corporis partitio in duos
Libros, alium
de legitimis
Imperatoribus, alium de
Cæfaribus &
Tyrannis.

Jam vero antequam ad sequentes hujus Corporis Autores progrediamur, observandum (quod quidem nescio observarit ne ante Nos quispiam) in hac etiam parte aliam suisse tamen, quam repræsentant Editiones hodiernæ, Operis universi partitionem. Duas enim distinguit ejus partes Editio Aldi Veneta, Annas 19.

à Joanne Baptista Egnatio procurata, cui hanc debemus oblervationem. Prior titulum quidem nullum habuit, est tamen Imperatorum Augustorum duntaxat legitimorum. Posterioris titulum illum exhibet Editio illa Veneta, & quidem, ut videtur, è MSo. Vita corum, qui aut Cafaris tantum nomen adepti, aut per Tyrannidem Imperium invasere. In hac parte continentur Ælius Verus Cæfar. Avidius Cassius, Pescennius Niger, Clodius Albinus, An toninus Geta, tum Triginta Tyranni, cum duobus addititiis Pollionis Tito & Censorino, fic tamen illi, ut Pollionis nomen nulli præferant; & quatuor præterea Vopisci, sed nec illi Vopisci nomine infigniti. Titulum illum novum à MS°, fuisse vel exinde colligo, quod & literis conceptus fit majujculis, ut solent titulos concipere Codices MSS. nec dispositionis tam novæ rationem ullam edide rit Egnatius. Nec enim alias horum Autorum antiquiores Editiones nosse visus est Egnatius, ut nec Egnatianam hanc Cafaubonus, aut Gruterus, aut Salmafius. Et quidem Imperatorum, præter Tyrannos, nomina recenset seorsim & Flavius Blom dus ab his ipfis Autoribus descriptorum, quod scilicet ita in sui ævi Codicibus reperisset. Obiit autem ille paulo ante inventam Artem Typogra-

o Blond. de Rom. Triumph. L. IV.

1

ri

n

0

lo

eı

vi

ne fi

&

phicam. Imo hujus ordinis vestigia tamen apparent in illis ipfis Codicibus, quos hodiernæ imitantur Editiones, qui una eademque serie Augustos repræsentant legitimos, & Tyrannos. Inde enim ordo ille perverfissimus, quem quidem est miratus, nec tamen ejus rationem intellexit; Salmafus. Ponunt nimirum illi nonnunquam Avidium Cassium post Verum Imperatorem, nonnunquam post Pertinacem. Ponunt & Albinum nonnunquam poft Nigrum, nonnunquam post Macrinum. Ponunt Diadumenum & post Heliogabalum, & ante Patrem Macrinum. Et Didium Julianum ante Commodum ponebant alii, fuccefforem nempe ante decefforem, observante Salmasio. Supponunt nimirum Codices illi Codices alios antiquiores, in quibus Tyranni separato volumine continerentur, quosque deinde in unam cum legitimis Imperatoribus feriem transfuderit temporum imperitissimus, & nullo prorfus judicio, Librarius. Sunt enim omnes illi tam perverse dispositi seu Tyranni, seu tales saltem, ut fuerit verisimile Tyrannis illos in aliis Codicibus fuisse accensitos. Tales enim erant Didius Julianus & Macrinus, ut utrifque, pro dispositoris arbitrio, possent accenseri. Diadumeni Macrino anteponendi occasionem dare potuit collectio illa quatuor postremorum Antoninorum à nostro suscepta Capitolino, ut observavit racte Salmafius. Et cur Heliogabalo postponeretur, ratio alia esse potuit, ut nec nimium à Patre divelleretur, nec verum Antoninorum ordinem perturbaret Macrinus; quod fieri necesse erat, fi proximus ante Patrem positus esset Diadumenus, & loco vere suo, nimirum ante Heliogabalum.

Palatino.

on old

XI. Hunc nempe ordinem perturbatif. Vestigia ejus fimum exhibuit Codex nulli, affein antiquiffi- rente Grutero, vetuftate inferior, eximo Codice miæ olim Bibliothecæ Palatina, nunc vero præda Vaticana. Nec vero ali-

am, quam modo dedimus, perturbati ordinis fuiffe causam, facit Codicis illius titulus ut non absurde suspicemur. Sic enim illum edidit Gruterus, & ipse quoque literis majusculis: Vita diversorum Principum & Tyrannorum, à Divo Hadriano usque ad Numerianum, diversis composite. Manischa hic apparent yestigia diversorum illorum, que dixi, voluminum. Imperatorum enim, quibus constabant, series hic habemus manifestissime distinctas, Principum aliam, aliam Tyrannerum. Vix itaque dubitare possumus, quin Codice illo antiquissimo Palatino antiquior tamen fuerit alia illa Codicis, quem dedimus, Egnatiani distributio. Sed vero alia, quæ de hac nova Corporis noftri distributione observavimus, sequenti, Auditores, Prælectione disputabimus.

Drown Par . Toron See . Cond See menoles a blacker our for all

ish, humanger too hastisha . A sargalloo sadha Charles a maior of Conne Carla and a read of the trade Schmidt to con and administration อังเกลเพียงเกอลดาล เรื่องจัดเลือดเรื่องเรื่องเปลี่ยงกลา interestation of the section of the with perturbance of sacratement from need forms. Churcanio Pittern politics estep Braduments. bloco reve 130 minute soto livinguigalant, en dutern the pecal town amounts a figure of

Prælectio Proæmialis IV.

The state of the second

Nov. 9. 1688. 1ds 6494 601

Transitio. S. I. Occasio partitionis prædictie ex ipsis Corporis bujus Auctoribus. Pro Tyrannis babiti Caffins Niger, & Albinus. S. II. Et Getam falso pro Tyranno babuit Auctor. S. III. Tyrannos etiam collegerunt Pollio & Vopiscus. S. IV. Quibus Veterum exemplis Ty rannorum vitas scripserunt nostri. V. Separatum illud volumen de Cæsaribus & Tyrannis non ipsi distinxerant Auctores. Non scilicet Vopiscus, & VI. Nec Pollio, S. VII. Nec Capitolinus. S. VIII. Est tamen illa partitio Codicibus hodiernis plerifque antiquior. IX. Ne quidem legitimos Spartiani & Lampridii Augustos continuavit dedita opera Capitolinus; sed Suetonium potius & Marium Maximum. S. X. Suetonium, ut videtur, in rebus Nerva Juperioribus non Capitolinus modo, verum etiam Vopiscus S. XI. In rebus Nerva recentioribus, Marium Maximum. 6. XII. Hiatus inter Maximum & Balbinum & Valerianos antiquior forma illa nostri Corporis, in qua supplebatur ex Eutropio; & alia quoque antiquiore Egnatiana, in qua millas legebatia Eutropius. §. XIII. Valerianorum Auctor Trebellius Pollio. S. XIV. Ea vita bodie mutila. S. XV. E. jusdem Pollionis Liber est de duobus Gallienis. & XVI

Ucusque ordinem Historicorum nostrorum, Academici, vulgo Transitio. perturbatissimum, pro virili nostra restauravimus; & suas cuique Autori vitas (cum nullum effet, seu à MSS's. seu ab Editionibus, auxilium) nostris, qua licuit, conjecturis assignavimus. Spartiano scilicet Imperatores priores

SHOLES

priores omnes ad Didium usque Julianum; unicum Vulcatio Gallicano Avidium Cassium, & unicum Lampridio Severum; reliquos deinde omnes à Severo ad Maximum & Balbinum, Scriptori omnium recentissimo Constantiniani Sæculi, Julio Capitolino. Tum vero antequam ad Pollionem progrederemur & Vopiscum, novam quandam Corporis nostri in duos Libros partitionem ex Editione Egnatiana observavimus, de legitimis Imperatoribus alium, alium de Casaribus & Tyrannis, eamque nostris plerisque Codicibus hodiernis antiquiorem ostendimus. Reliqua deinde, quæ de hac ipsa partitione dicenda habuimus, in hanc usque Prælectionem reservavimus.

Et quidem Occasionem satis verisionis illius ex imilem novi hujus voluminis Condipsis Corporis tori dederunt multa, quæ in Libris hujus Autori- hisce hodieque leguntur. Inpri-

mis Prafatio illa Spartiani, quæ nulla legitimis præfigitur Augusti, & tamen primo husus voluminis "Casari præfixa legitur. Policetur illa Casares, qui nec Principes aut Augusti sur sunt, aut quolibet alio genere aut in samam aut in spem Principatus venerunt. Talis enim erat Elius alle Verus, qui gradum illum inferiorem Casareatus nunquam egressus est. Habemus hic maniseste primum separati voluminis Argumentum, de illis nimirum qui Casaris tantum nomen adepti essent. Hoc Argumentum auxit Vulcatius Gallicanus in Avidio Cassio, qui illos etiam censuit addendos, qui nomen augustorum vel injuste labuissent, ut sic omnes cognosceret Diocletianus purpuratos Augustos. Hi sunt quos ait secunda se

parati

g

Cassius Niger, & Albinus.

parati tituli pars Imperium per tyrannidem invafiffe. Nec alios proinde legimus in hoc feparato volumine, quin fuerit ad alteram horum feriem, pro conditoris faltem fententia referendus. Proximus est Avidio Niger, quem Autor ipse pro Tyranno habuit, dum ipso statim vita initio queritur, quam fuerit rarum atque difficile, ut, quos Tyrannos aborum victoria fecerit, bene mitterentur in literas, Verba illa mittere in lie teras superioris in hoc volumine Autoris verba ipsa Vulcatu. Et plane imitatoris potius quam primi Autoris verba illa funt novi hujus de Tyrannis confilii. Nec enim deliberat, effentne in literas mittendæ vitæ Tyrannorum, sed de operis, quafi jam suscepti, difficultate queritur. Idem in vitæ fine etiam illum, qui sequitur, Albinum pro Tyranno habet. d Quasi enim focius hujus (inquit) babetur, quod & pariter contra Severum rebellaverunt, & ab codem victi atque occifi (unt. Si focius Nigri Albinus, fin Tyrannus Niger, Tyrannus etiam erit Albinus. Et plane qui rebellavit contra Severum, & ab oo est victus, ille Tyrannis illis accentendus erit, ques alierum victoria Tyrannos fecerit.

e

1-

is

j-

la

u-

e-

le-

272

215

115 fte

de

oti

al.

d-

127'×

ſe-

biti

ati

Sequitur Albinum in hoc, de quo Et Geram fal-agimus, volumine Antoninus Geta, non fo pro 1973 quidem fortaffe Tyrannis, fed Cafari- no habun Aubus potius tantum, vel non-Augustis of the mon pro Autoris mente, accensendus. Ita certe credidit (ut supra observavimus) quicunque vitam hanc, quam habemus, Gera scripsit. Hanc haufit ille, ni fallor, sententiam è Severi Patris, quam refert ipse Responsione, cum de Geta natali ageretur, qua mirum sibi videri dixit, Getam su-

c Nig. c. 1, 9. d Nig. c. 12. eGet. c. 20015 Minion-

um Dioum futurum, cujus nihil Imperiale in genitura videret. Sed de Geta illa genitura vi. derint Aftrologi. Est enim id certissimum, non vivo duntanat Patre, verameriam postea, Augufrum fuille Getam, & guidem teftibus his ipfis quos habemus Autoribus. Fortunam Regiam absolutissima Augusten Potestatis Symbolum, voluit quidem Severus geminis filiis f geminam facere, fed quim videret le perurgeri hora mortis, juffife fertur, ut alberris bus apad filios Imperatores in cubiculis Fortuna (quam habebat ipfe unicam) poneretur. Sed & verbis è Geta & Caracalla supra recitatis constat, ambobus fidem promisfam ab Exercitu. Sed & & Herodianus, qui illis ipfis vixit temporibus, testis est locupletissimus, pa-Aos esse in Britannia fratres, & universo, e Britannia ad Romam ufque, itinere pares fuiffe, fua cuique fuisse Pratoria, & milites Pratorianos, pares fuiffe in Provinciarum dispositione, pares in Judiens, unde fimultatum frequens illis occasio, & pari ubique honore exceptor, ut proinde, ni fuerit vere Imperator Geta, non fuerit certe ante Gree cædem Imperator, ipse Caracalla. Imo Monarchiam suam à Getæ tandem cæde inchoat in Oratione fua Caracalla, proinde falfus antea Monarcham foiffe nullum, fed duorum parem per omnia potestatem. Sed opus non est ut pluribus rem probem manifestissimam, Augustum faiffe Geram, & quident non ritulo te nus, fed Potestate etiam Augusten plenistima. Ut tamen felerit hoc veriffinum, fufficit ut verum non credideric hujus posterioris voluminis colle ctor! Sic enim potuit illum accensere Cafaribus, non-Augustis. Et tamen also etiam Tyranvorum

f Sever. c. 23. g Herodian D. IV.

TI

re

nomine Getam potuit posteriori classi accensere Collector, quod nempe boftem billum Caracalla artibus accenfus appellarit exercitus. Factum hoc quidem fateor post-Gets mortem. Inde tamen factum arbitror, ut fuerint illius statue dejecte. & gesto omnia irrita pronunciata. Inscriptiones illorum temporum, quibus Imperium tenuit cum Fratre Geta, vel admodum paucas habemus, que Geta meminerint, aut potius fortasse nullas. Nec Leges habemus ullas, quæ Getæ nomen ferant, feu in Codice, feu etiam in Pandellis, cum tamen plurimos habeamus illorum temporum Jurifperitos, qui Imperante scripserint Caracalla, & qui plurimas memorarint Imperatoris fui Legen quas iple folus, aut cum Divo Patre condiderit, Divi Fratris, nec postremis Severi temporibus, nec proximis, quibus certum est præfixum Legibus Geta fuisse nomen, facta vel levissima mentione. Hæc causa satis verifimilis esse potuit cur potius Tyrannis, quam legitimis annumeraretur Augustis. Divum à Caracalla Getam factum effe certum eft. Nec tamen ullus comparet ejus Natalis in Cofarum Natalibus MSi. Bucheriani, fed nec in Kalendario illo, quod Butheriano integrius ediderunt Hervartus, Petavius & Lambeeius, ævi utrifque Constantiani. Num tamen fuerit expundus inde Geta à Fratre Caracalla non constat, cum ne qui dem Caracalla ibidem ullus compareat natalis, quem tamen certum est à Macrino esse consecratum. Fieri potest ut utrumque à Sodalium Antoniniano rum Officiis recentiores exemerint Imperatores.

Itaque cum Tyrannes collegissent IV. Vulcatius & Capitolinus; & vero mo- tiam collegetem plurium vitarum in unum conferendarum Librum primus coepisset

runt Politic & Vopifcus.

1

.

14

1-

1.

18

1

i-

14

1-

12

&

e-

n-

10

n-

ı[·

u.

US

n,

e. Jt

m e-

118.

1711

ne

Calitto

Capitoliaus; jam plane intelligimus, cur plures Tyrannos, de quibus pauca extarent monumenta Historica, in unum compegerit volumen Trebellius Pollio. Quod enim tricenario numero eos concluserit, non propterea fecit, quod numerum illum accurate explevissent, sed allusione facta ad triginta Tyrannos Athenienses. Proinde numerum illum primo duabus absolvit faminis, 12e. nobia & Victoria. Hoc nomine cum irrideretur. quod faminas Tyrannas inferuisset, secunda demum ejusdem operis Editione masculis supplevit Tyrannis, led alienorum temporum, Tito nimirum & Censorino. Horum numerum 4 aliis novis Tyrannis auxit Vopiscus. Ita manifestum est primos quoque harum vitarum Autores Cafares etiam non-Augustos & Tyrannos addere voluisse.

ai

92

(u

de

ac

fir

mi

bei

fai

du

no

qu

Sic

ext

mir.

1 N

sud V. I Sic illi nimirum fe absolutissimam horum Temporum Historiam datu-Quibus veterum exemplis ros existimabant. Querebantur enim Tyrannorum alioqui fore, ut manca effet, pro ilvitas feriple la saltem parte, Historia. Erant itarint nostri. que ante nostros hos Autores, qui sterilem illam Historiæ partem, quæsitis undique monumentis excolerent, verum id obiter plerique, dum legitimorum Principum vitas enarrarent. Sic Ma rius k Maximus & Junius 1 Cordus monumentorum omnimodorum fine judicio aut delectu collectores, Observavit tamen Vulcatius Gallicamis m Amilium Parthenianum, qui affectatores Tyrannidis jam inde à Veteribus Historia tradiderit. Ita nimirum, ut videtur, (ut tradidit ipfe Valcatius) feparatis nimirum fingularibufque voluminibus. Sic veterum patrocinium exemplumque quærebat Operi suo Vulcatius, quod & recentiores Vulcai Trig. Tyr.c.31, kVopisc.4. Tyr.c.1. 1 Mac.c.1. m Vulc. Gall. of

tio cozvi modum illum improbarent sterilium Principum Historias seorsim enarrandi, quod sterilis videretur, & insipidus, & injucundus; nec multis Veterum fulciretur, (ut videtur) exemplis, quod verba illa Vulcatii modo recitata de monstrant. Sic ait Spartianus " quod Cafares fingulos singulis Libris exponere decrevisset, in eo illum fuæ fatisfeciffe conscientia, etiamfi multis nulla effet necessitas talia requirendi. Et vero de Operis hujus difficultate sæpe queruntur nostri. Nec enim plura de bis sciri possunt (inquit Vul-catius) quorum vitam illustrare nullus audet corum causa à quibus oppressi fuerunt. Sic etiam Autor Nigri: F Rarum atque difficile est ut quos Tyrannos aliorum victoria fecerit, bene mittantur in literas, atque ideo vix omnia de bis plene in monumentis atque Annalibus babentur. Primum enim qua magna funt, in corum honorem ab Scriptoribus depravantur, deinde alia supprimuntur: postrema non magna diligentia in corum genere ac vita requiritur, quian fotis sit audaciam eorum & bellum, in quo victi fuerint, ac panam, proferre. Iterumque in ejustem Libri fine : 4 Non enim facile (ut in principio Libri diximus) quisquam vitas eorum mittit in Libros, qui aut Principes in Repub. non fuerunt, aut à Senatu op-pellati non sunt Imperatores, aut occifi citius, ad famam venire nequiverunt. Ubi obiter observandum utrumque Imperatorum genus, tam Cafares non-Augustos (quos ait ille Principes non fuisse) quam etiam Tyrannos, ob oculos fuisse Capitolino. Sic etiam de Albino ait, de ipso neque satis clara extitisse, quia eadem fortuna illius fuit que Pescenmi. Et in Macrino: Vita illorum Principum, (eu

n El. Ver. c. 7. o Avid. Caff. c. 3. p Nig. c. 1. q Nig. c. 9. 1 Nig. c. 12. f Macrin. c. 1.

Tyrannorum, five Cafarum, qui non din Imperaverunt, in obscuro latent, ideirco quod neque de privata corum vita digna funt que dicantur, quum om nino ne scirentur quidem, nisi aspirassent ad Imperium: & de Imperio, quod non diu tenuerunt, non multa dici possunt. Hic etiam videmus duo illa Principum genera, quæ secundi diximus fuisse voluminis, disertissime invicem distingui; & quidem ita ut (quod supra suspicati sumus) Macrims illis possit accenseri.

lud volumen ipfi diftinxerant Autores. Non feilicet

VI. Sic equidem occasionem satis veri-Separatum il- fimilem speciosamque ex ipsis vitadecesaribus& runt Autoribus captare potuit secun-Tyramis non di, quicunque fuerit, voluminis separatique collector. Non puto tamen ipsis Autoribus illam fuisse distinctionem. Tantum vero abest ut putem

Cafares non-Augustos & Tyrannos in aliud diversumque secrevisse volumen, & se invicem dedita opera in diversis continuasse voluminibus; ut ne quidem credam hoc ipfum, quod habemus, Hiforicorum Corpus, quacunque tandem forma, à primariis fuisse vitarum fingularum Autoribus. Ut ab omnium ultimo incipiamus Vopisco; tam nihil ille de Tyrannis suis quatuor cum aliis in unum volumen jungendis cogitavit, ut ne sciret quidem aliquem, qui seorsim Tyrannos antea collegerat, præter Trebellium Pollionem. Reliquos plerosque observavit, seu tacuisse illos, ut Suetonium; seu breviter perstrinxisse, ut Marium Maximum. Imo vero Marium Maximum ait non propriis fuis Libris, sed alienis, Avidium Cassium Marci, Severi Albimum & Nigrum innexuisse. hil ille de Vulcatio, Lampridio & Capitolino qui id,

6

11

le

quod volebat ipfe, Tyrannos, propriis suis libris fuissent executi, qui eos ipsos Tyrannos Avidium Cassium, Nigrum & Albinum, & quidem ex eodem illo Mario Maximo, quem ille collectori compilandum proposuit. Et tamen novit ille "Lampridium & Capitolinum. Sed quia Tyrannos legitimis Augustis immiscuerant, proinde corum nullam fecit hic vel de nomine mentionem. Quæ quidem necessario erat facienda, si cœptum opus à Vulcatio ipse post Lampridium Capitolinumque continuaffet. At Trebellio faltem Pollioni 4 suos Tyrannos novos subjunxisse suspicabimini, eodem prorfus ordine, quo etiam hodieque in Collectione illa Codicis Egnatiani comparent. Sed finis ipse Probi aliud factum à Vopisco demonstrat. * Nunc (inquit) in alio Libro, & quidem brevi, de Firmo, & Saturnino, & Bonofo & Proculo dicemus. Non enim dignum fuit ut quadriga Tyrannorum bono Principi miscerentur. Post deinde, fi vita suppetit, Carum incipiemus propagare cum liberis. Non tempus modo illa, quo fuerint scripti, sed & ordinem quo fuerint dispositi, proprii Vopisco Tyranni manifestant, & quidem eundem illum, quem in receptis obtinent Editionibus, inter Probum, & Carum. Aliter foret, nulla fuiffet prorfus necessitas cur post Probum scripti, & ante Carum, Probo bono Principi insererentur; fiquidem alteri separatoque volumini illos infernisset Vopiscus, in quo locum omnino nullum Probus habuisset. Confirmant eundem ordinem quæ in ipso Tyrannorum initio legimus ac fine à Vopisco descriptorum.

Sed nec superiores aliquos Casarum vII. non-Augustorum Tyrannorum que collectores continuavit separato volu-

0-

m

r-

ta

ne

li-

Ut

hil

ım

ui-

le-

le-

ım;

um.

riis

ar-

Ni-

id,

uod

u Prob. c. 2. x Prob. c. 23.

mine Trebellius Pollio. Tantum abest, ut hoc verum fuerit, ut ne quidem constet noverit ne aliquos, qui de Tyrannis seorsim egerint, nedum nostros, Vulcatium, Lampridium aut Capitolinum. Nihil certe præfatur unde hoc colligi potuerit, aut fuerintne Tyranni ejus cum aliis aliorum Autorum Tyrannis quibuscunque jungendi. Immo vero Temporum ordinem ab eo observatum constat, sic quidem illum, ut qui ejusdem fuissent Temporis, illi eadem serie, seu legitimi fuissent Augusti, seu Tyranni, fuerint enarrandi. Id ipso Libri initio fignificat, se y ad eam Temporum venire seriem, in qua, per annos, quibus Gallienus & Valerianus Rempub. tenuerunt, triginta Tyranni, occupato Valeriano magnis Belli Perfici necessitatibus, ex. titerint, quum Gallienum non (olum viri, sed etiam mulieres contemptui haberent, ut suis locis se ait probaturum. Nempe in Victoria & Zenobia. Sed Titum ille & Censorinum postea adjunxit in uno cum fuperioribus volumine censendos. Sic enim ad Amicum ille: 2 Quaso qui expletum jam Librum acceperas, boni consulas, atque bos volumini tuo volens addas. Sed non nudo Tyrannorum nomine hos addendos censuit, sed ut ita numerum absolveret, quem fuerat in titulo pollicitus, tricenarium, exclusis nimirum, quarum nomine irrisus fuerat, ex eo censu, mulieribus. Aliter fuisset, satis iterum iterumque indicat, temporis potius, quam cognati Argumenti, ordine fuisse disponendos. Ait itaque duos hosce addititios Tyrannos, quasi extra numerum fuisse, quod alieni essent temporis. His itaque confert Valentem superiorem numeri hujus XIXm alieni scilicet & ipsum temporis, cum suerit coævi Gallieno Valentis avunculus, nec ipsum pro-

r

n

cle

ita

tia

pi.

de

alie

ranni pro mente Pollionis, novam utique seriem nullam ipsi constituentes, sed Principibus genuinis immiscendi. Atque ita unicam duntaxat seriem Principum in Trebellio Pollione agnoscit b Vopiscus; qui à duobus (inquit) Philippis usque ad Divum claudium e ejus fratrem Quintillum, Imperatores tam claros quam obscuros memoria prodidit. Nondum

mirum legitimos, inserendi erant hi triginta Ty-

tiani.

C

ņ

1-

i.

m

nt

nt

fo

90-

4-

cu-

ex-

am

Ti-

um ad

nati ita-

a nu-

Ita-

ujus

pro-

inde

Progredior jam, sed ordine, ut cœpi, retrogrado ad Capitolinum. Et nec Capitolidem nec ipsum puto seorsim seriem aliquam texuisse Tyrannorum à Vulcatio inchoa-

itaque facta est distinctio illa Codicis Egna-

a Trig. Tyr. c. 33. 6 Vopisc. Aurelian. c. 2.

tam. Tyrannos quidem supponit, ut ostendimus. Nigrum & Albinum. Nec tamen alterius Autoris opus ullum memorat de Tyrannis, cui novos illos Tyrannos jungendos esse censuit. Sed nec vitam aliam Tyranni priorem; nec'vitam aliam à se scriptam ullam; nec in ea, qua versatus est collectione priorem aliquam Severo, vel alteri cui piam Scriptori tribuendam. Et vero in rebus Severi . Marium ille Maximum sæpius testem adducit quam collectam aliam è Mario Maximo vi. tam à Scriptore recentiore, aut coævo. Tantum abest ut Lampridii nomine usquam usus sit, nedum Vulcatii aut Spartiani. Et sane rationem ego nullam prorsus video, quæ quippiam commune fuisse suadeat Capitolino, qui sub Magno scri. pfit, ut vidimus, Constantino, & prioribus alis Scriptoribus illis, quos habemus, Diocletianeis. Nec tamen viceversa video quid obstet, quo minus commercium esse potuerit inter primos tres Scritores ævi Diocletianei. Quod vero ad causam nostram separati voluminis attinet, duos tantum complectetur; idque unum efficiet ut Spartian Alium Verum viderit fortaffe Vulcatius. Sed qui Spartiani Ælium Verum & Vulcatii Cassium cum Capitolini Tyrannis conjunxit, qui Capitolini etiam illos cum novis aliis commiserit Pollionis & Vopilci, eum certe non Capitolinum ipfum, non Pollionem, aut Vopiscum, sed recentiorem aliquem alium fuisse his omnibus luculenter, nisi fallor, oftendimus.

IX.
Est tamen illa partitio Codicibus bodiermis plerisque antiquior.

CHILIT

Nec vero est propterea inutilis nostra illa Observatio de novo lafarum & Tyrannorum volumine. Demus non suisse ab ipsis Autoribus illam Codicis Egnatiani partitionem.

Eft

Pide

pe

rij

qu

Sic

de

geft

nec

Est tamen admodum antiqua. Et quidem antiquior antiquissimo illo Codice olim Palatino, jam Vaticano. Antiquior nimirum illis omnibus, qui ordinem illum vitarum perver um repræsentant, quem ex imperita illa partis utriusque invicem permistione diximus oriundum. Sic antiquissimas conservarit horum Autorum Lectiones Codex ille. quicunque demum fuerit, Egnatianus, & à mendis illis immunes, qualcunque invexerint recentiores illi ordinis genuini perversores Et rari admodum funt hodierni Codices, fiqui forfan ulli, quin Tyrannos illos locis disponant alienissimis, illis proinde recentiores, qui hoc iplo Codicis Egnationi Codice Originali fuerint ipfi recentiores. Nec enim poterant illi ab omnium antiquissimis emanare Codicibus, hac ipsa nimirum partitione antiquioribus, qui ordinem proculdubio vitarum repræsentabant simpliciorem, & veris temperum rationibus longe convenientiorem. De iplo certe vitarum ordine rationem reddendam censuit Autor Veri Imperatoris, & quidem illam Chronologicam. Cum enimVerum Marco præposuissent adii, quod prior Verus Imperare desiisset, se tamen ait, quod prior Morcus Imperare coepisset, deinde Verus, qui superstite periit Marco, priorem Marcum, dehinc Verum, credidiffe celebrandum. Similem de Caracalla Getaque ordine rationem legimus in vita ? Caracalla. Sic & Macrinum Diadumeno præposuisse Autorem vel inde constat, quod, ni obstitisset ratio illa de colligendis Antoninis, dicat se Patris illum gestis alioqui fuisse juncturum. Plane supponens, nec in separato volumine suisse a Patre Diadu-

m

m

ni

ui

4-

m

lli-

li-

or,

lis

4-

)eil-

m. Eft

a Carac. c. 11. b Diadum. c. 6.

menum, & Patris gesta ante scripta, & loco superiori disposita. Et de Heliogabalo addit idem Autor Diadumeni: de quo quidem, quia multa sunt dicenda, loco suo disseram. Disseram (inquit) non disserui. Quid hic manifestius quam, pro Autoris mente, tam post Macrinum, quam post Diadumenum, nec in alia tamen serie, sequi oportuisse Heliogabalum? Et temporis ordinem, etiam à Capitolino, servatum esse satisfacturatum? Plane hæc conveniunt cum consilio illo, quod ostendimus, Trebellii Pollionis, de Tyrannis, & quidem in eadem serie; cum legitimis Augustis, pro temporum ratione disponendis.

Redeo jam ad legitimorum Impenerum Spar- lini ultimis, Maximi & Balbini abrutiani & Lamperidii Augu- peram. Et quidem ægre mihi sustos continua- deri patior horum, quos habemus, vit, dedita o Autorum Diocletianeorum legitimos e pera, Capitolini tam Augustos continuasse Capitolinim nium potius & Illud sane constat multos suisse i

tas Principum enarraverant. Sed novum erat, ut oftendimus, confilium Capitolini ut Gracis a Tatio Cyrillo versis, Constantini jussu, Scriptoribus, Latinos adjungeret, seu potius ut utrosque desloraret. Hoc secerant ex professo nulli eorum, quos modo nominavimus, Autorum. Alios itaque Autores eum continuasse crediderim. Capisse quidem illum crediderim ubi dessit Tatius lyrillus, atque inde novas vitas tam è Gracis, quam è Latinis Scriptoribus exarasse. Ut tamen Latinu

P

22

lo

ra

lu

n

217

m

m

fc

br

Et

IV

J.

nt

0

r-

m

ne

n-

m-

be-

to-

u-

12-

us,

ım.

llis

14-

11-

at,

sà

us,

10-

m.

taoif-

Cy-

am

res

99

Scriptores Gracis Cyrilli pro vitis etiam superioribus adj ngeret, supplevit Autoribus illorum temporum celeberrimis Latinis, Suetonio & Mario Maximo. Sic enim Historiam Augustam tam è Gracis quam è Latinis collectam à Julio usque Dictatore ad Gracorum illorum tempora, quos Latine verterat Tatius, continuam perduxerit. Et quidem Suetoninm continuavit dedita, ni fallor, opera Marius Maximus, non certe Imperatorum feriem deduxit ab Exordio. Neminem legimus antiquiorem Trajano, cujus meminerit Marius Maximus. Facile enim fieri potuit ut breviculi Nervæ Imperii testimonium hodie nullum exter. Et tamen illud quoque scripsisse Marium, est quod suspicemur ex Ammiano Marcellino, qui è Mario hoc pleraque, ni fallor, descripsit, quem suo tempore celeberrimum d agnoscit. Se vero à principatu Nervæ . Cæfaris exorfum fatetur ipfe, qui proxime Suetonii ultimum exceperit Domitianum.

Collectionem certe Tyrannorum his Autoribus scriptam Suetonio, Mario Maximo & Trebellio Pollione ob oculos habuisse videtur cum su. Tyrannos suos adderet Vopiscus, nullum certe Vulcatium. Et tamen ei notum susse constat tam Lampridium sum quam Capitolinum, cum nihilo-

XI.
Suetonium, ut
videtur, in rebus Nerva fuperioribus,
non Capitolinus modo,
verumetiam
Vopifcus.

minus in Tyrannis feorsim explicandis solum nominet Trebellium Pollionem. Sed nullos Tyrannos scripferat Lampridius, nec multos in unum Librum coegit Capitolinus, ut fecerat Trebellius Pollio. Et quidem Suetonium alibi accenset Vopiscus cum

d Amm. L. xxvIII. 4. e Amm. L. xxxI. 16. f Vopilc. IV. Tyrann. c. 1. g Prob. c. 2.

Mario Maximo, illis, quos fuerit ipfe imitatus & quidem, ne reliquos nominem, Capitolino & Lampridio. Et vero multa funt, quæ fue deant ipsos illos, quos diximus, præcipue cogitasse Capitolinum. Ait Vopiscus h Tyrannos tacuiffe Suetonium, nempe Antonium & Vindicem, quod tamen ita explicat, quod fuerit contentus eos curfim perstrinxisse. Recte nimirum ille : nam penitus tacuisse falsissimum erat. Vindicis meminit Suetonius in Neron. c. 40. Antonii in Domitiono c. s. Sed plane hoc ipfum habuit in animo Capitolinus, dum queritur & ille latere Vindicen, & nesciri Pisonem. Quod scilicet nec Pisonem, nis obiter, memoraffet Suetonius in Nerone c. 36. Sic enim Capitolinum interpretari didicimus è Vopifo. Idem recitat alibi Tyrannos ab exercitu factos, coldem plane, quorum hoc in loco meminit Vepifcus, Nigrum, Albinum, Caffium, Vindicem, & Antonium, ex iildem proculdubio fontibus, eadem que de eorum obscuritate observatione, apud Sutonium & Marium Maximum, unde etiam Vopiscus. Itaque in rebus Nerva superioribus Suetonium secutus est, ut videtur, Capitolinus.

in rebus Nerva recentioribus, Marium' Maximum.

Sic in rebus Nerva recentioribus testem sequitur Marium Maximum. Observaverat, ut modo vidimus, Vapiscus Marium Maximum non propriis Libris Nigrum & Albinum, fed aliens,

innexuisse. Plane quasiille in sua, quam ob oculos habebat, Collectione non alium harum vitarum haberet Autorem quam Marium Maximum. Et sane Marium Maximum testem in his rebus adducit, & fere solum Capitolinus, præsertim in

d

ft

92

al

hi

ju

pe

mu

cu

xit

ille

do

Et

ris :

ple

ram illa.

rebus Severi, quem alterius fuisse diximus Scriptoris à Capitolino. Marius k (inquit) Maximus dicit bunc animum Severo primum fuisse; ut siquid ei contingeret, Pescenniam Nigrum & Clodium Albinum sibi substitueret. Sic & in rebus ejusdem Severi, ubi monet quanta severitate factionem vel Pescennianam vel Clodianam vindicarit Severus, illa subjungit: 1 Que quidem omnia in vita ejus posita funt; que qui diligentius scire velit, legat Marium Maximum de Latinis Scriptoribus. Et in vita Getæ: " de cujus (inquit) vita & moribus in vita Severi Marius Maximus primo septenario satis copiose retulit. Pertinebant & hæc ad Severum ut de filii Getæ vita & moribus ageretur. Et in rebus Albini, cujus res gestas Severi vitæ innexnerat Marius, fic iterum . Capitolinus: " Denique quum solicitus Augures consuleret, responsum illi est (ut dicit Marius Maximus) venturum quidem in potestatem ejus Albinum, sed non vivum, nec mortuum, quod & factum eft. Rurfus: Fuit Albino unus (ut aliqui dicunt) filius, Maximus dicit dues. Solum hic nominat Maximum, quasi nimirum illum, cujus Historiam ipse vellet ad recentiora tempora perducere. Suetonium itaque & Marium Maximum continuavit Capitolinus. Qui autem in unum cum Capitolino corpus Diocletianeos etiam conjunxit Autores, Spartianum, Vulcatium & Lampridium, ille certe Capitolino ipso junior erat, nec illo modo, sed & Trebellio quoque Pollione & Vopisco. Et tamen antiquior idem utraque hujus Corporis forma, tam illa nimirum, quæ duas feries complexa est, legitimorum Augustorum alteram, alteram Casarum & Tyrannorum; tam & alia quoque illa, quæ una eademque ferie continua comple-

0

n,

G

ic

00.

15.

0

11-

m-

ue-

215.

fe-

ous

ımi.

Vo-

riis

mis,

cu-

ita-

um.

bus

in

bus

k Albin. c. 3. 1 Albin. c. 12. m Get. c.2. n Albin. c.9.

xa

xa est tam Casares & Tyrannos quam ipsos etiam

legitimos Augustos.

XIII.

Hiatus inter
Maximum & Balbinum & Valerianos, antiquior forma illa nostri Corporis, in qua supplebatur ex
Eutropio; & alia quoq; antiquior Egnatiana, in qua nullus legebatur Eutropius.

Sequitur jam post Maximum & Balbinum hiatus usque ad Valerianum. Eum membranis Regiæ Bibliothecæ Gallicæ veteribus antiquiorem agnosicit Casaubonus, ut & illis quoque, quibus usus suerat in Italia Puteanus, & Robertus Bononiensis. Addimus & Nos antiquiorem esse forma hujus Corporis Egnatiana, quam Nos hodiernarum antiquissimam probavimus, vel ab antiquissimis Codicibus descriptam. Cum enim nullam vitarum

harum haberet forma illa Egnatiana, nullam certe habere potuit, qui formam illam mutare aufus in illam, quam habemus, hodie mendofissimam. Et tamen ex Eutropio Robertum Bononiensem & antiquas quoque membranas observavit supplere voluisse Casaubonus. E forma nimirum illa hujus operis, quam tamen in Flavio Blondo non obfervavit Cafaubonus, qua scilicet junctus his Autoribus legebatur Eutropius. Quæ tamen forma, ut fuerit Roberto & Blondo, & membranis quoque illis veteribus antiquior, non tamen admodum antiqua esse potuit. Non ab ipso certe suit Eutropio, qui universam in Epitomen redegit Historiam Romanam, non unum aliquem continuavit Autorem, aut etiam Autorum corpus. Sed nec ante formam Egnatianam, in qua nullus compare bat Eutropius.

XIV. Valerianos duos unus tamen Liber iValerianorum
Autor Trebellus Pollio. pro exemplo Capitolini, qui plures
Imperatores, quorum pauca effent gesta, uno

com-

1

22

0

li

am

al-

um.

cæ

no-

ui-

, &

or-

er-

us,

cri-

um

er-

ıfus

am.

& lere

hu-

ob-

Au-

ma, que

lum Eu-

fto-

avit

nec

are-

er i-

ures

om.

complecti Libro folitus est. Et quidem Capitolino tribuit Robertus de Porta. Tribuerunt etiam membranæ Palatinæ, & antiquissima Editio, teste Salmasio. Sed vel hinc experimentum capimus quam nullam mereantur in his Inscriptionibus Codices etiam antiqui fidem. Trebellium o certe Pollionem à duobus Philippis usque ad Divum Claudium, & ejus fratrem Quintillum, Imperatores tam claros quam obscuros [Tyrannos scilicet] memoria prodidisse testem habemus disertissimum Vopiscum. Cur vero ille à Philippis inciperet nisi ante Phihippos defiisset Capitolinus? Et plane vitæ ipsæ ostendunt eundem sequentium Principum Autorem, Valerianorum, Gallienorum, triginta Tyrannorum, Claudii & Quintilli. Valerianum seniorem junioremque in unum coactos Librum oftendunt Autoris verba in fine Valeriani (enioris & in juniore. Ubi etiam ait ad aliud se volumen tranfre de duobus Gallienis. Ejusdem itaque Autoris & sequentes erant Gallieni, in unum quoque & illi Librum pro fimili Autoris confilio compingendi. Recte itaque Trevelio (fic enim scribit) Pollioni hunc Librum tribuit Codex Egnatianus.

Est tamen vita Valerianorum hæc, quam habemus, admodum mutila, & minima pars illius, quam scripsit Capitolinus. Quanta hic licentia usi suerint Librarii, è variis ejus formis intelligimus, quas repræsentarunt è Codicibus MSSis. Casaubonus & Salmasius. Nos illud observamus, quod nondum observatum ab illis aliisve vidimus, fuisse in hac vita, præter alia ipsius Valeriani, res quoque Gallieni omnes ante Patris Captivitatem. Fuisse cer-

o Vopisc. Aurel. c. 2.

te multo quam habemus plura, vel illa Autoris verba demonstrant, quibus ait se propterea ad novum transire volumen, quod P vereretur ne mo. dum voluminis transiret; cum tamen multa defint ad justum aliorum hujus Collectionis volumi-num modum, Et quidem in illis multa fuisse disertissima: de quo (inquit) jam nobis multus sermo suit. Cum tamen nulla Gallieni gesta legamus in volumine, quod habemus de Valerianis, hodierno. Denique res omnes Gallieni ante Captivitatem Patris in eo locum habuisse, exinde colligimus, quod Gallieni vitam in proximo volumine à r capto Valeriano ordiatur. Constat enim sequentis Libri initium integrum esse ex illis Autoris verbis: Enimvero unde incipienda est Gallieni vita, nisi ab eo præcipue malo quo ejus vita depressa est. Inde manifestum est ejusdem Autoris novum illud fuisse volumen de Gallienis, Manifestum est etiam, si quidem ulla primi septennii gesta, quo imperavit cum Patre Gallienus, scripserit Autor, in Patris vita utique fuisse qua-renda. Ab eo enim Anno annos continuos per COSS. describit Autor, (quod nunquam fecit Capitolinus) fic quidem ille, ut nunquam fuerit ad COSS. priores regressus. Inde etiam verisimile est & Septennii quoque illius gesta, quo imperavit Valerianus, nostrum per COSS. fimiliter prodidiffe. Nec modo in Valerianis, sed in aliis quoque superioribus Valeriano Imperatoribus, ad Philippos usque, eadem usum methodo verisimile est. Quo magis rei Chronologica publica causa dolendum tot intercidisse Pollionis nostri prima volumina... Confirmat præterea, quod di

ris

ad

70.

int

ni-

ffe

us

er-

ra-

us,

Ca-

de

10-

tat

ex eft

ita

n-

223. ep-

215,

æer

Car

ad

eft

vit di-

10-

ad

fi-

ćæ

tri

di.

χi,

xi, de Gallieni gestis prioribus volumini priori de Valeriams infertis, quod legimus in Libro de Gallienis : Gotthi & Clodius, de quo dictum est superius, occupatis Thracis Macedoniam vaftarunt. &c. Nufpiam enim hoc dixerat Autor in illoipso Gal henorum volumine, sed in superiori hoc Valerianorum. Primi enim Septennii hoc fuisse gestum vel inde colligimus, quod dicat postea Gosthos illos oppugnasse Macrianum; ipsum nimirum Macrianum Tyrannum post captivitatem Valeriam, cujus etiam filios fub " Valeriano Tribunos legimus, unde illum gratia Valeriani prolixissima storuisse facile colligimus. Imo ipsum legimus * Valeriano fuisse præfedum. Nisi forte Marcianus potius intelligendus fit, cujus mentionem legimus in rebus gestis Gallieni, post mortem quoque Macriani frequentissimam. Verba illa & Clodius è margine in Textum irreplisse suspicamur. Ea certe si omittantur, sententia optime constabit, si tamen particulam relativam quo non ad Clodium, fed ad fententiam remque gestam retulerimus. Et potuit quidem Pollio scribere Gallieni Annales, qui Ephemeridas etiam ejus vidit, Autore y Palsurio Sura. Nec enim id genus Tituli in Principum Historiis in-Sic Alexandri M. legimus Ephemeridas, & in hac ipía Historia Augusta, præter Gallieni hasce, 2 Aureliani etiam & Probi. Sed & de 2 Tyrannis multa dixit noster in vita Valeriani, de quibus ne unum quidem hodie verbum legimus.

Sequitur Liber de duobus Gallienis, is etiam, pro Autoris mente, unicus. Patet hoc vel è prioris fine de Valeria- de duobus Galmi, ubi Gallienum cum hoc Salonino lienis.

Ejuldem Pollionis Liber est

f Gall. c. 5. t ib.c.6. u Trig. Tyr. c. 12. x Trig. Tyr. c. 10. 12. y Gallien. c. 18. z Aurelian. c. 1. a Gallien. jun. c. 1.

five juniore Gallieno in unum Librum inclusurum dixerat Autor, ni alioqui excessurus suisset voluminis modum. Plane autem indicat eundem Antorem hujus Libri, ut diximus, initium ab eo nimirum loco fumptum ubi defiit prior, à Cattivitate nempe Valeriani. Imo & Valeriani vitam fuam agnoscit, ubi de b Tyrannis ait, Nam & multa in Valeriani vita. Idem etiam sequentem de chiginta Tyrannis Librum aliquoties pollicetur. Idem itaque trium horum Librorum Autor fuerit necesse est. Capitolinum illum rursus faciunt Robertus de Porta, Puteani Codex alter, & membranæ Salmasii Palatinæ, & quidem nescio quo errore, Codex etiam Egnatianus, qui ita titulum repræsentat: Ejusdem Julii Capitolini Gallieni duo. cum tamen non præcestisset in priori Libro Capitolinus, fed Trebellius, ut dixi, Pollio.

b Gallien. jun. c. 1. c Gall. c. 16. & Gall. jun. c. 1. 3.

Pra-

successful years bronder theorem focunde not

mrence Food Nosin Western

Prælectio Procemialis V.

um

olu-Au-

niptifu-

ulta

triem

ne-

Ro-

m-

quo

re-

duo.

ito-

ra-

Nov. 16. 168801 Long Nov.

Transitio. I. De xxx. Tyrannis scripsit Pollio. II. Et de Claudio & Quintillo. S. III. Vitas Constantino inscriptas scribere non potuit aut continuare Pollio, qui scripsit inse sub sinem Diocletiani. S. IV. Trebellium Pollionem videtur continuasse Vopiscus. S. V. Vopisci vite omnes genuina. S. VI. Diversis amicis, diversisque adeo (nt videtur) temporibus, vitas suas scripsit Vopiscus. S. VII. Imperante Diocletiano, aut certe Constantio Chloro. S. VIII. Potius (ut videtur) Constantio Augusto, & vivo Diocletiano. S. IX. Non magno temporis spatio a Libro primo postremum etiam scripsit Vopiscus. S. X. Quem Cæsarem appellat Vopiscus, Galerius vere erat, cum scriberet Vopiscus, Augustus. S. XI. Initio autem Galerii scripsit, superstite adbuc Constantio Chloro. S. XII.

E nova Codicis Egnationi partitione in duos Libros, de AuguItione Itione alium, alium de Cafaribus &

Tyrannis, superioribus, Academici, Præsectionibus egimus. Illam Nos Codicibus hodiernis plerisque antiquiorem esse probavimus. Tum deinde, quam occasionem novi separatique volumimis collector ex ipsis acceperit Autoribus, ostendimus; Illos nimirum ipsos Augustos summaque ac
legitima Potestate præditos Principes à Casaribus
Tyrannisque distinxisse; Illos Casarum Tyrannorumque vitas singulis enarrare separatisque decrevisse
voluminibus; Eostemque illis pro Tyrannis habitos,
quos

quos pro Tyrannis habuerit secundi nostri separatique voluminis Collector. Sic tamen vitas Cafarum Tyrannorumque fingulis Libris tradere voluerunt nostri Corporis Autores, ut nihifominus Collectionem illarum vitarum (quod fecit junior ille Codicis Egnatiam distributor) nullam designarent. Hoc Nos in Vopisco, hoc in Trebellio Pollione, hoc etiam in Capitolino, idoneis, ni fallimur. Argumentis evicimus. Tum ad seriem Corporis nostri tantisper abruptam regressi sumus, idque probare conati fumus, tantum abesse ut seriem aliquam separatam Augustorum & Casarum Ty. rannorumque à prioribus Corporis nostri Scriptoribus cœptam posteriores ad sua usque tempora perduxerint, ut ne quidem priorum Augusto, Spartiani nimirum & Lampridii, continuarit Capitolinus, sed Suetonii potius ad Nervam, inde Marii Maximi. Dein biatum à Maximo & Balbino ad Valerianos antiquissimum oftendimus, & librum de Valerianis valde quidem mutilum illum, Trebellii tamen fuisse Pollionis, idemque etiam de duobus dicendum esse Gallienis.

Librum de XXX. Tyrannis seDe XXX Tyrannis, scripst quentem, propter disertissimum Vorannis, scripst pisci testimonium Trebellii Pollionii
agnoscit esse Salmasius. Et tamen Libros veteres Scriptos editosque magno consensi
idem ait Capitolino vendicare, in quibus & Robertum Bononiensem, & Regium quoque Gallia Codicem recenset Casaubonus. Spartiano asserit Codex
Egnatianus. Sed vero jam ostendimus superiores
a Valerianis Libros ejusdem esse Autoris, ut proinde si hic sit Pollionis, priores illi ejusdem sint
oporteat. Nec sane magis luculentum est Vopisi
Testimonium hunc Librum esse Pollionis, quam

De VI Historia Augusta Scriptoribus. 109 & alias quoque à Philippis vitas eidem effe tribuendas. Ait, in iplo statim initio, plures a se scriptos effe Libros, antequam ad eam temporis deveniret feriem, qua tenuerint Imperium Valerianus & Gallienus. Hos itaque scripfit, quos habemus, corundem temporum Libros de Valerianis & Gallienis; & alios etiam antiquiores, à temporibus nempe Philipporum. Waleriam autem & Gallieni vitam à se scriptain agnoscit, Immo & multa ptrobique eadem id palam facerent, etiamfi non agnosceret. Denique & Claudii vitam & Quintilli fratris pollicetur in fine. Ut & proximum quoque Librum ejuidem quoque fuille Autoris intelbrimus. Cæterum hucufque Autor rudiori ftyle Historiam persecutus est, onn Historico, neo di ferto fed pedeftrio (inquit) elaquio Ait enim fe quod ad elaquentiam pertineret, will gurare. d Rem enim se propas aise deferre, non verba Denique, Libellum fuum non tam diferte quam fideliter foriptum. Negne, fe eloquentiam pollicitum ese, fed rem Se enim, hos libelloss quan de vita Prencipum adiderat non scribere, sed dictare ; & cum ea festinatione didore, quam, siqued (inquit ad Amicum) vel ipfe premisero, vel tu petieris, sie perurges, ut respirandi non habeam facultatem. Nempe mode natum inmut ftyli neglectum. A salldo samuaboo office

01-

2

70-

ius

ior

ig-

ol-

ur,

00-

id-

eri-

Ty-

to-

ora

tos,

tpi-

la-

ino

um

re-

tuo-

fe-

Vo-

onis

Li-

nfu

ber-

di-

dex

res

rofint

refer

am

&

Proximum tanien Principem Claudion, intuitu Conflantii Cæfaris, cum & Quintillo. cura ait in literas digerendum. Non schilcet festinanter, nec distando, sed scribendo. Et plane omnes hic intendit ingenii nervos, omnem ostentat Rhetoricæ copiam, ut, sicut

a Trig. Tyr. c. 1. b Ibid. c. 33. c Trig. Tyr. c. 1. d Ibid. c. 10.

Eusebius Constantini, fic ille Claudii Panegyricum scribat verius quam Historiam. Nec unam modo hujus Editionem, sed duplicem emisit. Ea scilicet erat cura, nequid Cafare suo, in stirpis sua Au gultea Historia, indignum admitteret. Et tamen hac ipfa laude spoliare illum volebant membranæ Salmasii & Robertus Bononiensis. Sed cum Edi tis confentit Codex Egnatianus, & verum Palliani foetum afferit. Et quidem ejusdem fit oportet cuius & vitæ priores. Ventum est (inquit) ad brincipem Claudium, Innuit itaque & alias pracef. fiffe vitas, quibus quafi gradibus quibusdam effet tandem coufque ventum. Et Librum de Tyran. nis pro suo agnoscit, ut promiserat in eo Libro hunc etiam de Claudio. Ut proinde si vel unun de Libris hisce scripserit Pollio, omnes illum scri pfiffe necesse fit. Sed & Quintillam Claudio fratri fe adjuncturum, id quoque fuerat in superiori Libro pollicitus, ut illum hoc in Libro feciffe videmus. Defunt tamen alii Pollionis noftri Libri, quos scribere decreverat, si tamen unquam feripferit. Statuerat Aurelianum Scribere, & Tavitum, & fortaffe/reliquos Principes usque ad Dieeletianum, ut è Libro ejus discimus de triginta Tyrannis. Sed quo minus illum promiffis fatis fecisse credamus, obstat & Vopiscus, qui & Pollimis opus vidit, nec ultra tamen illum pertigisse memorat, quam ad Claudium cum fratre Quintillo Idem, Aurelianum qui descripfisset, neminem at fuiffe h Latinorum à se lectitatorum: Inde factum ut quafi novum opus ipfe fusceperit Latinis suis tanti Principis gesta enarrandi, homo nimirum ipse Latinus. Non itaque intercidisse vitas illas

fi

[

P

M

tia

pe

Die

pot

Vul

De VI. Historiæ Augustæ Scriptoribus. 111

alias existimandum est, sed nunquam potius fuisse scriptas, quæcunque tandem illum occasio à

scriptione impedierit.

m

to

et

111

en

2.

di

oni

tet

ad

ef-

Tet

an-

orc

HIM

Cri-

atri

ori

iffe

Li-

Ta-

Dio-

inta

atis

nnts

me-

tillo.

alt

tum

fuis rum

illas

alias

Sed sane ratio ipsa temporis quo Vitas Constanvixit harum vitarum Autor Pollio, tino inscriptas obstat quo minus idem esse potuerit, scribere non qui vitas superiores scripserit inscripotuit aut continuare Pollie, ptas Constantino. Quod sane mirum qui scripsit iple est nondum observasse viros alioqui fub finem Diacletiani. eruditissimos. Illudunt nobis fateor, in Casaris nomine, quem aliquoties nominat ut coavum i Pollio, Codices MSSi; eumque nunc Confantinum appellant, nunc vero Constantium. Sed res ipsa certior quibuscunque Librariis, non patitur ut alium intellexerit Cafarem Pollio quam Constantium, & quidem illum non filium Constantim, sed Patrem Constantium Chlorum. Illum enim voluit Pollio Constantium qui nepos k erat Cliudit; fic enim eum verbis disertissimis appellat in Classdio. Sic autem fuit Chlorus, eodem teste Pollione. ex Eutropio genitus, & Claudia Crifpi Claudii fratris filia. Illum inquam " Constantium, qui Galerinerat [in Cafarea nempe dignitate, & Augustorum adoptione] frater; Quem hinc probat Augusta esse familie, nondum scilicet Augustum; Quem ait Augustos multos de se daturum, salvis Diocletiano & Maximiano Augustis, qui proinde purpuram nondum exuerant. Tunc enim non Augusti Diocletianus & Maximianus, sed parentes Augustorum appellari folebant. Sic illum ante depositam à Diocletiano Maximianoque purpuram scripsisse necesse erit. Nempe ante Kal. Apriles, vel Maias potius, ut vult Autor certior, Lactantius, anni Ara vulg. CCCVi. Nec tamen diu antequam depone-

i Gallien. c. 7. 14. k Claud. c. 9. lib. c. 13. m ib. c. 10.

rent senes purpuram, scribere potuit Pollio. Ait enim statuam " Pisonis XXI Tyranni in his locis fuiffe in quibus therma Diocletianea funt adificata, tom aterni nominis quam sacrati. Absolutæ quidem sunt therma illæ Diocletianea Imperante Diocletia na ornatæ dedicatæque Constantio demum Maximinoque [Galerio] Augustis, Severo & Maximino Cæfaribus, ut è marmore colligimus ex illis iofis thermis o effosso. Diu autem ante exitum Diocletia ni abfolvi thermæ illæ non poterant, quæ eranta Constantio dedicanda. Vix aliter conveniet quod ait in Tetrico juniore: P Narraffe avum fuum, bunc sibi familiarem finsse, neque quenquam illi ab Aureliano, aut postea ab aliis Principibus, fuisse pralatum. Tempora Aureliani, recentiorumque Aureliano Principum avi sui memoriæ temporibusque at tribuit Pollio, triginta nimirum, aut circiter, annorum spatium ante finem Diocletiani. Ut juvenem admodum fuiffe demus, cum hæc fcripfit, Pollionem, satis vel ita arctum spatium videbitur ad avi ejus memoriam repetendam. Melius tamen illa constabunt, quo propius illum admoveamus ad finem Diocletiani. Conveniet & illud, quad ait, q multos de se Augustos daturum esse Constantium. Scripfit hoc, cum è nuptis Theodora Maximiani Herculii privigna jam librow aliquot mares suscepisset Constantius, quos sex habuit in universum, at discimus ex Eutropio, Hinc enim illas fuisse puto de successione Augustea gratulationes tam Claudio quam Constantio, quas adeo frequentes legimus in his præsertim Autoribus. Decollaverat enim senioribus Augustis spes omnis successionis, præterquam è filiabus. Sed

C

ali

qı

ri

qŧ

ce

ni fii

eff

n Trig. Tyr. c. 21. o Ap. Scalig. num. Eus. 2318. p Trig. Tyr. c. 25. q Claud. c. 10. r Eutrop. L. IX.

De VI. Historiæ Augustæ Scriptoribus. 113 .

it

<u>u</u>-

300

m

ia

(a-

ino

fis

ia-

tà

od

unc

eli-

um.

ano

at-

anju-

fit,

ebilius

noil-

efotiis beros

ha-Tinc

gra-

ad-

tori-

fpes

Sed

g. Tir.

nec

nec ullam legimus Maximiani Galerii prolem è Diocletiani filia Valeria. Ita successionis spes omnis in Constantio etiam Cafare reposita est, quemocum multiplici prole etiam mascula auctum videret nofter, tum demum gratulari poterat multos illum de se Augustos esse daturum. Habuit itaque jam in matrimonio Theodoram, & jam aliquot ex ea filios. Nec enim de prioris matrimonii filio Constantino hoc potuit augurari noster, cum nec fuerit hareditarium Imperium Romanum, & Confantino infensi essent Augusti, qui Successorum nominandorum habebant potestatem. At Theodoram anno CCXCIIº. cum Cafar nominaretur, uxorem duxit Constantius. Huic certe anno conveniunt Legum Inscriptiones quas in Codice, AA. duntaxat, ab hoc deinde anno AA. & CC. attribui videmus. Inde præterea anni aliquot effluxerint oportet ad experimentum illius, quam celebrant hi Autores, fœcunditatis. Ita ante annum CCCm, diu ne quidem potuerit noster scribere Trebellius Pollio. Quod vero ad Capitolinum attinet, Cornelium ille Capitolinum testem advocat. Cur nullam hic legimus observationem, si

Progredimur jam ad ultimum hujus Corporis Autorem Vopiscum. Et lionem videtur quidem illi in animo fuisse credide- continuasse rim, ut Trebellii Pollionis Historiam Vopiscus. qua defecerat, ad sua usque tempora, produceret. Meminit enim ille statim initio Pollionu, & ab eo usque tempore quo Pollionem defiffe dixerat, fuam deinceps Historiam exorfus Claudio enim & Quintillo proximus, in Im-

cognominem Autorem laudasset Julius ipse Capito-

f Trig. Tyr. c. 15.

peratorum serie, erat Aurelianus. Nempe id tum verum esse puto, cum, præter Aurelianum, alios quoque scribere decrevisset Imperatores. De folo enim, cum primum manus Operi admoveret, cogitavit Aureliano. Illum enim folum rogaverat, qui ab ' Aureliano stirpem duxerat, Jumius Tiberianus. " Illumque folum ab initio expetitum agnoscit ipse Vopiscus. Tacitum deinde propria Iponte addidit & Florianum. Tum & Probum, quousque cum fuisset progressus, jam reliquos quoque se xad Diocletianum Maximianum. que Principes dicturum pollicetur. Itaque, cum de continuandis ad sua tempora Principibus statuisset, jam Pollionem ita ob oculos habuit, ut illum vellet supplere atque continuare. Id etiam colligimus è Libro ejus de 4 Tyrannis y Pollienis enim ibi quoque probat exemplum de descuris quoque Principibus & Tyrannis seorsim enarrandis, & in unum colligendis pluribus eundemque Librum. Quo etiam exemplo & fuum iple Librum scripsit de 4 Tyrannis.

Et quidem hæc ipfa Observatio a-Vopisci vitæ tis ostendit alium esse harum vitarum Autorem atque præcedentium. Et tamen antiquum obtinet bonus iste Robertus Bononiensis, ut Aurelianum etiam tribuat Capitolino, ut Pollioni etiam Vopisci 4 Tyrannos tribuit Codex Egnatianus. Indigni illi prorfus qui operofe refutentur. Ultimi nimirum Autoris nomen, qui præcesserat, sequentibus tribuunt vitis, cum defuisset Librasio Calligrapho minium ad titulos sequentium vitarum explendos. Sic certe hærent invicem hæ vitæ, ut & prima alterius nullius, cum fola deti

fi

m

CE

en

ur

ra

jus

fin

rin

cu

t Aurelian. c. 1. u Prob. c. 1. xib. y 4 Tyran.c. 1.

m

De

0-

m

u-

ti-

0-

ro-

em-

im ta-

il-

am lio-

ob-

e-

mple

faum

Et Bo-

, ut

Eg-

rat,

rio

vi-

hæ

de-

tur,

II

fignaretur, esse potuerit; nec reliquæ etiam alteri assignandæ sint quam, qui primam, scripserit, Autori. Primum itaque misit, ut dixi, rogatus Aurelianum, in quo tamen 2 Tacitum pollicetur. Tunc Tacitum misit & Florianum uno illos eodemque volumine. Epistolas enim de Senatus Juribus redintegratis gratulatorias, in Taciti vita ait in fine a Libri positas, quas tamen legimus in fine Floriani. Idque etiam oftendunt in b Floriano verba illa: c Hæc sunt quæ de vita Taciti atque Floriani digna memoratu comperisse memini. Hæc ille etiam pro exemplo Pollionis, qui & ipfe vitas plurium Principum unis tamen iisdemque Libris complexus est. Sic autem nectitur hæc vita Taciti, ut & superiorem agnoscat vitam d Aureliani, & sequentem Probi etiam promittat. Tertium deinde emisit Probum, in quo & superiores agnoscit Libros de f Aureliano, Tacito, & Floriano; & sequentes promittit usque ad Diocletianum, nominatim vero illum de 8 Tyrannis, quos fuerit omnes unico Libro inclusurus; tum & de Caro alium ejusque liberis. Quartum deinde emisit Librum de Tyrannis, ipsum quoque præcedentibus per omnia convenientem. h Hić etiam repetit Libros superiores, quos dixi, omnes; emendat etiam jam melius edoctus errorem fuum in vita i Ameliani de Firmo, quem purpuratis non accensuerat; recolit agnoscitque de hujus Libri k brevitate in superiori promissum; in fine denique promittit, ut solitus est, Carum, Carinum & Numerianum, 1 & fortasse Diocletianum cum sequentibus, sed majori tamen Stylo dicendos.

² Aurelian. c. 41. a Tacit.c. 12. b Florian.c. 5, 6. c Florian. ³ d Tacit.c. 2 e Florian.c. 2, f Prob.c. 1. g ib. c. 18. 23. ^b Tyran. c. 1, 2 ib. c. 2. k ib. c. 3. l ib. c. 15.

Ultimum demum omnium edidit Librum de Ca. ro & liberis ejus, ubi etiam fe excusat ne " Dio. cletiani fociorumque Diocletiano Principum vitas ab eo expectaremus, neve stylum illum, cujus su-periori vita meminerat, suum esse suspicemur. Et quidem hic, quod & alibi dixerat, agnoscit, superiores vitas non eloquentia n causa se, sed curiositatis, consignasse, id (inquit) pracipue a-gens ut, siquis eloquens vellet facta Principum referare, materiam non requireret. Id etiam monet o minima quæque se connectere nolle, & quæ 2pud alios potuerant inveniri. Ut ergo hic materiam collegit Historicam, sic tamen ille cum delectu, ut non obvia quæque aut minime necesfaria complecteretur. Hæc tamen obiter. Ex hac autem ferie illud certe constat, vitas hasce invicem divelli non posse, sed uni certe eidemque, quicunque tandem fuerit, Autori esse tribuendas.

VII. Venimus jam ad Quæftionem om-Diversis Aminium difficillimam de tempore Vocis, diversispisci. Non uno certe tempore serique adeo, ut videtur, tem-poribus Vitas plisse vitas omnes, jam ostendimus. Jam videmus ut errorem in vita Aufuas fcripfit reliani de Firmo emendarit ex fecun-Vopiscus. dis observationibus in Libro de Tyrannis. Idem etiam è diversis colligimus Amcis, quibus vitas ille diversas dedicarit. Amici nomen, cui Aurelianum dicavit, obscurum fecere Codices. in vulgatis Editionibus ita legitur c. 1. Paruipfe quidem praceptis. Nec melius Codex Egnatianus Parui ipse praceptis. Nullum utrobique comparet Amici nomen. Ut nec in Editione principe Mediolanensi, quæ ita habet: Parum ipse qui m

Ca.

10.

tas fu-

ur. cit,

fed

4-

Te-

net

2-

na-

um ef-

Ex

fce

mou-

m-Vo-

Ti-

us. Au-

ın-

em

tas re-

cus pfe

us:

02-

pe

me

tis

praceptis. Inde Codice Palatino, fi Salmasium audiamus; Parrumipiane praceptis; fin Gruterum, ita: parum ipiane praceptis. Sed veteris Codicis lectionem, si tamen Palatinus sit, lectionem aliam alibi repræsentat P Salmasius ita: Parui mi Piane praceptis. Inde nomen Amici aliud atque aliud exculpfit Salmafius. Nunc enim Pianum putat aut Piarium, nomi ne à Pio oriundo. Alibi Rianum. Sed nominis Piani aut Piarii nullum puto exemplum extare apud Romanos. Erant quidem Pinarii Herculis Sacerdotes, sed ab origine Graca illi & voce etiam Graca meivav, nec quicquam habentes cum Pii nomine commune. Erat, fateor. & nomen Poetæ Rhianus, sed Gracum illud, non Romanum, à Rhio fortaffe finus Naupadiaci portu satis celebri. Et tamen vestigium veræ Ledionis in ea voce superesse censeo. Sic enim legendum : Parui, mi Tiberiane, praceptis. Rogatu enim Junii Tiberiani ex initio constat, vitam illam scribendam suscepisse Vopiscum. Sed Probi vitam alteri Amico inscripsit Celsino. Sic enim recte locum emendarit è Codice Palatino Salmafus, pro vulgatis illis: 9 Quor fum hac pertineant, mi Celse, ne fortassis requiras. Et Basso Tyrannos suos idem inscripsit Vopiscus. Diversis itaque Amicis inscriptas vitas, diversis itidem & distitis fortasse temporibus, scriptas fuisse verisimile est.

Et tamen omnes Diocletiano Imperante, aut certe Constantio Chloro, scri- Imperante plisse suadent pleraque quæ in Codi- Dioclètiano, primis ipfius Diocletiani laus; Virum

aut certe Concibus legimus hodiernis. Suadet im-Stantio Chloro. enim appellat Reip. necessarium in Caro. Suadet quod Casares ad Diocletianum Maximianumque de.

p Salmaf. in 4. Tyr. c. 2. g Prob. c. 1. r Car. c. 10.

ducat in 'Aureliano, quasi citimam periodum ab Augusto. Suadet quod & Casarum vitas ipse seri. pturus, eandem etiam periodum citimam agnofcat Diocletiani atque Maximiani, in Probo. Suadet quod Diocletiani &, qui sequerentur, Principum vitas majori reservet Stylo enarrandas, si tamen sequentium nomine Maximianum intelligat Herculium, & Cafares, Constantium & Galerium. Ita certe Imperium, quo scripsit, Trajani uberiorem securioremque materiam senectuti seposuit V Cornelius, Tacitus. Suadet quod proxime dicat missos à Diocletiano confectores ad fandicem x Indicam investigandam in Aureliano. Et sane spatio illo, quod intercessit à prima Aureliani vita ad ultimum de Caro liberisque Librum, exuisse purpuram videtur Diocletianus, & successisse cum Galerio Constantius. Primum certe Librum de Aureliano, jam Imperante videtur scripsise Diocletiano. Dedisse illi videtur occasionem Junius, ut dixi, Tiberianus, Præfectus Urbis, ipsoque Aureliano prognatus. Duplicem autem legimus Ju. nii Tiberiani, & quidem sub Diocletiano, Urbis Præfecturam in eximio illo Præfectorum Urbis Catalogo, quem publicavit primum Cuspinianus; priorem aliam à Febr. XVIII°. Tiberiano II. & Dione COSS. Anni nimirum Æræ nostræ volgaris CCXCli, recentiorem aliam à Septembr. XII. Diocletiano VIII. & Maximiano VII. COSS. Anni nimirum CCCIIIi. De priori intellexit, quam & solam animadverterat, doctiffimus alioqui, sed in rebus tamen Chronologicis minus accuratus, Cafaubonus. Sed Trebellii meminit Pollionis in suo illo cum Vopisco colloquio Tiberianus, cujus jam prodierant Libri à Philippi

f Aurel. c. 42. t Prob. c. 1. u Hift. I. 1. x Aurelian. c. 29.

ab

ri-

10-

1a-

ci-

fi

gat

m.

ri-

hit

at

n-

io

ad

(e

m

de

10-

us,

11-

u.

15

is

;

& *

1-

S.

d

ad Claudium & Quintillium, quem quidem nos Pollionem scripfisse probavimus multis post nuprias Theodoræ cum Constantio annis, multisque adeo post priorem illam Tiberiani Præfecturam. Posteriori itaque ejus Præfectura colloquium illud contigisse necesse est, si quidem contigerit sub Diocletiano. Nec sane alium legimus Præfectum Urbi Tiberianum usque ad finem illius Catalogi, qui anno deficit Æræ nostræ CCCLIVo. Sed nec in aliis sub Constantio Urbis Præfectis, quorum meminit seu Ammianus, seu Codex etiam Theodofianus. Est & alia nota temporis in hoc colloquio Vopisci cum Tiberiano, quod fuerit ipsis Hilaribus. Erant & autem illa duplicia, alia y Hilaria matris Deum, quorum mentio in vita Alexandri Severi, quæ Martii XXV°. celebrari folita testis est 2 Macrobius. Hæc nulla poterant in hanc, de qua agimus, Tiberiani Præfecturum incidere. Ut enim coepit illa à Sept. XIIº. anni CCCIIIⁱⁱⁱ fic successorem cepit in ea Præsectura Tiberianus Januarii IVo. anni sequentis Aradium Rufinum, ut ex eodem discimus præstantissimo Catalogo. Sed vero alia legimus Hilaria in Kalendario Constantii Nov. IIIº. de quibus intelligendus erit necessario Vopilcus, si quidem hanc intellexerit Tiberiani sui Præfecturam. Ita primum scribendi Aureliani consilium post illa tandem susceperit Hilaria. Ut proinde ante annum sequentem CCCIVm. vix potuerit absolvere. Erant enim prius evolvendi Libri illi lintei Ephemeridum, quorum meminit Tiberianus. Tum & alii quoque Libri, qui ad vitam illam pertinerent. Sic nimirum instruendus erat Vopiscus ad pensum quod rogaverat Tiberianus.

IX.
Potius, ut videtur, Confantio Augufto, & vivo
Diocletiano.

Ante ultima hæc, quæ dixi, Discletiani tempora, fieri vix potest ut scripserit Vopiscus. Alia tamen sunt quæ suadeant, vivo quidem Diocletiano scripsisse & Maximiano, Imperante tamen Constantio & Galerio. Et qui-

dem brevi illo spatio, quo Imperium Augusteum tenuit Constantius, vitas omnes conscripsisse. In prima enim vita Aureliani ait consultos ab Aureliano Gallicanos Druidas respondisse, Nullum clarius in Rep. nomen quam a Claudii posterorum futurum. Eft est quidem (inquit) jam Constantius Imperator, ejus dem vir sanguinis, cujus puto posteros ad eam gloriam, que à Druidibus prenunciata fit, perventuros. Nomen certe Imperatoris plusquam Cafareum indicat gradum. Neque enim Cafares non-Augustos unquam legimus Imperatores, nedum in illa Diocletianea, quæ tunc viguit, dispositionis di-Multa Casarum gesta legimus, dum adhuc essent duntaxat Cafares; immo multa horum, de quibus agimus, Constantii & Galerii. Nec tamen Casares unquam triumphasse legimus, nec victarum gentium titulis ornatos, nec Regum daterum; fed ne quidem titulo, ut solebant Augusti, auctos Imperatorio. Cæsares iterum tertiove Imperatores nulli appellant Numi, nulla Inscriptiones, ne quidem Tribunitia Potestate donatos, his (inquam) de quibus agimus temporibus Diocletiani. Antea, fateor, Tribunitiam Potestatem habebant sub Augusto Tiberius, sub Tiberio Germanicus, fub Pio Marcus, fub Marco Commodus, etiam nondum Augusti, liberæ nimirum Reip. vestigiis nondum penitus extinctis. Non item postea cum

1

r

-

1t

at

na

te

1-

m [n

2

a-

1-

215

os

ît,

m

23

m i-

d-

m,

2-

11-10-

łi,

m-

to-

is

le-

e-

115,

nn-

ım

r

libertatis omnes vel scintillas extinxissent absolutiffimi Monarchæ. Imperatoris enim nomen, ut & reliqua fere Augustorum omnia, à libera Republica exemplum habebat. In illa autem Imperator nemo censebatur, nisi qui propriis, non alienis, pugnaret auspiciis. Sic Tremellius Licinii Nervæ Ouæstor in Macedonia exercitui præfectus, dum Prætor rediret, rei bene gerendæ occasionem nactus, hostes ita fudit ac fugavit, ut Nerva Prator (inquit b Varro) Imperator fit appellatus. Sic & Soffii nomine, qui Judæos, & Ventidii qui Parthos vicerat, folus tamen triumphavit Antonius. Quare Imperator ille Constantius Augustus fuerit oportet. Erant enim in illa Disciplina Casares Augustorum duntaxat legati, non ipsi Imperatores. Qui certe Diocletiano scripfit Imperante, Pollio, Cafarem quidem eundem Constantium appellat, nuspiam Imperatorem. Nec vero de Constantio Constantini filio intelligi potest locus ille Vopisci. Ille posteros Masculos nullos habuit, cum merit Constantius noster Chlorus, mascula etiam (ut vidimus) prolis nomine celebratissimus.

Sic ille nimirum in Libro primo. Nec aliter in ultimo, ne nimis mag- Non magno num existimemus inter vitas hasce intercessisse spatium. Sic autem scribit ille in Libro ultimo de Caro ejusque liberis : c Quorum vitam (quatuor scilicet, quos antea nominaverat, Principum, Diocletiani, Maximiani, Constantii, & Galerii) singulis Libris Claudius Eusthenius, qui Diocletiano ab Epistolis fuit, scripsit : quod ideirco

temporis [patio à Libro primo postremum etiam scripfit Vopi/cus ..

(inquit) dixi, ne quis à me tantam rem quæreret.

b Varr. de Re Ruft. L. II. c. 4. c Car. c. 18.

Rationem autem adjungit illam: maxime quum vel vivorum Principum vita non sine reprehensione di-Ex his verbis elicit doctiffimus Gerardus Vossius, non utique in vivis, cum hæc scriberet Vopiscus, fuisse Constantium. Miram vero illam fequelam! Ego contrariam potius inde eliciendam existimo. Id enim innuit se illud quoque cavere velle, quod effet in hominum communi usu rarissimum, non illud modo periculum, quod soleret esse frequentissimum. Supponit itaque in mortuorum vitis morem esse Historicorum ut eorum vitia liberrime carperent atque reprehenderent; a vivis esse metum, qui illos facere soleret in eorum reprehensione remissiores atque cautiores. Utcunque tamen fieri non posse, quin de re gesta sententiam suam interponat aliquoties Historicus, quam illi male fibi conscii, quorum gesta narrarentur, in sui contumeliam dictam essent interpretaturi. Est itaque vel illud Emphaticum, idemque valet Salmafio quod et, quo pacto sæpe particulam illam hi usurpant Autores. Quafi diceret, ne quidem vivorum Principum vitam dici fine reprehensione potuisse. Sic securiorem materiam Tacitus Trajani vitam senec. tuti reservavit, quod nempe tunc securius esset Trajani vitam scribere cum nullus immineret 1 Trajano metus. Sic & in mortuos invehitur Juninalis, propterea quod nulli gravis effet percussus Achilles. Et tamen Imperante Diocletiano res maximas gesserant Constantius & Galerius, uberrimum Lie.
Eusthenio, etiam in temporibus Diocletiani enarrandis, singulorum Constantio Galerioque dicando des randis, fingulorum Constantio Galerioque dicando rum Librorum Argumentum. Sed nova erat (inquietis) sub Augusto Constantio Principum tetras, cum in Diocletiani Maximinique locum Con-Cantius

fi

d

q

p D

ra

ce

ne N

uli

fel

pro

Îm

Ma

num

De VI. Historiæ Augustæ Scriptoribus. stantius successisset & Galerius; in Galerii autem & Constantii, Severus atque Maximinus. Erat, fateor. Sed primum novæ recentisque dispositionis exemolum, celebrandum credidit tam Eusthenius quam Vobilcus. Obiter etiam illud observandum, cum

ait Diocletiano ab Epistolis fuisse Eusthenium, jam certe innuere non esse, cum illa scriberet Vopiscus, quem tamen benevolum Diocletiano, nec injuria aliqua affectum ipía illa arguit Historia.

Desierat itaque Imperator esse Diocletianus.

Conveniunt & verba illa fuperius observata in fine Tyrannorum, & qui Quem Casasequentur. Longe certe rectius verifimiliusque verba illa interpretabimur de secutis Diocletianum temporibus, quam de junioribus, ejusdem tamen Imperii, Augustis & Casaribus. Ita secuti

XI. rem appellat Vopiscus, Galerius vere erat, cum scriberet Vopiscus, Au-

Diocletianum fuerint, qui exeuntem officio Imperatorio secuti fuissent. Et cum ait sequentur, jam certe innuit fuisse, qui Diocletiano successerant, nec alios fuisse medios, qui antea successerant. Nec certe recentiora tempora denotant illa in ultimo quoque Libro de d Caro & filiis, ubi retellens receptum errorem de morte Cari, quasi propterea esset extinctus fulmine, quod fatales Imperii terminos esset transgressus, ait tamen non obstare terminorum fatalitatem quo minus progredi posset in victoria ultra illos quoque terminos Maximianus. Quæ ille his prosequitur verbis: livet plane ac licebit per sacratissimum Casarem Maximianum Persas vincere, atque ultra eos progredi: ndo. I futurum reor, si à nostris non deseratur promissus erat huminum favor. Sic loquitur ille quafi jam in ipfo

us

et

m

n-

ue

ini

od

ue

ut

en-

ret

au-

ain

10-

10-

am

m-

quo

ito-

um

fe-

nec-

fet

et a

uve-

us us

ma-

num

nar-

n te-

Conntius

d Vit. Cari c. 9.

Expeditionis Persica progressu fuisset Maximia. nus; quafi à primis victoriæ successibus promissum deinde interpretaretur in reliquis, ni desereretur. numinis favorem; quafi adhuc Cafar, ut in illa fuit Expeditione, fuisset Maximianus. Quid ergo hic dicenus? An Daiam intelligi Maximinum. quem ipfi in Lactantio, & vetustissima Inscriptione Maximianum appellari observavimus, dum viveret Constantius, vere Casarem? & Expeditionem ejus illam in Armenios, cujus meminit " Eusebius? Sed Belli Perfici fama Galerium Casarem constat fuisse celeberrimum. An itaque vere duntaxat Cafarem, & in iplo Expeditionis progressu, cum scriberet Vopiscus, fuisse Galerium? Atqui certum è Lactantio jam ante Per (ecutionem, illamque adeo Junii Tiberiani Urbanam Præfecturam, & colloquium illud cum eo Vopisci, quod primam dedit his Scriptis occasionem, reversum ab Expeditione illa Persica fuisse Galerium. Quod etiam agnovit hoc eodem Libro postea ipse Vopiscus, cum dicit natum, qui acceptam ignominiam f Valeriani captivitate deleret. Non hic certe ominatur tantummodo, sed verum dat encomium rerum hactenus gestarum à Galerio. Non itaque de primi impetus progressibus, qui jam præterierant, sed de novis aliis intelligendus est à Galerio jam Augusto suscipiendis. Colligit ille quidem à prioribus promiffum, ni desereretur, numinis favorem. Colligit, non obstante Cari fato, licere tamen Galerio per numina ut Persas vinceret. Sed tamen deseruisse Galerium numinis favorem innuit, cum primi impetus progressus in cursu secundissimo abrupit, & tamdiu deserere, dum novam suscipe

ľ

r

d

S

e Euf. H. E. IX. 8. f Vit. Carin. c. 18.

De VI. Historiæ Augustæ Scriptoribus.

ia-

um

ur, lla

go

ım,

ne

ve-

em

18 ?

fu-

Ca-

ri-

n è leo

lodit

10-

10-

um iani

an-

acimi

fed

Au

ori-

em.

Ga-

nen

um

imo

ipe.

ret

ret in Persas Expeditionem, quam quidem faciliorem innuit, Augusto jam, fuique juris, Galerio, quam cum à Diocletiani justu nutibusque pende-Eum fi fusciperet, licebit (inquit Vopiscus) non modo terminos Euphratis fatales superare, quod fecerat antea dum Persas vinceret, sed ultra eos progredi; Perfas nimirum, aliofque quosvis, fiqui crederentur, terminos fatales, cum tamen in prioribus suis victoriis de progrediendo ultra Perlas ne quidem cogitarit ipfe Galerius. Sed Cafarem illum (inquietis) appellat Maximianum. Atqui vere ille de gestis Maximiani tantum Casaris loquitur, de gerendis ab Augusto duntaxat omina-Sic tamen ille, ut à gestis Casareis capiat augurium, fi victi effent à Maximiano Cafare Perfa, non utique esse dubitandum, quin & alii quoque ultra illos ab Augusto forent superandi. Sic itaque de Augusto jam Galerio scripserit illa Vopiscus, in primis potius Augustea Potestatis initiis, cum focium haberet in Augustea dignitate Constantium Sic enim opportunissime novæ illius Expeditionis confilium suggesserit, dum & recens erat prioris victoriæ memoria, nec in desuetudinem abiissent illæ Persicorum negotiorum curæ.

Nullam certe hic mentionem habemus Constantini, qui tamen præteriri non poterat in tot laudibus Claudi & Constantii Patris; non certe in ipsis Imperii auspiciis, nedum si & ipse Francos superasset, quo nomine Patri gratulatur ipse g Vopiscus. Nullum Maximiani Herculii, & resumptæ ab eo purpuræ, nullum

XII. Initio autem Galerii fcriplit, superstite adhuc Con-Stantio Chloro.

Severi, aut Maxentii, aut victoriæ in Maxentium

g Carin. c. 13.

Constantini. Et tamen Urbem ipsam gesta illa spectabant, ditionemque Urbis, Siciliam, qua nofter egit Vopiscus. Sed nec fugati ab Urbis ob. sidione Galerii, quæ certe si præterita suisset su, importunissimum suisset Expeditionis Persua tot malis domesticis fracto confilium in recenti præsertim injuriæ memoria; importunissima gratulatio illa sublatæ ignominiæ cladis Valerian in nova illa cladis propriæ ignominia. Sed Pacem Supponit noster attissimam domi novis Expedițio. nibus idoneam, qualis erat Imperante Constantio. Laudat præterea novam illam dispositionem Dioeletiani de quatuor Principibus, duobus Augustis duobusque Casaribus. Potuit illam laudare superstite Constantio. Frustra postea. Post mortem enim ejus violata est, tandemque penitus intercidit. Augustos se ferebant Maximianus, resumpta purpura, Herculius, & Galerius ipse, & Maxentius, & Constantinus, & Licinius, & Maximinus. Victis reliquis aut extinctis, duo erant Augusti soli, Constantinus & Licinius, Casares autem tres, Constantini filii duo, Crispus, & Constantinus junior, & Licinii quoque filius, Licinius. Cæso tandem Licinio, unicus Augustus Constantinus, tres autem ejus filii Calares, ut locum deinde prorsus nullum habuerit dispositio illa nova Diocletiani.

Prælectio Proæmialis VI.

lla 10-0bfu-

icæ nti

in cem

tio.

io-

Itis

fu-

em

rci-

pta

ius,

ctis

oli,

Con-

à,

Li-

ejus haNov. 23. 1688.

Transitio. S. I. Mortis in prospectu erat, cum bæc scriberet, Vopiscus. S. II. Juvenis tamen. S. III. Ltas Vopisci proxima ætati Pollionis. S. IV. Ut potuerit Capitolini, qui sub Constantino scripsit, meminisse Vopiicus, qui scripsit ipse sub Constantio Chloro. S. V. Addidit, ut videtur, nomen Capitolini Vopiscus recentiori aliqua Librorum jam editorum retractatione. Dictum Diocletiani multis, a Vopisco, annis post primam borum Librorum Editionem, insertum. S. VII. Ahud recentioris temporis exemplum. §. VIII. Novorum etiam Amicorum nomina additihud. 6. IX. tia. S.X. Alia secundæ borum Librorum Editioni inferta. S. XI. Cur Diocletiani & Jequentium Principum vitas pollicitus, non tamen scripserit, Vopiscus. §. XII. Pollionis & Vopisci vitas vitis Capitolini subjunxere, non Pollio ipse, aut Vopiscus, sed juniores. §. XIII. Non certe ante Victorem Schotti, qui Capitolinum non vidit. S. XIV. nec Pollionem. S. XV. nec Vopiscum. § XVI. Sed nec ante Eutropium, Rufum Festum, Orofium. S. XVII.

I. Transitio. Pransitio. In additional primos quaturo fipectare viderentur nostri Corporis Autores; tandem ad ultimos devenimus, in quibus minorem observavimus, seu ordinis, seu Inscriptionum, confusionem. Et Trebellium quidem Pollionem orsum ostendimus à Philippis, cujus tamen reliqui

reliqui priores Libri omnes exciderint usque ad illum, quem de duobus scripsit Valerianis, & ipsum quoque, ut multis evicimus Argumentis, admodum mutilum. Tum & reliquos de duobus Gallienis, de XXX Tyrannis, de Claudio & Quintillo, (utcunque pugnent Editiones & Librarii) uni tamen eidemque Autori Pollioni afferuimus, quem etiam Cafari Constantio Chloro, non Augusto, & Diocletiano proinde Imperante, fua nuncupasse probavimus, postremis tamen Diocletiani temporibus. Continuavit deinde Vopiscus Pollionem, ab eo nimirum exorsus fine, quo desiit ipse Pollio. Hujus vitas omnes uni eidemque Autori vindica. vimus, & quidem, cujus nomen ferunt, Vapifa. Tum deinde Quæstionem, de Autoris tempore, longe, quam habetur, difficiliorem aggressi sumus; probavimusque diversis quidem temporibus Libros, quos habemus, exarasse Vopiscum, fic ta-men ut omnes aut exeunte Diocletiani Imperio scripserit, aut Imperante Constantio Chloro. Primi certe omnium Aureliani scribendi ne quidem confilium iniit ante Hilaria Nov. III. Anni CCCIII. Scribere autem vix potuit ante annum CCCIV. utcunque scripserit tumultuarie. Reliquos, Con-Stantio potius & Galerio Augustis, post Maium anni CCCVi. & ante Augustum anni CCCVI. scripfise verifimilius oftendimus.

Mortisin profectu erat, cum hæc scriberet, Vopiscus. men potuit esse magnum inter priberet, vopiscus. Con ut Historiam ipse conderet, cura utique accurateque disponendam, sed ut materiam aliis accuratioribus congereret Historicam. Libris itaque singulis scribendis tempus

impen-

10

lia

ad

ım 0-

ie-

llo,

ta-

em no-

rori-

eo

Iu-

ica-

fco.

ore,

fu-

ibus

tario

imi on-

Hi.

Vm.

Con-

aium

VII.

inta-

pri-

um. con-

fed

lifto-

npus

pen-

impenderit non admodum diutinum. Sed nec divtinum esse potuit inter fingulos Spatium. Sic enim scribit quasi mortis fuiffet in prospectu, metueretque ne susceptum ad Diocletianum usque pensum absolveret. Sic in Libro de Tacito & Floriano. Hac Fgo in aliorum vita de Probo idcirco indidi, ne dies, bora, momentum, aliquid fibi vindicaret, ne fatali necessitate absumptus, Probo indido, deperirem. Sic & in Probo politicur quidem reliquos, ut oftendi, ad Diocletion ufque omnes Imperatores, ea tamen conditione, of vita suppetet. Et rursus in fine : Post deinde, fi vita suppetit, Carum incipiemus propagare cum liberis. Atque ea ipla fortasse causa erat tumultuaria scriptionis. Melius enim potuisse dicit ipso in fine. Qui itaque diem, horam, etiam momentum metuebat, non est quod moras nexurum suspicemur minime necessarias. Satis itaque commode brevi quoque illo tempore Constantii Libros hosce omnes scripserit Vopiscus, inter Kalendas Maias anni CCCV. & Juli XXV. anni CCCVI. Ait ille quidem in Probo Aurelianum à se dudum fuisse expetitum, quod nempe diutius fuisset spatium à scripto Aureliano, antequam vitas alias scribendas suscepisset. Sed nec illud verifimile est fuisse admodum diutinum.

Conveniunt præterea & notæ gene- III. rationis qua vixit scripsitque Vopiscus. Juvenis ta-Sic tamen illæ, ut etatem ejus, cum hac scriberet, arguant juvenilem. Ut proinde miremur quæ illa fuerit fatalis necessitas, qua pereundum fibi, Probo indicto, metuebat. Ait in vita omnium prima d'Aureliani, nepotem Aurehani Imperatoris alium Aurelianum, in Sicilia vi-

a Florian. c. 3. b Prob.c. 1. c ib.c. 23. d Aurelian.c. 42. xiffe

xisse, patria nimirum ipsius Vopisci, eodem tempore quo illa exarabat. Sic fuerit (quod ad generationes attinet) æqualis Pollioni, cujus nimirum avus Tetrico juniori familiaris fuerat, Imperante eodem Aureliano. Sed quod ait illum Proconsulem fuisse Cilicia, & Senatorem, jam autem functum Confulatu & Proconfulatu, in Sicilia, in otio vixisse, quadragenario minor esse non potuit, potuit esse aliquanto major. Sic fuerit decennis ad minimum cum interficeretur avus. Aureliani &tatem nullibi, quod sciam, habemus. Sed res gestæ ejus & vigor animi non admodum senem videntur arguere. Et sane primos ejus, quos legimus, honores gestit sub Valeriano. Sed tunc legioni præfectus est, ut minores proinde honores antea obierit. Demus fuisse quinquagenarium. Sic fuerit Aureliano nepote quadragenario major, & matre ejus, (erat enim nepos ex filia) vicennie & quod excurrit. Multum fane in hac supputatione errasse vix possumus. Unde constat augenda potius quam minuenda effe hujus Vopisci Scripta, minorisque Aureliani, tempora.

IV. Convenit & atas ipfius Vopisci. Ait Atas Vopisci Patres suos miratos esse dicti Pollionis. sciplina e Probi, qui tamen perit ipse anno CCLXXXII. Sed duces illi plerique vixerunt sub Diocletiano. His enim accenset Diocletianum ipsum, Maximianum Herculium, Asclepiodotum (qui Allectum vicit in Britannia, post media saltem Diocletiani tempora) Constantium ipsum Augustum, cujus res gestæ pleræque erant eodem Imperio Diocletiani. Nec sane quicquam repetit ille gestum sub Diocletiano, quod non habuerit vel è Libris, vel è Patrum Traditionibus. Dictum

il

p

n

te

10

0-

ad

æ-

res

em

lele-

res

Sic &

8 0

tio-

ren-

CTI-

Ait

di-

ipse

vixe-

cleti-

riodo-

redia

Au-

Im-

tit il-

it vel

aum

letiani

Diocletiani de Aureliano, f ducem illum magis effe debuisse quam Principem à Verconto Herenniano Præfecto Prætorio Diocletiani accepit Afelepiodotus, ab Asclepiodoto tefte Vopiscus. Et quidem Imperantem jam ita dixisse vel inde constat, quod eo dicto Maximiani Herculii nimiam asperitatem Diocletianus reprehenderit, & quod Præfectum Prætorio dicti testem adduxerit Asclepiodotus. Res autem initio Diocletiani gestas aut paulo etiam antea, ne quidem è Patris, sed ex Avi arcessit Traditionibus. Ab & Avo suo accepit dixisse Diocletianum, cum Aprum Numeriani interfectorem occideret, nullam fibi aliam fuisse causam cur ita fecerit, nisi ut impleret Druidis dictum, quæ illum Imperatorem fore prædixerat cum Aprum occidisset, & suum ita firmaret Imperium. Quæ quidem jam Imperatorem oportet dixisse Diocletianum. Idem h Avus retulit, se interfuisse concioni quum Diocletiani manu Aper effet occisus, & quid dixerit ea occasione Diocletianus. Eundem i Avum dicentem audivit Vopiscus, se interfuisse cum adoraretur Saturninus Probi temporibus Tyrannus. Idem k Avus de Bonosi uxore meminit, qui etiam ipse Tyrannus erat iisdem temporibus Probi. Nec vero ille quicquam Probi temporibus antiquius etiam ex Aviillius arcessit Traditionibus. Avdivit tamen etiam 1 Vopiscus graves, quos appellat, viros de temporibus Aureliani. Imo multos de triumpho Aureliani memoriæ tradidisse dicit Vopiscus. An vero scriptis tradiderint, an ore tenus, illud fateor non dicit aperte. Potius tamen de Orali Traditione intelligendum puto Vopiscum. Scriptores enim multos agnoscere non potuit, qui ipso

f Aurelian. c. 44. g Numerian. c. 14, 15. h ib. c. 13. Tran. c. 9. k ib. c. 15. l Aurelian. c. 24. m ib. c. 35.

statim vitæ initio dixerat, " Latinorum neminem. Gracorum aliquos (non multos) de rebus Aureliani à se lectitatos. Nec sane est quod miremur mul tos fuisse qui rem gestam meminissent triginta. aut paulo forte plurium, annorum. Sed Avum fuum in eo numero non ponit certe Vopiscus. Sie fuerit ille paulo junior Trebellio Pollione, qui Avi Traditiones deducit à temporibus Aureliani; & prima, ut videtur, Adolescentia, temporibus illis. quibus fcripfit, Conftantii Chlori. Et tamen temporibus illis proximum fuisse necesse est qui & Afclepiodotum vidit audivitque ducem è disciplina Probi, & Avum illum andivit ipse, non è Patri duntaxat Traditione, Vopiscus. Sic illi tempori quod affignavimus convenient notæ illæ, fi tamen dextre illas & perite interpretemur.

V.
Ut potuerit
Capitolini, qui
fub Conftantino scripsit, meminisse Vopifeus, qui scripsit
ipse sub Conftantio Chlo-

Sed oritur inde gravissima dissicultas, quam tamen miror intactam præteriisse, quotquot viderim, horum Autorum enarratores, etiam perspicacissimos. Sed nescio quo tandem sato res Chronologicas plerasque reliquerint intactas, ut proinde earum Nos non spicilegium duntaxat, sed

messem fere integram, simus habituri. Jam supra vidimus, vitas postremas ante Pollionem Capitolini Constantino M. inscriptas esse, victo tandem Maxentio & Licinio, cum unicus Romanum orbem universum moderaretur Augustus Constantinus; imo, nisi nos fefellerint conjecturæ nostræ, sub Canstantini etiam sinem. Lampridio certe aut Capitolino vitas illas tribuunt Codices omnes Editionesque, quæ quidem side aliqua dignæ videantur. Sublestam enim illorum sidem ostendi-

0

mus qui tribuant Spartiano, quem Diocletiano Imperante scripsisse constat. Et tamen meminit Lampridii & Capitolini noster, quem sub o Confantio Constantini Patre scripsisse jam ostendimus; quem & Viri illi docti omnes agnoscunt sub Diocletiano scripsisse, aut Constantio. Nec meminit modo, sed antiquioribus etiam illis accenset quos noster imitari sese prositetur. Quomodo autem mentionem facere illorum potuit qui nondum scripserant cum opus suum noster in publicum emitteret? Aut quomodo imitari Scriptores sese juniores? Quo tandem Nos, Auditores, hoc in loco vertemus?

Lampridione vitas illas aut Capitolino Constantinianas abnegabimus? Sed aut alterutri tribuendæ sunt, aut alius quærendus est Autor à nominibus, quæ retinent Inscriptiones, hodiernis. Alios enim omnes ante Constantinum scripsisse probavimus, sub Diochetiano Spartianum & Vulcatium & Po

VI.
Addidit, ut
videtur, nomen Capitolini Vopiscus recentiori aliqua
Librorum jam
editorum retractatione.

nis. Alios enim omnes ante Constantractatione. cletiano Spartianum & Vulcatium & Pollionem, fub Constantio Vopiscum. Ut etiam fuerit quidem facillimum vera Autorum nomina omittere, aut repetita à vitis prioribus nomina, loco non suo, vitis nempe posterioribus, inferere; sed nova comminisci, nec quicquam habentia commune cum vitis etiam superioribus intrudere, hoc non adeo facile fuisse oportet fateamur. Ergo inserta suspicabimur Vopisco à Librario? Sed nulli sunt Vopisci Codices qui non nomina illa agnoscant, nullæ item Editiones. Nec facile fuit, etiam Librariis, nomina illa, vel in marginibus annotare, quorum genuina Opera nulla prorfus habuit ob oculos, ni illa vere fint, quæ habemus, genui-

n,

ni

iL

a.

ic

lui

&

15,

m-4/-

na

ris

ori

ta-

ul-

ræ-

um

pi-

em

eli-

um

fed

fu-

api-

lem

or-

ınti-

træ,

aut

Edi-

ide-

ndi-

mus

no Prob. c. 2, which wor smoother inciner out

na. Rationem ego, quam fequamur, nullam prorsus video, nisi alterutro in loco inserta illa fuspicemur Constantinianorum temporum Additamenta, seu in Capitolino, seu in nostro, de quo agimus, Vopisco; & ab ipso inserta primario Operis Autore. Et quidem de Vopisco faciunt ea quæ dixi satis verisimile. Jam enim fatis, ut existimo, probavi primo illum scripsisse ætatis flore. Multis itaque potuit annis scriptioni primæ superesse, multa emendare, addere, & in aliam formam pro re nata, ut ferebant tempora, mutare. Præfertim cum nulla alia legimus illius Scripta, ne quidem illam quani promisit vitam Tyanei Impostoris Apollonii, quæ hujus Operis, quod unicum Edidit, recensendi otium adimerent. In his itaque recentiorum temporum Vopisci ipsius Additamentis, illud etiam fuisse suspicor, de quo agimus, nomentapitolini; cum nempe suas vitas Constantino dicasfet ipfe Capitolinus. Nec vero absurdam esse nostram

1

il

ac

an

qu

ĥ

pl

fcc

du

me

cur

ad

ten

trop

inprimis

Dictum Dio-illam suspicionem, multæ produnt in his ipsis Vopisci vitis diversorum temtis à Vopisco, annis, post priporum notæ. Non illos urgeo lomam horum cos quibus Cafares illos fuisse innu-Librorum Eit, qui tamen erant, cum scriberet ditionem, inipse, ut probavimus, Augusti. Non fertum. aliam forfitan ob caufam, quam quod novorum Augustorum titulis nondum assueverat Vopiscus. Loci enim illi, fiquid probarent, antiquiores vitas hasce probarent quam volumus. Nostrum vero est recentioris potius temporis notas indagare, cum & nomen Capitolini recentius à Vopife Libris jam diu editis insertum existimemus. Nec

sane recentioris temporis notæ desunt. Talem

e

1-

1-

[e

1-

nt

1-

)-

æ

di

m

e-

0-

f-

m

in

n-

0-

U-

ret

on

ım

us. Vi-

ım

ga-

fco lec

em nis

inprimis illam existimo quæ in prima omnium vita occurrit Aureliani. P Sed Ego à Patre meo (inquit) audivi, Diocletianum principem, jam privatum, dixisse, nihil esse difficilius quam bene Imperare. Tum ubi subjunxisset nonnulla de adulatorum artibus, quibus miseros fallunt, & bene alioqui sentientes Principes; sic deinde sequitur: Quid multa? Ut Diocletianus ipfe dicebat, bonus, cautus, optimus venditur Imperator. Hac Diocletiani (inquit) verba funt, que ideireo inserui, ut prudentia tua sciret nihit effe difficilius bono Principe. Plane experti Imperium funt verba illa Diocletiani, nec sane nisi experti Imperium testimonium erat à Vopisco, in hac causa, de boni Principis difficultate, proferendum. Ut proinde de privata ille Diocletiani vita, quam purpura deposita, non de illa, quam, nondum assumpta, egerat, locus Vopisti omnino sit intelligendus. Nec solet Vopiscus res. Diocletiani remotiores, è Patris, sed Avi testimonio, ut vidimus, referre. Et quidem verba illa de boni Principis difficultate dixit, ni fallor, anno CCCVIII. Diocletianus, quo tempore ipsum ad refumendam q purpuram hortati funt Maximianus uterque, tam Herculius quam Galerius, & quo illum COS. X. quanquam refragantem, quafipro novi Imperii auspiciis, repræsentant Fasti plurimi, minime fane spernendi. Nos itaque si scopum hic attigerimus, dixerit ista Diocletianus, duobus saltem annis à morte Constantii, quo tamen Imperante hæc probavimus scripsise Vopiscum. Frustra enim alioqui Diocletianum à Salonis ad Carnuntum evocassent duo Maximiam, si mentem ejus è privatis colloquis exploratam habuif-

p. Aurelian. c. 43. q Lact mort. Porf. c. 29. Vict. Epitom. Eutop. L. X. Zolim. L. II.

fent, de difficultate Imperii. Dixerit & quinque annis post supremam illam Tiberiani Urbanam Præfecturam. Et tamen ita Tiberianum alloqui. tur quali prima illa sub Constantio scriptione hac inseruisset. Tamdiu nimirum post primam Operis Editionem dixerit illa Diocletianus. Sed fpatio præterea diutino, postquam hæc dixisset Imperator, videtur repetiffe Vopiscus. Sic enim loquitur ille quasi non amplius fuisset in vivis ipse Diocletianus. Aliter fuiffet, poterat Diocletianum ipfum consulere per literas, jam privatum, Expræfectus ipse Tiberianus. Poterat & alios consulere viros primarios, qui colloquio illi trium Imperatorum ipsi adfuissent. Sed ita loquitur quasi admodum longinquum à dicto illo Diocletiani fluxisset spatium, quod è Patris Traditione esset recolendum. Potuit itaque hæc addidiffe postquam prodiissent in lucem vitæ illæ, de quibus agimus, Capitolini.

Talis est & locus ille in vita Probi, VIII. quo usum se agnoscit, præcipue Li-Aliud recentioris tempobris ex Bibliotheca Ulpia Atate ris exemplum. (inquit) Mea thermis Diocletianis. Bibliothecæ templi Trajani meminit b Gellius, ejufdem proculdubio quam hic noster Ulpiam appellat, uti etiam in Aureliano ab Ulpio Trajano tam Templi quam etiam Bibliothecæ conditore. Ea postea translata est in thermas Diocletiani a sequentibus proculdubio Principibus. Jam enim oftendimus thermas illas sub Constantio & Galerio Augustis fuisse dedicatas. Nec vero probabile est Bibliothecam eo, ante dedicationem, fuisse transferendam. Hoc sua factum inquit Ætate. Ita

a Prob. c. 2. b Gell. Noch. Att. XVII. 17. c Aurelian. c. 1.

lin

In

ill

m

11-

ec

e-

12-

n-

0-

ofe

um x-

ſu-

m-

afi

ani

re-

am

us,

obi.

Li-

ate

nis. iuf-

el-

am

pqnti-

en-

Au-

eft

ans-Ita

I. itur loquitur quasi jam diu antea facta fuisset illa translatio, non quidem ea, qua hæc scripsit, ætate, nec juniorum, qui tunc vixere, hominum; fed fua tamen quafi fenis vulgaremque ætatem egreffi. Detranslatione ejus ne verbum quidem legimus in colloquio ejus cum Tiberiano in vita Aureliani, cum recens effet, si tamen facta adhuc, illa tranflatio, cum omnibus nuper factam esse constaret. Jam vero innuit non omnibus notum fuisse translationis tempus quam sua dicit factam etate. Nisi forte /uam illam ætatem majorum ætati oppofuerit, illorumque qui propiori intervallo vixerant à temporibus Trajani. Sed nostram potius quam meam dixerat atatem illam, fi fibi fuiffet cum ætatis illius, qua hæc scripsit, hominibus communis; si non illorum ætati sed majorum tantummodo, ætatem illam suam opposuisset. Jam eum oftendimus adolescentem fuisse, cum primam scriptioni manum admoveret. Senem tamen arguunt, aut ætate aliquatenus provectum verba ejus illa addititia.

Sic iterum in vita omnium prima Ameliani hæc habemus verba, ni fallor, Aliud. addititia: d Vidimus (inquit) proxime Consulatum Furii Placidi tanto ambitu in Circo editum, ut non pramia dari aurigis, sed patrimonia viderentur. Habemus quidem sub Constantino Magne Placidi cujusdam, quem Titum Annaum Placidum appellat, in Inscriptione quadam e Gruteriana mentionem. Sed COS. Ordinario alio Anicio Panlino juniore, qui fuerit etiam Præfectus Urbis, & Index Sacrarum Constitutionum. Sed vero Anicius ille Paulinus qui idem fuerit Prafectus Urbi, non

d Aurelian. c. 15. e Grat. 282. 3.

t

r

n

t

C

n

&

ar

Ir

ill

&

Be

jai

du

pio

cle

an

cus

qu ali

me Ur

f

potuit Consulatum designare, anni cccxxvi. fed anni cccxxxivi. quo Anicium Paulinnm V. Kal. Maias Præf. Urb. pariter ac COS. Ordinarium exhibet præstantissimus Urbicorum Præsectorum Catalogus à Bucherio editus. Sed nec COS. illum ipsa illa appellat Inscriptio; & si vel maxime COS. fuisset, alius tamen fuerit oportet à Tito Annao Placido Furius Vopisci Placidus. Is Conful. fi quidem fuit ordinarius, alius esse vix potuit, quam Placidus ille quem repræsentant Fasti anno Ær. vulg. cccxLIIIº. cum collega Romulo. Illum certe M. Macium Monmium Furium Balburium Cacilianum Placidum, appellat vetus Inscriptio apud Onuphrium. Eundem etiam Placidum Prafectum Urbis annis cccxLVI° & cccxLVII°. exhibet præstantissimus Libellus ille modo laudatus de Præfectis Urbis scriptus Imperante Constantio. Unde illum talem fuisse intelligimus qualem describit Vopiscus, hominem nimirum ambitiofissimum, honorumque avidissimum. Solent enim istiusmodi homines sumptuum etiam esse prodigiffimi.

Sed & nova quoque illa Amicorum nomina Celsini & Bassi Ego addititia fuisse suspicor. Nihil est certe cur am Amicorum nomina addiprimam vitarum omnium Editionem titia. alteri quam Tiberiano dicatam suspi-Nullas legimus Prefationes, sed ne quidem digressiones novi confilii indices. Obiter durtaxat novos illos Patronos nominat, nunquam ex professo, quod sane suerat in instituta Operis de dicatione faciendum. Existimo itaque vitas haste ab Autore recognitas, tum demum novis Amics esse missas, defuncto forte Junio Tiberiano, cum novis illis Additamentis. Ut fecit in Tyrannis Pollis, ita 1111100

ed

1

X-

m

m

ne

ul,

it,

n-

ilo. bu-

tio

æ-

la-

in-12-

bi-

ent

ro-

um

tia

ćur

eni

pi-

ui-

un-

ex

de-

fce

icis

um Ilio;

ita

ita factum ut corum nisi obiter non meminerit. quod vitas non novas, fed veteres mififfet tantummodo recognitas. Sic fane congruunt invicem vitæ, ut uno eodemque Orationis filo scriptæ, uni eidemque Amico primum inscriptæ videantur. Et quidem diversa indicare tempora videntur à primæ scriptionis tempore ipsa hæc novorum Amicorum nomina. Quidni Celfinus ille idem fuerit cum eo quem legimus Prafectum Urbis annis Ær. vulg. cccxLI. & cccL1. in eximio Prafellorum Libello? Quidni & Baffus idem cujus meminit f Ammianus Marcellinus, & Inscriptio vetus in arca ejus sepulchrali à Sirmondo primum in notis ad Enodium edita, tum & à Valefio ad locum Ammiani? Eum in ipfa Prafectura Urbis mortuum testantur tam Ammianus, quam Inscriptio; & quidem Confulatu Eusebii & Hypatii fratrum, anno ccclix°. Æræ nostræ, Augusti xxv°. teste Inscriptione. Non certe longe abierint etiam illi à Consulatu Placidi & senectute Vopisci, pro illis, quas modo dedimus, rationibus. Scio quidem & Rufum fuisse Cellum Vopisci nostri pariter & Bassi Amicum, de quo noster in & Tyrannis. jam oftendimus in Probo non Celfum esse legendum, sed Celsinum. Scio fuisse & Celsinum Asclepiodoti confiliarium, quique adeo vixerit fub Dioeletiano, à nostro etiam memoratum in h Aureliano. Sed familiaritatem nullam agnoscit Vopifau quæ cum illo sibi interesserit Celsino; ne istud quidem memorat, unquamne illum viderit, aut aliunde quam ex aliorum fama cognoverit. Ego melius de Celfino illo & Baffo qui Præfetti fuerent Urbis, quam de aliis quibuscunque crediderim

f Amm. L. XVII. 11. b 4 Tyrann. c.2. i Aurelian. c.44.

intelligendum esse Vopiscum. Primus enim qui Vopiscum ad hoc opus hortatus est Tiberianus in eo honore fuit, ut vidimus. Et quidem subsidia ea scripturo Vopisco pollicitus, quæ ipse penes se habebat, aut quæ ipsum oportebat recludere. Ephemeridas (inquit Tiberianus) illius viri scriptas habemus, etiam bella charactere Historico digesta, que velim accipias. Et postea: Curabo autem ut tibi ex Ulpia Bibliotheca & Libri lintei proferan. tur. Jus enim habebat Præfectus urbis in publicis illis Urbis Bibliothecis. Aliter non opus erat ut polliceretur Tiberianus se curaturum ut libri illi lintei è Bibliotheca Ulpia proferantur, fi posset ipse hoc à Bibliothecæ custodibus, per se impetrare Vopiscus. Et plane agnoscit etiam Vopis Jeus obnoxiam Tiberiano illam fuisse Bibliothe cam. Linteos (inquit) Libros requiras, quos Ulpia tibi Bibliotheca, quum volueris, ministrabit. Sed & alii quoque Libri quibus usus est Vopiscus, Urbanæ erant obnoxii Præfecturæ. Vsus sum (inquit ad Celsinum suum in k Probo) ne in alique fallam charissimam mihi familiaritatem tuam, precipue Libris ex Bibliotheca Ulpia atate mea thermii Diocletianis, item ex domo Tiberiana. Ego domum illam Tiberianam Junii nostri Tiberiani domum fuisse suspicarer, nisi diu ante Tiberianum Bibliothecæ in domo Tiberiana meminisset 1 Gellius, publicæ nimirum illius, & proinde Præfecto Urbano obnoxiæ. Pergit Vopiscus: Usus etiam ex Regestis scribarum porticus Porphyretica, Actis etiam Senatus & Populi. Profecto fiqua propria scrinia habuit Præsetus Urbanus, (& quidem multorum officiorum scrinia ipsa insignia suisse videmus in Notitia veteris Imperii à Pancirollo illustrata) vis

ti ti di S ni sc

po fe m ad nu do ini Pr qu

i Aurelian.c. 1. k Prob. c. 2. I Gell. Noch, Attic. XIII. 19.

De VI. Historiæ Augustæ Scriptoribus.

est quod dubitemus quin Regesta illa Scribarum & Alla Senatus & Populi ad scrinia Urbana Prafecture pertinuerint. Prafectis itaque Urbanis Tiberiani sui successoribus aquum erat ut Opus Tiberiani hortatu coeptum inscriberet Vopiscus, tot prasertim aliis eorum benesiciis in materia operi

quærenda nixus & adjutus.

ui

in

fi-

e-

u-

vi-

ico

em

an.

icis

ut

illi

(Tet

im.

opi-

he-

lpia

d&

Ur-

(in-

liquo

pra-

rmis

num

fu-

the-

ubli-

rbano

Re-

etiam

fcri-

orum

us in

vix (

. 19.

eft

Eft & alius in vita Probilocus, ni fallor, addititius, ubi de conatu Probi de tollendo militum usu, ita lo- rum Edicioni quitur Vopiscus: "populus iste militantum, qui nunc bellis civilibus rempub. vexat, araret, fludis incumberet, erudiretur artibus, navigaret. Ait nimirum jam tum vexare Remp. bellis civilibus milites. Quod etiam repetit, paucis interpolitis: Eant nunc (inquit) qui ad civilia bella militer parant, in germanorum necem arment dexteras fratrum, hortentur in Patrum vulnera liberos, & dignitatem Probo derogent, quam Imperatores nostri prudenter & consecrandam vultibus, & ornandam templis d celebrandam ludis Circensibus judicarunt. Atqui nulla erant bella civilia cum primum Libros hosce scriberet, Imperante Constantio; nulla etiam in postremis recentioribusque Tiberiani urbana Præfectura temporibus Diocletiani; nullæ certe domi turbæ cum Galerium, ut vidimus, hortaretur ad bellum Pensis inferendum, ne deesset promisso numinis favori. Credideram fere de concitando in Constantium fratre Constante ab Athanasie intellexisse Vopiscum, deque negata à Christianis Probi illa divina dignitate. Duo erant illo quoque tempore Imperatores; & permissos Probe ils quoque temporibus honores illos plusquam humanos ab Imperatoribus, è Casarum Natalibus

m Prob. c. 23.

colligimus, & Kalendario scripto atate Conftanti Utrobique enim locum habet natalis D. Probi ad XIVm. Kal. Sept. quod illo nimirum die Nate. lem illum celebrarent Flamines Divorum Augu storum. Constat enim è Zosimo & Symmacho pertinacissimos fuisse etiam ad tempora Theodofi in illis Gentili/mi reliquiis Romanos. Cur enim Pra be honores illos inviderent, qui Christiano etiam Principi dederunt Constantino, cujus etiam Nati lem in iisdem legimus Calarum Natalibus & K. lendario? Incidit etiam motus ille Athanafii pol Placidi quidem Consulatum, sed tamen ante Bass Præfecturam Urbanam. Sed intra minas stetit mo tus ille Constantis occasione Athanasii, cum tamen ultra minas progressus fuerit alius ille motus co jus meminit Vopiscus. Vexare enim nune Remp. bellis civilibus ait populum istum militantium. Po tius itaque de tumultibus Maxentii sub finem anni CCCVI. ortis Vopiscum intellexerim. Hac enim occasione cæsus est, Severus, fugatus Maximianus Herculius, fugatus etiam Maximtanus alius Galrius, importune admodum, hoc tempore, de Expeditione Persica, aut numinis favore, monendus Non itaque Christiani erant qui Probo hos honores invidebant, sed viri militares qui Probum milit bus infensum existimabant. Probo enim foll negabant illi quibuscum disputabat Vopiscus honores illos quos Augustis Divis omnibus, quantum vis bonis, negabant Christiani. Uteunque tamen alterius temporis nota hæc est, quam quo Libros hosce scripserit Vopiscus. Mitto præteres notas fortasse alias, sed temporis nobis incerti Ait Daciam Aureliani eam fuisse a que nunc (inquit) duas Masias dividit. Ait præterea Ale

71

b

ti

V

f

u

pe

&

CC

p

ta

ta

pr

ma

Se

fet

ut

tan

ut

Con

cip

xim esse

filii

Con

pec

Hift

ro Iten d

į.

ih

m

4

fc

s/fi

0

en

TI-

0

im

nus

ale

Zx.

118.

res

iti-

ne.

no-

ım.

nen Li-

rea

rti.

Ale

17105

nullo

mannos suo, qui Proculi tempore Germani dicebantur, appellatos. Sed nondum exploratum apud Eruditos, quis Princeps fuerit qui Masiam secundam Provinciam secerit; sed nec illud quo tandem tempore accurate Alemanni Germanis universis nomen dederint. Sed missis his, satis, pi fallor, dedimus abunde exemplorum, non esse utique quod miremur, qui tot alia aliorum temporum scriptis jam antea vitis Vopistus inseruerit, si & illud quoque inseruerit, quod secisse illum contendimus, nomen Capitolini.

Nec porro est quod miremur su- XII. perstitem tot annis post primam vi- Cur Diocletitarum Editionem Vopilcum, nunquam tium Princitamen Diocletiani, aut fequentium pum vitas polprincipum, vitas scripsisse, quas ille men scripserit majori Stylo dicendas refervaverat. Vopiscus. Se fateor illum in Carim vita aliquatenus excufasse, quod Claudius Eusthenius illum antevertiffet; fateor & Carini vitam ab illo ita concludi ut vitas sequentes ne quidem polliceatur, quod tamen illum in præcedentibus, unico Aureliano excepto, omnibus fecifie videmus. Non tamens ut existimo, vitarum sequentium seribendarum confilium omne penitus abjecisse putandus est. Noluit autem Lectori spem facere dum Principes illi in vivis effent quorum Historia masimam partem in Diocletianeis etiam temporibus esset inserenda. Hanc enim dilati quoque conilli rationem dedit, ut supra vidimus. Itaque Constantii Maximianique Galerii obitus antea expectandi erant quam Diocletianeorum temporum Historia à Vopisco effet expectanda. Cum vero illi obiissent, jam penitus mutata est, ut ostendimus, Imperii dispositio Diocletianea; jam

nullo erant in honore Diocletiani Maximianique Herculii vel nomina, sed Constantino secutifque principibus odiosa & ingrata. Herculium nemo. quod quidem scimus, vel in Divos retulit; non certe Constantinus à quo occisus est, quem infe prior infidiis impetiverat, & qui memoriam ejus, dejectis statuis, etiam damnaverat. Non Galerius, cui etiam infidias struxerat Herculius. Vix etiam filius Maxentius, vivo etiam infenssimus, Diocletiano quidem illud contigisse, quod P nulli post natos homines, ut cum privatus obiisset, inter Divos tamen referretur, narrat Eutropius. Non meminit ille Nervæ, fi tamen verum fit Nervam obiisse privatum, quod agnoscit in 4 Lactantio Diocletianus. Diocletiano ipfi honorem illum decreverunt Maximianus Galerius, & Maximianus junior Daia, quem vulgo appellant Maximinum, qui ambo Imperium debebant Diocletiano, nullis præterea novis cum eo obortis simultatibus. Qui illum Divum in Occidente, ubi egit Vopifeus, seu agnoverit, feu agnoscere potuerit, neminem legimus. Non certe Constantinus, ab eo, cum Imperium deponeret, à Casarea quoque dignitate exclusus, observante Lactantio; & qui literas ad illum dederat, de favore in Maxentium, minaces, tefte Aurelio Videre in Epitome; & qui Statuas etiam ejus revelli permiserat saltem, cum statuis Herculii. Postes rerum potito Constantino, locum in Divis nullum prorsus habuit vel Diocletianus. Divum illum nuspiam agnoscunt seu Codex, seu Pandetta. Sed nec Natalium Catalogus aut Kalendarium sub Constantini filio Constantio. Que certe cum ita se haberent, importune admodum, post obitum Galerii, vitas scripfisset Diocletiani aut sequentium principum

C

d

0

pe

CL

ita vit

fe

to

pra

tiq

cen

tan mir

p Eutrop. L. IX. q Lact. mort. Perf. c. 18.

De VI. Hiftoriæ Augustæ Scriptoribus. Vobilcus. Est etiam quod suspicemur, prosperis

Christianorum rebus infensum invidumque, ut fuit Zofimus, fic etiam fuisse Vopiscum. Vix certe aliud ab eo expectandum erat qui Christi æmulum tantopere laudarit Apollonium, & quem nuper Christianis objecerat Judex, non Philosophus, Hierocles. Nec sane, qui tam multa inseruit recentiora temporibus Constantini, ipsius tamen laudandi aliquam captavit occasionem, ut captat sæpe laudandi Constantii Chlori, cum tamen adeo amplum dederint res gestæ Constantini laudis Argumentum. Sed nec ullum laudavit ille è Confantini successoribus liberis, ipsis similiter Chrifianis. Juliani autem tempora attigisse notæ illæ recentiorum temporum nullæ, quas dedimus,

oftendunt.

.

X

lli

n

1771

e-

or

n-

e-

m it,

on

ĉt,

ate

fa-

do-

elli tea

um

nu-

nec

nti-

ent, itas

muc

cus.

Quæ porro diximus de Pollionis & XIII. Pollionis & Vopisci temporibus, ea clarissime o-Vopisci vitas stendunt, ne quidem potuisse illos, vitis Capitolini data opera, continuare Capitolinum, fubjunxere, nonPollioiple, aut supremum illum vitarum superiaut Vopiscus, orum, quicunque demum fuerit, Au- fed juniores. torem qui vitas inscripsit Constantino. Diu nempe postea, quam ipsi vitas à se scriptas in publicum emisssent. Et superius ostendimus, ne quidem superiores vitas continuasse Capitolinum. Qua itaque licentia usi sunt juniores inferciendo hisce vitis Eutropio, eadem etiam antiquiores usos fuilse verisimile est, dum diversorum temporum Autores invicem fine arte aut judicio committerent, præmissis quidem, ut oportuit, vitis omnium antiquissimis, proximas deinde illis subjungentes recentissimas, & medio tempore scriptas postremo tandem in loco disponentes, pro Principum nimirum, non Scriptorum, temporibus. Recte quidem

dem illi, si hoc Prafatione aliqua posteris significaffent, & quo demum spatio post Autores facta effet hæc novatio. Id quia non fecere, difficile admodum est conjecturis assegui, quo tandem' tempore, in hanc formam, quam habemus. hodiernam vitæ hæ fuerint collectæ. De Corpore Latino mentionem frustra apud Gracos Hiftoricos quæremus. Sed ne quidem Latinos aliquos habemus, qui meminerint, paulo vetuftiores. Non meminisse nominatim id fortasse parum eft. Ne quidem vidiffe colligere possumus è notis hodiernis.

Non certe ante Victorem Capitolinum non vidit.

Proximus Vopisci temporibus vixit scripsitque Aurelius Victor editus à Schotti, 'qui Schotto, qui vitas Cafarum collegit ad an. Ær. vulg. CCCLXm. Imperante Constantio, X nimirum ejus Consula-

tu, & IIIº. Juliani. Locum quidem ' Severi ho. dierni, de Caracalla ab exercitu Augusto facto, totidem expressit verbis hic Victor. Non tamen inde colligere possumus, videritne Lampridium, cum etiam è Lampridii Autore accipere potuerit Mario Maximo; nedum an viderit hodiernam, quam habemus, horum omnium Autorum collectionem. Habet ille quidem alibi quoque nostri Severiverba. Habet & ferrores. Exacta ait mortuum ætate Severum, ut noster anno 80. Novercam etiam facit, ut noster, Caracalla Juliam. Et Abgarum etiam Edeffa Toparcham, pro Rege habet, ut noster, Persarum. Sed ut excerpserit ille Lampridium, non alios tamen hujus Corporis excerpfisse videtur Autores. Rationem probat illam Victor cur Pium adoptarit Hadrianus, quod senis

01 fu

tel

Cy

f-

n-

15,

r-

i-

i-

0-

12-

è

rit

à

ad

ite la-

10.

to,

en

ım,

rit

m,

le-Atri

or-

am

Ab-

et,

am-

er-

am

enis

ceri

foceri aut genitoris greffus anxios levarit. Sed genitoris mentionem nullam fecit seu in Adriani vita seu Pii Spartianus, & in Pio non fatis magnæ pietatis esse ait Argumentum, quum impius sit magis (inquit) qui ista non facit, quam pius qui debitum reddat. Et quidem defectionis Cassiana nufpiam meminit vel in Marco Victor; unde merito est quod suspicemur ne quidem vidisse Vulcatium. Sed nec quartum nostræ collectionis autorem, qui Imperante scripsit Constantino, ab eo visum esse verifimile est. Nullam legimus in Victore disputationem de nomine Antonini omnium Imperatorum communi faciendo, aut de Antoninorum numero, quæ tamen est, ut vidimus, in Capitolino frequentissima. Nullam de Maximo & Pupieno, idemne fuerit Imperator. Imo Maximum illum nuspiam appellat Victor, pro more, ut ait v Capitolinus, Latinorum. Ut proinde Latinos duntaxat Scriptores excerpferit Victor, non item Graw, ut fecit Capitolinus. Dénique imperitorum sententiam dicit Capitolinus quæ * duos tantummodo, non tres, faceret Gordianos. His tamen imperitis ipse accensendus est Victor qui Gracos illos non viderit Arrianum & Dexippum, contrariæ sententiæ Autores locupletissimos. Duos ille duntaxat Gordianos, utrumque in Africa, fic etiam ut filius fuerit in Africa Patri superstes. Quæ omnia veræ Capitolini Historiæ adversissima funt.

Sed nec Trebellium excerpfit Pollio-XV. Nec Pollionem. Id utique si fecisset, non prætermisiset Valerianum juniorem, non Cyriadem, non juniores tam Posthumium quam

t Pie. c. 2. u Maxim. & Balb. c, 1. 16. Maximin. duob. c. 4. x Gordian. c. 2.

Victorinum, non cum filiis Macrianum, non Balistam, Valentem & Pisonem, non Æmilianum Ægybtium & Saturninum, non Trebellianum, nedum omnium infignissimum cum suis Odenatum. Mitto enim illos quos coegit in triginta Tyrannorum censum alieni temporis volentes nolentesque Vopiscus. Sed nec victum dixisset à Postbumio Lollianum cum Pollio contra cæsum dicat à Lolliano fuisse Posthumium. Marium porro triduo imperas. fe dicit Pollio, quem Victor dicit post biduum jugulatum. Non dico hæc pugnare. Id unum dico, alterum ab altero non esse desumptum. Sed quod ita Victor de morte Claudii, id certe necesse est ignorasse Pollionem, necesse adeo non utique è Pollione accepisse Victorem. Quod tamen ait secure narrat Victor quasi neminem nofset qui in alia fuisset, quam ipse, sententia. Ait Victor Claudium, Deciorum more, & Librorum Sibyllinorum Oraculo, se pro exercitu devovisse. Ita factum, ut nullo exercitus detrimento fufi effent Barbari summotique, postquam Imperator vitam Reip. dono dedisset. Pollio morbo Claudium mortales reliquisse tradit, non certe tam egregiam Claudii laudem tam frigide prætermiffurus, qui Claudii laudandi tam frequentes, tamque avide, occasiones captat atque aucupatur. Sed fane sententia apud Victorem semper eædem, etiam ubi aliunde constat Scriptores invicem diversa sensisfe, unicum certe faciunt ut existimemus à Vi-Hore Autorem esse excerptum, optimum quidem illum, & plerunque accuratissimum; non tamen è nostris aliquem, etiamsi jam antea Latinum fuisse, ni fallor, oftenderimus.

Vi

fu

m

2

0

10

i-

ed

e-

on

a-

of-

it

Si-

ta

nt

m

or-

am

qui

de,

ne

abi

fif-

Vi-

em

nen

um

Nec

Nec Vopiscum ille vidit, ut opinor, Nec Vopifaut exscripsit. Res gestas Aureliani alio tamen narravit plerunque ordine quam narraverat Vopiscus. De Proculo Vopisci Tyranno, & quidem tempore Aureliani, nihil De Probo multa prætermittit Victor quæ legimus in Vopisco. Carum ait Victor fulmine conflagrasse, ne quidem ulla prorsus memorata fententiarum diversitate. Negat Vopiscus, & e Junii Calphurnii qui Cari morti interfuit, Epistola refellit. Tribuit Victor superate Ctesphonti Romani Imperii termino ex Oraculis fatali. Eam terminorum fatalitatem rejicit Vopiscus, exemploque refutat quod Victoris seu cognitionem fugerat, seu memoriam, Maximiani Galerii, qui terminos illos superaverat. Sed par fuit, ut videtur, (quod non animadversum à doctis) Polliom, Vopisco & Capitolino, quamvis post illos scripserit. Hoc Ego è verbis ejus illis colligo in Diocletiano. y Hinc (inquit) Marius Patrum memoria, hinc iste nostra, communem habitum supergressi. Marius sub Gallieno Tyrannus, quo tempore Patres natos ponit ille Victor, Diocletianus fua, quod ita intelligo ut tunc fuerit natus Victor, cum Imperaret Diocletianus. Scripfit enim multis post Diocletianum annis, Imperante, ut dixi Constantio. Sic fuerit Vopisco par, quem dixi tempora etiam attigisse Constantii, nec tempora Diocletiani è sua, sed è majorum, fide narrare. Nisi forte Victoris Afri ista verba fuerint à juniore Victore in Epitomen redacti, qui etiam idem fuerit cognomento primus à nostro Capitolino memoratus in vita Macrini. Fieri id potest, licet verba illa Victoris de Macrino nulla in Victore

y Victor. C.ef. z Macrin. c. 4.

legamus hodierno, omissa nimirum à juniore Vi-Aore Epitomatore. Solum itaque Severum excerpsit hic Vistor, si quidem illum excerpserit, & non potius Marium Maximum: sed & illum ipsum seorsim, nec in Corpore hodierno nostrorum Historicorum.

Longum effet ire per omnes; nec Sed nec ante abutar, Auditores, vestra patientia. Eutropium . Rufum Fe- Proximus Historiæ Augustæ Breviafum, Orofium. tor est Eutropius, & coxvus ei Rufus Festus sub Valentiniano seniori. Eutropium excerpsit in Eusebiani Chronici continuatione Hieronymus & Victor alius sub Theodosio. Illos secutus est Orosius sub Honorio. Nec enim opus est ad inferiores descendere, horum Excerptores, nec alium ullum primarium Autorem ob oculos habentes. Sed nulla funt in his Historicis indicia quod nostri Corporis Historicos viderint, ut aliquos forte feorsim viderint. Nulla apud illos cura, præter legitimos Augustos, tradendi etiam feorsim Cafares & Tyrannos. Nulla feorsim recensendi Antoninos. Nulla Gracos Historicos Latinosque diversa sentientes invicem conferendi. Imo raram admodum in illis Graci Autoris vel mentionem inveneris. Raram admodum Adorum publicorum, seu Rescriptorum Imperialium, seu Actorum Urbis, feu Populi feu Senatus, feu Epistolarum coævarum, quæ tamen hujus Corporis maximam partem conficiunt. Nulli hi observant duplex ejusdem Imperatoris fuisse nomen Maximi & Pupieni. Rari, si forte ulli, præter fecundum Victorem, tres fuisse Gordianos. Sed & hic, ut reliqui, Carum agnoscit à fulmine interemptum. Nec observavit fuisse saltem qui aliter sentirent. Imo neminem observavi, de cujus ætate

De VI. Historiæ Augustæ Scriptoribus. 151 ætate constat, qui Corpus hoc excerpserit ante annum à Christo nato millesimum. Et tamen antea suisse necesse est, si quidem vere secundæ, ut ostendimus, sormæ Codicem Palatinum antiquissimum pronunciarit Salmassus. Primæ enim sormæ Codices pro vera temporum ratione dispositos antiquiores esse monuimus.

Et quidem hactenus, Academici, de nostri Corporis Autoribus egimus in universum; sequenti Prælectione ipsum Spartiani Contextum

aggreffuri.

X-

&

m

9.

2.

a-

us

sit us et e- i- a- ia i-

0-

?-IS

IS

PRELE-

The VI. Historie: Sugar and complete and sugar
PRÆLECTIO I.

Treferite Long Control ethale C

Ad Spartiani HADRIANUM.

Quam sidem mereantur proditi a Veteribus dies Principum privatorumque Natalitii.

DEC. 7. 1688.

Natalis Hadriani Januar. XXIV. S. I. Cur Hadriani nomen inter Divos retinuerint Kalendaria, ejusdemque Natalem. S. II. Non Natales duntaxat, sed res etiam gestas insignissimas vetustissima complecti solebant Kalendaria. S. III. Kalendariorum curam suscipiebant Imperatores, qua Pontifices Maximi. S. IV. Sacra in bonorem Divorum Principum procurubant Sodales, primo in Familia Augustae bonorem instituti, tandem in singulorum singulares Familiae Augustae Principum. S. V. Praeter Sodales, Flamines etiam & Salii illis decerni solebant. S. VI. Sodales illi Salii, & Flamines, non unius, pro primo instituto, aetatis. Tandem a Tacito Imp. unum Divis Principibus omnibus Templum institutum, unumque adeo Sacerdotum Sodalitium. S. VII. Nec erat, in Taciti Iemplo, cultus ille Principum Divinus, sed duntaxat Heroicus. S. VIII. Natalis, quoties simpliciter usurpatur, pro Geniturae natali plerunque accipiendus. S. IX.

Spartian. Adrian. c. 1.

Atus est Roma IX. Kal. Feb. Vestalis Hadriani Januar.

COSS.] Hi COSS. anno Ær. XXIV.

Christiana vulg. LXXVI. Mortuus est

VI°. Iduum Juliarum Hadrianus, eodem teste

VI. Iduum Juliarum Hadriamus, eodem telte Spartiano hac eadem vita cap. 25. Sic vixerit ac-

curatisfime annos LXII. menses V. dies XVII. Majorem obiisse sexagenario testatur Eutropius. Sic etiam ex eo Hieronymus in Chronico Eulebiano. Se enim nova inseruisse in eo Chronico, maximè in Romana Historia, ipse agnoscit Hieronymus; & quidem frequentissime ex Eutropio, ut constat. Sic & Prosper Chronici Eusebiani, post Hierony. mum, continuator antiquissimus. Verum hi numerum duntaxat expressere rotundum. accuratius Victor Epitomator qui annos ejus numerat LXII. Omnium vero accuratissime Spartianus, si tamen unam demas decadem, qui error erat in notis Romanis facillimus. Is enim eius annos numerat LXXII. menses V. dies XVII. c. 26. Nec multum discrepat Dio Scriptor in Historia accuratissimus. Annos ille recenset Hadriani LXII. menses V. In dierum autem numero discrepat à Spartiano, quos tribuit Hadriano XIX. Sed numerat, ni fallor, Spartianus menfes V. à XXIV°. Januarii ad Junii etiam XXIV". Sic tamen ille ut XXIVm. Junii pro primo novi mensis die habuerit. Numeravit autem Die à IXº. Kal. Feb. qui quidem erat dies Januarii vere XXIVus. ad IXm. fimiliter Kalendas Fulias, qui Junii erat dies duntaxat XXIII. quo quidem calculo, fi & dies ille XXIII. pro primo novi mensis die numeretur Julii X. ab illo erat XVIII. Et quidem utramque numerandi rationem inillorum temporum Autoribus observavimus. Non tamen est quod propterea dubitemus quin verus fit, quem dedit Spartianus, Hadriani Natalis. Præsertim cum adeo accurate cum aliis Spartiani calculis conveniat, si tamen unicum illum excipias denarii numeri facillimum errorem. Immo Na talem illum Hadriani firmat Catalogus Natalium a Bucherio

E

m

fa

il

an

te

m

ba

pe

Q

gui

eti ille

tin

illu

rur

me

fcir Com

UUR

a Bucherio editus una cum annexo Kalendario. Sic Julii X. anni Æræ Christianæ CXXXVIIIi. decesserit Hadrianus. Major itaque est quam ut ferri possit error Chronici Alexandrini quo annos eius legimus LXXVII. Sed errores illos inde natos crediderim, quod Pium confuderint cum Hadriano imperiti illi Chronologi, quem etiam ipsum Elium Hadrianum Antoninum appellant numi Inscriptionesque. Sunt enim qui Pio, quanquam falfo, annos tribuunt LXXII. quos noster habuit in animo fortaffe qui corrupit Spartianum. Et numerum illum eundem annorum LXXVII. Pio tribuit Malela, quem sequitur in quamplurimis Autor ille Chronici Alexandrini. Id quoque falso, ut falso annos Pii Hadriano tribuit Autor illius Chronici. Non est tamen inde quod de anno, quem diximus, & die natali Hadriani ullatenus dubitemus. Hic itaque certiffimum habemus Chronologiæ Hadrianeæ fundamentum.

Nam certe, quod ad Natalem illum attinet, multa eum infignem facie- Cur Hadriani bant, ne posset ullus in illum irre- nomen inter pere error, etiam ætate Spartiani. Quotannis enim celebrari folebant Natales illia Flaminibus Divorum Augustorum; & in illis locum habuisse

r

IS

-

10

1m

V1

re i

ui

n-II.

0-

on us

æ. al-

ias la-

um

710

Divos retinuerint Kalendaria, ejufdemque Natalem.

etiam nomen Hadriani, etiam post Spartianum, ex illo discimus Kalendario, quod dixi, sub Constantini filio Constantio. Exinde etiam quod Divum illum appellent Jurisperiti etiam recentissimi, quorum habemus mentionem in Pandectis. Et tamen illorum Divorum (quos aliunde Divos fuisse scimus) Natales ibi nullos legimus, non Divi Commodi, quem fecit Divum Severus, & quem Divum appellant illorum temporum Jurisperiti, qui fub

n

It

b

78

71

u

de

lei

he

te

en

ce

ill

Re

In

fir

ru

pt

ut

fit

00

fer

XII

ho

fub Severo vixerunt atque Caracalla; non Divi Geta quem Divum fecit frater parricida Caracalla; non Divi Antonini Magni, fic etiam Caracallam vocant paulo juniores Jurisprudentes, relatum scilicet in numerum Divorum ab interfectore Macrino; non Divi Diocletiani, quem etiam consecratum tradit Eutropius. Illos tamen recentiores a Flaminum Kalendariis excluserant, cum nihilominus retinerent nomen Hadriani. Mirum id fortasse, quod honorem illum Divi difficillime, precibulque Pii importunissimis a Senatu consecutus sue. rit; alioqui fuisset ut & memoriam ejus damnassent, & Acta ejus omnia rescidissent. Sed nec posteriorum omnium suffragia tulit ut bonis illum potius Principibus, quam malis, accenserent. Bonis, fateor, accenset Vopiscus in duplici, quem contexuit, bonorum Principum Catalogo, in a Aureliano altero, altero in 6 Caro. Sed malis accenfet Victor Epitomator, & qui nostri Corporis vitam scripsit 'Severi. Sed quo minus excluderetur fecit, ni fallor, honor ille omnium eximius in memoriam Antoninorum. Eo enim Argumento usus est ipse Pius, ut si Acta Hadriani damnasset Senatus, id quoque damnandum esset quo Pi um fecerat hæredem in Imperio. Cum itaque nomen Antoninorum posteris longe esset charissimum, proinde nomini etiam Hadriani pepercisse videntur, quod primus Hadrianus nomen illud omnium fanctissimum in Imperium intulisset. Præsertim cum a Pio Hadriani filio adoptivo cœperit illud nomen, & verum nomen Antonini Pius folus habuerit, Marcus autem habuerit duntaxat adscititium, ut observavit Autor d Diadumeni.

a Aurelian. c. 42. b Car. c. 3. c Sever. c. 21. d Diadum.c.6.

Certe fi ex illis quæ habemus Kalendariis, de aliis liceat statuere quæ non habemus; solebant proximi Imperatorum Successores decessorum, non Natales duntaxat genituræ, sed & Imperii, sed & dies gestorum præcipuorum nomine celebres observare. Ita Casaris Patris Adoptitii gesta ha-

t

n

n

-

15

f-

e.

f.

ec

1

ıt.

m

14-

n-

vi-

·e-

us

n-

af-

Pi-

que

fi-

iffe

lud

Tet.

œ.

Pi-

un-

6.

erte

III.
Non Natales
duntaxat, sed
res etiam gestas insignissimas, vetustissima complecti solebant
Kalendaria.

bet Kalendarium antiquissimum Augusti. Non. Mart. Calarem Pontificem Max. Imperatorem factum; VI. Kal. April. Alexandriam recepife; XIII. Kal. Augusti ejusdem Casaris victoriam; V. Idus ejusdem mensis Augusti Hispalin vicisse. V. Kal. Septembr. Aram victoria in Curia dedicatam; VIII. Kal. Octobris Augusti Natalem; cujus tempore conditum existimant Eruditi hoc Kalendarium. Eodem exemplo & Constantini res gestas gestorumque dies in Licinium Maxentiumque exhibuit Kalendarium illud aliud recentius sub Constantini filio Constantio. Sic tamen illud ut & ipfius aliorumque Divorum non res gesa repræsentet, sed tantummodo Natales, nec Imperii illos, sed genitura. Sic itaque suisse verismile est & aliorum quoque Divorum Imperatorum Kalendaria, gestis quibusque Divorum præcipuis, gestorumque diebus infignita. Non aliunde, ut existimo, res gestas Commodi, mensibus, mensumque diebus confignatas dedit Autor vitæ Commodi, præclaro sane rei Chronologia beneficio, leu Kalendarium illud confecerit, qui Divum diut Commodum, Severus; seu Divorum mortuorum honores Commodus ipse etiam vivus affectarit.

e Commod. c. 2.12.

Indutus est toga virili Nonis Julis; Imperator ap. pellatus V. Kal. Decembres; nominatus inter la. fares IV. Id. Octobr. appellatus Germanicus Idib. Herculeis, mensis nimirum Octobris; assumptus in omnia Collegia Sacerdotalia XIII. Kal. Învidas nempe Februarii; profectus in Germaniam XIV. Kal. Ælias, i. e. Junii; triumphavit X. Kal. Amazonias, Januarii scilicet; iterum profectus III. Non. Commodias, Augusti nimirum, pro veteri Romanorum appellatione; datus in perpetuum ab exercitu & Senatu in domo Palatina Commodiana confervandus, XI. Kal. Romanas, Novembris; Vota pro eo facta Nonis Puis, Aprilis. Et sane novas illas mensium singulorum appellationes recepta jam ante Commodum Divorum Principum Kalendaria, quæ in Sodalium Sacerdotalium ufu erant, immutasse consentaneum erat. Ut proinde non fit quod miremur si, cum novis mensium nominibus, & novi quoque illi fasti in menses irrepserint. Additi præterea in Kalendario Commodi COSS. annorum Ordinarii, quibus nimirum annis res ipsæ gestæ mensesque convenerint, quos tamen nullos in antiquissimo illo Julii, aut recentiori illo alio Constantini, Kalendario deprehendimus.

IV.

Kalendariorum curam
fusciplebant
Imperatores
qua Pontifices
Maximi.

Kalendaria autem illa ad curam Imperatoris pertinuisse videntur, qua summus erat Pontisex, qui etiam curam Kalendarii in libera quoque habebat Republica. Itaque Pontisicum vitio sactum ait Suetonius, perque

nimiam intercalandi licentiam, qua illi fuerant

1

n

h

m

It

Pr

lo

ad

qu;

VIO

man

fuif

à P

cror

Nec

affect

tur.

ambi

Sacro

fice g

cis pi

ufi, ut Fasti fuerint a Julio corrigendi. Et novo rursus errore lapsi Pontifices, cum trienniis Bissextos intercalassent, qui erant tamen quadrieniis intercalandi, novam Augusto Kalendarii emendandi occasionem ministrabant. Sic enim apud alias quoque gentes Kalendarii cura Sacrorum præsidibus commissa est, ne aliter foret ut Sacra publica annua alieno tempore celebrarentur, quod gravi numinis offensa, & damno Reip. luendum metuebant. Multum tamen potuit, fateor, in hac ipfa intercalationis causa, etiam Magistratus alius qui Pontificatum ipse nullum gesserat, supremus tamen, aut Pontificatu faltem ipfo superior. lta enim mensem integrum intercalari justit Sicilia Prætor Verres, teste in Verrinis Cicerone. Sed longe, ut existimo, licentiùs Sacra Provincialium administrabant Provinciarum Præsides Romani quam Sacra Romanorum propria. Horum certe violatorum cum periculum ad ipfos spectarit Romanos, proinde quam fanctissime a Romanis gesta fuisse consentaneum est. Tam enim imminebat à Populo, quam etiam a numine, metus, fi qua Sacorum Jura temerasset Potestas alia quam legitima. Nec alio fine tot illos liberæ Reip. Magistratus affectabant Imperatores, quam ut Jure omnia, tam humano quam etiam Divino administrare viderentur. Nec alio proinde fine Pontificatum ipfum ambiebant quam ut ea gererent, quæ per Leges Sacrorum non essent utique ab alio, quani Pontifice gerenda. Curam itaque Kalendarii Pontificis propriam non alio quam Pontificum titulo in le suscipiebant.

16

0

IS

n

n

1-

m

08

n-

n-

n-

nà

11-

12-

um

ue

int

ufi,

Sacra in honorem Divorum Principum procurabant Sodales,
primo in familia Augufia honorem
infituti, tandem in fingugulares Familize Augusta:
Principum.

Sed dierum ipsorum observatio ad Salios pertinebat & Sacerdotes & Flaminem, quos decreverat Senatus cum Augustis Divis posthumos illos honores decerneret. Quamvis etiam culti fuerint Divi, pro suo cujusque placito, etiam a privatis. Privata autem lararia procurabat privatus ipse Dominus lararii. Sed ad rem nostram non spectant impræsentiarum privata illa, etiam Imperatorum, lararia. Sed vero Sacris illis Principum publis

16

U

A

gr

ef

de

ce

A

fo

m

ma

8

Fa

in

dal

Ide

tra

illa

mai

pet

dali

cuju

Calle

Vita

Prin

rat

um:

rum.

ne.

i Su

cis præficiebantur publica illa Saliorum Sacerdo-Sic & Sodales legimus Augustatumque Sodalitia. les, in honorem quidem Augusti, sed Julia tamen genti universæ à Tiberio sacratos, h ad eandem plane formam qua etiam Sodales Titii Tatii quidem Sabinorum Regis in honorem instituti Sabinorum tamen universorum memoriam conservabant. Legimus & Sodales alios Antoninianos, Helvianos, Alexandrinos, fic Imperatoribus quorum nomina-ferebant, proprios, ut fingulis etiam Antoninis, proprii tamen fuerint Sodales Antoniniani, alii nimirum Pii, alii Lucii, alii Marci, & Commodi quoque, ut videtur, alii, certe alii Caracalla. Cœpit nimirum, ut existimo, mos ille novus à Nerva, vel à Nerva fortasse Successore Trajana. Antea enim, ut privatis Familis sua erant cuique Sacra; fic etiam Familiis Augustis. Julia Familiæ Sacerdotes non tamen Julii, sed Augustales, ut vidimus, appellati sunt. Propterea nimirum, ut videtur, quod in Augustorum omnium præcipue honorem fuerint a Tiberio instituti. Inde sactum

existimo ut Epocham Augusterum memorarit Cenforinus, ab eo usque anno deductam quo primus nomen Augusti a Senatu consecutus fuerit Oda vianus. Epochas a victoria Adiaca, & a recepta Alexandria a Senatu decretas legimus ex Dione. Nullas autem a Titulo Augusti. Itaque Sedalibus Augustalibus hanc Epocham deberi suspicor. Augustalia a Sonatu pro reditu Augusti decreta testis eft Dio anno DCCXXXV. Idem Augustalia alia decreta tradit anno DCCXLIII. fed a Pratoribus celebrata nondum à Tiberio institutis Sodalibus Augustalibus Sed & diem ipsum tituli Augustei solennem fuisse, ex Ovidio discimus in Fastis. Et multas alias in Augusti honorem celebritates in marmore habemus Ancyrane, nec modo dies, fed & annos rerum gestarum & COSS. in Sodalium Faftis defignatos fuisse, jam vidimus, ni fallor, in Kalendario Commodi. Recte utique à certa Sodalium Epocha arcessendos. Sie in Familia Julia. Idem, ni fallor, exemplum ad gentem etiam transiit Flaviam. Nec alio retulerini Epocham illam ves ieps in illius Familiæ numis celeberrit mam, a primi gentis illius Imperatoris initio repetitam, nempe Vespasiani. Epocham illam Sodalium puto fuiffe Flavialium, ut fuit prior illa, cujus mentionem modo fecimus, Augustalium. Collegium certe Flavialium memorat in Domitiani vita i Suetonius. Nec certe unius e gente Flavia Principis, sed plane Flaviorum omnium, ut fuerat antiquius illud Sodalium Augustalium Collegium commune omnium Familiæ Juliæ Augustorum. Id fane discimus è Collegii vel ipso nomine. Nec enim è nomine Principis proprio ap-

1.

t.

ie i-

nt

10

pellatur, vel Vespasianalium vel Titialium; sed à gentili Flavialium. Imo genti Flavia facratum illud fuisse Collegium e disertissimis intelligimus Papinii Statii Martialisque testimoniis qui iph illa Flavia gente Imperante scripferant. Copit deinde Nerva aliam, fed suæ tamen gentis, & fui adeo Imperii, Epocham. Numerantur enim rurfus in hujus numis anni ves ieps, quos deinde nullos in fequentium Principum legimus Numifmatibus. Inde fingulorum Principum fingularia memorantur Sodalitia, etiam Principum cogno. minum Antoninorum, Nec illud modo in Imperatoribus, verumetiam in k faminis Angustis. Ita pul las legimus Faustinianas Divæ Faustina facras, & puellas itidem Mammaanas, & pueros ejusdem Mammea. Erant illi quidem pueri puellaque in pivarum chonorem, pro Trajani exemplo, alimentarii. Sed poterant iidem inservice canendis in defunctarum laudem bymnis cui usui deligi solitos constat sexus utriusque liberos patrimos & matrimos. Sic itaque Sacerdotes illi in Hadriani honorem instituti Hadrianales appellandi fuerint Flamines illos Sodalesque nofter alibi memorat Spartianus. Et Flamines Sodale que Hadrianales memorant Inscriptiones. Sed vero div alii à Natali rebus gestis infignes nulli erant, quod quidem scimus, in Sodalium Hadrianali. um Kalendariis. Pium deinde Fastis, & nova Epocha coluerunt Sacerdotes, ut alibi m. oftendir mus, Agyptii. Sed nulla moris illius, quod quidem feimus, vestigia his nempe, quæ tractamus, temporibus apud Romanos.

F

m

(6

re

FI

la,

Chi

&

pro

ipf

He

bat

res

trib

temp

na,

re n

nius

pini

fuiff

plac

* V

6.12.

F. Vit. Pii c. 8. Alexandr. c. 57. ISpart. Adr. c. 27. m Prolet. App. ad Diff. Cypr. n. 17.

Erant porro inter Divorum Principum ministros, præter Sodales illos, les, Flamines Flamines etiam & Salii. Sodalitia il- etiam & Salii la intelligo quæ in Gracis Inscriptionibus Athleticis appellantur Eurodoi,

Præter Sodaillis decerni folebant.

Θιασώται, Σύσστοι, in Legibus Romanisque Scriptoribus Collegia, Sacerdotum nimirum qui Sacris faciundis vacabant. Flamen ille fuit qui universo præerat Sodalitio, quem Grati ouvode aexiecea nuncupant. Hos enim fingulos legimus Deo cujus ferebant'nomen confecratos, licio nimirum in apice velatos (emendante apud " Varronem magno Scaligero) à filo, quo caput cinctum habebant, Flamines, quafi filamines, appellatos. Sic equidem apud veteres, quamvis non fum nescius apud juniores, & Flamines legi & Archiflamines. Sed fluxerunt illa, ni fallor, è disciplina Principum Ethnicorum, Christianos tamen æmulantium, Maximiani Daia, & Juliani Apostatæ. Salios ab Origine Marti proprios fuisse testis est Macrobius, nec Herculi iph aliter à Virgilio attributos, nifi qua Mars cum Hercule pro eodem numine habebatur, ut probat idem " Macrobius. Sed cum Divinos honores affectarent Romani Imperatores; cum pro tribunali tensas, cum ferculum Circensi pompa, cum templa, aras, simulacra, juxta Deos, cum pulvinaria, Flamines & Lupercos, que omnia in ipso Cesane notat tanquam humano fastigio ampliora P Suetomius; cum & illa hominum animos incessisset opinio de Diis invicem confundendis, nec aliquem fuiffe unquam fine Numine virum magnum, ut placuit Ciceroni; tandom eo deventum ut cum

4-

tes

ıt.

V2 li-

111.

OS,

leg.

ant

tram legimus Frigordus, pofiremum illus b N Varr. L. IV. Ling. Lat. p. 22, 23. o Macrob. Sat. L. III. 12. p Suct. Cas. 10, 7601 a good and a care windows

Deorum honoribus & nomina ipía Deorum indue. rent Imperatores. Sic voluit Augustus haberi pro Apolline, Hercules videri Commodus & Maximianus Herculius, Jupiter Diocletianus, Sol Elagobalus, Mars ipse Maximianus Galerius. Et sane Martis Herculisque nomina affectare consentaneum erat Principes alioqui bellicæ gloriæ appetentissimos. Inde pronum erat ut affectarint Sacerdotes etiam communes cum Marte Salios, Certe Saliari carmini nomen filii Veri inseruit Princeps etiam alioqui modestissimus 9 Marcus. Nec aliunde fortaffe fluxerit honor ille Principibus decerni folitus Clypei aurei in quo picta erat Principis cujus nomen tulit, imago, quotannis certo die à Collegiis Sacerdotum in Capitolium ferendi, Senatu prosequente, nobilibusque pueris ac puellis modulato carmine laudes virtutum ejus canentibus, teste in Caligula vita Suetonio. Plane ad eandem formam qua & Salii Martis ancilia in Capitolium cantantes saltantesque solenni ritu portabant. Et fane decursum illum in armis πυροιχον, qui Romanorum erat Saliorum, in antiquissimis legimus Heroum, etiam Gracorum, inferiis. Ut proinde mirum fit potius tamdiu proprios fuisse apud Romanos Marti Salios, quam tandem hominibus etiam Heroibus Habebantque Salii in utroque officio attributos. collegii sui prasidem, in saltu prasulem, in cantu vatem, ut in Marci vita docuit 'Spartianus. Addit Spartianus Saliorum Magistros, non tertium in Saliatu munus, ut credidit Salmafius; sed in utroque munere prædicto præfides tyronibus instituendis designatos. Sic enim in Veltalibus etiam legimus Virginibus, postremum illius Sacer-

q Antonin. c. 21. r Suet. Calig. c. 16. f Vit. Marc. c. 4

16

S

q

a0

fe

pt

Hi

fer

ind

110,

raci

rum pof

que Sed

Div

fuif

que

& a

x Can

dotii decennium quo maturæ juniores instituerint, quod in aliis quoque Sacerdotiis omnibus factum verisimile est. Sed & Liviam Augusti Sacerdotem factam legimus. Flaminicam, ut videtur. Li-Aore enim uti in Sacrificiis eodem Senatusconsulto permissum est. Atqui rarum illud erat exemplum fæminei in Viri honorem Sacerdotii. rant tamen satis usitatæ etiam in virorum inferiis, virginum κανηφόρων non quidem Sacrificia, sed oblationes. Erat etiam in Virorum Natalitiis usus κανηΦορών, ut ex Madriani Epistola constat apud Scriptorem (quem habemus) ineditum Dostheum; quam tamen Epistolam edidit y Casaubonus. Sed ad Sodalitia revertamur.

Certe Sodalitia illa non unius fuifse duntaxat ætatis, sed perpetua, è vita colligimus * Caracalla à nostro scripta Capitolino, cujus hæc funt verba: Habet templum, habet Salios, habet fodales Antoninianos. Suo nimirum, quo scripsit, tempore Sodales illos fuisse indicat, nempe Imperante Constantino, post Sæculum ex quo obierat Caracalla. Et quidem Templa in Divorum honorem condita perpetua etiam postulabant, qui Sacra eorum cultum- dalitium.

15

0

u

m

n

11

VII. Sodales illi Salii & Flamines non unius, pro primo instituto, ætatis, Tandem à Tacito Imperatore unum Divis Principibus omnibus Templum institutum, unuma que adeo Sacerdotum So-

que procurarent, hominum facrorum Sodalitia. Sed vero in immensum crevissent dies illi facri si Divorum omnium dies omnes rebus gestis infignes fuissent in æternum observandi. Divorum itaque sub proximis successoribus, res gesta omnes, & dies gestis infignes, ni fallor, celebratæ funt,

t Dio. l. 56. fin. u Casaubon. not. ad Spartian. Hadrian. c. 26, x Carac. c. II.

Id enim verifimile apparet è proximorum Succef forum illis, quæ dedimus, Kalendariis. Sed ubi iam inveteraverant, folos deinde Divorum Natales observatos fuisse verisimillimum est. Nec enim alios habemus superiorum Constantino Divorumdies. in illo Constantii Kalendario, præterquam Natales. Et tamen res etiam gestas perpetua nonnun. quam celebritate colebant Veteres. Ita versionem Gracam facrorum Codicum cum Navali, que in eundem inciderat diem, victoria anniversaria celebritate cultam ait Aristeas, &cultum illum Gentilium pariter ac Judaorum frequentia, ad sua usque tempora infignem fuisse testis est Philo. Sed aliunde fortasse mos ille Natales duntaxat superiorum Divorum colendi deducendus est. Nempe à temporibus Taciti. Sic enim de illo scribit Vopiscus: y Divorum templum fieri jussit, in quo effent statuæ principum bonorum, ita ut ii dem Natalibus suis, & parilibus, & Calendis Januaris, & votis, libamina ponerentur. Meminit quidem sub Pio A. D. 153. Templi Divorum, Inscriptio Sponiana Misc. 52. in quo fuerint singulis Divis Augustis, exempli gratia Divo Tito, suæ tamen separatæque ædes. Sed aliud erat illud ab hoc nostri Taciti Divorum omnium. Nempe, ut Agrippa Templum condidit omnium Deorum Pantheon, fic Divorum omnium, unum struxit & commune Templum Tacitus, quo res gesta eorum nullæ sed Natales duntaxat, colerentur. Ita separatorum Roma Templorum Divis Principibus dedicatorum, usus omnis, ut opinor, intercidit. Sic etiam Sodalitiorum separatorum atque Flami-Ouos enim memorat Sodales Antoninianos,

r

1

b

e

I

ti

le

n

V

6

10

(

bi

es

m

es.

n.

m

e-

1-

d

1-

1.

271

8

b

1-

& Salios, & cum Templo etiam feparato, 2 Capitolinus, in honorem Caracalla, temporibus Con-Stantini, non Rome tament fed in Tauri radicibus fuisse certum eft. Rome certe nullani des inde legimus Templi separati, aut Sodalitiorum, aut Saliorum aut Flaminum; in Divorum cultusmen tionem; non in Urbis Novitiis quas habemus antiquiffimis, Christianorum quidem fateor temporum, illis, sed Paganica Superstitionis monumentis tum quoque refertissimis, cujus retinentissimos tum quoque fuiffe Romanos, è Zosimo discimus & Symmacho; sed ne quidem in aline quibuscunque Ethnicorum Scriptis atque monumentis. Nullos deinde legimus Roma fodales Ans toninianos, aut Alexandrinos. Sic itaque cum uno eodemque Templo, ab uno eodemque Sodalitio & Flamine Divi Principes omnes colerentur, jam cultus fingulorum proprius nullus erat, præterquam Nutalium. w how & contration of the

Sed nec. dies duntaxat rerum gesta. Nec erat, in rum è Divorum Principum cultu puto necesia, in exclussiste Tacitum, sed & cultum ipsum plo, cultus ille minuisse, int. Herbum potius quam Divinus, sed duntaxat Hetur, fuerit appellandum. Nulla hic roicus. Illegimus majoris generis Sacrissia, quæ Dis omnium supremis deberentur, sed libamina duntaxat, seu xoas, quæ manibus omnibus, seu Dis inferis etiam è plebe poterant, pro Gentilium ritu solvi. Et plane Divos sic coluit, etiam ante Probum, a Alexander Severus, ut quidem animabus illos sanstioribus, hominum nimirum, accensuerit. Coluit ille quidem in larario majori: sed in la-

[&]amp; Carac. c. II. a Alex. c. 29.

rario utique, non in Templo, nec Jovi illos adjunxit aut majorum gentium Diss, fed hominum animabus, pro illorum temporum moribus, in cœli. tes ascriptis. Inferia certe, seu ivazionale, humanis manibus, pro Gentium disciplina, debebantur, qui tamen discrimen in humanarum animarum cultu primorumque Deorum Maximum agnoscerent Hic ne Circenfes quidem legimus e Taciti juffuin corum honorem celebratos. Et tamen illos omni. no fentio fuisse, seu jussu Taciti, seu juniorum Tacito Principum. Facit ut ita fentiam Constantii illud, quod dixi, Kalendarium, Natalibus enim semper ascribit C.M. seu Confulis Mappam, per illas notas, seu Missus, intellexeriti Utrovis modo Ludos illos Circenfes denotabunt qui edi folebant in Principum Natalibus. Sed nec honor ille Ladorum erat plusquam Heroicus. Curfe, Palæftra, pugilatu Heroum funera celebrari videmus in Homero & Virgilio, & curribus illis quos Troins appellat in Cyri Institutione Xenophon. Sed gladiatorum cæde constabant (inquietis) Ludi illi Cm censes. Nec cade vacuus semper erat cultus ille Heroicus. Troas juvenes Patroclo inferias obtuliffe legimus Achillem, & mactatam in Achillis tumulo Polyxenam. Templi itaque à Tacito conditi usibus inferviebat illud Constantii Kalendarium, quod fuperiorum Constantino Divorum sqlos complectebatur Natales. Verum cultus ille publicus erat, & nomine Populi Romania Inferviebat etiam privatis, fiqui Divorum Principum memoriam vellent in privatis colere larariis. or Subtraction 's or inches his book cocceptant.

id

m

ur

ha

be

fe

qu

fS

Constat interim gemtura Natalem ad posteros transmitti solitum, Natalem Imperii tamdiu duntaxat cele- usurpatur pro bratum dum ipfi fuiffent in vivis Di- genitura Navi Imperatores Hinc itaque colli- accipiendis

15

e

ti n,

u

at

Natalis quoties fimpliciter tali plerunque

gemus quoties de Natali fimpliciter de 1510010 loquintur Autores, nec addunt unde colligi poffit quem intelligant Natalem, rectius illos, pro more fæculi, de genitura, quam Imperii, Natali esse intelligendos. Præsertim si de defunctis Principibus fit fermo. Sic itaque & Herodis Natalem intellexerim apud Persium de Herodis Magni Natali genitura. Morem enim ipsum celebrandi Natales Romani à Gracis, gentibusque Orientalibus videntur accepisse. Et quidem Natalem ita observandum existimabant, ut inde Auguria pleraque facta fint de ipso etiam Imperio. Sic fere in plerisque nostræ hujusce collectionis vitis, atque etiam in Suetonio. Semper enim in pretio erant artes illæ superstitiosæ, ut non apud ipsos Imperatores, at faltem apud illos qui ambirent Imperium. Sic ex Horoscopo Ælii Veri Cafaris collegit Hadrianus se b Divum adoptasse non filium. Sic Juliam uxorem duxit Severus, quæ id 'genitura haberet ut Regi jungeretur. Sic & de Geta filio idem Severus, d Mirum (inquit) mihi videtur Geta noster Divus futurus, cujus nihil Imperiale in genitura video. Proinde consentaneum erat ut natalis genitura rationem potiorem haberent, cum ab eo Natalem illum alterum Imperii pendere arbitrarentur. Non certe Imperii, sed genitura Natalis mensis 'Julii nomen accepit, quamquam f Augustus honorum potiorem habuerit

b Bl. Ver. c. 4. c Sever. c. 3. d Get. c. 2. e Dio 1. 44. p. 242. f Suet. Aug. c. 31.

170 Pralectio I. ad Spartiani Hadrianum.

quam genituræ rationem. Julii tamen exemplum fecuti sunt juniores Augusto Principes, qui mensibus nomina dederunt, Domitianus & Commodus, non aliis utique quam genitalibus. Sed vestra, Academici, patientia nimium fatiganda non est. Quapropter alia quæ de his iisdem Natalitis dicenda habemus ad secuturam Prælectionem reservabimus.

sore facult de control cuam / bear Ma-

ali elle miciliamica. Priservin a de de-Surfix Principles he termer Sucrear se to Him. Wallens intellered in pour Fer an de Hewho dee of Nacali contact. Thorons are infant elebrandi: Maraler Noveles a Cosco generalique Guerralibes videntus accopilles du condem Mes who its observantion existimasans, as inde dueevin pleraque facta fine de info claus Indens. Six fere in plerifique access hander collectionis vius, atque etiam in decime. Acrepte coim in pretio erant artes elle fine-flitació, en non apad ipfer Imperatures, of mittens apod allos qui animent Interium. Sie er Genieum Plu Feis official Aladrigan to " Digge adortific non frium. Sie Juliam unofera duxit bereim, que id Speniere naberen tie in ge jungsreum. Sie 85 de Geta (the Edent Severus, & Mirera (inquit) whi videour Goto wheer Dovar lutarus of a sold Imperiale in genteuro unden Tecanide consentante we crat ut matains general amonem monement biberent, com ab conducation allum alterum has seal penders arbitraream or nor conservations are had a led jemitere Maralis menter. Esti nomen zecepit. quantousin ! Arguffur long on portorein labateric

ballen of control of the control of the

fer

vor

cur

drie

lena

Imp

Prælectio II. ad Spart. Hadrian.

Problem II. de Sourceau Hackenennen dies New yeard oles, were ness alugared made and

APRIL. 19. 1689.

Transitio. §. I. De Fortuna Imperii. §. II. Fortuna illa eadem cum Genio Principis tutelari. §. III. Genius ille tutelaris Natalibus præfectus. Fortunam a Genio ut invicem distinxerit Isaias. §. IV. Natalibus Principum non libamina dari solità duntaxat, verumetiam Sacrificia. S. V. Genius ille coli solebat Sacris Natalitiis. 6. VI. Natales Principum omnibus oportet fuiße exploratissimos. §. VII. Etiam privatorum hominum insi-gnium Natales erant notissimi. §. VIII. Inscriptionibus Sepulcralibus, celebritatibusque perpetuis conservari folita Natalitiorum memoria, etiam privatorum. §. IX. Natalium memoriam conservavit disciplina Veterum de ingenuorum liberis in matriculas referendis. §. X. Mos ille liberos ingenuos in matriculas referendi antiquissimus. & XI. Eandem Natalium conservationem postulabant multæ in Jure disceptationes. S. XII.

Gimus, Academici, in hæc verba Spartiani, de die Hadriani Transitio. Natalitio, eaque occasione de Veterum disciplina in memoria Natalium conservanda. Illam conservatam ostendimus in Divorum Principum Kalendariis; utque factum fit; cum Divorum aliorum nomina inde expuncta fuerint, locum tamen in illis tenuerit nomen Hadriani. Tum de illis ipfis agere cœpimus Kalendariis, eorumque disciplinam, qualis fuerit sub Imperatoribus, explicavimus. Primo nimirum non

dies Natales folos, verum & alios eorundem dies rebus geltis præcipuis infignes locum in iidem habuisse Kalendariis. Multa deinde in Kalendariis juniores novasse Principes, curam nimirum jusque Kalendariorum habentes qua Pontifices erant Ma. ximi. Sacra illa Natalium aliorumque istiusmodi Festorum procurasse documus Sodales in Divorum honorem institutos, primo Familia, qua rerum potiebatur, Augustæ; dein singulorum sin. gulares Familiæ erusdem Divorum Principum. So. dalibus Flamines Saliofque iisdem Senatusconsultis additos observavimus, & quæ singulorum munera fuerint explicumus. Deinde perpetua effe diximus, pro institutorum confilio, illa Sodalitia, Divorumque memoriam ad omnia posterorum Sacula traditura. Tandem coactos in unum Templum Divos omnes à Tacito Imperatore, unique adeo & iisdem Sodalibus Sacra eorum omnia commissa, qui & cultum etiam mutaverit, & pro Divino Heroicum reposuerit. Denique Natalem o. stendimus, quoties simpliciter usurpatur, non pro Imperii, sed geniture Natali esse intelligendum.

II. Invaluerat nimirum illis temporibus opinio quædam, falsa quidem il-

la, sed vulgo admodum recepta, Fortunam suisse potius quam sagacitatem ducum qua bona illis procuraret Auspicia, & selicem consiliorum exitum. Scripsit in illos ex professo Plutarchus Librum de Fortuna Alexandri. Celeberrimus erat hoc nomine apud "Gracos Timotheus, cujus res gestas ita Fortuna tribuebant ut dormientem pingerent cum reti in quod Urbes Exercitusque propria sponte convolarent. Apud Remanos Sylla de Fortuna sua gloriatus est, dixique

T

ip

ej

m

ni

å

Tú

fig

cef

tic

bu

ver

Au

Res

(in

nut

confilia illa optime proceffisse, quæ minus ipse habuisset explorata. Inde & cognomen accepit Felicis. Sic & Cafaris Imperatorum primi dictum illud memoratur, in periculo naufragii ad navis gubernatorem, b Kaioupa Pipers nay Thy Kayoup & Tixle πυπλέεσαν. Nec aliunde factum, in Romanorum disciplina militari, ut si Legatus, etiam absente Imperatore victoriam de hostibus reportasset, non tamen ipsi, sed Imperatori, triumphus decerneretur. Plus illi nimirum tribuebant Imperatoris solis auspiciis, quam Legati, qui rem gefferat, industriæ, aut prudentiæ militari. Et quidem libera Rep. fiquis, refragantibus auspiciis, Magistratum suscepisset, vitio facta erat electio, ipsumque oportebat abdicare, aliusque erat in eju locum sufficiendus. Sic Reip. erat illa, non privatorum duntaxat hominum, opinio. Inde legimus in Perfecutionibus Fortunam Cafaris Juramenti loco Christianis proponi solitam. Locum nimirum habuisse videtur inter Signa castrensia, & Cafarum ipsorum imagines imago quoque illa Toxas seu Fortuna Casarea. Erat certe inter infignia Imperii Fortuna quoque aurea penes illum qui potestatem Augusteam primam haberet atque omnium absolutissimam; nunquam autem concessa Casaribus, aut potestatis etiam Augustea participibus secundariis. Ita Fortunam auream moribundus e Pius, quæ in cubiculo Principum poni solebat, ad Marcum transferri justit. Sic & Severus, cum duos filios pares vellet in potestate Augustea omnium summa, etiam Fortunam quam Regiam appellat hujus vitæ Autor, d quæ comitari (inquit) Principes, & in cubiculis poni solebat, geminare statuerat. Sed quum videret se perurgeri

1

fub hora mortis, justisse fertur ut alternis diebus apud filios Imperatores in cubiculis Fortuna poneretur. Jam diu antea per aliquot annos Augusti erant filii, nec tamen ante mortem Fortunam illam credebat illis pater Severus, ut intelligamus illam propriam tuisse potestatis etiam Augusta omnium, ut dixi, supremæ. unde etiam mirifice confirmantur quæ alibi e tradidimus de primi Augusti prærogativis præ reliquis etiam Augusti. Id scilicet voluerunt, non alis utique quam primi Augusti auspiciis de summa Reip. esse pericli-Ita nulla, aut parva admodum, eorum potestas fuerit in exercitus. Sic recte observarit f Lactantius, cum vellet Diocletianus Galerii Maximiani ambitionem eludere concedendo titulo Augusti, nihil inde Galerio, aut [non] multum, a-Atque ab hac Imperii Fortuna titulus ceffurum. Felicis, à Túxy Eurox85, in titulis Augustorum recentiorum, præsertim à temporibus Commodi, satis frequentem legimus.

Fortunailla eadem cum Genio Principis tutelari. Christianis ut per Genium Cafaris jurarent, atque illum colerent saltem Damonem, cum contra illi Damonas ad unum omnes malos dicerent, bonum autem nullum prorsus agnoscerent. Sic enim, ut Heroibus Homericis suos assignat Poeta, sed primi plerunque ordinis, Deos, Vissi Minervam, Achilli Thetidem, Paridi Venerem, Hestori Apollinem, Et sic de aliis; ita etiam Imperatoribus, quos Heroas censebant, suos quoque tribuebant Romani damonas. Dæmonas enim, quoties essent à majorum gentium Diis accurate

t

fi

d

p

fp

fel

gn

cui

nis

bar

1145

Tuc

Gra

M.

bus

CELTE

EXELVE

Dan

Dun

pera

prop

g Pl

e Diff. Sing. adfin. Celtrienf. f Mort. Perf.c. 18.

distinguendi, illos præcipue appellabant, quibus hominum tutelam atque custodiam creditam existimabant. φύλακας ανθρώπων vocat Hesiodus qui 20000 hujufmodi Damonum recenfet. Agnoscit etiam, illorumque præcipue animas, qui mortui fuiffent in Bello, huic muneri affignat & Plato. Imo fummos quoque Deos quoties hoc munere fungerentur, Saiporas appellat Homerus. Et quidem unicuique homini talem damonem tribuunt Platonici. Et sæpe nomen daiper absolute sumpti pro Fortuna usurpant optimi Autores, præcipue Poeta, & felicem sudaruova, infelicem naxodai una nuncupant, quod scilicet confiliorum profperos aut adversos successus potentia horum Damonum aut imbecillitati acceptos ferrent. Ita felicem illum existimabant cui datus fuerat magna præditus potentia Damon; infelicem contra cui imbecillus, & ab alterius cujuscunque hominis Damone superabilis. Pugnare enim credebant pro tutelis suis præfectos hominibus Damonas, ut in Scripturis legimus pugnare Angelos Judworum atque Persarum, & in Homero Deos Græcorum Trojanorumque tutelares. Sic ad M. Antonium Ægyptius Astrologus, de Damonibus Antonii & Augusti: h o ore daspuer tor Tete Oo-िंग्या है उक्पिनेड केंग है प्रेमित्रेड किया में सकी क्षेत्रें। प्रेम ίκεινε γίνεται ζαπεινότερο εγγίσαντο χ αγνέςερο. Damonem itaque illius qui ad Imperium pervenifset potentissimum credidisse consentaneum erat. Dum præsertim non hæreditarius esset locus Imperatorius, sed electitius, & suo adeo cujusque proprio, ne quidem familia genio tribuendus.

g Plat. Polit. v. Leg. V. Phadon. b Plutarch. Anton.

Atque hunc tutelarem dæmonem Genius ille tu-telaris Natalibus prefectus. tur, & quidem genitura Natalibus, non Inde genii manavit ipfum vel nomen. Imperii. Longe enim verifimilior est illa Etymologia ab antiquo verbo geno, quam alia illa quæ affignatur à nonnullis Grammaticis, qui Genii nomen à rebus gerendis deducendum putant. Inde etiam geniales Dii, genituræ Præsides; & Genialis torus, genituræ nimirum destinatus. Ut itaque erat in Natali fortitio animarum secundum Platonius. fic etiam damonum erat fortitio fecundum eosdem Platonicos. Sorte nimirum delectam existimabant quæ in corpus immitteretur animam, & forte etiam, qui animæ præficiendus erat, De monem. Sic enim tutelas Urbium Provinciarum que præsidibus Damonibus commissas arbitrabantur, quas proinde poipas & Angeis appellabant. Hanc fortem Tuxy appellabant, ut proinde idem fere valeant Τύχη & Δαίμων apud Aftrologos. Ιπ certe vocem Gad quali Technicam Aftrologorum, nunc Túxle vertunt LXXII. Interpretes Gen. XXX. 11. quafi bonum exoptasset filio Lea feli-

d

cl

tı

Ca

qu

La

106

fef

era

illa

era

tan

Ila

in

dif

apn

telli Solis

fen .

gH

cem diffinxerit Isaias.

cemque genium, nunc autem Adupola Fortunam à If. LXV. 11. quo tamen in loco Genio ut invitradistinctam faciunt. Contrarium ordinem sequitur Hieronymus, & in

loci Interpretatione Procopius, quali nimirum Τύχη τράπεζαι, Δαιμονίω autem κέρασμα illi obtu lissent Idololatræ. Sed Textus ille vetustissimus quem cum Procopio ex Origeniano Codice edidit Curterius, ordinem eundem retinet cum vulgatis, quem etiam confirmat Codex vetustissimus Vaticanus, & noster quoque Bibliothecæ Jacobea Alexandrinus.

xandrinus. Et fane melius convenit recepta Le-&io cum receptis illorum temporum dogmatibus. Δαιμονα etiam Soli, Τύχω Luna τιο tribuebant Astrologi, non melius utique intelligendi quam è Platonicis qui ab Orientalium plerunque Traditionibus fuam hausere Philosophiam. Duos itaque xeampas fuisse docet Plato, alium ve in Sole, alium Luxis in Luna. Not ille idem eft, quem daiusva vocant Astrologi, & Juxi eadem quam illi Τύχην censent potius appellandam. Sic itaq; cultus ille, cujus meminit Isaas, Idololatricus tam Solis fuerit quam etiam Luna. Et quidem locos duos idem memorat Propheta quibus cultum fuum illi peregerint Apostatæ. Alios enim dicit in Sepulchris, alios in speluncis prophanos ritus suos exercuisse. v. 4. Et quidem in speluncis conftat cultum esse Mithram, quo nomine Solem coluere Perla, teste Justino Martyre & Porphyrio. Horum itaque Idololatrarum erat, ni fallor, reamea, edulibus nimirum Sacrificiis destinata. Solem enim & Lunam duntaxat à Persis cultum, testis est & Herodotus, & quidem edulibus maxime Sacrificiis, & festo illo longe omnium præcipuo die qui fuerat cujusque Natalis. Persarum nempe nomine illas etiam gentes intelligens quæ fub Perfarum erant ditione quo tempore scripfit Herodotus, quas tamen ante Persarum victorias noster memorat Isaas. Et vero alias quoque gentes Orientales in illo Solis Lunaque cultu confensisse docuit dodissimus h Huetius. Et vero mensam aliam Solis apud Æthiopas idem memorat Herodotus, ut intelligamus apud gentes illas mensarum usum in Solis cultu fuisse frequentissimum. Tuxn vero leu ψυχή, cujus Luna sedes erat, non τεαπεζαν,

1-

n-

t.

m

ta

m.

n. li-

pan

CO

n-

in

ım

m.

dit

tis,

ati-

1le-

1115.

gHerodot. I. 131, 132, 133. b Huet Not. in Orig. p. 108, 109, 110.

fed κέρασμα, libamen potius, recte assignavit Isaias. Sic enim etiam Romani Natalitius sundebant i Merum Genio. Libum etiam apponebant, accenso etiam thure. Sacrificium nullum vulgo obtulerunt, excepto porco cujus meminit Horatius. Graci in inferiis non merum duntaxat, sed & mel & lac adhibebant, quorum usus etiam maximus erat in ψυχαγωρίως & νεκυομαντείας quibus non delectandas duntaxat animas, verumetiam k pascendas, existimabant. Hoc illud erat fortasse κέρασμα, cujus meminit Isaias, quod in δερυικήτε obtulerunt, quæ loca erant propria Nesyomantium. Ita expresserit Isaias cultum Natalium antiquissimum.

V.
Natalibus
Principum non
libamina dari
folita duntaxat, verum etiam Sacrificia.

Erant autem illa, quæ dixi, men libamina vulgarium duntaxat Geniorum. Sed in Imperatorum Natalitiis etiam Sacrificia erant, etiam Ludi Gladiatorii, quos multi putant à Sacrificia oriundos. Sic nempe Patris Fratrificalebravit. Titus Velbalianius, esteus e

p

r

T

ra

ti

fa

nie

ali

ip

len

fini

De

143

Nai

ut e

Pro III. 2

que Natales celebravit Titus Vespasianus: ortus enim, non Imperii, illos Natales suisse alibi so stendimus. Sic & Getæ quoque Cæsaris Natalbus pugnasse legimus cum bestiis Martyres in vita Perpetuæ & Felicitatis. Ratio è dictis fortasse intelligenda est, quod vulgus Genium non alium haberet quam voxlo è Lunari illo sonte oriundam; Imperatores etiam altioris generis censerentur habere Dæmonem è Cratere etiam Solari. Nev certe seu intellectum, Dei proprium sact Interpres Timai Chalcidius, & paucorum admodum lectorum (inquit) hominum. Hinc itaque intelligimus quid sibi voluerit Autor vitæ malexandri

i Pers. Satyr. II.ubi. Marcill. k Porph:de ant. Nymphar. l Diss. ad Iren. n. 4. m Alexandr. c. 29.

Seven,

0

IS

n

e-

1-

ri

9-

15

ts

le l

m

1.

ri.

it

lri

7,

Severi, cum optimos electos, & animas sanctiores cum Divis Principibus sociasse dicit Alexandrum in majori suo larario. Plane innuit & Divis quoque Principibus suisse illum superioris generis Dæmonem cujus semen posuerat in Sole Plato. Inde consentaneum erat ut superioribus etiam Solarium Dæmonum honoribus suerint colendi. Ilso autem Dæmonas Sacrificiis cultos suisse, & quidem in Natalibus, jam supra ostendimus ex Herodoto.

Jam vero Damonem illum seu Genium Natalis fuisse Prasidem, & Sacris Genius ille cocultum Natalitiis non multis opus est Natalitiis. ut comprobemus. Agnovit Satyra II. Persius. Agnovit " Censorinus. Agnovere o Tibullus, P Propertius, 9 Ovidius, 1 Horatius, 1 Macrobius, alii fere omnes qui Natalitiorum meminerunt, quorum Testimonia longus essem, si singula commemorarem. Nec juvat, fateor, Auditores, in rebus fatis exploratis nimiam oftentare diligentiam. Et sane ortus erant hi Natales quorum præsides Gemos agnoscunt Autores, non Officii; nec ab aliis quam genitura Natalibus traxere nomen ipsum Genii. Illos certe Natales expendere solent Astrologi, etiam cum de Imperii Natalibus, sintne aliquando futuri, pronunciant, nec utique Damonem de quo loquuntur, alterius quam hu-Natalis præsidem, oportet intellexerint. Imo Natalium præsides Genios in universum agnovere, ut etiam Populis Urbibusque, cum Natales affignafient, Genios etiam Natalium Prasides præfecerint.

^{*}Cenfor. De die Nat. c. 2, 3. o Tibull, I. Eleg. 7. II. Eleg. 2. p Proper. III. Eleg. 8. q Ovid. Trift. III. 13.V.5. r Horat.Od. III. 23. II. Sat. 2. f Macrob. Sat. I. 19.

De Populorum Natalibus Geniis meminit Symmachus, & Genium Populi Romani multi repræsentant nummi. Urbium Genii erant Virgines in earum Natalitia Dedicatione mactatæ, fi quidem fides Malela, Autori fateor, alioqui futilissimo, Sed favent illi, hac in causa, fortasse Numi qui Urbes Romanam atque CPolitanam sub virgi. num galeatarum specie exhibent. Ita nimirum necessarium erat ut Natalis Hadriani fuerit Spartiani ætate notissimus, propter annuam illam celebritatem, Genio ejus, Natali ipso etiamnum obfervatam. Congrue autem, pro receptis illorum temporum opinionibus, Divorum Principum cultum in Palilibus & in Votis præcepit Tacitus. In Palilibus quidem, ut cum Genio Urbis Genii Principum illorum qui fuerant Urbi quafi tutelares, in cultu conjungerentur. Iifdem enim mortuos teneri censebant, quibus & vivi fuerant, affectibus, eodemque adeo Urbis defendendæ studio. In Votis autem, ut cum Genio illius qui jam Imperium teneret, una colerentur. Sic enim Sodalitatem quasi quandam Geniorum in Urbis præfidium adsciverunt, ut & privatos Familiarum majores in triumphis luctibusque funereis omnes gestabant, quo proniores illis facerent in familiam suam affectus, res prosperas adversasque cum iis, pro virili, participando.

VII.
Natales Principum omnibus oportet fuisse exploratissimos.

Et vero præter anniversarias illas Natalium celebritates, erat & alia ratio cur Natales Imperatorum Spartiano esse potuerint exploratissimi. Mos erat scilicet illis temporibus Imperiomina ut prius enarrarent Scripto-

res, quam Imperium ipsum. Et quidem plurima

d

F

ho

pu

ar

pe

tuu

ru

fig

rui

lien

era

du

Ma

infi

ut (

effe

qua

tur

illa Natalium. Exempla passim obvia sunt. Nec vero illi Natales erant Imperii quos potius colligunt ex aliis illis genitura Natalibus. Hac etiam occasione conferunt nonnunquam cum notis aliis Principum Natalibus, inde nimirum fimilem colligentes Imperii eventum cum aliis illis Principibus cum quibus Natales communes habuerant. Nec vero recentiorum Scriptorum commentis illi erant tribuendi Natales. Immo Principibus ipfis explorata erant plerunque omina illa Natahum, & spem illis animosque fecere, fore nimirum aliquando ut Imperium consequerentur. Ne dicam illos qui Astrologorum freti prædictionibus Imperium ambiebant. Natalium enim cognitione nititur Ars illa Prædictionis Aftrologica. Faciebant scilicet illa ne veri potuerint latere Natales cum primum celebritates illæ in eorum honorem annua à proximis plerunque Successo-ribus instituerentur, neve aliis quam veris Principum Natalibus institutæ credantur. Immo in artem converterunt id genus Observationes superstitiosi rerum curiosarum indagatores, eventuum potius quam causarum studiosi. Ita nimirum argumentabantur illi, fiquis fuisset dies insigni clade celebris, esse propterea ut in posterum perpetuo caveretur. Inde dies nefasti, Allienses, atri, Ægyptiaci. Et quidem antiquissima erat illa Superstitio apud gentes, non barbaras duntaxat, sed cultissimas, Romanos, Athenienses, Macedones. Sic etiam è contra, fiqua Nativitas infigni aliqua felicitate fuisset illustris, fore etiam ut qui eundem diem Natalem habuisset, is simili esset etiam falicitate beandus. Non aliis fere quam id genus Observationibus de Fastis nituntur pleræque artes illæ superstitiosæ. Quod si fuc-M 3

182 Pralectio II. ad Spartiani Hadrianum.

fuccessum in Persas parem spondebat Natalis Alexandri Imperatoris quod in eundem incidiffet diem quo Alexander M. excesserat è vita; quid. ni & illi speranda esset Alexandri M. fortuna qui eundem habuisset cum eo Natalem? Quidni & Alexandri Imperatoris felicitatem expectare ille potuerit qui eundem habuisset cum Alexandro Imperatore Natalem? Et quidem eo magis observandi erant Imperatorum Natales, quod nati fuerint plerique privati, quo magis Natali quam majorum stirpi consecuta dignitas videretur imputanda. His itaque conjectoribus colligendi erant Principum Natales, aliorumque qui Fortunati censerentur, hominum; ita nimirum consultoribus facilius imposituris, siquis Regium habuisset aut Imperatorium Natalem. Magnam sane litem fecit Astrologis Natalis Augusti in signo Capricorni.

VIII. Etiam privatorum hominum infignium Natales erant notiffimi Ita nimirum faciles erant, ut cognoscerentur, Principum Natales. Addo præterea, ne illos quidem Natales suisse, apud Romanos, cognitu difficiles qui suissent privatorum, ut proinde vel privatorum Natalium tradi-

tio potuerit facillime conservari. Jam enim vidimus in more suisse ut privati quoque, saltem qui non ex ima essent plebe, suos celebrarent Natales. Hac occasione conviviis amicos accipiebant, libum Genio & minora Sacrificia sobtulerunt, & mero eundem persuderunt, vestibus ipsi candidis, & corporis cultu nitidissimi, cum mali ominis loco haberetur seu cultus squalor, seu quod aliud tristitiæ, in die Festo, Argumentum. Hæc itaque efficiebant ut essent Natales, dum ipsi vi-

Y

11

P

to

te

tu

110

lė

pr

ın

in

era

lu

in

de

one

eni

fed

die

Na

pra

qui

rat

cor

ann

verent, exploratiffimi. Posteris vero illos commendabant Scripta ingeniorum elegantiorum vivacissima. Ut enim Nuptias celebres fecerunt Epithalamiis, fic Natales Scriptis Genethliacis feu Natalitiis , tam Poetarum quam etiam Oratorum. Poetarum multa habemus dona Natalitia. Et Oratorum quoque quales fuerint Orationes Genethliaca, descripsit b Dionysius Halicarnassaus. Inde intelligimus de anni tempore agi solitum, hyeme natus fuerit infans, an vere, an aftate, an Autumno? Etiam de ipso die mensis, cui Deo fuisset sacer, quæ nota diem defignabat in receptis Kalendariis luculentissime. Additum deinde proculdubio fiquis præterea alius Vir magnus eundem habuisset cum infante Natalem. Inde enim captabant reruin ab infante gerendarum auguria. Inde consentaneum erat ut fuerit etiam Poetis & Oratoribus fupellex luculenta Natalium, & quidem Scriptis confignata in omne ævum duraturis.

Scriptis præterea Natalitis accedebat & aliud Scripti genus, Inscriptionum nempe Sepulchralium. In illis enim non anni modo quos vixissent, sed & menses etiam designatos videmus, & dies. Menses autem illi & dies à supremo, quem celebraverant, Natali numerasse videntur. Addunt præterea multi & diem emortualem, qui facili supputatione diem Natalem de ratissime. Et vero diei emortualis

IX.
Inferiptionibus Sepulchralibus, celebritatibufque perpetuis confervari folita Natalitiorum memoria, etiam privatorum.

qui facili supputatione diem Natalem dedit accuratissime. Et vero diei emortualis memoriam conservabant samilia posteri aliquantisper sacris anniversariis. Immo stipendiorum hoc nomine relictorum meminerunt sape Pandesta, sic etiam

b Tixo. Paropex.

ut gravi mulcta damnandus esset hæres, in usum Dei aut Communitatis, ni ea observanda curasset Diem octovum, nundinarium scilicet, & primum saltem anniversarium observarunt fere omnes; unde etiam fluxit usus commemorationis octonaria & annua, in facris quoque Eucharisticis, etiam apud Christianos. Sed erant & aliæ quoque commemorationes perpetua. Commemorationes annuas habebant Romani, non solum die cujusque emortuali, sed simul omnium præterito anno defunctorum, mense lustrico Februario. Sic & Graci una eademque annua commemoratione omnes conjungebant qui Bello obierant, aut publico aliquo patriæ commodo vitam impenderant. Immo Heroum istiusmodi memoriam coluerunt sacris annuis perpetuis. Sic certe cæsorum in prælio Marathonis & Plataensi memoriam Sacris colebant perpetuis, dum florebant, Graci. Sic & diem quo cecidere trecenti Fabii ad Cremeram celebritate an. nua perpetua celebratum constat è Fastis covidii. Ita quidem Romani veteres. Juniorum & major ambitio, & frequentiores adeo annua illæ celebri-Etiam perpetuam Natalis memoriam perpetuis in eam rem dicatis sumptibus, constituit apud Gracos Epicurus. Et perpetuam filiæ memoriam Cicero, & perpetuam Epiphanis Hæretici Discipuli Secta Carpocratiane; & perpetuam Caio & Lucio Cæsaribus Augusti nepotibus, egregio illo monumento Pisani. Ne dicam & alios innumeros qui stipendia perpetuis Corporibus. legaverunt, hoc iplo fine ut memoriam sempiternam conser! varent. Et quidem monumenta illa Sepulchralia, pro Reip. Romana constitutione, erant omnium

in

in

ne

qu

iri

ni

qu

lu

mi

um

fcr

lis

tre

bus

fans

nia,

app

den

na i

non

pau] lu[tri

die g

festa

dA

vivacissima. Erant enim in eorum opinione admodum sacra, nec sacile reperiri potuit tam impius quispiam, & ab omni Religionis sensu destitutus qui vel ausus suisset illa violare. Et tamen habebant potentissimos vindices, ne sacile posset quis quippiam innovare. Tuebantur hardes, impii habendi per Leges Testamentarias, & Testamenti benesicio multandi, siquas aut ipsi intulissent, aut ab aliis illatas, non ulti essent, injurias. Tuebantur & Pontifices, quorum injussu ne quidem hæredes illi, quos monumentum sequebatur, poterant, vel donis corrupti, vel pactis irretiti, monumentorum Scripta corrumpere. Ita nimirum munita est traditio dierum emortualium quæ juncta annis vitæ mensibus & diebus, sacili supputatione munivit traditionem diei Natalis.

Erat præterea & aliud quoque adminiculum conservandorum Natalium. Cives enim omnes ingenuos describi oportebat in Urbium matriculu in quibus domicilium habebant Patres. Nempe pro Gracorum moribus, die à Natali 5°. lustrabatur infans, quam diem à lustrandi cærimona, nunc ΔρομιάμΦιον, nunc ΑμΦιδεόμια,

S

0

ח'

1.

i.

-

it

&

lo e-

t.

ria,

m

12:

X. Natalium memoriam confervavit disciplina veterum de ingenuorum liberis in matriculas referendis.

appellabant, & Deo dicabant Αμφιδεόμω, si quidem audiendus sit Æschylus: 10°. deinde die nomina infanti imponebant, quod tamen saciebant nonnulli, teste de Aristotele, die potius 7°. Romani paulo aliter, uno enim eodemque die lustrico, & lustrabant infantem, & nomen etiam imponebant die 9°. si masculūs suisset partus, sin fæmellus, 8°. Hæc seta e Nominalia appellabant, & Deæ Nundinæ

facrabant, unde intelligimus Romanorum nundinis respondisse festa illa in Nominalibus masculorum ut proinde fuerit dies à partu duntaxat 8. si diem partus ipsum excludas; 9. vero si ita supputatio instituatur ut utrumque terminum includat. Sic enim numerari solebant Romanorum nundina. Hæc viri doctissimi, noster f Montacutius & & Meursius. Unde constat apud Gracos festivitate duplici, apud Romanos, una faltem, infignem fuisse Natalem. Justit præterea Marcus, (& primus jusfit, fi nostrum audiamus vitæ h Marci Scriptorem qui vulgo Capitolinus habetur) apud præfectos Ærarii Saturni unumquemque civium matos liberos profiteri intra tricesimum diem. Ita factum ut è publicis Ærarii Archivis de Natalis tempore constaret. Id fecit, ni fallor, primo Marcus, ut præceperit professionem illam intra tricesimum à Natali diem esse faciendam, quod observasset parentum arbitrio relictam professionem, dum de die in diem differretur, nonnunquam oblivione penitus fuisse prætermissam; Atg; inde factum ut infans de statu periclitaretur, dum Archivorum illo testimonio careret. Decrevit itaque in posterum ne liceret professionem ultra diem tricesimum prorogare, quocunque demum prætextu. Cum enim facile constaret, recenti memoria, de Natalibus liberorum, facile professionem illam parentes de die in diem proferebant, præsertim siqui essent faciendi sumptus. Professionem illam sequebatur descriptio, seu am 2eaΦn, qua nomen infantis à Præfecto Ærarii publicis Actis inlerebatur; sic enim loquitur noster in Gordiani vita Capitolinus. Acta enim publica

f Montac. Orig. Eccl. Part. prior. n. 103, 104. g Meurs. Gree. Fer. b Marc. c. 9. i Gord. c. 4.

01

CO

tri

eff

ffa

ter

fuit

vin

pior

Ma

que

nes,

Pare

rant

di n

non

tanq

ferip

celet

natus

conft

lua fa

rea &

ment

rano.

Dom

tyr, c

mere nomin

Teme

F

omnia appellabant quæcunque à Notario publico conficerentur. Nec vero otiosa sunt in hac Marti lege, verba illa, nomine imposito, ut putat Salmassus. Id enim voluit Imperator, diem illum tricessimum, non à Natalibus, sed à Nominalibus, esse numerandum. Sic tamen satis manisesto constabat de die Natali, cum & Nominalia certo à Natali intervallo celebrarentur. Sic itaque ex Assis publicis Ærærii Saturni Natales colligi poterant eorum qui Roma nati essent, ut noster suit Hadrianus. Nec dubium quin etiam in Provinciis idem sit sactum à Magistratibus Municipiorum & Coloniarum.

Hoc itaque primus introduxit Marcus ut limitem designaverit infraquem faciendæ illæ estent professiones, quas alii ante Marcum Principes Parentum ipsorum arbitrio permiserant. Morem certe insum referen-

Mos ille liberos ingenuos in matriculas referendi antiquissimus.

rant. Morem certe ipsum referendi nomina liberorum ingenuorum in Acta publica, non potuit inchoare Marcus, nec potuit Marco, tanquam primo Autori, tribuere qui vitam illam scripsit Autor. Erat sub Augusto professio illa celeberrima Romani orbis universi quo tempore natus est Orbis universi Salvator. Eam autem constat in Provinciis, unde ortus est Dominus, in ua factum esse cujusque civitate. Erant præterea & aliæ quoque ejusdem descriptiones quarum mentionem habemus in Marmore ejusdem Ancyrano. Inde factum ut ad Alta illa publica, de Domini nostri Natali provocarit S. Justinus Martyr, qui tamen scripsit ante legem Marci. Temere nimirum ille, ni etiam sub Augusto fuissent nominum liberorum in Actis publicis descriptiones. Temere item, si etiam ante legem illam Marci, frequentes

te

m

fir

no

ru

fer

tal

tio

fce

fce

ret

cui

eti

anr pos

in t

nor

obi

imp

ord

tur,

fier

Pra

rant

aliq

quæ

fatis

initi

tiun

tio

num

Sult o.

peri

frequentes fuissent Parentum neglectus. A fuis proculdubio temporibus, quibus neglectus illos rariores noverat, judicium fecit de temporibus Augusti. Nec enim Acta vidit ipse, sed e disciplina, quæ tum vigebat, Imperii Atta fuise publica præfumpfit. Nec aliunde quan ex Asia illis publicis ætatem longavorum deprompsere qui scripserunt de Macrobiis, Plinius, Phlegon Trallianus atque Lucianus. Quod atatem eorum adeo designent accurate è tempore Natalium in Actis publicis explorato collegerunt. Et habent tamenilli exempla non in Urbe duntaxat, sed & in reliquis etiam Italia Provinciis; nec in Cafarum duntaxat, fed & Consulum, temporibus. Inde intelligimus tam in Urbe quam in Provincies, fastem Italian, etiam ante tempora Augusti, Natalium conservandorum illam viguisse disciplinam. Post tempora autem Augusti ita Parentum intererat liberorum nomina in Acta referre, ut proinde non sit quod sæpe neglectuin suspicemur Parentumilled in liberos officium. Magna erant ex Edicto Augusti, avideque expetita Jura trium liberorum, in causis Testamentariis & in immunitate à tutelis a liisque munerum oneribus. Nec vero accipiebantur in censum liberi alii præterquam ingenui, nec enith alios habebat in potestate pater. Imo nec alii Matri proderant. Proinde utriusque parentis intererat de liberorum ingenuitate firmilfima habere Testimonia, quæ tamen nulla firmiora esse poterant quam Actorum publicorum. Itaque parentes minus alioqui, quam folent parentes, officiosos, sua tamen causa oportebat, libe rorum statui per prosessionem prospicere. Ne dicam & alia parentum commoda per liberorum in potestate positorum peculia & hæreditates. Poterant

terant esse fortasse parentes nonnulli non officii modo fui, verumetiam commodi negligentes. Multi tamen esse vix poterant. Nec proinde verifimile est multos fuisse liberos quorum nomina non fuissent in matriculam Civitatis relata.

Nec vero nomina duntaxat ingenuorum necesse erat ut in matriculam re- Eandem Naferrentur, fed & atas, & dies ipfe Na- falium confertalis. Multæ enim à Natalis cogni-tione rendebant gravissimæ Juris di-tæ in Jure di-

it

d

11-

in

2.

6-

m.

10

ne

11-

ta-

en-

Ne

um

Poant

sceptationes. Inde nimirum cogno- sceptationes. fcendum erat cum excedere oporteret ex officio Tutoris, & succedere in eorum locum Curatores; pupilli nimirum anno XIV. Inde etiam cum & Curatoribus liberandus esset hæres. anno XXV°. Inde & de aliis omnibus hæredis podis aut fidejuffionibus. Restituendus enim erat in integrum, fi annum prædictum ætatis XXVm. nondum attigiffet. Inde etiam cum & munia illum obire oporteret, & cum immunitatem, aut honestam impetrare liquit è castris missionem. Inde cum in ordinem equestrem adscribi per Leges permitteretur, aut etiam Senatorium. Inde cum Tribunus fieri posset, aut Quastor, aut Ædilis Curulis, aut Prator, aut Consul. De his enim omnibus Leges erant Annaria. Sed fatis erat (inquietis) rudis aliqua atque minime accurata atatis cognitio, que haberi fine matricula poterat. Imo non fatis erat. Certum erat apud Romanos diei initium à media nocte, & certum item anni initium, pro Lege Annaria, à Natali. De diei initio testes habemus Plutarchum, Gellium, Censorinum & Macrobium, & in Digestis etiam Jurisconsultos. De anni etiam initio exemplum initio superioris Prælectionis affignavimus, quo Natalem Hadriani

Hadriani sequenti anno accensendum ostendimus. Idem & in aliis quoque id genus numeris obser. vari poterit. / In honoribus certe annum k captum pro pleno habendum scribit Ulpianus. Et verout longe certior, fic & aquior, erat probatio illa à monumentis publicis, quam alia illa quæ à domesticis erat privatisque Amicorum petenda Testi-Studiis hæc partium iniquis erat obnoxia in necessitatibus domesticis; illa alienior ab omni partium studio, seu odio seu favore. Itaque cum Roma natus fuerit Hadrianus, poterat Spartianus vel è civitatis Matricula, Adique publicis, ejus Natalem eruere. Hæc potuit si privatus fuisset duntaxat Hadrianus. Sed cum Divus fuerit, Natalem ejus adhuc illustriorem fecit cultus ille in æde Divorum omnium, Inscriptionesque in mole Hadriani, ut nulli fuiffent alioqui Historici qui Natalem ejus scriptis, in usum posterorum, tradidissent. Nulla itaque est ratio cur de Natalium certitudine dubitemus.

His porro matriculis & tabulis censualibus debemus stemmata virorum illustrium, quas quidem tabulas summa cura observari solitas, observavit Casaubonus.

k.Dig. L. L. 4. 8.

Præledio

L

Ro

R

w

ab Hantea dem Sed r

videra

Prælectio III. ad Spartian. Hadrian.

APRIL. 26. 1689.

Ut Romæ natus, & Civis tamen Italicensis, fuerit Hadrianus.

Romæ Nasci potuit, & Cives esse Romanus, Hadrianus, qui tamen idem Civis fuerit Italicensis. § I. Vetustior Hadriani Civitas Adria jam diu ante Hadrianum Civitate Romana donata est. § II. De Jure Coloniæ & Muncipii. § III. Italis Colonis concessa Civitas Romana cum Jure Suffragii. § IV. Patria nativa censeri solebant veteres potius quam adscititia. § V. Cur Syri nomen aversatus fuerit Alexander Severus. § VI. A Patria illa nativa Nobilitatem censebant veteres, & a gestis in Urbe Romana majorum honoribus. § VII. Male Hadrianum veteres nonnulli pro externo habebant. § VIII.

Spart. Adrian. c. 1.

Atus est Romæ] Ita noster. Et Romæ nasci tamen originem Hadriani vetupotuit, & Cistiorem à Piceni Adria, posteriorem vis effe Romaab Hispaniensium Italica idem paulo nus , Hadrianus, qui tamen antea deduxerat Spartianus. Et quiidem fuerit Cidem natum Italica tradit Eutropius. vis Italicensis. Sed rectius proculdubio Spartianus, qui non Marium modo Maximum, sed Libros de vita sua ipsius viderat Hadriani, in quibus Patriam ab eo prætermiffam

missam fuisse nullatenus verisimile est. Hæcita conciliat Cafaubonus, ut parentes Hadriani domicilium Italica habuerint, Romam autem non aliter quam rationibus ipsorum id postulantibus commearint. Verum illa scripsit parum enucleate vir alioqui lon. ge doctiffimus. Quafi vero non multas habere civitates unus idemque potuerit Hadrianus, aut Roma natus non idem tamen esse potuerit Italicensis. Erat tamen hoc in Athletis & Sophistis longe frequentissimum, ut plurimis fuerint ascripti civitatibus, eorumque juribus fruerentur. Satis hoc ab aliis observatum est qui Commentarios in Inscriptiones Arundelianas elucubrarunt, & ab 0. Etavio * Falconerio, in Inscriptiones Athleticas, & Joanne b Jonsio de Scriptoribus Historia Philosophica, viris longe eruditissimis, ut nobis proinde exempla colligere fit plane supervacaneum. Aut quafi qui diversis fuisset ascriptus civitatibus, non idem possit in illis diversa etiam habere domicilia. Imo causam illam ipsam memorant Romani Jurisconsulti illius qui diversis in Urbibus diversa etiam habuisset domicilia, & præcipiunt illi diverfarum etiam, in quibus domicilia haberet, Urbium munia obeunda. Aut quasi denique honores Romie gerere potuisset civis Italicensis, qui idem civis non fuisset etiam Romanus. Satis illa Casaubonum monere poterant, qui Roma Quastor erat, qui curavit Acta Senatus, qui Tribunus erat Plebis, qui Prætor & Conful, necessario Civem tuiffe Romanum, cum tamen nullum legamus Principem qui Civitatis jure ipsum donarit Hadrianum. Habuit itaque à majoribus tam jus Civitatis Remanæ quam habuit etiam municipii Italicensu. Imo Maryllinum Hadriani atavum primum e fami-

dr

E

illi

que

era

lud

fopi

man

rebe

d Pri

XX

fe ip

mitii

rent

c F

Hadrian. Romæ natus, Civis erat Italicensis. 193 lia dixerat Spartianus Senatorem Populi suisse

Romani.
Avita itaque Civitatis Romana ju-

11

a

01

11-

nm.

fis.

ni-

lia

Vetustior Hara, non ascritia aut secum nata hadriani Civitas buit Hadrianus. Quare ita Italicenfis Adria jam diu dicendus non est quin idem recte ante Hadrianum civitate etiam dici potuerit, fueritque, Ro- Romanadonamanus. Quod fi Italica nasci potuerit ta est. civis Romanus, cur quæso Roma nasci non potuit qui tamen fuerit municeps Italicensis? Tam hæc invicem non pugnant, ut non fuerit utrumq; veriffimum, qui municeps erat Italica, eundem etiam civem fuisse Romanum. Cum duæ effent in Italia Adriæ, Piceni alia, alia Veneta; Piceni tamen erat Adria illa, non Venetorum, unde ortum duxit Hadrianus. Id verbis difertissimis agnoscit Victor Epitomator : Ælio (inquit) Adriano Trajani Principis consobrino Adriæ orto genitus, quod oppidum agri Piceni etiam mari Adriatico nomen dedit. Confirmatque Spartianus, dum originem Hadriani vetustiorem deducit à Picentibus. c Picenos autem illis accensent Autores qui in Bello Sociali, quod & Marsicum appellant & Italicum, partium erant à Romanis adversarum. Coepit Bellum illud anno V. C. Varroniano DCLXIIIº. tandem sopitum receptis primo in Civitatem illis qui Romanis fidem servaverant, postea etiam ipsis illis rebellibus. Sed duo erant pacis illius gradus. Primus nimirum qui illos non in tribus Veteres XXXV. admitteret, fed ut novas tribus VIII. per se ipsi constituerent. Sic enim factum ut in Comitis tributis potiorem partem semper obtinerent cives veteres, quod factum Strabone & Catone

c Flor. III. 18. d Sigon. de antiq. jur. Ital. L. III. c. 1.

COSS, anno V.C. DCLXV. Hoc cum novis civibus minus gratum esset, secundus deinde gradus factus est ut novæ tribus per veteres distribue. rentur, unde factum ut veterum quoque tribuum fuffragia multitudine fua novæ tribus nonnunquam vincerent. Cum scilicet plurium tribulium fuffragia potiora haberentur in Tribu, & plurium item Tribuum in Comitiis Tributis. Obtinuit id circa annum DCLXX. viz. ante Natalem Ha. driani annum circa CLIX. Tunc potuit Senator esse atavus Hadriani Marullinus, non certe avus, ut habent receptæ Editiones. Sed vel inde conftat melius habere Editiones veteres in quibus & Venetam Egnatii, & Codicem etiam Palatinum & Robertum Bononiensem, qui atavum Hadriani, non avum, illum faciunt Marullinum. Ita factum ut qui civis fuisset Adria, eundem etiam agnoscerent pro cive Romani; sic etiam ut locum habere potuerit in Senatu, ne reliquos negatos ei suspicemur honores Urbanos.

De Jure Colonia & Muncipii. quod nescio an ipse intellexerit, qui
primus explicare conatus est, e Aulu
Gellius, discrimen scilicet inter muncipium & coloniam. Ostendit ille potiori loco suisse muncipia,
& in eo suisse potiora quod propriis viverent legibus, cum legibus Romanis constringerentur coloniae Romanae. Recte nimirum illa procedit Argumentatio si & reliqua paria utrobique supponantur. Alioqui non procedit. Id vero ut sactum sit nondum explicuit Gellius, quod tamen
è nostro, ni fallor, intelligemus exemplo. Cum
primum novam illam urbem yulneratis suis con-

X

n

ce

eff

ali

tiu

Sal

fcri

tiffi

Ade

adfa

oriu

tem

qua

anos

Scrib

bia, alios

migr

Hadrian. Romæ natus, Civis erat Italicensis. 195 deret Scipio, Italicam illam ex eorum patria, non Romanam, appellavit. Inde intelligimus milites illos non legionarios fuisse, sed auxiliares, ex eadem illa nimirum Italia quæ jam delectum præbuit, nondum scilicet civitatem adepta Romanam, quæ postea Bellum sociale gestit in Romanos, quod & Italici nomen ab ipsis illis Italis accepit. Italiam vero illi potius quain unam aliquam Italiæ urbem propterea patriam agnoscebant, quod ex urbibus variis delecti, unam propterea Italia urbem ne quidem potuerint Metropolim agnoscere. Inde factum ut (cum è multis Italia Urbibus confluxissent novi illi Italicæ Hispanienses coloni, cognomen à sua urbe duxerint, ut à colonis reliquis distinguerentur, majores Hadriani. Hoc ipso certe gentili nomine ab urbe Adria ducto, usus est Latina Lingua Auctor maximus Varro. alia quoque exempla habemus multa Urbium gentiumque in cognomina transeuntium cum Civitatis Romanæ jura adepti effent Urbium Gentiumque incole. Ita cognominatos legimus, Afros, Marfos, Sabinos; imo hac ipía forma, Sabinianos atque Pelignianos. Suntque istiusmodi exempla in adscriptitiis præsertim illis Italiæ civibus frequentissima. Erat nimirum in more, in privatis etiam Adoptionibus, ut quoties ex una familia in aliam adscisceretur filius adoptitius, prioris tamen unde oriundus fuerat familiæ memoriam cognomine faltem gentili retineret. Et quidem eadem illa, de qua agimus forma, etiam Grammatica. Sic Fabianos legimus, Amilianos, Domitianos, Claudianos, Scribonianos, Aurelianos, è gentibus nimirum Fabia, Amilia, Domitia, Claudia, Scribonia, Aurelia, aliosque ad eandem formam infinitos. Id cum in migrationibus è familia una in aliam familiam factum

1-

ctum videamus; cur etiam observatum miremur quoties è gente una & civitate in aliam migraretur gentem atque Civitatem? Itaque Italia erant coloni illi Italicenses, urbis Romana non cives, sed sotii, nec legibus proinde Romanis, sed Italorum propriis obnoxii. Postea civitatem Romanam adeptæ funt Urbes illorum Metropolitana, Italia scilicet illius unde ipsi ortum duxerant, quæ non modo Latio opponeretur, verumetiam Gallia Cif-Et jure coloniarum participes facti funt earundem gratiarum Italis (fi ita loqui liceat) Italicis concessarum Itali quoque illi Hispanienses. Licebat itaque illis jam Roma domicilia possidere, cum antea Urbe pellerentur Itali non cives. Licebat & suffragia ferre, si adessent; & accipere, & honores Urbi proprios ambire, qualis erat ille certe, quem consecutum legimus Marullinum, Se-Ideo populi Romani Senator factus dinatorius. citur, quod novus ille esset, & quasi alienus honor in cive Italicensi. Non quod nomen Senatoris decurionibus muncipiorum fuerit attributum, (recentiorem enim existimo urbis Senatoria in Vienna appellationem ætate Spartiani, fiqua tamen unquam fuerit in Scriptis genuinis minimeque suspectis) sed quod muncipiorum illi de Curia nuncupati decuriones eodem fungerentur officio quo functi funt in Urbe Romana Senatores.

IV. Sed pauci erant admissorum in Ur. Italis Colonis concessa civitas Romana cum Jure Sufferagii. tuerint, nec pateretur trinundim spatium, legibus ferendis constitutum, ut multi Romam possent appellere. Ita sactum ut res plerasque leviores suffragiis Italorum nequidem expectatis deciderent cives Urbani. Oc

currit

4

fe

u

tr

fti

de

Hadrian. Romæ natus, Civis erat Italicenfis. 197 currit huic difficultati Augustus, Italosque jure ac dignatione Urbi quodammodo (inquit Suetonius) pro parte aliqua adaquavit, excogitato genere suffragiorum, quæ de Magistratibus Urbicis decuriones colonici in sua quique colonia ferrent, & sub diem comitiorum oblignata Ramam mitterent. Erat itaque Italica Urbium Italicarum, in quibus erat Hadriani patria vetustior Adria, colonia verè proprieque sic dicta; Urbis Romanæ colonia dici non poterat quæ diu antea deducta fuerit quam Urbis jura fuisset consecuta. Sed illæ Urbes Metropolitanæ Italiæ antiquæ coloniæ dici poterant quod in Urbem recepta, potius quam ex eadem emissa viderentur. Inde factum ut leges antiquiores proprias conservarint. Nec enim illis derogabant jura illa nova ascititia Urbis Romana. Non itaque à propriis Curiæ suæ muneribus municipiorum nomen id genus Urbibus attributum est, quas Romani municipia potius quam Colonias appellabant, sed quod fierent muneris cum populo Romano honorarii participes, à quo munere (inquit Gellius) capessendo appellati videntur. Coloniarum ait aliam esse necessitudinem: nec enim illas venire extrin-Jecus in civitatem, (ut veniebant aliarum gentium in jura Civitatis admissarum coloniæ, qualis nostri Hadriani patria erat Italica) nec suis niti radicibus (ut nitebantur gentium illarum urbes Metropolitanæ) sed ex civitate propagatas, & jura institutaque omnia populi Romani, non sui arbitrii, habere, inde nimirum, quod stripem etiam haberent ex origine Romanam. Videmus itaque ut Orbis Civitatisque nomen, florente Imperio Romano, de Urbe alia quam Romana usurpari non solebat;

n

1-

1-

10

1-

0-

m,

ım

ris

fic & Coloniæ nomen de aliis non usurpatum quam de Urbis Romanæ Coloniis; alias tamen Urbes in Romanæ Urbis munera admissas, municipia re-

ctius illos appellasse quam Colonias.

Cum quis autem plurium Civita-Patria nativa tum jura haberet, potior tamen illa censeri solevisa est ex qua ortum duxisset, & stirbant veteres pem familiæ. Sic enim invicem dipotius quam stinguunt nativa Civitatis jura à inribus civitatum ascititiarum. Αρίσωρχον Αλεξαιδρία Deore, Ouver Samothracem dicit fuiffe & Suidas. Pofidonium Apameensem, νόμω Rhodium, h Lucianus. Simmiam Rhodium, if apxns Samium, rurfus i Suidas. Idem & Dionysium Alexandrinum ait Thracem tamen à Patre fuisse Tero. Sic & Epigonum 1 Athenæus Φύσει Ambraciotam, δημοποίητον vero indigitat Sicyonium, quem Wes m Pollux Ambraciotam, mun Sicyonium censet. Sic de supradicto Posidonio a Strabo: επολιτευσειτο μεν εν Ρόδω C εσοφίς Δσεν ήν δε 'Amaμευς εκ της Συρίας. Sed vero quoties civitatem fimpliciter denotant Autores, non 9602005 illam, non νόμε, non πμής, non πολιτάσε, non δημοποίητον indicant; sed φύσεως, sed χώες, sed illam potius qua fuerat & apxns. Sic Apollonium Ægyptium nuncupat 'Theophilus Antiochenus, Pufidonium Apameensem P Lucianus, Athenæus, Proctus, Theodorum Rhetorem Gadaraum Quintifiamus. id plerunque reprehendant, & pro Sur fueias confessione habent si quis ab alia quam stirpis Civitate appellationem affectasset. Id scilicet no.

I

et

di

er

CC

DE

Si

ali

eti

mı

Sei

noi mui

bar

pub

lib.

g Suid. Active. b Lucian. Macrob. i Suid. Equa. k Suid. Active. l Athen. Deipnof. V. 25. m Poll. Onom. IV. 9.2. n Strab. Geogr. XIV. o Theoph. Ant. L. III. ad Autolyc. p Lucian. Macrob. q Athen. Deipn. VI. 13. r Procl. Comm. 3. ad l. 1. Euclid. Quintil. Inft. III. 1.

Hadrian. Romæ natus, Civis erat Italicenfis. 199 tat in Theodoro Rhetore Gadarao Quintilianus. quod se dici maluerit Rhodium. Id in Apione Judxorum hoste infensissimo I Josephus, quod, cum esset Oasi, Ægyptia civitate, oriundus, veram tamen patriam abjurarit & genus, & se Alexandrinum potius mentitus fuerit, quo facto illum confesfum dicit μοχθηρίαν το χύες, seu generis pravitatem. Quod cum patria & genus abjuraffe dicit Apionem, & quod generis pravitatem inde colligat ab eo agnitam; facile inde intelligimus à generis patria fuisse denominandum. Vix enim est alioqui quod dubitemus, quin qui legationem publicam Alexandrinorum nomine obierit ad Caium, is πολιτείαν etiam fuerit confecutus Alexandrinam; nec in eo mentitum esse Apionem, quod se civem Alexandrinum professus sit. Erant enim Legationes illæ inter municipiorum munera quæ non ab aliis præterquam municipibus essent obeunda, ut discimus è Pandectis. Id tamen duxit dignum reprehensione Josephus, quod maluerit Apion à civitate honoraria, quam natali cognominari. Id denique optimo alioqui Imperatori v Alexandro Severo exprobratum quod Syrus effe nolebat.

n

-

-

2-

-

0-

0-

ib.

m.

at

Erat tamen cur Syri nomen præ vI. aliis gentium à Romanis diversarum cum nominibus aversaretur alienissis fuerit Alexanmus à fastu Imperatorio Princeps. der Severus. Servis nulla erant apud Romanos familiarum nomina gentilitia, sed vel ab oppidis Patronis, vel municipiis, vel societatibus aut fanis quibus serviebant, teste *Varrone, si quidem servi suissent publici; vel à Dominorum etiam privatorum pla-

t Joseph. c. App. L. II. u Vit, Alex. c. 28.64. x Var. L. L. lib. VII. p. 100. VIII. 112.

citis; vel à gente ipsa unde servi fuerant oriundi-Frequentissima legimus in hoc postremo genere nomina servorum, Syros, Davos, Getas, Sardos, Lycifcos, vix tamen aliud frequentius quam Syro. rum. Non quod frequentiora fuerint cum Syris Bella quam cum aliis gentibus finitimis, qua mancipia bello capta frequentiora suppeditarint; fed propter fervile potius illud, & Regibus addictum ingenium quod in Syris, gentibusque Orientalibus fere omnibus, reprehendunt Veteres. Tum enim Regum nomen libertati infensum credebant veteres tam Graci quam etiam Romani. Et Jus etiam Regium, pro eorundem Scriptorum sententia, idem fere erat cum herili. Nec illud fane immerito, fi ex Orientalium Regum jure de Jure Regio statuendum sit. Plane herile Jus illud Regium est à Mose, pro Orientalium Regum more, descriptum. Idemque valent in veteris Imstrumenti sermone Rex & Dominus, Subditus & Servus. Jus enim Regium è Jure herili ortum existimo. Ita factum ut ne quidem Natalium honestatem sonare videretur, etiam in ingenuis, nomen illud Syri. Proinde mirum non est, si mali etiam ominis appellationem vitarit prudentissimus Imperator. Dandum nimirum erat hoc etiam alienis opinionibus, etiam receptis temporum superstitionibus, utcunque fuisset ipse tam à superstitione, quam à fastu, alienissimus. Decuriis certe & ordinibus boni omnis nomina præficere folebat fuperstitio Romana, Faustos, Felices, Fortunatos, Victores. Milites nimirum istiusmodi boni auspicii nomimbus appellavit, Quanto magis hoc in Imperatore observandum erat à quo Reip. caperentur auguria. Verum hæc obiter dicta sufficiant, ut principum Optimum

R

n

bi

gr

quat

lit

en

rit pri

lia

fui

tori

Tun mili

Hadrian. Romænatus, Civis erat Italicenfis. 201 Optimum ab Historicorum reprehensione vindicarem.

e

n

e

.

).

0

18

4. m VII

Ut itaque Roma natus fuerit A Patria illa Hadrianus, 20085 tamen & Quozus Nativa Nobipatria ea erat unde stripem duxit, velitatem censetustior Adria, posterior Italica. Sed bant veteres. & à gestis in vero à patria stripis & familia de san- Urbe Romana guinis nobilitate judicatum est. Data majorum bonoribus. enim Civitates honoraria erant plerunque recentiores, & nonnunquam propriæ personarum. Ut itaque, florente Romano Imperio. Civitas ipsa Romana omnium erat nobilissima; sic & illi quoque in ea Civitate nobilissimi habebantur qui stirpem in ea civitate haberent antiquissimam. Sic itaque Marcum baud dubie nobili fimum pronunciat Eutropius, quod originem paternam haberet à Numa Pompilio, maternam à Salentino Rege Malennio Dasumii filio, nostro teste Spartia-Erat itaque hoc capite Mareus longe nobilior Hadriano, quanquam neuter esset origine Romanus. Erat enim & Numa oriundus è Sabinis. Sed diu antea admissi in Urbem sunt Sabini, regnante Romulo, quam Itali majores Hadriani, quos bello tandem Sociali Civitatis participes factos esse diximus. Erat præterea & alia nobilitas familiæ à gestis in Rep. honoribus. Distinguit enim Eutropius in Trajano, ut antiqua magis fueritejus familia quam clara, quod Patrem habuerit primum è familia Consulem. Erat, itaque ea famiha clarior quæ antiquiores ediderat Consules, fi fuiffet Consularis; aut Pratores, fi duntaxat Pratoria. Inferiorum enim Quastorum aut Tribunorum, aut Ædilium etiam Curulium rationem in familia nobilitate censenda vix ullam habebant, nifi qua viam sternebant ad honores majores. Augebat familia dignitatem, fi aut Dictatores habuiffet aut Consules qui Consulatus gestissent frequen. tiores, auttriumphales. Cum enim e Confulariqus præcipue & Prætoriis constaret Senatus, præter Senatores pedaneos; inter Consulares tamen eo quiso: capiebat priorem in Senatu locum quo gefferat honorem illum frequentius. Et quidem in atriis, ubi majorum erant imagines, facile apparebat familiæ nobilitas, fi longo censerentur, ut loquitur Juvenalis, ordine; illud Antiquitatis Argumentum erat, quo nempe plures effluxissent à primo familiæ conditore generationes. Habebant etiam Imagines infignia gestorum à familia honorum, & insignia etiam triumphalia. Hæc ad familiæ claritatem maxime faciebant, ut quanquam Senatores omnes Clariffimi censerentur, Clariores tamen effent familia illæ quæ rebus gestis & honoribus fuissent infigniores, utcunque minus Antiquitate commendabiles. Sic itaque de genere Hadriani judicandum erit. Qua İtalus, cedebat iis qui jam antea cives erant Romani quam Italos Romani in Civium censum recepissent. Qua atavum primum è Familia COS. habebat, cedebat iis qui Majores jam antea habuissent Consulares, ne dicam Dictatorios atque triumphales.

VIII. Sed male tamen illum advenis acMale Hadrianum veteres
nonnulli pro
externo habebant. Roma, seu per Italiam orti Imperium
rexere: hinc advena. Unde compertum est Urbem
Romam externorum virtute crevisse. Quae ille sere
ex alio exscripsit Victore qui scripsit de Casaribus.
Et nomine externorum tres deinde secutos Princi-

ei

CO

u

lu

aa

bei

dr

It

pi

ori

br

pe

tia

nin

Hadrian. Romænatus, Civis erat Italicenfis. 203 pes complexus est, Nervam, Trajanum, Hadrianum. Recte quidem ille aliquatenus, si de natis in urbe Romana, aut Italia intellexisset, & nomine externorum illos designasset qui nec in Urbe nati fuilfent, nec etiam in Italia. Sed externi non erant in Legibus Romanorum qui in aliis locis nati effent, è stirpe tamen Romana aut Italica. Hi certe Civeserant, nec Prætori Peregrinorum, sed Prætori Urbano, obnoxii in libera quoque Rep. & Romanos etiam honores externis negatos capiebant. Et fuit Hadrianus, ut vidimus, stirpe etiam avita Italus, & qua Italus, à bello sociali, Romanus. Stirpe itaque fuit Romana. Sed & in Urbe ipfa Romana natus, nostro teste Spartiano. Fefellit tamen utrumque Victorem patria ejus Italicensis. Cum enim Italicensem illum in Autoribus dictum reperissent; id illi ita capiebant quasi in municipio ipso Italicensi fuisset natus, quo etiam eodem errore lapfus est Eutropius. Imo confundit omnia hoc in loco Victor Epitomator. Forma vocis Italica in Urbium nominibus minus usitata sic illum fefellit, ut ne quidem vocem substantivam intellexerit quæ cum forma illa adjectiva subintelligeretur. Nec enim de colonia ille intellexit, sed de stirpe duntaxat Italica. Stirpem rursus Italicam ille à patre Ælio Adriano Adriæ orto deduxit. Quasi nimirum Adriæ, non Italica natus fuisset pater ille Hadriani Principis Elius Hadrianus. Sed majores suos Adria ortos Scipionum temporibus Italicæ resedisse in libris vitæ suæ dixerat ipse testis certissimus Imperator Hadrianus, ut e nostro discimus Spartiano. Patrem itaque Adria natum non omnino verifimile est, quod tamen ipsi dicendum

n

15

m

erat qui coloniam quidem nullam, sed stirpem Hadriani duntaxat, noverat Italicam. Utcunque tamen, stirpe licet Italica, alibi tamen quam in Italia natum, minus illi nobilem censuisse videntur, quam qui ex eadem stirpe in ipsa etiam natus suisset Italia.

Præle-

1

F

Prælectio IV. ad Spart. Hadrian.

MAII. 3°. 1689.

De Temporibus Trajani cum Hadriani atate nectendis, & gravibus aliquot de Trajano Dionis erroribus.

Ætas Trajani. S. I. De ætate Trajani in Decebalum moventis refellitur Dio. S. II. Vere Trajanus in Decebalum XLIIdo. Ætatis anno mitti potuit. Sed Imperante Domitiano. S. III. Titulum tamen Imperatorium novum, occasione Expeditionis Parthica, nullum accepit Domitianus. § IV. Trajani ortus antiquior probatur ex Auctoribus Dione ipso antiquioribus. §. V. Erravit Dion, cum Trajanum crederet nec Italum fuisse, nec Italiotam. S. VI. Erravit praterea, quod titulum OPTIMI, non nisi victa demum Armenia, Trajano attributum existimarit. §. VII. Erravit quod Trajanum primo statim Imperii initio Romam venisse crediderit, & movisse in Decebalum. §. VIII. Malignum aliquem Auctorem in Trajani memoriam secutus est Dio, qui Provincias & Trajano victas ne quidem teneri potuisse finxerat, in gratiam Hadriani. S. IX. Malignitatis illius exempla in elevandis Trajani victoriis. S. X. Remesta Trajani a coævis Scriptoribus depressæ plerunque in gratiam Hadriani. S. XI. In rebus Trajani non adeo dignus fide, quam alibi, Dion. S. XII. Cur duos Hadrianus babuerit Tutores. S. XIII.

e-

Pergit Spartianus. Cap. 1.

A C decimo ætatis anno patre orbatus, Ulpium Trajanum Prætorium Ætas Trajani. virum consobrinum suum, qui postea Imperium tenuit,

& Calium Tatianum Equitem Romanum, Tutores ha buit. 7 Decimus ætatis annus Hadriano, quoad maximam ejus partem, in annum Æræ Vulg. incidit LXXXV^m. Proximi enim anni dies habuit duntaxat paucos ad Januarii XXIVm. Eo itaque anno Patre orbatus est, & Tutores modo dictos nactus fuerit Hadrianus. Jam ait Prætorium virum fuisse Trajanum. Ex quo intelligimus jam Prætura functum, & officio excessifife. Recte nimirum. Jam enim antea eum ipsum Ætatis annum attigerat Trajanus, quo potuit Praturam confequi, & gestiffe etiam, per Leges Annarias. E. tatem Trajani ita colligimus. Mortuus est eo ipso die quem Natalem Imperii celebravit Hadrianus, viz. Augusti XIo, ut è nostro discimus Spartiano. Vixit autem, secundum eos qui paulo accuratius tempora ejus defignarunt, annos LXIII. menses IX, dies IV. Eutropius ei tribuit annos duntaxat LXII. menses VI. dies IV. Sed in illo etiam menses IX, alios habere Codices, testem habemus Scaligerum, num. Eufebian. 2132. In menfibus quidem & diebus conveniet ita Eutropius cum Eusebio. In numero annorum non item. Annos enim tribuit LXIII. Eusebius in Chronico, & ex Eusebio magis, quam folet, accurate Cassiodorus. Et quidem majorem illum annorum numerum confirmant Profes Epitomator & Profes, Eusebianis temporibus proximi. Victor ita, ut dicat illum vixisse annos LXIV. Prosper autem ita, ut mortuum dicat anno Ætatis LXIVo. Uterque numero rotundo, non solicitus de minutiis. Natalem autem genitura quo natus est Trajanus, conservavit nobis præstantissimus ille Catalogus Natalium à Bucherio editus cum annexo, ætate Constantii, Kalendario XIVm. Kalend. Octobris, quod quidem Kalen-

e

21

ca

te

ba

en

fta

te

qu

lis

run

Æ

que

vin

rius

adn

dei

pub Exc

qui

aP

Atas Trajani, Erroresque de Trajano Dionis. 207 Kalendarium auctius edidit etiam Lambecius, fuffragante etiam coævo Trajani a Plinio, ut dubium proinde nullum restet quin sit verissimus. Inde corrigimus hallucinantium Auctorum certistimos errores. Numerentur enim inde menses, non IX, fed X. definentque in XIVm. Kal. August Inde numerabuntur ad IIIm. Id. Augusti, dies accurate XXIV. Ita nimirum si Natalis ipse pro primo novi anni die habeatur, quo pacto illum folebant numerare Romani. Firmatque hos mensium dierumque numeros Dio etiam Xiphilimi. Sic ergo Sept. XVIIº. anni Æræ Vulg. CXVI. expleverit Trajanus annum LXIIIm. & natus proinde fuerit Sept. XVIIIº. anni ejusdem Æræ LIIIi. Claudii Imperatoris XIIIi. Sic etiam Sept. XVIIIo. anni LXXXIII. annum inierit XXXm, quem captum diximus pro pleno habitum in honoribus, teste * Ulpiano, quod etiam exemplis aliquot probavit doctiffimus Paulus b Manutius. XXXm. enimannum fuisse ætatem gerendæ Præturæ, constat è Macenatis Oratione apud Dionem; non autem XXXIXm, ut vult ipse Manutius. Sed loquitur ille de Consulum temporibus. Nos de illis agimus, quibus natus est Trajanus, Imperatorum. Sic itaque Praturam petierit Trajanus anno Eræ nostræ LXXXII°. inierit autem anno sequenti LXXXIII°, proximo LXXXIV°. in Provinciam missus fuerit, pro more, Legatus Pratorius. Provincia demum per unum saltem annum administrata, tandem in Patriam rediit, tutelam deinde Hadriani susceptutus. Vacationem certe à publicis Reipub. muneribus ea ipsa indicat Tutela. Excusabant enim Leges Romana illum à Tutelis qui Reipub. causa abfuisset.

it

ie

OS

m

1-

n-

n-

E.

05

1-

17-

lo

I.

n-

m

e-

ifi-

ım

205

u-

Et

n-

nis

ım

or-

16-

em

va-

2171

tit,

em

en-

aPlin.Panegyr.c.92. * Digeft.L.tst.4.leg.8. b Manut.de Leg.Rom. Fateor

II.
DeÆtateTrajani in Decebalum moventis refellitur

10916

Fateor equidem Trajano annum XLII^m, tribuere Auctorem alioqui accuratissimum Dionem, cum primum metueret ab eo Decebalus. Et quidem confirmari fateor numerum Dionis

pud Xiphilinum è Porphyrogenneta excerptis ex eo. dem Dione à Valesso editis, ne forte errorem aliquem, qui fatis est alioqui in numero facilis, irrepfisse suspicemur. Imo id videtur voluisse Dio, cum primam susciperet Expeditionem in Decebalum, jam Imperator & Augustus, ea tunc fuisse E. tate Trajanum. Sed omnino necesse est hallucinatum hoc iu loco suisse Dionem. Id enim si suisset verum, jam ne sexagesimum quidem Ætatis annum, cum moreretur, potuerit attigisse Trajanus. Illam enim Expeditionem infra oftendam, ante annum Æræ nostræ CIm. suscipi ne quidem potuiffe. Tunc si egisset annum duntaxat XLII. fic natus fuisset annoejusdem Æræ duntaxat LIXº. Ita anno LXXXVo. qui decimus erat Hadriani, annum egisset XXVIm. ut ne quidem Ætatemattigerit Præturæ ambiendæ. Tantum abest ut potuerit esse Pratorius. Ita cum occideretur Corbulo, anno, ut mox oftendemus, LXVI°. septennis duntaxat fuerit, Ætate admodum inepta ad Parthicam laurum, quam tamen illum fub Corbulone testatur meraise Plinius. Ita anno LXVIIIº. no vennis, quem tamen eo anno Tribunum fuisse, testis est Josephus. Hæc vera esse infra probabimus, quæ tamen vera esse nequeunt pro his Dionis hypothesibus. Itaque omnino suspicor de alio tempore id scripfise Dionis, quicunque fuerit, Autorem; ad aliud autem ipsum retulisse Dionem.

lig

no

cel

Do

lit

10

fate

.

Etas Trojani, Erroresque de Trojano Dionis. 209

m ni

m

n-

225

0-

li-

ir-

20,

ha-

E-

CI-

11-

in-

tus.

nte

00-

Im.

mi.

at-

00-

ulo,

un-

thi-

te-

710-

ftis

ius,

hy-

em-

etto-

Ego

Ego hæc Trajani gesta (si conjedura venia fit) fic puto esse, pro in Decebalum Temporum ratione, disponenda. Exist XIII Atatis nimirum Hadriani Tutela anno Ætatu, anno mitti potuit. Sed Imut videbimus, XIV. jam absoluto. perante Domi-Et quidem XVº, eum in Patriam re- tiano. diisse, statimque Militiam iniisse, noster ait Spartianus. Convenient hæc anno Æræ nostræ XC°. in quem, maxima ex parte, incurrit annus Hadriani, de quo agimus, XVus. Tum illum à Patria Trajanum idem testatur abduxisse Spartianus. Commode nimirum illud, cum anni sequentis XCli. Conful Trajanus fuerit Ordinarius. Romam itaque concessit Trajanus Consulatum initurus. Illum enim certe absens ne quidem gerere potuit Privatus, qui Principatum adeptus ægre admodum exoratus est ut Consulatum absens acciperet, Princeps nimirum Disciplinæ studiosissimus. Sequebantur clades illæ in Mæsia, Daciaque, & Germania, Pannoniaque, quarum meminit in ' Agricolæ vita Tacitus, quibus cum omnem annum funeribus insignitum dicat Claristimus Historicus; proinde manifestum est per aliquot annos fuisse continuatas. Nec sane ante obitum Agritole subventum esse facile ex eodem Tacito colligimus. Obiit ille Augusti XXIII°. anno, Æræ noftræ XCIII°. Illius enim anni COSS. mortem ejus affignavit Tacitus. Has clades sequebatur neusaria illa, quam appellat d Suetonius, Expeditio Domitiani in Sarmatas, unde & lauream Jovi retuit Capitolino; triumphum nempe dedignatus, ut nos docet testis coævus s Statius. Illud tamen fateor esse in hac causa difficillimum, quod Ti-

Wit. Agric. c. 41. d Suet. Dom. c.6. Stat. Sylv. III. 3.v. 171.

tulum Imperatorium XXIIm. eundemque ultimum, Domitiani in Trib. Pot. XI. conferant Numi. Retulit enim Mediobarbus numum T. P. XI. fignatum in quo Imperatorius Titulus legitur duntaxat XXI". Et dedit Goltzius alium quo Imp. XXII. appellatur cum Trib. Pot. similiter XIª. Tribunitiailla Potestas cum anno Æræ nostræ XCIIº. maxima ex parte concurrit, usque ad Sept. diem XIIIm. Et Victoriam Augusti Consulatu ejus XVI. quem hoc eodem anno XCIIº. gessit, repræsentat numus Mediobarbi. Fieri tamen potest ut qui Triumphum recusarit, is idem, pro eadem, quam finxit, modestiæ Persona, Titulum etiam novum recusarit Imperatorium; conscius præsertim ipfe sibi quam neutrum meruisset. Solent enim in contraria declinare vehementia illa, quale fuit Domitiam illud, ingenia; & fane, pro veteris Militiæ Disciplina, non merebatur Victoria illa Titulum Imperatorium quæ Triumphum non meruerat. Ex uno Bello nemo, ante Claudium, Titulum Imperatorium plusquam unicum reportaverat. Ita ad Titulum Imperatorium talis victoria necessaria erat qua fuisset debellatum. Erat præterea ad Titulum Imperatorium necessarius certus casorum numerus. Ita etiam debellationes illa minus cruentæ Titulum Imperatorium nullum mereri poterant, quibus, pro veteri Disciplina, sufficere credebatur Ovatio. Utcunque tamen continux illa clades qua ante mortem Agricola contigerunt, vetant omnino ne antiquiorem credamus illam, qualiscunque demum fuerit, Victoriam Surmaticam. Sed nec eodem, quo deceffit ille anno contingere potuit. Otto enim mension durasse illam Expeditionem, nec antea voti pro reditu damnatum fuisse Velium docet nos f Martialis.

E

li

bi

bi

27

pc

ter

Sy

Atas Trajani, Erroresque de Trajano Dionis. 211 Martialis. Idem præterea testis est in mensem 8 Januarium desiisse octomestre illud spatium. Ita mense Maio profectus fuerit in Sarmatas Domitianus. Sed mense hujus anni Augusto, quo defundus est Agricola, Roma fuisse indicat h Tacitus, dum crebris Domitiani nunciis visitatum esse moribundum testatur Agricolam. Alius itaque huic Expeditioni quærendus est annus, illo quidem anno posterior, & tamen certe XVIIº. Domitiani Consulatu prior, & prior adeo anno Æræ nostræ XCV°. cujus anni illo Confulatu IVm. Sylvarum Librum scripfit Papinius Statius. Idem tamen in Libro IIIº. meminerat reportatæ à Sarmatis laurez. Sic tamen meminerat ut nuperam admodum Victoriam illam fuisse innuat. Sunt enim illa ejus Verba:

e-

a-

at Io.

11-

2-

m Iº.

n-

ut

m,

m

er-

ent

uate-

ria

um,

or-

to-

rat

er-

illæ

me-

fuf-

on-

on-

eda-

effit

pro

nos

ialis.

i Qua modo Marcomanos post horrida bella vagosque Sauromatas, Latio non est dignata Triumpho.

E voce illa modo facile illud colligimus quod disimus. Itaque paulo ante Librum IV^m. Confulatu illo infignitum Victoria illa contigerit. Sed
Expeditionis Sarmatica disertius meminit Martialis. Sic quidem ille, ut Libri VII¹. & VIII¹. præcipuum illam fecerit Argumentum. Recentissimum omnino & Domitiano gratissimum, cum Libri illi ederentur. Itaque si de Tempore constabit, quo editus est à Martiale Liber ille Epigrammatum VII^{us}, ita etiam una constabit de Tempore Expeditionis Sarmatica. Martialis autem
tempora optime è coævo Statio colligemus. IV¹.
Sylvarum Libri tempus dedimus jam certum atque

f Mart. Lib. IX. Ep. 32. g Mart. L. VIII. Ep.8. b Tacit. vit. Agric. c. 43. i Stat. L. III. Sylv. 3. v. 170.

0 2

explo-

exploratum. Tres reliqui illum diu præcedere non poterant, cum' fint eorum Carmina pleraque Extemporanea. Et tamen concurrunt Libri illi cum Librorum Martialis vii. viiqi, plerisque Argumentis. Ut facile inde colligamus eodem tempore Librum vim. viiq edidiffe Martialem, quo tres Libros Sylvarum priores ediderit Statius. Dedit Statius Epithalamion Stelle & Violantille L. I. Carm. 2. Idem Martialis L. VI. Ep. 21, 47. Glauciam Atedii Melioris delicatum deflevit Statius L. II. Carm. I. Deflevit Martialis L. VI. Ep. 28,29. Genethliacon Lucani scripfit Statius L. II. Carm. 7. Martialis L. VII. Ep. 20, 21, 22. Lachrymas Hetrusci Statius L. III. Carm. 3. Martialis L. VII. Ep. 39. Eo autem in loco repudiatum de Victoria Sarmatica Triumphum memorat Statius. Comam Earini Eunuchi, pro falute Domitiani in ea ipla Expeditione periclitantis, fortaffe votam celebrat Statius L. III. Carm. 4. Eandem Martialis L. IX. Ep. 17, 18. Rogati nimirum, ut videtur, ambo. Certe Statius; ut è Præfatione constat Stationa. Mox tamen collegit ediditque Statius. Martialis ad futuram Editionis occasionem, pro more suo, reservavit. Herculem denique Epitrapezion No. nii Vindicis canit Statius L. IV. Carm. 6. Eundem Martialis L. IX. Ep. 44, 45. Sic à Libri Martialis vii. temporibus incipient Statiana Sylvarum omnia. A Libro autem Martialis VIIº. coepit illa Domitiani Sarmatica Expeditio, quam diximus in mensem Anni incidisse Maium. Librum autem illum viim. universum, & Libri vIIIi. partem aliquam comple-Ctebatur illa Domitiani octimestris Expeditio, mense Fanuario sequenti absoluta, cum & multa habeat in Libro etiam VIIIº. Martialis reditum illius voventia quidem & optantia, non autem gratulan-

fi

di

al

ri

ur

ni

85

Ex

me

Do

XCI

tog

nin

tan

tus

Atas Trajani Erroresque de Trajano Dionis. 213 tulantia. Rediit itaque Domitianus medio aliquo tempore inter Epigramma Libri vIIIi. 21 m. & 26 m. fi quidem temporis rationem habuerit in primis faltem Librorum Epigrammatibus. Et quidem in Librorum initiis Temporis ratio longe manifestior est. Ita inciderit Reditus ejus in annum Libri Statiani Ivi, xVII°. Domitiani Consulatu infignitum. Convivium certe illud, cujus nomine 2m. Libri Ivi. Carmen Eucharisticum scripsit Statius, idem à Martiali memoratur Lib. VIII. Ep. 50. Unius itaque, ut videtur, anni funt Libri Statiani 11"5. & 111"s. quibus respondet Martialis vii. pars faltem aliqua, VIIus, totus, & pars etiam VIIIi. Saturnalia illa à Statio celebrata L. I. Carm. 6. ad annum pertinent, ni fallor, fuperiorem, Æræ nimirum nostræ xciiim. Et pars adeo illa quæ respondet in Libro Martialio vi. Nec sane est quod ita fuisse miremur. Erant enim Statianarum Sylvarum plurima, ut è Præfationibus constat, uti dixi, Extemporanea. Excusat etiam & Martialis alibi, quod unicum Librum anno integro edide-Confessus utique Libros superiores omnes uno plures anni spatio edere solitum. Imo sex anals omnes scripserat priores Novem, ut L.ix. Ep. 8r. colligitur. Annum itaque commodiorem Expeditioni Sarmatica nullum reperiemus quam medium illum inter mortem Agricola & xVIIm. Domitiani Consulatum, Æræ nimirum nostræ ICIVM. Venturum proximo Januario Domitianum toga palmata reddendum dicit | Martialis. Pictam nimirum illam intelligit quam Capitolinam palma-

ere

ra-

bri

que

em

luo

De-

. I.

au-

tius

29.

He-

Ep.

ria

am

pfa

rat

IX.

bo.

alis

uo,

Vo-

em

alis

nia.

tia-

em

IIm.

ole-

10,

lta

il-

lan-

tain appellat apud Vopiscum in m Probi vita Taci-

tus Imperator, quod scilicet illam vel è Templo

k L. VIII. Ep. 70. I Martial. L. VII. Ep. 1. m Vopisc. Prob.c.7

214 Pralectio IV. ad Spartiani Hadrianum.

Jovis Capitolini, vel è Palatio, recipere folerent of. ficium inituri Consules, ut è vitis colligimus Ale. xandri Severi, Gordianorum, & dicti etiam PProbi Inde faltem illud conficitur, in annum qui Domi. tiani Consulatum aliquem præcesserit, conferendam esse Expeditionem illam ejusdem Domitiani, cum tamen xvim. confulatum nimis maturum jam probaverimus, qui mortem etiam Agricola ante. cesserit. Confirmat & Statius in Epicedio Priscilla, post annum ex quo obierat Priscilla ipsa, ut ex initio Carminis conftat, exarato. Mox enim illa, postquam redierat maritus ab Expeditione Sarmatica, defuncta est. Scripsit autem Epice-dium illud Statius post xvIII. illum Domitiani Confulatum. Ut proinde anno superiori redierit maritus, ipsa decesserit; sitque proinde eidem anno affignanda Expeditio illa Sarmatica.

IV.
Titulum tamen Imp. novum, occasione Expeditionis Sarmatica,
nullum accepit Domitianus.

Sed mirum videbitur, fortaffe, quod Titulum Imperatorium novum nullum ea occasione fumferit Princeps illorum alioqui Titulorum, etiam sine ullo merito, appetentissimus. Erat quidem laurea illa in gremium sovis seretrii Capitolini depositio Principum honores moderantium. Primus exem-

ti

laurea.

plum anno U.C. DCCXLVI°. introduxit 'Augustus, sub quo alia etiam modestia in honoribus exempla coepere. Tum primum litera ad Senatum laureste de rebus bene gestis a Privatis mitti desiere. Tum etiam pro justis Triumphis rogata & decreta Ornamenta duntaxat Triumphalia. Et quidem Triumphorum justorum locum, ut modo observavi, supplebant deposita illa in Jovis Capitolini gremio,

n Alexand. c. 40. o Gordian: c. 4. p ubi supra. q Stat. Spl. V. Carm. 1. r Dio L. LV.

Ætas Trajani, Erroresque de Trajano Dionis. 215

laurea. Sic tamen illæ, ut Titulum plerunque auxerint Imperatorium. T. Pot. xv2. Titulum Auguh IMP. XIII. XVI2. autem titulum IMP. XIV. repræsentant Inscriptiones. Et quidem Tribunitia illius Potestatis pars aliqua utriusque, in annum illum, quem diximus, incurrit; ne dubitemus alio quam ad lauream illam titulum illum Imperatorium esse referendum. Sic etiam Neronem ob Tiridatis in Urbem introitum Imperatorem confalutatum lauream in Capitolium retulisse tradit Suetamus. Erant enim & alibi in more, pro Regnis adfignatis Tituli Imperatorii. Sic & ob lauream à Irajano nostro è Germania missam, Titulum Nerve IMP. 11. repræsentant Inscriptiones. Ne dicam jam, in libera etiam Republica, laureas C. Antonii, ipsiusque Ciceronis, ipsas etiam cum Titulo fuisse conjunctas Imperatorio. Sed plane tamen arbitraria erat in Principibus appellatio illa tituli, ob res gestas, Imperatorii. Nunc enim soli illum acceperunt, nunc cum Legatis communicabant, nunc illum penitus respuebant. Fierique adeo satis commode potest ut, qui Magnanimitatis laudem affectarit spreto Triumpho, is idem eandem etiam ambierit spreto titulo Imperatorio. Utcunque tamen rem gestam aliquam titulo, ut videbatur, Imperatorio dignam, produnt numi JOVI VICTORI Consulatu Domitiani XVIIº. inscripti; ut & alii quoque illi JOVI VI-CTORI & VICTOR. AUGUSTI Con-Julatu XVIº. percussi. Fieri enim potest ut & illi, non anno xciiio. fed xcivo. cusi fuerint, ad primum Victoria nuncium, antequam iniret Domitianus Consulatnm xyIIm. Itaque pacatis Sarmatis,

Suet. Neron. c. 13.

of-

Ale.

robi.

omi.

dam

cum

jam

nte.

Pri-

a, ut

nim

ione

oice-

Con-

ma-

nno

mod

tum

illo-

fine

Erat

Fe-

pum

em-

ftus,

npla

eate

Cum

Or-

Tri-

ravi.

nio, t. syl.

urea.

& reverso demum Domitiano; ita tandem limitibus prospiciendum erat, ne quam impressionem faceret ferox nupera victoria Decebalus. Hoc fi tempore Trajanum Domitianus Germania præfecerit, post anni xcivi. Septembris diem xviiim. aut etiam ante sequentis Septembris diem eundem anni xcvi. recte illum Ætatis anno xLII°. Decebalo objectum dixerit Dionis Auctor. Et quidem accersitum ex Hispania Trajanum à Domitiano testem habemus ipfum 'Plinium. Inde intelligimus, rediisse illum iterum in Patriam post Consulatum, & Provinciam fortaffe Consularem. Nec alio missum quam in Germaniam, exinde discimus, quod, misfis ad Nervam literis laurcatis, Germanici nomen. fub finem anni xcviii. exinde reportarit. Hoc ergo tempore, fane opportunissimo, Decebalo Trajanum videtur objecisse Domitianus. Ita anno xcvº. cum quo concurrit pars maxima anni Trajani XLII. jam ceperat Trajani, etiam ante Imperium, experimenta Decebalus, didiceratque quam esset revera metuendus. Quæ tamen Dio perperamad Trajani retulit Imperium.

V. Trajani ortus antiquior probatur ex Au-ctoribus Dione ipso antiquio-ribus.

Illum. certe, hoc in loco, non ea modo refutare poterant quæ modo diximus; verum & illa quoque quæ tradit Trajano cocevus Auctor Plinius, testis ipso Dione melior & side dignior. Ait ille "Trajanum, cum Puer admo-

dum effet, Parthica lauro gloriam Patris auxisse, nomenque Germanici jam tum meruisse. Bellum illud Parthicum aliud esse non potuit quam Corbulonis. Cœpit autem illud Nerone III. & Valerio Messalla COSS. anno Æræ nostræ LVIII°. Traja-

^{*} Plin. Paneg. c. 14. w Plin. Paneg. c. 14. x Tacit. Annal. XIII. c. 34.

Etas Trajani, Erroresque de Trajano Dionis. 217 m. vo. desiit autem cæso Corbulone. Illum anno LXVI°. occidit Nero. Certe postquam Romam venerat Tiridates à Corbulone coactus ut coronam Amenia à Nerone iplo peteret. Inde enim à Tiridatis laudibus coepit Invidia Neronis in Corbulonem. Roma Neronem hoc anno reperit y Tiridates. Et Cenchreas Corbulonem mox periturum accersivit Nero, quod nos docent Fragmenta ipsa Dionis. Hoc tum fortaffe factum cum in Graciam migraffet Nero, certe post discessum Tiridatis. Illud certum, hoc ipso eodem anno Corbuloni in Syriæ Præsidatu successisse Cestium Gallum. Testem habemus numum Antiochenum, cujus Inscriptionem edidit Cl. 2 Pagius illam : EIII KE-TIOT ANTIOXEΩN ET ΔIP. Annus ille Antiochenorum CXIV"s. à Cafaris initio, U.C. Varroman. DCCVo. arcessitus, in annum U. C. desinit DCCCXIXM. qui idem Æræ nostræ Christianæ LXVIus. est. Et quidem ante initium Octobris. Ita constat ante mensem hujus anni Octobrem in Provincia fuisse Cestium. Imo Provinciam attigerat mense etiam Antiocheno Artemisio, qui idem Maius est Romanus. Ab illo enim mense, anno Flori in Provincia Judaa 11°. Neronis XII°. Agrippa junioris in Regno Chalcidensi xvIIo. Bellum Judaicum deducit Josephus, in quo victus est, non Corbulo, sed Cefius ille Gallus. Quare anno non admodum affecto, cæsus est Corbulo, missusque in Privinciam lestius. Et anni adeo initio Romam venerit discesleritque Tiridates. Et tamen cum Roma adhuc versaretur Tiridates, jam Templum Jani clauserat Nero, tanquam nullo residuo Bello. Sic enim

ti-

m

fi

ce-

ut

an-

alo

ac-

em

re-

å

ım

if-

en,

ra

Vº.

ani

m, Tet

ad

ea

do

uæ

115,

or.

nose,

um

bu-

2710

ja-

nal.

ni

y Tacit. Annal. XVI.c. 23. Dio. z Pagius in Baron. Ann. 66. n. 2. a Joseph. Ant. XX. cap. 9. Bell. Jud. II. 13. 6 Sueton. Ner. c. 13.

locum Suetonii legerim cum Faerno, Torrentio, Ur. sino, potius quam ut in receptis legitur Codicibus, tam nullo, quam residuo Bello, sensu qui faciat ad Suetonii mentem plane nullo. Estque illa verborum transpositio longe facillima. Sic laurum Parthicam nullam potuit hoc faltem anno mereri Trajanus. Tiridatis iter novem erat men. fum, ipso teste Dione. Quem ego ita intelligo. ut & profectionis tempus & Reditus, itemque illud quo Roma versatus est, amplexi fuerint novem illi menses, ab eo nimirum tempore quo Patriam reliquerit, ad illud usque quo ad eandem redient. Sic medium illud, quo Roma Diadema accepit à Nerone, fuisse consentaneum est. Id cum huic demum anno assignet Tacitus; pauci proinde supererunt hujus itineris menses superiori anno assignandi. Hæc, si itinere pedestri Romam venerit Tiridates. Quod si maritimo mare saltem Hodriaticum trajecerit; Sic ante mare liberum mensemque Martium Italiam appellere non potuit. Ut proinde sub finem anni Lxvi. domo illum discesfiffe necesse fit. Sic illo anno Lxvo. finem Bello Parthico imposuerit Corbulo, pactusque fuerit cum Tiridate de corona Armenia à Nerone impetranda. Et sane hoc verisimilius quam quod ait Tacitus anno LXIIIº. hæc pactum effe cum Tiridate Corbulonem. Annus ille LXIII". initium erat illius Expeditionis Parthica. Conjunxitque, ut videtur, Tacitus res Bello illo universo gestas, quod etiam alibi facit in rebus c Provincialium. Nec enim verismile est tamdiu differre iter promissum potuisse Tiridatem, nec tamen molestum habuisse Corbulonem. Itaque inter annum LXIIIm. & LXVm.

c Tacit. Ann. XII. c. 40. VI. 38.

Etas Trajani, Erroresque de Trajano Dionis. 219 concludi Bellum illud Parthicum necesse est in quo primum inclaruit Trajanus. Inde aliud nulum legimus Romanorum in Parthos Bellum ante illius Imperium, & Imperii etiam finem. In Bello certe, quod sequebatur, Judaico non erant molesti Parthi. Demus itaque, hoc anno Belli Parthici ultimo Lxvo. laurum Parthicam meruisse nostrum: Sic egerit annum, ad mensem usque illius anni Septembrem, Ætatis duntaxat XIIm. Et recte adeo in illum quadrabunt verba illa Plini, quod fuerit admodum Puer, quod incunabula illa fuerint & rudimenta Militia. Desiit * nimirum Pueritia, capitque Ætas militaris, à fine anni xivi. Ita qui anno x11°. militarit, is admodum Puer fuerit, is incunabula coluerit & rudimenta militia. Pro more nimirum Sæculi. Constat certe vel ex hoc exemplo protrabenda esse potius quam contrabenda Trajani tempora. Convenit porro, quod, Neronis anno XIIIº. LXVIIº. nimirum Æræ Christianæ, Trajanus jam Tribunus in Legione xa. Japhæ expugnandæ adfuit Junii xxvo. ut è d Josepho discimus. Nempe anno Etatis, pro noftris rationibus, xvº. labente. Fuit equidem & Hadrianus ipse 112. Legionis Adjutricis Tribunus, Ætatis anno circiter xxº. labente. Postquam nimirum Judicis officio functus effet, quod factum anno xixº. absoluto; & tamen antequam transferretur in Masiam, extremis Domitiani temporibus, cujus cædes in annum Hadriani incidit xx1m. Extrema Domitiani tempora de COSS. Domitiani ultimis intelligit, in fallor, e Spar-Recte nimirum & illud, pro nostris hypothefibus. In illum enim ipfum annum xcvm. qui COSS. habuit Domitiani penultimos, & quo

Ur-

Ci-

iat

lla

14-

no

en-

ud

il-

am

rit.

tà

nic

ſu-

ig-

rit

ri-

m-

Ut

ef-

llo

ım

la.

tus

07-

us

ar,

ım

re-

0-

ffe.

m.

il.

^{*} Vid. Præl. V. d Joseph. Bell. Jud. III. 11. Lat. 12. 13. Spart. Hadr. c. 2.

Trajanum Germaniæ præfectum existimamus, incurrit Hadriani anni xxi. pars longe maxima. Et quidem Tribunatum illum à Trajano jam in Germaniam misso accepit, ni fallor, Hadrianus. In libera quidem Repub. Tribunorum partem saltem aliquam fecit in Comitiis Populus. Reliquos fecere Duces quibus Imperium fuerat, seu Jus Gladii, à Populo demandatum. Testes habemus Livium & Polybium. Addit & Asconius Padianus Rufulos dictos qui ab Imperatore, Comitiatos qui a Populo defignati fuiffent in Comities. Imo Bello in Per/eum Macedonico, novatum dicit Livius Lib.xLII. c. 31. ne Tribuni militum eo anno suffragiis crearentur; fed Confulum Pratorumque in its faciendis judicium arbitriumque eset. Postea Comitiorum Jura sustulere paulatim secuti Principes. Julius, Tribunatum Comitiatum h Populi gratia adeptus postea foluta Repub. Comitiorum Jura cum Populo i partitus est. Restituit aliquatenus k Augustus. Transtulit postea à Campo ad Senatum 1 Tiberius. Tentavit Caius m Comitiorum more revocato suffragia Populo reddere. Sed vero his, de quibus loquimur, temporibus aliud nihil habuit quod curaret Populus præter n Panem & Circenses. Jam certe soli Po-testatem Tribunorum videntur habuisse Exercituum Duces. Non certe ab aliis Tribunatus Militares Amicis suis rogat o Plinius. Non à Populo, non à Senatu. Ne quidem ab ipso Principe. Quanquam postea Majorem Tribunum militum per vocem Sacram Imperatoris destinari folitum scribat Vegetius. Quod fi à Trajano Tribunatum illum acceperit Hadrianus; sic optime in eundem conveniet

f Polyb. L. VI. g Ascon. Pæd. in Verrin. 3. b Suet. Jul. 6.5. i Suet. Jul. 41. k Suet. Aug. 40. l Tacit. Ann. l. 15. m Suet. Calig. c. 16. n Juvenal. Sat. 10. o Plin. III. Ep. 8. IV. Ep. 4. annum

Atas Trajani, Erroresque de Trajano Dionis. 221 annum quo Exercitum acceperit ipse Trajanus. Ea ergo, quam dixi, ætate Tribunus erat Hadrianus. Trajanus aliquanto junior. 'Recentior enim erat ipfius Hadriani Constitutio qua cautum, ne P Tribunum nisi plena barba faceret, aut Ætas illa quæ Prudentia & annis Tribunatus robur impleret. Recentior ejusdem illa etiam 9 de militum Ætatibus, ne quis aut minor, quam virtus posceret, aut major quam pateretur humanitas, in castris, contra morem veterem ver/aretur. Et vero ex illis ipsis Constitutionibus illud faltem discimus, Juniores quam par erat, ante Hadrianum, tam ad Militiam, quam etiam ad Tribunatus, admitti solitos, in quorum numero fuerit Trajanus. Utcunque tamen præcocem Trajani in re Militari indolem supponamus; non potuit ille junior, quam nostræ ferunt rationes, interesse rebus Parthicis Corbulonis. Nec vero legimus res Parthicas recentiores quæ potuerint in Pueritiam ejus incidisse. Necesse itaque est, ut falsa sint quæ de Ætate Trajani, cum adversus Decebalum proficisceretur, habet Dion, nisi ita intelligantur, ut diximus.

1

e

1-

a

ıs

it

25

1-

US

)-

m

es

m

n-

m

10-

e-

et

.5.

iet.

ım

Et sane nescio, suo, an Auctoris, quem secutus est, vitio; utcunque cum Trajanum tamen, in rebus Trajani, non ita est, crederet nec ut solet accuratus esse, Dion. Ætatem ejus, cum moreretur, non dixit Dion,

Erravit Dion, Italum fuiffe. nec Italiotam.

ut solet reliquorum Imperatorum. Propterea, ut videtur, quia nec illam Auctor ejus observaverat. Ait præterea Trajanum sic Iberum fuisse, ut nec Italus fuerit, nec Italiotes. Scio Italiotarum voce Gracos Italiam habitantes ab Hesychio intelligi. Magnæ nimirum Græciæ, ut videtur, illos.

Spartian. Hadrian. c. 10. Vopisc. Pcob. c. 4. 9 Spartian. 16. Helych. Bas. & Bparn.

modo etiam apud 1 Lucianum vocem intelligit recte, ut existimo, 'Salmasius. Non semper autem Graces vox illa denotat. Imo voces Italioticas Atticis opponit ipse Lucianus, in Libro de scribenda Historia, p. 613. Alium vocis usum docet v Suidas: Ut nempe Itali dicti fuerint boro ouris 8 nai av χηρέτε της χώρας, Italiotæ vero από Επιβρομένων, και τίω χώραν ευροντων σερκεκλημένω. Quæ ego ita intelligo, ut Itali dicti fuerint à primo Gentis conditore, quem hominem fuisse credit Suidas, nomine Italum, cum tamen boves alii antiquitus Italos dictos potius existiment; Italiotæ vero ab illis ipfis Italis. Sic enim antea Suidas, Italia quidem vocem ab Italo, Italiotæ vero ab Italia, deduxerat; quod scilicet fuerint sic Italorum coloni Italiota, ut fuerant Itali hominis coloni gens ipla Italorum. Sic itaque Trajanum Dio Iberum credidit, ut nec Italus fuerit, nec ab Italis oriundus. Frustra enim Gracos hic Italiotas intellexerimus, cum non Gracis, sed Italis omnigenis, tam Aboriginibus, quam Colonis, Iberos opponat, hoc in loco, Dio. Ita, fi Dionem audiamus, ne stirpe quidem Italica fuerit Trajanus oriundus. Dionem refellunt omnes qui Trajanum eadem ortum produnt, qua & Hadrianus, municipio Italicenfi; Qui & antiquam ejus agnoscunt apud Italicenses familiam, (quod tradit verbis disertissimis Eutropius) ne aliunde in Coloniam illam Italicam irreplisse suspicemur Trajani majores; Qui & Italicam Italorum coloniam à Scipione coeptam, cum nostro agnoscunt Spartiano; * Hadrianus nimirum ipse Imperator Trajano concivis, atque y Appianus.

qu

Lucian. de Salt. p. 809. t Salmas. in Vopisc. Carin. p. 842. u Suid. Imaia. x Hadrian. de vit sua ap. Spartian. c. 1. y Appian. Iber.

Atas Trajani, Error esque de Trajano Dionis. 223 Refellit & Victor Epitomator, qui ex urbe Tudertina (Umbriæ nimirum) ortum ejus agnoscit. Quos quidem Umbros in bello Sociali conjuraffe, & una adeo cum aliis Civitatem Romanam adeptos agnofcunt Veteres, qui bellum illud memorant, Auctores. Refellit testis exceptione major 2 Plinius, qui patrium ejus morem, & patriam virtutem, non aliam utique quam Italam, agnoscit. Et tamen Dionem tueri conatur vir præstantissimus, harumque Romanarum literarum peritissimus, 2 Lipsius. Legi posse contendit apud Victorem, pro Urbe Tudertina, Urbem Hispania Turdetanam. Et quidem non gentem modo Turdetanam, sed & urbem Turdetanorum apud Livium memorari fateor. Sed non alia, hoc in loco, quærenda Urbs quam Tudertina illa Umbrorum, quæ fuerit etiam Italorum nostræ Urbis Hispaniensis Italica conditorum. Sed Inscriptionem profert Lipfius Popularium Provincie Arevatum Trajano de Romano Imperio, de Paterna & Avita Hisp. patria, & de omni hominum genere, meritissimo. Atqui male colligit Vir Maximus Populares Trajani illos fuisse Arevates. Non hoc dicunt ipfi, nec vere dicere poterant. Erat enim Trajani patria Italica in Provincia Betica, Arevates autem illi in Provincia Taraconenfi. Populares illi Civitatum Municipiorumque Decurionibus opponuntur; idque volunt, non Decreto Decurionum illam conditam effe Inscriptionem, fed Populorum, qui multi in eadem effe solebant Hispania Provincia. Alii longe erant Populares Attici, feu Δημώτα, Pagani scilicet Romani, Villarum potius quam Orbium aut infignium oppidorum. Rurlus male colligit, ut jam hactenus oftendimus, non

]-

is

)-

a-

1-

i-

e-

0-

la li-

18.

18,

ri-

0-

ui-

em

10-

)ui

170-

re-

cam

tro ple

nus.

842. Ap-

ellit

z Plin. Paneg. c. 13. a Lipf. in loc. Plinii.

aliam fuisse Trajano Patriam, quod Patria ejus tam Paterna, quam Avita, fuisset Hispania. Patria Paterna & Avita stirpis erat patria. Sic tamen illa, ut non excluderet vel stirpis patriam antiquiorem Italiam: nedum ut Juris Patriam excluderet, Urbem nempe, ut ostendi, Romanam. Sed sic vacillat in hac causa Lipsius, ut plane se distrahi ipse ingenue sateatur.

VII.
Erravit præterea quod titulum Optimi,
non nisi victa
demum Armemia, Trajano
attributum
existimarit.

Est & alius Dionis error oppido sane manisestus, quod post captam demum Armeniam, anno circiter cxiii^o, Trajanum à Senatu OPTIMUM appellatum existimarit. Sed contra iterum habemus testem Exceptione majorem, & certiorem Dione, b Pli-

nium, qui in ea ipsa Oratione quam dixit coram Trajano, mense Septembri, anni ci. jam antea cognomen illud à Senatu additum agnoscit. Nec aliter idem in ' Epistolis, quas edidit, pro nostris rationibus, anno cviio. hanc autem, de qua agimus, vel eodem illo scripsit anno, vel belli forte Dacici superioris fine, annoque adeo c11°. Necvero refragante Trajano, additum. Aliter fuisset, non fuerat hoc ipsum prætermissurus Plinius, sed in laudis, ut fecit in repudiato Consulatu, verfurus Argumentum. Imo acceptum à Trajano cognomen illud universa ejus illa supponit Oratio. Nec porro est quod à subinvito Trajano acceptum fuspicemur, cum illo cognomine maxime omnium delectatum agnoscat ipse Dio. Cur vero delectatus fuerit, rationem eam affignat Dio à rationibus suis alienissimam. Quod scilicet à moribus suis fuerit, potius quam à virtute Bellica,

an

ne

cu

æq

Fi/

de

tate

6.34

6. 42

m

en

ue-

fic

hi

a-

e-

M

ra

ne

li-

m

gli-

ris

ji-

te

e-

ed

r-

10.

m

11-

e-

10-6a,

των πεοπων αυτέ μαλλον ή των οπλων. Et tamen virtus ejus Bellica potius in Armenia subigenda elucebat, quæ adeo ratio nulla erat cur OPTIMI cognomine illum Senatus honoraret. Quærendum itaque huic cognomini tempus aliud quo Bonitatis infignissima specimina ediderit. Fuerit illud, ut existimo, sub finem anni xcixi. cum Romam primum, ex quo factus effet Imperator, appelleret Trajanus. Tunc datum memorat Plinius, pro auspiciis Imperii, pro more, d Congiarium. Congiarium illud, Trajano jam Augusto, proindeg; post mitium anni xcviIIi. quo excessit Nerva; & Consulatu ejus 11°. (nempe ante annum cm. quo 111m. suscepit Consulatum) repræsentat Mediobarbi numus è Vaillantio. Tunc e liberis educandis alia, &. ut videtur, Trajani propria, præter congiarium, alimenta. Erat liberorum illorum numerus f paulo minus quinque millia ingenuorum. Tunc & & Agyptum dicit annona sublevatam. Hoc certe ante finem mensis Augusti sieri vix potuit. Nec enim ante Romam nuncios mittere poterant de Nili inundatione minus quam oportebat copiosa, quæ sterilitatis erat causa. Julii enim xxm. Ægyptiis anni initium fuisse propter Nili illam inundationem, alibi hoftendimus. Tum etiam Populo Romano gratissima memorat i Gladiatorum spectacula. Tum puniti k delatores. Tum Leges latæ equissime, & subditis utilissime de l'Arario & Fisco, de Hareditatum m vigesimis, de "Majestate, de o Testamentis. Morum certe bonitatem benignitatemque commendabant hæc omnia locupletif-

d Paneg. c. 26. e Paneg. c. 27. f Paneg. c. 28. g Paneg. c. 30. b Append. ad Diff. Cypriam. n. 12. i Paneg. c. 33, 34. k Paneg. c. 34, 35. l Paneg. c. 36. m Paneg. c. 37, 38, 39, 40. n Paneg. c. 42. o Paneg. c. 43.

fime. Nec alio tempore opportunius OPTIMI titulus decerni poterat à Senatu quam tot ejus beneficiis in Populum tam liberali manu congestis. Post cæteras appellationes, Imperatoris, Cafaris, & Augusti, additum testatur ipse P Plinius. Plinio aftipulatur numus Occonis & Mediobarbi, Confulatu Trajani 11°. fignatus; unde intelligimus ante annum cm. quo IIIº. Conful fuit, jam OPTI: MUM appellatum esse Trajanum. Sunt autem qui Dionem refellant alii præterea numi multi, Habet Mediobarbus numum in cujus anteriori parte ità legimus: IMP. CAES. TRAJA-NUS AUG. in posteriori ita: NILUS. S. P. Q. R. OPTIMO PRINCIPI. Nempe propter beneficium illud cujus modo meminimus è Plinio, Ægypti sublevatæ. Habet & alium ejusdem beneficii indicem, cum notis etiam Chronologicis in aversa parte: T.P. IIII. IMP. II. COS. IIII. NILUS. Nempe anni ci. initio cufum. Unde intelligimus beneficium illud Nili, quo nomine gratulatum Optimo Principi, illa certe Tribunitia Potestate antiquius fuisse. Habet etiam alium idem Mediobarbus COS. IIII. fignatum ante annum cilim. in quo ita legimus: S. P. Q. R. OPTIMO PRINCIPI. A. LIM. ITAL. Ad eandem formam multos COS. V. idem exhibet Mediobarbus. E quibus manifesto constat, non à Privatis duntaxat, prius quam oportuit, adulantibus illum fuisse titulum, fed à Sc. Imo SCi. rationes vel præcipuas fuilse, tam illam Ægypti sublevatæ, quam & aliam illam concessorum Pueris Ulpianis alimentorum. Habet præterea in Gazophylacio fuo Cl. Claren-

Atas Trajani, Errorefque de Trajano Dionis. 227 doniæ comes unum ita fignatum: T.P. VI. COS. V.P.P.S. P. Q. R. OPTIMO PRINCIPI. Defiit hæc Tribunitia Trajani Potestas anno CIIIº. multis. antequain proficisceretur in Orientem, annis. bet & Occoalium OPTIMOPRINCIPI dicatum Tribunitia ejusdem Potestate VIII. Habet & Onuphrius Inscriptiones, aliam T. P. vii. aliam viii. quæ illum fimiliter OPTIMI PRINCIPIS titulo infigniunt. Et numos Scaliger COS. v. inscriptos profert OPTIMO PRINCIPI dicatos. Unum edidit Sambucus, duos Goltzius, tres in Amici cujusdam cimeliis ipse vidi, multos autem habet Mediobarbus. Omnes anno cxuº, quo yim. gessit Consulatum, antiquiores sunt, quo tamen anno venit in Orientem. Sed Observavit priores vio. Consulatu q Lipsius ita habere: S.P.Q.R. OPTIMO PRINCIPI, quafi in landationis loco; posteriores vero ita: IMP. CAES. NERV. TRAJANO OPTIMO, vel in Gracis, NEP. TPAIANOE APIETOE, & quidem it a inde assidue. Sed nihil inde eliciet quod faciat ad defensionem Dionis, quem quidem Plimo, hac in causa, postponendum agnoscit. Nec est assidua forma illa, quam dicit in posterioribus fuisse Inscriptionibus. Habet Mediobarbus numum OPTIMO AUG. & COS. tamen V. fignatum. Habet & alios qui Trajanum una ex parte OPT. AUG. ex altera vero OPT I-MUMPRINCIPEM appellent, unum his temporum notis infignitum, T. P. xIIII. IMP: VI. COS. v. annum Æræ nostræ, ut videtur, cxim. designantibus. Habet & duos T. P. xvi. & tamen OPTIMO etiam PRINCIPI inscriptos.

H

jus

is.

rus;

nio

on-

an-

I:

em

lti.

ori

A-

JS.

em-

ini-

um

bro-

II.

itio

Ni-

illa

abet

gna-

ius:

A.

ltos

ibus

rius

um,

fuif-

liam

rum.

iren-

donia

⁹ Lips. in Paneg. c. 2.

Et alios etiam qui & PARTHICUM, & OP. TIMUM etiam PRINCIPEM appellent. Utrosque certe Victoria illa Armeniaca posterio. res. Habet & Goltzius numos Trajanum OPTI. MUM PRINCIPEM Tribun. ejus Pot. xvi. xvIII. & xx. appellantes. Nec plane quicquam video in Inscriptionibus Numisve fingulare, nifi quod Latina Inscriptiones, seu Lapidum, seu Nu. morum, OPTIMUM AUGUSTUM, & Graca APISTON SEBASTON agnoscentes.ab his demum postremis Trajani temporibus incipi. ant. Ideone duo de hoc honore Senatus consulta fingemus, quorum priori OPTIMUS PRIN. CEPS, posteriori OPTIMUS AUGU. STUS, fuerit appellatus? Et quidem prius illud anno xcixº. propter Leges, posterius anno XIIIº. propter Victoriam Armeniacam? Sed ne quidem ita cum hypothefibus Lipfianis convenient Inscriptiones. Edidit enim Mediobarbus numos in quibus OPTIMUS AUGUSTUS Trajanus appellatur, & COS. V. & Trib. ejus Pot. XIIII. victæ certe Armeniæ Epocha anteriores. Nec certe conciliando cum Inscriptionibus Dioni inserviet ista distinctio. Illam enim intellexit Dio OPTIMI appellationem, quæ à morum potius suavitate desumpta esset, quam à rebus Bello gestis. Eam enim ipsam rationem dedit cur hoc potius titulo, quam titulis Bellicis, dele-Ctaretur ipse Trajanus. Atqui illa melius convenit SCo. quod anno xcixo. fuisse certo constat, quam recentiori alteri anni cxini. de quo, fueritne unquam, plane non conftat, ut oftendimus. Et plane ludicra illa fuiffet distinctio, cum alius nullus effet ab Augusto Princeps, quo tempore Trajanus OPTIMUS PRINCEPS à Senatu appel-

a

no

Si

Etas Trajani, Erroresque de Trajano Dionis. 229 appellatus esset. Et in supremi Augusti contumeliam cessisset, si quis alius ab eo Princeps O P-TIMUS appellatus fuisset, ne quidem excepto supremo omnium Augusto. Et cum alii eundem illum titulum affectarent, pauci quidem, sed nonnulli tamen; non alios legimus eo infignitos quam vel solos, vel etiam supremos, Augustos. Nervam sic appellant numi Mediobarbi duo, alius à Patino descriptus, alius à Vaillantio, si tamen vere descripti. Suspicor errore aliquo exscribentium factum effe ut Nervam legerent pro Nerva Trajano. Nullos Nervæ numos ita inscriptos reperit Goltzius. Et novum illum fuisse in Principibus honoris titulum indicat Plinius in Panegyrico. Sic etiam Hadrianum nunc O PTIMUM, nunc OPTIMUM AUGUSTUM, nunc OP-TIMUM PARTHICUM, nunc OPTI-MUM MAXIMUM, appellant Inscriptiones, si tamen vere illas descripserint Editores. Et quidem ut Optimi titulus coepit à Trajano, sic Maximos sæpe appellatos legimos juniores Augustos, non modo cum victarum gentium titulis, Parthicos Maximos, Adiabenicos Maximos, &c. verumetiam fimpliciter Maximos. Constantinum vix aliquis est quin ita appellet, ut jam supra observavimus. Inde proclive erat ut Jovis illum Titulum ad Principes deducerent, ut illos etiam Optimos Maximosque dicerent, qui jam Deorum omnium, ipsosque Jovis honores fere omnes ad Principes deduxerant. Sic & Severum in Pandedis Optimum Maximum nuncupat I Jurisconsultus, non item Caracallam aut Getam juniores Augustos. Sic & Maximinum Thracem Optimum Maximumque

nt.

0-

I-

VI.

m

ifi

14-

ab

oi-

lta

N.

J.

il-

10

ne

e-

u-

S

ot.

S.

i-

e-

0-

e-

it

e-

e-

ıt,

t-

Et

us

atu

[.]r Digeft. XXXI. 78.

vocat Inscriptio Sponiana. Ita nulla erat necessitas secundi Senatusconsulti de eo Optimo Augusto appellando quem antea Optimum Principem appellaverant, cum nemo unquam Princeps Obtimus appellatus fuerit qui non idem fuisset Augustus. Est itaque Dioni excusando prorsus inutilis Viri alioqui Maximi omnis illa Observatio.

VIII. Erravit quod Trajanum primo statim Imperii initio Romam venisse crediderit, & movissein Decebalum.

Idem præterea Dio ita loquitur quasi existimasset mox ab Imperii initio urbem accessisse Trajanum; & statim rurlus, postquam appulisset, primam ab eo susceptam Expeditionem in Decebalum. Inde factum ut crederet primi belli Dacici initio egisse illum Ætatis

annum duntaxat xLum. Atqui certum est sub finem anni xcvii, quo adoptatus eft, adscitusque in Imperium, fuisse in hostico, unde literas las reatas ad Nervam miserat, & nomen mernit iple Germanici. Proximo anno Consulatum egit II". cujus initio obiit Nerva, quo tempore nondum Romam appulisse è nostro constat ! Spartiane. Aliter non opus esset ut è Germania superiori festinaret Hadrianus, ut primus nunciaret excessum Nervæ, cum propior fuiffet Rome ipfi Nerva Tra janus quam in Germania superiori Hadrianus. Imo 11th. ejus Consulatum gestum ait Plinius non in Utbis otio, & intimo finu Pacis: fed juxta barbares gentes, ut illi (inquit) folebant quibus erat morispoludamento mutare prætextam, ignotas que terras vidoria sequi. Idem indicat & aliis de eodem confulatu verbis : * Geffisti alterum Consulatum, scio; Illum exercitibus, illum Provinciis, illum etiam cateEtas Irajani, Erroresque de Trajano Dionis. 231

cef-

Au-

pem

Op-

Au-

inu-

fer-

qua-

nitio

tim

n ab

eba-

rimi

atis

o fi-

que

lan

ipfe

IIm.

lum

Ali-

efti-

fum

Tra-

mo

219-

aris

pa-

Eto-

Con-

c10;

ate.

775

ris gentibus poteris imputare, non potes nobis. Audivimus quidem Te omne munus Consulis obiise, sed audivimus. Et paucis interpolitis : Quous que absentes de absente gaudebimus? Liceat experiri, an aliquid superbia tibi ille ipfe secundus Confulatus attulerit. Multum in commutandis moribus bominum medius annus valet, in Principum plus. Anno itaque quo Confulatum IIm. egit xcvIIIo. toto aberat Roma Trajanus. Sed nec aderat initio anni sequentis xcixi. Hujus enim anni Consulatum privatis cessisse dicit Plinius. Et quidem ita ut contigerit y privatis aperire annum, Fastosque reserare.) Causam vero cur cesserit, eam dedit præcipuam, quod 2 absens gerere non potuerit. Abfuisse itaque initio anni necesse est. Et tamen superius gesta a nondum ait fuisse biennii. Adoptatum autem à Nerva Trajanum jam alibi bcirca Octobris xxvIIm. oftendinius. Sic itaque Romam appulerit, & Leges tulerit supra memoratas post anni xcixi. initium, & tamen ante ejusdem anni mensem Octobrem. plane maximam biennii partem in Provincia egerit. Congiaria enim quæ dediffe illum jam vidimus, primo ejus ad Orbem appulsu dedisse consentaneum est. Cum Congiario Civium erat, pro more, Militum etiam Donativum. Mos ille ab Augusti tempore deductus, quem qui ad Urbem deduxerant anno V.C. DCCXIo. Donativum accepere. Pro illo certe exemplo, Donativum exegit Exercitus ' Severi, cum illum etiam jam Principem ad urbem deduxissent. Nec modestiores fuisse verisimile est Trajani milites. Et quidem ADVENT. AUG. memorant numi. Augusti utique, non Casaris. Etiam Congiarium COS.

x Paneg. c. 57. y Paneg. c. 58. z Paneg. c. 60. a Paneg. c. 56. b Append. Diff. Cypr. S. 42. c Spartian. Sever. c. 7.

IIº. datum oftendunt, & FORT. RED. vota foluta COS. fimiliter IIº. Proinde ante annum Cm. quo CoS. III. iniit. Sed ne tum quidem mox Dacicam Expeditionem suscepit. Certum est Rome adhuc hæsisse initio anni Ci. quo Con-Sulatum gestit IIIm. quem Consulatum absens gerere noluit. Certum est Roma hæsisse cum ageret Plinius in Marium d Priscum Kal. Januariis, Principe ipso COS. & per triduum prasente. Certum est etiam usque ad mensem Septembrem ibidem hæsisse, quo Consularem Orationem coram ipsoin Senatu dixit Plinius, Conful nimirum ipfe eodem anno quo IIIm. Consulatum gestit ipse Trajanus. Nec ullum tamen memorat Plinius de discessu ejus mox futuro confilium. Non potuit itaque discedere ante Natalem suum Septembris XVIIIn. Quod si postea discesserit, jam certe egerit Atatis annum, pro nostris rationibus XLVIIIa. Imperii etiam ex quo designatus est à Nerva IV.". quem tamen Dio Ætatis anno XLIIº. Imperii autem initio discessisse arbitratus est. Sed vero de belli Dacici initio infra plura disputabimus.

IX.

Malignum aliquem Auctorem in Trajani memoriam fecutus eft
Dio, qui Provincias à Trajano victas ne
quidem teneri
potuiffe finxerat, ingratiam
Hadriani.

Est & alius ejus error in vitæ sine. Sic enim loquitur Dio quasi omnem operam in Victoriis Parthicis lusurus suisset Trajanus, si diutius vixisset. Ait illum scripsisse ad Senatum, ultra se, quam progressus suerat Alexander Magnus, Victoriis suis suisse progressum. Cum tamen (inquit ipse Dio) ea quæ subegerat tueri non posset, un dum sis unde à rexespara vasca. Imo verba illa ejus disertissima sunt: "Euch-

λε δε άρα μήπ είς των Ρώμων έπ άθιξεως, μήτε άξιον π

qu

Do.

nc

fu

d Plin. Paneg. c. 76. L. II. Ep. 11, 12.

ta

m

m

n-

e-

e-

is,

m

m

in

m v.

Tu

ne

E-

m

m.

u-

le

e.

m

us

t.

ra

ler

f-

0)

t,

10

λ-

ωv

क्रुप्रवामानुवा महर्थि महर्वेश , दे क्रुल्ड स्वा वर्धा हमस्रित amaeren. Quo etiam spectant & illa postea, de subactis à Trajano Armenia, & majori parte Mesopotamie, marte emorgour, & marte existindos. Sic loquitur ille quafi novis illis defectionibus metus fuisset ne perdituri essent victa omnia, Trajano etiam superstite, Romani; vel sic potius quasi retineri posse, vel nulla prorsus spes fuisset, vel fere deplorata. Hæc illum accepisse suspicor ex Auctore aliquo qui ita scripserit, in gratiam Hadriani. Illum Trajani gloriæ invidentem Provincias à Trajano subactas reliquisse tradit Eutropius. Idem etiam de Dacia facere conatum, ni Amici illum deterruissent, ne multi cives Romani Barbaris traderentur. Pontis tamen à Trajano ftructi in monumentum superficiem sustulit, Auctore ipso Dione. Sed & Regis dati gloriam Trajano ademit. Parthamos patem enim, quem Regem Parthis dederat Trajanus, proximis gentibus Regem dedit, nofro teste c Spartiano. Idem testis est, & thestrum, quod Trajanus in campo Martio posuerat, contra omnium vota destruxisse. Et hac quidem (inquit idem) eo tristiora videbantur, quod omnia, qua diplicere vidisset Adrianus, mandata sibi ut faceret decreto Trajani esse simulabat. Videmus itaque quam merit maligno in Trajani memoriam animo Hadrianus. Fingenda itaque erat ratio cur victas Trajano Provincias relinqueret. Eam autem illam dedit Hadrianus, in suis, ut videtur, de vita sua Libris, se hoc fecisse exemplo & Catonis, qui Macedonas liberos pronunciavit, quia teneri non poterant. Et quidem eo spectant verba Dionis à nobis prolata, ne teneri quidem Provincias à se subactas ab ipso potuisse Trajano.

Spart. Adrian. c. 5. f Spart. ib. c. 8. g Spart. ib. c. 5.

X.

Malignitatis
illius exempla
in elevandis
TrajaniVicto-

Et plane manifesta est Auctoris hujus malignitas. Provincias à Trajano victas duas tantum agnoscit, Armeniam, & Mesopotamiam, nec illam omnem, sed pro majori duntaxat par-

te. Sed Provincias multas ab Hadriano relictas & præsidiis nudatas, noster testatur h Spartianus, Armeniam, Mesopotamiam, (nec mutilam illam) & Affyriam recenset Rufus Festus. Easdem Eutrobius, qui tamen addit Arabiam postea in Provinciæ formam redegisse. Et quidem memorat Scaliger numos qui idem indicent : Alium qui Al-Syriam testetur in POTESTATEM P. R. REDACTAN: Alium qui Assyriam & Palaestinam: Alium qui VICTORIAM memoret Assyriacam. Sicetiam de Arabia, alium qui ARABIAM indicet Augu-STAM ADQUISITAM PROVINCIAM, alium qui Ara-BIAM ADQUISITAM, alium qui ARABIAM CAPTAM, His addere potuit numos etiam alios qui victam Consulatu Trajani VIo. ita memorant Adiabenem: ADIAB. S. P. Q. R. OPTIMO PRINCIPI, figura Captiva sedente, veste indigena, dextra fæmori apposita, læva capiti subjecta, inter spolia armorum, astante Trajano paludato, quæ vulgatissima sunt victarum gentium in Numis Symbola. Potuit & alios qui REDACTAS IN POP. ROMANI POTESTA TEM ARMENIAM memorent & MESOPOTAMIAM. Imo Provincias alias repræfentant Numi, quas nulli tamen memorant Auctores: IND. P.R. alius, alius Ind. Pro. P. R. quos tamen adulato rios putat Scaliger. Sed Legationem Indicam agnoscit ipse Dion, nec loco, ut videtur, alieno. Sic enim ille de Trajani reditu post victum Decebalum. Hapa re Tpajarov es The Papele en Sorter

b Spart. Adrian. c. 8.

Etas Trajani, Erroresque de Trajano Dionis. 235 πλεισμ πρέσθειαι, άλλων τε βαρθαρών, και Ινδών, αθίvore. India nimirum illa victæ illo tempore à Palma Arabia videtur fuisse finitima. Eadem scilicet quo S Matthæi Evangelium intulisse secum, his ipfis temporibus, (fi tamen vera tradat Eufebius) videtur S. Bartholomæus Apostolus; Eadem quo posteà, Evangelii propagandi causa, Legationem obiit, ab Ecclesia, ut videtur, Alexandrina, Pantenus; Eadem à Frumentio rurlus (fub Confantino) conversa & Ædesio; Eadem denique quo missus (furb Constantio) Legatus Theophilus, teste Philostorgio, Homeritarum nempe arque Auxumitarum. Quod miror tamen non vidise Scaliges um. Itaque devicta demum Arabia, eodem tempore quo bellum Dacicum 11th, confecit ipfe Trajanus, terrorem Indis hisce Arabiæ Petrea finitimis incufferit victor Arabia Palma. Ita factum ut Legati eorum Pacem petentes Trajanum Rome, à bello Dacico reversum, convengrint, anno, ut videtur, Æræ Christianæ receptæ cv11º. Tum India Populi Romani Provincia facta; Tum Expeditiones illæ Evangelii propagandi causa susceptæ. Postea, sub Trajani finem, deficientibus aliis, fic etiam Indos illos defecisse verifimite est; Et quidem ita defecisse, ut nunquam postea in Potestatem Populi Romani redierint. Inde fortasse factum ut Conversionis illius, siqua fuerit à Bartholomeo Apostolo; tam evanida repererit vefligia Pantanus, cum novam ille Expeditionem susciperet, eadem etiam Evangelii causa, sub Severo. Cum iisdem enim Arabibus rem habuit Severus ac Trajanus, teste Dione. Ut proinde novis Christianorum Expeditionibus viam ipse patefecerit ut patefecerat ante Trajanus. Et quidem tempora subactæ India in Numis designata conveniunt.

oris Tra-Ar-

lam parctas,

) & stro-

Af-AM:

iam GU-

AM. tam

em: ptipo-

um, funt t &

TA. AM.

ali-

agno. De-

1704

Va,

veniunt satis accurate. vo. enim Trajani Consula. tu prodierunt illi Numi qui Indiam memorant Populi Romani Provinciam. Post annum nimirum citim. & tamen ante annum Æræ nostræ, quo w.". iniit Consulatum, CXIIm. Nec alios fuiffe, quam quos diximus, Indos, ex illis ipfis colligimus Numis, qui Rhinocerotem exhibent. Nempe Æthiopia ori undos Rhinocerotes tradunt veteres, ut proinde A. Diomnes Tauess Rhinocerotas appellarit, non uno in loco, Paulanias. Pro eadem nimirum forma qua Elephantos, qui Pyrrhi bello Romanis innotuerunt, Boves etiam Lucas appellarunt Scriptores antiquissimi, illisque temporibus proximi, Romani. Nempe eximios magnitudine pisces ut win vocant Scriptores de Animalibus, ita bestias similiter enormes Tauros, quod vulgarium bestiarum taurus maximus fuisset, appellarunt. Æthiopas autem intellexit Orientales Paufanias, de quibus adeo multa disputat, ex eo Homeri loco qui duplicium Æthiopum meminit, Strabo. Sed hæc nos kalibi. / Alium præterea numum exhibet Staliger ita inscriptum: DE CHALDÆIS. S.C. Unde constat Chaldaos etiam fuisse superatos. Quid dico Chaldaos? Imo gentes omnes, qua inter Indum & Euphratem amnes inclytos essent, concussas bello dicit Auctor optimus Victor Schotti de Casaribus. Sic itaqué videmus non adeo tuiffe, ut credidit Scaliger, incredibiles numos illos qui Indiam dicant factam effe Provinciam, etiamfi de remotiori illa India intelligerentur onnium celeberrima. Dicit quidem Dio visam à Trajano Indiam, non item bello fuisse tentatam. Sed non potuit Trajanus scribere ad Senatum, ul-

i Pausan. Eliac. I. p. 159. Boot. p. 297. k Addend ad Iren. p. 73. Diff. I. §. 40.

Atas Trajani, Erroresque de Trajano Dionis. 237 tra se victoriis, quam Alexandrum, fuisse progresfum, ni Indiam etiam bello fuisset aggressus. Et certe fines India includit quicunque is fuit quem secutus est Rufus Festus. Locos à Trajano subactos ita recenfet ille, Armeniam imprimis, tum & Albanos quibus Regem dederit, Iberos deinde, Bosporianos, Colchos, in fidem Romanæ ditionis ait recepisse; Ofroenorum loca & Arabum occupasse; Cardenos, Marcomedos, obtinuisse; Antemusium optimam Persidis regionem, Seleuciam, Ctesiphontem, & Babyloniam, accepisse & tenuise; usque ad Indie fines post Alexandrum accessise. Sic & Entropius, (& fere iisdem verbis, ex eodem, ut videtur, Auctore) qui eodem scripsit tempore ad Valentem quo Festus ad fratrem Valentis Valentimianum. Armeniam & ille recenset primam, tum Albanos, Iberos, Sauromatas omissos à Festo, Boporanos, Arabes, Ofdroenos, Colchos, Adiabenos, Marcomedos, & Anthemisium magnam (inquit) Persidis regionem. [Optimam itaque regionem pro maxima regione accepit ille, ut Poeta bona pars procerum, magnam nimirum partem procerum intelligens.] Addit denique Seleuciam & Ctefiphontem, Babylonem & Edessios vicise, ac tenuise, usque ad Indie fines & mare rubrum. Vix itaque credibile est quin plures fecerit Trajanus Provincias quam quatuor illas quas agnoscunt, Armeniam, Assyriam, Mesopotamiam & Arabiam. Certe Regiones illas quibus nec Reges dedit, nec Parthica ditioni adecit, omnino verisimillimum est omnes Romanas mise Provincias. Præsertim illas quas in fidem. Romanæ ditionis testatur Festus illum accepisse. mo in mari rubro classem instituit, ut per eam India fines vastaret. Illius metu verisimile esse potuit Legatos illos ab Indis venire potuisse quos miffos

ant um

nos mis, orinde

ma nooto-Ro-

mirum pas

dunos Sca-

S.C. atos. incon-

hotti o fuis il-

omm à itam.

, ul-

tra

missos testatur ipse Dion, si quidem de aliis illis intelligendi fuissent Indis remotioribus. Ita factum effet ut in Provinciam, quod testantur Nu. mi, etiam ipli potuerint cessisse Romanam. Sed negat illa tamen omnia audacter præstantissimus Scaliger. Negat institutam à Trajano fuisse in mari rubro clailem. Negat eo institutam confilio ut fines India vastaret. Quasi vero solus illa tradidiffet Eulebius. Ego autem illa Eulebii fuisse non censeo, sed Hieronymi, qui res illas Romanas addiderit, ut folet, ex Eutropio. Porro astipulatur Eutropio, ut solet, Rufus Festus. Nec negat Dio de India etiam remotiora occupandacogitaffe Trajanum. Imo verbis difertiffimis affirmat: Indes To & (inquit) everoes, & Ta exercar mear mata emin newywove. Nihil itaque alienum à verifimilitudine habet (hac in causa) Eusebius, habent numi, quos tam facile contemfit Scaliger tanquam adulatorios. Erat quidem Trajanus ingenio Glorie avidiffimo. Sed vera duntaxat Gloria, non fuco aut mendaciis emendicandæ. Alienum illum à blanditiis coævos habemus fatifque idoneos testes, Plinium atque m Martialem.

Et vero difficillimum erat, etiam antiquioribus, qui non proxima vi-ResgestæTraxerint recentique Trajani memoria, jani à coævis Scriptoribus scire quousque Trajani victoriæ prodepresse plecesserint. Provinciarum nuper virunque in gratiam Hadriani. ctarum limites confudit, memoriammox abolevit, deductis præsidis, que omnem Inde factum ut Auctoribus Hadria-Hadrianus. no junioribus ne quidem compertum fuerit, que illæ fuerint Provinciæ à Trajano in Populi Romani potestatem ditionemque redactæ, sub finem sci-

1 Paneg. & III. Ep. 8. m. Mart. X. Ep. 72.

0

led

U

M

110

na

cu

pr

lui

μία l'at

Atas Trajani, Erroresque de Trajano Dionis. 239 licet Trajani, mox autem dimissæ sub initiis Hadriani. Superfunt itaque qui sub Hadriano vixerint soli testes earum rerum idonei, & side digni. Sed illis rurfus ut fuerint res illæ alioqui fatis exploratæ, fidem tamen suspectam facit Invidia illa in Trajanum, & malignitas Successoris Hadriani. Illis proinde, fiquid gratiæ dare vellent, deprimendæ erant res gestæ à Trajano, non efferendæ, ne dum demortui Principis memoriam celebrare vellent, superstitis livorem irritarent atque iracundiam. Eum livorem fapiunt verba illa Dionis: Marley επνησαν, ματίω εκινδιώδισαν. At res ipfa contrarium indicat fatis manifeste. Dixit Hadrianus Provincias illas non potuisse teneri. Sed nullam vim passus est Hadrianus cum Provincias sponte relinqueret, cum prasidia deduceret. Sic loquitur Dio quasi desecissent omnes, quasi jugum excuffissent. Πανία (inquit) τα εαλωκοτα εταράχθη και απέςη, και της συρά σφίσην έκαςοι Φραράς i usu e se Cadou, oi de anextivouran. Sed tres illas. quatuorve, quas agnoscunt, Provincias prasidiis exercitibusque instructas reperit Hadrianus, quos ille propria sponte, nulla coactus necessitate, deduxerat. Ita certe dicunt qui Hadriano adulari nollent. Hadrianum gloriæ Trajani certum esse invidisse (inquit Rufus Festus) qui ei Successor in Imperio, Sponte propria, reductis exercitibus, Armeniam, Mesopotamiam, Assyriam, concessit, & inter Romanos ac Persas Euphratem medium esse voluit. Damnat etiam Hadrianum, hoc nomine, vetus Auctor cujus verba conservavit Suidas; aitque, Persis deprecantibus, non vi aut armis cogentibus, hoc illum concessisse: 'Oux ยบธิสาพร ชื่อ (inquit) พร Meormaμας ωραχωρά Πέρσαις δεηθάσιν αυτέ. Et fane illos narratiple Dio successus armorum Trajani in rebelles

llis

fa-Vu-

ied

lus

in

ofi-

ebii

Ro-

rro Vec

CO-

at:

adi-

mi,

du-

oria

uco

n à îtes,

iam

VI-

oria,

provi-

am-

diis,

dria-

quæ

mant

fci-

licet

qui longe aberant ab ea Dionis desperatione. Can sum quidem victumque dicit à rebellibus Maximum. Sed Lusi Quieti in eosdem narrat præclarissima facinora, receptam Nisibin, expugnatam Edessam, & debellatam ab Erucio Claro & Julio Alexandro Seleuciam. Sic ille nimirum, aut ejus Autor, Trajani omnia in deteriorem partem interpretatur. Aliter autem coævus Trajano Lucius Florus. Movise Romam ait sub Trajano Principe lacertos, & prater spem omnium, senestutem Imperi, quasi reddita juventute, reviruise. Tantum aberat ut frustra susceptos diceret Trajani tantos, & tam egregios labores.

Ita igitur ostendimus quantilla sit, in rebus Trajani, dignus side Dion, Scriptor alioqui, sateor, cum bonos habet, quos sequatur, Auctores, satis accuratus. Nec vero supervacuam hanc credent resutationem periti-

XII.
In rebus Trajani non adeo
dignus fide,
quam alibi,
Dion.

tiores, qui sciant quo pretio Dio habeatur apud Eruditos, ut eum libentissime sequantur, etiam errantem. Et quidem Traditiones majorum suorum, potius quam Libros, secutus videtur inhis, de quibus agimus, Trajani rebus; aut siquos sortasse Libros, malignantium Trajano, Hadrianoque adulantium. Non itaque satis erit unicum illud in contrarium Dionis testimonium, quo minus ea potius credantur quæ Nos de atate Trajani diximus certioribus, quam sit illud Dionis, testimoniis. Et conveniet satis accurate cum x°. Hadriani anno atas illa Trajani Pratoria.

fie

tit

qu

eff

bus

fue

Res

Gro

Etas Trajani, Erroresque de Trajano Dionis. 241

i-

2-

m

1-

u-

er-

us

ipe rii,

rat

am

Tra-

e,

i,

buc

iam

110-

his,

for-

que

llud

s ea

lixi-

mo-

idri-

Sed

Sed vero præter Trajanum, alium XIII. habuit Hadrianus Tutorem Calium Curduos Ha-Tatianum, Sic illum Libri appellant drianus habi drianus habu-Spartiani hodierni. Sed Attionum è melioribus Codicibus & Dione, jam din est quod viderint Eruditi. Id potius scire forsitan avebibitis, cur dues habuerit Tutores Hadrianus. Poterant equidem, per Leges Romanas, plures effe Tutores tam Testamentarii, quam etiam legitimi; tam à Parente, quam à Magistratu dati. Prius afferit º Ulpianus, posterius P Modestinus. Poterant etiam dati Tutores hæreditatis curam inter se dividere, vel in partes, vel in Regiones, fi quidem in pluribus Regianibus fitam Pupillus hæreditatem haberet. Hoc etiam docet 9 Ulpianus. Nempe si in diversis ejusdem Jurisdictionis Regionibus sita effet Hereditas. Regiones nimirum intellexere Jurisconsulti vel illas Urbis Romana, vel Italia etiam Urbane que ipla quoque in Regiones divisa est similiter xiv. Et quidem din ante Hadrianum, ut è seniore Plinio teste intelligimus. Fecit nimirum Augustus, ut Civibus Italicis sua effent in Comitis Urbanis suffragia. Idque quo commodius fieret, fecit & illam, ni fallor Italia Urbana parutionem in Regiones XIV, pro exemplo Urbis; quali nimirum Cives Italici in Urbis Regionibus essent etiam ipsi censendi, & Urbis adeo Regionibus contribuenda illa fuffent Italia Regiones. Sic merit illius distributionis Auctor Augustus. Sed Regiones Jurisconfultorum melius illas forte intelligemus, in quas hareditas ipla per Leges Artis Gromatica dividenda effet, ut è Pandellis disci-

O'Ulp. Pand. XXVI. Tit. H. 11. p Modest. XXVI. Tit. V.23. 1 Ulp. XXVI. Tit. VII. 4.

mus, & Ret Rustica Scriptoribus. Sic enim divifæ erant in Regiones hæreditates etiam Provinciales, in tabulis Censualibus. Quod si alia Here ditatis pars in ditione fuiffet Urbana, alia in Provinciis; jam necessarii erant diversi Tutores: Et quidem, ni assignasset Parens, à diversis legitimis Potestatibus assignandi. Tutorem enim Urbanum Prator dedit Urbanus, Provincialem Præfes Provin. cia. Sic enim docet 11 Hermogenianus. Vel in Provincis, præter Præsidem, Proconful, vel Prafectus Ægypti, vel cui, temporis causa, Provincia. Præside defuncto, regenda commissa esset ; & Lege Marci, legatus Proconfulis, post tempora tamen Hadriani, teste Ulpiano. Etiam Juridicus Ale xandria. Præcipue vero Magistratus Municipales, quod ego Jus omnium existimo antiquissimum. Hos Tutores ita diftinguunt Jurisconsulti, ut nunc alium rerum Urbanarum appellent, alium Peregrinarum, ab antiquissima nimirum Reipublicæ liberæ forma, qua duo erant in Urbe Pratores, Orbanorum alius, alius Peregrinorum; nunc vero alium vocent rerum Italicarum Tutorem, alium Provincialium. Ejusdem enim Jurisdictionis erant res Urbana & Italica, ex quo Itali in Urbem recepti funt, solentque Provincialibus opponi. Et paulo diverso Jure utebantur Municipu Provinciales, etiam Itali, quam ipsi, unde oriundi erant, Itali, quod ad aliam spectarint, propter ipsam loci intercapedinem, Jurisdictionem. Sic itaque existimarim, Tutorem Hadriani Attianum, cujus nulla memoratur alia cum Hadriano, præterquam Tutoris illa, necessitudo; rerum suisse

1

g

fo

at

122

dr

qu

Tit.

r Hermog. Dig. XXVI. Tit. V. 27. f Ulp. XXVI. Tit. V. 1. t 16. Tit. V. 3.

Atas Trajani, Erroresque de Trajano Dionis. 243

li-

n-

-9

ro-

Et

nis

um

in-

in

e-

12,

ge

lle-

da-Hi-

lti,

ım

ıb-

ra-

inc

m,

in

20-

pes

ndi

ter Sic

um,

ræ-

iffe

7. 1.

ani

Hadriani Italicarum, seu datus à Patre suerit, seu à Prætore potius Urbano. Domicilium enim Hadriano faltem in Urbe fuisse verisimile est, ut capere posset bonores Orbanos. Et pradia etiam necessaria erant ad sustinendam Ordinis amplissimi in Urbe dignitatem, pro censu etiam Senatorio. Deforme certe credidit " Homulus honorem in Urbe petituros, Urbem Italiamque, non pro Patria, sed pro hospitio, aut stabulo, quasi Peregrinantes habere. Proinde Auctor erat ut Principem rogarent Consules, ut huic vitio occurreret. Jussumque inde ut Patrimonii tertiam partem conferrent in ea que solo continerentur; Italico nimirum. Inde certum est jam etiam olim Domicilia civibus in Urbe fuisse, & Patrimonii saltem partem aliquam in Italia, quæ ne tertia parte minor esset, vetuit hoc Edicto Trajanus. Itaque Urbanorum cura erat penes Attianum. Trajanum vero municipem ejusdem, cujus erat Hadrianus, Municipii Italicensis, & Patris consobrinum, vel potius Amitinum, vel dedit Testamento Tutorem ipse Hadriani Imperatoris Pater Æhus Hadrianus Afer, vel Decuriones Italicenses. Legitima enim Tutela (quæ nempe data est à Magistratibus) Patris agnatis debebatur, per Leges XII. Tabularum & consanguineis, teste * Ulpiano. Agnatos autem qui per virilis sexus Perionas cognatione juncti effent, dicit y Caius. autem Hadriano junctus est Trajanus. Trajanum itaque folum memorat 2 Spartianus, qui Hadrianum abduxerit à Patria. Non certe illum, qui nihil forte cum Patria Hadriani commu-

u Plin. VI. Ep. 19. x Ulp. XXVI. Tit. IV. 1. y Caius XXVI. Tit. IV. 7. z Spart. Hadr. 6:2.

ne habuit, Attianum. In Patria itaque Tutelam Hadriani à Trajano gestam fuisse verisimillimum est, qui & in Patria erat quo tempore Pupillari ætate esset Hadrianus, nec antea illum à Patria abduxit, quam eam atatem egressus esset.

it is food the was a minute.

Inde-carrie ble van aliam ein De

es Schernt & Patria. Non carte illunt.

out so to which the term of cits XX ;

menting, Confeles, at his

a lov must a session to Præle-

to

Ch

an No

Prælectio V. ad Spartiani Hadrian.

De ætate togæ virilis sumendæ, & militiæ ineundæ apud Romanos.

XIV us annus absolutus Atas sumenda toga sub Imperatoribus. Eo anno sumsit Augustus, & Tiberius. S. I. Eo anno nepotes Augusti, Carus & Lucius. S. H. Maturata toga virilis Neroni. Sumpta nimirum antequam annum XIV. explevisset. §. III. XIV o anno sumenda a Britannico, de cujus ætate disputatur contra Cl. Pagium. S. IV. XIV o anno Marcus & Commodus. in vita Commodi emendatus. S. V. Fodem, ut videtur, anno, ante Imperatores, Marcus Ciceronis filius & Virgilius. S. VI. Toga virili induti muneribus deinde Reipublicæ admoti. S. VII. Ratio forte cur in Patriam migrarit Hadrianus. S. VIII. Mox a deposita Prætexta, militare solebant Romani. S. IX. Olim anno XVII 9 absoluto Militiam inibant, a tempore Servii Tullii ad annum U.C. circiter DC. S. X. Exempla utriusque Atatis Militaris a Græcis desumpta sunt. S. XI. Judex Hadrianus anno forte XCV o Tribunus,anno XCVI . S. XII.

Spartian. Adrian. c. 2.

Ointodecimo anno ad patriam rediit, ac statim militiam iniit.] Monui jam superiori Prælectione, Auditores, xv^m. Hadriani annum, pro maxima ejus parte, in annum Æræ nostræ christiana incidisse xc^m. Ultimus enim anni xivⁱ. dies erat Januarii xxii^{us}. Natalis autem. Januarii xxiv^{us}. prim

le-

XIVus annus absolutus Ætas sumendæ
tagæ, sub Imperatoribus.
Eo anno sumsit Augustus,
& Tibersus.

Natalis autem, Januarii xxivus. primus numera-

batur anni xvi. pro ea, quæ illis temporibus obtinuit, supputandi ratione. Cum autem illum xyo. anno dicit in Patriam rediffe Spartianus; Sic ego Spartianum intelligo, ut anno absoluto XIVo. XVo. duntaxat inchoato, in Patriam migrarit Hadrianus. Hoc itaque ipso anno xcº. illum migraffe censeo. Absolverat enim jam, xiyo, anno absoluto, Pueritiam. Pratextam una exuerat, & cum ea disciplinam Padagogi. Togam puram & virilem affumferat, & fui Juris aliquate. nus effectus eft, ut posset deinde, quo vellet, pro arbitratu, migrare. Solutus etiam Tutoribus; tantum, quoad bonorum administrationem, obnoxius deinde Curatoribus. Hoc quidem pro recentiori Adolescentiæ disciplina. Sed ne quidem luratores forte habuit Hadrianus, Primus enim Marcus Curatores Adolescentibus omnibus affignandos statuit. Antea non aliis assignati quam decoctoribus & insanis. Virilis autem toga Pueritiæ finis, Adolescentiæ inchoatæ Symbolum, his Imperatorum, de quibus agimus, temporibus, post annum demum Ætatis xivm. absolutum, xvo. inchoato sumi solebat. Ita nimirum ut à xvº. Natali Jus ejus sumendæ cœperit. Inde factum ut nunc xivo. anno illam, nunc xvo. tribuerint Veteres. Secundum enim Septenarium Pubertatis initium fecere qui infignes Septenorum annorum in Corpore Humano mutationes observarunt. Et tamen ante annum Ætatis xvm. togam virilem sumere non poterant, quibus ne Jus quidem sumendi, nisi anno xivo. absoluto competebat. Proinde Nobiles Pueros prætexta veste sub Disciplina ufque ad annum XVm. usos dicit vetus Interpres Ho-

q

9

A

Si

fo

m

a-

0-

i-

1-

e-

и-

e-

ro

n-

0-

n-

11-

m

m

1-

is

ıs,

10.

70.

m

nt

tis

m

Et

m

u-

0-

2/-

13.

ratii. Sed vero xIV9. anno confummato Fus fuisse, ut proinde xvus. captus duntaxat intelligi debeat, exemplis ab Imperii initio deductis oftendendum est. Hoc certe ætatis anno exacto togam virilem ab Augusto ipso sumtam testem habemus Augusto ipfi coævum b Nicolaum Damascenum. Serius illam fumtam'vult Suetonius, anno nimirum xviº. & triumpho avunculi Africano donis militaribus donatum, post reditum nempe ejusè bello Africano. Rediit Cæfar ex Africa Sextilis xxvio. ann. U.C. Varroniano DCCVIIIo. qui dies anno Augusti xvIIº. ad finem vergenti covenit. Sed cum togam antea fumtam agnoscat Suetonius, hinc fateor atatem ejus, quo tempore togam fumfit, accurate colligi non posse. Sed cum belli illius Africani expertem propter atatem faciat Suetonius, jam certe Pubertatem innuit ab eo nondum impletam, qui tamen belli Africani tempore annum ætatis xvim. absolverat, xviim. inchoarat. Sed Suetonio anteferendus coævus Damascenus. Proximus Augusto Tiberius est, d natus Nov.xvI. fub COSS. anni U. C. DCCXIII. Idem tamen primis Ludis e Actiacis præsedit COS. Augusti vio. U.C. DCCXXVI°. mense Septembri, quo victoriam illam adeptus est Augustus, ductor turma in Trojanis Circensibus Puerorum majorum. Inde intelligimus jam prope finitam fuisse ejus Pueritiam. Recte nimirum qui Novembris sequentis die xv1°. jam x1vm, illum quem diximus ætatis annum fuerit absoluturus. Imo pubescentem Actiaco Triumpho dicit, qui COS. Augusti vo. actus est. an. U.C. DCCXXVo. vi. Kal. Sextiles, cum ne xIIIm, quidem ætatis annum absolvisset. Hanc certe Pubertatem Suetonius de alia

b Nic. Damasc. in Exerpt. Porphyr. Valesianis. e Sueton. Aug. c. 8. d Suet. Tib. c. 5. e Suet. ib. c. 6.

intelligere vix potuit quam quæ anno illo quem dixi xivo. concluditur.

Eodem faciunt utriusque Augusti Eo anno nepo- nepotis exempla, tam Can nimirum tes Augusti, nepotis exempla, tam can minirum caius & Lu- quam Lucii. Caium imprimis Augusti nepotem. & filium etiam Adoptitium, xivo. ætatis anno, Confulem post Quinquennium defignatum esse coæva, apud Onuphrium, testatur Inscriptio. Et tamen certum est xivo. anno jam absoluto, coepto autem xvo. fuisse designatum, Eodem nimirum die quo togam induit virilem, & ab Augusto in Capitolium deductus est, que xv. ejusdem ætatis anno contigisse è Marmoris Aneyrani Fragmentis, de gestis ab Augusto rebus, facile colligimus. Non potest utrumque verum esse, nisi ita intelligatur, ut diximus. Estque sane Historiæ consentientissima ea, quam dedimus, Interpretatio. Natus est Caius anno U.C. Varroniano DCCXXXIVo. teste Dione. Sic itaque annum xIVm. expleverit anno ejusdem Æræ DCCXLVIII. Hoc ergo anno fratri Caio nondum ex ephebu egressus Consulatum rogavit frater minor Lucius. Id proculdubio habuit in mente Lucius, ut, quoniam annum toge sumendæ legitimum Caius implevisset; proinde munus virile, (cum per Augustum stetisset quo minus togam puram Cains jam maturus accepisset) Caio impetraret. Tum & illud habuit in animo exemplem ipfius Augusti qui primum Consulatum xxº. ætatis anno nondum expleto consecutus fuerat. Mense nimirum anni Decxi. Sextili, quem postea Augustum, hac enam ipfa, præter alias, caufa appellatum, idque SC. testibus Solino, Censorino, & Macrobio intelligimus. Senatufconsulti verba ipsa conservavit Macrobins,

uem

gusti

rum

rufti

ium.

atur

jam

tum.

n, &

XVº.

An-

bus,

rum

tque

mus,

Var-

num

IIIº.

hebis

ucius.

quoiple-

u ftum

maillud

qui

n ex-

anni

tiam

SCº.

mus.

Eo

Eo autem menie nondum annum xxm. absolverat Augustus, natus nimirum Sept. xxIIIº, anni U. C. DCXCI'. qui Consules habuit Ciceronem & C.Antonium. Id ergo videtur voluisse Lucius (quod tamen nullus, disertis verbis, quod quidem sciam, voluisse testatur Historicus) non quidem utemox Conful fieret Caius; fed, pro exemplo Augusti, ut mox Conful designatus Consulatum iniret post Quinquennium ab ea designatione numerandum. Idque fibi exemplo futurum existimavit, ut eadem, qua frater, atate etiam ipfe Consulatum assequeretur. Hoc ubi primum innotuit, indignari visus est Augustus, non quidem Consulatum dari annum Ætatis xivm. agenti Pue-10, sed repertum esse demum qui vicenario minor, suo tamen ambiret exemplo Consulatum. Hoc ipse factum suum per temporum exigentiam excusavit, optavitque ne qua unquam similis eveniret temporum iniquitas, fimili nimirum remedio sublevanda. Quanquam hujus rei exemplum non solus erat Augustus. Marium enim juniorem Consulem ante annos viginti creatum testatur Flo-Sed tempora Mariana in exemplum trahere invidiofius erat, non item recentius illud exemplum adhuc jam viventis Augusti. Et quidem postea, quod ne sieret Augustus indignatus est; Senatum tamen Populumque Romanum idem libentes, honoris sui causa, concessisse Augustus iple in Marmore gloriatur Ancyrano. Inde constat annum ætatis xivm. jam absolvisse Caium anno DCCXLVIII. quo Consulatum ei rogavit Lucius. Atqui Consulatum xIIm. anno sequenti occxLIXº. propterea cepit Augustus, ut Caium Amplissimo praditus Magistratu deduceret in forum, teste & Suetonio.

[&]amp; Suet. Aug. c. 26.

Toga nimirum pura virilique induendum. Spe-Ctaffe enim hoc ad honorem Adolescentis ut à viris primariis in forum deduceretur è Plinio juniori intelligimus. Sed vero anni initio deductum Caium fuisse verisimillimum est, cum trabeam Con-Sularem ipse sumeret Augustus. Nec enim solebant Consulatus diu tenere summi Principa. Certe antequam annum ætatis xym. attigisset Caius, ut è marmore constat Onuphriano. Inde post Quinquennium decretus est Caio Consulatus, xvº. nimirum ætatis anno labente, teste Marmore Ancyrano. Sic quidem ille, ut, pro exemplo Marii, ipfiusque etiam Augusti, ineundus fuerit, xxº. eiusdem anno fimiliter labente. Recte & illud. Caium enim quinto ab hoc Augusti Consulatu anno, Vrbis nimirum Condita DCCLIVo. Æræ nostræ Christiana Io. ætatisque Caii xxo. labente, Consulem repræsentant Fasti emendatiores. Imo hinc certissime constat, non Augusto illum, sed Caio, tribuendum esse Consulatum. xxº. ætatis anno invasum ab Augusto Consulatum testis est disertus h Suetonius. Solinus XIXº. anno creatum dicit. Inde palam est xIxm. duntaxat absolutum, xxm. in lap/u fuisse. Imo maturum viris Caium, cum secederet Tiberius, docet coævus Vellæus. Rediit Tiberius ab exilio Rhodiaco sub COSS. anni U.C. DCCLvi. eodem teste i Vellao, cum Roma abfuisset vii. annis, pro eodem Vellao; viiiº. autem anno pro rationibus & Suctonii. Inde constat VIIº. anno pleno. VIIIº, autem inchoato, rediisse Tiberium. Imo xII. rediisse ante obitum Augusti annis testem habemus Tacitum, Anal. vi. 51. Sic anni DCCXLVIII. fini conveniet Secessus Tiberii, & maturitas adeo

b Suct. Aug. c. 26. i Vell. L. II. k Suct. Tib. c. 14.

e-

vi-

ni-

ım

-80

le-

er-

215.

oft

Vº.

1n-

rii,

uf-

um

Dr-

fti-

re-

erriin-

tus cit.

in

ce-

Ti-

C.

ffet

mo

an-

um.

em

mi.

leo

3365

illa

illa Caii. Pro eodem etiam exemplo togam fumfit frater alius Caio minor, ipfe Lucius. Natus & ipse anno U.C. DCCXXXVII°. ætatis annum XIVM. implevit anno ejusdem Æræ DCCLIO. Quo tamen solennius, & majori decore, togam virilem fumeret, deductus est in forum ab Augusto Consulatum agente XIIIm. anno nimirum Urbis DCCLIIO. Inde designatus post Quinquennium Consul, ætatis fuæ anno fimiliter xxº. Urbis DCCLVIIº. Illum tamen annum nunquam attigit, defunctus nimirum mensis Augusti xxº. Tribunitia Augusti Potestate xxv. ut constat è monumento Pisano, paulo ante reditum Tiberii è secessu Rhodiaco. Quæ notæ annum Urbis defignant, teste Vellao, DCCLVm. Illius enim anni Confule Vinicio, (Vinicii ad quem scripsit Patre) Tiberium dicit rediisse Vellaus.

Firmat hanc, quam dedimus, Ætatis virilis disciplinam, quod matura-tam dicat in Nerone virilem togam Tani. Sumta nicitus, cum ille paulo antea sumsisset mirum antequam finem illum Pueritiæ annum XIV absolvis xIvm. penitus absolvisset. Natus est set.

Nero Decemb. xvo. post Novem menses quam Tiberius excessit; recte locum Suetonii corrigente Iisdem nempe COSS. quibus mortuus est Tiberius, Martii xvio. pro suis nimirum atque Taciti rationibus. COSS. illi Magistratum gessere anno Æræ nostræ xxxvII°. Sic xIVm. annum compleverit Nero Dec. xv. anni Li. Sed anni initio togam ab eo sumtam innuit Tacitus. Ita intelligimus ante annum xivm. absolutum nondum fuisle Jus togæ sumendæ. Inde designatus COS. pro exemplis modo memoratis, in annum ætatis xxm. non in Quinquennium, ut Lucius & Caius. Nempe quia tempus togæ legitimum non compleverat.

Secundus

Secundus erat Aic Neronis Confulatus anno Æræ no. Aræ LVII°. Quod enim primum Confulatum gesserit an. LV°. id successionis causa factum. Sed secundum illum Consulatum gesturus erat etiam vivente Claudio. Frustra itaque aliam II¹, illius Consulatus rationem quærit Cl. Pagius. Inde tamen factum ut in Principibus ætas quæcunque sussiceret ad Consulatum. Minores enim vicenariis Consules erant Commodus, Severi filii, Diadumenianus, Elagabalus, Alexander. Imo ne biennis quidem COS. erat Joviani silius Varronianus.

Sed vero, quod ad atatem etiam XIVo an. su- Principum virilem attinebat, non tranmenda à Brifiit in exemplum toga Neroni matutannico, de curata. Metuebat à Britannico jam Imjus etate disputatur con- perator ipse Nero, propinguo jam (intra Cl. Pagium. quit Tacitus) die quo quartum decimum atatis annum Britannicus implebat. Hæc Taciti verba funt ad annum Æræ noftræ Lvm. recte à Lipsio ad togam Britannici virilem relata. est Britannicus IIº. Patris Claudii Consulatu, non designato (ut Suetonium intelligit Vir sane in re Chronologica maximus, Antonius Pagius) fed gesto, teste disertissimo, (quod non observaverat ille) Dione. Huic certe anno Æræ nostræ Christiana XLII°. conveniunt optime notæ, quas habemus de Britannici Natali, Chronologica. Ait Neronem Tacitus Britannico biennio fuisse majorem. Sed Neronis annum Natalem certum faciunt, non es modo quæ diximus, sed & aliæ quoque Notz. Annum egit XVIIm. cum Claudio fuccederet Oder bris XIIIº, anni LIV!, testibus Tacito, Suetonio, & Dione. Egit præterea, cum interficeretur, annum XXXIm. teste Dione, & qui Dionem vidit exscripsitque, Zonara. Male enim Suetonius anno XXXII°

10-

Te-

19-

ate

fu-

en

ce-

m-

us.

em

am

an-

atu-

m-

in-

num

citi

e à

atus

non

re

fto,

lle)

iana

mus

Tero-

Sed

n ea

otæ.

oto-

0, &

t ex-

nno

KIIº

XXXII. extinctum affirmat. Hi numeri à fine anni XXXVIII. ducti accuratiffime respondenta Vident itaque Eruditi recte veram esse mon posfe receptam illam Taciti lectionem. Reponumque pro biennio, alii triennium, alin quadriennium. Ego potius quinquennum existimo reponendum. Ut nempe primam vocis partem notis numeratibus conceperint Librarii, quod sepe factum obfervavimus in Codicibus MSS. Binas etiam unitatis notas in notam Romani numeri quinarii facile coalescere solitas decussatis literarum radicibus, is quoque lapfus satis frequens oft in Codicibus Et quidem Vi. anni partemaliquam anno XLII. emerium conftat fuille Neronem. Nec fane obstat quod Britannicum XX. Imperii Paterni die natum afferat Suetonius. Collegit inde Cl. Pagius codem anno natum quo Imperium fumfit Claudius, adeoque IIm. illum Claudii Confulatum, non gestum utique, sed designatum esse duntaxar intelligendum. Sed non puto id voluisse Suetonium. Didicit ille, ut videtur, Britannici Natalem'e Divorum Kalendariis, in quibus locum habuit, Suetomi ætate, Claudius. Et quidem in Kalendario Claudiano locum etiam videtur habuisse Britannicus. Proximo certe anno XLIII. Pratores natalem Britannici sponte sua tam spectaculo celebrasse quam epulo docet Dio, qui idem addit, id etiam postea à volentibus observatum este. Itaque sub ipso Claudio exemplum ad Posteros etiam manasse verisimile est, ut, cum rebus à Claudio gestis quibus dies in Kalendariis assignatos jam supra probavimus, etiam silii Britannici natalem, seu Pratores deinde etiam annui, seu sodales Claudiani, celebrarint. Hos itaque Circenses in Britannici honorem ludos, hos item redeuntium Ludorum

dorum indices Kalendariorum Fastos, oportet omnibus fuisse notissimos. Præsertim Romanis, quibus jam aliud nullum quam Circensium & Annone studium testatur fuisse Juvenalis. Hoc itaque voluit Suetonius, post Ludos Imperii Claudiani Natalitios fuiffe etiam in Kalendario Claudiand post XXm. diem alios quibus coleretur nata. lis Britannici. Dies enim duntaxat, non item an nos, folebant, ut oftendimus, antiquissima illa defignare Kalendaria. Sed vero annus Britannia natalis ex hoc ipso Taciti loco satis manifesto colligitur. Jam enim LVus. erat Æræ Christiane annus cum propinquum diem quo XIVm. ætatis annum impleturus erat Britannicus, testatur Historicus. Et quidem anni illius non initium erat. fed finis, paulo nimirum ante Saturnalia que à Decembr. XVIIº. incipiebant. Itaque ad proximum annum Æræ noftræ LVIm. natalis ille Britannici pertinuerit necesse est, qui annumejus XIVm. implebat., Natalis Claudiani Imperii is ipse erat, Suetonio teste, dies quo Caius occisus eft. Januarii XXIVus. Suetonium enim potius sequor quam Dionem, quod & alios veterum habeat fententiæ suæ astipulatores, melinsque conveniat cum annorum, menfium & dierum numeris quibus Imperium tenuerit uterque tam Caius, quam etiam infe Claudius. Inde XXus. dies erit Februari XIIIus. quo fuerit natus proinde Britannicus, & XIVm. etiam ætatis annum absolverit. Itaque & natus est anno XLIIº. Britannicus, & XIVº. atatis anno Virilem, quod quærebamus, togam in dutus. - late * and ill mais Eliterivadord Equi

I Sucton, Claud. C.11.

Filterin

to

pe

nu

ru

At

in dend

Hæc itaque Exempla antiquiora erant Hadriano. Nec vero alium fu- XIVo. anno isse morem illis etiam temporibus Marcus & quibus Pueritiam excessit Hadrianus, Locus in vita ostendunt alia eo adhuc juniora. Post commodi e-

la

ici

to

ne

tis

li-

at.

uæ ro-

ille

ijus

1 15 ifus

uor

len-

niat ibus

tiam

uarii

5, &

aque

ætaa in-

Hac

-Commodus.

illum vixere Principes atque Jurisperiti mendatus, quorum memoriam habemus in Codice & Pandedis, qui certe omnes Pueritia finem & Tutela annum faciunt Ætatis xivm. Inde ad annum xxvm. Curationis atatem censent atque Adolescentia. Marcus certe, Imperante Hadriano, togam wirilem sumfit anno ætatis xvos ccepto nimirum ab April. xxvi°. anni cxxxvi. Proximis enim feris Latinis Urbi Præfectus eft, anni ni mirum fequentis initio. Mox enim fequitur in illius vitæ Auctore disceptatio Hadriani de Succesfore in locum Elit Veri jam nuper mortui sufficiendo. Nec aliter fortafle Commodus. Natus ille eft Augusti xxx1º. Patre Patruoque COSS. i. e. anno Christi cixio. Eodem die quo & Caligula, quem ultimo Augusti natum ait Suetonius. Ne etiam de numero aliqua possit subesse suspicio. Togam induit Julii vii? eodem die quo Romulus non apparuit. Quod Nonis Quintilibus factum ait Plutarchus. Alibi tamen ita Auctor Commodi: Togam virilem accepit, cum Patre appellatus Imperator V. Calendas Exuperatorias Pollione iterum & Apro COSS. Sic nempe hodierni Codices ad unum omnes. Sed perperam: quod tamen mirum est nondum observasse doctissimos Historiæ Augustæ enarratores. v. Calendas Exuperatorias in Calendario feu Ephemeride Commodi vus. erat Calendas Decembres, quo die certum est, ex alio il-

m vit. Marc. c. 4. n Commod. c. 12.

lo superiori ejusdem Auctoris testimonio, non effe fumtam à Commodo virilem togam. Sed nec alterius menfis cujuspiam Calendis; aut Calenda. rum Vo. Manifestus ergo hic hiatus est, mensis & diei quo togam accepit. Qui enim sequitur qui Calendas Exuperatorias, is dies est, in fallor, quo cum Patre Commodus Imperator appellatus est. Iifdem tamen togam fumfit fortaffe COSS. quibus etiam Imperator est cum Patre appellatus, Pollione iterum & Apro, anni nimirum chxxvii. quo xya fere annum Commodus expleverit. Sed quanquam Julii VIIIIs. prior fit vo. Calendas Decembres; fuspicor tamen ad præcedentes potius COSS referendam esse toge sumptionem. Nuspiam enim videnrus in illa Commodi Ephemeride appositos COSS. nisi in primo anni gesto, cujus fuisent GOSS. Sic itaque locus universus ent, pro Au-Otoris fententia, Supplendus : Togom virilem aupit [Nonis Aurelius, iifdem COSS.] Cum Patre of pellatus Imperator V. Kalendas Exuperatorias Pollione iterum & Apro Confulibus, &c. Sic tagam fumferit mense uno & nonnullis præterea diebus antequam annum xivm. explevisset; quod quidem verifimilius: Gratia nimirum Legis Annariz, propter tumultus Reipublicæ in defectione las. fiana, quo citius Reip. capessende admoveretur. Jam enim vidimus in Nerone simile toga maturate, pro Reipublica ufibus, exemplum. Et Commodi etatem causatur mater Commodi . Faustina Epistola ad Marcum eo ipso tempore conscripta. Sic itaque atati consuluit Marcus, ut pro adulto haberetur, cum præsertim non multum abesfet ab annis etiam Adolescentia legitimis.

T

o ap. Vulcat. Caff. c. 10.

n

a-

&

us

10 ſ.

us

me m

m u-

re-

im

tos ent

lu-

ce-

4

ım-

anlem

riæ. Cal-

tur.

ate,

modi Epi-

pta.

dul-

bef-

Sic equidem se res habuit sub Imperatoribus. Nec multum diversa erat Eodem, utvidetur, anno, atas toga postremis Reipub. Confuante Imperalumque temporibus. Proximus erat tores, Marcus Ciceronis filius Marcus. Huic togam Ciceronis filius & Virgilius. dedit PPater, non Roma, sed Arpini in Patria, ipfo illo anno quo erupit Civile bellum inter Cafarem & Pompeium, atque unde Cafaris initium deduxerunt Antiocheni, COSS. viz. Lentulo & Marcello, Æræ Varronianæ DCCvo. mense circiter Aprili. Natum ait Pater 9 L. Julio Cafare, C. Marcio Figulo COSS. anno Æræ Varronianæ DCXCo. Sic xyo, ætatis anno togam fumferit, vel ad fummum xvio. duntaxat inchoato, cum Aprili mense sumserit. Hoc certum est non pro veteri Pubertatis æstimatione accepisse quæ annum ætatis xviim. absolvebat, ut mox oftendemus. Ut proinde rectius hic etiam modum illum Pubertatis observatum statuamus qui eam xivo. ætatis anno conclusit. Paulo major erat juniore hoc Cicerone Virgilius. Natus ille est Octobris xvo. teste Martiale, teste apud Photium Phlegonte Tralliano, teste Tiberio Donato. Et quidem COSS. Pompeio & Crasso. Sic enim Chronicon Eusebianum ab Hieronymo in rebus Romanis interpolatum. Sic & Tiberius Donatus. Sic & Phlegon Trallianus, qui cum anno componit tertio Olympiadis CLXXVII2. qui à Solstitio cœpit Æstivali hujus Confulatus. anno Urbis Varroniano DCLXXXIVº. Et quidem Solstitium sequebatur Natalis in Octobri. Itaque audiendi non funt Idatius & Chronici Alexandrini Auctor, qui sequentibus Consulibus natum volunt. Togam virilem cepit illis COSS. iterum quibus natus

p ad Attic. IX. Ep. 19. q ad Attic. I. Ep. 2. r Mart. XII. Ep. 68.

erat, inquit Tiberius Donatus. Natalis Ego mentionem in Donato nullam video, nec scio unde habuerit Gronovius. Sed si fuisset ulla, xvim. na-talem fuisse oportuit qui secutus esset annum ætatis xvm. absolutum. Eo enim spatio sunt COSS. Pompeius & Crassus iterum, anno nimirum Varroniano DCXCIX°. Et tamen XVIIm. Virgilii annum illum credidit fuisse Donatus. Eundemque habet cum Donato errorem Chronici Eusebiani interpolator Hieronymus, nifi quod xvII. illos annos abfolutos intellexerit. Cum enim Natalem Virgilii posuisset anno Eusebiano 1947. togam sumfisse innuit numero Eusebiano 1964. Sed è Fastis conftat non majus fuiffe quam xv annorum intervallum. Et quidem ita ut, si togam ante mensem sumserit Octobrem, annos non plures xiv explevise potuerit. Et quidem ex his antiquioribu ipso etiam Augusto exemplis, rectius Damascenum ætatem Augusti cum togam sumeret consignasse, quam Suetonium intelligimus; nec esse adeo curin loco Suetonii jam amplius hæsitent Viri eruditi.

VII. Toga virili induta virili toga, exintoga virili induti muneribus deinde munera capessere. Ita nimirum ante Reip. admoti. Marcum. Postea etiam, præterequam in bonorum administratione, in aliis præterea omnibus. Ideo maturatam dixit Tacitus Neroni togam, quo capessendæ Reipublicæ habilis videretur. Nec id modo in Principibus. Eadem erat etiam in Privatis disciplina. Ita Tertullianus: Tempus etiam Ethnici observant, ut ex Lege Natura sura sua ætatibus reddant. Nam sæminas quidem à duodecim, masculum vero à duobus amplius, ad Ne

ex

de

ca

nde

a-

æ-SS.

ro-

ım

et

0b-

ir-

m-

tis

nn-

x-

hus

umle,

in

in-

ica

ite

am

m-

to-

ur.

am

m-

Tu-

0

Ve-

tia

gotia mittunt. Et iterum, V Anima, ait, pariter ac Corpori Suam esse Pubertatem à quartodecimo fere an-Additque Jura Civilia abbinc rebus agendis attemperare. Jam enim deinde licuit in foro adesse & Comitiis, & Actiones intentare & recipere, cum antea eadem ferme Pueri, qua & Mulieres, Modestiæ disciplina constringerentur. Sic Patris injuriam vindicavit, eo ipío die M. Cotta Adolescens, quo togam sumsit virilem. * Protinus enim ut e Capitolio descendit (ubi togam virilem sumere folebant) Caium Carbonem, à quo Pater esus damnatus fuerat, postulavit, peractumque reum judicio afflixit, & ingenium & Adolescentiam præclaro opere auspicatus, inquit Valerius Maximus.

Itaque, fi de causa, cur in Patriam, Ratio forte, migrarit potius quam redierit, tum cur in Patriprimum visam, Hadrianus, conjicere am migrarit liceat; præter amorem Patriæ unde Hadrianus. fuerat oriundus, ea quoque alia accedere potuit, quod rationes erant à Tutoribus reddendæ gestæ Tutelæ. Eas itaque Romæ reddidit Attianus, Tutor nempe rerum Italicarum. Trajanum Tutorem alium rerum Provincialium, in ipfa potius Provin-

cia rationem reddere oportuit.

Addit præterea Spartianus, statim IX. Mox à deposimilitiam iniisse. Licuit enim, sumta ta Prætexta .. toga virili, etiam inchoare stipendia. militare fole-Id nos docet Cicero in Oratione pro bant Romani. M. Cœlio: Nobis quidem (inquit) olim annus erat unus ad cohibendum brachium toga constitutus: & ut exercitatione, ludoque campestri tunicati uteremur. Eademque erat, si statim mereri stipendia coperamus, castrensis ratio, ac militaris. Loquitur nempe in

[&]quot; Terrull. de Anim. x Valer. Max. L. V.c. 4. n. 4.

causa Culii Adolescentis, de Romana Adolescentum disciplina. Adolescentiam autem censebant Romani ætatem illam quæ proxime fequebatur Pueritiam, quæque adeo à toga pura & Virili incipiebat ut desiit Pueritia in toga pratexta. Id vult itaque, eam fuisse modestiæ Puerilis disciplinam, ut anno uno postquam Pratextam exuiffent, & togam sumfiffent virilem, adhuc tamen vestem illam quæ brachia cohiberet, ne quidem in Exercitatione ludoque campestri, deponerent; ne quidem fi Militiam inierant, in Exercitatione militari, togati nimirum, non Sagati. Brachium enim cohibebat toga, non item sagum, quale in marmoribus videmus, militare. Plane itaque videmus, jam proximo illo à deposita Prætexta, susceptaque toga, anno statim nonnullos mereri cœpisse stipendia. Idem indicat y Vegetius qui antiquam agnoscit consuetudinem, ut ab incipiente Pubertate delectum facerent. Sic enim scribit: Et quidem, fi antiqua consuetudo servanda est, incipientem Pubertatem ad delectum cogendam nullus ignorat. Pubertatem autem Romani xIVo. anno in maribus, in fœminis x11°. concludebant, utrobique nimi-Illam certe ætatem constituebant rum absoluto. Matrimoniis quæ Pubertatem in utroque sexu postulabant. Sic etiam loquuntur Pandette & Codices dum Pupillos semper impuberes, Adolescentes vero puberes appellant. Ex illo itaque Vegetuloco illud intelligimus, ex incipiente Pubertate factum esse sub Consulibus delectum quo ne liberum quidem erat delectis Militiam recusare. Sub Imperatoribus rarior erat ille delectus, quod jam constitueæ essent perpetuæ Legiones, supplendædun-

r

f

ti

al

ta

m

ab

fti

tu

Va

Ro

Ætas togæ virilis & Tyrocinii Romani. taxat, ut occasionem dabant Militum, seu mortes, seu missiones. Delegit quidem, post cladem Varianam, Augustus, in magna illa quæ secuta est urbis consternatione, multavit que, pro Veteris Disciplinæ more, detrectantes, ut è Dione discimus & Suetonio. Et legionem memorat Galbianam Tacitus à Galba in Hispania conscriptam. Sed & alios Principes Legionum novarum Auctores habet Dio. Sed non multæ admodum erant Legiones à junioribus Principibus conscriptæ. Erant enim, in libera etiam Republica, multi qui Consules Pratoresque in castra sequerentur, in Militum potius ministerium, quam quod fuerint ipfi Milites, qui tamen essent in militum defunctorum locum sufficiendi. Illos nonnunquam accensos, nonnunquam rorarios, nonnunquam ferentarios, nonnunquam adscriptivos & velites appellant veteres. Eorumque munus ita describunt ut fuerint Consulum Prætorumque satellites, ut tulerint ipfi jacula & fundas & lapides, ab illo ferendi munere dicti ferentarii; vel etiam, ut videtur aliis, ab auxilio ferendo. Pugnabant enim etiam ipfi in armatura leviori, & velitationibus, ab his nimirum velitibus ita dictis. Ideo dicti rorarii à rore, quia bellum committebant ante, ideo quod ante rorat quam pluit. Verba dedimus ipsa Varronis. Adscriptivi autem, quod præter Legionariorum numerum Catalogis militaribus adscriberentur. Sic postea milites Legionarii numeri appellari folent qua erant ab his supra numerum militibus Adscriptivis di-

stinguendi. Velites, de quibus ait b Livius institutum effe ut in Legionibus esent, milites Legionarios

z Tacit. Hist. II. 11. 111. 25. a Vide Fest. Ferent. & Velit. Varr. de Ling. Lat. VI. p. 75. & Fragm. L. III. de vit. Pop. Row. b Liv. L. XXVI.c.4. R 3

in equos fuos acceperunt, qui, cum ad manus ventum esset, equis defiliebant, & pugna pedestri rem gerebant. Sed alii erant tamen Equites illi velites, alii Legionarii, aciemque aliam edebant & pugnæ etiam genus aliud. Itaque fatis amplus suppetebat horum adscriptivorum numerus supplendis Legionibus, & Legiones etiam satis multæ limitibus defendendis. Nullæ ergo erant, vel raræ admodum, fiquæ forsan ullæ, invitorum conscriptiones, sed libere potius plerunque, & propria sponte, sese offerentium. Quo tamen fese libentius offerrent, in causa erat, quod nec Magistratus iu Repub. amplissimos petere concessium sit, nisi certo quodam absoluto Stipendiorum numero; & quod Jura haberent ampliffima Milites in Peculio Castrensi, etiam fili familias, & in causis Testamentariis ; & quod Emerita haberent & Immunitates honeste missi Veterani. Hæc enim erant præmia Militum etiam gregalium, quibus Jus nullum erat ad honores, faltem sub Imperatoribus, nec stirpe nimirum, nec censu, Nobilibus. Utcunque tamen qui coadi etiam in Militam, sub libera Republica, deligebantur, illos omnino verifimile non est à Militia arcuisse Imperatores. Poterant quidem, diversis temporibus, de annis Pubertatis diversæ furisconsultorum suisse sententia. Sed vero, quin ab anno Pubertatis, quicunque demum is fuisset, milites deligendi fuerint, in co nullum illis fuisse puto sententiarum dissidium; sed nec de eo Pubertatis anno xivo. saltem ætate Hadriani. Confirmant porro ætatem illam Tyrocinii Inscriptiones, in quibus legimus: MILITAVIT. AN. X. VIXIT. ANN. XXV. Confirmant etiam quæ superiori Prælectione disseruimus de ætate Trajani cum

1

tı

fil

Ætas togævirilis & Tyrocinii Romani. 263

cum Parthicam lauream mereretur. Fieri enim potest ut suerit minor, cum Puerum dicat Plinius & Militiæ ejus incunabula potius quam Tyrocinium; vix potuit ætate, quam dixi, suisse major. Legitima itaque ætate Militiam est ingressus Hadrianus.

Longe antiquiorum erat temporum census ille Servii Tullii, qui forte primus Militia certam atatem constituit, luto Militiam. luto Militiam. ut primus censum fecit in quo etatis inibant, à tempariter ac Divitiarum ratio haberi pore Servii Tullii ad an, folebat. Pueros autem ille omnes U.C. circixvII°. ætatis anno appellavit, & ab ter. DC. anno demum xvIIº. proinde integro, milites scripfit, teste apud Gellium Caio Tuberone. Hocideo notasse Tuberonem scribit Gellius, ut discrimina quæ fuerint, judicio moribusque majorum, Pueritia, Juventa, Senesta, ex ista censione Servii Tullii prudentissimi Regis noscerentur. Cum Majorum judicio illam tribuit Pueritiæ notionem; cum hæc ab eo notanda essent, ut nosceretur illa majorum Pueritia: palam innuit jam aliquot ante atatem suam Sæculis exolevisse illum majorum morem in censenda Pueritia. Ita nimirum longo intervallo, ut, ni didicissent illud è Scriptis, ne quidem cognituri effent vel Tuberoni ipfi coævi Romani, fuisse illum majorum suorum aliquando morem. Et quidem morem illum antiquum revocare conatus est Caius d Gracchus, Lege Tribunitia, ne quis minor xv11 annis cogeretur militare. Monitus fortasse historia illa æmuli sui Tuberonis, de moris antiquitate, cum esset alioqui ipse homo rerum novandarum studiosissimus. Sed vel inde constat jamdiu in desuetu-

e Gell. Noct. Ast. X. 28. d Plutarch, C. Gracch.

dinem abiisse consuetudinem illam quæ Lege nova revocanda erat. Et plane cum extincto Graccho, & Legem quoque illam, quam tulerat, abrogatam fuisse verisimillimum est. Oftendunt hoc exempla illa temporum Consularium à nobis prolata Virgilii atque Ciceronis filii, Imperatoribus antiquiora. Proinde admodum hallucinatos fuiffe necesse est Viros illos alioqui eruditissimos qui ex hac Gracchi Lege colligunt quæ fuerit Militaris atas, etiam sub Imperatoribus. Hinc certe constat non diu tenuisse Legem Gracchi illam, si tamen fuus ille conatus Graccho ad eventum ufque processerit. Quod tamen ipsum est incertum. Cæsus autem est Caius ille Gracchus anno U.C. Varroniano DCXXXIIIº. cum per biennium Rempub. novis illis suis Legibus perturbasset. Ita ante annum circiter pcm. exoleverit oportet ætas illa Pubertatis pro censu Servii Tullii. Nec tamen diu ante annum illum potuit exolescere. Habemus enim atatis illius vestigia apud Livium, non in primis modo, proximorumque Servio temporum Libris, sed in ipso etiam bello Punico secundo. Anno illius Belli IIIº. U. C. DXXXVIII. Dictator M. Junius & T. Sempronius Magister Equitum juniores ab annis XVII. & quosdam prætextatos fcribunt. Hic fane annus ille XVIIus, ita citimus erat militiæ, etiam in junioribus limes, ut qui ætatem illam nondum attigissent illi Pratextatis accensiti fuerint. Nec aliter in anno ejusdem belli VIIº. U. C. DXLIIº. Tum enim Senatusconsultum factum, ut f Siqui roboris fatis ad ferenda arma habere viderentur, etiamsi nondum militari atate esent, milites fierent. Quæ vero illa effet ætas militaris

t A

L

e Liv. L. XXII.c.27. f Liv. L. XXV.c.5.

Atas togæ virilis & Tyrocinii Romani. 265 oftendit Plebiscitum pro SCi. Auctoritate atque fententia constitutum, ut qui minores septem & decem annis Sacramento dixissent, iis perinde stipendia procederent ac fi feptem & decem [fic enim legendum, non viginti] annorum aut majores, milites fadi esent. Eo nimirum spectavit illud Plebiscitum, ut stipendiorum numerus ab eo quoque minorenni ætate arcessitus Jus idem conferret ac si à legitima atate coeptus fuisset, ut tanto nimirum citius seu honores post stipendia legitimos, seu vacationem missionemque, seu etiam Emerita consequerentur. Anno ejusdem belli xº. U.C. DXLVº. Censores illos g qui principio belli XVI. annos nati fuerant, nec militaverant, ararios fecerunt. Rectius tamen ut existimo hic etiam xvII. reponemus. Hanc enim fuisse ætatem militarem belli hujus initio, jam fatis, ut opinor, evicimus. Imo post annum illum supersunt adhuc superioris Servii Tullii de Pubertate constitutionis vestigia. In fœdere cum Antiocho paciscuntur Romani ne obsides acciperent h minores octonum denum annorum, neu majores quinum quadragenum. Si quidem annos illos xvIII. intellexerint coeptos, & xLv. erunt pro censu Servii Tullii obsides illi viri inter Pueritiam Senectutemque medii. Ictum est hoc fœdus anno Varroniano DLXVI°. Postea bello in Perseum Macedonico, anno ejusdem Æræ DLXXXIIIº. illud pracipuum (inquit i Livius) datum sorti Macedonia, ut Centuriones militesque veteres scriberet quos vellet Conful ufque ad quinquaginta annos. Milites hic veteranos agnoscit L annis minores. Plane pro conlitutione Servii Tullii, qui annos natis xLv miffionem concessit. Postea certe, cum annum xivm.

g Liv. L. XXVII. c. 11. b Liv. L. XXXVIII. c. 38. i Liv. L. XLII. c. 31.

pro Pubertatis termino legitimo habebant, Sene-Etutis etiam terminum missionibus legitimum annum habebant non xLvm. fed Lxm. Ita certe k Plinius junior. Rursus anno DLXXXVII. filium Amilii Pauli annos xiv. natum prætextatum idem dicit Livius. Et annum XLym. missioni legitimum anno U. C. DLXXXV. oftendunt verba ab illius luftri Censoribus antiquo Civium jurijurando addita: m Tu minor annis (ex & quadraginta es, tuque ex di-Ho C. Claudii, Tib. Sempronii Censorum ad delectum prodito: Et quotiescunque delectus erit, quicunque Censores Magistratum habebunt, si miles factus non eris, in delectu prodibis. Omnino quinque & quadraginta-legendum, è notis nimirum numeralibus (in quibus error proclivior erat) in verba mutatis, errore orto. Nec enim erant qui unico anno addito terminum Senectutis à Servio Tullio præfixum Lege nova augebant. Hinc facile intelligimus à Censoribus anno certe DXC°. recentioribus mutatos esse illos Pueritia Senectutisque modos. Cenforia enim'illa Potestate ut Servius Tullius lustrum condidit, fic etiam atates Civium censusque ordinabat. Nisi forte Legi Villia Annali, fub hujus Sæculi finem latæ, eam mutationem potius affignemus.

Et quidem horum omnium, ut & Exempla utri- aliorum plerorumque exempla à Grausque Ætatis cis migrasse videntur ad Romanos. Cives etiam illi suos pro atatis pariter Græcis desumac Census ratione disponebant. Et quidem apud Athenienses à xvIIIº. demum anno militiam inibant, Souluar Devres nimirum, & Ephebis accensiti. Sed captus duntaxat intelligendus b

li

75

et

ur

94

te

A

ap

Vic

k Plin. VI. Ep. 23. 1 Liv. L. XLV. c. 40. m Liv. L. XLIII. c. 14.

est annus xviiius. Demosthenem certe septennem reliquit Pater; post x inde annos Tutela liber, ut ex ipfo colligitur " Demosthene. Tum militiam inibant, fed domesticam adhuc in megunohous, in limitaneis Patriæ præsidiis. Postea In Sieres honouvres, anno ætatis xx°. Λεξιαρχικώ χεαμμαπίω, feu λευκώμαπ (utroque enim modo loquuntur Graci) inferi folebant, teste Polluce. Inde andpes censeri solebant, & Patrimonii Jus plenum affequebantur, & ad bella etiam externa in hosticum ducti, ut nos docent, partim Pollux, partim Harpocration. Sed anno demum xLo. ftipendia absolvebant, si quidem Ulpianum audiamus. Harpocration, usque ad annum Lxm. militiam duraffe teftatur, fi quidem fides Codicibus ejus hodiernis. Rectius tamen ipsum audiemus in Textu o Demosthenem, qui annum memorat eundem quem constituerat Romanis suis Servius Tullius, XLVm. Et quidem coævos per decennia aut etiam quinquennia distinxerunt, fic quidem ut in easdem divisiones diftribuerentur cum suis coataneis. Idque tam in Mi-litia, quam etiam in Comitiis. Sic reseaurtems & मळवव्यारण रहाइ legimus apud Xenophontem. Hinc etiam in suffragiis Centuriæ Juniorum Seniorumque à Livio memoratæ. Sic equidem ut pro omnium bellicofissimis illos habuerit P qui minores quinque & triginta annis erant. Erat præterea & alterius ætatis Militaris à Gracis etiam exemplum. Acarnanas enim ab anno xvo. ad Lxm. armatos apud eundem legimus q Livium. Sed & illa quoque Etas militaris apud Gracos recentior fuisse videtur, ut fuit apud Romanos. Postulabat ni-

è-

er Et

10

100

us

II.

est

n Demosth. Or. in Aphob. o Demosth. Olynth. 3. p. Liv. L. XXII. c. 11. q Liv. L. XXVI.c. 25.

mirum usus Reip. nonnunquam, ut Cives quamplurimos in armis haberent. Idque, cum in rebus arctis non male successisset, manavit deinde ad Posteros in exemplum. Recte itaque primum Hadriani stipendium anno xco. assignavimus. Redeamus jam ad nostrum Spartianum.

Sequitur: Quare à Trajano abdustus Judex Hadri- à Patria, & profilio habitus. Hoc fu. anus anno for-te xcvo. Tripra diximus, eodem anno factum quo bunus anno Romam concessit ad Consulatum capessendum ipse Trajanus, quem quidem XCVI°. gessit Ordinarium anno Æræ nostræ xciº. Hujus anni initio annum ætatis xvm. absolvit Hadrianus, fic quidem ille ut pars anni ejusdem longe maxima in annum Hadriani incurrerit xvim. Sic recte illa subjunxerit Spartianus: nec multo post decemvir stlitibus judicandis datus. Pro ea quæ valuit, ætate Ulpiani, Disciplina, Judex fieri non potuit nisi qui xvIIIm. annum ætatis expleviset. Explevit autem Hadrianus annum illum initio anni Christi xcivi. Ut proinde ipso illo anno Judicem egerit, si quidem Judicis illud munus non fuerit annuum. Sin autem fuerit annuum, & xvIIIm, ætatis annum in Candidato expletum postularit, nec alio tempore iniri folitum quam quo cateri plerique Magistratus, Kalendis nimirum ipsis fanuaris; fic Judicandi munus sequenti potius Januario susceperit, anni nimirum xcvi. Adlegerat quidem Augustus Judices xxº. ætatis anno, labente scilicet. Sic enim legendum esse jamdiu viderunt Viri eruditissimi Cujacius & Casaubonus, pro eo quod in hodierno legitur Suetonio, xxxº. Erat fateor apud Gracos annus Judicis legitimus xxx".

t

11

n

no

li

in

Si

nı

SE

r Suet. August. c. 32. f Vid. Petit. ad Leg. Attic.

Hæc autem olim, & Romanis exempla esse poterant sub Consulibus. Ut autem Judicis atas, jam etiam ante Augustum, contracta est ad annum xxym. Ita ad annum xxm. ipse contraxit Augustus, ad xixm. junior aliquis Augusto Princeps, qui tamen fuerit antiquior Hadriano. Rurlus ætatem quæ fuerat ante Augustum legitima, restituit annorum xxv. junior Hadriano alius, antiquior "UL piano. Sequitur deinde in Spartiano: Atque inde Tribunus 112. Adjutricis Legionis creatus. Post hoc in inferiorem Mæsiam translatus, extremis jam Domitiani temporibus. Hæc ita corrigit è Regio Codice Casaubonus, ut pro una eademque habuerit Hadriani promotione, quasi uno eodemque tempore Hadrianus Tribunus Legionis creatus fuerit, & in Masiam inferiorem translatus. Sed Codicum plurium Editionumque Auctoritate defenditur Lectio recepta, in quibus etiam est Editio Egnatiana. Ea certe Salmasio potius favet, qui pro duabus habet promotionibus. Itaque Legionis 112. Adjutricis Tribunus factus est Hadrianus, anno proximo xcviº. quo Judicis officio cesserit, si quidem munus Judicis fuerit annuum. Hoc autem Tribuni munere functus est in inferiori Pannoma, qua constituta est ab Augusto Legio 112. Adjutrix, teste Dione. Et quidem ut hæc intelligamus, juvat junior "Plinius. Docet nos ille Servianum legatum (Trajani, ut videtur) primo in Germania fuisse, inde in Pannoniam migrasse. Servianum certe sub Trajano meruisse noster innuit * Spartianus. Id fimul innuit, fimul cum Serviano nostrum fuisse Hadrianum, cum in mor-

n

S

.

e

ic

m

t.

n-

u-

m

it,

eri

a-

fa-

rat

nte

int

eo

fa-

[æc

t Ulpian, Dig. L. Tit. IV. n. 8. u Plin, L.VIII. Ep. 23. x Spart. Adr. c. 2.

te Nervæ nuncianda, Serviani eum impedientis beneficiarium anteverteret. Sub finem autem anni. ante mensem Octobrem, vere extremis Domitian temporibus, translatus est Hadrianus in Massam itidem inferiorem. Utraque hæc Provincia Germaniæ erat finitima, quo jam observavimus, superiori anno missum à Domitiano suisse Traianum, objectumque ferocienti de nupera victoria Decebalo. A quo autem translatus fuerit, illud fateor incertum esse, seu nimirum hoc Trajanus iple à Principe impetraverit, seu sponte sua id fecerit Domitianus ut propinquus avunculo esset Hadrianus; seu denique illam translatio nem præceperit ipse Trajanus. Hoc ultimum ego verius existimo propter ea quæ y superius observavi de Tribunatibus Militum Ducum potestati permissis. Quo autem tempore in Pannonia erat Trajani legatus Servianus, eo ipfum in Germania fuisse verifimile est, unde & lauream Germanicam testem rerum in Germania gestarum misit ad Nervam. Et quidem hinc intelligimus quam apte fecum conveniat illa, quam dedimus, Chronologia. Ut Tribunatum illum in Pannonia primum, deinde in Massia, Domitiano etiamnum Imperante, obierit Hadrianus; reliqui certe, quos ante Tribunatum gessit honores sic arcto invicem intervallo cohærent, ut obiri vix potuerint ni illis, quibus illos affignavimus, annis obierit Hadrianus. Trajano autem à Nerva adoptato ad gratulationem exercitus missus in Germaniam superiorem translatus est inquit Spartianus. Adoptio illa facta,

Ætas togæ virilis & Tyrocinii Romani. 271 ut alibi zostendimus, mense, circiter, Octobri anni xcvii. Missus ille postquam nuncius Roma Germaniam venisset, qua egit Hadrianus, superiorem, quem quidem nuncium Novembris initio venisse crediderim.

z Append. ad Diff. Cypr. §. 42.

is

i,

m

n,

r-1-

ia d

12

n

n

n-

it it it

s. 0-

at

Præle-

Prælectio VI. ad Spart. Hadrian.

DECEMB. 12. 1690.

Non suscepit Trajanus Imperium Coloniæ Agrippinæ, ut male hactenus, Victore Epitomatore & Eutropio Auctoribus, crediderunt Viri eruditissimi.

Fuit Trajanus in Mœsia cum nuncium accepit de moite Nervæ. §. I. Pacis conditiones à Decebalo proposité. §. II. De hoc ipso tempore intelligenda verba Dionis; non de hello Dacico primo, ut voluisse videtur ipse Dion. §. III. Coloniæ, ne quidem initio Adoptionis, adesse potuit Trajanus. Res erat ei præcipue cum Marcomannis. §. IV. Literas de Victoria Germanica laureatas misti e Pannonia. §. V. Post literas illas adhuc in motu erat Trajanus. §. VI. Trajano in Mœsia constituto, ut nuncium Roma per Germaniam superiorem detulerit Hadrianus. §. VII. Itinerum Temporumque ordo quo usu est in omni hac Expeditione Trajanus. §. VIII.

Ib. c. 2.

I. Fuit Trajanus in Mafia cum nuncium accepit de morte Nerva.

Ergit Spartianus: Ex qua festinans ad Trajanum ut primus nunciaret excessum Nervæ, à Serviano sororis viro (qui & sumptibus & en alieno ejus prodito Trajani odium in eum

movit) diu detentus, fractoque consulte vehiculo tardatus, pedibus iter faciens, ejus dem Serviani beneficiarium ciarium antevertit.] Hæc verba, Auditores, expendenda suscepi, quod non viderint viri Eruditissimi ubinam loci fuerit Trajanus cum nuncium de Nerva obitu acciperet. Colonia illum Agrippina fuisse existimat Cafaubonus, quod dicat illum Victor Epitomator apud Agrippinam nobilem Gallia coloniam Imperium suscepisse. Nec refragatur, ut solet erranti, hoc in loco, Salmasus. Verum dixerit fortasse Villor de primo Imperii nuncio cum adoptaretur à Nerva Trajanus. Atque ea fuerit fortasse ratio cur in Germaniam (uperiorem, quo propior adeffet Trajano, translatus fuerit Hadrianus. Sed non recte inde colligit Cafaubonus ibidem fuisse cum alius ille de Nerva obitu nuncius ad illum effet perferendus. Ego illum in Mæsia potius tunc fuisse censeo, ad ripam Danubii, è regione Dacia. Captabat enim illam occasionem Decebalus languescentis præ senio Nervæ & Prætorianorum militum tumultibus jam nihil fere Imperatoris, præter nomen, retinentis; imminebatque ipsis Imperii finibus, bellum illaturus, ni promissum à Domitiano triburum Romani exsolverent. Atque hanc fuisse caufam puto cur Romam tam sero venerit Trajanus. Secundum enim ejus Consulatum qui hoc ipso anno fuit quo obiit Nerva, xcviiio. gestum ait Plinius 2 juxta barbaras Gentes, ut illi solebant, quibus erat moris paludamento mutare prætextam, ignotasque terras victoria sequi. Ait illum imminuiffe mnacibus ripis tutum quietumque, sprevisse barbaros fremitus, nec armorum magis quam togarum oftentatione compescuisse. Sed nimis illa (inquietis) generalia funt, nec fatis adhuc constat quinam illi fu-

te

on

n.

n-

11-

tu

la-

111-

vi-

ere

21771 ar-

efi-

um

a Panegyr. c. 56.

erint minaces Barbari. Interim Germani certe esse non poterant, quos nuper vicerat, à quibus etiam nomen Germanici reportaverat idem infe Trajanus. En vero clariora. Idem dicit Plinius b adjedise Trajanum ferocissimis Populis, eo ipso tempore, quod amicissimum illis, difficillimum (inquit) nobis, cum Danubius ripas gelu jungit, duratufque glacie ingentia tergo bella transportat. Iterum: Magnum est (inquit) Imperator Auguste, magnum est, stare in Danubii ripa, si transeas, certum trium. phi, nec decertare cupere cum recufantibus, quorum alterum fortitudine, alterum moderatione efficitur. Palam est non Colonia Agrippina, nec prope Rhenum, sed Danubium, hæc fecisse Trajanum. Danubius certe erat qui gelu duratus ingentia solebat bella transportare. Ne alia gentium Transdanubianarum bella memorem, vel hoc ipso, de quo agimus, bello erat id abunde manifestum. Prælia Trajani cum Decebalo super ipsum Danubium narrat Dio, Et pontem ait propterea struxisse Trajanum ne congelato, ut solebat, hyeme Danubio coloniæ illæ Romanorum Transdanubianæ hostibus proderentur. Cur yero feroces, cur minaces illi fuerint hostes, alibi exponit. Dicit illos d'invafise Imperium, dicit contempsiffe. Tum deinde de Domitiano addit, cujus pulsi fugatique, non aliud magis babebatur indicium, quam si triumpharetur. Quanquam Domitianum hoc in loco non memoret de nomine, alium tamen neminem intellexisse manifestum est. Ad eundem spectant & illa postea: e Accipimus obsides ergo, non emimus, nec ingentibus damnis immensisque muneribus paciscimur, ut vicerimus. Ad eundem & illa. Accipiet ergo aliquando Capitolium,

D

D

Ci

ve

Re

b Panegyr. c. 12. c Ib. c. 16. d Ib. c. 11: e Ib. c. 12.

Trajanus non Coloniæ factus Imperator. 275 non inanes currus, nec falsa simulacra vidoria. Fuerat enim à Dacis fusus fugatusque Domitianus. emerat tamen ab illis obsides, & Roma de illis triumphavit. Dacos itaque eosdem hostes qui Domitianum fugaverant, arcuit jam ab Imperii finibus Trajanus. Ab illa enim victoria eorum in Domitianum factos illos animofiores testatur aperte Plinius. 8 Ergo sustulerant (inquit) animos, & jugum excuserant, nec jam nobiscum de sua libertate, sed de nostra servitute certabant, ac ne inducias quidem nifi æquis conditionibus inibant, legesque ut acciperent, dabant. Hinc intelligimus cur tempus illud hostibus amicissimum, recenti nempe victoria ferocientibus, Romanis vero difficillimum, dicat Plinius. Quid vero manifestius esse potest verbis illis Plinii Decebalum duntaxat non de nomine describentis? h Quod si quis barbarus Rex éo in-(olentia furorifque processerit utin am tuam indignationemque mereatur; næ ille sive interfuso mari, seu fluminibus immensis, seu præcipiti monte defenditur, omnia hac tam prona, tamque cedentia virtutibus tuis sentiet, ut subsedise montes, flumina exaruise. interceptum mare, illatafque sibi non classes nostras, fed terras ipsas, arbitretur. Flumen illud immensum Danubius erat, montes præcipites non alii quam Dacici tam à Statio in bello Dacico Domitiani, quam à Dione in nostri etiam Trajani bello Dacico secundo memorati. Qui itaque Dacia situm verbis adeo describit luculentis, quem, quæso, Regem barbarum ob oculos alium habere potuit quam illum Dacia Decebalum?

& 1b.c. 11. b Panegyr. c. 16.

d

e

0

2-

0-

r.

5,

i-

it,

n-

n-

m

M

fi-

n-

m.

1011

Et vero conditiones illas quas aquas vocat Plinius (Dacis nimirum, non Ro-Pacis conditiones à Decebamanis) è Dione intelligimus. Caufas lo propositæ. enim belli quo adortus est Decebalum Trajanus, illas recenset: 'Espardory (inquit) on Δάκες, τάτε πεαχθένζα αὐτοις λογιζόμενο, φίς τε χρήμασιν, α κατ' έτο ελάμδανον, βαριμόμενο, τας τε δίωαμεις αυτών αυξανομένας, και τα Φρονημαζα όρων. Videmus hic elata fuisse Dacorum Opernuala, audas indies eorum copias, & Ta neax Deva, bostilia nimirum quæ illis objecerat Trajanus. aquas conditiones, & leges datas ut acciperent, excusum à suis cervicibus jugum, & de Romanorum servitute certamen, cum tributum annuum exigerent, nec vel inducias, nisi hac tam iniqua Romamis conditione, concederent. Has Leges dederunt Daci ut acciperent. Sic enim cum Romanis, Imperio florente, transigere solebant Barbari, quas, cum vel maxime Leges darent, viderentur tamen accipere. Sic obsides vendebant Domitiano, & Captivos in triumphum ducendos. Sic & Pacem sæpe tributis annuis, vendebant Imperatoribus, que tamen tributa, non infami nomine tributorum, sed honorariorum & donativorum, & liberalitatis infigniebant. Ita nimirum & lucro fuo confulebant Barbari, & honori suo Imperatores.

De hoc ipfo tempore intelligenda verba Dionis, non de bello Dacico primo ut voluisse videtur iple Dion.

Nec vero de alio tempore intelligenda funt verba illa Dionis, HoJouer & de ο Δεκέβαλ Ο τιω ορμίω αυτέ εφεβηθη. Quanquam ipse ad primum Trajani bellum retulerit, Romam nempe jam reversi, in hujus Imperii temporibus, non adeo, ut folet, accuratus. Sic enim hunc Trajani impetum describit Plinius,ut

Z

metum hostium manifestum indicet, ut certum vi-Horie & triumphi Trajanum dicat, ut pugnam detrectarint hostes, ut qui paulo antea Imperium Romanum contempferant, eos Trajanus iple contempserit. Postquam enim hostium insolentiam elatosque antea animos memorasset, jam plane alios fuisse indicat ubi accessisset ad eorum fines cum exercitu k Trajanus. At nunc rednt omnibus terror & metus, & votum imperata faciendi. Habemus, ecce, illum Decebali Oocav à Dione memoratum. Proinde obsides dedit Decebalus: Accipimus (inquit Plinius) obsides, non emimus, quod fecerat Domitianus. Imo supplex pacem ipse rogavit qui paulo antea ne inducias quidem nifi aquis conditionibus, voluit accipere. Rogant (verba funt Plinii) supplicant; largimur, negamus, utrumque ex Imperii majestate; agunt gratias qui impetraverunt; non audent queri quibus negatum est. Et paulo postea : Sed ubi in proximo Tu, non secus ac si mutatæ temporum vices esent, illi quidem latibulis suis clausi tenebantur, nostra agmina percurfare ripas, & aliena occasione, si permitteres uti, ultroque hyemem suam barbaris inferre gaudebant. Hic itaque habemus in ipsis Danubii ripis Trajanum, habemus in proximo. Ut ne dubitemus fuisse qua proxima erat in Daciam trajectio.

Sed Colonia Agrippina Trajanum dicit Imperium sumpsise Victor Epitomator. Inde majus est spatium quam ut qui nuncium acceperit ibi Adoptionis suæ & Imperii sub finem anni xcvIIi. mense fortasse Novembri aut Decembri, is idem Februario sequenti quo mortui Nerva nuncium acceperit ipfis Da-

Coloniæ ne quidem initio Adoptionis adesse potuit Trajanus. Res erat ei præcipue cum Marcomannis.

ni

m

15,

ic

ut

um

k Panegyr. c. 12.

ciæ finibus adfuerit. Sed de eo ipfo me dubitare fateor, verumne fuerit quod tradidit Victor, Colonia Agrippina primum de Imperio nun-cium accepine Trajanum. Germania præfuisse fateor. Sed longe patebat lateque Germania, pro illorum temporum censu, tamque Danubium at. tigit quam Rhenum. Et quidem Danubio propiorem quam Rheno Trajanum eo etiam ipso tempore fuisse censeo quo primum suæ adoptionis nuncium accepit. Imo nec longe ab illis ipfis, de quibus agimus, finibus Dacia. Cur illum ex Hispania in Germaniam evocarit Domitianus, rationem jam fuisse observavimus, ut barbarorum illorum progressus repelleret à quibus victus fuerat iple Domitianus. Atqui Domitianus cum Marcomannis rem habuit ac Decebalo. Fugatus enim à Marcomannis Domitianus misit ad Decebalum, impetravitque ab eo inducias quas tamen paulo antea roganti Domitiano negaverat. Hoc discimus è Dionis Fragmentis è Constantini Prophyrogeneta Libro de Legationibus à Fulvio Ursino editis. Sic enim ibi legimus: 100 à Δομετιανός ήτη θείς του Μαρκομάννων και Φυγών έπεμ νε διά ζω χέων περος του Δεκεβαλου του Δακών βασιλέα, και ες απονδάς αυτου υπηράγετο, ας πολλακις αιτησαντι αυτώ περτερον έκ εδεδώκα. Inde manifestum est nec longe à Dacis illos fuisse Marcomannos. Memorantur præterea in 2º. hoc de quo agimus, bello Domitiani Germanico, & Catti à m Statio in Lachrymis Hetrusci, cum iisdem de quibus diximus, Marcomannis: Catti etiam " Suetonio; " Sarmata à Statio & Martieli. Memorat Martialis Peucen VII. 6. & hibernam Arcton ib. & Rhenum ib. & Istrum;

l Porphyrog. mp. Прист. п. 50. m Sylv. III. 3. n Suet. Dom. c. 6. o Statius. ib. Martial. VII. 5.

Trajanus non Coloniæ faltus Imperator. 279 Unde intelligimus, eo bello, universam fere, qua patebat, in armis fuiffe Germaniam. Locum tamen belli Istrum, ni fallor, defignat idem Martialis. Itaque Captivum à Marcellino, qui bello illi interfuerat, ab Istro mittendum pollicetur vII. Ep. 79. Inde Victorem Istri Domitianum salutat vIII. 2. Istrumque in eadem causa memorat etiam P Statius Abscantii in Priscillam pietate. Inde facile colligimus rem esse gestam in confinio Danubii. Quod si accurate eam Danubii partem designet quæ Ister solebat à Gracis appellari, jam certe longe à Dacia distare non potuit. A Cataradis Iltri nomen deducit 4 Strabo, quæ (inquit) maxime per Daciam feruntur. Ab Urbe Daciæ Axiopoli Ptolemaus. Plinius ab eo loco-quo primum Illyricum alluit. Ita commode dia Taxeor mittere ad Decebalum potuerit Domitianus. Trajano itaque Germaniæ præfecto cum Marcomannis illis primo ac præcipue rem fuisse consentaneum est, ut fuit Domitiano. Nec enim Dacici sed Germamici titulum è ficta illa victoria reportavit Domitianus. Unde intelligimus pro belli Marcomannici (qui quidem Marcomanni ipfi Germani erant) appendice fuisse cum Dacis suis Decebalum. Aliter fuisset, qui & Decebali legatos ad Senatum misit, & Epistolam ejus nomine consictam; qui & Regem Dacis dederat Diegidem Decebali nuncium, Dacici potius quam Germanici nomen affechaffet. Habuit quidem Domitianus utrumque titulum tam Dacici illum quam Germanici. Daticum enim appellant coævi Martialis atque Juvenalis. Sed longe tamen frequentiorem legimus titulum Germanici. Inde colligimus hostes illi pracipues fuiffe Germanas.

0

is

-

-

e

p Stat. Sylv. V. 1. 9 Strab. L. VII. p. 304.

Literas de Vi-Horia Germanica laureatas misit è Panno-

Ergo hostes omnium præcipuos Marcomannos primo aggreffus Traja. nus vicit fuditque, & ab illis vere Ger. manici nomen, quod Domitianus falso, reportavit. Hoc Bellum confecerat

antequam nuncium de Imperio accepisset. Uno enim eodemque tempore cum titulo Casaris & Imperatoris, Germanici etiam titulum misit pater Nerva. Quos vicerit Trajanus Germaniæ populos non prodit fateor verbis manifestis Plinius. Sunt enim obscurissimi plerique in Historia Oratores, qui raro id quod volunt verbis expressis eloquantur. Quæ tamen dicit ægre alio quam ad f. nitimos illos Dacia populos Marcomannos retule. rimus. Sed è Pannonia venisse literas de victoria Germanica laureatas id vero dicit Plinius, verbis, quibus potuit, difertiffimis. I Allata erat (inquit) ex Pannonia laurea, id agentibus diis, ut invidi Imperatoris exortum victoria infigne decoraret. Eam Nervæ occasionem dedisse nominandi ad Imperium Trajani, verba oftendunt illa proxime sequentia: Hanc Imperator Nerva in gremio fovis collocarat: cum repente solito major & Augustior advocata hominum concione Deorumque, Te filium fibi, hoc est unicum auxilium fessis rebus assumpsit. Cur vero litera venirent laureata è Pannonia, nifi quia in Pannonia qui literas miserat, ipse aderat Trajanus? nisi quia res ipsæ quas gestas nunciarunt, illæ quoque prope Pannoniam gestæ essent? Nec fane alibi illum recepisse verisimile est secundas illas Nervæ de Adoptione, de Imperio, Respon-Pannonia autem prima quæ antiquissimum habuit Pannonia nomen Cisdanubiana erat

Trajanus non Coloniæ fadus Imperator: 281

tota, & Germaniæ finibus exclusa. Finem enim Germaniæ veteres Meridionalem semper posuere Danubium. Sed tamen illis Germaniæ partibus objecta est in quibus Marcomannos ponunt antiquiores Geographi, & ipsos Dacis ab Oriente finitimos. Sic potuit satis opportune sese illorum rebus immiscere Decebalus.

Et quidem ex hoc ipso Plinii loco facile colligimus, jam etiam antequam literas Adoptionis accepisset, in motu las adhuc in fuisse Trajanum. Domitis enim præcipuis, ut dixi, hostibus Marcomannis,

movit deinde in Decebalum hostem accessorium. Præcipue cum & copias ejus indies auctiores audiret, & leges etiam induciarum fatis duras, & minas quoque illas, unde ripas Datie minaces dixit Plinius. Trajecit itaque copias in Pannoniam, inde ad ripam Danubii Strigam profecturus, qua parte Dacia prætendebatur. Quia nimirum inde facillima erat in Daciam irruptio, & inde præcipue metus impendebat à Decebalo, si vellet ipse, ut minatus fuerat, in Romanorum fines irrumpere. Quod ita properanter fecit Trajanus, ut ne quidem literas victoriæ Marcomannicæ indices dederit è Marcomannia, sed è Pannonia. Et sane in motu fuisse illum cum primas acciperet literas de Adoptione, verba illa Plinii alia etiam indicant. At quo, Dii boni! temporamento potestatem tuam fortunamque moderatus es? Imperator Tu titulis, & imaginibus, & signis; caterum modestia, labore, vigilantia, Dux, & Legatus, & miles, cum jam tua vexilla, tuas Aquilas, magno gradu anteires. Sicenim pedites anteire signa solebant Imperatores Romani,

los

la-

er-

fo,

rat

no

&

ter

los

int

es.

0-

file-

to-

er-

in-

vi-

et.

ad

me

vis

adibi.

Cur

uia

ra-

nt, lec

das

onffi-

rat

ota

ut iam ab illius loci Pliniani commentatoribus observatum est. Est vero & aliud exemplum ab illis omiffum Alexandri 'Severi, quod hunc locum Plinii, nostramque Argumentationem uni-versam mirifice illustret. Ei cum nunciatum esset, probatumque, de Tyrannide cogitare quen-dam antiquæ familiæ Senatorem Ovinium Camillum, eum ultro in Imperium recepit ipse Alexander. Et ut experimentum daret Imperii, " quum " Expeditio Barbarica esset nunciata, vel ipsum, si " vellet ire, vel ut secum proficisceretur, bortatus eft. " Et quum ipse pedes iter faceret, illum invitavit " ad laborem, quem post quinque millia cunctantem, " equo sedere jussit; quumque post duas mansiones equo " etiam fatigatus esset, carpento imposuit. Hoc quo-" que seu timore seu vere respuentem, abdicantem " quinetiam Imperium, & mori paratum, dimisit. Eandem hanc Historiam de Trajano narrantalii. Unde constat in Expeditionibus præcipue Barbaricis, figna anteire folitum illum, quicunque tandem fuerit, Imperatorem. Laboris enim impatientem Domitianum arguit " Suetonius, quod per urbem pedibus non temere ambularit; in Expeditione autem, & agmine, Equo rarius, ledica affidue, ve-Etus fuerit. Contra Augustus in Consulatu, pedibus fere ; extra Consulatum, sæpe adoperta sella per publicum incessit, eodem teste * Suetonio. Inde itaque recte colligemus, cum signa anteiret, jam in Expeditione Barbarica fuisse Trajanum. Sic itaque qui literas laureatas mense circiter Septembri scripsit in Pannonia, is Februario sequenti satis com-mode attingere potuit ripam Dacia oppositam Danubii.

t vit. Alex. c. 48. " Suet. Domit. c. 19. x Suet. Aug. c. 53.

Sed ut fuerit Trajanus in Maha, VII recte Hadrianus in Superiori Germania Trajano in Mæfia consticonstitutus, in medio tamen itinere tuto, ut nunfuit ad perferendum Roma nuncium cium Roma per Germanide excessu Nerva. Poterat quidem, am Superiorem cum aliquo fortasse viæ compendio, detulerit Hatrajici fretum Adriaticum. Sed curdrianus. (ui publico parum idonea erant itinera illa maritima, incerta propter procellas, & mari clauso protinus impedita. Et vero longe frequentius erat iter illud terrestre. Ea profectum Diocletianum jam alibi oftendimus Dissertatione nostra ad La-Hantium de Ripa Striga. Et tamen illa iter erat, pro maxima parte, Orientem versus, nonnunquam sequenti Ripæ Strigæ circuitus, versus meridiem. Ea etiam Marcus & Verus in hos ipsos, de quibus agimus, Marcomannos. Altinum enim, Aquileiam, & transcensos Alpes in eo itinere memorari videmus. Et quidem 2 Pannonias illo quoque Marci bello Marcomannico servitio liberatas legimus. Unde intelligimus qua proximæ erant Marcomannis in Provincias Romanas impressiones, nempe in Pannonias, & recte adeo è Pannonia literas de victis Marcomannis laureatas misisse Trajanum, qui illos etiam fortasse in ipsa quoque Pannonia devicerit. Sic itaque in Segestica aut fortasse Carnunto, fuerit Hadrianus, in cursus pub-

lici mansione aliqua qua iter à Roma tendebat in

Pannoniam. Ita enim, nec aliter, primum à Roma, de Nerva morte nuncium accipere potuit, &

y Marc. vit. Ver. Imp c. 9. z vit. Marc. c. 17.

primum inde ad Trajanum transmittere.

n

n

d

VIII.

Itinerum Temporumque ordo quo usus est in omni hac

Expeditione Trajanus.

Cæterum, quam accurate invicem apteque cohæreant nostræ Hypotheses, ita demum optime constabit, si & itinerum ordinem, & temporum, breviter describamus quo usum opinamur in hac Expeditione Germanica

Evocatus itaque ex patria Italicenfin Trajanum. Germaniam, non Roma, sed nec molestissimis per Albes stationibus, in Provinciam venerit, sed qua via erat planissima atque expeditissima. La vero in Provinciam aditum fecisse verisimillimum erat qua sita erant castra stativa Legionum, ut earum curam quamprimum susciperet. Exercitus Germanicus octo constabat Legionibus Rhenum juxta sitis, tefte 'Tacito, non quidem in Urbibus, fed per castella, ut nos docet 6 Florus, quæ numerat ille 50. Et vero duas Germania inferioris Legiones in finibus Obiorum constitutas fuisse monet idem Tacitus. Ibi hyemasse ait, Ann. 1. 39. Iisdem ait astivis in finibus Ubiorum habitas fuisse, eodem Ann. 1. 31. Atqui sedem Prasidis ibi fuisse ubi frequentissima erant Præsidiorum castra, vix est quod dubitemus. Non quidem in castellis, sed in Civitate. Atqui Civitas illa Ubiorum eadem erat quæ postea Colonia Agrippinensis ab Agrippina Neronis matre appellata est. Nec sane alibi Vitellius inferiori Germaniæ à Galba præfectus Imperium adeptus est. Hæc itaque causa esse potuit cur Coloniam illam Agrippinensem, appulerit Trajanus, & Provinciam inferiorem, utrique tamen Germaniæ præfectus, quod suspecti fortasse essent de superioris sub Domitiano motu etiam Chatti. Atque hinc oriri potuit erroris satis vee-

fi

e-

2-

ca

in

er

aa

ro

at

m

2-

fi-

er

lle

es

m ait

m bi

eft ed

em pi-ibi

tus

fe

le-

ta-

ffe

am ve-

ilis

rismilis occasio, quod in Provincia illa Germanica, cujus nimirum administrationem in Colonia illa Agrippinensi susceperat, Imperitm confecutus fuerit; aut quod Provinciam ineunti, & in Urbe adeo Coloniensi, omen aliquod Imperii contigerit, quæ Victor ita intellexerit, quafi Imperium ipsum Colonia suscepisset. Multa sane istiusmodi Imperii omina in honoribus Provinciifque nuper gestis memorant nostri illi Biographi, qui vitas Principum, pro Suetonii exemplo, conscripsere. Provincias itaque Germanicas, & Coloniam adeo Agrippinensem, adierit Trajanus, pro noftris Hypothefibus, sub finem anni xcvi. Ita in hostem movere non potuit ante initium anni xcvii. Tunc socium habuit, ni fallor, Hadrianum Legionis IIz. Adjutricis Tribunum. Nec obstat quod Legionem illam in Pannonia ponat Dio, de suis, non de his, de quibus agimus, temporibus, omnino intelligendus. Primus Legionem illam conscripsit Vespasianus, teste ipso Dione. Ab illo in Germaniam missa meruit sub Petilio Cereali bello adversus Civilem, Auctore Tacito, ann. 70. Inde nec translatam legimus; nec causam, cur transferretur suspicari possumus ante finem Domitiani. Primus deinde qui rem militarem innovarit, ipsum legimus Hadrianum, vel Trajanum, Augustum tamen, &, à Nervæ morte, rei jam Romanæ Monarcham, è quorum Commentariis suos de Militia Romana Libros collegit Vegetius. Ab horum altero, ni fallor, in Pannoniam traducta permansit usque ad tempora Dionis. Sic Tribunatum illum ita potuit tenere Hadrianus, ut tamen ab avunculi

c Tacit. Hift. IV. 68. V. 14. 16.

ductu Provinciave non discesserit. Postea extremis Domitiani temporibus, sub hujus nimirum anni xcvi. finem, in Mæsiam inferiorem trans. latum legimus Hadrianum. Hoc eo nimirum fine factum arbitror ut Decebalum cohiberet, ne aut Germanis auxilio effet, de fua nimirum Dacia solicitus, aut in Provincias Romanas irrumperet. Proximo anno xcvII°. missa illa è Pannonia litera laureata. Inde intelligimus, jam debellatis Germanis, ad Pannoniam usque penetraffe Trajanum. Tunc ad gratulandum, Exercitus Mafiaci nomine, Trajano missus Hadrianus (sic enim nostri Auctoris locum intelligo) in Germaniam superiorem remissus est. Nempe gratulationem illam Trajano non Nervæ, factam existimo. Et quidem eo, ni fallor, nomine quod Exercitus illi tam Mafiaci, quam Pannonici, Trajani Imperio subjicerentur. Sic enim sole-bant Romani summo belli duci, non illas modo Provincias in quibus bellum præcipue gereretur, addicere, sed & alias quoque hosti præci-puo seu accessorio sinitimos, ut & in illis pro majori Potestate agnosceretur, & ut earum præfides fasces submitterent, & dictis ejus Imperatisque obsequerentur. Sic enim, in libera quoque Rep. Pompeius bello Piratico, non maris duntaxat, sed & Provinciarum quoque maritimarum, Jus habuit, ad 50m. usque à mari lapidem. Sic ergo Exercitus Mafiaci Trajano obnoxii pro-inde merito ducis sui novis honoribus gratulabantur. Et recte, Trajanus ipse Mæsiæ adfuturus Hadrianum in Germaniam transtulit unde discesserat, pro eodem nimirum exemplo, quo eundem e Germania ubi ipse adesset, in Mæsiam ablegaverat. Sic itaque Mæsiam versus è Pannoma illum movisse

Trajanus non Coloniæ factus Imperator. 287 movisse consentaneum erat. Ibi illum hæsisse in ripa Danubii Daciæ adversa, ad annum usque xcix^m. quo Romam rediit, docet Plinius. Sic omni prorsus verisimilitudinis vel specie destitutum est Coloniæ Agrippinæ Imperium accipere potuisse, quod aiunt Victor Epitomator, & Eutropius.

x-

m

ıf-

m

ne

a-

n-

me-rus in a-i-d

i-

m em Præle-

Prælectio VII. ad Spart. Hadrian.

Economic son Colonia dallari miserano.

Locus Spartiani difficilis explicatur, deque Hadriani Imperio æmulo cum Numæ Regno fortes etiam Virgilianæ.

Explicatur locus Spartiani. §. I. Puerorum fervorum amores ne quidem in vitio ponebant Veteres. §. II. Gallus ille Eunuchus §. III. Pædagogi Puerorum e Pueris exoletis. §. IV. Sortes de Imperio Hadriani Virgiliana. §. V. Pacem, qualis fuerat fub Numa, affectavit Hadrianus. §. VI. Idem Religionis patriæ, ut fuerat Numa, ftudiofisfimus. §. VII. Erat Hadrianus etiam, ut Numa, barbatus. §. VIII. Numa Legum • Auctor, sic etiam Hadrianus. §. IX. Patria Numæ, præ Roma, gnobilis, ut etiam illa fuit Hadriani. §. X. Numam, ut Hadrianus, sic etiam Pius, æmulatus est. §. XI. Rectius hæc de sortibus Virgilianis interpretabimur, quam de Oraculis hodiernæ Collectionis, quæ nulla tunc extabant, Sibyllinis. §. XII.

Vit. Adrian. c. 2.

I. Explicatur locus Spartiani difficilis, quique viros Eruditissimos torfit, Casaubonum & Salmasium: Fuitque (inquit) in amore Trajani, nec tamen ei per

F

It

VI

(u

en

Futque (inquit) in amore Trajani, nec tamen ei per Pædagogos puerorum, quos Trajanus impensius diligebat, Gallo favente, defuit.] Hunc locum ita interpolandum censuit Casaubonus, ut intelligatur Invidiam

Explicatur Spart. Hadrian. Numæ amulus. 289 Invidiam Hadriano non defuisse per illos Puerorum Pædagogos. Salmasius mutatione paulo leviore locum sanasse visus est. Legit enim pro ber, super; vultque illum qui super Padagogos puerorum erat Gallum Hadriano favisse, ejusque opera factum Hadriano novum in Trajani amore gra-Sed nulli prorsus mutationi favent Codices. Ut potius proinde Interpretatione hic opus esse, quam emendatione, censeam. Nec enim est fortaffe quod Interpunctiones mutationibus accenfeamus, quas & facile negligunt in Codicibus MSS. Librarii, & facile rurfus in MSSorum. Editione publicatores. Nec enim primo statim intuitu constat quam sint momentosæ interpunctiones, fententiarumque partitiones, nec fere ultra primum intuitum prospiciunt primi plerique Editores. Sic itaque interpungendum censeo ut prima illa Verba, fuitque in amore Trajani, ad sententiam præcedentem referenda fint, deque ipso Hadriano intelligenda fint, in eum nempe fenfum, quod scilicet Hadrianus Serviani beneficiarium antevenerit, fueritque proinde in amore Trajani: Inde vero nova sententia inchoanda sit, nec de Hadriano intelligenda, sed de Hadriani æmulo Serviani Beneficiario, aut ipso potius fortasse Serviano. Ea itaque ita explicanda erit, fic nempe fuisse in Trajani amore Hadrianum, ut tamen nec Serviano, aut Serviani beneficiario, idem

ille Trajani amor defuerit; Gallo nimirum illo non Hadriani, sed Serviani potius, partibus favente. Ita nimirum factum ut certarit in Trajano novus ille amor in Hadrianum, propter novam illam boni nuncii diligentiam, cum veteri odio propter sumptus as que alienum proditum à Serviano. Quae enim gratiam Serviano conciliabant, ea sidem etiam

st,

am

T

faciebant

290 Prælectio VII. ad Spartiani Hadrianum.

faciebant intentatis in Hadrianum à Serviano Accusationibus, spectabantque adeo ad novam illam minuendam nuperque conciliatam in Hadrianum Trajani benevolentiam. Huic certe sententiæ favet nativa illa magisque Grammatica particulæ tamen fignificatio, quam rarior illa duriorque, cujus profert exempla Salmasius. Et in hac sententiæ parte aliquid amori supra memorato adversum indicant manifeste sequentia. Non aliter folicitus fuisset de Imperatoris erga fe judicio, si hic de novo duntaxat amoris gradu egifset Autor, ut vult Salmasius. Sed plane solicitus fuerit oportet cum novo illo Galli favore Serviani gratia revivisceret, & vetus illud, cujus Autor fuerat Servianus, odium cum nupero amore certaret. Ita factum, ut opus esset Hadriano suffragante Sura, ut ad amicitiam Trajani pleniorem rediret.

Sed vero per Pædagogos puerorum, II. quos Trajanus impensius diligebat, Tra-Puerorum fervorum amores jani gratiam Serviano conciliavit iste ne quidem in Gallus. Hoc enim nomine libidinis vitio ponein pueros male folet audire Trajanus. bant Veteres. De eo enim testes habemus in Trajani vita Dionem, & Julianum in Cafaribus. Nec vero pugnat, ut putant Eruditi nonnulli, Plinius. a Castum ille quidem & Diis simillimum appellat in Panegyrico Trajanum. Nec solam ille castitatem intellexit quæ avaritiæ opponebatur, verumetiam & illam quæ luxuriæ. b Adventum (inquit) tuum, non pater quisquam, non maritus expavit. Affectata aliis castitas tibi ingenita & innata, interque ea que imputare non possis. Sed nec mulierum amores Ethnici in vitio ponebant quæ non alienæ Tal Panegyr. c. 1. b Ib. c. 20.

n

in

D

Explicatur Spart. Hadrian. Numæ æmulus. fuissent uxores, nec puerorum qui non fuissent ingenui. Ita Platonis sententiam refert Laertius, qui tamen habetur Philosophorum sanctissimus. Ita & multi Socratem sensisse crediderunt, quamvis eum purget Maximus Tyrius. Ita etiam Trajani ætate Plutarchus, Sacerdos ipse, & Gentilium numinum cultor superstitiosissimus. Rede itaque Deum ait Apostolus tradidise illos in desideria cordis eorum, in immunditiam, ut contumeliis afficerent corpora sua. Rom. 1. 24. Sic nempe ut non ipsi modo admitterent facinora illa, verum etiam sudoxian haberent, plusquam consensum, ut vertit vulgatus Interpres, imo beneplacitum, in factis tam atrocibus. Loquitur autem ibi de venere masculà. Nec sane Puercrum Servorum amores excludit castitas illa Trajani à Plinio ita celebrata, sed qui Patres haberent in quorum scilicet fuissent potestate; ut nec fæminarum meretricum, sed duntaxat uxorum, quæ solæ maritos habebant qui Principum adventum expavescerent. Eratque etiam hoc ipfum laude dignum, fi conferretur cum Domitiano, quem & mariti & Parentes liberorum ingenuorum expavescebant. Quadrabat enim satis apte in Domitiami mores Plinii illa exprobratio. d Contrectafse multorum uxores, Domitiam Longinam Ælio Lamie nuptam etiam in matrimonium abduxisse, nondum ipsum Principem, Patre nimirum Imperante, testis est Suetonius. Et quidem manifestum est in his, ut & in aliis multis Trajani laudibus, Domitianum tacite perstringi.

n,

te

is

is.

ta

a-

2-

n-

ım

tu-

Af-

que 10-

næ

ent

c Plutarch. de lib. Educ. d Sueton. Dom. c. T.

Sed nec illud viderunt hactenus vi-Gallusille Euri alioquin eruditissimi, quis fuerit ilnuchus. le Gallus qui tantum potuerit in concilianda gratia Trajani. Nullum legimus illo nomine in Historia Trajani, non utique prætermittendum, qui pars tanta in Historia illa fuisset fi quidem viri fuisset nomen. Sed nec viri nomen, nec Gentis illud crediderim fuisse Galli, sed semiviri tantummodo, seu nuidopero, ut vocat Ctesias, Sacerdotis nimirum magnæ Matris Deorum Dindymenes. Eunuchos enim fuisse, & Gallos appellari solitos illius Deæ Sacerdotes, ea ita nota sunt ut probatione ne quidem indigeant. Nec vero alii obscænis illis muneribus curandi pueros, & parandi ad usus libidinosos, aptiores quam homines illi infamissimi atque obscænissi-Ut Sacerdotes alii primarii apxispeis, fic Galli quoque primarii Archigalli appellati funt. At vero Archigallos frictricibus, rescars, picatricibus nimirum obscanorum similiter munerum ministris aniculis accenset e Tertullianus, quarum vel oscula damnanda fint. Ut proinde & Archigallos ipsos obstanis muneribus addictos fuisse verisimillimum sit. Inde forte alibi & Sanguinem Archigalli impurum pronunciat idem Tertullianus. Itaque Padagogis puerorum obscænorum præfectus eft, ut videtur, unus ex illis Archigallus, qui in Padagogos omnes, ipsosque adeo pueros delicatos potestatem obtinuerit. Atque hunc videtur officiis suis delinivisse Servianus.

IV.

PædagogiPuerorum è Pueris exoletis.

Porro Pædagogos illos puerorum ob
fcænorum è pueris olim exoletis delectos arbitror. Id mihi videor è prima Inscriptionum illarum colligere quas adduxit

20

pa

e Tertul Refurr. Carn. c. 16. f Apolog.

Explicatur Spart. Hadrian. Numæ amulus. 293

1-

)-

)-

d

at

e-

1

ta

t.

di

es

li-

lli

e-

i-

ni-

m-

a-

lit.

u-

æ-

vi-

gos

em

de-

ob-

ele-

ori-

ixit

ubo-

Casaubonus. Ea ita se habet: T. FLAVIO. AUG. LIB. GANYMEDI. PAEDAGOGO. PUERO-RUM. CES. N. Vel nomen illud infame Ganymedis non accepisset, qui sui suisset juris, nec munus ipsum nomine fignificatum exercuisset. Sed qui erat Augusti libertus, is idem fuerat Augusti servus, & cum puer, si Domino placuisset, delicatus. Et cum cognomen illud dedisset Dominus servo; nec potuit libertus recusare jam olim datum à Patrono. Titi Vespasiani fuisse illum Ganymedem, vel è nomine suspicor. Sic enim solebant liberti Patronorum nomini Gentili & Pranomini tertium addere, cognominis loco, nomen antiquum. Tiro servi nomen erat, liberti nomen Marcus Tullius Tiro à Patrono Marco Tullio Cicerone. Sic & in hac de qua agimus familia, nomen Historico Judæorum Josephus; cum vero captus in bello manumitteretur, Titus Flavius Josephus, à Tito Flavio Vespasiano Patre Patrono. Pro eodem itaque exemplo Ganymedes fervus, manumissus erat Titus Flavius Ganymedes à Tito Flavio Vespasiano filio Patrono, qui cætera Princeps optimus, his tamen Puerorum amoribus male audiebat. Inde captabat Domitianus frater memoriæ ejus infensus occasionem damnandi enquias quod frater ejus id genus Pueris delectari soleret. Hoc tamen obiter. Reliquas Inscriptiones ad servos pueros Urbium publicos libentius retulerim, ni etiam Padagogos puerorum memorassent illæ Augusti libertos. Non certe dicuntur pueri illi Caretani C Æ S. N. ut in prima dicuntur Inscriptione. Quod vero putat Caretanos à patria dictos, in eo nescio an Viro dodo affentiendum sit. Servi erant certe, non Cives, pueri illi Magnatum delicati, quique adeo patriam, in Legibus Romanis, nullam habere posfent.

sent. Sed nec video ut Caretani Servi esse potuerint, Itali nimirum, cum jam Itali omnes civitatem etiam Romanam adepti essent. Non video itaque ut pueri istiusinodi Caretani dici potuerint, nisi quod ad Civitatem Caretanam aliquo modo pertinuerint, in ea fortasse nati, sed ex stirpe tamen alienigena. Sed cur affectarint aliæ illæ civitates pueris suis Padagogos è libertis Augusti, illud sane me nescire fateor.

V. Pergo jam, Auditores, ad fortes Hasortes de Imperio Hadriani Virgilianas. Et quidem eo pergo libentius quod nondum observatum viderim ab Eruditissimis horum Autorum Interpretibns, id operam dedisse atq; affectasse Hadrianum, ut vitam suam quam simillimam affingeret vitæ illi quam in his versibus elegantissimus Poeta descripserat. Id sane manisestum est, non de Hadriano, sed de Numa cogitasse Virgilium. Sed Numa voluit Hadrianus videri quam simillimus. Versus itaque percurram, & quam Numa vitæ vita Hadriani responderit, ostendam. Sic autem incipiunt:

8 Quis procul ille autem ramis insignis oliva Sacra ferens?

Repræsentatur hoc in loco Numa, ut Autor Religionum. Successit ille Romulo Principi bellicossissimo, eoque serocem populum (inquit h Florus) redegit, ut quod vi & injuria occupaverat Imperium, Religione, atque Justitia gubernaret. Sic & Hadrianus Trajano Principi item bellicossissimo ipse Pacio Religionisque studiosissimus. Quod vero ad ra

į.

0

0

a-

1-

m

e-

i-

e-

e-

i-i-

n,

0-

·e-

m,

ri-

cis

a-

295

mos oliva attinet, illi duplcem poterant habere fignificationem: aliam, qua oliva pacis est Symbolum, indicatque adeo tranquillum Reip. statum sub Numa, & à belli turbis alienum, quæ Rege Romulo omnia permiscebant; aliam, qua Sacerdotium Numme denotat, eo enim refertur à Servio. Sic enim folebant Sacerdotes hymnos canere in laudem Deorum cum Ramis in manibus, quem modum cantandi Graci Paladías appellabant. Et quidem Sacra & caremonias, omnemque cultum Degrum immortalium i docuisse volunt Romani illum, Pontifices, Augures, Salios, cæterosque Sacerdotes. Imo ab ipso institutos fuisse Pontifices, eorumque ipsum fuisse primum, tradiderunt quidam, teste k Plutarcho, quos est secutus, ut videtur, Servius. Mitto enim rationem illam Numa propriam, quod regio Sabina, unde Numa, olivifera sit, à Sabino è Silio Italico observatam.

Sic etiam affectavit Hadrianus Pacem, qualis fub Numa fuerat, etiam Pacem, qualis conditionibus parum commodis, cum fuerat fub Ni-Provincias à Trajano in Oriente victas ma, affectavit

hosti traderet, etiam præsidiis inde, propria sponte, nec ullo inimico cogente, deductis; cum & Daciam quoque tradere vellet Barbaris, ni colonorum potius rationem habuisset quam Imperii Romani. Justitiæ laudem proculdubio ille tam egregiis Reip. damnis mercatus eft, &, qualis fuerat sub Numa, Pacis. Sunt enim huc spectantia verba satis diserta Spartiani. Adeptus (inquit) Imperium; ad priscum se statim morem instituit, & tenendæ per orbem terrarum Paci operam intendit. Et cum Bellum Parthicum effet in mota, illud Hadriani ait m colloquio repressum. Inde & il-

i Flor. 16. k Plut. Num. p. 65. 1 Spart. Adr. c. 5. m Ib.c. 12.

la Regibus multis plurimum detulit: à plerisque ve ro etiam Pacem redemit, à nonnullis contemptus est. Et rursus illa: Expeditiones sub eo graves nulle suerunt. Bella etiam silentio pene transacta.

Sed & Sacrorum curam in Numa Idem Religiolaudatam idem affectavit Hadrianne mis patrize, ut fuerat Numa, Ita Victor antiquior Schotti verbis distudiosissimus. fertissimis: Pace ad Orientem composita, Romam regreditur. Ibi Gracorum more, seu Pompilii Numa, Caremonias, Leges, Gymnasia, Doctoresque curare occapit. Et, quod ad rem ipsam attinet, noster satis diserte Spartianus: Sacra Romana diligentissime curavit: peregrina contempsit. Pontificis maximi officium peregit. Quod quidem Pontificis maximi officium peregerit, unicus est, qui ante illum fecerit, Domitianus. Ut proinde eo ipso facto, quo fuerit in Religiones patrias animo fecerit testatissimum. Ab eo Religionis cultusactum us P Sacris Eleusiniis initiatus fuerit ad exemplum Herculis & Philippi, quem postea secutus est Marcus. Ab eodem illo, quod cum in Saeris multi cultros haberent, cum Hadriano tamen nullus armatus ingressus fuerit. Et ab Hadriani exemplo factum existimo quod juniores Hadriano Imperatores, Commodus, Caracalla, alii, Sacris alii Ihacis, alii Dea Matris initiati fuerint, cultulque etiam ac caremonias ipsi peregerint. Nec aliunde profluxisse crediderim morem quoque illum juniorum Hadriano Imperatorum quo in Sacerdotia à Numa instituta admissi sunt. Ita in Saliorum collegium 3°, æratis anno relatum legimus Marcum, fic etiam illum, ut & munera Saliatus ipse peregerit, ipse coronam in pulvinar Martis jece-

n 1b. c. 17. o 1b. c. 21. p Spart. Adrian.c. 13. q Vit. Mart.

rit, ipse in eo Sacerdutio & prasul suerit, & vates, & Magister, & multos inauguraverit atque exauguraverit, & carmina Saliaria omnia didicerit. Sic & Commodus xiv. ætatis anno in Collegium Sacerdotum ascitus est. Imo in omnia Collegia Sacerdotalia Sacerdos, ut idem ejusdem vitæ Autor alibi loquitur. Sic proximi sere Hadriani Successores, quod certe non adeo frequens legimus in ejusdem decessoribus.

Sequitur in fortibus Virgilianis:

10.

A.

na

is.

1-

4,

i-

1-

0-

n-

12-

oi

0

0

2-

1-

US

a-

nı

lo lii

ue

nm

7+

4-

us

us e-

erc.

ı,

VIII. Erat Hadrianus, criam ut Numa, barba-

nosco crines, incanaque menta Regis Romani.

Nempe ait Servius canum fuisse Numam à prima etiam ætate, quod idem dicunt alii de Rege Tyrrheno, & de 'Cycno & Seneca illo qui primo ita cognominatus fuerit. Sed missis fabulis, id saltem indicarunt barbæ Symbolo veteres Prudentiam eximiam qua pollebant illi quorum imagines barbatæ ferebantur; quo pacto fabulam de Tyrrheno explicat ' Strabo. Nec alio proculdubio confilio barbatum repræsentabant veterum picturæ & imagines Æsculapium. Itaque inde occasionem Poetæ fuisse censeo, quod inter Regum Romanorum imagines, quales vulgo habebantur ætate Virgilii, Numam tamen folum barbatum repræsentari mos esset. Non quod & reliqui Reges omnes non fuerint barbati, cum sero admodum, & diu post Regum tempora, tonsores primi qui barbam raderent, teste Plinio, Romam venerint; sed quod illo Barbæ Symbolo fignificarint, Prudentia nomine præcipuo inter Reges celebrem fuisse Numam. Et quidem hoc ipso nomine Numam 2-

r Vit. Comm. c. 1. f Eustath, Парко. s. Ixad. t Strabo Geogr. L. V.p. 219.

mulatum esse constat Hadrianum, quod primus ipse in Imperatoribus barbatus esfingi voluerit. Observavit hoc de Hadriano nostro Dio Xiphilini Suffragantur etiam Numi qui decessores Hadriani nullos barbatos repræsentant, sed ipsum & posteros plerosque vix aliter quam barbatos, Ælium Verum Cælarem Antoninos Pium, Marcum, Lucium, Commodum, Julianum, Albinum, Nigrum, Septimium Severum cum filiis, qui quidem Severus Marci filius, & Commodi frater, voluit appellari. Inde Pleudo Sibylla " αργυρόπράνου & κπολιόπρανον ipsum vocat. Et in Taciti vita Senatores Hadrianum y senem dicunt ad Imperium venisse. Non quidem quod admodum atatem senilem attigisset, qui annum egit, cum Imperium adeptus est duntaxat xLIIm. quanquam & illam ætatem fateor in citimis senectutis limitibus, pro veterum quorundam sententia, contineri; sed quod barbatum illum repræsentarent statuæ, quod illi pro sem-Etutis figno acceperint. Imo Senectutem Hadrisni ex his ipsis colligunt sortibus Virgilianis.

IX. Pergunt fortes:

Numa Legum Auctor, fic etiam Hadria-

- primam qui legibus Urbem

Male suspicatus est Casaubonus mutatam esse Poeta vocem primus in primam, & male rursus Salmasius memoria lapsum putat Spartianum. In plerisque Libris antiquis ipsius Virbilii primam legi testatur Ludovicus Lucius. Et quidem, pro consilio Poeta fortasse rectius. Urbem enim ipsam primam, seu primariam appellavit, & Curibus parvis & pauperi terra contradistinxit, unde suerat

di

u Orac. Sib. L. V. x Or. Sib. L. VIII. y Vopisc. Tacit. c. 5.

Explicatur Spart. Hadrian. Numæ amulus. 299 oriundus ipse Nama. Rectius etiam Fundabit legendum, quam Fundavit. Priori enim modo Regium Codicem testatur legisse Gruterus. Et quidem apud Virgilium ita legit Donatus. Longe proculdubio aptius. Prædicit enim Numæ fimilem futurum scilicet apud Virgilium Anchises, Hadriani fortium, quicunque tandem is fuerit, Virgilianarum editor. Sic autem Numa proprias Romanorum Leges faciunt nonnulli ut Numæ ipfum nomen απο των νόμων deducat Servius. Et quidem fi fuerit Numa cognomen à rebus gestis ipsi proprium, non avitum; nihil obstat quo minus illam verè habuerit Etymologiam. Multa enim è magna Gracia verba origine Graca in linguam Latinam ab antiquissimis usque temporibus recepta funt. Nec pugnat Analogia, quam appellant. Grammatica. Sic enim quod Graci νόμισμα illud Latini Numisma vocare solent. Sed sieri etiam potest ut è Sabinis, unde & ipse Numa, nomen fuerit oriundum. Propius tamen accedit nomen Numa, ut scribitur à Critico accuratiffimo Diony sio Halicarnassao, non Ne pas, ut Plutarchus, sed Nopas. Sed vero parallelismum Hadriam cum Numa, in hoc Legum capite, propter Auditores nostros Juris Romani studiosos, ad proxis mam Prælectionem refervabimus.

18

t.

12.

22

m

7,

1-

-

1-

n

ľ

78

u

t

IS

Pergo jam, & absolvo sortium Virgilianarum versus reliquos. Sic autem habent:

— Curibus parvis, & paupere terra Missus in Imperium magnum.

Verba enim reliqua ad Tullum pertinent Hostilium, nec quicquam spectant ad Numam vel Hadrianum. Quod vero ad patriam Numa spectat,

Patria Numa,

præ Roma, ignobilis, ut c-

tiam illa fuit Hadriani.

illud ex Historia perspicuum est, nec ulla pror. fus indiget explicatione. Sic & Hadriano patria erat, si ad Romam conferretur, obscurior, tam vetustior illa Piceni Adria, quam & recentior alia Hispaniensis, Italica. Et utroque nomine erat tam ipse, quam Numa, non Romanus origine, sed aliunde ad(criptitius. Et vero nomen Imperii Hadriano aptius conveniebat quam ipfi de quo dixit Anchises, Numa, ut verba illa superiora Regis Romani Numæ aptius conveniebant quam Hadriano. Ad eundem plane modum (ut hoc obiter notem) & res gestas veteris Testamenti Historicas pro Symbolis rerum sub novo Testamento gerendarum Propheticis habent N. T. Scri-Ut intelligamus ne hoc quidem alienum fuisse à receptis illorum temporum dogmatibus de Dei hominumque commercio. Et in illa quoque gestorum Historicorum accommodatione Symbolica, funt quæ aptius ad Typum retulerimus quam ad Antitypum; funt viceverla phrases nonnullæ quæ Antitypo verius quam Typo ipsi conueniunt.

XI. Et quidem Hadrianum in hac Nu-Numam ut ma æmulatione secutus est Pius, ipse Hadrianus, sic quoque Pacis Pietatisque studiosissimulatus est. Et quidem Verbis disertissimis Numæ illum collatum agnoscit

Victor Epitomator. Eum Numæ contulise dicitætatem suam, cum orbem terræ nullo bello per annoviginti tres Autoritate sola rexerit, adeo trementibus eum atque amantibus cunctis Regibus nationibusque & Populis, ut parentem seu patronum magis quam Dominum Imperatoremve reputarent: omnesque uno ore in cælestium morem propitium optantes, de contreversis inter se judicem poscerent. Sic & Eutropius:

301

Vir insignis, & qui merito Numa Pompilio conferatur, ita ut Romulo Trajanus aquetur. Sed felicius ille Numa exemplum quam Hadrianus assecutus est,

ingenii nempe vir ipse mitissimi.

or-

tria

am

2-

rat

fed

Ia-

di-

Re-

am

100

nti

ta-

ri-

ie-

12-

in

la-

re-

ría

po

Tu-

ofe

Fi-

Fi-

cit

a-

ti-

uf-

am mo

-0

S:

Et quidem hoc fortium Oraculum, vere Hadriano datum, antequam Imperium assequeretur, existimo. Sic ille vitam suam & consilia sua omnia compositi ut Numa hoc exemplum exprimeret, quam potuit, accuratissime. Ita nimirum quæ à Diis præstanda erant speravit homo superstitiosissimus, si quæ penes se, & in proprio sita essent arbitrio, ea examussim rent. Sic enim sustulit omnem dubi

XII.
Rectius hacc de fortibus
Virgilianis interpretabimur, quam de
Oraculis hodiernæ Collectionis, quæ
nulla tunc extabant, Sibyllinis.

tiolissimus, si quæ penes se, & in pro- linis. prio fita essent arbitrio, ea examussim responderent. Sic enim sustulit omnem dubitandi rationem ne alium fortaffe quam fe Oracula defignaffent. Non ita fentio de Oraculis Sibyllinis. Illum certe, quicunque fuerit, Impostorem, fi tamen unus fuerit, Hadriano diu juniorem existimo. Nota ejus Temporis antiquissima non tamen Hadrianum attingit, vel Imperantem. Nedum ut Imperii futuri omen dare posset. Nec enim est qui id verum fuspicetur quod se in arca Noachica cum viro inclusam dicat Pseudoprophetissa. Successionem deducit Auctor Imperatorum Romanorum, non ad Hadrianum duntaxat, verumetiam ad tertium ab Hadriano nadov. Sic enim versus illos Impostoris intelligo:

καὶ επὶ στισι κλαθοισι πεθ εωτιμή ματα πάντων.
Τρεις αρξεσιν, ο δε τείτ Ο όψε πρατήσει απάντων.

Tres illi rami, fortasse, sunt, quos sibi Successores designavit adhuc in vivis Hadrianus, Pius, z Sibyll. L. V. Marcus, & Lucius. Tertius vero, qui sero tandem rerum omnium potiturus erat, Marcus erat, qui, extincto Lucio, solus Imperio Romano præsuit. Ita sub Marco illa scripserit Impostor, nondum participe Imperii Commodo, sed solo απάντων Domino. Sic quidem ille ut sub illo suturam Mundi συντίλουν vaticinetur. Eo enim illa refero:

-πάδ' έσεται ημαζα πάντων.

Potest tamen, & fortasse verisimilius, triplexille nhad de triplici potius intelligi Successione, ut proinde non Lucius qui Marco non successit, sed una duntaxat Imperavit, sed Commodus potius, in eum numerum accipiatur. Ita melius conveniet ut unus idemque Impostor sub variarum tamen Sibyllarum nominibus Oracula confinxerit. Et quidem finem Mundi, seu σωσελειαν prædixit Maximilla Montanistarum Pseudoprophetissa, & sinis prænuncia bella & clades publicas, pro exemplo Domini, prædixit, quæ tamen nulla per ea tempora contigere, observante apud a Eusebium Auctore coævo. Alia illa tempora quam Commodi effe non potuerint quod b Nos alibi oftendimus; & Montaniftas de hac fraude suspectos habet, utque puto, merito, Blondellus. Poffunt tamen, fateor, verba illa de Phrygia quæ ad Cataphrygus retulit Blondellus, de Sibylla Phrygia Persona intelligi. Eodem facit quod Libro etiam vint. tres Hadriani Successores in diem postremum incursuros idem memoret falsarius. Sunt enim illa eius verba:

Τον μετά τρεις άρξεσι πανύσατον ήμαρ έχονπς.

Hoc certe Commodi potius quam Marci tempus

a E. H.V. 1. b Diff. IV. ad Iren. §. 38.

po

n

0

ir

in

ra gi

ru be

do

Ep

na

tia

opi

cib

cort

6]

defignat, quod secundum Templi Vesta incendium à se visum dicit Pseudosibylla, & quidem Libro hujus collectionis vo. quod Commodi Imperio affignant tam Herodianus quam Eufebius. Et quidem posteriori illi, quad sub Commodo fuit, incendio Templi illius conflagrationem tribuit Orofius, quod XIIº. Commodi anno, (Eræ nostræ Christianæ cxcio. vel cxcii. initio) assignavit Eusebius, vel Romana in Eusebiano Chronico Hifloriæ interpolator Hieronymus. Ita anno ad minimum exc11°. Librum hujus Collectionis 111m. scripserit falfarius. Sic ut in diem vere ultimum incidisset tertius ille Hadriani nhado, de Commodo tamen, non de Marco, erat intelligendus. Ait præterea tres hosce Hadriani Successores ensparious Desie nomen impleturos. Nomen illud quodnam fuerit admodum incertum est quod habuit ob oculos Auctor. Sed numerum nominis idem in L. I. agnoverat 1697. Hic fi numerus fuerit annorum, retro supputatus, à Regni Atheniensis initio non admodum distabit. Nec vero accurata à Christianis illorum temporum Chronologis expectanda funt, cum & Mythicorum Temporum Chronologia apud Gracorum Auctores celeberrimos admodum fuerit incerta, nec de Audore constet quem sibi delegerit Impostor, nec Epochæ suæ initium aut finem satis aperte designaverit. Quod vero numerum usque ad minutias accuratum dederit, eum non ex ipso, ut opinor, intervallo collegit, sed è nominis illius Tetrafyllabi, quodcunque demum fuerit, apicibus. Paulo recentior est Epocha illa alia Gracorum, cujus meminit L. 111º. Eorum scilicet qui

İÈ

d

t

n

t

15

0

1-

di

&

t-2-

n-

n-

lla

us

at,

mortuos homines statuis primi coluissent. Inde ad fua tempora annos numerat 1500. Nescio an adhuc obtinuerint Traditiones illæ fabulosæ de Serucho & Nachore, Scythismi altero & Picturarum, altero Hellenismi atque Idolorum Auctore. S quidem obtinuissent, non alio referenda cente. rem verba illa impostoris. Sed è juniore aliquo his temporibus Auctore, illa haufit, ni fallor, d Epiphanius. Itaque libentius ad Bacchi consecrationem retulerim, qui primus apud Gracu mortalium Divinos honores consecutus est, & de cujus gestis tot olim extabant veterum Dithyramborum Dionysiaca, ut pene solum fuerit antiquissimorum Poetarum Argumentum, cum quod ad causam, quam quis agebat, nihil faceret, id omne amegodiovoov appellarent. Nec multumdifcedet calculus, si recte instituatur. Cadmi enim nepotem faciunt, ex ejus nimirum filia natum, in Deorum autem numerum relatum anno Regis Persei apud Argivos xxxII°. pro sententia e Apellodo. ri. Nescio tamen an operæ pertium sit in calculis ponendis esse scrupnlosiores, cum Chronologiam hanc temporum Heroicorum jam fupra Nos incertam esse probaverimus. Sic itaque ad finem Commodi nos deducet nota illa à tertio Hadriani κλάδω. Quanquam autem πανύσατν ήμας illi zado affignaverit Sibyllista, gradus tamen in eo die agnovit quem ipse omnium ultimum professus fuerat. Sequitur enim:

r

i

p

fi

m

uf

Æ

ne

nu Ne

fua

Εκτυτε δ΄ αὖ Λατίνων έκτη Χρεή βασιλήων Υσώπου βίου εκτελέσει.

Sic enim legendum putat Opsopaus pro eo quod

d adv. Heref. init. n. 6, 7. e ap. Clem. Alex. Strom. I. p322. f Præl. Inaug. vulgo

vulgo legitur im fuen. Confirmatque Codex MS. Gallei Nifi forte potius legendum was & producatur ultima ejus Syllaba per Cæfuram. Nec sane in Metri legibus hic noster admodum scrupulosus est. Hæc ergo non alio rectius quam ad Severum retulerimus, qui vere viz. à fuho familiæ sese jactavit, Prima Julii familia defecit in Nerone. Successere Galba, Othonis & Vitellii familiæ etiam fingulæ. Ita va. Imperii familia fuerit gens Flavia, quæ etiam defecit in Domitiano. VIª ergo cœpit à Nerva, cui sese per Adoptionem inferuit Severus, Commodi nimirum Frater & Divi Marci filius., Sic illum postea 795 avris queas agnolcit, nimirum cum eo de quo fermo fupra fuerat, Hadriano. Hujus filios & Nepotes imperaturos auguratur. Ejusdem nimirum ut videtur, Severi filios Caracallam & Getam. eorumque filios. Ita vIIIm. demum hujus Collectionis Librum scripserit Auctor, imperante Severo, vel fine Commodi, in quo defiit familia illa Imperatoria via. nifi familiam illam continuaverit Posthuma illa Severi Adoptio. Longe autem in Imperium Severi procedere Auctor ille non potuit. Excidium Roma anno affignat occccxLVIII. Omnino Urbis Conditæ eam Epocham fuisse verisimillimum est, quam Auctor Gracus collegit è numeris literarum Gnecarum vocis P OMH. Quod si calculum eum secutus est qui à Claudii Ludis Secularibus, annoque Urbis occco. in vulgarem usum receptus est, sic definet numerus ille anno Eræ nostræ Christianæ excvo. ipsis Palilibus. Ita necesse erit hæc Auctorem ante 11m. Severi annum expletum literis mandasse atque edidisse. Nec enim potuit ea edere cum jam Prophetiæ suæ falsitatem Eventus ipse redarguisset. Uno dun-

0-

1-

10

de

in

0-

od

go

duntaxat alterove anno discrepabit, si Fastos potius Capitolinos aut Catonianos observarit. Ita in angustos temporum limites concludetur hie Auctor, ut proinde necesse non sit opus illud pluribus Auctoribus affignare, quod fecit tamen Cl. 8 Gerardus Vossius. Interituram Urbem credidir. cum aliis, (eo tamen, ut videtur, duce) Primavis Christianis, à redivivo Nerone quem pro Antichristo habuit, putavitque ab Oriente venturum. Hoc ille, ni fallor, collegit è loco Apocalyof. XIII. 3, 4. quo vulnerati ad mortem capitis belliz mentionem habemus, & à Dracone sanati. Bestiam ille de Romano Imperio intellexit, pro exemplo Danielis, Caput de Antichristo Principe Nerone, Draconem de Diabolo. Quid si Pescennium Nigrum in Oriente Severi æmulum pro Antichrifto habuit, & redivivo Nerone? Sava indole fuisse fertur, quæque Neronem haud absurde referret. Et cognomen ejus ab eadem litera cœpit N, numeri quinquagenarii nota, ut h fupra observaverat cognomen etiam coepisse Neronis. Satis hoc fuit ut illum pro Nerone haberet qui tot captat argutias ex istiusmodi literarum apicibus. Accessit præterea recepta apud illius ætatis Gentiles opinio, recentissima etiam Neronis memoria, i Edicta ejus quasi viventis proferentes, & brevi magno inimicorum malo reversuri. Inde falfas Nero anno post veri Neronis cædem xxº. Æra nimirum nostræ 'LXXXVIIIº. à Parthis vehementer adjutus, vixque redditus, adolescente Suetonio. Ita cum eodem quem Urbis Excidio designavit anno scribere vix potuerit, superiori tamen saltem anno scripserit Librum illum viiim. fortasse fal-

n

pl

tic

farius, coepto Severi in Nigrum bello, annoque Æræ nostræ excivo. Nec sane antiquiores habemus qui Libros hodiernos in Testimonium advocent. Proximos habemus Clementem Alexandrinum & Theophilum Antiochenum Librorum ad Autolycum Auctorem, quem Nos Theophilum alium ab Episcopo Antiocheno, pauloque juniorem, alibi k oftendimus. Et fane his ipfis temporibus, sub finem Sæculi Secundi, talia de Romano Imperio ominatos Christianos qualia hæc Pseudo-Sibylla conftat. Tum demum scripfit Lucianus Philopatridem, non sub Nerone, ne quidem sub Trajano, ut vulgo existimant Eruditi. Hoc inde certum est quod mentionem faciat editorum ab Artemidoro Oneirocriticorum, in quibus Agonum meminit Eusebiorum ab Antonino Pio in memoriam defuncti jam Hadriani institutorum. Nec Roma modo verumetiam m Smyrna in Afia eosdem illos memorat Agones. Sic etiam memorat quali jam ab aliquot antea quam scriberet annis receptos, cum nempe Somniorum experimenta in futuri Operis argumentum colligeret. Nec ullum est, quod tamen tanti hactenus fecere Viri Eruditi in contrarium Argumentum, quod Triephontem suum à S. Paulo baptizatum innuat. Est enim Lucianus ipse Temporum negligentissimus, ut multis, si hic vacaret, exemplis oftendere possem, & rerum præterea Chriftianarum, quas sprevit, non admodum peritus. Hunc sane Dialogum in Ægypto scripsisse è mentione mensis Mesori colligo. Ibi autem senem fuisse ex Apologia ejustem pro Libro de mer-

t

tis

æ

ta

n-

m al-

ius

k Add. ad Pearson. I Artemid. Oneiroc. 1.28. m Artem. On. 1.66. n Cum enim scripsit jam Asiam Italiamque ante multos annos peragraverat. Vid Præf. ejus ad Cass. Maximum.

cede conductis manifestum est. Hoc etiam tempore scripsisse Celsum Luciani amicum alibi o. stendimus. Eundemque illum fuisse qui scripsit in Christianos, & cui etiam responderit Origenes. testatur nuper editus in Lucianum Scholiastes Vossianus. Hic autem cum Christianos Sibyllifta rum nomine traducit, jam sane edita Sibyllina demonstrat, nec aliunde nata infausta illa, que de. ridet Lucianus, de Romano Imperio Christianorum auguria. Nec alio referendum, ut existimo, quod illo anno Sibyllino cxcvo. paulo junior P Judas Chronographus xº. tamen Severi anno Mundi σωτέλειαν affignarit: quod Christianos Antiochia irrifos memoret ad Autolycum & Theophilus, at, paulo antea in Agypto irriferat Lucianus. Utrobique ut videtur, propter mala illa & infauste de Patria vaticinia. Erat porro inter Sibyllas una Agyptia, cujus proinde Oracula Agyptios Piafectumque, 'hoc tempore, Agypto Lucianum incitare possent. Illius autem personam egit illis viii. Libri verbis Impostor:

> 'Όππων 'Αιγύπ' βασιλείς τεις πέντε Χνώνται, Ενθεν όων φόινικω επέλθη πενωχρόνοιο, 'Ήζει πορθήσων, &C.

De Antichristo loquitur, quem ex Oriente, non ex Egypto, venturum expectavit, ut exaliis ejus-dem verbis constat, Auctor. Quod vero per Egypti Reges tempora Antichristi designarit, illud nempe ex Persona Sibylla secit Egyptia. Male autem xv^m. Egypti Regem de xv. Imperator

b

o Diff. ad Iren. Diff. 1. § 18. & Append. p. ap Eufeb. H. E. q Theoph. Antioch. ad Autol. III. r Apol. pro Libr. de merced. cond. Lucian.

Explicatur Spart. Hadrian. Numæ emulus. 309 intellexerunt hactenus viri eruditi. Chronicum Canonem Ægyptiorum conservavit Ptolemaus, ex quo liquet tempora fuos illos ad annum recepta ab Augusto Alexandria, Urbis nimirum Condita, pro calculo Varroniano, DCCXXIV^m. per familiam Regiam Macedonum deduxisse, ad annum nimirum Cleopatra xx11m, inde autem novam illam Epocham incipere Augustorum per Principes Romanos. Ita patebit è numero Principum Ægyptiorum excludendum esse Julium. Sed nec ullum in eorum Chronologia locum habere poterant ab Ægyptiis nunquam agniti Otho & Vitellius. Exclusis illis, xvus. Ægyptiorum Imperator non erit Hadrianus, sed tertius ab Hadriano fuccessor Commodus. Hoc autem nemo est quin videat quam accurate respondeat nostris de hujus Impostoris ætate hypothesibus. Versus proximi sententiam obscuravit menda Librarii. Puto ita fanari posse si pro Ever legamus Kúklo, vel talem aliquam, fimilis tamen fignificationis, vocem. Sacra nimirum erat Sacerdotibus Ægyptiis Heliopolitanis Epocha per Phanices mirazo-, quingentorum scilicet annorum. Eam enim Phenicis ætatem fuisse censebant, publicisque xpovov avazea Pais, ut è Clemente constat Romano, Phænicum denuo redeuntium tempora mandabant. Et quidem satis apte Resurrectionem ipsam ad Phænicis ortum retulit quem ipse pro Resurrectionis Symbolo habebat. Ita personam Ægyptia Sibylla hoc in loco egit Impostor, quem potuit proinde in Egypto ob oculos habere Lucianus, Et sane talia ominatos esse de Romano Imperio coxvos Impostori Christianos, exinde constat quod

n

1-

f Clem. Rom. Ep. ad. Cor. S. 25.

paulo junior illo Chronographus Judas xm. fal. tem ejusdem Imperii, Severi nimirum, annum crediderit ei fore fatalem. Nescio an ea mala Christianorum auguria Persecutionem illam excitarint, ab eo demum anno cœptam quem Mundi ultimum credidit ille Judas. Hoc ergo tem. pore, inter annum cxc1m. & cxc vm. fub finem Commodi, aut sub initium Severi, scripfit hæc edidit. que Sibyllina, unus idemque, ut videtur, Impo. stor. Alia tamen hodiernæ Collectionis forma est ab ea quam dedit primus Auctor, ut proinde non eodem ordine quo in hodiernis occur. runt Libris eodem ab Auctore scripta existimanda fint. Quam olim habuerint, sua nimirum ætate, formam docet 'Lactantius: Harum (inquit) omnium Sibyllarum Carmina & feruntur, & habentur, præterquam Cumææ: cujus Libri à Roma. nis occuluntur; nec sos ab ullo, nisi à Quindecimviris, inspici fas est. Et sunt singularum singuli Libri: qui, quia Sibyllæ nomine inscribuntur, unius esse creduntur, suntque confusi, nec discerni, ac suum cuique assignari potest, nisi Erythrææ, quæ & nomen Suum verum Carmini inseruit, & Erythræam se nominatam iri prælocuta est, cum esset orta Babylonia. Erant ergo, ætate Lastantii, x Sibyllarum, (excepta Cumaa.) Libri proinde ix. in quibus quain singularum Sibyllarum Persona scripta sunt, ea suum Librum fingularemque occuparint. Initium Operis conservavit Theophilus Antiochenus, è quo loca nonnulla sub Sibyllæ Erythrææ nomine protulit Lactantius. Ea sub illo titulo legimus in hodierna etiam Collectione: ElGUNAS BIGNION A. Προσιμιον περί τε αναρχε des. Sed omissis medis

t Lact. L. I.c.6.

Explicatur Spart. Hadrian. Numæ amulus. deflorata perperamque invicem commissa, quod scilicet illa duntaxat ad locum communem facerent. περί τε 'Ανάρχε θεε. Hinc facile intelligimus Libris omnibus præfixum illud fuisse прободиот in Persona Sibyllæ Erythrææ. Nec adeo aliam fuisse ab Erythraa, cujus Personam primo Libro egerit falfarius. Et tamen aliis hodiernæ Collectionis Libris agi videmus Sibyllæ ejusdem Erythrææ Perfonam. Sic legimus Libro IIIº. fed vitiofissime :

Εςου πόλις κατά χθόν Εχάλδαιο Εξ ων δή Νο ετι δικαιοτάτων ανθρώπων, &c.

Intellexit Librarius locum de Abrahamo Judæorum Patriarcha ex Urbe Chaldworum oriundo. Longe tamen aliam lectionem è Codice Regio repræfentavit Opsopaus:

Επ πόλις τη κατά χθόν Θ ευρυάγγα. Eg 15 μοι χώΘ, &c. Quid fi ita legamus ? Επι πόλις Βαβυλών δε καπά χθόν Θευρυάγγα ES ys was Sug.

Ita fuerit hic ipse locus à Lastantio observatus in quo se Babyloniam Sibylla professa est, quanquam Erythræa vulgo soleret nominari. Et reliqua adeo sequentia in hanc sententiam intelligenda erunt. Id quod fortasse constabit, siquando Codicum integriorum auxilio locus hic restituatur, vitiosior sane quam ut ab ingenio Codicibus destituto possit emendari. Ita cum alio loco hæc jungenda ejusdem Libri IIIi. ubi hæc eadem legimus quæ proferuntur à Lastantio. Et sane Babyloniam, ni fallor, agit ubi Babyloni eventura auguratur, quod Libro facit eodem

hodi-

hodiernæ collectionis IIIº. Et tamen Ivm. II. brum Sibylla Erythraa adjudicavit Ranconetus, propter multa Lactantii Testimonia. Possent & alia proferri è Lastantio utriusque generis exempla. tam nimirum illa quibus quæ Sibyllæ tribuit E.
rythraæ ea diversis hodiernæ Collectionis Libris legi, quam & illa quibus aliarum Sibyllarum dicta in iisdem tamen nostræ Collectionis Libris inveniri observamus cum Oraculis Sibyllæ Erv. thraa. Sed nimis hic prolixos esse non patitur consilii à nobis suscepti ratio. Ea tamen breviter observabimus quæ ab eruditis occupata nondum observavimus. Ergo hic primi Confictoris ordo erat quo singularum Sibyllarum Oracula singulis Libris conjuncta legebantur. Hujus primæ Divisionis membra muss, ni fallor, appellavit 22. distributionis Auctor. Sic enim legimus in Libri hodierni IIi. medio: "Πάλιν έν τῶ τείτω αυτής τόμω τάδε Φησίν έκ τη δεντίρη λόγη meel Oes. Hæc ille, nimirum pro corum fententia qui cum unica Sibylla mentionem, & quidem Erythraa, in initio factam observassent, proinde tertium illum Tomum eidem Sibyllæ cujus priores fuissent, tribuendum esse censebant. Inde tot illa congesta à Petito Testimonia Patrum, unicam duntaxat Sibyllam memorantium. Sibyllam enim in aliorum Librorum initiis memoratam, de eadem illa Sibylla intelligebant Erythraa, cujus nomen legerant in universi Operis initio. Átqui profecto alia illa Sibylla fuerit oportet quæ in arca Noetica fuisse fingitur, à Sibylla illa quæ foror Apollinis & Latona junior. Et quidem illa Phrygia fuerit oportet pro corum hypothesibus qui Phrygia * zicor ad Di-

E

0-

12

2.

į.

ır

luvium retulere Noeticum. Erat quidem Phrygia etiam illa quæ Diana etiam appellata Delphos venerit, & fororem se Apollinis professa est, si v Clementi credamus Alexandrino. Ea tamen melius Delphica habenda est. Scio aliam esse, pro aliorum opinione Delphicam ex Helicone, educatam à Musis, filiam Lamia Sidonia, eodem etiam tefte 2 Clemente. Ab itraque etiam diversam fuifse necesse est quæ Erythræa appellata est, cum tamen esset revera Babylonia. Mitto interim alia à rebus in Italia, Samo, & Ægypto prædictis aliarum Sibyllarum argumenta, Italica certe feu Cumanæ seu Tiburtinæ, & Samiæ, & Ægyptiæ. Hunc autem ordinem Lactantianum pervertit alius, La-Santio quidem junior, nostro tamen senior, Collector. Distribuit ille Sibyllarum omnium Oracula per locos Theologicos. Locos jam vidimus duos, alium meet TE avapxe OEE, alium we OEE. posteriorem è. 11º. Locorum Theologicorum Libro. Antiquioris illum Auctoris Titulum exinde fuisse constat, quod non déuns ille roys appellatur, sed in Somes Abys, quem noster scilicet compilaverit. Similes occurrunt formæ etiam alibi. Ita ix To mewT8 Noys legimus, p. 36. Editionis Gallai. Secundi Libri initio illa legimus: Aoy & Sevrepo, wei Exclusor, ray wei Des, 2 τει κρίσεως. Quæ tamen in aliis tam MSS. quam Editionibus deesse observavit Opsopæus. E Regio Codice Inscriptionem prolixiorem exhibet, ex Persona, ut videtur, nuperi Collectoris. Ωσουτως χ τές πολυθείαν γονέντας ελέγχει, τές τε αδίx85 € άμαρτωλές. € συμβελευα ώς συγενάς, τον ένα κ μενον निका में प्रहेंग लेकि मचका पार्विस मीय विभिन्न में विश्वा दि मा-

y Clem. Al. Ser. I. p. 323. z Clem. Al. Ser. I. p. 304. a p. 188. Ed. Gallei.

ASTEGOV TE TE PRINTES BYMAT O TWIND MUEN Ono No. yson mide. Hæc transitio est Excerptoris à loco uno ad alium locum Theologicum, respondet que formæil. li cujus jam meminimus è Libro hujus farraginis 11º. Exemplumque hic habemus quam licenter istiusmodi Collectoris lemmata omiserint Librarii, Librorum numeris in eorum locum suffectis. Similiter in Libro 111º. illum Titulum habemus: ΛόγΟ ΤράτΟ. Μετα τάδε ως δαίνεσα τοις λόγοις το τε άπαπεῶν Φ δάιμον τε Αντιχείτε Φησιν ὧδέπη. Omitti etiam hoc in loco Λόγ Φ Τείτ Φ, & lemma legi in Ranconeti & Pithai exemplaribus, & in veteri Editione observavit Opsopæus. Hinc sane fuspicio est quæ έκ Λόγων Locorum Theologicorum adduxerat ultimus hujus Operis consarcinator, ea in Aoyss, quasi hujus Operis partitiones suissent, mutasse Librarium. Manet certe antiquiorilla forma in initio Libri VIII. qui non "Ecdopos Aoyos, fed Ex TE Edous Noys. Sua nimirum Oracula Deorum Gentilium, antiquissimorumque Poetarum Philosophicorum, quos illi nunc Theologos, nunc Prophetas appellabant, fimiliter per Locos Philo-Sophicos digefferant Gentiles, Philosophiamque ex Oraculis haustam appellabant. Illam ex Aoyun haustam Philosophiam deinde pro Textu habebant Porphyrius, junioresque Prophyrio Philosophi. Hos imitati deinde nuperi Defloratores, non Sibyllarum duntaxat, antiquissimorumque Patriarcharum, verumetiam celeberrimi cujusque Scriptoris Ethnici nomine, nescio que Oracula commenti sunt de Locis Christianorum Theologicis. Nugarum illarum specimen edidit eruditissimus b Bentlein. Suntque alia ejusdem farraginis multa in MSS. nondum edita, nec luce fortasse digna. Fe-

cit itaque pro more Sæculi fui, quicunque tandem is fuerit, qui Oracula Sibyllina per Locos digessit Theologicos. Hæc autem obiter. Erant, fateor, & alia quoque nostris paulo antiquiora commenta, sub eodem Sibyllarum nomine venditata, quæ anno U. C. Dcccco. Civilia Bella Ro-manis minarentur. Sed nescio quo errore Dio ad Tiberii tempora aut Neronis referat, aut ad illa saltem Bella Civilia quæ Neronis exitum consecuta sunt, cum etiam post Tiberium, & tamen ante exitum Neronis, Urbis tamen annum DCCCm. anno Æræ nostræ Christianæ XLVII°. pro calculo nimirum Varroniano, celebrarit Claudius. Ne quidem illa omnium antiquissima, eademque falstima, Ennii Supputatio annorum ad sua tempora DCC. Urbis tamen annum DCCCCm. in Galbæ Otho: nisque, & Vitellii tempora contulerit. Noster planus sese juniorem prodit, qui annum præterea xLVIIIm. addendum censuit, cum jam certissime constaret hallucinatum eum, qui bella hæc fub Severo Civilia, aut Mundi finem, ad annum Vrbis DCCCCM. retulerat. Alium illum Impostorem ante annum cxtviim. qui idem erat, pro recepta jam Varroniana supputatione, occccus. scripsisse certum est. Et quidem alia illa Sibyllina in testimonium advocat S. Justinus Martyr qui sub initium Pii scripsit. Profert & alia sub Sibyllarum nomine antiquior Hadriano Gosephus, sed metri lege soluta. Sensit hoc noster, & Carmina quædam eodem spectantia suis etiam figmentis d'inseruit, verbis etiam nonnullis è Josepho mutuatis. Sed vel inde constat sua illum potius è fosepho effinxisse, quam ab illo sua accepisse Fosephum, quod,

f Joseph. Ant. L. IV. d Sibyll. Or. III.

pro more Gentilium Sibyllarum Deos plurali numero defignet Sibylla Fosephi, nostra illa contra, pro more Christianorum, Deum non aliter unquain memoret quam numero fingulari. Antiquius adhuc habemus de Oraculis Christianorum Sibyllinis testimonium, si quidem sides Quarti Sæculi Scriptori, qui sub e Justini Martyris nomine vulgo legitur. Is enim Sibyllam à Clemente memoratam dicit Epistola ad Corinthios. Sed nulla ejus mentio in Epistola quam habemus hodierna. Nec ulla præterea suspicio memorari potuisse in Codicis Alexandrini lacuna. Photius certe qui integram legit nihil tale observavit, Criticus alioqui in id genus, quos putabat, nœvis admodum morosus. Suspicor potius è secunda ejus, quæ vulgo habetur, ad lerinthios Epistola natam esse erroris illius occasionem. Ego illam Aidazlw ejus fuisse suspicatus, fum, nec adhuc conjecturæ pænitet. Aidaxas illas etiam ostendi è genuinis Operibus interpolari folitas, quod etiam in hac ipfa apparet Adaxñ. Sic tamen interpolari solebant ut alia tamen multa sua addiderit Audanns Collector. Fateor nihil tale legi in parte ejus illa quam confervavit Codex Alexandrinus. Nihil tamen vetat quo minus in antiqua illa, fecundi, ut videtur, Sæculi Διδαχή locum etiam potuerit habere Sibylla Imo/ est quod ita se rem habnisse suspicemur. Constitutiones quas habemus Apostolicas ex illis ipsis Aidaxas confarcinatas credidit maximus & Cestriensis. Neque id, ut videtur, immerito. Disputat Auctor ille ex professo de Resurrectione, & multa adfert è vere Clementinis. Inter illa locum etiam h Sibylle de Mundi conflagratione, quem habuit in ani-

d

n

fe

lu

h

e Quaft. ad. Orthodox. f Diff. I. ad Iren. §. 29. g Pearson. Vind. Ignat. b Const. Apostol. V. c. 7.

mo, ut videtur, Auctor Quaftionum ad Orthodoxos. Quidni illa è Ciementis Aidaxn deprompta existimemus? Nihil sane verisimilius. Hunc etiam vidit Sibyllæ locum 'S. Justinus. Adhuc antiquius habetur de Sibylla testimonium. Ejus enim lectionem Gentilibus commendatam à S. Paulo Apostolo dicit & Clemens Alexandrinus. E Pradicatione fortaffe, quæ ferebatur, S. Pauli. Sed Secundi Sæculi exeuntis, & parum probatæ fidei Traditionibus constabant pleræque illæ Apostolorum Prædicationes, quo tempore Sibyllina illa fictitia innotuisse certum est. Nullum itaque antiquius Hadriano testimonium extat de fictis illis in Christianorum favorem Oraculis Sibyllinis. Sed nec ullum de Gentilium Sibyllinorum Collectione aliqua qua prædici potuerit Imperium Hadriani. Nec puto sane tale quicquam extitisse in coævis S. Justino Martyri Sibyllinis. Aliter fuisset, ægre admodum ille qui Sibyllas laudat ad proximos Hadriano Succeffores, beneficium illud recentissimum tacuisset, de prædicto à Sibylla Hadriani, imo etiam Antoninorum, Imperio. Trajani certe mortem defignat, & locum iplum, quo est mortuus, Selinuntem. Atqui Trajani initio, eodem quo Nerva decessit anno xcviiio, accepit hoc Oraculum Hadrianus. Potius itaque è sortibus hisce Virgilianis junior ille sua confinxit Sibyllinus Impostor. Sic non Historia aliqua rei gesta, sed suis potius conjecturis, freti videntur alii illi à Spartiano memorati, qui, cum Imperium Hadriani ab Oraculo prædictum legerent, & mentionem ejus in his ipfis legissent Oraculis Sibyllinis disertissimam; non aliud utique quærendum Oraculum de quo intelligeretur, arbitrati sunt, quam hoc ipfum, quod in hodierna Collectione legimus,

0

0

e-

10

rt

yl-

11-

on.

10,

i Justin. Apol. II. k Clem. Al. Strom. VI. p. 636.

318 Prælectio VII. ad Spartiani Hadrianum.

Sibyllinum. Facile enim fieri potuit, ut tamdiu antea sub Sibyllarum nomine consicta pro vere sibyllinis haberentur, ætate Spartiani. Longe autem melius de sortibus, quas dedimus, Virgilianis Historiam illam interpretabimur. Notum enim in Hadriani causa versum Virgilianum proferunt, imperante Tacito, Senatores. Et versus alios Virgilianos dedit Spartianus, unde de Ælii Veri Cæsaris Imperio auguria cepit Hadrianus. Hæc sane animum arguunt Virgilianis sortibus addictissimum.

Præle-

one

Prælectio VIII. ad Spart. Hadrian.

will be Sparring ber

FEB. 23. 1697.

Cur nulli legantur in Codice Principes Legumlatores, nec ulli in Pandectis Jurisconsulti, antiquiores Hadriano.

Incipiunt ab Hadriano Corpora Juris Civilis antiquissima, & Responsa, que extant Jurisprudentum. S. I. Damnatorum Principum Leges irrita. §. II. Julius tandem e Divorum Kalendariis exclusus. §. III. Divi honorem habuit aliquantisper Commodus, tandem amisit. §. IV. Sic etiam Claudius. S. V. Multi tamen, ante Hadrianum, Principes Divi & legitimi. §. VI. Eorum Acta rata, & sequentium COSS. Juramentis plerunque confirmata S. VII. Quod Codices & Pandectæ ab Hadriani temporibus incipiant, ratio illa sola esse non potuit, quod Nerva novam Principum Stripem exorfus esset. S. VIII. Sed. potius illa, quod in Legibus Romanis multa innovarit. IX. Edictum Pratoris perpetuum primus sub Hadriano composuit Salvius Julianus. S. X. Item Edictum Provinciale Proconfulis. Primi Proconfules in Prætorum Provincialium locum successerunt. S. XI. Potestatem Proconsularem Consulari ipsa majorem habebant Imperatores, quorum nomine concipi solebant Provinciarum illa Proconfularia Edicta. §. XII.

N sortibus Virgilianis, ut à Spartiano referuntur, ita legimus:

Fundabit. Legibus Urbem

Hæc verba quatenus ad Hadrianum referuntur, latasque ab eo, in æmulationem Numæ, Leges, ad hanc, Auditores, Præle-

Incipiunt
ab Hadriano
Corpora Juris
Civilis antiquissima &
Responsa, quae
extant, Jurisprudentum.

Ctionem

ctionem distulimus, vestra præsertim causa qui Juri Romano Civili nomen datis. Jam enim supra observavimus ab Hadriani temporibus incipere quæ habemus Juris Civilis Corpora antiquissima; ab illis Fürisconsultos Pandectarum antiquissimos; ab illis antiquissimos omnium etiam Codices, Gregorianum atque Hermogenianum ; Gregorianumah Hadriano ad Valerianum, Hermogenianum ab Claudio ad Diocletianum. Siqua Imperatorum superiorum Edi-Cta, aut Jurisprudentum vetustiorum Responsa, obiter hic memorari videmus, Collectionem tamen utrorumvis habemus nullam, nec ullam illa vim Legum obtinent nifi quam recentioribus debent Imperatoribus aut furisconsultis. Quæ enim memorantur à jumioribus, jus illud idem affequuntur ut pro Legibus haberentur quod etiam illorum fuerat apud quos leguntur vel obiter memorata, juniorum. Id cur ita se habuerit, dignum proculdubio cenfebitis ut à nobis investigetur.

Non certe deerant superiorum Prin-Damnatorum cipum Rescripta aut Jurisprudentum Re-Principum (ponsa quæ poterant congerere primi Leges irritæ. Corporum nostrorum Collectores. Hoc manifestum faciunt tot Principum Edicta, & Jurisconsultorum antiquiorum Scripta vel obiter altem memorata. Hoc certe vel è luculenta illa Juris Historia constat quam nobis conservavit Pomponius in Enchiridio. Sed nec illa prorfus abierant in desuetudinem, cum nostri scriberent Collectores. Imo Legum vim habuisse, & in Romanorum usu recepta vel illa produnt supponuntque quæ de superiorum Edictis Responsisque scribunt recentiores. Efto fuerint damnatorum Principum

tiu

Da

de

be

lue

qui

rescissa Acta, corumque qui hostes Populi Romani fuerint à Senatu declarati. Nec sane memini ul. am hic memorari Legem Can, aut Neronis, aut Othonis, aut Vitellii, aut Domitiani. Non folum postrema eorum Acta, cum à Senatu damnarentur, irrita facta funt, sed & alia quoque illa quæ in Imperio gesserant universo. Scio quidem indulta nonnulla Domitiani legi apud Plinium juniorem, etiam Imperante Trajano, in causa Archippi Philofophi. Sed à Nerva confirmata; vim alioqui nullam, ut videtur, habitura. Sic etiam, post Hadrianum, nulla legimus Edicta Didii Juliani, quanquam ille è Jurisconsultorum stirpe descenderit, & Interdicti, Uti possidetis, in Severum, beneficicium vendicarit; non Nigri, non Albini, non Geta, non Macrini, non Elagabali, non Quintilli, non Floriani, sed nec Tyranni cujuspiam qui Codicis Gregoriani temporibus aut Hermogeniani vixerit. Unicum excipio Maximinum Thracem, cujus aliquas habemus Leges initio Imperii, nullas tamen postquam oppugnaretur à Senatu, hostisque declaratus esset. Sed vero ratio illa communis erat damnatis Principibus, etiam junioribus Hadriano. Et in priori illa Hadriano Periodo multi erant Principes vel bona saltem posterorum fama, pro Divis habiti, & Templis, aris, Flaminibus, & Sacris solennibus coli soliti. Erant, fateor, nonnulli aliquantisper Divi, sequentium tamen, ut videtur, Principum decretis, à Divorum Catalogo & honoribus exclusi, qui quidem quousque Divi, utcunque immerentes haberentur, tantisper Edicta eorum & Rescripta yaluerunt, & Leges; cum damnarentur, & illa quoque una damnata vim omnem deinceps Legum

nı

11-

la

nit

b-

ol-

na-

iue

int

um

illa

⁶ Plin. X. Ep. 66. 68.

perdidisse videntur. Tiberii certe & Testamen. tum & Acta irrita fecit Caius, nec alio illum honore, præterquam funeris publici, profecutus eft. Et tamen observavi, ni fallor, è Pandectarum 74 risconsultis qui Divum appellarit Tiberium. Id fi recte fecerit, sequentium Principum decreto factum necesse est, quo Divis Principibus Tiberium accensuerit. Sed pauca admodum, siqua forte ulla, memorant Tiberii Rescripta, aut Orationes. aut Ada publica aut cognitiones, quæ tamen omnia, si bonorum fuissent Principum, in Leges migras. se certum est. Et brevi admodum tempore duraverit necesse est. Nec enim locum prorsus ullum habet Natalis ejus, seu in Natalibus, seu in Kalendario Constantii.

Fulius tandem Kalendariis exclusus.

perii conditore Julio. Illum in Divorum numerum relatum effe certum eft. Et quidem Divum illum appellant quotquot habemus, eorum temporum, quibus familia ejus imperavit, Scriptores. Divum illum appellant Horatius & Diodorus Siculus; Divum Strabo & Velleius Paterculus; Divum & reliqui fere, quos habemus, usque ad tempora Trajani, & sub Trajano etiam Tacitus, Suetonius, Plutarchus.. Qui Divum illum postea appellarit raro, ut existimo, quenquam reperietis. Locum certe nullum habet seu in Natalibus, seu in Kalendario Constantii. Unde intelligimus tunc faltem nullum fuisse ejus, fub Divi nomine, cultum publicum. Sed nec in

Jurisconsultis Digestorum, seu Leges ejus ullas, seu

Divi nomen (quod quidem meminerim) unquam

legimus. Ne quidem in Lucio Floro, qui tempora

attigit Hadriani. Divum, fateor, appellat 'Spar-

Idem observamus & in primo Im-

16

los

dr

Vi

fa

lic

de

of

Ci

tianus, sed Veterum potius, ut videtur, quam sui Saculi, imitatione. Nisi forte verba, hoc est Divum Julium, ex imperiti Librarii inepto glossemate in Textum irrepserint. Qui enim Casarem Didatorem dixerat, non opus erat ut verba illa adderet, cum Cafar nullus, præter Julium, fuerit Di-Stator. Imo ab Augusto Cæsarum initium repetunt nonnulli, quasi nullus fuisset in Casarum numero Julius. Ita Victor Epitomator: Anno V.C. DCCXXII. ab exactis vero Regibus quadringentesimo octoge simoque, mos Roma repetitus uni prorsus parendi. Sed annus U. C. corrigendus est occariv. Eum enim numerum absolvunt anni cccclxxx additi anno U.C. ccxliv. quo Reges exacti funt. Eadem fere verba leguntur apud Victorem alium Schotti, similiter utique corrigendum. Nisi forte supputationem Catonianam fecutus uterque fuerit; aut communem aliquem, qui secutus fuisset, Auctorem. Sic autem in alio faltem annorum cccclxxx. errorem esfe necesse esset. Sic etiam Indices publicos memorat d Vopiscus, qui seriem purpuratorum ab Augusto ad Diocletianum Maximianumque deducerent. Annus ille U. C. DCCXXIV. idem annus est quo Alexandriam recepit Augustus. Et quidem ab eo ipso anno Cæsarum annos incipiunt Fasti Ptolomai & Theonis, quos alibi explicuimus, Alexandrini. Ut proinde inde Æram hanc desumpserint Victor uterque & Vopiscus. Sed aliam tamen, ni fallor, dedit occasionem jam antea exclusus à publico Divorum honore Julius. Occasionem excludendi fuisse suspicor Trajanum & Hadrianum, aliosque, eorum exemplo, studiosos Reip. Principes. Cum enim libertatem ipsi Senatui & Reip. indul-

gerent, vel quandam libertatis faltem (peciem; facile inde fequebatur ut primum libertatis oppresforem honoribus posthumis spoliari paterentur. Trajanum legimus gladium · Præfecto mandasse. pro se, si bene Imperasset; sin aliter, adversum se usuro. Sub eodem illo licuit Brutorum Cassi. orumque Cafaris percussorum, & Catonis hostis infenssimi imagines habere palam, & colere. Non ita sub Tiberio. Tum capitale & Cremutio Cordo fuit, quod M. Brutum laudasset, quod C. Cassium Romanorum ultimum dixisset. Nec tamen erat hoc nomine spoliandus Augustus qui libertatem ultro ipse reddidit, redditis nimirum Imperii acti rationibus & in Quinquennia vel Decennia, novo Reip. decreto potestatem accipiens. Utcunque tamen factum, ut Divum illum non agnoscerent; non erant deinde illius Leges in Imperatorum Codicibus expectanda.

IV.

Divihonorem habuit aliquantifper Commodus, tandemamilit.

Quod porro Julio, idem & Commodo contigit, (post tempora tamen Hadriani) ut etiam ille aliquantisper pro Divo haberetur, tandem vero sequentium Principum, aut novo sorte

alio Senatus decreto, honore illo spoliatus. Damnatum primo constat è publicis, quæ hodieque extant, Senatus acclamationibus. Sed vero cum severet in Severum Senatus Albino, & vero nomen Commodi odiosissimum Senatui vidisset; sic ultus ille est Senatus illas in se insidias, ut Commodum, illis invitissimis, in Divorum numerum retulerit, & se D. Marci silium, & Divi Commodi fratrem appellarit. Factum hoc annis quinque, aut circiter, postquam excesserat Commodus, duravitque,

e Vict. Cafarib. & Dio Xiphilin. f Plin. L. I. Ep. 17. gTacit. Ann. IV.c. 34.

Nulli in Codice Impp. nec in Pandettis ICC. 325 ut existimo, ad finem Caracalla. Qui enim, imperante Caracalla, scripserunt furisconsulti, illos Divum Commodum appellare, & Leges ejus pro legitimis agnoscere, in Pandettis observavi. Et tamen antequam primum Codicem colligeret Gregorius, temporibus forte Gallieni, post captivitatem tamen Valeriani; jam rursus Divi honoribus privatus est Rescripta enim ejus nulla collegit ille, quicunque suerit, Gregorius. Non alia proculdubio de causa quam quod Atta ejus iterum rescissa, & Leges ejus iterum vim legum amissse repererit. Proinde non est quod miremur nullum esse Commodi, seu in Natalium Catalogo, seu in Kalendario Constantii, Natalem.

Est & alius, ante Hadrianum Divus
Imperator, qui tamen postea honoClaudius.

V.
Sic etiam
Claudius.

rem illum amiserit. Intelligo nempe Claudium illius nominis primum. Irrifit quidem hunc ejus honorem Seneca in Αποκολοκωτώσα. Et tamen aliquantisper obtinuit. Sed locum habet in Constantii Catalogo & Calendario, unici Claudii Natalis, qui primi Claudii Natalis esse non poterat. Is Divi Claudii Natalis ad vi. Idus Maias refertur. Natales illos genitura fuisse, non Imperii, jam supra observavimus. Ut proinde primi Claudi Natalis ille esse non potuerit, quem Kalendis Augustis natum testis est h Suetonius. Sed nec illi potuit esse Natalis Imperii. Imperium enim, vel exeunte Januario, vel Februario ineunte, accepit primus iste Claudius. Nec etiam Claudio 2°. Imperii Natalis esse potuit. Mors enim Gallieni Roma etiam ixo, Kalendas Apriles innotuit, qui

n

t

m

Ó

1-

.

15

e,

nt

purpuram miserat ad Claudium moribundus, Cur

b Sucton. Claud. c. 2.

tamen ejus Natalis genituræ effe non potuerit, nihil obstat. Nec enim illum aliunde cognoscimus quam ex eximiis hisce Catalogo atque Kalendario. Illum autem Divum fuiffe, pariter ac priorem, satis constat. Hoc itaque Constantii tempore primi Claudii Natalem nullum celebratum Roma fuisse verisimile est. Quis vero illum è Divorum Catalogo expunxerit, non facile conftare puto. Certe Jurisconsulti multi in Pandellis, & Divum illum appellant, & Leges ejus legitimas agnoscunt. Ut proinde qui illum primo è Divorum Sacris exclusit, is vixerit oportet post illos Jurisconsultos, & tamen ante Constantium. Utcunque tamen nulla erat, ut puto, ratio, cur hoc nomine Codicis Gregoriani aut Hermogeniani Autores excluderent.

VI. Multi tamen, ante Hadrianum, Principes Divi & legitimi.

Sic itaque constat, non proptera cœptos esse ab Hadriano Codices, quod nullos, ante illum, Autores Codicum legitimos Principes agnoscerent. Imo vero, præter Claudium, alii multi e.

rant superiores Hadriano Divi, Augustus certe, Vespasianus, Titus, Nerva, & Trajanus. Hos etiam agnoscunt, eorumque Natales conservarunt Constantii tam Catalogus quam Kalendarium. Neculla ratio est, cur mediis etiam temporibus quibus vixerunt Codicum collectores, Principum aliquem suisse sucluserit. Certe Jurisconsulti in Digestis Divorum titulo illos insigniunt, & Leges eorum & Asta omnia rata habent. Sed nescio fueritne aliquis eorum Jurisconsultorum Alexandro junior. Is autem erat Divorum cultor observantissimus. Coluit eos ille in larario majore & santtiore, Et qui-

it,

1

11-

i-

1-

m

as,

15

C

dem plerunque horis matutinis quoties effet castus ab uxore. Imo k Statuas colossas vel pedestres, nudas, vel equestres illis in foro D. Nervæ, quod Transitorium dicitur, locavit omnibus cum titulis, & columnis areis, quæ gestorum ordinem continerent, exemplo Augusti, qui summorum virorum statuas in foro suo è marmore collocavit, additis gestis. Utinam extarent egregiæ illæ columnæ quæ non gesta sola, sed gestorum etiam ordinem complectebantur. Si quidem ad formam Marmoris Ancyrani, quod habemus hodieque Augusti monumentum, conceptæ fuerint, Historiam illorum Augustorum, atque Chronologiam locupletiorem facerent. Vitas præterea bonorum Principum versibus scripsit, Lyra, tibia, organo cecinit; tuba etiam (inquit Autor) quod quidem Imperator nunquam ostendit. Itaque Divorum bonorum, illius temporibus oportebit memoriam fuisse notiffimam, nec ullo modo ab ipso violandam.

Dum vero memoria eorum in honore esset, fieri non potuit quin & Edi- Eorum Ada da & Rescripta, & Cognitiones, & Ada omnia publica vim Legum obtinerent. Potestatem habebant, in libera etiam

VII rata, & fequentium COSS. Furamentis plerunq; con-firmata.

Rep. exercituum Imperatores, non Belli duntaxat & Pacis, sed etiam indulgentias concedendi & Privilegia quæ postea etiam ab Senatu rata habebantur, ni qua nova occasio fuisset revocandi. Sic legimus Pompeii M. Dolabella, & Lentuli indulta concessa Asiaticis apud Josephum & Plimum, quæ etiam illis quoque temporibus vim obtinuerint, quibus Plinius vixerit & Josephus. Habebant etiam Pontifices Jus quoddam fibi proprium

k 16. c. 28. 1 16. c. 27.

in Actionibus, ut proinde eodem illo Jure præditi fuerint mali etiam, sub titulo Pontificum, Imperatores. Erat præterea mos ab ipfo fere Imperii primordio, ut in Ada superiorum Principum adjurarentur futuri Consules. Sed vero illud diligenter oportet observare Juniores, aliud fuiffe, in disciplina Romanorum, jurare in verba, aliud in Ada jurare. Juramentum in verba toties, in libera Rep. dari solebat quoties novus erat Militum delectus, eratque plane nihil aliud quam Sacramentum militare quo cavebant milites Imperatoris sui vel vitam custodituros, vel mortem saltem vindicaturos, η Φύλακας τέ σώματω η πμωpres medova a forest. Sic enim vim ejus interpretatur Appianus. Sic itaque jurabant, in libera quoque Republica, non illi modo quibus ad manum effent, arma, sed illi etiam qui matate effent militari. Moreni sub Imperatoribus discimus è "Tacito. Jurant enim Tiberio, ejuschem anni quo successit COSS. apudque eos Seius Strabo, & l. Turannius, ille Prætoriarum cohortium præfectus, his Annona. Mox Senatus milesque & Populus. Nec nisi vivo Imperatori, & quocunque demum anni tempore, præstari hoc solebat juramentum. Mos vero jurandi in Acta ab alio liberæ Reip. more oriundus erat, quo Magistratus Atta, pro tempore Magistratus, erant avonto Juva, proximo tamen, quam è Magistatu decessisset, anno, penes Senatum essent, vim aliquam deinceps, necne habitura essent. Sic posito Magistratu Pompeius, proximisque COSS. Acta sua in Provinciis Orientalibus omnia uno voluit eodemque suffragio confirmari, πε πεπεαγμένα αυτώ πάν δι επικυρωθίναι. Ver-

n

r

n

12

be

n

9

n

fa

f

fc

m

ba funt Dionis. Contra Lucullus de fingulis seorfim referendum effe censuit, "idia na xad "xacov ων επεαξεν επεξελθείν και μη πάσιν άμα αυτοίς των κύswow aires. Quod rogavit, nec consequi tamen lub libera Rep. potuit, Pompeius, id Imperatoribus omnibus pro more concessum, ut singulis annis & Kalendis P Januariis Acta eorum non modo rata haberent, verumetiam in illa jurarent. Exemplum Dio ab ipso deducit 4 Julio, quod suo quoque tempore observatum ait pro omnibus summis Imperatoribus, five vivis, five jam defunctis, & un an-นผงิติศ, quorum memoria scilicet non fuerat damnata. Idem Caii nomen, & Tiberii negat in eorum Principum Catalogo fuisse quorum mentionem facerent in sui temporis Juramentis atque votis. Sic itaque constat & bonorum Principum Acta omnia fuisse confirmata, & abrogata fuisse omnia damnatorum. Fateor equidem recufaße honorem illum, in Juramentis annuis bonos Principes, aut qui saltem boni haberi vellent. Recusavit Tiberius & Nero, &, fi recte memini, Trajanus. Commendabat tamen nomen eorum Posteris eo magis ipsa illa modestia. Bonorum certe Hadriano antiquiorum Leges folennibus illis annuifque Juramentis vim adhuc fuam vigoremque retinuisse constat è manifestissimis illis, quæ dedimus, Dionis testimoniis. Sic adjurati sunt in Casaris Acta ab Antonio. Et quidem nomine illo Actorum Antonius munera Reip. quæcunque disposuit, quasi è Scriptis Casaris. Nec illa tamen sola Adorum nomine comprehensa fuisse verisimile est. Etiam Cognitiones, etiam Interlocutiones,

p Dio. L. 37. p. 58. p Lipf. Excurf. ad Tacit. Ann. XVI. 22. p Dio L. 47. p. 384, 385. r Dio L. 60. f Tacit. Ann. I. 72. Tacit Ann. XIII. 11.

& Orationes, & verba omnia à Notariis publicis excepta Actorum nomine complectebantur juniores; nescio tamen an complexi fuerint Antonio coævi, qui in primis Imperii vixere primordiis, Sed vero illæ Adjurationes, in damnatorum Principum causa, erant omnino nullæ. Sic enim obftitit Caius ne in Acta Tiberii fierent Adjurationes, Imo nonnunquam non modo nullæ erant in Acta Adjurationes, sed expresso quoque Senatus decreto Ada rescissa sunt. Atque ita Officiorum dispositiones, seu novi Principis arbitrio, seu Comitiis, refervatæ funt. Sed non Acta modo, sed & Leges, in recentiorum Principum damnatione revocata funt. Nonnunquam non à Senatu, sed à Principibus, priorum Principum Acta rescissa sunt. Ita locum in Juramentis aut Votis nullum habebant, m Dionis etiam tempore, Tiberius, aut Caius, nullo tamen SC. fed Principum Edictis, damnati. Utcunque tamen bonorum Principum & Ada, ni revocarentur, obtinebant. Et certum est multas Superiorum Principum Leges post Hadrianum suisse receptas. Alia itaque quærenda est causa cur in primis Codicibus locum illæ nullum obtinue rint, quam ipsa Principum Legislatorum damnatia.

VIII.

Quod Codices
& Pandect a
ab Hadriani
temporibus
incipiant ratio
illa fola effe
non potuit,
quod Nerva
novam Principum Stirpem
exorfus effet

Et'quidem illa causa fortasse negligenda non est, quod ab Hadriani samilia ortum duxerint Principes usque ad Alexandrum, sub quo ultimos plerosque diximus vixisse Jurisconsultus quorum mentionem habemus in Pandestis. Adoptavit enim Hadrianu Pium, sed ea tamen Lege, ut Marcum ipse adoptaret, & Marcus Lucium. Sic itaque in Hadriani samilia cense.

n

ON

Ca

m

fu

in

Ca

CO

fe

A

re

nei

co

fer

vi,

fua

He

Pri

oris

fam

mili

& 7

Legi

Fari

mus

batur Marcus. Itaq; & Marci filius naturalis Commodus, & per Adoptionem Severus, & Severi filius Caracalla, & Caracalla Elagabalus & Alexander ipfe. Nec fane Principum, qui, non Hadriano oriundi erant. Leges ullas agnoscunt seu Jurisperiti Pandectarum, feu primi etiam Codices; non certe Avidii Caffii, non Juliani, aut Albini, aut Nigri, aut Macrini. Ut proinde familiarum aliarum Principes nullos immiscuerint. Utque in gentis Flavia numis veov ispov legimus, propter Stirpem, ut videtur, à Calariana, diversam; sic & in Nerva numis legimus primi Hadrianei stirpis Autoris. Ut tamen fuerit hæc una fortasse causa, non tamen sola, aut integra, cur ab Hadriano coeperint Codices. Imo Codex primus qui in Valeriano defiit, tum demum confectus est cum & Hadriani quoque familia defecisset, nec Principes illum, seu sanguinis, seu Adoptionis jure (quod quidem scimus) attingerent. Utque Nervam stirpis Imperatoriæ originem agnovit forte Alexander qui Divorum Principum Imagines Inscriptionesque in foro Nerva collocaverat: ita recentiores Imperatores, præsertim Diocletianum sic sæpe loquentem observavi, quasi superiores etiam Hadriano Principes, pro suæ stirpis Autoribus agnoscerent. Ut proinde Hermogeniani Codicis Autor Antiquiorum quoque Principum Leges recipere debuerit. Sed nec prioris Codicis Autori ratio illa esse potuit cum jam familia defecisset Hadriani. Denique & illa Familie ratio non explicat, cur non saltem Nerva & Trajani, qui primi erant Familiæ conditores, Leges tamen nullas in Codice legamus, nec cur furisconsultos nullos Hadriano antiquiores legamus in Pandectis.

IX.
Sed potius illa,
quod in Legibus Romanis
multa innovarit.

Ego potius è Nume illa imitatione profectum arbitror, ut primam hodiernis Legibus & Codicibus originem dederit Hadrianus. Sic enim de eo scribit melior antiquiorque Schotti Vinquit) ad Orientem composita, Romam

d

b

fe

qu

ne

qu

20

ft

&

eff

nu

tus

pr

ful

po

ful

tis

Fr

full

dic

lio

po

Æn leg

enc

scribit melior antiquiorque Schotti Victor: Pace (inquit) ad Orientem composita, Romam regreditur. Ibi Gracorum more, seu Pompilii Numa, caremonias, LEGES, gymnasia, Doctoresque curare occapit. Habemus hic testem disertissimum Numa zmulum fuisse Hadrianum, & in eo ipso. de quo agimus, LEGUM argumento æmulum. Navavit itaque multa in Legibus Hadrianus, ut Legum Imperii secuti primus veluti Autor fuerit Non equidem quod nullæ fuerint, ante Hadrianum, in Imperio Romano Leges, ut fuerant etiam, ante Numam, sub Rege Romulo. Et tamen ita Legum Romanarum Autor habetur Numa, quasi ante illum nullæ omnino suiffent, quod magnas attulisset ille in universo La gum Corpore mutationes. Sic etiam Hadrianus eam fecerit tantamque Legum mutationem, ut quafi novus Legum conditor fuerit habendus, earum scilicet Legum quæ deinceps obtinebant. Magna enim ex parte Leges veteres revocavit; & quas reliquit intactas, ex minimam, in nova Legum constitutione, partem fecerint. Habuitque à decessoribus exemplum, novum Imperium novis auspicandi Legibus. Sic enim coeperat Nerva, sublatis Domitiani legibus parum gratis, suisque in earum locum repositis. Sic & Trajanus, cum Romam accessisset, Imperium Legibus illis coepit quas memorat in Panegyrico Plinius. Sed Pacis artibus quam Belli inclarescere cupienti, & Numa exemplum imitari volenti, plura erant in Legibus novanda quam fuerant à decessoribus.

Neg

Nec vero Legum duntaxat multitudine id consecutus est Hadrianus ut fuerit pro novarum Legum autore habendus; sed quod in Officiis Officiariifque Reip. eam fecerit mutationem ut veteres Leges pleræque nullum inde

Edictum Prætoris Perpetuum primus fub Hadriano composuit Salvius Julianus.

locum habuerint, & novæ aliæ pleræque post Hadrianum, Leges formam illam, non quam veteres, sed quam reliquerat Hadrianus, absolverent. Id nos docet Victor Epitomator: Officia fane publica, & palatina, nec non Militia, in eam formam statuit, que, pancis per Constantinum immutatis, hodie (inquit) perseverat. Imprimis causæ Civiles fere omnes ad Jurisdictionem Pratoris attinebant. Atqui fingulis annis Prætores novi nova ediderunt Edicta, quæ quidem Edicta Jus Civile Pratorium honorarium omne complectebantur. Inde enim constabat quibus in causis potestatem habebat Prator, & quas Juris Regulas in suæ Potestatis exercitio esset observaturus. Hæc autem Edicta cum nonnullas mutationes paterentur, pro arbitrio Senatus, in annuis de Edicto Patorio Senatusconsultis; proinde magnam licentiam concedebant Furiftonsultis Prætorii Juris Interpretibus. Sed modum posuit huic licentiæ diu ante Hadrianum, etiam fub libera Republica, Senatus. Hoc unde (inquietis) intelligimus? ex ineditis Librorum linteorum Fragmentis, in quibus ita legimus: Senatuscon-Sultum factum, ut Pratores Suis Perpetuis Edictis jus dicerent. Factum hoc V. Kal. April. COSS Æmilio & Licinio. Urbis nimirum Conditæ, pro Epocha Varroniana, anno DLXXXVIº. quo Perseus ab Emilio consule victus est, in iisdem observatum legimus Pontificum Archivis. Quod fane nesciendum erat nisi ex his ipsis innotuisset quantivis pretii

a

m

tic

III

&

Jul. Pro

Pro

Sic

fari

run

ptu

enii

erat

libe

li er

pari

quar

Edie

Cæf

tumi

lud .

pretii illorum Archivorum Fragmentis. Collegerat hæc Editionique paraverat inedito Inscriptionum volumine Paulus Petavius. Inde exfcripfit Vir maximus memoriæ celeberrimæ Isaacus Volfius. Ab eo accepit Vir Cl. Hadrianus Beverlandius qui mecum communicare dignatus est. Ita mecum intelligitis, Auditores, quibus gratiam, hoc nomine, omnes debeamus. Inde quibus gradibus, quantifque mutationibus ad Imperatorum tempora processerit illud Edictum, nullæ sunt quæ nos certiores faciant Historiæ. Illud certum tantas fuisse sub Imperatoribus rerum converfiones, ut merito sit quod suspicemur suisse aliquas in ipso etiam officio Pratura, quæ novum proinde Legis Prætoriæ Edictum postularint. Qui tamen Textum innovarit, primus erat, quod quidem ex hodiernis constat monumentis, Hadrianus. Illius enim jussu, quod varie inconditeque (inquit Victor alius Antiquior) à Pratoribus promebatur, in ordinem composuit Salvius Julianus. Atque hoc Edictum quod Perpetuum appellant, non ut antea annuum, aut Senatus Principisve non certe Prætoris ipfius libito aliquatenus arbitrarium, Commentariis suis illustrant qui deinceps floruere Jurisconsulti, & pro norma habent Juris honorarii Vrbani. Ita factum ut Jurisconsultorum w terum Commentarii, de eodem illo Jure Pratorio, non aliter utiles fuerint, nifi quatenus cum forma Edicti Perpetui Hadrianei conveniebant, aut ad sententiam ejus explicandam facerent, cum tamen illi formam illam Edicti Perpetui non cognovissent; nec sententiam illius qui primus composuit Juliani exploratam habere potuissent, nis qua res ipsa & causæ rationisque paritas ad declarandam illius sententiam conducerent. Ita intelligimus, STOWN

Nulli in Codice Impp. nec in Pandedis ICC. 335

telligimus, in colligendis Pandellis, juniorum, qui Textum ipsum Edicti Perpetui ob oculos habuerint, præcipuam habendam fuisse rationem, qui verba eadem, eandemque etiam adhibuissent explicandi methodum; Antiquiorum vero non aliter nisi qua probati suissent à junioribus, facerentque ad Edicti Perpetui sententiam explicandam judicio juniorum. Sic itaque in Jure Urbano novavit Hadrianus.

Est & alius in Jure Civili Textus, Edictum nempe Provinciale, quod totum debemus, ni fallor, Hadriano. Certe Jurisconsultos, qui in illud commentati suerint, nullos habemus antiquiores Hadriano. Et quidem, ut in priori Edicto loquitur Prator, sic

XI. Item Edictum Provinciale Proconfulis. Primi Proconfulis Pratorum Provincialium locum fuccefferunt.

& in hoc Commentatores loqui faciunt Procon-Julem. Non tamen illud ad Provincias duntaxat Procon(ulares spectabat, quæ paucæ erant; fed Provincias omnes, etiam Prafidiales & Augustales. Sic enim folent Provincia opponi Roma & Italia, ut quodcunque Italicum non fit, id statim necesfario fuerit Provinciale. Tum vero fortasse mirum videbitur, cur non Prasidis nomine conceptum fuerit, potius quam Proconsulis. Omnibus enim Provinciarum præfectis commune nomen erat Prases. Datum id fortasse Populo, ut Reip. liberæ mores quam proxime imitarentur. li enim olim fuerant Provinciarum præfecti Civili pariter ac Militari potestate præditi, præterquam Proconsules & Pratores; nec alios legimus Edictorum potestatem habuisse. Habuit quidem Cafar legatos, non Pratores, sed pro-Pratore tantummodo. Sed ignotum erat liberæ Reip. illud etiam officium. Primus enim Augustus ipse,

cum

cum Prator non esset, legatum tamen egit pro-Pratore. Fuerint illi legati plerique fortaffe viri Pratorii, ut libera Repub. solebant appellari, aut ex-Pratores, ut recentioribus Augustorum temporibus. Talis certe erat Plinius, quem legatum pro-Prætore nuncupant Iuscriptiones, qui fuerat nimirum antea Prator sub Domitiano. Id tamen ipsum, fueritne perpetuum, est sane quod dubitemus, cum Prætor non fuerit antea qui primus hoc officium gessit Augustus. Sed exemplum illorum Propratorum à Proconsulibus fortasse desumptum est. Erant autem illi olim Consules, jam tamen non Consules, qui agerent pro-Consulibus. Sic & illi qui pro-Pratoribus agebant, Pratores olim fuerint, qui tamen jam Praturam exuerant. Pro-Consule autem agere, non id solum denotasse videtur, quod ornamenta habuerint & infignia Consularia, quæ postea dabant per Codicillos Imperatores; fed quod Potestatem habuerint Consularem. Id certe indicant falces & lietores quæ Ciceroni erant Cilicia Proconsuli, etiam postquam excellerat è Provincia, dum Urbem ingrederetur. Fuerint itaque Proconsules illi qui cum Consules non essent, potestatem tamen haberent, in certa aliqua Provincia, Consularem. Tum primum enim inventi Procon-(ules, cum plures effent Provincia quam Confules, majori tamen quam Pratoria dignitate regendæ. Factum hoc in libera republica An. U.C. Onuphriano ccccxxvIII. * Quinto enim Publicio Philoni post Confulatum prorogatus honor in annum sub titulo Proconsulis. Aliquantisper autem in Provincias non-Consulares mittebantur Pratores. Sed cum & Pratorum numerus conftringendus esset, & tamen

re

ci

fi

u

ut

Se

en

mi

ipi

ior

nar

du

id o

tur

ftas

Exe

^{*} Liv. VIII. 26.

Nulli in Codice Impp. nec in Pandectis ICC. 337 indies novæ accederent Provinciæ; Sic tandem factum ut in minorum Provinciarum usum assignandi suerint Proprætores, Prætoria utique Potessate præditi. Sic titulo Ægyptiacæ Præsecturæ Daciam noster ornabat Hadrianus, quo plus haberet Autoritatis, non utique titulo tenus duntaxat, sed ipsa quoque Ægyptiacæ Præsecturæ potestate, quæ sola utique additura erat Auto-

ritatem.

es

Atqui Edicti potestatem & Jurisdidionem habebant Pratores, & proinde Pratorum vicem obtinentes Propratores. Sic itaque tam Pratoris nomine, quam Proconsulis, Provinciale concipi potuit Edictum. Potuit quidem si Provinciarum duntaxat Pratoriarum illud suisset Edictum; sed cum omnium commune esset, tam Pratoriarum quam etiam Consularium, jam potioris utique potestatis nomine suerit con XII.
Potestatem
Proconsulari psa
majorem habebant Imperatores; quorum nomine
concipi solebant Provinciarum illa Proconsularia Edieta.

utique potestatis nomine suerit concipiendum. Sed vero tunc (inquietis) Consulis potius quam Proconsulis nomine concipiendum erat. Consulum enim etiam Edicta, sub libera quoque Rep. legimus apud * Livium. Major enim certe Consulipse quam is qui tantum agebat pro Consule; major nimirum ipse qui Potestatem habebat originariam, quam qui potestatem habebat mutuatitiam duntaxat, atque aliunde acceptitiam. Concedo id quidem, si de Provinciarum duntaxat intelligatur Proconsulibus. Erat autem Proconsularis potestas Consulari ipsa major, in ipsis Imperatoribus. Exemplum nimirum ejus à Pompeii M. Potestate

u Spart. Adrian. c. 7. * Liv. 11. 24. VIII. 6.

Proconsulari acceptum arbitror in bello Piratico. Erat enim ea talis ut maris quidem Romani uni versi dominium complecteretur, & Provinciarum etiam maritimarum, fic ut in illis infra quinquagesimum à mari lapidem pro majori illam po-testate agnoscere oportuerit Provinciarum Pras. des. Agnoscebant autem demittendo fasces, & jussa ejus exequendo quæcunque viderentur à Republica. Nullæ itaque Provinciæ maritime, ne quidem Consulares, ab hac Proconsulari potessate exceptæ sunt. Sed in eo major erat Proconfularis illa Principum potestas quam Pompeii, quod omnes prorfus Imperii Provincia, non ma-· ritima sola, Principem pro majori potestate agnoscebant, fascesque demittebant. In Populi Romani Provincias hane potestatem obtinebant, fub nomine Potestatis Proconsularis, exemplo Pompeii. In reliquis, quæ à legatis Cafareis regebantur, Jure ipso Imperatorio. Parebant enim, in libera quoque Repub. legati Imperatoribus, quorum nimirum legati fuiffent. Major itaque erat potestate Consulari ipsa Potestas illa Principum Proconsularis, tam ditionis amplitudine, quam le ci etiam ipsius dignitate. Provinciis singulis pra-fici solebant, pro Imperii disciplina, à COSS. Pro-vinciis omnibus, etiam Consularibus, ipsisque adeo COSS. leges dedit Potestas illa, de qua agimus, Proconsularis. Atque inde factum arbitror, ut cum-perpetuam haberent Potestatem illam, cum Tribunitia, etiam Proconsularem; proinde & Consulatum ordinarium perpetuum affectarit non solus Domitianus, sed reliqui Flaviæ gentis Imperatores. Ut scilicet potestas illa Consulatu ordina-rio major, Consularis deinde potius, quam Pro--confuNulli in Codice Impp. nec in wandestis ICC. 339
consularis haberetur. Cum enim Censorum nomen, & quidem perpetuorum, è numis constet,
novo quodam exemplo accepisse hos Gentis
Flaviæ Principes; non erat certe alienum ut &
Consulatum ambirent similiter perpetuum, propter illam, quam dedimus, præsertim rationem,

Y 2

Præle-

Prælectio IX. ad Spart. Hadrian.

reflection babeterior.

te

di

n

ce

tr

(ul

ip

VII

co

to

ger

tri

mi

ran

conj rate

Au

ge

lari

qui

FEB. 13. 1697.

Transitio. S. I. A prima Titulorum Imperatoriorum mentione in Numis Inscriptionibusve male rerum ipsarum initia colliguntur. S. II. Imperatores multi Proconfules appellati ante Severum S. III. Imperium Proconfulare idem cum Imperio Provinciarum omnium atque Exercituum, & cum ipso adeo Imperio. S. IV. Provinciarum Jura ante illud Edictum Hadriani, & V. Edicti Provincialis u/um sustulit concessa Provincia libus Civitas ab Antonino Caracalla. S. VI. Ab etdem, ut videtur, Hadriano Edictum Perpetuum A. dilis Curulis. §. VII. Italia ab Hadriano quadripertita, on quatuor Confularibus affignata. §. VIII. Italis non ingrata, nec ab antiquo more prorsus aliena, nova illa distributio, S. IX. Horum Confularium loco suffecit Marcus Juridicos, quos etiam ipsos sustulit Macrinus. §. X. Juridici illi à Jurisperitis & Jurisconsultis distinguendi. S. XI. Juridicis successere fortasse Correctores. S. XII. In disciplina etiam Militari multa novavit Hadrianus §. XIII. Cur nulla Jurisconsultorum Responsa recitentur in Pandectis Hadriano antiquiorum, aut recentiorum Alexandro. S. XIV. Quo tempore hac constituent Hadrianus. §. XV.

I. Transitio. PRiori, Academici, Prælectione caufas cur primus in Codice Princeps Le
gislator legatur Hadrianus, & primi
in Pandectis Jurisconsulti eidem suppares, enucleavimus. Idque quo commodius exequeremur,
oftendimus

Nulli in Codice Impp. nec in Pandedis ICC. 341

oftendimus malorum quidem Principum damnatorumque Acta rescissa, Legesque fuisse abrogatas; bonorum tamen Hadriano antiquiorum Leges vim fuam omnem, etiam post Hadrianum, vigoremque servasse, quæ fuerint propterea in Codice commemorandæ. Ostendimus præterea, ante Codicem Gregorianum fuisse Principes alienarum à familia Hadriani familiarum memoriæ probata, nec etiam primos familiæ Hadrianea Principes in Codia Legislatores reperiri, non certe Nervam, aut Trajonum. Causas itaque verisimillimas fuisse novitates illas quas, pro Numa exemplo, Legibus Romanis Hadrianus invexerit. Et quidem Textus Legum Romanarum ab Hadriano novatos recensuimus; Civibus nimirum Romæ incolis Edictum perpetuum, Provincialibus autem Edictum aliud quod tribuunt Jurisconsulti Proconsuli. Rationem autem, cur potius Proconsuli quam Prætori, aut Consuli affignaretur illud Edictum, ab Imperatorum ipsorum Potestate Proconsulari deduximus.

Sed vero hæc Potestas Proconsularis viris alioqui do ctissimis fere penitus incognita est; ac proinde à nobis aliquanto enucleatius, quam hactenus, enarranda. Ne quidem observavit Scaliger Proconsulis nomen Imperatoribus attributum in antiquioribus Severo numis. Inde siquis colligat tam nuperam suisse in Principibus Potestatem

II. A prima Titulorum Imperatoriorummentione in Numis Inscriptionibusve male rerum ipsarum initiacolligumtur.

ram suisse in Principibus Potestatem ipsam Proconsularem; nobis erit prorsus inutilis, ut Imperatoris Proconsulis nomine conceptum suerit Edidum Provinciale temporibus Hadriani. Sed songe antiquior erat Potestas Imperatorum Proconsularis. Estque illa Argumentatio incertissima, siquis res ipsas toties coepisse putat aut desiisse,

Y

quoties

quoties mentionem earum facere incipiunt aut definunt Numi. Cenforiam potestatem Augustis ad. junctam ab ipfis Augusti temporibus deducit a Dio. Ita non coepit à gente Flavia, quæ tamen prima illam memoravit in numis. Sed nec cum illa gente desiit. Censoria enim Potestatis nomine lustra condebant, in mores vitamque civium inquirebant, & ordini tam Equestri quam Senatorio, quos visum effet seu adscribebant, seu etiam amovebant. Hæc enim jure quidem Censorio, & tamen fine nomine, fuis etiam temporibus fecisse, testis est idem Dio. Idem tradit de admissione Principum in Collegia Sacerdotalia, quo factum ut Sacra omnia in sua haberent Potestate, cum tamen id in paucis recentioribusque duntaxat Principibus legamus. Mentio itaque illa Titulorum in Numis Inseribi. onibufve, pro arbitrio erat ipforum (ut placuit titulus quisque) Principum, non autem temporis no. ta est quo cœperit potestas ipsa titulo designata, aut desierit.

III. Verba Dionis in nostra causa satis Imperatores diserta sunt, quo loco agit de titulis multi Procon-Principum ab Augusti ipsius temporiles appellati ante Severum. bus ad sua usque tempora; ut proinde mirer fugisse viros alioqui maximos atque ocu-Sunt autem illa: b'rmupi ne no manσακις γιγνονται, και ανθύπατοι απί δοσικις αν εξω πωμηeis wow, overalovay. Quod ait, dum extra pomarium effent, Proconsules appellatos, recte id nimirum dixit, pro disciplina potestatis Proconsularis in libera Repub. Sic enim Cicero, cum triumphum meditaretur pro gestis in Provincia Proconfulari Cilicia, noluit pomerium ingredi, ne fa1

a

ti

n

e

71

it

ti

m

po

m

CI

ap

Ti

ct

tu

cri

tu

de

c Tert. Apol. c. 8.

344 Pralectio IX. ad Spartiam Hadrianum.

Sacrificia. Vix tamen potuit metus ante ducentes fere annos incuffus vel illud faltem efficere ut rariora effent, aut occultiora, humana Sacrificia, ætate Tertulliani. Potuit nuperus & recenti adhuc Sacrificantium memoria. Imo vetita illa Humana Sacrificia ab Hadriano, testis est d Porphyri-Hadrianum autem intellexit, ni fallor, non Trajani Successorem, sed Hadriani Pium; qui etiam ipse Ælius est Hadrianus Antoninus, tam in Inscriptionibus, quam in Numis. Is potius fuerit oportet, cujus milites testes advocat Tertullianus. Et sane juniorem etiam Tiberium Proc. memorant Inscriptiones, seu Procuratorem illum Augusti, seu Proconsulem, velint. Nec tamen desunt proinde Principum etiam, qui Proconsules appellati fuerint, exempla, Sic dicitur e Germanicus and onars asχων à Dione in gestis ann. U. C. 764. 1 Tacito tamen, post triennium, in gestis anni 767. Germanico Cafari Proconsulare Imperium petiit Tiberius. Sic & Neroni anno 51. decretum ut & Proconsulare Imperium extra Urbem haberet, ac Princeps Juventutis appellaretur, eodem teste Tacito. Et Hadrianum fimul & Pium h Pro-COSS. agnoscit noster, illis in Pii vita verbis: factusque est Patri & in Imperio Proconsulari, & in Tribuntia Potestate, Collega. Et Marcum Procos. appellat Inscriptio Gruteriana. Sed & noster in vita & Marci. Eundem & Vero delatum à nostro Proconsulatus honorem idem teftis est in vita Veri 1 Imperatoris.

d Porph. de Abst. e Dion. l. 56. f Tacit. Ann. l. 14 g Tacit. Ann. XII. 41. b Vit. Pii. c. 4. Vid. Gruter. Offic. Dom. Aug. L. I. c. 41. Salm. ad Marc. c. 6. i Grut. 258.7. k Marc. c. 6. l Ver. Imp. c. 4.

r

0

CE

ti

n

D

d

æ

le

In

ri

al

la

DI

ei Pi

me

Ga 78

PI

Redeamus itaque ad modo memoratas Inscriptiones. Inde enim discimus legatos Cæsaris in Provinciis, etiam Casareis, fuisse ejus, qua Proconsulis, legatos. Sic itaque potestas Provinciarum omnium ad hanc erit Potestatem referenda Proconsularem. Erat ergo ab eo usque tempore Proconsul Augussus quo Provincias cum Senatu P. Q. est, in decennium ab anno U.C. DCC.

IV.
Imperium
Proconfulare
idem cum Imperio Provinciarum omnium atque exercituum,& cum
ipfo adeo Imperio.

flus quo Provincias cum Senatu P. Q. R. partitus eft, in decennium ab anno U. C. DCCXXVII°. Proconful & Tiberius, cum etiam illi Lege per COSS. lata decerneretur, ut m Provincias cum Augusto communiter administraret, quod anno demum U.C. DCCLXVº. factum discimus è Velleio Paterculo. Imo præter Provincias Exercitus, etiam complectitur decretum Senatus apud Velleium, "Ut (inquit) aquum ei jus in omnibus Provinciis exercitibusque eflet. Inde discimus verum esse quod modo ex Inscriptionibus observabamus, ejusdem Juris utrasque fuisse Provincias, tam togatas Populi, ubi nulli erant Exercitus, quam & armatas Cafaris quæ Exercitibus Prasidiisque tenebantur, quod, cum fuerit in togatis Proconsulare, pariter & in armatis fuisse Proconsulare consentaneum erat. Nec sane aliter Pompeius, unde primum Potestatis Proconsularis desumptum diximus exemplar. Is etiam præerat non folum Civilibus Provinciarum Rectoribus, verumetiam exercitibus. Nempe decretum ei Imperium æquum in omnibus Provinciis cum Proconsulibus usque ad quinquagesimum miliarium à mari, teste o Velleio. Sic item sententiam tulit Gabinius: P Στεατηγον ένα αυτοκράτορα έΦ' άπαν as αυτές εκ των υπατουκότων έλεως τρισί τε έπουν αρξανία &

m Sucton. Tib. c. 21. n Vell. L. II. c. 121. a Vell. L. II. c. 31. p Dio L. XXXVI.

δαυάμα παμπληθά μεθ' ύποςρατήγων πολλών χρησομίνη Atque hanc Potestatem ei avni unars dicit idem Die decrevisse Senatum. Ad illam itaque Potestatem Proconsularem spectabat plures habere Le. gatos, cum alioqui Proconsules Ordinarii, ut uni. cam habebant Provinciam, fic & unicum quoque Legatum. Et plane eadem est ex hoc Dionis loco Potestas hæc Proconsularis in plures Legatos cum Potestate illa auronparogun absolutissima, unde Imperatores Autoxparones audiebant. Inde & Trajanum. cum vellet Neratium Priscum Successorem in Imperio adsciscere, ea usum forma noster tradit Spartiamis, 9 Commendo tibi Provincias, fiquid mihi fatale contigerit, hanc nempe Provinciarum potestatem Proconsularem eandem existimans cum suprema omnium Imperatoria. Quæ tamen verba non intellexit Cl. Cafaubonus. Omnino Provinciarum illam curam Proconsularem à Rep. creditam in animo habuit Reip. Princeps libertatisque studiosissimus. Inde factum ut Prafecto pratorii sui cum pugionem daret infigne potestatis, ea forma sit usus: Tibi istum ad munimentum mei committo, si rede agam; fin aliter, in me magis. Quod nempe Reip. potius Provincias censeret, quam suas.

one, tribui; cum & Proconsul alius, præter Principem, nullus esset, qui unus Provinciis omnibus leges dare posset; & provincias omnes teneret hoc Provinciale de quo agimus, Edictum Proconsulis no-

⁹ Spart. Adrian c. 4. r Vict. Cafarib.

Evor.

em te.

Le.

mque

OCO

im m-

ım, m-

arale

em

ma n-

il-

ni-

Ti-

m

s:

Ete

ip.

m

lla

1-

ra

)i-

11-

e-

OC

0-

ne

mine conceptum: Certe vix est quod dubitemus quin Hadriani ipfius qua Proconsulis, nomine conditum fuerit editumque hoc Provinciis omnibus Edictum. Et quidem novus erat hic Juris Textus in quem commentatur Caius recentioresque furisconsulti, veteribus tamen prorsus incognitus, qui adeo nullum prorsus locum habere poterant, nifi quatenus à recentioribus probarentur. Exemplum fortaffe aliquatenus præbere potuit Prætor ille Peregrinorum apud Romanos in libera quoque Rep. vetustissimus. Jus enim dixit ille non-Civibus omnibus quicunque Rome verfarentur. Nec incredibile est etiam illi fuisse, tanquam Pratori Urbano, annuum Edictum. Ut tamen aliquatenus occasionem dare potuerit Prator ille Peregrinorum Edicto huic Provinciarum Proconsulari: fic certe occasionem tantummodo, vix exemplum. Longe enim diversa erat causa Peregrinorum in Urbe versantium, atque in Provinciis, & alio quoque atque alio jure judicanda. Qui enim in Urbe agebant Preregrini, & cum Civibus commercium exercebant, illos Civitatis legibus magis obnoxios fuisse consentaneum quam Provinciales, suis plerique legibus viventes, & fibi invicem diversissimis. Quare difficillimum erat moribus vivendi tam discrepantibus unas tamen, easdemque Leges aptare. Gentes itaque Provinciasque diversas diversis plerunque legibus moderabantur, ante Hadrianum, Provinciarum prasides. Sic tamen, ut Cives coloniasque Romanas non aliis vivere legibus permitterent, quam Romanis. Sic etiam ut iisdem Romanis legibus viverent ipsi, quippe etiam ipsi Romani. Sic etiam, ut in omnibus quæ ad Regimen Provinciarum spectarent, potiores fuerint Leges Romana quam Leges gentis cujus-

cujuscunque propriæ. Non est (mquit Festus) Romanis consuetudo damnare aliquem hominem prius quam is qui accusatur, prasentes habeat accusatores, locumque defendendi accipiat ad abluenda crimina qua ei objiciuntur. Act. xxv. 16. Provinciales itaque suos exigit Festus ad consuetudines Romanorum. In illis nimirum, quæ Magistratuum effent Ro. manorum. Habebant enim Urbes & Municipia leges gentium proprias, non item Provincia, qua-rum regimen nullis aliis concedebant Leges Romana, præterquam Civibus Romanis. Cedebant itaque Leges civitatum Municipiorumque propriæ Legibus Romanis qua visum esset conducere ad bonum Reip. Ita jus gladii Urbibus omnibus Municipiisque ademptum sibi solis vendicabant Romani. Ut proinde in causis Capitalibus Legum Romanarum beneficio uterentur etiam Provinciales, non à Magistratibus aut Decurionibus audiendi, sed Judicibus Prasidibus que Romamis. Ita etiam exempti à quibusdam Magistratuum poenis Romani cives, ut in causa S. Pauli Apostoli constat & Sylvani. Ita & Servos à Dominis occidi noster vetuit f Hadrianus. Imo ipsis Judicibus Romanis vetitum, ne Cives Romanos aut flagris cæderent, aut crucifigerent, aut in illos queftionem exercerent. Pone multæ vetitæ in milites, in Decuriones, in Senatores. Sed vero leges hasce Juris Provincialis Romani nemo, ut opinor, in unum collegit Edicti corpus, ante Hadrianum. Antea plura permissa arbitrio Prafede. rum; deinde Prasidum ipsorum potestas represfa, ne pro arbitrio Provincias regerent.

Et tamen in hoc Edictum Provinci-

25)

ius

es,

ma

ta-

m.

le-

12-

Po-

int

iæ

ad

ous

int

e-

im

77-

10-

ra-

A-

10.

fis

ut

ie-

li-

ges

pi-

12-

to-

ef.

Et

Edicti Provinciatis ufum cessa Provincialibus Civi-

ale pauci admodum erant Jurisconsulti Commentatores. Unicum habemus, fuftulit conut puto, qui id fecerit in Pandectis, Caium. Mirum id videri possit tam tarab Antonifuisse paucos qui tot Provincialium no. commodis infervire vellent. Rationem ego illam fuisse censeo, quod non diu post Hadrianum Civitatem dederit Provincialibus omnibus Antoninus. " Non Pius ille tamen, aut Marcus, ut volunt alii; fed Caracalla, ut è Dionianis è Porphyrogenneto Editis à Valesso Fragmentis jam tandem constat. Sic enim factum, ut jam magna ex parte inutile effet Edictum Provinciale, Provincialibus præsertim, non Civibus Romanis, destinatum. cum alioqui civibus fatis fuisset Edictum Pratoris Urbani. Et quidem ita deinceps Edictum Pratoris Urbani interpretantur Jurisconsulti, quafi totius Imperii communis Judex fuisset Prator Urbanus. Sic "restitutionem in integrum concedit Prætor si quis sua Civitatis causa abfuisset, aut si quis Testimonii causa evocatus fuisset è Provincia. Ne alia exempla innumera proferam eodem spectantia. Inde satis constat in Provincialium quoque foris atque tribunalibus usum tamen fuisse hujus Edidi Pratoris Urbani, faltem temporibus illius, qui hæc docuit, Ulpiani.

Erat præterea & alius Juris Romani Textus, Edictum scilicet Ædilis Curulis de emptionibus & venditionibus, atque id genus ahis mercantium hominum contractibus. Et quamquam Edicta annua ante Hadrianum edere

potuerint annui Ædiles, vix tamen crediderim hac

VII.

Ab eodem ut

videtur, · Ha-

driano Edi-

ctum perpetu-

um Ædilis Cu-

rulis.

t Dig de Stat. hom. 1.17. u Dig. l. IV. Tit. 6. n. 26.

forma ullum fuisse antea eorundem Edictum perpetuum. Conveniunt satis accurate etates Commentatorum. Fecit itaque novum hoc etiam Edidum ut inutiles fuerint veterum, quibus nondum innotuerat, de hoc adeo copioso Juris Argumento plerique Commentarii. Hoc in Edicto idem contigit quod in Edicto Pratoris Urbani contigiffe diximus. . Ædilium non aliorum erat Edi-Ha condere, præterquam Curulium; nec alii illi uspiam, præterquam in Urbe Romana. Et tamen ita in hoc Edictum scribunt Commentatores antiqui quasi ubique obtineret, qua patebat Imperium Romanum. Aliud certe Edictum Ædilitium Provinciale nullum ullibi memorant, nec alias de Emptionibus Venditionibusve Leges Provinciales. Ut proinde, in hoc etiam Edicto Provinciis consultum fuisset, deficere necesse esset, hac tam insigni Juris parte, Jus Civile Romanum. Hoc etiam ex eadem Antonina Indulgentia, qua Civitatem Orbi Romano concessit universo, ut & Edida Civitatis Romana Adilitia Romano Orbi essent etiam communia.

VIII.
Italia ab Hadriano quadripertita, & quatur Confularibus affigna-

Hæc itaque novavit Hadrianus in ipso Legum Textu. Sed & alia quoque novavit, ut observavit Victor in Officiis, tam publicis nimirum, quam Palatinis, quam etiam militaribus. Qua certe mutationes multas una muta-

tiones intulerint necesse est in priorum Prinipum Edictis Responsisque Jurisprudentum. Nec enim poterant illi pracipere de Officiis qua nondum essent excogitata. Sed nec utiles esse poterant eorum Praceptiones de Officiis aliis qua jam penitus sublata in desuetudinem abierant. Sic raro admodum locum deinceps habere poterant prioer-

en-

um

ın-

n-

em

ti-

di-

illi

en

ıtı-

pe-

um

de

Ut

ful-

fig-

am

tem Ci-

am

in

uoin

iam

)uæ

atanci-

Nec

um

eo.

eniaro

rio-

rum

rum Principum Edicta aut Jurisconsultorum Respon-(a; nec digna prorfus quæ in juniorum Codices colligerentur aut Pandectas tam pauca utilia cum plerisque inutilibus permixta. Illud itaque novavit imprimis Hadrianus in officiis ipfius Italie quod * quatuor Confulares per omnem Italiam [udices constituerit. Nempe Italia universa in quatuor partes distributa, non autem quod Italiam omnem judicarint in communi. Illud enim discimus e vita Pii, ubi ita Autor: Ab Adriano inter quatuor Consulares, quibus Italia committebatur, electus eft ad eam partem Italia regendam in qua plurimum possidebat, ut Adrianus viri talis & honori consuleret & quieti. Illam partem Campaniam fuisse existimat Salmasius. Et quidem ut partem ditionis ejus fecerit Campania, nescio tamen an accurate illam expleverit. Italiam enim illam intelligo quæ Bellum gesserit cum Romanis, nunc Sociale, nunc Marsicum, nunc Italicum appellari solitum. Habebat enim Gallia jam antea suos rectores, togata quoque illa quæ Italia accenseri solet. Nempe Campaniam, Samnium, Lucaniam, Brutios , Apuliam , Calabriam , Hetruriam, Umbriam, Picenum, Flaminiam, omnemque annonariam Regionem hujus Italia nomine complectitur y Trebellius Pollio. Quanquam autem Populos plures illa complecteretur Italia, quatuor tamen ufa eft ducibus, 2 Popedio qui Marsos regebat, Afranio qui Latinos , Telesino qui Samnium Lucaniamque. Umbria autem, ut Romani, Senatui parebat & Consulibus. Sic & quadrifariam victos legimus, ut Cato discusserit Etruscos, quibus Latini accenfiti funt; Gabinius Marfos, Carbo Lucanos, Sylla

x Spart. Adr. c. 22. y Poll. trig. Tyr. c,24. - Flor. L.III.c.18 Sam-

Samnites. Itaque quadripertitam quandam diftributionem observaverant olim illius Corporis Ital li. Sie tamen illi, ut pro arbitrio suo nune uni parti nunc alteri gentes suas, quæ numerum illum fuperabant quaternarium, contribuerent. Hanc distributionem quid si aliquatenus imitatus suerit Hadrianus? Italiam latiori fensu acceptam in Provincias XVII. partitur Notitia Imperii Occidentalis sub Theodosio juniori. Sed adeo multæ aliæ harum Provinciarum divisiones à junioribus Hadriano Principibus introductæ funt, ante tempora Theodofii; ut, etiam, exclusis aliis illis Italia Provinciis quæ ab hac arctiori Italiæ significatione excludendæ funt, fit tamen ita quoque difficillimum quadripertita illius distributionis, quam fecit Hadrianus, vel vestigia saltem aliqua, in tam obscuris imperfectisque illorum temporum monumentis reperire.

IX.

Italis non ingrata, nec ab
antiquo more
prorfus aliena,
nova illa diftributio.

Est autem hæc Hadriani prima Italiæ atque omnium simplicissima divisio. Antea enim suis, etiam postquam Civitatem adepta est, Legibus pariter atque Magistratibus, usa est Italia, nunquam Provinciis accenseri solita,

P

tor

re

ful

me

des

dic

cis

exe

fed Provinciis semper opposita. Nec tamen difficile admodum Hadriano suisse puto ut suam hanc dispositionem Italicis persuaderet, cum nullam libertatis jacturam novum hoc Provincia nomen inferret. Jam enim antequam Urbis Romana jura adepti essent, placuisse tamen illis Urbis Romana formam inde intelligimus, quod Senatum sibi & Consules propria sponte adscivissent Umbri. Cum vero Civitatem adepti essent, jam suos quoque, qui Roma Consulatum gessissent, habere poterant Consulares; nec duriorem adeo paterentur Servi-

Servitutem quam Romani ipfi cum Italor haberent Magistratus. Habebant enim in ipfis Con-(ulum Comitiis, paria cum Romanio fuffragia, ita nimirum in sua potestate habentes ne ingrati ipfis imponi possent Consulares. Accedebat præterea Imperatoris ipfius gratia, qui ipfe fuerat ex vetuftiere origine, corum Givis & Italicus. Inde enim factum ut nullus fuerit ab to metus aut fuspicio, ne quas forte duriores conditiones Italis fuis fuerit impoliturus. Imo Adriani patriam agnoverat cum quinquennalibus, ut civis, præsideret. Accessit præterea quod etiam olim, graffante Belle, in Italiam viros Confulares, quos arjunites appellat Appianus; miserint nonnunquam, saltem extra ordinem, Romani. Unde veterem ab Hadriano dispositionem restauratam potius quam novam institutam, ipse existimaverat Appianus. In eo rece, si ita nimirum intelligatur, ut quam formam Regiminis, extra orainem constituerit sub libera Rep. Senatus, eam fecerit Hadrianus Ordinariam, quæ mutatio erat longe facillima. Quid quod Consulares honoratissimi omnium essent Provinciarum Præsides. Pratorios enim plerisque Provinciis dedit Populus; Cajur etiam nonnullis Equites, ne quidem Senatores. Et usus ille Consularium ad Judicia idem fere erat qui Roma, Pace vigente, ipsorum Confulum.

Et tamen nulla horum Consularium mentio in hodiernis Codicibus aut Pandellis. Duraffe enim is Boaxu iple indicat Appianus: Datis enim b Juridiou Italia consuluit Marcus, ad id exemplum quo Adrianus Consulares

Horum Confularium loco fuffecit Marcus furidicos. quos etiam iplos fuftulit Macrinus.

1-

m

1.

0-

6-

ur

e App. Bell, Civil L. I. b Marc. e. TI.

viros reddere Jura praceperat, inquit noster, in vita Marci. Si quidem eodem tempore sublati fuerint Consulares quo dati Juridici; jam Marci tempore necesse erit scripsisse Appianum, quod non vidit tamen in Historicis Gracis doctiffimus Vosfius. Primis quidem Marci temporibus quibus collegam habuit in Imperio fratrem Lucium Verum, quod illis Marci gestis hoc accensuit noster quæ ante obitum Lucii contigerint, methodumnimirum fecutus Marii Maximi. Sed vel ita fuperaffe annum U. C. Deccem. oportet Appianum, qui annus erat Ær. nostræ cxLvII. Imo & ccm. ab initio Julii Calaris quod ille à rotundo U. C. DCC. arcessit. Nec tamen agnoscit ab illo initio co annos plenos, fed εχυτάτω διακοσίων ετών. Sed potius existimo jam antea sublatos fuisse illos Hadriani Consulares, quam Juridicos sufficeret in eorum locum Marcus. Semper enim in ea Prafatione ita scribit Appianus quasi unicus esset, non duo, cum illa commentaretur, Imperatores. Inde colligimus non sub Marco scripsisse, cum collegam haberet in Imperio Lucium. Aitque se vidiffe Roma gentium legatos qui se suosque Romano Imperatori dederent, non receptos tamen. Hæc certe pacificis Pii, quam turbulentis Mara temporibus aptiora sunt. Et favet noster, cum dicit non quidem in Consularium locum, sed ad eorum exemplum suffectos fuisse à Marco hosce Juridicos, cum tamen sublatos illos suisse Juridicos testetur Appianus, testetur & Die qui sublatos à Macrino illos quoque Marci docet Juridicor, nulla Consularium facta levissima mentione. Sic enim sententiam Dionis repræsentavit in Eclo-

ut

⁶ Appian. Praf. d Dio. 1. 78. Fulv. Urfin.

nulli in Codice Impp. net in Pandettis ICC. 35'5
gis fuis Porphyrogeneta Διλιωνόμοι δι των τωλίων
Συμγένης επίνηση το μοτο το νομοδενίο του το Μάργο Α

Sourseres emirare verifimilius est Pium, qui fuerat olim Consularis ipse, illos sustulisse Consulares. Sed & suffectos in illorum locum Juridicos sustulist ante Macrinus quam primus Imperatoriorum Rescriptorum Codex colligeretur à Gregorio. Meminerunt quidem Consularium nonnullàe Inscriptiones. Sed & alia erant Officia multa viris credita Consularibus. Et in his ipsis Italia Provinciis nonnullas Consularium memorat Notitia Imperii Occi-

dentalis, post aliquot tamen Secula ex quo in desuetudinem abierant illi Hadriani Consulares.

Ouod vero attinet ad illos Marci Juridicos, distinguendi sunt à Jurispru- Juridici illi à Jurisperitis & dentibus & Jurisconsultis, nec invicem, Jurisconsaltis distinguendi. quod fieri folet ab imperitis, confundeadi. Jurisprudentes erant qui Juris peritiam callebant, iidem plane qui furisperiti; etiamfi nullum in Rep. Officium gererent. Jurisconsuln erant qui confulti Responsa ediderunt in Lege valitura, seu Principis Autoritate, ut ab Augusto ad Hadrianum; feu legibus Reip. ut ante Augustum, & post Hadrianum, usque ad Alexandrum Severum. Juridicus longe major erat, qui fus dicere poterat, ut COSS. & Pratores, fed fine fascibus, qui erant Pratoriorum pariter atque Consularium infignia. Nempe qui Juris habebat dictionem, potuit, ut Prator, verba juris pronunciare folennia, Do, DICO, ADDICO. Poterat, ut Prætor, dare Judices, & Tutores, & plane eadem omnia facere quæ Præter, fine Præteris, ut dixi, infignibus, fascibus aut Lictoribus. Proinde præfectus Alexandrinis, quod veteri forte

4

15

eer

i-

eui

ab

Co.

CC

10-1a-

0-

raion

In-

olvi-

Ro-

ien.

um

ad

ofce

ridi-

bla-

ridi-

one.

clo

539

e Eclog. Porphyrog. de Leg. p 429.

Sibyllina proditum ferretur, magno Reip, malo cessurum, si cum Imperio Romani Agyptum adiiffent. Meminit hujus Oraculi Cicero, & Dio, h Pollio. Missus itaque fine fascibus, lictoribuso Furidicus, cæteroqui illis par qui lictores habuerant & fasces, metum nullum fecit, ne forte 0. raculum videretur impleri. Sic & Juridicos potins quam consulares Italia præfecit Marcus, quod nullam imminutæ libertatis vel speciem faceret, aut redactæ in Provinciam Italia Juridicus; facere tamen videretur cum fascibus lictoribusq; Consularis.

Silet porro Dio quos Magistratus XII. Juridicis suc- in Juridicorum locum suffecerit Maceffere forte crinus. Ego Correctores fuffectos exi-Correctores. stimo: Proximi certe illis tempo. ribus Correctorum meminerunt Autores, & quidem in Italia. Meminit i Papinianus ante tempora Macrini Officii tamen Correctorum. Meminit & k Hermogenianus discipulus Papiniani, idem proculdubio cum nostro Hermogene cujus Confilis ufum legimus 1 Alexandrum Imperatorem, ealdemque causas Correctoribus affignat de quibus P. vrb. Praf. Prat. Consules aut Pratores, cæterique Rome cognoscerent. Et quidem Correctorem Italia totius Tetricum ab Aureliano factum dicit " Trebellius Pollio, Correctorem faltem Lucania Vopiscus, Victor uterque, & Eutropius.

Erant proculdubio & alia quoq; of-In Disciplina etiam militari ficia Imperii multa, quæ novavit Hamulta novavit drianus. Sed desunt bona illorum temetiam militari multa novavit porum monumenta quibus probemus Hadrianus, vere illas intulisse mutationes, quas intulit, Ha-

27

li li.

b Poll. trig. Tyr. N. 22. f Cicer. Fam. I. Ep. 7. g Dio. 1. 39. l Vit. Alexand. c. 68. i Papinian. in Dig. I. 18.20. k 16. n. 10. m Poll. trig. Tyr. n. 24. drianum.

nalo

adi-

Dio.

ufve

oue-

tius

ret.

e ta-

atus Ma-

exi-

npodem

pora

pro-

is u-

lem-

Urb.

ome

otius

ellius

ider

; Of-

Ha-

tem-

emus

Ha-

. #. 22. c. 68.

anum.

drianum. Constitutiones Augusti habemus in Dione, in Strabone, in Suetonio, in Tacito. Et multa nova Officia in nostris legimus Codicibus & Pandedis, quorum origines è paucis quæ habemus Antiquitatis ruderibus eruere non possumus,quo-, rum aliqua Hadriano forte tribuenda funt. Sed nimis operosum esset, in tanta monumentorum incertitudine, si singula percurramus. Sed & in Officiis Palatinis multa agnoscit ab Hadriano novata Victor Epitomator. Nempe in Militia non armata, ut pro recentiorum more loquamur, cum castra appellaretur ipsum Imperatoris Palatium, & Officia adeo omnia Palatina verbis denotarentur Castrensibus. Hic enim Officia illa publica & Palatina Militia Officiis opponuntur, armata nimirum illius, uti diximus. Et quidem multa legimus vocabula nova, & ab Augusti disciplina aliena, in utraque hac militia, quorum aliqua attigerint fortasse tempora Hadriani. Draconum usus in signis Romanorum, non aliunde fortasse quam à Daas acceptus est, nuper à Trajano devictis, vel etiam à Parthis. Certe præter Historicos, etiam columna Trajani vexilla Dacorum serpentum infiguibus ornata repræfentat. Quod maxime conveniet temporibus Hadriani qui Trajano proxime successit. Et quidem prætenturas limitaneas illas munitissimas, quales descripsimus in nostra Dissertatione de Ripa Striga Lactantii, primus induxisse videtur Hadrianus. Sic enim noster de eo Spartianus: Per ea tempora, & alias frequenter, in plurimis locis in quibus Barbari non fluminibus, sed limitibus dividuntur, stipitibus magnis in modum mura-

lis sepis funditus jactis atque connexis, Barbaros se-

n Spart. Adr. c. 12.

paravit. Nondum itaque ubi flumina erant, alii erant præter flumina agrorum limites : & qui erant ubi deessent fluvii, limites, non munimenti, sed distinctionis causa introducti funt, quales legimus in Autoribus Gromaticis, qui scripsere de limitibus Agrorum. Hadrianus munivit, & vallis arcibufque tutatus est, & prasidiis fortasse Ducibusque limitaneis, quæ omnia pendebant ex hisce limitum munimentis. Et quidem primus ille murum in nostra duxit Britannia præsidiis limitaneis muniendum. Ita mutata est disciplina fere universa castrenso. Nam præter milites Prætorianas qui Castra Pratoria habebant prope Vitem gentium Dominam, aut ubi iple verfaretur Imperator; aliæ legiones deinceps onnes in his agebant prasidiis limitaneis, & disciplina huic tutelæ congrua. Et quidem multa ab Hadriano in disciplina militari constituta, ipse collegit o Spartianus, scripsitque ipse Hadrianus de eo Argumento Libros à Vegetio memoratos. Sic itaque inutiles erant pleræque decefforum Hadriani Leges quæ in Codices referrentur, inutilia pleraque antiquiorum Jurisprudentum Re-(pon/a, quæ multa tradiderant de moribus jam abolitis, pauca de receptis atque etiamnum vigentibus, was a

XIV. ... Quod vero ad Pandectas attinet, cur Cur nulla Junullum locum in illis habuerint furifconfultorum Responsa recit periores Hadriano Juris consulti, & aliam tentur in Par- quoque habemus è P Pandedis ratiodectis Hadri-Ante tempora Augusti qui fano antiquiorum, aut re duciam studiorum suorum habebant, concentiorum A- fulentibus respondebant, neque Respondere lexandro.

Sa utique signata dabant: sed plerunque Judicibus ipfi scribebant, aut testabantur qui il;

9 Spart: Adr. c. 11. p Pomponius Dig. I. tit. II. 1.2.

alii

nt. fed

nus bus

que

ta-

nutra

ım. ifis.

to-

ım,

nes

ezs,

em tu-

10-

10ef-

ur, Re-

am vi-

cur

fu-

am

10-

fi-

onbon-

un-

i il-

los

omoi.

los confulebant. Primus Augustus, ut major juris autoritate haberetur, constituit ut ex Autoritate ejus responderent, & ex illo tempore peti hoc pro beneficio capit. Et ideo (inquit Pomponius) optimus Princeps Hadrianus, cum ab eo viri Prætorii peterent, ut sibi liceret respondere : rescripsit eis hoc non peti, sed præstari solere: & ideo, si quis fiduciam sui baberet, delectari se, Populo ad respondendum se prapararet. Ita Pomponius. Itaque Jurisconsultis potestatem, qualem sub libera habuerant Rep. primus ademerat Augustus, ne aliter quam è sua Autoritate responderent. Ultra progressurus erat laligula, qui, quasi omnem eorum usum aboliturus, sæpe jactavit, 9 Se, mehercle, effecturum ne quid respondere possent præter eum. Id nimirum se effecturum minatus eft, ut ne quidem Imperatorum nomine responderent Jurisconsulti, sed ut soli de Jure consulerentur Imperatores, & proprio etiam nomine atque Autoritate consulti responderent. Sic enim Jurisconsultis locus nullus futurus erat. Id cum vehementur improbaret 'Macrinus, in contrarium, ut fieri solet, propendebat extremum, fic quidem ille ut veterum Principum Rescripta omnia sublaturus fuerit, ut Jure, non Rescriptis, ageretur, nefas esse dicens Leges videri Commodi & Caracalla & hominum Imperitorum voluntates. Mediam quandam viam tenuit Alexander Princeps prudentissimus, ut & Principibus suum, & suum mihilominus Jus effet Jurisconsultis. Negotia enim & causas prius à Scriniorum principibus, & doctissimis Juri (peritis & sibi fidelibus, quorum primus tune Ulpianus fuit, trastari ordinarique, atque ita referri ad se præcepit. Nec ullam constitutionem sancivit

² Sucton. Calig. c. 34. r Vit. Macrin. c. 13. f Vit. Alex. c. 15.

fine Viginti Jurisperitis & doctissimis at Sapientibus viris, il demque difertiffimis non minus quinquaginta. ut non minus in confilio effent sententia quam Senatusconsultum conficerent. Et id quidem, ita ut iretur per sententias singulorum, ac feriberetur quod quisque dixiset, dato tamen spatio ad disquirendum cogitandumque priufquam dicerent, ne incogitati dicere cogerentur de rebus ingentibus. Fuit praterea (inquit noster) illi consuetudo, ut si de Jure aut de negotiis tractaret, folos doctos & difertos adhiberet : fi vero de re militari, milites veteres & senes ac bene meritos, & locorum peritos ac bellorum & castrorum, & omnes literatos, & maxime eos qui historiam norant. Ita factum ut Leges Alexandri eædem & Senatufconsulta, & Responsa Jurisprudentum essent accuratissima, nec ulla deinceps legamus in Pandedis Responsa Jurisconsultorum Alexandro juniorum. Jam enim coaluerant cum ipsis Principum Edica. Et tamen vim eandem, quam antea, obtinebant fuperiorum Principum Reseripta, & Jurisconsultorum Responsa, non quidem omnia, sed que per libera Resp. Leges erant omnium maxime legitima, qua quidem initium à nostro accipiebant Hadriano. Ita nimirum quod Jurisconsultis liberam Respondendi facultatem primus indulserit Hadrianus. Libellis enim ne quidem Trajanum respondisse testem habemus, in Macrini vita " Capitolinum, ne ad alias (inquit) causas facta præferrentur, qua ad gratiam composita viderentur. Inde intelligimus quam vim habuerint, & quam fuerint æqua, Jurisconsultorum, illa Responsa, & cur etiam fuerint Trajani Edica tam pauca, si forte ulla, in juniorum Codices referenda.

10

ne

t 1b. c. 16. w Vit. Macrin.c. 13.

Porro tempus quo ad Leges hasce se Ouo tempore totum accinxit Hadrianus, ex antiqui- hac conflituore discimus Schotti Victore, nempe erit Hadria-Pace ad Orientem composita, postquam nus. fuisset Romam regressus. Quo tempore contigerit reditus ille, infra patefaciemus ubi ad ejus Itinerarium pervenerimus. Pax illa erat cum Parthis, à quibus * Bellum cum immineret, solo illud alloquio repressit Hadrianus. Certe post Consulatum Anton m Fit qui in annum incidit cxxm, primis ille Italia Consularibus ab Hadriano accensitus est. Post Consulatum omen Imperii factum narrat Spartianus, ut proinde non statim à Consulatu in Provinciam Proconful profectus fuerit. Imo post illum etiam Proconsulatum in confiliis 2 Hadriani Rome frequens vixit, de omnibus quibus Hadrianus consulebat, mitiorem sententiam semper oftendens. Hoc tempore Confularem factum verisimile est, quo nempe Hadrianus ab Oriente reversus jam Rome effet frequens. Quod certe ante an. 2 cxxIIm. fieri vix potuit. Militiam tamen antea in Germama exercuerit Hadrianus, & militaria fortasse Officia constituerit à Vidore memorata, & Libros quoque illos de re Militari scripserit quorum meminit Vegetius. Tunc ille Legum Emendationes fortaffe coeperit. Sed anno Imperii xvo. Æræ nostræ cxxxII°. Perpetuum Edicum à Salvio Juliano conditum in Chron. Eusebiano Latino tradit Hieronymus. Si quidem de Anno Autorem habuerit, nec temere hoc, ut & alia pleraque, certo anno affignaverit. Nec quicquam fane video quod obster quo minus hoc verum esse possit.

m

n, ta

x Spart. Adr. c. 12. y Vit. Pii. c. 2. 2 16. c. 3. a Diff ad Iren.

Prælectio X. ad Spartiani Hadrian. MAII. 8. 1691.

Duran Same a many dimensional

De Quæstura Hadriani, deque Quæsturæ obeundæ tempore legitimo.

Solebant Principes sua recitare e Scriptis per Quæstorem 6. I. Mos recitandi illis temporibus frequentissimus. 5. II. Alia multa, illis temporibus, præter rem Nu-mariam, administrata per Quæstores, S. III. Quæstores omnes Senatores. S. IV. Quæstores nonnulli Plebeii, nec id tamen obstat quo minus fuerint Senatores. S. V. Cur Candidati Principis appellentur illi Quæftores. §. VI. Hanc ipsam Candidati Principis Quæsturam obiit Hadrianus. S. VII. Ætas Quaftura annus XXV us. S. VIII. Ætas togæ virilis, apud Romanos, eadem cum ætate Tyrocinii. 6. IX. Eodem anno togam virilem acceperunt, & Militiam inierunt Augusti nepotes, Caius & Lucius. S. X. Serius Caligula, final & togam Virilen fumfit, & barbam pofint. 6. XI. Decem stipendia per Leges necessaria a Tyrochio ad Questuram. § XII. Militibus gregariis plana stipendia necessaria ad Veteranorum emerita, quam Nobilioribus ad honores capeffer-Quæsturam itaque Ætatis anno XXIV? dos. S. XIII. absoluto obire poterant, per Leges, Romani. S. XIV.

Spartian. Adrian. c. 3.

cipesiua recitare è Scriptis per Quefro-

relectio

Væsturam gessit Trajano quater & Articuleio Confulibus.] Quis storum Romanorum non unum Alii enim erant Urbani, erat genus. alii in Provincias missi, alii quos proprio quodam nomine Candidatas Principis appel-

lat

Quæstura Hadr. ætasque Quastura legitima. 363 lat a Ulpianus. Postremorum proprium illud erat officium libris Principum vacare, Epistolis nimirum in Senatu recitandis, eodem teste Ulpiano, ipso nimirum absente Principe. Ita scilicet de filiz Juliæ moribus impudicissimis absens Augustus, libello per Quastorem recitato, notum Senatui fecit, Autore b Suetonio. Ita c Tacitus: Oratio (inquit) Principis per Quastorem ejus audita est. Sic Titus Patris Vespasiani d Orationes iu Senatu recitavit etiam Quaftoris (inquit) vice. Suetonius. Mutavit hunc morem paulisper e Nero qui Orationes ad Senatum misas, præterito Quæstoris Officio, per Consulem plerunque recitabat. Videmus itaque tam Epistolarum, quam Orationum recitandarum officium, penes hunc fuisse Questorem; seu potius easdem suisse Epistolas Ulpiani cum Taciti & Suetonii Orationibus. Epistolæ nimirum erant qua missa erant ab Imperatore absente ad Senatum, non autem ab eodem ore tenus, & prasente, pronunciatæ; Orationes autem qua Imperatoris Senatum alloquentis Personam repræsentabant. Recitatio autem illa erat è Scriptis. Certe Augustus f neque in Senatu, neque apud Populum, neque apud Milites, locutus est unquam nifi meditata & composita Oratione, quamvis non deficeretur ad subita extemporali facultate. Ac ne periculum memoriæ adiret, aut in ediscendo tempus absumeret, instituisse recitare omnia dicit Suctonius. Sermones quoque cum singulis, etiam cum Livia sua graviores, non nisi in Scriptis, & e libello habebat, ne plus (inquit) minusque loqueretur ex tempore. Imo filiam neptes que ita instituit ut vetaret loqui aut agere quidquam nisi propalam & quod in diurnos Commenta-

1-

T

-

m

ii,

)-

lat

a Ulp. Dig. 1. tit. 13. n. 1. b. Sueton. Aug. 65. c Tacit. Ann. XVI. d Suet. Tit. c. 6. e Suet. Nor. c. 15. f Sueton. Aug. 84.

rios referretur, teste & Suetonio. Quo minus miremur si ipse sibi in officio publico constitutus hunc morem imposuerit. Inde intelligimus unde habuerit Die Orationem Augusti illam de maritandis Ordinibus, unde & Colloquium illud cum Livia de Ordinanda Republica, vitandisque in posterum infidiatoribus; Nec illum hæc è proprio confinxisse ingenio, ut solent alii Historici, aut ab aliis Sophistis conficta accepisse, sed ex ipsius Augusti scripto jam conceptis Orationibus. Quod certe ut sciatis plurimum interest. Legum enim vim habebant, in disciplina Romana, non Sophistarum illæ, sed Augustorum Principum, Orationes, ut è plurimis Pandestarum locis constat, in Erarium proinde, ut reliquæ solebant Leges, referendæ. Nihil itaque Sophistis, nihil recitaturis Quastoribus, nihil extemporali Principis ipsius facultati permittendum erat, cum ex Orationum illarum fingulis, levissimisque sæpe apicibus vitæ Romanorum Civium fortunæque penderent.

Mos recitandi illis tempori - tus frequentifimus.

Prudèntiffime itaque Augustus ita fibi à rerum novitate temperandum statuit, ut ne quidem verborum delectum extemporali sua facultati permitteret.

Sed otium ediscendi tantis occupationibus gravato sepe erat nullum. Proinde alios adhibuit recitatores, in Senatu illos quos dixi h Quastores, ad Populum Pracones, eosdem fortasse quoties alloqueretur exercitus. Jam enim erant in usu frequentissimo illæ è Scriptis recitationes. Recitantes iple audivit Augustus carmina & historias, & Orationes & Dialogos. Etiam libros totos & Senatui recitavit, & populo notos per Edictum sepe fecit, teste i Suetonio.

70195

Imo ipse k nonnulla in cœtu familiarium, velut in Auditorio, recitavit. Tum erant etiam affidua recitandi illa è Scriptis exercitia, tantoque studio & labore exculta, ut non minori fortaffe gratia recitarent quam fi edidiciffent memoriter. Dabant operam phonascis, liquido plasmate guttur colluebant, magno fragore subsellia tundebant, ut vehementiam illam dicendi, quam tantopere celebrant Oratbres, affequerentur, & quidem audientibus fummis dicendi artificibus, monituris etiam fi quid minus apte, aut præter decorum, extulissent. Ita factum ut ne quidem opus effet ut Orationes fuas, feu Principes ipfi, feu etiam recitaturi Que stores, memoriter ediscerent. Et vero alienum videri potuit à Majestate, si ipsi perpetuo recitarent, & vocis etiam infirmitate laborantibus necessarium erat ut alii, eorum vice, sufficerentur. Sic enim in privatis quoque recitationibus, si voci aut lateribus diffiderent Autores, Lectorum fæpe, feu Anagnostarum, usum adhibebant.

Ita consentaneum erat ut recitandi vices aliis delegarent Principes Augusti. Sed cur (inquietis) Quastroribus? cur illis præsertim operam adeo à Quastura alienam? Sed non à quastu, sed ab Inquisitione potius, Qua-

1-

m

t.

to

0-

0-

ie-

n-

ole 8

& nio.

mo

III.
Alia multa, illistemporibus,
præter rem
numariam, administrata per
Quæstores.

stores, quasi Quasitores, appellati sunt, nec rem numariam duntaxat, sed & alia quoque satis aliena à re numaria officia obibant. Jus dixit Quastor, etiam in Provinciis, ut è Suetonii Casare intelligimus, mandatu scilicet Pratoris qui Provinciam sortitus suerat. Quastorum Collegium pro m Stratura viarum, in vita Cloudii, apud eundem

k 1b. c. 85. I Sucton Caf.c. 7. m Suct. Claud. 24.

legimus Suetonium. Erat, fateor, Ærarii cura olim penes Quastores. Nec tamen id perpetuo. Transtulitillam " Augustus à Quastoribus Urbanis ad Pratorios, Pratore(ve, quam reddidit postea Quastoribus Claudius. Tenuerant etiam illam, ante Quastores. Sublati à Cæsare P Ærarii Tribuni. Missis in Provincias cum Imperio, i. e. cum Jure gladii, Prafidibus, seu Consulibus, seu Pratoribus, Quastores comites addidere Romani. Sic quidem illos, ut munera Prasidis pleraque, tam Civilia quam Militaria, mandatu tamen ipfius exequerentur. Utrorumque munerum à Quastoribus præstitorum in libera etiam Rep. habemus exempla. Quod autem miffis cum Imperio in Provincias ducibus concessum legimus, quidni dicamus ipsis concessum Imperatoribus? Ita consentaneum erat ut & ipsis fuerint, qui vices absentium supplerent, vicarii Quaftores.

Sed vero alia erat, ni fallor, & præ-Qualtores cipua, ut puto, ratio quod res in Seomnes Senatonaculo gerendæ non utique per alios gerendæ effent, præterquam Senatores. Ita certe videmus, cum recitaretur in Senatu Testamentum 4 Augusti, ne quidem admissos fuisse alios Testamenti, quam Ordinis Senatorii signatores. Multo itaque minus admittendi ad munus in Senatu perpetuum. Et quidem Quastores hosce Principis Condidatas locum in Senatu, in quo recitabant, habuisse facile concedunt Jurisperiti. Dubitant tamen nonnulli idne Juris habuerint Quaftores alii Urbani atque Provinciales. Sed ratio nulla est cur iisdem Populi creati Comitiis, iisdemq; suffragiis, Jus tamen aliud atque aliud habuerint. Nec vero

P

n Suet. Aug. 36. o Suet. Claud. 24. p Suet. Cuf. 41. q Suet. ib. c. 23.

Quæstura Hadr. ætasque Quastura legitima. 367

Autores qui locum Quastoribus in Senatu concedunt, de proprio aliquo Questorum genere loquantur, sed de Questoribus in universum. Ita certe Pratores, Adiles, Quafteres minoribus Reip! Magifratibus opponit in Julio Suetonius. Cur illud. queso, ni fuissent omnes Senaturir? Sic etiam in Principum virorumque infignium honoribus Que furas fæpe legimus Drbanas Provinciale que, alias certe ab his Principalitationalidatorum, de quibus agimus Quafturity quartamen viam fimiliter straverint ad ad honores alios Eurales, Adiliti, Pratura, Confulatus, non proculdubio straturæ ni fuissent & ipla quoque Senatoria: Sic & Quaftorios viros ab aliis Questuris appellatos legimus, ad eandem plane formam qua & Pratorii & Consulares appellati funt. Legimus & munera Questoria, & ornamenta Quaftoria, proculdubio in imaginibus repræsentari solita. Equitibus superiores, qui nullos habebant, præterquam ab Equo publico, tieulos, oporter viros illos fuisse Questorios. Nec munera ediderunt, aut jus Imaginum contulerunt honores ulli præterquam Senatorn. All and pod

Erroris occasionem accepere Juris- V. consulti ex Ulpiano, qui tam Plebeirs Quaftores quam Patritius communem tradit, &- beii, nec id tatate sua, fuisse Quasturam. Inde colligunt Quasturam illam saltem Plebei-

2.

2-

os

te

m

n-

2-

he-

192-

u-

ta-

lii

ur

us

ero uet.

res

quo minus fuerint Senatores. orum non utique fuisse Senatoriam. Ignari scilicet, jam din ante Ulpianum, communes omnibus Patritiis Plebeiisque fuisse summos omnes Reip. Magistratus. Jam olim Ædilitatem, Praturam, Confulatum, etiam Dictaturam, capessebant Plebeii. Proprius fuerat aliquantisper Plebeiorum

nonnulli Ple-

men obstat

r Suet. Jul. 41. / Suet. Dom. c. 4. t Suet. Claud. c. 28.

Tribunatus Plebis, nec suspectis de Patritia faction nis studio communicandus de Et tamen illum, din ante Ulpianum, invaferant Patritii, invaferant etiam fummi Principes, quos nemo certe Plebens accenfuerit. Nec locum jam dedit in Senatu genus fi aut atate, aut cenfu Senatorio deltitueretur. Sed ne cenfus quidem Senatorius, ni nomina corum in albo Senatorum à Censoribus fuissent recitata. Soli locum dedere gefti in Republica bonores, Dictatura (antequam illam decreto perpetuo aboleret M. Antonius) Confulatus, Pratura, Adilitas, Cenfura ipla arque Quastura, loco omnium novissimo. Sie quidem illi, ut locum quidem solum in Senatu darent, queni olim habuerant pueri quoque usque ad Papirium Pratextatum, Senatorii ; non autem Jus Juffragii aut sententia ferenda. Unde factum ut pro pedariis Senatoribus illos habeat Gelliu dum à Censore in Senatum admitterentur. Ettamen Patritios novos adlegit Cafar, * Suetonio telle, atque Tacito & Dione; adlegit & Augustus, teste 2 Dione; adlegit Vespasianus, teste Aurelio Victore. Sic quidem ille, ut cum ducentas ægerrime reperiffet, in mille gentes auxerit. In illum scilicet numerum excrevere gentes Patritia, cum initio centum duntaxat fuiffent fub Romulo Senatoru, qui cum ipsi Patres appellarentur, inde factumut eorum posteri Patritiorum nomen acceperint. Cui vero, inquietis, bono factæ ad Patritias gentes accessiones, si tamen nulli suerint Patritiorum proprii honores? Causam ipse prodit Dio, non bonorum causa, sed Sacrorum. Es The minor ? m reich avayuajoi (inquit) dei erai vopiiCorray. Erant nimirum Sacra aliqua publica quæ nisi à Patri-

A

lie

Po

fa S

Cull

run

cear

tion

u Gell. Noct. Att. L. III c. 18. x Suet. Caf. Jul. 41. y Tacit Ann. XI. 25. Dion. L. LII.

Quæftura Hadr. ætafque Quæfturæ legitima. 369 his rite peragi non possent. Sic enim hoc ipso Argumento honores curules aliquantisper fibivendicabant Patritii, quod Aufpicia nulla, præterquam apud Patritios legitima esse possent. Et quanquam honores ipsos ambierint, communesque tandem fecerint, Plebeii; Sacra tamen, quà fejungi poterant ab honoribus, Patritiis propria reliquerunt. Polluere enim Sacra, & piacu'um contrahe-. re, credebantur, pro receptis illorum temporum opinionibus, fiqui illegitimi ministri Sacra peregissent. Ita Virgines Vestales non nisi è nobilium filiabus capi folitæ. Et Carmina Sacularia, & in laudem b Cair Caligule, canebant pueri puelleque nobiles patrimi & matrimi, qui scilicet parentem utrumque haberent in vivis, quos Græci aupidahes appellare solebant, ne etiam adultorum Patritiorum propria Sacerdotia hic commemorem. Alios itaque, præterquam Sacerdotales, Reip. honores Patritiorum proprios nullos supponit, hoc in loco, coævus Ulpiano Dio.

C

u

ie

m

m

us

2-

e,

10.

e.

cet

tio

25,

ut

tes

um

101

ant tri-

acit.

tiil

, Sed cur (inquietis) Candidatos Prin-Cur Candidati cipis appellavit Ulpianus designatos li-Principis apbellis Principum recitandis in Senatu Quapellentur illi Quæstores. stores? Rationem puto è Suetonii Juho esse discendam. Populi nimirum Romani Magistratibus solebant accenseri Quastores, proinde Populi comitiis suffragiisque constituendi. Oppresla tamen Reip. libertate Julius Comitia (inquit Suetonius) cum Populo partitus est, ut, exceptis Consulatus competitoribus, de catero numero Candidatorum, pro parte dimidia, quos Populus vellet, pronunviarentur; pro parte altera, quos ipse edidisset. Bitionem autem illam, qualis fuerit, describunt

a Liv. VI. 41. & Suet. Cal. c. 16. c Suet. Jul. 41.

verba Suetonii proxime sequentia: Et edebat (inquit) per libellos circum tribus misos scriptura brevi. Casar Dictator illi tribui. Commendo vobis illum, & illum, ut vestro suffragio suam dignitatem teneant, Itaque & illi quoque libellatici Quaftores à Populo tamen in Comities Tributis constituendi erant. Sic tamen illi ut Commendationi illi refragari non fuerit Populo permissum. Intermissa deinde illa Populi Comitia, bellis, ut videtur, Civilibus, & Triumvirorum tyrannide, restituit Augustus, teste d Suetonio & Dione. VIIIº. nimirum fuo Confulatu, anno U. C. Varroniano DCCXXVIIIº. Ademit postea Populo Jus illud f Tiberius, transtulitque ad Senatum, eo ipso anno quo mortuus est Augustus, U. C. DCCLXVII°. Sed Consules fere dia mions, ws einer, the nemovias aute, pro suo arbitratu illum tradit fecisse g Dio. Reliquos autem à Confulatu Magistratus ad Senatum misit, quosdam à fe commendatos, quosdam etiam liberis Patrum (uffragiis permissos, quosdam etiam à Senatu ad Populum illius quoque suffragiis comprobandos. Hac Dio, in gestis anni DCCLXXXVI. Quam vero vim habuerit Tiberii illa commendatio, docet Tacitus, ut nempe quos Candidatos ille commendaverat, illi h fine repulsa & ambitu designarentur, five à Populo, seu etiam à Senatu. Tentavit Caius, Comitiorum more revocato, suffragia Populo reddere, teste Suetonio. Fecisse illum, quod tentavit, ne innuit quidem. Itaque à temporibus Tiberii Comitiorum Popularium Potestas ita penitus abrogata est, ut cum scriberet & Juvenalis (qui nostri initic scripsit Hadriani) jam nihil aliud haberet Po-

p

in

nat

d Suet. Aug. 40. e Dio L. 53. f Tacit. Ann. I. 15. g Dio L. LVIII. U. C. 785. b Tacit. ib. i Suet. Cal. c. 16. k Juven. Sat. X.

Quæftura Hade. ætafque Queftura legitima. 371 pulus quod curaret quam Panem & Circenfes. Senatus quidem Jura paulo erant longæviora. Sic etiam illa ut quæ, libera vigente Rep. seu Populum gerere oportuerit, seu Senatum; ea, jam oppressa, folus gesserit Senatus. Sed ne Senatui quidem constabat integra suffragii libertas. Quas equidem Provincias Populo Romano concesserant, suo arbitratu, Principes, illorum Magistratus non Populus tamen deligebat, sed Senatus, Proconsules nimirum, Prætores, Quæftores. Et tamen fiquos honorum illorum Candidatos commendassent Principes, repudiare illos ne quidem poterat Senatus. Id discimus è celebertimo SC. facto in gratiam Vespafiani, in quo Juris Imperatorii Prærogativæ plenissime describebantur. Sic enim ibi decernunt Patres: Utique quos Magistratum, Potestatem, Imperium, curationemve cujus rei petentes Senatui Populoque Rom. commendaverit; quibufque suffragationem suam dederit, promiserit, eorum Comitiis quibusque extra ordinem ratio habeatur. Ea nimirum erat Prarogativa Suffragii apud Tertullianum. Proinde fiquid, Autore Principe, ad Senatum fuiffet relatum, non liquit Senatui illud repudiare. Hoc certe intellexit Tiberius, cum illum qui mautore to Senatum fe adiisse dixerat, verba mutare, & pro Autore Suaforem dicere coegit. Sed vero de Prarogativa, itemque de Austoritate Nos alibi plura in " Cyprianicis. Illud certum, qui proprie fuissent Principis Candidati fic utique Senatui fuisse commendatos, ut non fuerint ab illo repudiandi. Sic itaque Quastores Principis Candidates appellatos intelligimus, ut cum alii Quaftura Candidati penes Se-natum fuissent, seu accipiendi viderentur seu etiam

I Tert. Apol. m Suet. Tib. 27. n Diff. Cypr. VIII. IX.

i-

te

n-

0-

ra-

0

L.

lus

rejiciendi; hos tamen Principis Candidatos neceffario oportuerit Senatum comprobare. Et quidem cum non Populi Romani Provinciis, ut reliqui, sed negotiis Palatinis, præsicerentur; proinde consentaneum visum est, ut ab ipso Princi-

pe deligerentur.
VII. Et quidem hanc ipsam Candidati

Hanc ipfam Candidati Principis Quasturam gessisse Hadrianum, Princip. Que- verba nostri Spartiani indicant proxisturam obiit me sequentia. In qua (inquit) cum Hadrianus. Orationem Imperatoris in Senatu agre-Stius pronuncians rifus effet, ufque ad summam peritiam & facundiam Latinis operam dedit : Summis nimirum recitationis illius, quam ea diximus ætate viguisse, artificibus. Quid hic manifestius quam recitandis in Senatu Trajani libellis nostrum vacasse Hadrianum? Et vero, præter loci majestatem, alia quoque erat propria Trajano ratio, cur recitandis in Senatu libellis alienam operam adhiberet. Erant fane plerique Trajani in Imperio decessores tam componendi, quam etiam recitandi, ipsi peritissimi. Longe alius erat Trajanus, quem P bonarum artium expertem agnoscit Dio. nayderas pier 20 (inquit) ακειδές, όση εν λόγοις, έ μετίσχε. Si itaque aliis Principibus utiles fuerint, Trajano certe necessarii erant tam qui Orationes ejus componerent, quam qui etiam in Senatu recitarent. Recte porro legi COS. posterioris nomen Articuleium, præter Editionem, qua usus est Salmasius, antiquislimam Mediolanensem, & proximam illi Venetam qua usus est Casaubonus, & Codicem quoque Palatinum & lapidem, firmat etiam Editio Veneta Egnatii.

o Spart. Adr. c. 3. p Dio. Xiphil.

Recte præterea monet Cafaubonus, VIII.

legitimum hunc fuisse Hadriano annum petendæ Quastura, ætatis nimirum xxv^m. Consulatum enim egit Tra-

janus IVm. cum collega Sex. Articuleio Pato anno Ær. nostræ ciº. Nec ante Jan. xxiv. annum atatis xxvm. absolvit Hadrianus. Hallucinatum enim jam agnoscunt Eruditi doctissimum 9 Paulum Manutium, cum pro lege Villia Annali, annum ætatis xxvIIm. Quastura legitimum existimaret. Sed vero annum atatis xxvm. Senatoribus constituit Macenas in celeberrima ejus ad Augustum Oratione de Rep. constituenda apud Dionem. Cum tamen primus in Senatum gradus, illis præsertim temporibus, quibus non natales, nec census etiam Senatorius, sed honores locum in Senatu dedere, fuerit Quastura. Occasionem dedisse Macenati videntur tempora illa, post oppressam Remp. licentissima, quibus Quasturam gesserat puer, qui postea togam sumpserit virilem. Etatem itaque illam Senatoriam omnino confentaneum est fuisse Quastoriam, & revocasse hac occasione Macenatem Legem veterem de atate Quæstoris Annalem. Puerum certe illum, & puerilem adeo atatem, in animo habuisse seu Macenatem, seu Dionem, indicant sequentia. Sic enim Argumentatur Macenas; cum ante illam atatem nemini propriorum bonorum administrationem concederent, turpe fore atque damnosum si iisdem tamen Reip. administrationem concessissent. Illo autem tempore, quo hæc loquutus fertur Mæcenas, ætas duntaxat Pueritiæ togæque Pratextatæ propriorum bonorum administratione inter-

⁹ Man. de leg. r Dio L. LII.

dicta est, si nostro sides, in Marci vita, Spartiano. Curatores enim lege Latoria, negat ille dari folitos, ante Marcum, adolescentibus, nisi propter la civiam aut dementiam; primum autem Marcum statuisse ut omnes adulti Curatores acciperent. etiam non redditis causis. Id si verum, jam liberam à Curatoribus, Macenatis tempore, bonorum administrationem, mentis compotes, nec prodigi (illos enim lascivorum nomine noster intellexit) habebant adolescentes. Ita puerilem illum duntaxat Questorem ratiocinio illo perstrinxerit Mecenas, & Quastorium proinde munus pro primo Senatus gradu habuerit. Dementium certe Adolescentum Curatores ne quidem anno Adolescentis xxv°. munere abiisse constat. Prodigorum tamen Curatoribus arctiorem fateor limitem effe potuisse, ut lasciviam illam adolescentia anno ætatis forte xxvo. concluferint. Intra illum fiquis adolescentem detulisset, bonis erat, levioribus etiam de causis (aliquas enim reddendas verba nostri modo prolata demonstrant) interdicendus, &, pro legis Latoria præscripto, Curator imponendus. Ultra illam atatem, fi quid peccasset juvenis, jam suo peccaturum periculo, nec locum deinde ullum habuerit Lex Latoria. Sic fieri potuit ante Marcum. Postea nullos limites legimus quibus Prodigi curatio fuerit absolvenda, ni adolescens ad bonam frugem rediisset. Et sane aliquam de prudentia Adolescentis in propriorum bonorum administratione suspicionem necessario supponit ratiocinatio illa Macenatis, si tamen temporis decorum in ea observarit Dio, quem sub initio Commodi Senatorem nupera illa Marci Constitutio

Quæstura Hadr. ætasque Quæsturæ legitima. 375 latere vix potnit. Recte itaque Quæsturæ ætatem,

primi nimirum honoris Senatorii, ex etate illa

Senatoria colligimus.

Sic porro Hadrianus Quæsturam xxv°. atatis anno adeptus est ut eo Ætas togæ virilis, apud Roipso ætatis anno labente Quæsturam manos, eadem non petierit modo, verum etiam gefcum ætate tyferit, locumque adeo in Senatu capefsiverit, primis nimirum anni xxvi. Kal. Januariis. Id quoque recte, & pro Lege veterum Annali. Jam lupra vidimus togæ virilis fumendæ tempus ab anno demum atatis xivo. absoluto coepisse; inde virilia Reip. munera adolescentes virili nimirum indutos toga suscepisse, in quibus & militiam, quod ipsum vidimus fecisse & nostrum quoque Hadrianum. Sic autem invicem connecti folebant toga virilis tempus & militia ineunda, ut tirocinium à toga ipsa virili arcessere soleant Scriptores accuratissimi. Sic in Caligula vita Suetonius: ' Uno (inquit) atque eodem die togam sumpsit, barbamque posuit, sine ullo honore, qualis contigerat tyrocinio fratrum ejus. Quid hic manifestius quam toga sumpta tempus idem etiam fuisse tempus tirocinii? Idem & ex alio quoque loco constat quo nos retulit idem Suetonius, de fratrum Caligula Neronis & Drust tirocinio. " Neronem (inquit idem) & Drusum P. C. commendavit, diemque utriusque tirocinii, congiario plebi dato, celebravit. Hinc quoque liquet, fi cum priori loco conferatur, fratribus Caligulæ Neroni & Druso, pariter ac ipsi Caligula, eundem suisse toga sumtæ diem atque tirocinii. Quod certe de majore fratre Nerone confirmat etiam Tacitus in hæc verba:

* Additur Pontificatus, & quo primum die forum in gressus est, congiarium Plebi, admodum lata, quod Germanici stirpem jam puberem adspiciebat. Habemus hoc loco ipíum illud, de quo fuerat locutus Suetonius, congiarium. Nec alio habemus die quam pubertatis, quam repetunt Romana Leges in maribus ab anno demum atatis xIvo. Non alio, inquam, quam quo forum ingressus est ipse Nero, quod ipso toga virilis die fieri solitum docet Liphus. Toga scilicet virilis die adolescentem pater proximique primum in forum, tum deinde in Capitolium deducere folebant, testibus Valerio Maximo, 2 Plutarcho & 2 Suetonio. Sed & alia quoque illa nota Suetonii de Congiario dato die tirocinii, ea quoque in diem virilis toga accuratissime convenit. Sic enim scribit de Nerone Suetonius: Deductus in forum tiro Populo congiarium, militi donativum proposuit. Ne vero id miremur in Principibus, in toge fumendæ folennibus, erant etiam privatis suæ quoque, teste Plinio juniore, liberalitates: 'Quo (inquit) virilem togam (umunt, vel nuptias faciunt, vel ineunt Magistratum, solent totam bulen, atque etiam e plebe non exiguum numerum vocare, binofque vel fingulos dare.

Sed & ante illos Germanici liberos, Eodem anno togam virilem acceperunt, & militiam inierum Augusti nepotes Caius ac Lucius.

Sed & ante illos Germanici liberos, idem factum in Augusti nepotibus tuterque militia tirocinium. Sic enim de Suetonius: Duodecimum (inquit de Augusto) magno, id est Septemdetim annorum intervallo, & rursus tertium de cimum biennio post ultro petiit ut Caium & Lucium se

z Tacit. Ann. 111. 29. y Val. M. x. V. 4. z Plut. Beut. a Suet. Aug. 26. Tib. 15. Appian. C. vil. IV. Apul. Ap. b Suet. Net. c. 7. f. Ep. L. X. Ep. 117. d Suet. Aug. c. 26.

d

fo

pa

Or

ce

te

Pa

85

Cap

Ga

XXX

ros

pra

alia

e.

Quæstura Hadr. ætasque Questura legitima. 377

lios amplissimo praditus Magistratu suo quemque tirocinio deduceret in forum. Illud biennium de mediis COSS. binis intelligendum est. Constituta
itaque tirocinio ineundo ætas eadem omnino su-

erit quæ & toga virili accipiendæ.

Quæ tamen ita intelligi nolim qua-

Serius Calignfi illo ipso anno togam Romani omnes la fimul & tovirilem sumserint, aut militiam iniegam virilem, fumfit, & barrint. Erat hoc plerumque penes arbam posuit. bitrium fumentium, quo citius cuperent tardiusve rebus gerendis admoveri. De Caio Caligula ita Suetonius: Inde vicesimo atatis anno accitus Capreas à Tiberio, uno atque eodem die togam sumsit, barbamque posuit. Sic enim locum repræsentabant Codices Torrentii. Vulgati pro Inde vicesimo reponunt una voce Undevicesimo, suffragante etiam Codice Salmafi. Neutri recte. Legendum enim, ni fallor, Inde uno & vicesimo. Vel forte, Inde unetvicesimo. Eam enim vocem usurpat Tacitus, qui Legionem unetvice simam aliquoties appellat. Quam vocem opinor in aliam notiorem, fignificationis tamen alienissimæ, undevicesimo, imperitum mutasse Librarium. Egit certe Caius annum ætatis, cum à Tiberio Caprens accerseretur, xxim. natus nimirum Augusti ultimo Patre Germanico & Fonteio COSS. teste eodem Suetonio, anni scilicet Æræ nostræ Christianæ XIII. Capreas autem accitus est, autore h Tacito, Servio Galba & L. Sulla COSS. Æræ nimirum nostræ XXXIIIi. Quod mirum est nondum observasse viros Eruditissimos Suetonii enarratores. præterea lectionem nostram nota illa temporis

n

S

it

n

e-

fi-

et.

7.

ras

alia ponenda barba. Lex certe nulla fuit, quod

e Suct. Cal. 10. f Tacit. Ann, I. 45.64. g ib. c. 8. b Ta-

fc

e

lu

de

Ta

100

de

ter

fp:

rec

tat

DU

ge

pete

ram

diti

tore

jani mer

gent

à pr

illi

ftim:

quan

folve

deing

quidem scimus, quæ tempus aliquod certum bar. bæ præcidendæ aslignaverit. Erat tamen in i more ut non ante annum ætatis xxim. præciderent. Id certe indicat Macrobius in Somnium Scipionis quo loco ait k ter Septenarium numerum requiri ad radendam barbam. Sed rari admodum erat Exempli Caligula illa sumenda toga pura mora. Nec propterea erit inutilis ad usus Chronologicos nostra illa de toga virilis tempore observatio. Potuit quis de Jure suo cedere ut serius, quam per Legem Annariam liceret, togam sumeret. Citius accipere non adeo facile potuit, nisi vema Legis impetra. ta. Nos de lege agimus, deque tempore ad honores capessendos legitimo. Lex enim proculdubio pro norma consuetudinis, ubi nihil in contrarium constat, habenda est. Nec facile quifquam, præsertim honoris avidus, vel primum honoris capessendi tempus erat prætermissurus. Nec facile rursus potuit antevertere, si præsertim fuisset privatus, nec spe ulla fretus Imperii; cum venia illa Legis, in hominibus privatis, fuerit ipla difficillima, nec facile concedi soleret quin fuerit verbis disertissimis à Scriptore memoranda. Caufæ enim rariores, quæque adeo à Lectore expectari non poterant, de illis monita Autorum else solent expressissima, quæ adeo, ubi desunt, pro more gesta, & legibus receptis, evenisse præsumendum est.

XII.

Decem stipendia per Leges necessaria à Tirocinio ad Quasturam.

Legitimo itaque militiæ ineunda tempore constituto; Quærendum insuper quot suerint Stipendia ad primu illos in Senatu honores Quastorios, per Leges, necessaria. Est enim id mani-

i Vid. Lipf. Excurf. ad Tacit. Ann. XIV. 15. k Macrob. in Sonn. Scip. L. I. e. 6. festum

Ouæstura Hadr. ætasque Quastura legitima. 379 festum, non aliter locum in Populo illo bellicoso natuisse in Senatum, quam per Militiam, nec alia fuiffe quam annua Militiæ illa ffipendia. Id discimus è Plutarcho in vita Cari Gracchi. Cum enim Graccho illi ab Adversariis objiceretur quod Quastor ipse COS. suum Orestem, ante tempus à Lege constitutum, in Sardinia reliquisset; fic illum ait se purgasse Plutarchus, esparevor pèr dudena ety, Two askov dena spardomerov ev avayuas αμιευων δε τω σρατηγώ Εξομεμενηκέναι πειετίαν, τη 10118 MET EVICUTEV ETTEVENDAN SISONT . Duo hic videmus defignari spatia, posterius aliud annuum Quastura in Provincia gerenda, aliud superius à tirocinio ad ipsam usque Quasturam. Quastura spatium Legi tribuit verbis quibus potuit expresfiffimis. Et decem quoque stipendia ad Quasturam requisita fuisse dicit ev avayxays. Illam necessitatem, jamdiu antea condita Lege Villia Annali, nulla prorsus est ratio cur aliunde quam à Lege illa oriundam existimemus. Et quidem cum petenda Quastura moram illam fuisse verba Gracchi sequentia ostendant; palam erit ad Questuram stipendia illa fuiffe necessaria.

Nec tamen hoc viderunt Viri eruditislimi Pliniani Panegyrici Elucidatores. Numeravit Plinius decem Trajani stipendia. Et recte. Quod tamen illi mirati funt, nempe intelligentes plures illi quam decem fluxisse à primo militiæ tirocinio annos, quos illi omnes stipendiis accensendos exi-

2.

0

n-

n-

nos

per

ni-

mt.

um

XIII. Militibus gregariis plura ftipendia necesfaria ad Veteranorum emerita, quam nobilioribus ad honores capelfendos.

stimabant. Stipendia enim xx, aut etiam nomunquam plura, necessaria erant antequam Veteranis lolveretur emeritum, qui etiam ipsi milites emeriti deinceps appellari solebant. Sic enim Veterani

tempus

tempus ex antiquiori aliquo Autore descripsit Suidas: Berepar & Ba Papajois à amonder me son Telas, Em einoquerian de groi edgador. Sic & in illa celeberrima Spurii Ligustini apud Livium Oratione, duplici fese nomine à delectu excusat ille Spurius, tam quod xxII. stipendia explevisser. bina nimirum fupra numerum legitimum; quam quod etiam annum ætatis absolvisset Lm. quam normam Missionis constituerat illud ipsum, de quo agebatur, Senatu(confultum. Satis nimirum & illud, pro rei exigentia, durum, cum ab anno demum xLvo. missionem concessisset Servius Tullius. Sufficiebat itaque harum rationum alterutra, seu numerus annorum legitimus, seu etiam Stipendiorum. Sic etiam vicena Stipendia meritis missionem rogarunt Legati tumultuantium, sub initium Tiberii Legionum m Germanici; Exauctorationem illis qui sena etiam dena stipendia fecis. fent; Sacramenti nimirum militaris remiffionem, vacationemque à munis militiæ, præterquam pugna, reliquis universis. Imo (ena dena stipendia meritis extorserunt Legiones absolutissimam militiæ missionem. Quod tamen ne deinceps sieret cavit " Tiberius, fore nimirum inquiens, ne par effet oneri ferundo Resp. ni vicesimo militiæ anno veterani dimitterentur. Inde enim factum ut missiones Veteranorum rarissimas fecerit Tiberius, ° e se nio nimirum mortem, e morte compendium captans, teste Suetonio. Proinde illos legimus in illis Le gionum Germanici seditionibus qui tricena, qui etiam quadragena stipendia fecissent. Ex illa tamen Tiberii concessione constat, civili quidem militiæ Legionariorum finem fuiffe legitimum in

I Liv. XLII. cap. 34. m Tacit. Ann. I. 36. n ib. c. 78. ost et. Tib. 48.

(

Di

di

de

ru

et

Ro

nis

for

tio

ur

fin

qu

an

lit

qu

ex pfi

Pro No

mi

am adl

ber

alia

greg

pecu

Fin Mil

Cuti

vel

Vete

pI è Con

è quo Dofit

eju/de

Ouæstura Hadr. ætasque Quastura legitima. 381 vice simis stipendiis, Pratoriana autem in stipendis decimis sextis. Sed vel inde constat non eafdem fuisse omnibus militiæ generibus stipendiorum leges. Imo diversis temporibus ipsa erant etiam diversissima. Satis enim erant sub Augulo Veteranis Civilibus stipendia sedecim, Pratoranis duodecim, ut è P Dione intelligimus. Quam formam habebant proculdubio ob oculos feditiosi illi sub Germanico, qui tamen illud etiam urgent, nullam fuisse rationem cur sua apud bostium fines militia minus laboriosa censeretur, quam fuerit illa Pratorianorum. Id fortaffe in animo noster habuit Hadrianus, qui tria in militia Civili stipendia facienda constituit priusquam quis in militiam Pratorianam effet admittendus, ut ex ineditis discimus Fragmentis 9 Dosithei qui scripsit sub Septimio Severo. Sic enim factum ut etiam Pratorianis unici duntaxat gratia fieret Stipendii. Non tamen interim viderunt Viri illi eruditiffimi aliam fuisse gregoriorum militum rationem, aliam nobilium qui locum quidem in Senatu nullum adhuc habebant, & tamen censum jam etiam haberent Senatorium, aut equestrem. Jura quidem alia Militiæ communia erant nobilioribus hisce atque gregariis militibus, Testamenti nimirum Militaris, peculii castrensis, vacationisque ab oneribus tutelaribus. Fines tamen erant militiæ longe discrepantissimi. Militiam enim inibant nobiliores illi qui Jus affecuti fuerant Imaginum, ut avitos in Rep. honores, vel etiam nonnunquam majores affequerentur. Veterani nunquam, quod quidem sciam, appella-

e-

ui

a· m

in

Su-

p Dio L. 54. p. 539. L. 55. 563. Ed. Leuncl. q Hæc Ego descripsis e Codice Vossiano, eodem nimirum illo qui olim fuerat Cl. Rumpsii, è quo Testimonia aliquoties in Opere de Usuris adduxit Salmasius. Dosithei autem nomen in hoc Codice nullum erat, quod in alio tamen ejusdem Operis exemplari fuisse testabatur ipse Vossius.

ti funt, nedum ut pramia captarent constituta Veteranis, non agros dividundos qui plebeierum erant hominum commoda, & à Tribunis Plebis, qui Plebis gratiam in libera Rep. affectabant, agitari folita, nedum emerita illa militaria, è fisco militari; pro Augusti, qui fiscum ipsum instituit, præcepto, militibus emeritis folyenda. Hæc foli milites gregarii aucupabantur, quibus honorum spem omnem præciderat census minime Senatorius. Sic itaque cum sedecim stipendia militibus etiam Legio-nariis, Pratorianis duodecim duntaxat præceperit Augustus; non est proinde quod miremur decem fuffeciffe ambiendis honoribus. Imo decem stipendia vetustissimus erat Militiæ 'limes. Postea induchum, ut necessitate Reip. exigente, xx stipendia imperare liceret, quæ tamen necessitas in Legem moremque versa est. Nobilibus autem ad honores Urbanos capessendos x stipendia necessaria fuisse testis est Polybius. Horum autem honorum Senatoriorum primum Quæsturam fuisse jam ostendimus. Quod vero gregaris militibus ftipendiorum numerum auxerint juniores Augusto Principes, in causa erat illud, quod modo observabamus è Suetonio, lucrum è præmiis Veteranorum. Ea cum in nobilioribus locum prorfus nullum habuerit, quibus non numi, fed honores deberentur emeritis; proinde non est quod stipendiorum numerum illis au-Etum suspicemur. Constat autem è nobilioribus illis fuisse Trajanum. Et quidem missionem è militia impetrasse ipsa Hadriani tutela ab eo gesta demonstrat, cum fuerit alioqui à tutelis excusandus fi Reip. causa abfuisset; & vero qui miles fuisset eum Reip. causa censerent abesse Iurisperiti,

r Lipf. Mil. Rom. L. I. Dialog. II.

Quæstura Hadr. ætasque Questure legitima. 3\$3 Demonstrat etiam quod è patria ejus Hispania illum in Germaniam acciverit Domitianus.

ta

m

uı

0-

1;

e-

i-

m

Sic

10-

rit

em

lia

lu-

dia

em

res

ffe

Se-

di-

in

um juiroauibus midedus ffet riti.

on-

Sic itaque anno atatis xxvo. labente XIV. Quæsturam i-Qualturam inire poterant ac gerere taque At. annobiles Romani. Toga enim xivo. anno XXIVo. no sumpta absoluto, fic x stipendia ab- absoluto obire poterant, per solverent anno etatis etiam xxIvo. Leges, Romaetiam absoluto. Ut nihil proinde deinceps obstiterit quo minus proximis Calendis Januariis quæ in annum ætatis xxvm. labentem inciderent, honorem illum gerere potuerint, & locum in Senatu capessere, anno atatis etiam xxvo. capessendum, ut noster fecit Hadrianus. Ita Duesturam undevice simo ætatis anno gessit, Velleio teste, Quinquennio nempe, quam per Leges licuit maturius, ut è Dione discimus ac " Tacito. Sic fuerit annus absolutus xxIVus. legitimus, quem attigit, quinquennio illo expleto, Tiberius. Sic notam præbebit Quæftura Chronologicam fatis accuratam, quoties de atate constat, & illud una conflat atate gestam esse legitima.

f Vell. Pat. L. II. t Dio 1.53. n Tacit. Ann. III.29.

Prælectio XI. ad Spartiani Hadrian.

Quo tempore Senatus Acta curaverit, Trajanumque ad Bellum Dacicum prius prosecutus fuerit Hadrianus. Itemque de prioribus quatuor Trajani titulis Imperatoriis.

Nonis Decembris Quæstores Magistratum incepisse ait Auctor Anonymus. Sed parum verisimiliter. §. I. Annuam faisse sub Imperatoribus Quæsturam veristmile non eft. S. II. Quod Senatus Acta curaverit Hadrianus, non erat id alienum ab Officio Quæsturæ. §. III. Que fuerint illa que in Acta Senatus referri solebant. §. IV. Cura Actorum potius Quæstorii erat, quam Quæstoris. §. V. Bellum Trajani Dacicum primum qui justo faciunt maturius. S. VI. Refelluntur. S. VII. Romanorum Principes summi omnes Imperatores appellati. S. VIII. Prænomen boc Imperatoris ut a Cognomine distinguendum sit. S. IX. Primum tamen titu hum Imperatorium in Principibus facit Prænomen illud Imperatoris. S. X. Trajanus Imp. II. de conetmtis, non Domitis, Dac is; Fine nimirum anni 98. S. XI. Imp. III. propter res gestas in Oriente a du-cibus, anno 101. vel 102. S. XII. Imp. IV. propter Bellum Dacicum In. fine anni CIII. finitum. S. XIII. Coepit bellum illud ante Octobrem anni Ci. S. XIV. Non certe diu ante initium Octobris. 6. XV. Priori boc

pre

qu

po

ten

bra

rib

ni g

rit

to a

Alla Senatus, Bel. Dac. I. Trajan. Imp. I, &c. 385

boc Bello victa, & præsidiis occupata, pars Daciæ maxima. S. XVI. Hoc e Dione, & coævis Trajano Testimoniis evincitur. S. XVII. Et e Pontis Danubiani tempore, quod Medium erat inter Bella Trajani Dacica. S. XVIII.

Spartian. Adrian. c. 3.

Ost Quasturam Acta Senatus cu-Nonis Decemravit, atque ad Bellum Dacicum br. Quaftoris Trajanum familiarius prosequutus Magistratum eft.] Pergo jam, Academici, in serie incoepiffe ait Anonymus. honorum ab Hadriano nostro gestorum. Sed parum ve-Prius tamen quam ad reliquos progrerifimiliter. diamur, disquirendum erit quamdiu gesserit hanc, de qua agimus, Quasturam; & quo demum tempore susceperit. Ut à posteriori Quæstione ordiamur, est sane locus observatione dignissimus, quem è veteri Grammatico Anonymo qui in Ciceronis Orationes commentatus est, produxit Andreas Morellus, è thesauro viri Maximi, & mihi nuper amiciffimi, Isaaci Vossii. Sic autem ille: Omnes cæteri Magistratus Kalendis Januariis procedebant, foli vero Quaftores Nonis Decembris. Utinam de Scriptoris atate constaret. Quanquam & illud incertum sit de suis loquatur, an potius de Ciceronis, quem enarrandum susceperat, temporibus. Nec enim procedere Nonis Decembris Quaftores dixit, sed processisse. Morem nimirum prateritum designavit, & à suorum temporum mo-Vereor omnino ne legitimo omribus alienum. ni Quaftorum apud Romanos usu junior ille fuerit Anonymus, nec è coava consuetudinis comperto u/u, fed ex antiquioribus Ciceronis Scholiastis sua compilarit. Aliter fuisset, diversum alium

Bb

ü

16-

il-

n-

ter

II.

a Morell. Spec. Tab. 5.

fuorum temporum Præturæ ineundæ morem faltem subindicasset. Et quidem multos habemus Scholiorum veterum compaginatores longe juniores. Tales funt plerique illi quos habemus, non modo juniorum nomina aperte candideque profitentes. Eustathii, Tzetzis, Demetrii Triclinii, ne & alios nominem innumeros, sed qui Anonymi habentur plerique, sed qui & Veterum nomina, & vere etiam. agnoscunt, multa tamen complectuntur ab alienis, & quidem juniorum, manibus addititia. Din est ex quo Eruditi questi sunt multa se in Servio doctissimo Virgilii Enarratore, & in Cornuto Persii, Servii nomine & Cornuti indignissima ob. servasse. Idem queruntur de Asconio Pediano, & Donati in Terentium commentario. Et quæ Didymi leguntur in Homerum Scholia, ea quanquam multa veri habeant Didymi, adeo tamen Didymi, iphus esse non possunt, ut ne quidem proximi à Didymi temporibus, compilatoris, qui Didymi Scholia excerpferit. Quod Didymum tertia plerunque Persona nominet, quem & nuempor appellat, quod illum præcipue farraginis hodierna Autor duxisset excerpendum, id hactenus à Do-Etis animadversum est. Nos illud potius impræsentiarum indicamus quod nondum illis animadversum ipsi observavimus, tam longe illum à veri Didymi temporibus abfuisse ut etiam Eustathium ipsum testem advocaverit. Il. E. v. 203. Et ne alium fuisse suspicemur Eustathium, hoc idem docet de voce "Adlw noster Thessalonicensis, non quidem hoc ipso in loco, sed superiori alio, quo tamen Lectorem hoc ipso in soco retulit, nempe Il. B. v. 87. Tam funt incerti temporis illa quæ ex his proferuntur Scholiastis. Itaque ex Anonymo hoc Scholiaste colligi nequit sueritne tempus

L

ex

in

pr

de effe

giff

tim

Ada Senatus. Bel. Dac. I. Trajan. Imp. I. &c. 387 tempus illud Quastura ineundæ temporibus Hadriani. Et fane ut vere illa scripsisset de temporibus Ciceronis Autorille, quicunque tandem is fuerit unde fua hauserit Excerptor Anonymus; mores tamen ævi Ciceroniani longe alios fecerant fecuti postea inter Ciceronem atque Hadrianum Imperatores. Nec fane ullum extare puto vel minimum vestigium sub Imperatoribus alio honorem iniisse tempore Quaftores quam quo cæteri inierint Senatorii Magistratus. Sed nec rationem ullam video cur Confulum Pratorumque ministri, & in Provinciarum fortitione College Quæstores, munus tamen alio tempore quam quo COSS. Pratoresque, quibus ministraturi essent, susceperint. Ut proinde mihi de Ciceronis etiam tempore suspectum sit Autoris hujus obscuri incertique testimonium- Non certe illis Decembris Nonis Quasturam noster inire potuit Hadrianus. Si superioris anni mense Decembri iniisset, quo licuit illi per Leges, ut vidimus, Annales, non utique hujus anni COSS. Quæsturam ejus tribuisset Spartianus. Sin horum COSS. Decembri iniisset; deesset, ut videbimus, spatium ad reliqua ejus, quæ polt Quæsturam munia obiit, obeunda. În Kalendario Sylvii à * Bollando edito ita legimus : X. Kal. Febr. Sen. leg. Quaftores Rome designantur. Ita quidem Seculo, quo scripsit exeunte Auctor ille, Quarto, sic etiam forsitan intelligendus ut Quastores in menses anni omnes, proximique anni Januarium uno illo die fuerint defignati, non tamen eodem illo quo defignati essent anno, sed sequenti, suo quique ordine, Magistratum inituri. Factum hoc die Senatus legitimi, nempe Senatusconsulto, cum jam Populi Ju-

i,

ni

e.

æ

0-

n-

ni-

m Zu-

33.

oc fis,

10,

fit,

oris que

tne

pus

^{*}Bolland. Praf. ad Act. Sanctor. p. 44.

ra omnia Comitiorumque ad Senatum devoluta effent. Hic ergo mos fi ætate etiam Hadriani obtinuerit, ut eodem, sequentis tamen anni, die Magistratum interint quo fuerint antea ad Magiftratum designati; ita primorum mensium anni Ci. Quasuram obire non potuit Hadrianus, X. nimirum Kalendas Februarias, qui nondum nimirum etatis annum xxivm. abfolverat, Quefura, uti vidimus, legitimum, natus nimirum ipse die sequenti ix. Kal. ejusdem mensis Februarii.

Annuam fuiffe fub Imperatoribus Quafuram verifimile non est.

Sed quocunque tandem tempore inierint, fieri tamen nequit ut iidem anno integro tenuerint, his nempe, de quibus loquimur, temporibus Imperatorum. Est quidem hoc, fateor, ma-

nifestius in COSS. quam in aliis quibuscunque Romanorum annuis honoribus. Principum placita incertissima non memoro, qui pro arbitrio Consulibus honorem abrogabant, aut alios tempore nondum elapso sufficiebant. Stata quoque COSS. tempora sub Rep. annua erant, sub Principibus, ut plurimum bimestria, nisi quod COSS. Ordinariis semestrem sæpe honorem prorogabant. Pratores equidem, Quastoresve certo mensium nu-mero conscriptos nullos legimus. Nec tamen annuum etiam illis honorem fuisse verisimile est. Certe Quastores pro anni partibus diversis diverfos etiam ipfos fuisse verisimillimum est. Ita fuisse suadet imprimis numerus Quastorum longe quam COSS. aut Pratorum major & enormiot. Sub Sylla etiam xx fuisse docet b Tacitus. Sub Imperatoribus nunc XL. nunc LXVII. fuisse testem habemus locupletiffimum Dionem. Plures certe

fe

bos

jai

Alla Senatus. Bel. Dac. I. Trajan. Imp. 1, &c. 389 fuisse verisimile est, non modo Consulbus verumetiam Consularibus. Erant enim & Pratoribus sui quoque Quaftores, & in una Provincia Proconfulari aut Pratoria plures Quaftoria. In Sicilia binas fuisse testatur Asconius Pedianus. Et fingulis COSS. anno U.C. 716. bini Quaftores affignati funt. Sed & in Urbe etiam ipfa varii tamen erant uno eodemque anno Quastores. Erant qui Erario præsiderent; Erant qui Ludis publicis; Erant Calaris, ut vidimus, Candidatt; erant qui etiam Senatus Ada curarent. Sed hæc munera tam invicem diversa esse fortasse poterant annua. Non item illud eorum qui Consulibus ipsis inservirent. Nec enim verifimile est bimestribus COSS. annuos fuisse Quastores. Sed nec etiam alias Quasturas fuisse annuas. Id enim operam dedere Principes qui primi COSS. bimestres induxerant, ut quo plures effent honorum Candidati, eo etiam plures suppeterent qui Candidatis distribuerentur, honores, Accedebat præterea magnus Senatorum numerus; primaria quidem Romule institutione centeni duntaxat. Addidit centum alios Tarquinius Priscus, qui minorum gentium Senatores appellati funt. Trecentos deinde primi fecere Consules. Postea sub Julio DCCCC erant, sub e Augusto plusquam M, & cum ab eo ad priftinam formam redigerentur, quam nimirum habuerant ante Bellum Civile, adhuc DC. Nec tamen satis erant ad locum in Senatu, fine Principis fingulari favore, capessendum, seu gens Patritia aut Senatoria, seu atas, seu census Senatori præstitutus nisi per honores. Et vero honor omnium primus, & prima adeo in Senatum janua ea erat, quam diximus, Quastura. Sicquidem

m

te

(Te

c. Liv. L. I. c. 35. d Liv. L. II. c. 1. Suet. Aug. 34.

illa ut in coævis Hadriano virorum Illustrium vitis, quas raras admodum habemus, fine honorum gradibus & Catalogis, legamus equidem qui honores fummos per saltum fine aliis honoribus medis adepti fuerint, paucos tamen, si forte ullos, qui omissa Quastura ad honores Quastura superiores ascenderint.

non erat idalienum ab officio Quastura,

Itaque paucos admodum, fi forte, Quod Senatus
Acta curaverit Hadrianus, drianus. Quæsturam autem illam candidatam recitandis illis, quos diximus, Trajani libellis impendit atque Orationibus. Deinde Acta Senatus illum cu-

ravise noster ait Spartianus. Sed nec illud alienum ab officio nupero Quastura, Senatuseonsulta olim custodiebant Tribuni plebis, & Ædiles, Curules isli proculdubio atque Senatorii. Cum emin Senatusconsultis illis teneretur non motto qui decreverat Senatus, sed Populus quoque quorum nomine non intercefferant, quo minus decernerentur, Tribuni; proinde consentaneum erat ut utrique Ordini ne deessent Originalium fidi, & à fuspicione alieni, custodes. Nempe Tabulis aneis inscribi solebant Senatusconsulta, qua tamen vim nullam obtinebant dum ad Ararium deferrentur, ibique omnibus consulenda prostarent. Erafu cura variis temporibus erat & ipsa varia. Hanc curam cum ministris demandarent Tribuni Plebis & Adiles ad Quaftores transtulit Augustus, teste Dione. Postea præsectos à Senatu eligendos idem indulfit Augustus. Claudius rursus Quaftores impofuit. Sed deerat robur atatis (inquit & Tacitus) eum primum Magistratum capessentibus. Igitur Nero Pra-

li fi

tı

72

re

re

Ada Senatus. Bel. Dac. I. Trajan. Imp. I, &c. 391 tura perfunctos, & experientia probatos delegit. Ita nimirum hujus officii historiam repræsentat Tacitus, cui etiam alii suffragantur illorum temporum Historici. Id una innuit, ad sua usque, qui sub Trajano vixit, tempora, hanc ultimam fuisse Neronis Legem, quæ curam illam Ærarii in æde Saturni Quaftoribus, Prafectifque Pratoriis affignaverit. Nec vero quippiam, hac in causa, novasse Trajanum, sed nec recentiores Trajano Principes, oftendunt nostri Historiæ Augustæ Scriptores. Erarii non Quastores, sed Prafectos, memorat noster in vita h Marci, memorat Capitolinus in Gordianis. Fuerit itaque ea Senatufeonsultorum custodiendorum cura olim penes Quastores. Non erat tamen his, de quibus agimus, temporibus, ut proinde de ea intelligi non possit nostri hoc officium Hadriani. Recte quidem hæc, fi quidem ejusdem fuisset muneris Senatus Acta curare atque custodire in Arario Saturni. Sed vero admodum illa, ni fallor, invicem diversa sunt. Cura Adorum universa erat, ut puto, in Senatu, dum conderentur in Senaculo, prius nimirum quam in Erarium referrentur. Curavit nempe Acta qui suffragia colligebat, qui dicta omnia notis excipiebat, qui notas suas in formam monumentorum pubhorum redegit, & in Tabulas transfulit testimonio suo signatas, tandemque in Erarii Archiva detulit. Ita Curator idem fuerit qui Græcis yeauματέυς, junioribus etiam Latinis Scriba & Notarius. Ut proinde idem Quastura munus sufficere potuerit tam ad libellos Principis in Senatu recitandos, quam etiam ad Senatus Alla curanda, b Marc. c. q.

-

-

75

n

ľ,

ii

C

75

te

m

0-

m

Complectitur equidem vox illa no. Qua fuerint ftri Spartiani Alta, etiam SC. sed conilla quæ in A-Eta Senatus re- denda potius illa, quam custodienda; ferri solebant. sed & alia multa præter Senatusconfulta. Nempe etiam Senatus i Auctoritates, cum adesset quidem Princeps, nec adesset tamen is numerus Senatorum qui fuiffet ad SC. necessarius; etiam sententias eorum omnium qui dicenda in Senatu sententia Jus habebant, quæ tamen plurimæ in SCC. migrare non poterant; etiam Senatorum pedaneorum suffragia, & Orationes, & Interlocutiones & Altercationes, & Acclamationes, & Con-Sulum Relationes. Ut uno verbo dicam, ea omnia quæcunque dicta in Senatu aut gesta publicis suissent commissa monumentis. Horum enim omnium habemus in illorum temporum Actis exempla. Nec enim quicquam in Senatu Conciliisve publicis seu dictum five gestum, quin publicis illud monumentis insererent publici Notarii, non exceptores modo gestorum publicorum, verumetiam testes exceptione majores. Hac ipsa Actorum forma concipiuntur Atheniensium pleraque Δόγμα seu ψηφίσμα (a, & Romanorum etiam senatus consulta. Sic illa nimirum, ut, cujus sententia placuisset Anjus & Bol n, aut S. P. Q. R. id illius nomine in Ada publica referretur, nec deinde privatæ sententia, fed justæ Legis vim vigoremque obtineret, Senatorum qui adessent, præcipuorum, scribarumque publicorum testimonio comprobatum. Ex his Senatus Adu specimina egregia habemus tam in Ciceronis quam in Plinie Epistolis, è quibus intelligimus non illud modo annotatum quid quisque dixerit, sed & COSS. sed & dies, temporis nimirum notas acAsta Senatus. Bel. Dac. I. Trajan Imp. I, &c. 393 curatissimas. Hos testes advocat Senatus Commentarios, quos appellat k Tacitus. Et undecim Astorum Libros à Muciano suisse collectos testem habemus, si non eundem ipsum Tacitum, at coevum certe aliquem Tacito Autorem, ne quidem ipsi Tacito posthabendum, Dialogi de Oratoribus. Autor equidem erat Augustus ne Senatus Astailla publicarentur. Sed bono Historiæ publico sactum ne diu ejus obtinuerit Edictum. Ante illum certe, ut nos è minutis sive Diurnis Parliamentorum; Sic è Senatus Astis, quæ in Urbe gererentur, didicit etiam in Provincia Cicero. Post-

ea vero ad Ada illa satis frequenter provocant

24

1

2-

n

14

.

n

i-

r-

1-

ia

1

1-1

1-

1e:

d

Y-1

m

r-

a.

400

b-

1991

o-

m il-

ed

IC.

if.

Historici. Cur vero Acta hæc Scribis crederentur non aliis quam Quastura præditis, potius Quastoratio erat in promptu. Ne scilicet Se- rii erat, quam natus arcana aliis committerentur præ- Questoris. terquam Senatoribus. Erat tamen Scriba officium minus honorificum, quodque in domestica disciplina vix fere alii obirent quam Servi, aut Liberti, ut proinde infimo fuerit, etiam in Senatu, honori Senatorio consentaneum. Nec tamen Questonis illud erat munus, sed viri potius Quastorii, non jam amplius Quasturam obeuntis, sed Quastura defuncti, quem Exquastorem juniores appellabant. Scribas itaque Quafforios memorat in Domitiano " Suetonius. Et post Quasturam Acta Senatus noster curasse dicitur Hadrianus. Nec temere vocem curandi adhibuit Spartianus. Sic enim de Quastoribus Urbanis " Tacitus: duo (inquit) additi qui Roma curarent. Ubi vocem illam in hac causa officiorum omnium familiarem fuisse ob-

k Ann. XV. 74. 1 Dialog. c. 37. m Suct. Dom. 9. n Tacit... Ann. XI. 22.

394 Pralectio XI. ad Spartiani Hadrianum.

Tervavit Pichena. Ita de Exploratoribus ipse Tacitus: Exploratores, ut mos est, longius curabant. De Provinciis. Sic P Achaiam curasse dicitur Poppeus Sabinus, & Assam curavisse Proconsul Fonteius Capito. Inde Orbium Curatores quos Graci Endius appellant aut Ourovouss, Latini Desensorus, ab Orbium usu ad Ecclesiam traducti. Et Prodigorum, Furiosorum, Adolescentum, Mulierum. Ut hoc obiter observem in gratiam Auditorum nostrorum Juris Romani veteris studiosorum.

VI.

Bellum Trajani Dacicum
primum qui jutho faciunt maturius.

Functus itaque utroque hoc officio
Trajanum Hadrianus ad Bellum Dacicum familiarius profecutus est. Non
hoc tamen, ut opinor, anno, sed seturius.

quenti potius, quicquid fentiat in contrarium Cl. Casaubonus. Sufficit itaque ut curam Actorum hoc anno finierit, ut proximo vere Trajanum in primo bello Dacico fuerit prosecutus. Et quidem de belli Dacici prioris tempore utaccurate statuamus fateor esse difficillimum. Sic nobis desunt horum temporum Annales; Sicilludunt perperam descripti, invicemque pugnantes tam Numi, quam etiam Inscriptiones, Victum fateor Decebalum, & titulum Dacici memorat Inscriptio apud Onuphrium Trajani T. P. IIII. Confulatu IIII. hoc ipso nimirum, de quo agimus, anno ciº. Eandemque Inscriptionem retulit eodem modo 'Gruterus, à seipso tamen diversus. Alibi enim cum COS. v. connectit, quod nec Fasti, nec T. illa Potestas patitur. Tam pugnant invicem ejusdem Inscriptionis diversi descripto-Et Ivo. Trajani anno affignat Chronicon Eusebianum, & Chronici illius antiquus descriptor Caf-

le

^{6.} f Grut. 190. 1.

Asta Senatus. Bel. Dac. I. Trajan. Imp. I, &c. 395 fodorus, Ivis. tribuit Trajani COSS. Hæc fi, quam invicem consentiunt, fic etiam vera essent, triumpharit Trajanus de Dacis ante 08. 27. Tumenim exiit T. ejus Pot. Iv². cœpit v². Adhuc tamen maturiorem Trajani primam illam de Dacis victoriam facit numus à Scaligero memoratus, ita nimirum inscriptus: Imp. CAES. NERVAE. TRAIANO. AUG. GER. DAC. P.M. TR. P. COSS. III. Et convenit Prosper qui verba illa Eusebiana primis, pro sua dispositione, tertiis apponit Trajani COSS: qui tamen erant revera ejusdem anni quo III. COS. erat ipse Trajanus, nempe ci.

Sed fatis est his omnibus refellendis locus hic nostri, quem ob oculos Refelluntur. habemus Spartiani, si post Quasturam hoc ipso anno gestam, & Ada etiam Senatus curata, Trajanum tamen Hadrianus ad bellum hoc Dacicum im. fuerit prosecutus. Esto enim bimestrem duntaxat egerit Quelturam pro brevissimo COSS. tempore constituto; & bimestrem etiam Actorum Senatus curam; fic ægre exercitum Trajanus attingere potuerit ante finem Maii, si quidem comitem habuerit Hadrianum. Nec adeo facile vincendus erat Princeps aftutus atque bellicofissimus Decebalus, duobus faltem, ut constat è Dione, præliis tandem fractus & ad incitas redactus. Nec hoc paucorum erat mensium. Et tamen Romam redeundum erat, & quidem ante Octobris 27m. si triumphasse illum verè dixerit Eusebius, & T. P. IV. quod velle videntur Inscriptiones. Quid si præterea, non primis anni mensibus sed ultimis Quasturam gefferit Hadrianus? Quid fi prima anni Quastura, ut fæ-

1-

.

b-

2-

ci

3,

i-

n.

n

0

i-

n

e-

n-

a-

IS.

C-

ic

1-

1-

m

n-

n-

IS,

0-

15.

ec

nt

0-

11-

1/-

46.

us,

t Num. Euf. 2117.

pe primus Consulatus, non bimestris fuerit, sed se. mestris ? Quid fi & cura illa Actorum Senatus fuerit & ipsa, quam nos putamus, diuturnior? Longe adhuc difficilior erit illa, quam tuentur Viri docti, sententia. Fieri certe vix potest ut, nisi anno longius provecto, nec rebus gerendis spatium relicturo, Trajanum comitari potuerit Hadrianus. Nec sane de alio, quam priori, bello Dacico intelligendus noster Spartianus. Secundi postea meminit noster, quo prima legioni Minervia præfectum dicit, & multa ejus egregia facta claruf. fe. Priori hoc Bello aliud nullum Hadriani meritum ex ipfius Hadriani libris de propria vita conscriptis profert Spartianus quam vinolentia. Hoc enim ipso nomine dixerat se à Trajano locupletistime fuisse muneratum. Prosecutus nimirum fuerat, non comitatus, Trajanum, propter hujus anni munera, quem proinde nisi consecto bello, non attigerit. Ita factum ut rei gerendæ nullam in hoc bello habuerit occasionem.

VIII.

Romanorum
Principes summi omnes Imperatores appellati.

Sed vero belli hujus Dacici tempus accuratissime è titulis, ut existimo, colligemus Imperatoriis, cum Tribunitia nimirum Potestate connexis. Illos itaque paulo altius expendemus.

Ea potissimum ratione quod, cum sint in reomni Chronologica & numaria, utilissimi, nondum tamen suerint, pro dignitate explicati. Primum itaque titulum Imperatorium Trajanus consecutus est cum illum Nerva adoptaret. Sic verbis disertissimis Plinius, i Simul silius, simul Casar, mox Imperator, so consors Tribunitia Potestatis, so amnia pariter thatim saltus qua proxime parens verus in alterum

w Plin. Paneg. 8.

Ada Senatus. Bel. Dac. I. Trajan. Imp. I, &c. 397 flium contulit. Iterum : * Jam Cafar, jam Imperator. jam Germanicus, absens & ignarus. Rursus: Eras Imperator, & effe te nesciebas. Et alibi sæpe. Nempe Julio Cafari, post victoriam Mundensem, anno U.C. 709. datum à Senatu, ut non ipse modo, fed & posteri ejus Casares atque y Imperatores appellarentur. Sic itaque Augustus postquam lege Curiata Adoptionem Conful ipse firmasset, negatam antea à COS. M. Antonio, ita ab Autore Fastorum Colatianorum, in Triumviro um Catalogo inscribitur: Imp. Cafar, &c. Quanquam autem SC. illo qui Casaris fuisset filius, is idem Casar atque Imp. appellandus esset; postea constituto summo titulo Augusti, tres inde gradus ad summam Majestatem constituti funt, ut primo Augusti filius, tum Cafar, tum denique Imperator, & spatio temporis interposito, appellarentur. Sic tamen illi, ut qui primum gradum adeptus effet, is idem & reliquos, fuo tamen tempore effet confecuturus. Inde factum ut Principes omnes ut Cafares, fic etiam Impp. appellarentur. Et quidem Cafaris, ut nomen, sic etiam familiam ambiebant juniores quique Principes. Inde factum ut Sacra omnia Ca-Jarea in unum redegerit Templum Tacitus. Tantumdem enim valent apud Jurisconsultos commuma habere Sacra, ac ejus dem esse Familia. Et cum familia verè Casarea in Nerone defecerit, juniores tamen Nerone Principes, Divos præcipue Augustum & Claudium, & Flavios, & Nerva posteros, fuos nihilominus nunc agogorss, nunc Parentes appellant, quos interim nulla, seu consanguinitate, seu etiam, affinitate contigerant. Sed illud erat apud Romanos Adoptionis Jus, ut filii etiam novos,

e-

n-

ri

ni-

02-

la-

llo

adi

nie

nif-

ne-

ita

ia.

cu-

am

jus

lo,

am

m-

fti-

Tri-

Il-

jus.

mni

nen

que

uni

mis

stor,

er &

run

lium

x 16. c. 9. y Dio 1.43.266.267.

per Adoptionem, Patres adsciscere potuerint, quod fecit in Marco jam mortuo, jam Divo facto, Severus. Sic itaque qui Cafarum nomen sumpserunt Quod Principes fecerunt, ut opinor, omnes, fi unum exceperis Vitellium) ii in familiam Casarum migrabant, & Cafarum adeo omnium Jura confequebantur & Imagines, utcunque fuissent à Calarum stirpe alieni.

Prænomenhoc Imperatoris ut à cognominediftinguendum

Sed aliud erat (inquietis) hic titulus Imperatoris ab eo qui à rebus geftis desumtus est. Veteres ita diffinguunt ut hic Pranomen fuerit, cognomen alius à rebus gestis. Praponebatur

X

e

P

al

tu

ta

an

pa

enim nomini gentili in Principibus nomen Imperatoris, postponebatur in reliquis qui rerum gestarum nomine titulum illum fuerant consecuti. Sc Imp. Caf. L. Septim. Severum, Imp. Caf. M. Aurelium Antoninum, & reliquos ad eandem formam Augustos repræsentant Numi Inscriptiones que quidem pranomina integra repræsentant. Omittere enim fateor alios, partim pro Sæculi more, quo fere pranomina omittebant, partim dedita opera, ut Tiberium. At in Ciceronis Epistolis, quibus ultima Reip. pereuntis vestigia habemus, semper postponitur nomen Imperatoris. Sic M. T. C. Imp. Appius Pulcher Imp. C. Antonius M. f. Imp. Cn. Pompeius Cn. f. Magnus Imp. Vatinius Imp. Cafar Imp. Plancus Imp. D. Brutus Imp. Nec unquain aliter in illius Sæculi Imperatoribus. Illum enim locum obtinebant Familiarum nomina & decora adscititia. Proprii autem seu zveis nominis locum obtinuisse in Principibus nomen illud Imperatoris monet Dio. Erant enim & Pranomina Familiarum propria. Cn. & L. pranomina sola usurpabat Gens Domitia Enobarba, Autore in Neroms vita * Suetonio,

*Suetonio modo per ternas Personas, modo alternatim. Estque alterna illa variatio in aliis etiam Gentibus satis frequens, ut è Fastis constat Capitolinis. Et multabantur adeo pranominibus Familia siquis gravius aliquod facinus admissset. Ita Genti Manlia & Antonia Marci nomine interdictum est ob Manlium Capitolinum & Marcum Antonium.

Est quidem hoc, fateor, omnino verum, discrepasse invicem hos titulos Imperatorios. Sic tamen verum, ut primi tituli Imperatorii vicem obtinuerit in Principibus ipsum illud Pranomen Imperatoris. Idque quanquam nondum observatum ab Eruditis, è disertissimo colligimus Testimonio

d

2-9

nt

fi

m e-

a-

ll-

10-

n-

10-

ur

be-

sic Sic

eli-

1u-

ui-

ere

uo

era, ul-

per

mp.

Cn. æfar

nam

nim cora

cum

toris

ilia-

abat

onio,

X.
Primum tamen titulum
Imperatorium
in Primcipibus
facit Prenomen illud Imperatoris.

disertissimo colligimus Testimonio Dionis. Sic enim ille de sui etiam avi Principibus: Kaj dia δεύπρον επ' αυτών επάρεται όζαν νίκλω πνα γιάυτλω άνετοι μεν γο αυτό τεπο Αυτοκραγρες είπας τη σεσηγιεία πάυτη, ώσσερ εν πάς άλλαις, C πεώτη ρε χρώντην οίς δ' αν και δια πολέμων άξιον τι αυτής κατορθωθή, हैंगा की मुख्य Exercle नीए केंग में केरू कार कार्य कार्य कार्य κάκ τέτε και δευπερόν τις και τρίτον, πλεονάκις τε, δοώus av a Sagn oi, Αυτοκράτωρ επονομάζεται. Semelitaque per totam vitam Imperatores ut & Pontifices Maximi, & Patres Patria, & Proconsules. Has enim anas reconneias defignavit Dio. Id tamen proprium ait hujus tituli Imperatorii, quod, dum aliæ res gestæ accederent, primam Imperatorii tituli vicem obtineret pranomen Imperatoris, cum tamen primam Pontificis Maximi, aut Patris Patria, aut Proconsulis vicem nemo numeraret. Id etiam palam indicat à secundo demum numero incipe-

^{*} Suet. Ner. c. 1. z L. 43. p. 267.

re titulum illum alium à rebus gestis Imperatorium. Conveniunt etiam Numi Inscriptionesque. Cum enim Consulatus primos per simplicem Con-Sulatum, Tribunitiam Potestatem primam per Tribu. nitiam etiam Potestatem, defignent simplicem ; at certe cognomentum hoc, quod folum numeratur, Imperatorium binario minus nulli repræsentant fmceri integrique Numi, nec ullæ etiam Inscriptiones. Quod tamen sæpe contingeret si rebus gestis primus etiam ille titulus deberetur Imperatorius. Hoc propterea magis observandum est, quod & veros Consulatuum & Tribunitiarum Potestatum numeros fæpe tamen omittant Inscriptiones. Primus itaque Trajani nostri titulus Imperatorius ille eft, quem diximus, anni xcviii. cum primum renunciatus est à Nerva Imperator. Nec tamen deerant Trajani à rebus gestis, siqua necessaria essent, merita. Meruit nimirum ille victoria sua Germanica, us & Nerva iterum Imperator, & ipse Germanicus appellaretur. At certe Germanici titulus nemini deberi potuit præterquam Imperatori.

XI. Trajanus Imp. II. de contemptis, non domitis Dacis, fine nimirum anni 98.

2^m. Trajani titulum Imperatorium indicavit, quod tamen nondum ab Eruditis observatum est, his verbis Plinius: ² Itaque non te apud imaginus, sed ipsum præsentem audientemque consalutabant Imperatorem: nomenque quod

alii domitis hostibus, tu contemptis merebare. Illud manisestum est de recepto primum à Nerva Imperio intelligi verba illa non posse. Imperatorem illum Nerva, non Exercitus, absentem & ignarum appellavit. Idem b Plinius: Eras (inquit) Imperator, & esse te nesciebas. Hunc titulum Imperatorium,

ba

mo

illi

bost dan mæ

Alla Senatus Bel Dac A Trajan. Imp 1, &c. 401 godem Plinio Auctore, detulit Exercities, & quil dem prasenti audientique, & quidem eundem, quem alii domitis hostibus mereri solebant, ne dubitemus à rebus gestis hunc fuisse titulum Imperatorium. Idque etiam è tempore manifestum est, quod idem configuavit Plinius. Imperium Nerva dederat fine anni xcvii titulum illum 2m. Imperatorium exeratus sub finem anni xcviii. quo 2m. susceperat cum Patre Nerva Consulatum. Liquido constat hoc è verbis Plinii tam antecedentibus quam etiam consequentibus. Antecedentia illa: Geflum Confulatum mirer, annon receptum? Gestus non in hoc Urbis otio, & intimo finu pacis; fed juxta barbaras gentes, ut illi solebant, quibus erat moris, paludamento mutare pratextam, ignotal que terras victoria sequi. Pulchrum Imperio, gloriosum tibi, cum te Socu atque Amici, sua in patria, suis in sedibus, adierunt. Decora facies Consulis, multa post Secula, tribunal viridi cespite extructum nec fascium tantum, sed pilorum signorumque honore circumdatum. Augebant majestatem præsidentis diversi postulantium habitus, ac dissona voces, raraque sine interprete oratio. Magnificum est civibus jura; quid hostibus reddere? Speciosum certam fore partem; quid immanes campos sella curuli, victorisque vestigio premere? imminere minacibus ripis tutum quietumque; guid spernere barbaros fremitus, hostilemque terrorem, non armorum magis, quam togarum, oftentatione, compescere? Hic illum nimirum videmus hostium contemptum qui titulum hunc, de quo agimus, peperit Imperatorium. Non alium utique quam gesti in minacibus hostium ripis munia Consulatus. Nec enim alio spedant reddien illa Civibus jura, quæ fuerant, fi Rome fuisset Princeps, in certa fori parte reddenda. Sequentur etiam verba Plinii superius recitata, & illa :

1-

at

r,

7-

s.

1-

C

05

OS

aft,

n-

nt

1e-

na-

er-

um

ab

bis

nes,

mod had

Im-

rem

rum era-

ium,

dem

402 Pralectio XI, and Spartiani Hadrianum.

illa : 5 Hac laus acti (inquit) Consulatus. Itaque in Consulatu iterum Imperatorem falutatum effe certum elt. Non tamen in bimestri Consulatu, sed ne quidem Semestri; sed annuo; & quidem annui fine. Hyemem certe fuisse cum barbaris ripis immineret, verbavilla alia Plinii demonstrant: d' An au. deant, qui te sciant adsedisse ferocissimis populis, eo ipso tempore, quod amicissimum ilis, difficillimum nobis; cum Danubius ripas gelu jungit, duratusque glacie ingentia tergo bella transportat; cum fera gentes, non telis magis, quam suo celo, suo sidere, armantur. Sed ubi in proximo tu, non (ecus, acfi mutate temporum vices esent, illi quidem latibulis suis claus tenebantur; nostra agmina percursare ripas, & aliena occasione, si permitteres, uti, ultroque hyemem suam Barbaris inferre gaudebant. Nec vero de ea quæ annum inchoavit, fed quæ terminavit potius byeme Plinius intelligendus est. De ea nimirum quæ reditum ejus proxime antecessit. Nec enim antea Imp. falutandus erat quam, Expeditione bonum exitum sortita, jam in procinctu esset ad reditum. Non aliter certe honorem illum accepturus erat Princeps disciplina militaris observantissimus. Redit autem ille ann. xcixo. Sic tamen ille, ut anni initio nondum Roma fuerit. Id nos docet idem Plin us, recufandi hoc anno Consulatus hanc præcipuam fuisse rationem, quod eum ablens gerere non potuerit. Aberat itaque Consulatus ineundi tempore Trajanus. Nec vero bello Dacico priori hic imputandus est de contemptis duntaxat hostibus, non item domitis, titulus Imperatorius. Præliis enim ad minimum duobus, in priori etiam hoc bello, testatur Dio, debellatum esse cum Decebalo,

1

78

q

tu

å

eju

Tr

Sec

ide

Ada Senatus. Bel. Dac. I. Trajan. Imp. I, &c. 403.

Jam titulum hunc Imperatorium II. ulque ad Trib. Trajani Pot. saltem lym. continuant Inscriptiones tam lapidum, quam etiam numorum. Sunt etiam quæ cum v². ejus Tribun. Potestate

XII.
Imp. III. propter res gestas
in Oriente 2
ducibus, ann.
101.vel 102.

conjungant. Nec enim prorfus alienas ab Infcriptionum consensu Inscriptiones commemorandas Ad Consulatum certe Ivm. i. e. ad an. c1m. different omnes. Et tamen COS. IIIº. Trajanum Dacicum appellant, & quadrigas etiam triumphales reprælentant Numi. Qui quidem, si genuini sint, id saltem indicant, decretum à Senatu titulum Dacici cum triumpho, propter hunc titulum Imperatorium 2m. quo spretos diximus, nondum domitos, fuiffe Dacos, quos tamen ambos adhuc recusaverat Imperator. Novum certe seu titulum, seu triumphum accepisse sine novo titulo Imperatorio, verifimile non est. Et quidem paucitate ipsa numi illi suspecti sunt. Imperatorium titulum 2m. cum Conjulatu Ivo. junxit Occo. Etiam cum T. P. V. Inscriptio Onuphrii & Gruteri. Sunt tamen numi qui Trib. ejus Pot. 1111. Trajanum 111. appellant Imperatorem. Trib. certe Pot. V. 310. Imperatorem agnoscit etiam Inscriptio & Reynesii. Si itaque Iva. T. P. & tamen COS. IV. Imp. 111. falutatus fuerit Trajanus, id hoc anno contigerit neceffe est cio. quo Quastor noster erat Hadrianus; & quidem ante 02. 27. diem, quo cœpit T. P. ejusdem v. Sic ægre Trajanum assequi potuerit Hadrianus, si quidem belli Dacici profligati causa Irajanus Imperatorium titulum tertium meruisset. Sed Tigridem fluvium decumbentem repræsentat idem ille numus qui titulum Imp. III. cum Trib,

t

1-

n

e-

78

n-

ic

us,

115

el-

lo.

am

404 Prælectio XI. ad Spartiani Hadrianum.

Trajani Pot. 1v. jungit. Inde intelligimus cum bello Dacico nihil commune habuisse titulum illum Imperatorium, sed cum alio potius aliquo, quod nescimus, in Oriente gesto. Suspicatus equidem fueram de duplici illo, cujus meminit Dio, belli Dacici primi pralio bis Imperatorem acclamatum esse Trajanum. Sed alienum id à militari Romanorum Disciplina idem prodit Dio. Verba ejus in hanc sententiam disertissima illa sunt lib. LX. h ου ράρ έςτιν έν έδενι πλέον η άπαζ έκ τε αυτε π-λέμε τιο επικλησιν τάυτιω λαδείν. Transgressos equidem disciplinam illam fateor Principes honorum studiosiores quam meritorum. Vetant tamen longe alii Trajani mores nequid de eo tale suspicemur. Interim gesta illa Orientalia, quæ Ivo. Trajani Consulatu illum 310. auxerunt titulo Imperatorio, feu Iva. Tr. Pot. feu va. contigerint, hoc certe anno ciº. seu sequenti contigisse necesse est.

Jam titulum Trajani Ivm. Bello al-Imp. Iv. pro-pter Bell. Dac. teri quam Dacico vix poterimus affigin fine anni pare. vo. Imp. nullæ agnoscunt ante CHi. finitum. T. P. Ixm. genuinæ consentientes ve invicem Inscriptiones. Et quidem illæ pauciores quam quœ eadem T. P. 1x². Imp. tamen duntaxat 1v². appellent. Inde intelligimus exeunte T. P. Ix. tum demum vo. Imp. dictum esse Trajanum, anno nimirum Æræ nostræ Christianæ cviº. Sed vero ante annum illum, prius illud, de quo agimus, Bellum Dacicum Trajanum absolvisse necesse est. Prigri illo Bello finito triumphavit, teste Dione, & Dacicus appellatus est. Et quidem Germ. Dacie. nominant w. Consulatus Inscriptiones, antiquiores illæ mimirum anno cilio, quo vm. iniit. Et alias multas habemus T. P. VII, VIII, & Ix. continuas ejul-

b 0 -81.

d

fp il

qi

ne

In

Im

Alla Senatus: Bel. Dac. I. Trajan. Imp. I, &c. 405 dem formæ Inscriptiones. Sed & T. P. vi. nonnullas quæ non modo Dacicum, sed Daciam captam fuisse testentur. Nec sane aliter fieri potuit, ut gesta Quastura Trajanum prosequi, nedum deprehendere potuerit Hadrianus. Quamcunque demum fingamus in Senatus Altis curandis moram, fecit id certe noster ante Tribunatum, quem tamen ipsum honorem anno cvo. gessit, Auctore Spartiano. Nec fane est quod existimemus novum illud Dacici cognomen dari potuisse & novum etiam triumphum, quin accesserit etiam novus titulus Imperatorius. Itaque Iv. Imp. Bellum hoc, de quo agimus. Dacicum prius absolverit, Nec enim, nisi in bellorum fine, fieri illæ folebant militum acclamationes. Atqui Imperat. IV. & una Dacicum primi appellant, quorum nos mentionem vidimus, Confulatu Ivo. & Tribunitia Pot. VI2. fignati numi. Et Trajanum in Quadrigis, Triumphi Symbolo Confulatu ejus Ivo. fignatus repræsentat Numus Mediobarbi. Sed Fastorum receptorum fidem convellunt viri celeberrimi Norifius & Mediobarbus, testesque advocant unum aliumve numum quo legi fertur T. P. vII. cum COS. Iv. Def. v. Sic vm. Consulatum ante an. civm. non potuerit inire Trajanus. Sed præter Fastorum, quos habemus, omnium, hac in causa consensum, Idatii, Chronici Alexandrini, ne sublestioris fidei alios adducam, Pro-Speri, Victorii, Cassiodori, extat etiam in Cimeliis illustris Domini Comitis Clarendonia numus qui T.P. vim. cum Consulatu committit vo. non utique designato. Et quidem ineunte COS. vo. desinente autem spatio illo quod COS. Iv. solet in Inscriptionibus defignari, additus ille Titulus erat Imperatorius. Hoc inde colligimus, quod quæ Rome gerenda effent, ea pleraque ad COS. vm. referunt Cc3

rte

1-

m

Ca.

no

n-

el-

ri-

)a-

10-

il-

ias

juf-

lem

referent Numorum Inscriptiones. COS, enim yo. fignati numi Imperatorem in Quadriga exhibent. si tamen de priori Triumpho Dacico, illi intelligendi sint. Congiarium certe 11^m. cum COS. itidem vo. jungunt Numi. Illud vix alia de causa datum verifimile est quam propter bellum hoc, de quo agimus, Dacicum primum. Primum enim Congiarium, ante bellum Dacicum, cum Romam primum appelleret Trajanus, datum oftendit Phnius in Panegyrico. Et sane causis istiusmodi Publicis numerari folebant Publica illa Liberalitates. Sic fine potius anni, quam initio, Romam appulerit triumphaturus Imperator. Proinde fine anni CIIIi. Romam venerit, fi quidem ad annum civin. ·COS. ejus vus. differendus fit. Hoc autem fieri vix potuisse infra ostendemus. Recte itaque habent Fasti recepti qui vm. Trajani Consulatum anno Æræ nostræ tribuunt cilio. Consulatu itaque IVº. Imp. IIII. & Dacicus Trajanus, superiori anno cuo. finem bello Dacico priori imposuerit. Sic sero Trajanum prosecutus fuerit Hadrianus superioris anni Questura Actorumque Senatus Cura moram passus. Sic etiam commode Consulatum sequentis anni Trajanus triumpho destinarit. Certe cum Consulatum vm. iniret, pro sua illa, quam nos docuit Plinius, disciplina, Roma suisse Trajanum oportuit. Tenemus itaque belli Dacici primi finem.

Initium ejusdem designare videntur Capit Bellum illudante Off. Numi sub anni ci. finem cusi T. P. III. anni ci. & COS. etiam III. in quibus legimus PROFECT. Aug. & PROF. Aug. GER-MAN. Seu vocem illam German. ad Trajanum Aug. referamus qui Germanicus appellatus est, seu potius ad P R O F. ut nimirum profectio in Germa-

niam

ip D

tu

M

Acta Senatus, Bel. Dac. I. Trajan. Imp. 1, &c. 407 niam intelligatur. Nam & Daciam Germania nomine complecti folent illorum temporum Autores, Germania nimirum nomine regionem intelligentes quæ Rheno & Danubio fluviis conclufa Romano effet Imperio finitima, Dacos fateor, è Germaniæ finibus excludit Tacitus. Sic tamen illi cum Germanis, præcipue Marcomanis, in hujus, de quo agimus, temporis bellis, conjuncti erant, ut longe frequentius Germaniam memorent illorum temporum Scriptores quam ipfam Daciam, etiam cum præcipui hostes ipsi fuissent Daci. Ea fortasse de caufa quod celebrius effet Germanorum nomen quam Dacorum. Duas memorat Suetonius Domitiani in Dacos Expeditiones, & unum faltem de iffdem & Rege Decebalo triumphum, fictitium nimirum illum. Germanicum tamen omnes, non Dacicum appellant, unum si excipiamus, & unico duntaxat in loco, cum 'Juvenali Martialem, in Praf. nimirum L. Epigrammatum VIII. De iisdem hostibus, Decebali saltem sociis, reportaverat etiam Trajanus lauream illam, sub Nerva, Germanicam, cujus meminit Plinius, à qua tamen nec ipse Dacicus, sed Germanicus appellatus est. Sic itaque Profectionem hanc Augusti Germanicam, fatis commode de Expeditione in Decepalum intelligemus. Nec enim aliam legimus jam Augusti in Germanos ipsos expeditionem. Coepit itaque prior hæc in Decebalum Expeditio anno co. fi quidem Confulatu Trajani coeperit IIIº. Imo ante Off. diem 27m. fi quidem Trib. ejusdem Potestate coeperit III.

Nec tamen diu ante mensem Ottobrem incipere Expeditio illa potuit. Non certe diu Nervæ IIIº. COS, meminit L. XI. Ep. 5. Octobris Martialis, qui Nerva alius esse non potuit quam

CC4

Juvenal. Sat. VI.

0

05

m

ni

ur

12.

us

R'-

eu

na-

am

408 Prakaio XI. ad Spartiani Hadrianum.

Nerva Trajanus, cujus sæpe, etiam de nomine, Libro superiori xº. Ep. 6. 7. 34. meminerat. Scripserit itaque Martialis L. XIII. hoc ipso anno cº. Et tamen Lixit. Ep. 8. sic ille Romam, juvene præside, hostibus omnibus insultantem introducit:

Parthorum proceres, ducesque Serum,
Thraces, Sauromatæ, Getæ, Britanni,
Pross Possium oftendere Casarem; venite.

asirum Surbutov - e unaviblam De isin, elsam cum Venite, nimirum, si audetis. Plane pacem altissimamornedum repertum ullum qui Trajanum provocare aufus fuiffet hostem, verba illa indicant; non Dacer, qui nulli hic apparent, nifi communi fortasse Getarum nomine, nec ipsum adeo Decebalum. Eodem anno, mense Septembri, Panegyricum illum, quem habemus, floridiffimum in Senatu coram iplo Trajano dixit Plinius. & Menfe nimirum illo quo occifus est Domitianus, & natus ipse Trajanus, quorum utrumque Sept. die 180. contigiffe, è Suetonii Domitiano discimus, & Kalendario Constantii. Iniit autem Consulatum, dixitque adeo Panegyritum ipfis illius mensis Kalendis, quo Senatum legitimum exhibet idem illud Constantii Kalendarium. Jam enim diu ante tempora Trajani binos fingulis menfibus Senatui legitimo dies, Kalendas & Idus constituerat Augustus, teste 1 Suetonio. Quanquam nescio quo casu sit factum, an juniorum Principum Edictis, an potius errore Librarii, ut in illo Constantii Kalendario alii sæpe dies Senatui legitimo repræsententur. Actas enim in Senatu gratias de Consulatu, noster testis est in hac ipsa Hadriani vita Spartianus C. 24. Imo alios fu-

N'STUG

Ada Senatus. Bel. Dac. I. Trajan. Imp. I, &c. 409 isse sub junioribus Principibus dies Senatui legitimos, non ex illo duntaxat Constantii Kalendario colligimus; sed ex alio quoque illo Sylvii Bollandiano. Hucusque itaque ad Sept. initium Roma adfuit Trajanus. Imo nullam memorat Plinius suspicionem vel levissimam discessuri: nullam quo minus secuturis interesse potuerit Kalendis Januariis, cum & 4m. Consulatum ne aspernaretur, obnixistime suo & Senatus nomine rogasset Plinius; idque tamen haberet in more Trajanus ne abfens Confulatus iniret, nondum nimirum defignatos cum adhuc causam absentia exploratam nullam haberet. Nondum itaque causa aliqua apparebat quo minus Trajanus proximis adesse posset Kalendis Jamaris. Tam nulla prorfus à Decebalo, ut illum ultro provocet infultetque, tacito tamen nomine, Plinius : Quod fi quis barbarus (minquit) Rex eo insolentia furorisque processerit ut iram tuam indignationemque mereatur, næ ille, sive interfuso mari, seu fluminibus immensis, seu præcipiti monte defenditur; omnia hac tam prona tamque cedentia virtutibus tuis sentiet, ut subsediße montes, flumina exaruiße, interceptum mare, illatasque sibi non classes nostras, sed terras ipsas, arbitretur. Jam supra monuimus Dacia esse fitum quem Phnius hoc in loco descriplerit. Cum autem ait, Si processerit, futuro nimirum tempore; jam certe illum eousque infolentiæ furorisque nondum processisse significat; nondum saltem sibi, processisset necne, compertum, Affecto itaque vel exeunte Septembri, vel etiam ineunte fortassis Octobri, de defectione Decebali nuncium Trajanus acceperit, & nuncio mox accepto profectionem adornarit. Sic belli Dacici præci-

t

)-

t;

ni

a-

i-

e-

fe

213

80

n-

ne

10

a-

mi

212-

70.

10-

ra-

ies

in

iac fu-

isse

m Paneg. c. 16.

pua gesta in annum inciderint ci^m, eundem nimitrum illum quo Quasturam noster gesserit Hadrianus. Primo certe vere in hostica suisse vel inde intelligimus, quod primarum frugum indicia, qua invernim Equinoctium conveniunt, in Columna Trajana siguris observarit * Ciacconus. Hac ille post initium Belli, non longe tamen ab initio. Ante pugnam certe. Imo ante Suovetaurilia bina, qua duplici hujus Belli Pralio respondisse videntur. Ita partem hujus anni longe maximam rebus gerendis opportunam habuerit. Ita sactum ut Trajanam prosecutus sequenti anno cii. Hadrianus, meritum aliud à Trajano munerandum nullum habuerit, præterquam vinolentia.

XVI.

Priorihoc bello witta, & Dacici victoria processerit, nondum video apud Eruditos exploratum. Video apud Eruditos exploratum. Victoriam existimant, non certe captam

Daciam, nec Colonias in eam deductas, nec Regionis partem saltem aliquam Romanorum prasidius occupatam. Inde sactum ut verba illa Dionis σων χρόνω τὰ μόλις de mora belli Dacici 11¹. quam suerat in primo diuturniori intellexerint, quæ suerant tamen de more, pro rerum gestarum exiguitate, diuturna potius intelligenda. Atqui confessionem illam victoriæ à Decebalo, antequam Romam venisset, extorserat Trajanus, cum insultasse illum hostibus diet n Plinius, cum jura illis reddita, cum spretos barbarorum fremitus, repressumque eorum, non armorum magis, quam togarum ostentatione terrorem. Extorserat sane, cum in slatibulis suis clausit tenerentur Daci, mutatis nimirum rerum vicibus, cum

^{*} Ciaccon. in Col. Trajan. n. 69. n Plin. Paneg. c. 56. a ib. c.57.

Alla Senatus. Bel. Dac. I. Trajan. Imp. 1, &c. 411 qui antea Romanos terrere folebant jam fibi à Romanis ipfi timerent. Multa habet præterea alia in eandem fententiam in Panegyrico Plinius, è quibus facile intelligimus jam tum Decebali ipfius confessione superiorem fuisse Trajanum, & Leges Pacis dedise potius, quam accepisse, Romanum. Coepto ergo pottea Bello, & pro votis confecto, ultra progressus fuerit oportet, nec ullo modo verisimile est sola Victoria confessione deinde fuisse contentum. Hoc certe fuadent tot illæ res tantæque eo bello gestæ. Ex æque non fuisse certamen vel inde constat, quod etiam Pantequam vinceretur Decebalus Legatos miferit, non comatos, fed pileatorum præstantissimos; quod abjectis armis humi se prostraverint ipfi illi legati; quod Decebalum spoponderint nihil non facturum eorum quæ justurus estet Trajanus, modo ad colloquium ejus conspectumque admitteretur. Hæc nos docent Fragmenta Dionis Theodosiana plerunque eadem cum Porphyrogenete Ursimanis. Sequebatur deinde duplex de re summa Pralium, totidemque Decebali clades. Inde contendit Trajanus ad Editiora loca montium in quibus Decebali spem summam fuisse supra ex Plimo audivimus. Hæc itaque montium munimenta alia post alia ita expugnavit Trajanus, ut & tormenta bellica à Domitiano tradita, & mancipia, captumque sub Fusco Signum receperit, quæ e Fragmentis discimus Theodosianis. Eodemque tempore Lusius Quietus Dacos ex alio latere adortus magnum eorum numerum concidit, Trajani gratiam honoresque tam opportuno auxilio meritus, ut Fragmenta ejusdem Dionis testantur Valesiana. Eodemque etiam tempore sororem Decebali muni-

n

is

W

t

it

m

m

m

n,

0-

usi

m

57.

ui

P Dio Xiphilin. & Theodof.

mentumque in Romanorum potestatem redegit Maximus, teste eodem Dionis excerptore Theodoso. Tantis his, tamque prosperis successibus ad Dacorum regiam pervenit Trajanus; Caput nimirum originemque belli, ne ullam Dacia partem intactam evasisse suspicemur. Tum demum Decebalo ad incitas redacto Conditiones Pacis dicta illa, ut arma machinasque traderet cum machinarum artificibus à Domitiano concessis; ut transfugas dederet; ut regione capta decederet, ut nondum capta munimenta dirueret; ut amicos eosdem inimicos que haberet cum Populo Romano. Itaque Regione capta multatus est Decebalus. Non captam possedit quidem; sed ut minus præsidiis, munimentis saltem propugnaculisque nudatam. Nec admodum armatus, ipse armis nimirum machinisque à Domitiano extortis spoliatus.

XVII. Idem præterea confirmant alia Dio-Hoc è Dione, nis testimonia. Sic enim legimus de jano Pestimo- discessu Trajani in Excerptis Theodosi: niis, evincitur. η sparonedor έν Ζερμιζεγεθέση καζαλιπών, τίω τε άλλιω χώραν Φρεραίς διαλαδών, ες Ιταλίαν ανεnewion. Zermizegethufa Regia erat Dacorum, eademque postea Romanorum Colonia, Legionis proinde Romanæ Statio. Sic enim intelligo vocem paronedov, tam nimirum ut Legionem defignet, qua nempe recepto illius Sæculi fermone, nunc spans, nunc φάτουμα appellatur: quam ut Castra etiam Legionis, que in Præsidiis limitaneis sixa erant & stativa. Cum ergo illam præsidio, & reliquam etiam Regionis occupatæ ditionem custodiis instruxerit Trajanus; nemo est quin videat maximam faltem Daciæ partem Juris jam fuisse Romani. Conveniunt porro quæ habet de sequentis belli initio Dio Xiphilinianus. Dicit enim arma parasse, mentunt

Acta Senatus. Bel. Dac. I. Trajan. Imp. I, &c. 413. parasse, transfugas recepisse, munimenta restaurasse Decebalum. Armis utique priori Bello exutum atque munimentis. Dicit præterea idem Dio redimendi Longini eam conditionem à Decebalo propositam, gut ager ad Istrum usque porrectus sibi concederetur. Omnino illa Provincia est Transdanubiana qua pulsus fuerat superiori bello Decebalus. Hæc itaque de victa Dacia Dio. Nec aliter coævi etiam Auctores. Julius Frontinus ipse bello priori interfuit, qui testis est disertus terram sese hosticam intravisse, Aructos fluminibus pontes, expugnatas montium altitudines, victoriam denique Dacicam ab Imperatore Maximo fuisse reportatam, imo proxime referatam. Quod unicam victoriam memorarit, eamque proximam; facile inde colligimus de alia quam primi belli victoria intelligi non posse. Nec sane Bellum Dacicum fecundum videtur attigisse Frontinus, cum ejus mortem L. Iv. Ep. 8. memoret Plimus, iple in Auguratum ejus loco suffectus. Convenit præterea iple Plinius qui Belli Dacici Argumentum scripturo amico Caninio ita proponit: Dices (inquit) immisa terris nova flumina, novos pontes fluminibus injectos, insessa castris montium abrupta, pulsum Regia, pulsum etiam vita, Regem nihil desperantem. Primi belli gesta ad Regiæ mentioneni complexus videtur Plinius, ut è Dione jam oftendimus. Conveniuntque hæ fluminum, Pontium, Montium mentiones cum minis illis ejusdem Plinii in Panegyrico ad amussim. Ibi fluminibus immensis, & monte pracipiti defensum legimus Decebalum. Hic fluminibus injectos pontes, infeßa cafris montium abrupta. Illæ fuerunt prioris hujus, de quo loquimur, Belli Dacici in apparatu mina.

a

n

20

0-

le

1:

dy,

98-

2-

0-

em

uæ

705,

am

18

am

in-

axi-

mantis

affe,

q In Fragm. Theodof. r Frontin. Praf. de re Agrar. f Plin. L.VIII. Ep. 4. t Paneg. c. 16.

414 Prælectio XI. ad Spartiani Hadrianum.

Hæc gesta minis sane consentientissima. Hoc ergo hujus prioris belli Dacici sine Colonia Romana in Daciam deductæ sunt.

XVIII.

Et è Pontis
Danubiani
tempore, quod
medium erat
inter BellaTrajani Dacica.

Frimat præterea quæ diximus Pontis illius celeberrimi Danubiani tempus à Trajano constructi. Hoc enim
certum, certumque esse consirmat ipse
inter BellaTrajani Dacica.

Dio per pontem illum secundo bello
Dacico in Daciam irrupisse Trajanum.

Non certe tum primum captum, sed jam antea paratum, & ad finem usque perductum. Quid enim? Medio ne belli ingruentis ardore, opus à bello alienissimum, moræ ingentis ac expenfæ Trajanum aggressurum existimabimus, in monumentum Posteris potius, quam belli, quod in manibus habebat, adminiculum? Quorsum vero? An ut exercitum trajiceret? Sed fieri illud longe breviori tempore, & facilius, poterat ponte tumultuario è naviculis compacto, pro Romanorum more usitatissimo. An ut receptum haberet sugientibus militibus fecurum? Atqui receptum fugituris pracidere potius solebant duces animofissimi. Et tamen qui potuit receptus esse securus cum hostibus prosecuturis, & in Romanas Provincias irrupturis, viam jam paraverant expeditissimam? Longe commodior fugientibus pons ille alius fuisset è navibus, qui & viam sterneret suis fugientibus, & solutus à tergo præcluderet hostibus insecuturis. Sed veram prodit pontis faciendi rationem ipse Dio. Sic enim ait: Ο μεν 3 Τραμανός δώσας, μήποπ. παγβρτ 🖫 τε Ιτρε, πίλεμο τοις περαν Ρωμαίοις γρηταν εποιησε τω γεφύραν, ίνα αι Επιδασίαι ραδίως δι αυτής διεξιωow. In usum itaque Colonorum Romanorum Transdanubianorum condidit Trajanus illum pontem, ne congelato,

m

q

Ita

in

in

Po

CIL

Acta Senatus. Bel. Dac. I. Trajan. Imp. 1, &c. 415 convelate, ut folet, per hyemem, Danubio fubito hostium incursu opprimerentur. Pontis certe lapidei periculum in Provincias Cisdanubianas senfit Hadrianus cum pontis superficiem auferret. Sensit etiam postea Aureliamus, cum Colonos ipsos transferret, nec fuisse fine ponte tutos Transdamubianos, nec facile Cildanubianos cum ponte potuisse defendi. Colonos itaque jam superioris belli Dacici fine deductos supponit pons ille in secunda Expeditionis procinctu jam paratus. Et quidem in Dione transitum Trajani secundo in Decebalum moventis per pontem legisse videtur qui Dionis iplam Historiam legit fortasse " Tzetzes. Et pontem illum ante secundam Expeditionem repræsentavit columna Trajani. Habemus etiam quæ Danubii mentionem faciant Numorum Inscriptiones ad hunc eundem pontem Danubianum proculdubio referendas. Sed post vm. demum Consulatum, i. e. post annum CIIIm. quo Consulatum gessit vm. & ante annum cx11m. quo Consul erat VI. Trajanus. Pontes illi novi Pliniani fluminibus injecti quicquamne habeant cum Ponte hoc Danubiano omnium celeberrimo commune, nescio. Potius illos ad navigia & flumina Dacica retulerim. Præsertim pontes plures, & plura etiam flumina memorante, qui interfuit, uti vidimus, * Frontino. Et quiden post introitum in terram, uti loquitur, bo-Sicam. Fecitque Fluminum alibi mentionem ipfe Plimus, in y Panegyrico. Si tamen effet, ut illum intelligunt Interpretes, de ponte potius Danubiano intelligendus, sic alium haberemus testem de tempore Pontis illius à nobis constituto. Sed sufficiunt, ni fallor, illa quæ adduximus. Sic autem

16

X-

us

m

e-

0-

e-

6

HOE

iωda-

ne

ato,

u Tzetz. Chil. II. 34. x Frontin. Praf. de re Agrar. y Pa-

416 Pralectio XI. ad Spartiani Hadrianum 31

Urbes illas novas à Romanis in Dacia post Belli Dacici prioris finem cœptas existimo, ut sinem nihilominus non ante secundi Dacici belli sinem acceperint, cum & Regionis pars illa Decebalo permissa, & diruta primum, deinde à Decebalo restaurata montium propugnacula in Romanorum potestatem etiam ipsa venisseut. Sic enim, post Decebali cædem, Dio: και έτως η Δακία Ρωμαίων υπίκο είνετο, επόλης εν αυτή ο Τραί ανὸς κατακισεν.

Philips in Properties and trace along

fore I carre rainis, à poble canti

"Taiz. C." II 34. z Front

melli una imerpreces, de pontrípede a chibrano intelligendus, no abbin habere nos celeva de cent-

dunt, ni falion, illa ques adduximas. Se autem

From Fraf. do re Asias y Pa-

Pra-

inst stitu Patr

Can

Vilis .

Prælectio XII. ad Spart. Hadrian.

De Tribunatu Hadriani Pleb. Tribunatu/q; ætate, Fastorumque Consularium, per hæc Trajani tempora, confusione.

Tribunatu Plebis olim exclusi Patritii, jam Hadriani ætate Tribunatus Senatorum proprius. S. I. Tribunatui nulla, ut videtur, Atas a Legibus designata. 6. II. Ex alus tamen honoribus Tribunatum seu antecedentibus, seu confequentibus, ætas erat certa ad illum necessaria. §. III. In locum Ædilitatis Curulis successit Tribunatus S. IV. Adilitatis annum fuiße oportet Atatis XXVIII . S. V. Tribunatus boc etiam Saculo annuus. 6. VI. Tribunatus ineundi tempus Decembris X. 6. VII. Tribunus Plebis fuerit Hadrianus a Dec. Xo. anni CIIIi. ad Dec. Xm. anni CIVI. Sic potuit Belli Dacici. II . rebus gestis interesse anni CVII. initio finiti. S. IX. Præturæ Hadrianeæ COSS. Sura & Servianus II. ante Candidum & Quadratum Tribunatus Consules male dispositi. S. X. Fasti hodierni omnes in Trajani temporibus merito suspecti. S. XI. Fastorum emendatio in Sequentibus Prælectionibus expectanda. §. XII. Initium Belli Dacici II i. anno CIII o. ante Octobrem. S. XIII.

Spartian. Adrian. c. 3.

Ribunus Plebis factus est Candido & Quadrato iterum COSS. Tribunatus Plebis à prima sua institutione in patrocinium Plebis constitutus sic erat proprius Plebeiorum ut Patricium neminem hujus honoris Candidatum admitterent. Postea vero,

3.311

I.
TribunatuPlebis olim exclufi Patritii jam
Hadrianitempore Tribunatus Senatorum
proprius.

cum Plebi-

scitis tam Patricii quam Plebeii constringerentur, multisque aliis Patriciorum concessis Potestas hujus Tribunatus in immensum excrevisset; Sic tandem invidiosa facta est, ut fuerit etiam à Patricis ambienda: Eam tamen ægre, & foluta demum Repub. consecuti sunt. Sic erant nimirum suspecti Plebeiis Patricii in eo ipso honore qui ad coercendam Patriciorum tyrannidem adinventus est. Non potuit certe honorem illum affequi Clodius, dum à Patriciis ad Plebeios migraffet, adoptatus nimirum à Plebeio, nunquam proculdubio familiæ illam diminutionem passurus, si Patriciis of ficium illud petere licuisset. Tantum abest ut hunc Tribunatum Patriciis communem fecerit Sulla, de quo tamen dubitavit doctiffimus a Cafaubonus. Tribunatus Candidatum se protessus est Clodius anno U. C. Varroniano pexevo. Non multis deinde annis, anno nimirum ejusdem Æræ DCCxo. Tribunatum eundem Plebis petiit Augustus, quanquam Patricius, nec dum Senator, inquit b Suetonius. Obstabat itaque petenti gens Patricia, quem tamen defectum supplere potuit locus in Senatu. Adhuc itaque Plebeiis patuit hic Tribunatus; Patriciis etiam, sed ea duntaxat conditione, si etiam fuissent Senatores. Hoc ut Patriciis liceret, impetrasse videntur, qui fractum à Sulla, & fere ad nihilum redactum Tribunatum restaurarunt, plerique nimirum ipsi Patricii. Postea idem rerum potitus Augustus, anno ejusdem Æræ DCCXLIIº. Comitiis Tribunitiis, si deessent Candidati Senatores, ex Equestri ordine creandos, qui tamen censu elfent Senatorio, ita ut potestate transacta, in utro vellent ordine, manerent. Ita Dio & d Suetonius.

u

ga

CO

po

 T_r

dit

a Cafaub. ad Suet. Aug. c. 39. b Suet. Aug. c. 10. c Diol. 54. d Suet. Aug. 39.

Trib. Pleb. qua ætate, Fastorumque error.

Jam itaque ante hanc Augusti legem constitutum

fuerat ut ne alii in Tribunatum adsciscerentur præterquam Senatores. Et plane pro Senatorio hono. re habuit hæc eadem Lex Augusti, dum nec alios è Plebe Candidatos admittit quam Equites; nec ipsos etiam Equites, ni deessent Candidati Senatores. nec ea etiam in causa alios quam census saltem Senatorii; dum etiam honorem illum adeptis Equitibus locum deinde, fi vellent, in Senatu permisit. Erat itaque Tribunatus Senatorum proprius his, de quibus loquimur, temporibus Hadriani.

Accenset porro Lipsius Tribunatum honoribus illis quibus certa atas à lege Annali præscripta est. Utinam sententiæ suæ rationem aliquam proferre posset Vir peritissimus Historiæ

is

IS

11

)-

C

le

i-

10

1-

a-

a-6-

en

d.

ri-

m

e-

11-

ri-

ım

IIº.

es,

ef-

tro

1115.

.54

am

Tribunatus nulla, ut videtur, Ætas à Legibus delignata.

Romana. Sed nec Legis Villia Annalis reliquia ullæ extant de Tribunatu; nec illud saltem è jumoribus colligere possumus, seu Lege Villia, seu alia aliqua, constitutam esse Tribunatui aliquam, quam tamen ignoramus, atatem. De Tribunatu mihil Oratio Macenatis Dioniana, cujus tamen confilio usum constat Augustum in legibus, quas condidit, Annalibus. Petiit Augustus Tribunatum annum vix egreffus xvIIIm. Frustra nimirum ille, adversante Consule Antonio. Nec vero gratiam ullam atatis petitam legimus, quæ nulla, refragante Consule, potuit expectari. Petiit, nondum coacto exercitu, ne vim aliquam Legibus, ut. postea in Consulatu, illatam suspicemur. Hoc ille nimirum eo, ut videtur, confilio ut Senatum Tribunus convocare posset, cujus lege Curiața Adoptio confirmanda erat, priniquam Cafaris hareditatem adire posset, cui inhiabat Antonius. Tri-

Dd 2

bunos

bunos enim illis accenset Varro apud & Gellium qui Senatus convocandi potestatem haberent. Ex anno nimirum U. C. 298. quo primum id aufum Julium observavit Scriptor accuratissimus Dionysius Halicarnassaus. Quod certe Jus ad recentiora etiam tempora descendit Imperatorum. Nec enim alio quam Tribunitia Potestatis Jure primum senatum iple convocavit & Tiberius. Lex itaque Annalis nulla erat que octodecennarium à Tribungtu Augustum excluderet. Primi certe Tribuni plebis è militum Tribunis electi funt. Ita Auctores graviffimi h Varro & Dionyfius Halicarnaffaus quanquam paulo aliter k Livius. Nec illud immerito. Plenam enim habebant Tribuni primi tribuum suarum potestatem. Ut proinde Gracorum Φυλάρχοις & τριτ υαρχοις eosdem idem censuerit Dionyfius. Sed vero Tribunorum atas alia nulla constituta est præterquam militaris, tyrocimi nimirum illa & toga virilis quam nos candem esse supra probavimus. Dedit Augustus etiam Senatorum liberis militiam auspicantibus, teste " Suetonio, sæpe tribunatus. Qui plenam barbam in tribunis exegerit, aut eam faltem atatem quæ prudentia & annis tribunatus robur impleret, noster erat Hadrianus, & quidem nostro itidem Auctore " Spartiano. Opponitur hæc plena barba, non barbæ raræ aut σσανοπώγωνι, ut credidit Salmasius; sed primæ potius lanugini, nec enim justa haberi potuit barba, cujus ponendæ solennia anno præterpropter atatis xx1°. colebant Veteres. Sic atas illa Tribuni Hadrianea, inter xxm. & xxxm. media erat; fic tamen ut xxxm. propius attigerit.

e Gell. Noct. Att. XIV. 7. f Dionys. L. X. Antiq. g Tacit. Ann. I. 7. b Varr. L. IV. i Dionys. L. VI. k Liv. L. II. I Dionys. L. II. m Suet. Aug. c. 38. n Spart. c. 10.

Non

ex

Non tamen interim negaverim fuiffe nihilominus atatem Tribunatui, non quidem à lege aliqua Annali, sed nec certo anno defignandam; fed aliunde, ex honorum atatibus tam Tribunatum antecedentium, quam etiam consequentium. Cum enim jam Senatorum proprius hic effet Tribunatus,

2-

e-

es

5

11-

ni

0.

184

lia

C8-

em

Se-

ue-

tri-

ru-

fter

to-

non

ins;

beri

ræ-

ætas

redia

Tacit. L. II.

Non

HI. Exaliis tamen honoribus Tribunatum feu antecedenti bus feu confequentibus, etas erat certa ad illum ne-

toria

fic quidem ille ut nec tamen in Senatum admitteret, sed Candidatos omnes supponeret jam antea Senato es; Sequitur proinde Quafforia atate minorem esse non potuisse Tribunatus Candidatum. Et quidem Quafforiam atatem illam intelligo qua geri potuerit Quastura, non illam qua potuerit duntaxat ambiri. Sic annum xxvm. explevisse necesse erat qui Tribunatum ambiebat. Et cum Provincias fortirentur etiam Vrbani Quæftores; ita factum ut annum ætatis etiam xxvi". antea expleverint quam ad novos effent honores admittendi. Id nempe ita verum erat, si annua utraque fuisset Quastura, tam Urbana nimirum illa, quam etiam Provincialis. Et quidem annua plerunque erat Provincialis, recentioribus præsertim illis, de quibus agimus, temporibus Imperatorum. Nec porro ratio ulla erat cur quis Pratoria atate ambiret Tri-Nec enim necessarium fuisse ad Praturam ambiendam ut Tribunatum antea gessisset, vel è superius memorata ætate colligimus Augusti. Aliter fuisset, vix potuit esse metus, fore aliquando ut deessent qui Tribunatum peterent, cum tot nihilominus suppeterent Pratura, superiorumque Prætura honorum, Candidati. Liberum itaque Senatoribus erat ut Tribunatum peterent, nec alia erat, præter honorem ipsum ab ambitiosis avide expetendum, à Lege ipsa ratio cur peterent. Pra-Dd3

toria itaque atate, cur peteretur Tribunatus, ratio erat omnino nulla. Legitimam autem Pratura gerenda atatem sub Imperatoribus annum xxx^m, constituit Macenas apud Dionem. Sic enim atas etiam annorum xxv Senatoria erat, ut probavimus. Itaque à fine anni xxv¹. (& xxvi¹. siquis etiam Provincialem Quassuma administrasset) usque ad sinem anni xxix¹. concludendus erit Tribunatus, nec majorem suisse eorum atatem verisimile est, quos legimus in Historia Plebis suisse Tribunos, cum tamen eorundem ignoremus atatem. Qua observatio rei Chronologica erit utilissima.

IV. Illud præterea observandum, Adi-In locum Ælitatis Senatoria, Curulis scilicet, hunc, dilitatis Curuut videtur, loco fuisse Tribunatum. lis fuccessit Tribunatus. Nec enim quenquam, ut existimo, his temporibus Imperatoriis Tribunum legimus, qui idem fuerit Ædilis; nec vicissim. Imo verba illa Macenatis apud o Dionem oftendunt ejufdem temporis fuisse Ædilitatem atque Tribunatum; Καὶ αγορανομήσωντες ή δημαρχήσωντες ερατηγειτωσων. Supplebant itaque hi honores spatium illud à Questura usque ad Praturam, ne prorsus vacuum honoribus illud effet quadriennium. Quod fi Ædilitatis locum suppleverit Tribunatus; jam illud præterea consequetur, eundem etiam ætatis annum Tribunatui affignandum, qui antea fuisset Ædilitatis. Sic Tribunatui ut annum certum nullum attribuerit Lex Villia Annalis, quæ de honoribus duntaxat decreverit Senatoriis; habebit tamen annum, eumque certum, sub Imperatoribus etiam Tribunatus, illius scilicet, cujus locum supplevit, Adilitatis. Adilitati enim certum fuiffe, e.

ec

Le

lo

o Dio 1. 52. p. 546.

Trib. Pleb. qua etate, Fastorumque error. 423 tiam apud majores annum, recte Lipsius è Latino Pacato collegit in Panegyrico Theodofa. Fateor nihil apud Imperatores certi fuisse, quoties agerent etiam pro Imperio, foluti nempe Legibus. Sed vero etiam fub Imperatoribus, Lex tamen plerunque viguit Annalis, præsertim illis, qui & Populi libertatem, & Legum saltem, præ se ferrent, reverentiam, quod fecit certe Trajanus, sub quo honores noster suscepit Hadrianus. Cum veniam Legum indulgerent, etiam Annalis; id certe etiam indicabant, fore nimirum, ni illa indulgentia impetrata esset, locum alioqui ut haberent Leges, etiam Annales. Et quo meliores Principes, eo erant etiam parciores in concedendis Legum Indulgentiis. Nec fere veniam illam Legum, sub bonis Principibus, aliis concessam legimus quam Augustorum filiis, aut pueris Nobilissimis, aut Casaribus, Imperii designatis haredibus. Præsertim prioribus illis, quibus vixit noster, honoresque gessit, Imperii temporibus. Ut proinde nulla suspicio verisimilis este possit, aliisne inierit, quam legitimis temporibus, honores illos, de quibus loquimur, Hadrianus. Nondum scilicet Imperii hæres, aut verisimilem saltem, hæreditatis præsumptionem adeptus, quam postea noster memorat Spartianus.

c,

n.

0,

15,

r-

ıf-

n;

p-

R-

10-

ili-

ud

111-

Tet

ul-

ho-

ta-

bus

up-

, e.

iam

nostris proinde colligemus, provirili, ratiociniis.

Illud itaque ante omnia supponendum est, Prætura semper suisse priorem Ædilitatem. Ut proinde quo porter ætat.

tempore contracta est ætas Prætura, 28m.
eodem etiam ætas contrahenda suerit Ædistatis.
Lex itaque Villia (si illam exploratam haberemus)

Age itaque videamus quæ illa fuerit Ædilitatis

atas, quam quoniam incertam reliquit Lipsius,

locum tamen nullum in temporibus Imperatoriis

habere poterat, cum jam xxxº. atatis anno, etiam labente, iniretur ipsa Pratura. Annus ergo Edilitati commodus quærendus est inter Quæsturam & Praturam pro temporum rationibus Imperatoriis. Tum & illud præterea supponimus, quoties de Norma quæritur, incertiora ad certa, re-centioresque ad antiquiores esse revocandos. Quanquam enim essent, ut vidimus, sub Imperatoribus diversi Quastores; unum tamen omnium, ut munus, sic etiam ætatem omnium unam fuisse consentaneum est. Revocandi itaque Quastores Candidati, qui nulli prorsus erant cum lex Villia conderetur, ad Quastores Urbanos; & Urbani quoque bimestres ad annuos, quales nimirum erant qui primi Quafturam administrarunt. Quanquam enim Quafturam paucis duntaxat mensibus agerent, fic tamen Quastura annus integer servatus est ut in provincias non nisi proximis Fastorum Ordinariis Consulibus mitterentur. Tum enim Provincias sortiebantur, ni extra sortem Provincia aliqua Quastori fuisset demandata. Nec sane aliam de Ædilium ætate legem suasit in Dioniana illa Oratione Macenas, constituta nimirum Senatorum xtate Quástoria atque etiam Pratoria, quam quod facile illam è Legis Villia ratione & coævis moribus colligendam reliquerit, ut proinde nova aliqua præceptione ne quidem opus esse censuerit. Non fuerat alioqui Superiorem Quæstura Ædilitatem prætermissurus qui tamen certum annum inseriori Ædilitate Quæsturæ præscripsit. Sic autem erat colligenda. Quæsturæ annus ætatis xxv^{us}. sic erat Quæsturæ proprius, ut quan-quam paucis duntaxat mensibus Quæsturam quis gessisset, alium tamen nullum, nisi proximis COSS. Ordinariis, honorem capessere potuerit. Is autem

Trib. Pleb. qua ætate, Fastorumque error. 425 autem erat, pro legibus Reip. moribusque receptis, Quastura Provincialis, plurium nonnunquam in libera Repub. annorum, sub Imperatoribus semper annuus. Huic itaque constitutus erat ei qui Quasturam ipsam legitima suscepisset atate atatis annus xxvius. Ita certe factum ut anni xxvii. Edilitis Comitis interesse non potuerit Quastor Provincialis. Nec vero absentis ratio haberi potuit per Leges Reip. Quod inde constat quod gratia Reip. speciali opus esset, ut quis nomen absens inter Candidates profiteretur. Sic illa nimirum gratia, ante Imperatores, penes ipsam erat Remp. ut etiam ipsi Casari fuerit negata. Sic itaque ante annum atatis xxvIIm. ne quidem peti potuit Ædilitas. Nec vero unquam eodem anno Magistratum inibant quo fuerant ad eundem designati. Id quod etiam in illis constat honoribus qui erant tamen tantummodo menstrui. Nec enim unquam eundem indicant annum Consulatus gestus atque designatus. Sic ante annum xxvIIIm. iniri honor ille non potuit quicunque medius erat inter Quasturam atque Praturam. Sic erit annus xxixus. ad Praturam ambiendam aliis ipse,ut oportuit, vacuus honoribus, & designatus eo anno Prætor, proximo, atatis nimirum anno xxxº. Praturam ipsam gesserit pro lege Macenatis Dioniana.

ıt

ıa

le

2-

d

)-

va u-

ra

12-

Sic

tis

n-

115

nis Is

em

dubitare vix liceat quin recte hujus medii honoris annum attigerimus. Nec vero ulla ratio est cur breviorem annuo hunc suspicemur suisse honorem Tribunatus. Honores Romanos plerosque annuos ab origine suisse constat, hunc certe constat, de quo agimus, suisse Tribunatum Plebis. Cur porro aliorum honorum tempora contraxerint Principes eam seperationem

rationem indicavit Dio, ut ita pluribus locum facerent, gratificarenturque Candidatis. Ea autem nulla prorsus erat, sub Imperatoribus, in Tribungtu. Raro admodum quicquam valebat Tribunitia illa, quam tamen maxime Tribuni venditabant, Intercessio. Unum fortasse alterumve ejus exemplum habemus sub P Tiberio. Unicum item 9 sub Nerone, & sub r Vespasiano etiam unicum. Postea ægrè reperiemus, etiam sub bonis alioqui Principibus, præsertim sublatis Populi Comitiis. Cur enim Populi Magistratibus multum licuisse putemus cum Populo ipfi tam pauca licuerint? Unum fere illud retinebant antiquum Senatorii hi Tribuni quod fuerint & ipfi Senatoribus infensi, & collegis adeo Senatoribus, odiofi. ' Inde factum ut Senatores tam paucos Candidatos hic haberet Magistratus, ut fuerit proinde metuendum ne prorfus deficerent Candidati in Tribunatum eligendi. Constat inde certe Candidatos fuisse paucissimos. Ratio itaque nulla erat cur plures fuerint sub Imperatoribus Tribuni, cum tamen pauciores elfent, quam in Rep. Tribunatus Candidati. Satis omnino superque erant Tribunitiis muneribus Tribuni etiam annui. Nec vero hæ conjecturæ duntaxat nostræ sunt Testimoniis destitutæ. Sic loquitur de Tribunatu quasi annuo in Agricola vita Tacitus. En verba: Mox inter Quasturam ac Tribunatum Plebis, atque etiam ipsum Tribunatus annum quiete & otio transit. Scripsit hæc ille Imperante 'Trajano, nec tamen vel levissima mutati suo tempore moris fignificatione. Semestrem, fateor, memorat Tribunatum coævus Tacito, eodemque Trajano Imperante, junior "Plinius. Sed

p Tacit. Ann. 1.77. VI. 47. 9 Tacit. Ann. XIV. 48. r Tacit. Hist. IV. 9. S Tacit. vit. Agr. c. 6. t ib. c. 3. u L. IV. Ep. 4. quod

Trib. Pleb. qua ætate, Fastorumque error. 427 quod semestrem Tribunatum dicat, vel inde facile colligimus Tribunatum ipsum pro Legum Consuetudinisque receptæ usu alium fuisse quam semeftrem. Cur enim semestrem Tribunatum Amico impetrandum rogaret, si nemo alium Tribunatum obiisset quam semestrem? Sed multis casibus fieri potuit ut Tribunatus de Jure annuus, de Facto tamen fuerit duntaxat semestris. Potuit enim Tribunatus ille suffectus esse in locum defundi aut excusati aut etiam abdicare coacti. Sic enim, etiam in liberrima Rep. cum effet vel maxime annuus Consulatus, multi tamen erant non annui Consules. Fieri etiam potuit ut Lege annuum Tribunatum, in causa aut Persona fingulari, semestrem, pro suo arbitratu, secerit Imperator. Sed Legem nos & normam quærimus, non autem enormia & Juris singularis exempla. Et cum semestrem Tribunatum à Lege moribusque receptis alienum innuat ipse Plinius; quod fuerit tempus Tribunatui legitimum non aliunde melius quam è coævo Tacito colligemus. Sed vero perperam semestrem illum Plinii Tribunatum de Tribunatu Plebeio intellexerunt hactenus Viri Eruditi. Erat enim profecto * militaris. A stipendio enim semestri Tribunatus ille erat etiam semestris, quod tamen stipendium non Plebeii erat, sed militaris duntaxat Tribunatus. Erant, fateor, ab origine, stipendia omnia omnino annua. Inde stipendiorum numerus in Militia, apud Veteres, idem valet quod annorum. His autem, de quibus agimus temporibus erant stipendia etiam semestria. Nomus : Y Tribuni Militares quorum sipendia vel semefria, vel annua. Et semestre aurum de annulo aureo

b

ır

n

i-

&

ıt

a-

r-

os.

-1-

tis

us

ræ

vi-

ac an-

pe-

ati

fa-

em-

Sed

acit.

por

Tribuni

^{*} Vid. Lips. II. de milit. Rom. Dial. IX. y Non. Marcellus

Tribuni Militaris infigni memorat & Juvenalis. Id. que sane vel ex hoc ipso Plinii loco facile colligimus. Hunc enim Tribunatum Calvisio Nepoti amico suo ab homine privato Sossio Senecione rogat Plinius. De quo etiam aliud in eodem Plinio habemus exemplum. Jam enim a supra oftendimus penes Exercituum Duces fuisse Tribunatus illos Militares. Tribunatum Plebeium, honorem nempe Senatorium, dedit Senatus, referente duntaxat Imperatore. Hoc ex ipso discimus Plinio: Ego (inquit) Sexto latum clavum à Cafare nostro, Ego Qualturam impetravi : Meo (uffragio pervenit ad Jus Tribunatus petendi; quem nisi obtinet in Senatu, vereor ne decepisse Casarem videar. Casar itaque primum rogandus, tum Senatus. Ubi illud etiam ejusdem testimonio discimus, functis Quastura, tum demum fuisse Jus petendi Tribunatus.

Tribunatus pus tradidit Scriptor accuratifimus ineundi tempus Dec. X. Diony sius Halicarnas saus. Sic enim ille de primis Plebis Tribunis, in Editione Sylburgiana: οῦρει δημαρχικων εξεσίαν πεῦτι παρελαβον οι πέντε άνδρες ημερα τεπέρτη πεὸ τρίῶν εἰδῶν Δεκεμβελων, ὥσωτερ καὶ μεχρι τε καθ ἡμᾶς χρίνε χίνεται. Atqui verba illa πεὸ τρίῶν è Livio delenda esse colligimus, qui ivm. non 111m. Idus Decembres ineundo Tribunatui docet esse legitimum. Ita nimirum anno U.C. Æræ suæ Catoniana DCCXLV°. Varronianæ DCCXLV11°. scripsit Auctor gravissimus, Imperante scilicet Augusto. Ita etiam coævus Dionysso Livius.

z Juvenalis Set. VII. a Prel. IV. ad Sp. Adrian. § 5. b Plin. L. II. Ep. 9. c Dionyf. L. VI. an. U. C. 261. d Liv. L. XXXIX. c. 52.

Trib. Pleb. qua ætate, Fastorumque error. 429

Idemne fuerit Tribunatus inchoandidies, etiam Imperante Trajano, de eo nullum, fateor, Veterum habemus disertum Testimonium. Sed nec in contrarium habemus mutati, aut saltem rationis, cur mutaretur, ullius.

d-

11-

otz

ne

m

ra

14-

10-

ite

li-

no-

er-

22

far

il-

His

bu-

m-

nus

nim

E-

rew-

eiwi

8400

len-

De-

um.

iana

Ctor

a e-

Plin.

XIX.

mne

VIII. Tribunus Pleb. fuerit Hadrianus ad Dec. X. anni 103i. ad Dec. X. anni 104i.

Esto itaque tunc Tribunatum inierit Hadrianus. Cum tamen COSS. gesti Tribunatus annus confignandus erat; non certe propter paucos illos in Decembri præcedente dies, Decembris COSS. sed Januarii potius sequentis, erat consignandus. His certe COSS. maxima gesti Tribunatus pars conveniebat, quem annuum probavimus. Annum itaque ætatis xxv11^m. quo petere Tribunatum oportuisse diximus Hadrianum, absolvit ille anni ci11¹. die Januarii xx1v°. Sic proximi Decembris die x°. Tribunatum inierit, tenueritque usque ad sequentis Decembris diem similiter x^m. Cum itaque Candido & Quadrato iterum COSS. Tribunum sactum testetur Spartianus; proinde sequitur anno Eræ nostræ ci111°. esse imputandos.

Sed reclamant (inquietis) Fasti qui COSS hosce Candidum & Quadratum non ante annum agnoscunt cv^m. Nec tamen proinde à sententia mea dimoveor quin anno, quo dixi civo. colloIX.
Sic potuit Belli Dac. III. rebus gestis intereste an. vii. initio finiti.

candos existimem. Annales horum temporum, post Plinii Panegyricum, habemus plane nullos, qui situm Consulum è rebus gestis confirment. Sed nec indubitatæ sidei ullos etiam Fastos. Solos Trajani Consulatus, quo situ disponendi sint, è Numis Inscriptionibus que discumus. Inter Trajani 11^m. tertiumque Consulatum medium annum xcix^m. agnoscit Plinius tenuisse privatos. Ita Fastos satis consentaneos invicem habemus ad annum us-

que

430 Prælectio XII. ad Spartiani Hadrianum.

que cim. ab initio Trajani. Tum & annus privatorum alius inseritur inter Trajani COS. Ivm. & vm. qui satis commode C. Sosio Senecione III. & L. Licinio Sura II. COSS. fuppletur. Inde à vo. Trajani Consulatu anno cilio, ad annum usque cxiim. quo vim. iniit Consulatum, Fastorum fidem in Privatorum Consulatibus laborare, & minus fanam esse, contendo. Incommodum Candidi & Quadrati fitum sensit Vir Maximus ipse Calaubo. nus. Sed Fastorum receptorum reverentia perftrictus, errorem Spartiano potius quam Fastorum conditoribus imputandum censuit. Observabit (inquit) diligens Lector ordinem hic temporum, ut sape in his vitis, perverti ab Auctore. Nam horum Consulatum biennio Dacicum Bellum (ecundum præcessit, de quo mox dicturus est. Sed in honorum Hadriani serie ratio nulla est cur à Spartiano perversum suspicemur ordinem. Innuit enim ille, acto jam Tribunatu, ad Expeditionem Dacicam fecundam se statim accinxisse Hadrianum. Sic itaque disponendus est Hadriani Tribunatus ne ses ab Hadriano in illa Expeditione gestas impedierit. Finis illius Expeditionis in annum incidit cvi^m. & quidem ante finem Tribunitia Pot. VIIII2. E2dem enim illa Trib. Pot. VIIII. titulum Imperatorium 1vm. & vm. qui illa Expeditione feliciter acta accessit, in Inscriptionibus legimus. Itaque initio anni illius finem Bello Dacico impositum esse necesse est, ut etiam ante Tribunitia Potestatis 1x2. finem Victoriæ Dacicæ nuncius Romam & Tribunos adeo monetarios attigerit. Nec sane aliter vo. anno bellum Dacicum utrumque absolverit, anni nimirum ci. fine, vel ci fortasse potius initio cœptum, quod tamen illum fecisse testem habemus in Cafaribus Julianum. Atqui iplo Tribunatu,

n

U

mo

Cu

in

hoc

run

& Spa

Trib. Pleb. qua ætate, Fastorumque error. 431 natu, quem annuum probavimus, Bello sane Hadrianus interesse non potuit, cum Roma ne abesfet ab eodem illo impediretur Tribunatu, Tribunorum enim Potestatem omnem ipsis Urbis mænibus fuisse conclusam, nec adeo extra Urbem. exceptis feriis Latinis, pernoctare licuisse, de suo etiam tempore testem habemus o Dionysium Halicarnassaum, junioremque Dionysio, imo ipso etiam Hadriano, de suo item tempore testem, f Aulum Cellium. Et tamen illo ipso anno cv. quo Candidum & Quadratum COSS. Fasti memorant recepti, gesta belli illius diuturni pracipua contigisse verisimile est, cujus initio Trajanum, pro

Detruserant Candidum & Quadratum. COSS. ad annum cym. prioris anni in Fastis hodie vulgatis COSS. qui Sura & Servitamen ipsi ad inferiora tempora de- an. II. ante

m

m

e.

e-

a-

ab

it.

m

2-

ra-

ter

ue

ef-

atis

Ti-

ter

rit,

iniha-

ibu-

atu,

nostra dispositione, assequi potuit Hadrianus. bunatus COS.

trudendi funt. Id fi fiat, jam reci- Candid. & Quadrat Tripient Candidus & Quadratus eundem in Fastis situm quem nos assignavi- male dispositi. mus, anni nimirum civi. Prator noster erat, 8 Spartiano teste, Hadrianus Surano bis & Serviano COSS. Sic enim noster corrigendus est. Horum COSS. nomina ita concipiunt lapides: C. Justo Servilio Urso Serviano & Surano iterúm COSS. Hos tamen hactenus pro suffectis duntaxat coss. habuerunt Viri docti Historia Augusta Elucidatores. Cur ita? nempe quia nullam repererant eorum in Fastis mentionem; nullam scilicet post Candidum & Quadratum, ubi tamen collocandos ex hoc loco didicerant Spartiani. Sed COSS. horum depravatorum indicia saltem & vestigia sa-

e Dionys. Ant. Rom. L. VIII. p. 554. f Gell. No. E. Att III. 2. & Spart. Adrian. c. 3.

432 Pralectio XII. ad Spartiani Hadrianum.

tis luculenta constant in anni civi. receptis Fastis. Consulem alterum Syrianum appellat Chronicon Alexandrinum, & quidem ut Spartianeus ille fuit. iterum Consulem. Et Spartianeus ille Suranus Syrianus legitur in Codice Regio, teste Cafaubono. Paulo aliter Suburanum, & ipsum iterum COS. exhibent Fasti Idatiani, & quidem eodem, quo & Suranum exhibent, collega Marcello, Fastorum corruptores. Inde Surbianum exculpserunt Corruptores alii in Actis Ignatii ineditis apud Uferium. Nisi illud fortasse è nomine Serviani corrupto duxerint. Inde Urbanum Prosper, Vido. rius & Caffiodorus, proximo quidem anno, sed eodem etiam collega Marcello. Sed Suranum II. omnino ut lapides, eodem illo anno exhibet Liber Cuspiniani. Sed & alterius Surani Collega vestigia habemus in iisdem Fastis, quanquam locis, pro Conditorum imperitia, alienissimis. Modo vidimus ut nomen ejus Servianum, primo corruperint in Suburanum & Surbanum, dein, pro Maximi h Ußerii conjectura, in Suram & Urbanum. Tum & nomen Servilii ob oculos habuit proculdubio Auctor Fastorum Cuspiniani qui anno ciio. collegam Sura dedit Servilium. Inde enim nata est erroris occasio quod Suranum alterum collegam cum Licinio Sura Trajani notiffimo amico confuderint Fastorum imperiti conditores. Secundus enim Sura revera Consulatus in illum quadrat annum cum. quem qui eundem credidit cum 2°. Surani Consulatu, proinde Collegam Surani in 2°. ejus Consulatu addidit Servilium. Accessit etiam & alia occasio, quod 2us. vere Consulatus Suræ primus tamen apparebat in Fastis. Primus

m

no

CH

Trib. Pleb. que mare, Faftoramque errors 411 enim fuffettus erat. Oum itaque Sura Confulatum 111m2 in anno legetent cvio. cujus namen unicum ancea repererant in Fastis Consulatum, coinmode fese offerre videbatur Consulatus ille 200 Surani in ejus locum fufficiendus. Præfertim cam nec Surani priorem aliquem reperifient Consulatum, duippe qui fuisset etiam iple suffettus. Ital factum ut Surani 2" Confulatus, qui 3m. revera fequi debuit Consulatum Sura, (cum tamen ipsum pro 2°. Sura Confulatu haberent Fastorum conditores,) videretor proinde recte in annum aliquemp 310. Sure Confulatu priorem potius conferendus! Surani autem nomen conservarunt lapides duntasat unicum, potnitque aliud ejus cognomen fuit le Marcellus, quem faciunt collegam Fastorum corruptores | Nisi forte è Servili nomine, ne scio quo corruptoris casu, emanarit nomen etiam aliud illud Mincelli. In Fastis ergo antiquioribus hos eriam COSS, reperere Fastorum hodiemorum conditores quibus Praturam nofter obiit Hadrianus, ut proinde COSS. Ordinarii fuerint. quos tamen pro suffettis habuerint viri Eruditi. Et Consulatus ille 2". Surani, propter illum, quent diximus, errorem, maturius Faftis, quam opor-

Nec vero durum existimari debet quod Fastorum, quos habemus, omnium sidemi, hoc in loco in dubi
um vocamus. Nec enim ullos hodie
habemus sic invicem consentientes, quin

æ

0

0

1-

it

le

e-

10

m

a-

lit

us

US

m

supplication of the conferments, quite supplication of the color of th

tuit, inferens fequentes ante locum fuum Confie

Еe

fcateant

434 Pralectio XII. ad Spartiani Hadrianum.

scarcant tam Collectorum quam etiam Librariorum erroribus, infinitis mutationibus à forma Fastorum originali, tam in Confulum nominibus, quam in Consulatuum numeris. Sæpe Consulatuum numeros ex ipsis colligunt Fastis, suffestorum, quos ignorabant, nulla prorfus habita ratione, quam tamen certum est accuratissime obfervatam fuisse in Fastis Originalibus, ut ex hodiernis constat Inscriptionibus, que Fastorum coavorum formam illibatam retinent. Nullos denique qui non his, de quibus agimus, temporibus longe juniores fint. Profperi, Victorii, Caffio. deri, Fasti quam nullam mereantur, bis temporibas, fidem, apud Eruditos in confesso est. Alios autem nullos habemus Fastos, quod quidem sciam, horum nempe temporum, præter, Idotia, nos, & Libri illos Cu(pinianei, & Chronici Alar. andrini, vel, quod eodem redit, junfores horum compilatores. De Chronici Alexandrini Auctore & Idatio satis constat Sæculis aliquot fuisse Trajano juniores. Nec multo illis fenior erat Auctor Fastorum Cuspinianeorum ad Honorii ufque juniorisque Theodosii tempora deductorum. Vixit ille certe quo tempore mos erat Fastos Consulares ad Cyclos Paschales accommodare. Illud enim oftendunt Planetarum nomina, adjunctique numeri, nec ab ipso Cuspiniano, nec ab Onuphrio, nec à Bucherio hactenus intellecti. Defignabant nimirum numeri illi ætatem Luna, Planetæ autem feriam in Kalendis Januariis, ad eandem plane formam qua & Luna ætatem, & Kalendarum Januariarum, feriam dedit cum COSS. à Christi duntaxat passione, in suo quoque Kalendario Victorius. Utinam edidisset integros cum notis illis minime intellectis Cu/pinianus. Utinam James and

bu

cu

mi

re,

tur

Trib. Pleb. qua ætate, Fastorumque error. 435

Utinam adhuc ederent qui curam habent Bibliothecæ Cafarea Vindobonensis in qua chartas adhuc superesse Cuspiniani docuit Lambecius. Eo certe essent Fasti illi reliquis utiliores quod saltem Librariorum errores facillime proderent feria illæ Kalendarum Januariarum ætatisque Lunaris numeri. Sic facile intelligeremus, fiquos omifisent insertos à primo Fastorum collectore COSS. figuos etiam alienos ab Auctoris mente, & locis etiam alienis, inseruissent, quo solent utroque erroris genere peccare sæpe Librarii. Sed missa hæc facimus impræsentiarum. Hoc enim jant duntaxat agimus ut oftendamus non effe propterea quod quis miretur fi Fastos quos habemus hodiernos omnes, his faltem Trajani temporibus, erroris arguamus.

Conyula jam Fastorum receptorum
fide, expectabitis, Academici, nec
immerito, ut hiatum, quem fecimus, feq. Prælect.
pro nostra saltem sententia doceamus, quomodo sit supplendus, à v°. nimirum
Trajani ad vi^m. ejusdem Consulatum, ab anno
nempe Domini ciii°. ad annum ejusdem Æræ
exii^m. Sed magis opportuna dabitur occasio cum
verba Spartiani de secuturis Hadriani honoribus
expendemus, quod secuturis, Deo adjuvante, sa-

ciemus Prælectionibus.

1

.

1-

0-

1-

38

m

40

13

m

0-

(e

at

uf-

m.

tos

11-

an-

ab

De-

12-

an-

Ka-

SS.

Ka-

gros

nus. nam Dedimus Belli Dacici III. finem. XIII.

Quod si etiam initium vultis, illud Initium Belli Dac.II.an. 103

nos docuerunt Occonis numi, in qui- ante Octobr.

bus Voto suscepta, & Expeditionem Augusti legimus cum T. P. VI. COS. ejusdem v°. Redierat nimirum fine anni cii. ut Consulatum, pro suo mo
re, prasens inire posset, initio anni ciii. Sequeba
tur triumphus, & cum triumpho, ut Numi docent,

F.e 2

con-

congitarium. Et tamen eodem illo anno, ante finem T. P. viz. quæ Octobri mense terminabatur, Expeditionem novam idem suscepit Trajanus. Mox enim perfide egit Decebalus, arma parare, fugitivos recipere, munimenta restaurare, occultas etiam Legationes vicinis gentibus concitandis mittere. Nec mora, statim se ad Bellum illud novum accinxit Princeps bellicosissimus. Sed moram tamen fuisse constat in ipso Bette. Illud enim, di ar paneias manno na dia owedne mismer & ow χεόνω καὶ μόλις εκράτησε των Δάκων. Quæ ipla funt Dionis verba. Ea quomodo intelligenda fint, jam fupra monuimus. Non ita nimirum, quafi Secundum hoc Bellum priori fuerit multo diuturnius; sed quod, pro rerum gestarum exiguitate suerit, quam necesse erat, aliquanto productions. Inermis enim & munimentis superiori Bello nudatus Decebalus, nec ab armis proinde nec à propugnaculis tam brevi, quod intercessit, tempore, potuit esse admodum instructus. Et ut nibit illum desperasse fignificat i Plinius, sic utique rationem cur (peraret, nullam fuisse una innuit. Conveniunt & verba illa Dionis Xiphiliniani : 2 6 Dexical and μεν το ίοχυρον κακῶς επεατίεν. Prointe ad insidius convertum & dolas oftendit. Hæc ille dum adhuc versaretur in Mysia Trajanus; nec proinde vires ejus Bellum hoc Secundum, quod inflabat, attriverat. Nec sane plusquam unius Pralii vestigia in Fragmentis Dionis Xiphilinianis apparent, nec plusquam unici in Columna Trajani Fropai. Et tamen tanta erat Dacorum pertinacia, & tanta adeo repugnantium clades, ut ad paucos homines gens illa universa redacta sit, teste Luciani Scholiaste Vossiano. Nec fane Dacorum in ipsa quor

Trib. Pleb. qua ætate, Fastorumque error. que Dacia legimus postea mentionem. Sed & illud sibi diffidentis indicium erat quod thesauros suos in Sargetia flumine defoderat Decebalus, & aliam supellectilem, que humorem ferre hon poterat, in speluncis. Mora itaque quæ erat, ea præcipue in expugnandis monttum propugnaculis collocata est tam egregia fortissimorum hostium audacia defensis. Sed nec ea multa, aut admodum valida, esse poterant afflictis adeo superiori Bello viribus, nec diutino restaurandi spatio. Ex ea tamen qualicunque mora factum, ut post Tribunatum Plebis, Tribunus militum in Bello illo fuerit Hadrianus, & praclara illa facinora ediderit de quibus Spartianus. Pro nostris nimirum hypothefibus, non pro recepta Tribunatus Hadriani Chronologia.

X

1-

18

is

d

b

id

w

nt

m

12-

5;

it,

ar-

ius nit deeur t & ami lias adnde

Aient, pæi. tanines tho-

que

Ee3

Præ-

Prælectio XIII. ad Spart. Hadrian,

OCT. 13, 1691.

Fastorum Confularium per annos Dom, cv^m. cv1^m. & cv11^m. emendatio. Hadriani Prætura annua erat, & per COSS. adeo Ordinarios, non Suffectos, a Spartiano de signanda.

Fastorum emendatio. S. I. COSS. anni cvi. Commodus & Cerealis. S. II. COSS. anni CVI i. Senecio IIII. & Sura III. si quidem nondum Romam venerit, nec adeo Prætor fuerit, Hadrianus. S. III. Fieri tamen potest ut hoc ipso anno Prætor fuerit. Sic erunt prædicti COSS. ad sequentem potius annum differendi. S.IV. Anno CVII. Prætura Hadriani COSS. Surano II. & Serviano: quos quidem Ordinarios fuisse necesse est, si fuerit Prætura ipsa annua. S. V. COSS plures binis eodem tempore esse non poterant. Et tamen plures, pro proportione audi ab Imperatoribus Senatus, necessarii annuatim. Inde bimestres &c. S. VI. Prætores satis multi esse poterant Consulatus Candidati, ut nulle fuissent eorum, in eodem anno, vices. S. VII. Prætores annui sub Impeperatoribus, cum plurimi, non plures tamen octodecim. §. VIII. Prætores Consulibus plures proportione sesquialtera. §. IX. Satis erat illa proportio ad spatium illud quod medium erat, his Imperatorum temporibus, inter Præturam Confulatumque triennii. §. X. Huic numero proportionique Jupplendis Jatis erant munera Prætoria invicem diversa; nec erant necessariæ munerum, in eodem anno, vices. S. XI. Annui certe fuisse videntur Prætor

Fasti COSS. annor. cv. cvi. cvii. emendati. 439

Prætor Ludorum, & Prætores Ærarii. § XII. Ino alii etiam Prætores omnes. § XIII. Erat certe Hadriani Prætura Ludorum. Confulibus proinde non Suffectis, fed Ordinariis, confignanda. § XIV. Plena horum Confulum nomina. § XV.

Spartian. vit. Adrian. c. 3.

n.

1-

11-

leo

ut

SS.

To.

ios

ira ef-

Hi

In-

po-

in

pe-

im. ui-

lud

ter

ero

ria

e0-

tur

tor

Rator factus est Surano bis & Ser- 1. viano iterum COSS. Jam supra, Fastorum e-mendatio. Auditores, oftendimus Tribunatum Hadriani in annum ejus xxvIIIm. & Æræ nostræ Christianæ civm. esse conferendum; nec alteri proinde anno affignandum esse 11m. Landidi, & Quadrati similiter 11m. Consulatum, quo Tribunatum ab eo gestum testatur Spartianus. Id, cum Fastis hodiernis repugnet, quos habemus, omnibus; proinde consentaneum duximus ut, quem fecerimus in Fastis hactenus receptis hiatum, eum pro virili suppleamus, pro nostris nimirum hypothesibus. Præsertim adeo benignam occasionem nacti in his, de quibus agimus, honoribus Hadriani. Inde enim constabit quam accurate legitima honorum tempora & res gestæ Hadriani, nostræ Fastorum dispositioni respondeant.

Itaque Tribunatu functus Hadrianus Trajanum consecutus est in Dacia Coss. an. Chi.
agentem. Proximo nimirum à Tri- Cerealis.
bunatu anno, Æræ nostræ cvo. Tum demum Tribunus
suerit Legionis primæ Minerviæ, & multa illa egregia
facta ediderit quibus illum dicit inclaruisse Spartianus. COSS. illius anni erant, qui proximum in
receptis Fastis locum occupant, Commodus & Cerealis. Sic enim illos appellat Idatius; Sic Liber Cuspiniani; Sic Prosper, Victorius, Cassiodorus. Sic etiam

Ee 4

Auctor

Auctor Chronici Alexandrini, fi tamen unum illud exceperimus, quod pro Cereali legat Ceratanum. Cur vero Commodum illum L. Ecionium L. F. Commodum Verum, & Cerealem L. Tutium Cerealem appellent Viri Eruditi; & Commodum Ælii Cæfaris Hadrianei Patrem existiment, rationem ego prorsus nullam video. Imo qui delicatus fuit Hadriani, is idem hoc anno cvo. atate non potuit esse Consulari; sed nec atatis veniam confequi, cum nondum Principatum ip/e-consecutus fuiffet Hadrianus. Aliud enim illius Commodi meritum nullum legimus, Cerealis autem, fi Tutius ille Cerealis fuisset cujus meminit Plinius; jam certe Consuliterum fuerit oportet, cum illum Confularem fuisse ante anni ci. mensem Januarium ex eodem intelligamus a Plinio. Idemne fuerit Corealis alter ad quem scripsit Plinius L'. II. Ep. 19. omnino non constat. Nomen ejus Gentile nullum memorat, nec scio unde Vellium Cerealemillum nominarit b Catanaus. Sed nec illud conftat, fueritne hujus anni Conful Plinii amicus ille Cerealis, an potius Julius ille Cerealis cujus memimit Martialis. Petilius Cerealis initio Vespasiami coævus antiquior erat quam ut hoc demum anno Consulem illum fuisse verisimile sit. De mimo Cereali nulla suspicio est. Sed melius est ignorantiam nostram ingenue profiteri, quam sine monumentis quicquam de re incerta atque incomperta pronunciare. Fieri fortasse potest ut la realis ille idem fuerit cum Neratio Cereali quem Confulem Ordinarium agnoscunt duæ Inscriptiones d Gruteriana. Id si verum suerit, jam facile intelligemus unde irrepserit in horum Temporum

a Plin. II. Ep. 11. b Catan. ad II. Ep. 11. c Mart. XI. Ep. d Gruter. 181. 3. 441. 3.

Fastos nomen Marcelli, & quidem collega supradicto Surano iterum Consule. Erat enim in gente Neratia Marcellus Consul in Inscriptione memoratus, quem ad annum Æræ Christiana CXXIXII. retulit Onuphrius. Eundem scilicet annum, licet aliis anni mensibus, quo Arrium Severianum, cujus mentio in e Pandectis, recenset Onuphrius, suffectum scilicet ipsum, ut fuit etiam Neratius Marcellus, pro Onuphrii sententia, fimiliter suffectus. Severianum cum Serviano & Surano facile confundunt non modo imperiti Fastorum confarcinatores, verumetiam ipfi illorum temporum Auttores, ut ostendi multis posset exemplis, si esset operæ pretium. Male tamen Neratium Marcellum eundem cum Neratio Prisco Jurisconsulto celeberrimo & Trajani amicistimo credidit Onuphrius, nec homine scilicet eodem, nec etiam ejusdem Imperii Canfule. Cereales certi alienique temporis COSS. hoc in loco non moramur.

Sequebatur deinde annus Æræ no- III. ftræ cv1"s. quo Bellum Dacicum 11m. à Trajano absolutum esse diximus. Ante illum Romam redire non potuit Hadrianus, qui, nifi Bello penitus confecto, non redierit; nec adeo Praturam inire, non alibi quam Roma ineundam. Fuerant sane in libera Re-

COSS. anni CVI. Senecio IV. & Sura III. fi quidem nondum Romam venerit, nec adeo Prater fuerit, Hadrianus.

publica Prætores etiam Provinciales. Erant etiam lub Augustis Legati Pratorii, & Populi Magistratus Pro-pratoribus. Sed Pratorii illi non jam Pratores erant, fed qui Præturam antea administra-Quod idem etiam de Populi Pro-pratoribus sentiendum. Sic enim Pro-Consulbus appellabantur non Consules, sed Consulares, Consulatu

7-

ii

n

2.1

m

1-

us

e-

115

m

n-

e-

ıl-

il-

at.

Ce-

ni-

ani

2220

no

an-

10-

m-Ce-

em

nes in-

um

Ep.

ftos

e Pand. V. I. 3.

142 Prælectio XIII. ad Spartiani Hadrianum. olim functi, quos Ex-consulibus juniores appellabant. Quod enim Augustus Legatus Populi pro Pratore fuerit, necdum etiam atate Pratoria. vis erat & necessitas, nec in exemplum aliquatenus trahendum. Et quidem, pro eodem exemplo, cum vim aliam Reipublicæ idem inferret Augustus, non jam Praturam petiit qui jam Legationem obierat pro Pratore, sed proximum Prætoriæ Legationi honorem Consulatus, ipsum atate similiter ad Consulatum immatura. Nullum itaque Augusti erat in utrovis Magistratu exemplum, præsertim hominibus Privatis, qualis hoc tempore noster erat Hadrianus. Et tamen cum res esset extra Urbem gerenda, non Praturam ipsam petiit, sed Legationem potius Pratoriam. Legimus tamen, fateor, etiam sub Tiberio, Provinciarum Pratores, Prætorem Bithynia, Prætorem & Achaia, Prætorem h Hispania citerioris. Sed non erant illi Pratores vere proprieque sic dicti, quales olim in Comitiis Populi Romani, postea, Populi Juribus ad Senatum translatis, in Senatu quotannis deligi folebant, florente quidem Republica ad Provincias cum Jure Gladii regendas. His enim Augustorum temporibus Prætorum nomen Consulumque in Italia servatum, teste disertissimo i Dione. Itaque extra Italiam Præfecti Provinciarum omnes, seu Augusti fuissent, seu Populi Romani Provincia, non Confules tamen aut Pratores, fed Proconfules duntaxatProprætorefq; folebant appellari. Proprætores itaque & post Præturam Romæ gestam, non autem Pratores ætate Præturæ legitima Provinciarum illi Pra-

tores intelligendi funt. Proinde Hadrianus fi hoc ipso anno Romam appulerit, Prator nondum es-

f Tacit. Ann. I. 74. g Tacit. Ann. IV. 43. h Tacit. Ann. IV. 45. i Dio L. LIII. An. U. C. 726.

se potuit. Ex quo illud etiam sequitur, Pratura Hadrianea Consules huic anno affignari non posse, si quidem COSS. Ordinariis Præturam illam designarit Spartianus, de quo mox plura disputabimus. Rectius illi convenient C. Sofius Senecio, & L. Licinius Sura III. quos jungunt invicem collegas Inscriptiones, & proximos Commodo & Cereali subjungunt Fasti hodierni ad unum omnes.

Potest tamen illud, fateor, in dubi- IV. um vocari rectene supra 111. Belli Dacici finem in initium Anni cvii. con- ipsoannoPratulerimus. Jam enim supra vidimus tor suerit: Sic esse Inscriptiones quæ 11. Belli Da- erunt prædicti cici initium referant ad finem anni ci. Illæ itaque si recte se habeant; ita justum Quinquennium utrique Bello

m

r

-

r-

d

n,

25,

0æ-

in

us li-

0-

um-

ne.

es,

æ,

ın-

ta-

ra-

ra-

100 ef-

IV.

fc

Fieri tamen potest ut hoc quentempotius annum differendi.

pro Juliani in Casaribus testimonio tribuendum, anni cvi. potius fine expleverit Trajanus. Habetque illa quidem Fastorum dispositio suas quoque, ne facile repudietur, utilitates. Sic enim Romam anni cvi. fine venire potuerit Hadrianus. Sic Praturam obire ipfo anno cviº. anno atatis xxxº. Pratura, uti vidimus, legitimo. Convenietque cum reliquis ejus honoribus, quos annis ipsis obierit, ut ostendimus, per Legem Annariam legitimis. Nec enim sibi deerat Hadrianus in honoribus primo quoque tempore legitimo ambiendis; nec poterat legitima ambienti deesse Trajanus avunculus honorum ejus fatis æquus arbiter, jam nempe Princeps, suoque adeo honores ejus moderaturus arbitrio. Adjuvit illum certe in Quastura, ne repulsam pateretur, cum illum Candidatis suis accenseret. Nec quicquam obstat quod spem ejus de Imperio la Ctaverit Trajanus, & in longum protraxerit, Heredibus enim Imperii gratia Legis

444 Pralectio XIII. ad Spartiani Hadrianum.

Legis Annariæ indulgeri solebat; cum vero illa permitteret honores, ne quidem facile Privatis negari solebant, nedum sanguine & affinitate juncis, quo duplici nomine Trajano carus erat Hadrianus. Et tamen post 11m. Bellum Dacicum, in illa quoque Trajani gratia, que ad Hæreditatem spectabat multum profecerat noster, teste Spartiano. Hoc sane testatum fecit decretis Pratura, de qua agimus, sumptibus publicis, quod non aliis concedi solebat quam gratia florentissimis, ut multa nostræ Historia Augusta docent exempla, Sic etiam arctiffimis nectentur temporum limitibus res ab Hadriano gestæ. Est enim necesse ut uno saltem anno Belli Dacici III. finem præcesserit Tribunatus Hadriani, imo Tribunatus etiani finis, ut anno Tribunatum sequenti rebus interesfe posset in illo Bello gerendis. Nempe Tribunatus auno civo. affignandus erit ut Bello ante finem anni cvi. debellato inclaresceret. Et quidem satis commode fieri potest ut ribunitia Potestatis initio illi quod fine anni cvi. post Odobr. xxvIIII. coepit, convenerint Inscriptiones amba tam illæ nimirum in quibus Imperatorem IV. quam & aliæ quoque illæ in quibus Trajanum Imp. V. legimus. Sic autem Senecionis Consulatus Ivus. & Sura IIIus, in sequentem annum differendi erunt, & viceversa Tribunatus COSS. à Spartiano memorati huic anno assignandi. Vim tamen Fastis receptis minorem inferet dispositio illa quam dedimus. Habet interim utraque opinio fuam verisimilitudinem à vobis, Academici, expendendam atque judicandam. Nos autem coepta tem porum serie pergemus qua reditum à Bello Da-cico ad annum cvi. & Preturam adeo nostri Hadriani ad annum usque cviim, diffulimus.

Sequi-

Sequitur ergo annus cvii^{us}. non fane admodum Pratura inapportunus,
feu Legem spectemus Annalem, feu
etiam Expeditionem illam, quam dixi, Dacicam 11²⁸. Per Legem quidem
Annalem, quod hujus anni initio annum Etatis fere xxxi^m. absolverit,
cum tamen satis esset ad Praturam annus xxix^{us}. absolutus, xxx^{us}. inchoatus.

Anno CVII. Pratura Hadriani COSS. Surano II. & Serviano; quos quidem Ordinarios fuiffe necesse est, si fuerit Pratura ipsa annua.

Per Expeditionem autem Dacieam, quod reversus demum à Bello editorum in Bello facinorum pramiis & honoribus effet decorandus. Hoc faltem opportunum, ne ultra hunc annum Pratura ejus differretur. Itaque si hoc anno Praturam susceperit Hadrianus, eidem proculdubio assignandi erunt quos docet Spartianus fuisse Pratura Confules, Suranus II. atque Servianus. Id tamen obstitit quo minus receptum fuerit quod nondum illos pro Consulibus Ordinario habuerint Vi ri alioqui Romana Hifteria peritifimi conditores. Cur illud ? Nempe quia nullam illorum mentionem repererant in Faltis, quos habemus, antiquiwibus. Atqui Fastorum receptorum errores foediffimos jam deteximus. Facietque porro ad eorum fidem elevandam si hos confules Ordinarios fulle probaverimus, quos tamen nulli memorant Fasti hodierni. Ita fane fuisse necesse est si anma fuerit, etiam his temporibus, Pratura. Cur caim Confulibus in partem dentaxat anni Suffedi defignandi erant qui annum integrum tenucrint Pratores? Cur non Januarii Consulibus qui Comities issdem in libera Republica defignari solebant quibus Consules, (qui non alii olim fuerant quam universi anni Ordinarii) nec alio Magistratum tempore capeffere solebant quam Kalendis Fanuariis ?

7

r.

æ

m

V.

8

ıt,

0-

re-

le-

7e=

en-

m

00-

la-

ui-

446 Pralectio XIII. ad Spartiani Hadrianum!

Januariis? Cur aliis quam Januarii (qui tamen iidem erant Ordinarii) Consulibus qui mense erant etiam Januario Pratores? Age itaque videamus quamdiu tenuerit illorum temporum Pratura.

Et quidem hanc Quæstionem dis. coss. plures ficilem effe fateor. Nec enim ulla binis eodem funt, quod quidem sciam, diserta hotempore effe rum temporum Testimonia quæ annon poterant. Et tamen plunum integrum Prætores in officio fures, pro proisse convincant. Sed nec ulla vice. portione aucti ab Imperatoversa sunt quæ breviori quam annuo ribus Senatus. spatio Succesores Prætoribus datos onecessarii anstendant, nisi mortuo aut ejurante Maginuatim. Inde. bimestres, &c. stratum decessore, verba Auctorum cozvorum admodum diferta. Itaque ad Ratiocinia confugiendum erit. Et sane multa sunt quæ annuam videantur, etiam sub Imperatoribus, astruere Praturam. Jam supra observavimus, nullos memorari apud Veteres, menstruos Prætores, cum tamen menstruorum suffectorumque Consulum eodem anno memoriam habeamus frequentissimam, cum nulla tamen decessoris præcessisfet five mors, five etjam abdicatio. Hoc tamen Veterum filentium, ut non folum per se sufficiat, habemus adhuc firmiora atque luculentiora, qua hoc fuadeant, quod volumus, Argumenta. Cur enim semestres effent, aut quadrimestres, aut etiam bimestres Consules, ratio illa erat omnium præcipua, quod plures effent per censum Senatorium, auctumque ab Augustis Senatorum numerum, Con-Sulatus Candidati, & plura adeo Consularium in Senatu suffragia, quam ut sufficerent bini duntaxat fingulorum annorum Confulatus. Sententia dicenda in Senatu foli Jus habebant Consules Pratoresque, seu, quod eodem redit, Viri duntaxat. Confurenuarus ?

20

Pr

los

tan

Fasti COSS, annor. cv. cvii. cvii. emendati, 447 Con ulares atque Pratorii. Et quidem illi suo quique ordine, seorsim, priori loco Consulares, tum deinde Pratorii. Aucto itaque ab Imperatoribus Senatu, Consularium pariter Pratoriorumque numerus erat fimiliter augendus. Ita factum, ut longe plures utriufque Ordinis fub Imperatoribus necessarii fuerint quam sub libera fuissent Republica. Erant Senatores primis Consulum temporibus trecenti. Erant sub Augusto mille, plusquam triplo nimirum plures. Sic fuerint pro binis Reipublicæ Consulibus, sub Augustis necessarii ad minimum senis plures. Et quidem pro primo Augustorum temporum exemplo, cum semestres essent Consules Ordinarii, erant singulis annis duntaxat odloni. Nec pauciores esse poterant cum nullo Veterum probato, quique in morem tranfierat, exemplo, Rempublicam unquam tenuisset Conful Solitarius, nec deeffet qui Collegæ violentiam moderaretur intercessor. Sed novos præterea sub Augustis Consules Pratoresque exigebant nove sub Augustis Provincia, pluresque quam sub libera Republica, tam illæ nimirum quæ tum primum victæ essent, & in Populi Romani ditionem redactæ, quam & aliæ quoque è Veterum Provinciarum partitione natæ. Nec enim alios quam Senatorios Præsides habebant utriusque generis Provinciæ, pro primævo more, tam Augusti, quam Populi Romani, si unam exceperimus Egyptum Equestri Ordinis viro, ne Jus fascium haberet, demandari solitam; Sed nec aliis quoque Senatoribus quam Consularibus atque Pratoriis. Erant enim in obsequio Præsidum Quastores etiam Provinciales. Tribunos autem Plebis Ædilesve Curuof nullos in Provinciis unquam legimus. Nec

tamen anno nniverso per bimestres Consulatus di-

n

Ė.

r

m

14

7,1

12-

e-

at

li-

a=)

at:

11-

viso plures erant XII fingulorum annorum Consules. Scio quidem suffectos à Principibus Consules paucorum aliquando dierum, semel etiam borarum. Sed quis numerus esset ad Rempublicam, pro ea, que runc recepta est, constitutione, necessarius. non è Principum placitis & arbitrio interdum la centissimo, sed ex more potius atque consuetudine statuendum. Sie autem sufficiebat, uti dixi, numerus annuorum Confulum, ad fummum duodenorius. Sed nulla erant Confulatus officia que non fuerint utrique Confuli communia. Nulla cerre que plures duobus uno eodemque tempore postus larent. Inde factum ut, cum plures binis eodem tempore Confules esse non possent, & plures ta men binis annuis exigerent usus Republica; proinde fuerint per binariorum Collegia, & per bin mestria ejusdem anni spatia, tribuendi. 1929 anni

terant Confishatus Candidati, ut nullæ fuilfent corum, in eodem anno,

Contra in Pretura nallus fuerat tam Pratores fatis facer tamque perpetuus momenus, quin potnerit pro Republica ulibis augeri. Sic eriam augeri, ut uno co demque tempore omnes officium administrarent, & per annum universum obtinerent. Ita nolla erat necessitas

quo plures haberet Refpublica Pratores anmer, ut alii aliis fufficerentur, nec per annum integrum in officio permanerent. Com primo constitue rentur, erant toto anno bim, postea quaterni, nunc feni, nunc octomi, aliquando demi. Sie tamen illi ut nemo alteri fucesserit, fed spatio essent o mnes annue pares, & officio invicem diversifimi. Ita ad Protorum numerum augendum nullæ erant necessaria vices. Sufficiebant nova efficio Praterio nihil quicquam commune invicem habentia. Sie enim munera perpetua atque annua fatis multos

fup-

Fasti COSS. annor. CV. CVI. CVII. emendati. 449 suppeditare poterant viros Pratorios, ut nulla fuissent in Prætura successiones, sed annum integrum tenuissent omnes, ut olim in Republica. Et quidem erant, etiam sub Imperatoribus, Officia istiusmodi Pratoria satis multa, invicem contemporanea. Sorte Pratores Urbis Regiones inter fe partiri folitos ex Inscriptione discimus k Gruteriana. Temporum Imperatoriorum propriam illam partitionem fuisse necesse est sub quibus coepit in Regiones Urbs ipsa dividi. Contemporaneorum etiam Officiorum illæ solebant esse partitiones. Sic enim. Provincias fimul administrandas, quibus adeo ambo adesse non poterant, solebant Consules inter se, seu comparando, seu etiam sortiendo, partiri, ni extra sortem Provincia esset corum alteri decreta atque demandata. Sic fuerint necessarii Pratores, pro numero Regionum, ad minimum quatuor decim. Jus proculdubio dixere per Regiones illi distributi Prætores. Sic enim per titulos sortito distribui solebant Judices Athenienses, ut è Scholiaste constat Aristophanis. Et tamen erat præterea Prætor Ludorum causa sine Jurisdictione. Illam obiit Agricola Præturam, ut è Tacito discimus, cujus illa funt verba. 1 Idem Pratura tener & filentium, nec enim Jurisdictio obvenerat. Ludos. & inania honoris modo rationis atque abundantiæ duxit, uti longe à luxuria, ita fama proprior. Alius itaque hic Prator à Regionariis. Erat præterea, etiam fub Imperatoribus, Prætor " Urbanus. Erat Peregringrum. Utriusque generis unicos, ut olim, memorat, sub Principibus, Tacitus; si tamen alii illi à Regionariis. Sed & Singulis etiam Juris Pratorii capitibus fuos singulosque legimus Pratores assig-

1

1

8

n

in

in

,1

(8)

1

m

9,

,

m

eli

2.5

n

04

11.

nt

ica ic

08

p-

[#] Grut, LXI. 3, 1. Tacit. Agric. c. 6. in Tacit. Ann. I. 42. Hift. I. 47. IV. 39, in Tacit. Ann. I. 15.

F f natos.

Erant º Ærarii, erant P Tutelarum, erant 4 Fideicommisorum. Imo de Fisco, de I Veneficiis. & de ' Usuris, de ' Falso, de ' Parricidiis, de Sicariis, de 2 Injuriis. Quid fi fimiliter in alis. quæ nescimus, Juris ejusdem Pratorii Capitibus Pratores fecerint fimiliter Imperatores ? Poterantque in his omnibus Prætorum ordinibus, pro Principum placitis, uno esse plures. Cum nempe plura essent de uno Juris Honorarii capite negotia quam ut'ab uno commode, etiam totius anni circuitu, expediri possent. Quin & Expeditionis Sarmatica Pratorem memorat Inscriptio a Gruteriana. Nec quicquam vetat, pro eodem exemplo, aliarum quoque Expeditionum alios etiam fuisse Pra-Sic facile intelligimus, ut nulli fuerint, per illa tempora, Prætores Provinciarum; ut nullæ etiam Prætorum Urbanorum, in eodem anno, vices: multos tamen Urbanos atque annuos fuiffe neceffarios. Et quidem ita multos, ut duodenis bimestribus Consulibus & plures fuerint, & satis apta proportione responderint. Erant enim Consulatus Candidati omnes Pratores, proximi nimirum ipfi Consulibus. Itaque & plures fuerint oportet Pratores, ne nullus esset in Consulum creatione dele-Etus, & ne deefsent, per Prætorum mortes, Confulatus Candidati. Nec multo tamen plures, quod legitimo tempore, Ætatisque anno, appetente, Pratores omnes Consulatum effent petituri.

que

brn

dria

o Grut. CCCLX. 3. 4. & alii passim illorum temporum Auctores, p. Grut. CCCCLXV. 5. & alii. q. Pompon. in Pand. L. I. Tit. II. 2. r. Pompon. ib. f. Tacit. Ann. II. 79. Suet. Aug. t. Tacit. Ann. VI. 16. u. Pompon. ib. x. Pompon. ib. y. Pompon. ib. z. Pompon. ib. addentibus nimirum quibusdam ad quaternarium Pratorum numerum explendum, qui à Sylla institutus est. a. Grut. MXCV. I.

Et quidem hanc proportionem italial VIII. tenuere munerum annuorun Pratores, nui sub Impent. fi fuillent in muneribus illis fuccef- ratoribus cum hones, ut in Consulatu, menstruz, eam plurimi, pon necessario superaturi videantur. Plu-

res xviii, ne quidem cum plurimi el-

fent, numerat b Pomponius. Convenit ad amuffim Dio, qui ita loquitur quafi ad fuum ufque tempus, pauciores quidem nonnunquam fuissent, nunquam autem plures ododenis. Sic enim ille ad COSS. anni Urbis Varroniani DCCLXXXVII. (qui idem erat Christi xxx11114.) o nevrenajdena spamyes izi-10170. रे महत्त्व निता कामे वे हमा न्यार्टिम केंद्र हंद्रा प्रहा ना हमस्याdena, est de on ray mue eva n ray duo xagonovera. Verbum illud est ad suam usque ætatem morem illum deductum videtur innuere. Hujus numeri Historiam sub Imperatoribus (de his enim nos temporibus agimus) ita deducit, ubi supra, Pomponius, ut fuerint nimirum ab Augusto xv1, quibus duos addiderit de Fideicommiffis Claudius, ita nimirum absoluto octodenario. Ex his unum (inquit) Divus Titus detraxit, & adjecit Divus Nerva qui inter Fiscum & Privatos Jus dicunt. Loquitur etiam ille quafi ad fua quoque tempora descendisset ille Prætorum numerus, nunc uno alterove pro Principum arbitrio deminutus, qui tamen ipse junior erat Hadriano. Sic, inquam, ille quafinullus post Nervam Princeps ad illum usque sub quo scripsit Pomponius, Antoninum, aliud aliquod munus Pratorium novasset, quod quidem si verum fuerit, nihil erit proinde cur dubitemus firmissimam esse ab boc numero, his præsertim Hadriani temporibus, Argumentationem. Verum

85

nn.

m-

11775 . I. Et

b Pompon. in Dig. I. 2. 2. c Dio. L. LVIII.

tamen hujus numeri sub Principibus progressum melius discemus à Scriptore in Imperii initiis longe omnium accuratissimo Dione. Illum autem si audiamus, jam sedecim Pratores eodem anno quo ipse interfectus est, constituerat ipse d Julius, Urbis nimirum Conditæ anno Varroniano DCCXº. Sic tamen ille ut redierit postea Pratorum numerus ad duodenarium. Inde factum ut xII duntaxat Pretores Julio tribuerit Pomponius, cum tamen alias alios Prætorum numeros designarit idem Julius, hunc illo demum anno fibi ultimo & fatali. Decem certe Pratores anno DCCVIIIº. constituit Cafar, quatuordecim anno proximo pccixo. eodem teste Dione. Rediit tamen, uti dixi, post annum DCCxm. quo Calar interfectus eft, ad numerum rursus duodenarium. Postea anno DCCLXIVo. cum sedecim essent Pratura Candidati, nolens Augustus quenquam oftendere, omnibus & concessit. Hoc habuit in animo Pomponius, qui tamen Auctores suos perperam intellexit, fi hunc numerum ab Augusto constitutum esse crediderit. Sequentibus enim annis xII duntaxat testatur fuisse Dio, ut ne quidem sub Augusto is numerus videatur in morem fuisse receptus & exemplum. h Fine certe Tiberii, nec multis ante mortem annis (tribus nimirum) anno quo diximus DCCLXXXVIº. rurfus constituti xv. aucti nimirum à numero duodenario, eodem teste Dione. Imo sub Claudio, qui primus numerum introduxit, qui postea receptus est, Pratorum XVIII. ανωμάλως constitutum observavit ipse Dio. Ea nimirum diversitate, ut nunc fuerint xvIII, nunc duntaxat xIV. Aliter juniores Claudio, & fortasse Pomponio Principes, Dione tamen

d Dio L. XLIII. fub fin. e Dio L. XLII. f Dio L. XLIII. g Dio L. LVI. h Dio L. LVIII. i Dio L. LX. fe

do

rafti COSS. annor. cv. cvi. cvii. emendati. 453 antiquiores, qui nec ipfi xviii. femper Praesores creabant, nec tamen unquam xvi. pauciores.

Et quidem satis accurate responde IX. bat numerus ille annuus Pratorum numero Consulum etiam annuorum. Cum propartione essent Consulatus omnes bimestres, tum Sesquialtera. maximus erat Consulum annuorum proventus, anni universi xII. Huic si componamus Pratorum annuorum numerum etiam maximum xvIII. erant dimidio plures, proportione nimirum [efquialtera. Sed numerum illum Consulum annuorum sæpe minuebant spatia Consulum Ordinariorum majora quam Suffectorum. Cum enim semestrem Magistratum tenerent Consules Ordinarii, tum plures octonis per universum annum Consules esse non poterant, Cum quadrimestrem, tum Consules erant annui in univerfum deni. Octonis anni Consulibus respondebant Pratores annui similiter duodeni; quem numerum fæpe vidimus observatum, etiam sub Imperatoribus. Sed nescio fuerintne ulli, post Claudium semestres Consulatus Ordinarii, quamvis multos habeat Onuphrius, suis potius nixus conjecturis, quam idoneis Auctorum testimoniis. Multos fuisse verisimile non est. Nec legimus proinde illis temporibus Pratores annuos duodenos. Itaque siqui fuerint plus quam bimestres Consules, illos quadrimestres fuisse Ordinarios necesse est. Sic fuerint per totum annum deni. Denis autem Confulibus respondent Pratorum alii per illa tempora recepti numeri, seu quindeni fuerint, seu sedeni, seu etiam septemdeni. Et quidem eadem illa proportione sesquialtera. Consulum enim annuorum numeros & pares, & per binarios distribuendos, fuisse necesse erat. Pratorum numerus & impar esse potuit, nec è binariis conflatus. Nume-

ıt

11-

n

II.

1-

Ff2

rus

Pralectio XIII. ad Spartiani Hadrianum.

Tus itaque Consulum denario proxime major erat duodenarius, cui proportione sesquialtera conveni-re non potuit numerus aliquis minor ododebas numerus ille annuar Protos nos nosnario.

Satis erat illa proportio ad quod medium erat, his Imperatorum temporibus, inter Præturam Confulatumg; triennii.

20tometri

Quam porro apte responderit Pratorum illa ad Confules proportio) è spafratium illude tio temporis intelligemus inter honorem utrumque medii, Pratura atque Consulatus. Quo enim plures interces fissent anni, eo plures necessarji erant Prætores Confulatuum Candidati ad farcienda mortium damna; que pouciores, eo pauciores sufficiebant etiam Prieto-

res. Sed vero Pratura Atatem designavit, uti vi dimus, fatis manifeste Dioniana Matenatis Oratio. Consularis quæ fuerit sub Imperatoribus, nec ibi, nec alibi, quod scimus, habemus diferta Testimo nia. Itaque breviter indaganda erit, nec aliunde quam ex Exemplis. Nec tamen Principum illis, quit Principatus Candidatorum, jam enim fupta oftendi mus quantam illi licentiam usurpaverint, & quantæ illis concedi folerent Legis Annariæ Indulgentie, & quam etiam enormes, in ipfo quoque Consulatu. Bt quidem per Legem Villiam Annalem annum Ætatis XLIIIm. Confulatui legitimum fuifle, jam olim collegerunt è Cicerone Viri Eruditi. Sed vero Legem illam prorfus nullam fuisse oftendunt multo maturiores hominum, etiam Privatorum, Consulatus, his nempe Principum temporibus. Et tamen normam illis fuisse Ætatis etiam Confulari, nihil prorfus est cur dubitemus. Ea autem quæ demum fuerit, è Consulatibus colligendum pracecissimis, in quibus tamen nullas legimus Legis Annalis Indulgentias. Poterat enim quis paulo ferius honores vel ambire, vel consequi propter repulfas; 1373

ir

Fasti COSS. annor, CV. CVI. CVII. emendati. 455

pulsas; non poterat fine Legis venia maturius. Neminem autem legimus Privatum qui ante annum Ætatis xxxIIIm. Confulatum fuerit confecutus. Qui illo ipso anno labente inierit, Aulum Vitellium observavimus, postea Principem, adhuc certe Privatum, nec Legis gratia sublevandum. Natus ille est vIII. Kal. Octobris, velut quidam (verba funt & Suetonii) VII. Idus Septembris, Drufo Cafare, Norbano Flacco COSS. anno nimirum Æræ nostræ Christianæ xvº. Eundem Consulem habent Ordinarium Fasti anno Æræ ejusdem xLVIIIº. Ætatis anno illo quem diximus. Nec vero anteriori aliquo anno legitimum fuisse Consulatum exinde colligo, quod justo discrepet decennio hac Ætas Sub Imperatoribus, ab Atate Villia Consulari annorum xLIII. quæ fuerat olim fub Confulibus. Sic etiam accurate respondet, ut anno illo xxxIIIº. Consulatum non ambierit modo, sed geserit Vitellius, ut gessit etiam anno xLIIIº, ipse Cicero, qui honores omnes legitimo tempore consecutus est. Sic trium fuerit annorum spamm illud à Pratura ad Consulatum. Nec metus erat ne deeffent ad Consulatus Candidati Pratores proportione Consulibus sesquialtera superiores.

Hic ergo numerus erat Pratorum fummus in morem receptus, etiam sub Imperatoribus. Nec enim hoc in loco moror Principum placita fine norma, fine Lege, prorsus arbitraria. Atqui huic numero supplendo satis erant diversa invicem Pratorum officia Urbica, cum nec ulli essent Provinciarum Pratores, nec ulla etiani in eodem officio annue Successiones. Facilis omni-

Huic numero proportionique fumplendis fatis crant munera Prætoria invicem diversa; nec erant necessariæ munerum, in codem anno, vices,

k Suet. Vitell. c. 3.

um ratio è coævis Praturis reddi posset, si qui dem perpetua fuissent Pratura Regionaria. Quindenarium absolvebat Prator Peregrinorum additus quatuor decim Regionariis. Additis à Claudio duobus Fideicommifforum, jam erant septemdecim. Horum unum cum detraxisset Titus, jam sedecim duntaxat. Ludorum deinde & Tutelarum Prætores mimerum illum accuratissime explebant Octodenarium, tam à Dione, quam à Pomponio memoratum. Ludorum Pratori occasio erat fortasse Claudius. Sub eo enim Natalem Britannici à Pratoribus celebratum legimus. Sed arbitrio fuo. Necdum enim erat forte Prator qui Ludis Solis fine Jurisdictione vacaverit. " Tutelarum Pratorem addidit Marcus, & quidem primus, nostro teste Capitolino. Sed non alii erant, ut videtur, à Regionariis Juris illi Pratorii Capitum Singularium Pratores. Sic enim erunt extra numerum alii à nobis jam observati. Atqui propria illa Pratorum munera, quorum adhuc memoriam habemus, ut numerum prædictum non absolvant; eo tamen surgunt ut locum successionibus in eodem anno non relinquant. Urbis imprimis & Peregrinorum, ut his etiam temporibus finguli memorantur; fic ratio nulla est cur minus invicem diversi, aut minus annui fingantur. Sic etiam de Prætorii Juris Capitibus quatuor, quatuor à Sylla constituti Pratores, & ipsi adhuc diversi munera etiam diversissima obtinebant. Ita Pratoria munera annua habemus ad minimum sena. Addantur hisce Quæstiones de Veneficiis, de Usuris, de Judiciis Majestatis, de Ambitu, & alia illa inter Fiscum & Privatos, jam erunt quotannis undeni. Accedent denique Fideicommisorum Prætores duo, & Erarii plures, ad minimum certe si-

I Dio L. LX. m Capitol. Marc. c. 10.

ru

at

ra

ill

militer duo, & Ludorum unus, & caul arum liberolium, eruntque in universum septemdeni, deeritque unicus duntaxat ad numerum quem dixi summum, ab Expeditionariis, aut aliorum, quæ nescimus, suris Pratorii Capitum Pratoribus supplendus. Poterat etiam Prator esse supplendus. Poterat etiam Prator esse supplendus. Poterat etiam quanquam rarius, ad suum usque tempus, admissum indicat aliquando Dio L. 53. p.505. Jam si breviores annuis suerint horum Pratorum Magistratus, singamus saltem suisse semestres, & Successores adeo omnium suisse singulos. Sic essent Pratores annui xxx, quod tamen constat suisse salssissimum. Frustra autem existimabimus designatorum iissem Comitiis Pratorum aliis annuum suisse Magistratum, aliis annuo breviorem.

Et vero aliquos fuisse annuos omnino verisimillimum est. Prætorem illum qui Ludis vacaverit, & honoris illis, quæ appellat Tacitus, inanibus insignibus;

1.

1-

2

1-

i-

XII.

Annui certe
fuisse videntur
Prætor Ludorum, & Prætores Ærarii.

unicum duntaxat legimus in probatæ fidei monumentis. Imo si totius anni Ludos celebraverit, anno proinde universo præfuerit necesse est, cum pars anni nulla fuerit Ludis vacua publicis, & Populi Romani nomine celebrandis. Hoc certe manifestum est ex bodiernis etiam, quæ habemus, Kalendariis. Et tamen Ludis, quorum illa mentionem fecere Kalendaria, accedebant præterea alii, temporum, quibus vixit Prator quisque Augustorumque, proprii. Nec aliter, ut puto, Pratores Ararii. Illis Erarii Pratoribus successerant, Plinii junioris ætate, duo Præfecti, è quorum proinde moribus liceat etiam ad Prætores argumentari. Bini autem erant illi Prafecti, habuitque Plinius collegam in illa Prafectura amicum chariffimum Cornutum Tertullum; ut colligamus Erarii Pratores similiter fu-

Ffs

iffe

458 Pralectio XIII. ad Spartiani Hadrianum.

inserviebant Prafetti, ut vacationis mensibus commeatus impetrare possent, siqui suissent ad propria negotia necessarii. Sic intelligimus cur pari mensium numero tenuerint Consules, ut scilicet haberent & ipsi suas, etiam in officio, vacationes. Nec aliter administrationem officii inter se partitos verisimile est etiam Erarii Pratores. Atqui annua erat Pliniana illa Prafettura. Nec breviorem annua fuisse consentaneum erat, pro reliquarum Praturarum exemplo, etiam Erarii suisse Praturam. Imo in Pratorio Jure universo suisse incommodissimum si ad novos Pratores negotia plerunque distulissent usitatissimae comperendinationes.

Imo alii etiam Prætores ommes.

Imo alii etiam rem, fiquis Prætor ante annum expletum munere deceffisset, alia etiam etiam ostendunt Imperatorum tempori-

bus coæva Testimonia. P. Ventidium jam Pratorem in suum Consulatum (quem etiam ipse suffe-Aum gesserat) suffecit Cafar Octavianus, Praturaque ejus successorem dedit ejusdem anni etiam Ædilem. º Imo Pratores omnes, ante quinque dies quam oportuit, abrogavere Triumviri. Ita Triumvirorum facinoribus pro arbitrio dominantium hoc ipsum accenset Dio, quod Pratores munere exuissent, cum tamen Consulum suffectorum anno illo etiam Urbis DCCXI. multa jam fuiffent exempla; Prætorum nisi decessorum morte suffectorum, ut videtur, omnino nulla. Etiam anno ejusdem Æræ DCCXVI°. Pratores LXVII. P αλλοι επ' αλλοις am-Sax Devres nokav. Verba funt ejusdem Dionis in eam nimirum fententiam, ut videtur, intelligenda, quod insolitum effet Pratorem alium in alte-

" Plin. L. X. Ep. 24. o Dio XLVII. p Dio L. XVIII.

nt.

bre

nu

Sic

dos

Fasti COSS. Januar. CV. CVI. CVII. emendati. 459 rius locum suffici, atque ita corum numerum augeri, supra munera Pretorum annua. Sic etiam Pretorem de Camilli Scriboniani defectione suspectum necavit Claudius, anno Æræ Romana DCCxcvo. Christi XLII°. Non antea tamen quam se Prator ille Magistratu abdicaset. Atqui abdicatione opus non erat ni fuisset alioqui Pratura exitus paulo longinquior. Sic & Silanus Praturam ejurare coactus eft Cenfore Vitelio, cum effet forte (inquit Tacitus) eo anno Prator. Ea Cl. Historici verba Pra turam annuam subindicare videntur. Ita ratio nulla prorsus erat cur annuam Hadriani Praturam COSS. duntaxat designatis, nec annuis, & ne quidem anni initio delignarit Spartianus,

Qualturam certe ejusdem Hadriani XIV. non suffectis tamen, fed Ordinariis, Con- Erat certe Hasulibus habemus ab eodem Spartiano driani Prætura confignatam, Trajano nimirum IV. & Pato. Idem proinde de Pratura expe- suffectis sed orchandum erat. Nisi forte in primos anni menfes incidisse fingamus Quastu-

ludorum, COSS. proinde non dinariis consignanda.

ram, non item Præturam, Hadriani. Diu certe Consulatum, nec potuit tenere Trajanus nec tenuise verisimile est anno illo cio. quo & Quastor Hadrianus, & in Belli Dacici primi procinctu erat, uti vidimus, ipse Trajanus. Nec potuit adeo in Principis Consulatum illa incidisse Quastura nisi in primos incidisset anni menses. Eam tamen Præturam obiit Hadrianus, quæ, ut reliquæ annuis breviores esse potuissent, ipsa certe, ut ostendimus, brevior effe non potuit. Ejus enim Jurisdictionem nullam, sed Ludos duntaxat, memorat Spartianus. Sic enim fequitur: Seftertium iterum vicies ad Ludos edendos à Trajano accepit. Nec sane unquam ad

115

⁹ Dio L. LX. r Tacit. Ann. XII. c. 4.

460 Pralectio XIII. ad Spartiami Hadrianum,

Jurisdictionem, sed ad Ludos, sumtus decretos legimus. Ita igitur & Consules erunt Ordinarii sub quibus Prator noster erat Hadrianus. Fastorumque adeo receptorum errorem, hoc in loco, convincet hic ipse locus Spartiani.

Recte ergo huic anno COSS. C. Ju-Plena horum COSS. nomina. lium Servilium, Ursum Servianum, & Suranum II. affignabimus cum nostro

Auctore Spartiano. Sic enim illos nominat lapis Onuphrii. In eo tamen peccat Auctor noster quod Confulem iterum fecerit cum hoc Collega Servianum. Sed Consulatus iterati notam nullam exhibet Inscriptio. Suntque aliæ Inscriptiones quæ 11th ejus Consulatum cum alio Collega repræsentent L. Fabio Justo, ut instra opportunius videbimus.

configurations, Society structures of a secu-

verkimile eff annothing out one as

diames, & in Rolls of acids promi proceeding erect.

Scharmteichter amit sizujer dan, tanten danser zum obite fürst daren ette, er reheneg aust deus zurufelle politikens, zija certa, er alle er titag breite elle mit betrit. Es denim da dan danser

Programmes and the second of the second state and the second seco

E C

tu fi

Prælectio XIV. ad Spart. Hadrian.

Live XIV werd from Alvertage

OCT. 23. 1691.

Fasti Consulares ab anno Domini cyni. ad cxi. restaurati.

Anno CVIII. Hadrianus Legatus Prætorius COSS. Gallo & Bradua. §. I. Res ab Hadriano boc anno gestæ explicantur. §. II. COS. anno CIX. Hadrianus. §. III. Sed Suffectus tantummodo, COSS. Ordinariis Palma II. & Tullo. §. IV. Orfiti & Prisciani Consulatus omnino fictitius. §. V. COSS. anni CX. Piso & Bolanus. §. VI. COSS. anni CXI. Servianus II. & Fabius Justus. §. VII. Hi COSS. erant boc ipso anno. §. VIII. Et quidem Ordinarii. §. IX. Collegam Hadriani in Consulatu Publilium Celsum, nullo Auctore, facit Onuphrius. §. X. Sura boc anno CIX. Hadriano, ut videtur, Contule, mortuus. §. XI. Hadriani inimici quinam. §. XII. Paludem Pompinam stravit Trajanus auno CXI. §. XIII.

Pergit Spartianus.

Egatus postea Pratorius in Pannoniam inferiorem missus, Sar-Anno cviii. Hadrianus Lemat as compressit, disciplinam migatus Pretolitarem tenuit, Procuratores latius evarius COSS. Gallo & Bragantes coercuit : ab hoc COS. est factus. dua. Hæc proximo anno, Æræ nostræ cviiio. contigisse verisimile est. Ut enim Pratura ipla annua non fuiffet, vix tamen legimus, nifi anno Pratura expleto, qui Provinciam attigerint.

Inde tanquam insolitum narrat Dio, exutos à Triumviris ante 5m. à finito Magistratu diem Pratores, in Provincias missos, aliosque in eorum locum suffectos. Inde Leges illæ Claudit, semel iterumque repetitæ, de anni tempore quo Roma discedere oportuerit Magistratus in Provincias mittendos. Unde intelligimus mensium omnium Magistratus uno tamen eodemque, sequentis anni tempore in Provincias concessisse. Et quidem ut anno alio à Pratura anno in Provinciam venit Hadrianus, fic proximo illum venisse verisimillimum est. Quanquam enim nonnunquam cautum fuerit, ne statim, à gestis in Urbe Magistratibus Provinciis præficerentur; id tamen, quoties contingeret, fingulari observatione infignire solent Historici, id nimirum innuentes, obtinuisse, etiam sub Imperatoribus, receptum in Rep. morem, quo proximum annum agere folebant in Provincia, ni deesset locus vacuus, & raro ab eo more discessisse etiam Imperatores. Nec vero probabile est prætermitti potuisse in Provinciarum delectu tam ar-& Principis necessitudine conjunctum hominem, & tanta etiam ejusdem gratia jam florentem. Recte itaque hoc anno in Provinciam venerit Hadrianus, COSS. Appio Annio Trebonio Gallo, & M. Atilio Metilio Bradua. Hos enim vere COSS. fuisse, non è Fastis duntaxat, sed è tribus etiam Onuphrii discimus Inscriptionibus, qui etiam hunc fitum obtinent in Fastis Idatii, Libri Cuspinianei, & Chronici Alexandrini.

il anno Pesteral explicto equi Prominimi ann

a Dio 1. 47. p. 382.

CHY

tef

ad

Ti s

tora

Fasti COSS. ab A.D. cviiiº. ad cxim. restaurati. 463

Legatus porro Pratorius appellatur Resab Hadri-Hadrianus, quod non Populi, sed Imano, hoc anno peratoris Provinciis accenseretur illa gesta, expli-Pannonia, hostibus nimirum limitaneis posita, & propterea Exercitibus instructa. Sed gestarum cum Sarmatis rerum nusquam hodie extatare memoriam observavit Casaubonus. Extant tamen memoriæ illæ è quibus facile colligimus, metum illis partibus fuisse à Sarmatis. Juncti enim erant in Dacico Bello etiam Sarmata. Inde factum ut, post duos triumphos Dacicos, tertio demum in eosdem hostes Bello Sarmaticam lauream reportarit Domitianus. Et Cataphractos Equites Sarmatas, in hoc ipfo, de quo agimus, Bello repræsentat columna nobilissima Trajani. Disciplinam (inquit Spartianus) militarem tenuit. Que nempe Bello Dacico profligato; fensim, coeperit labascere. Sic tamen illa recenti memoria, ut tenenda fuerit potius quam restauranda. Et quidem tenendæ justam satis & necessariam occasionem dederunt Sarmatica illa Belli Dacici reliquiæ. Procuratores latius evagantes coercuit, inquit noster. Nempe ultra terminos Potestatis delata, ut ex Ammiano interpretatur Cafaubonus. Aliter fuisset, ipsi Augusto, non autem Provinciarum prasidibus, obnoxii erant Procuratores. Cum vero Legatorum negotiis sele immiscerent Procuratores, recte poterant-Legati Jus suum, in Procuratores etiam non obnoxios vendicare, evagantesque ipsi, nec appellato Principe, coercere. Et ad disciplina militaris laudem recte erat referenda hæc Procuratorum coercitio, fi in re militani vellent molesti esse Procuratores. Id vero ut vellent, animos facere potuit Jus illud Procuratorum in milites ad exigenda Tributa, & quod fæpe,

n

C

1-

115

464 Pralectio XIV. ad Spartiani Hadrianum.

pe, ubi deeffent Prasides, Provincias ipsas solerent moderari Procuratores. Sed vero Procuratorum co. ercitio quæ demum fuerit è Plinio optime colligemus. Erant nimirum Procuratores illi plerunque Cafaris liberti, fatu nimirum humili & fervituti proximo. Tales erant sub Trajano ipso Maximus & Virdius Gemellinus quorum meminit is ipse bPlinius, ne alia addam exempla ex Hifloria & è Jure frequentissima. Erat enim hoc etiam Privatis in more ut Dominorum negotia procurarent Servi; Patronorum Liberti. Eo majorem Patronis invidiam conflaturi erant fi quid ipfi in ingenuos egissent imperiosius. Concedi porro solebant his Procuratoribus milites ad ministerium pariter atque tutelam in officio nimirum constitutis odiolissimo. Sunt enim illa verba ipsa quibus usus est hac in causa Plinius. Et quidem concedi solebant à Provinciarum armatarum Prasidibus qui soli Jus Gladii & Militum habebant, sed Principis tamen sæpe mandato. Ita Virdio Gemellino decem beneficiarios affignavit Trajani juffu Phnius, quos postea Maximo in ministerio reliquit, additis præterea duobus equitibus. Hoc militum numero denario cum non esset contentus Gabius Baffus, cid ita interpretatur iple Trajanus quasi vellet Gabius imperare latius. Hoc est, ni fallor, idem quod evagari latius apud nostrum Spartianum. Et quidem pro sententia ejusdem, de quo agit noster, Principis. Idque agit utroque illo suo, apud d Plinium, Rescripto ne plures, his de causis, aut diutius, quam necesse esset, milites à Signis abeffent. Sic itaque Procuratores coercuit, ni fallor, Hadrianus, ut quam paucissimos illis mi-

or len

nui

Ma

⁶ Plin. X. Ep. 36.37. Plin. X. Ep. 32,33. d Plin. X. Ep. 31.33.

Fasti COSS. ab A.D. CVIII. ad CXIII. restaurati. 463

lites concesserit, quamplurimos autem sub Signis retinuerit. Idque adeo & Trajano placuit, & Disciplina militaris nomine noster laudavit Spartianus. Atque hanc nostram Interpretationem veriorem existimo quam sit alia illa quam ex Ammiano dedit Casaubonus. His itaque meritis Con-

sulem factum noster ait Spartianus.

Nempe COS. hoc anno designatus tantummodo in Provincia, quem anno proximo CIXº, obiturus erat. Id-

no proximo cixº. obiturus erat. Idque Roma. Nec enim verifimile est, qui ipse adeo solicitus erat ne Roma abesset in Consulatu Princeps, id facile paffurum in privato, qualis nofter adhuc erat Hadrianus, ut ejus absentis ratio haberetur. Jam autem annum ætatis xxx111m. impleverat mense, COSS. Ordinariorum, Januario. Sed qui Consulatum suffectum gessit, jam annum xxxIIIm. absolverit oportet, xxxIVm. inchoarit, cum honore illo fungeretur. Nec id incommode. Ætas Consularis, vigente Rep. ejusque lege Annali, annus erat, ut è Cicerone constat, XLIIIus. Postea Augustus anno ætatis xxº. Consulatum armis fibi vendicavit. Inde Lex Annalis de Consulatu penitus in desuetudinem abiit, nec ulla ejus mentio in Macenatis oratione Dioniana. Quam tamen observabant norman Imperatores ea erat, ni fallor, ut haredibus Imperii exemplo fuerit atas illa Consularis Augusti. Sic certe Consules designati erant in annum ætatis xxm. Caius & Lucius & Nero. Privatis autem decennio contractior erat quam per Legem Reip. licuerat Annalem. Illud certum, Consulatui nisi per Præturam nullum fuisse locum. Itaque cum Pratura candidato annum tricenarium præscribat Oratio illa Macenatis, tricenario proinde majorem fuisse, e-

1

r,

4

lo

de

à

it,

mi-

.33.

ites

Gg

tiam

tiam sub Imperatoribus, ætatem Consularem, perinde certum est. Et vero triennii spatium erat inter Praturam & Consulatum, sub libera Rep. ut proinde idem intervallum fub Imperatoribus etiam observatum, sit fane consentaneum. Sic anno xxxIIIº. Consulatum gerere licuerit. Et quidem eo anno etiam privatos COSS. reperio; qui eo anno minor fuifset sub Imperatoribus Consulem privatum nullum reperio. Imperator A. Vitellius natus Sept. VII. vel xxivo. anni Æræ Christiana xvi. COS. erat Ordinarius anno ejusdem Æræ xLVIIIº. privatus adhuc, cum tamen annum illum, quem dixi, ætatis xxx111m, nondum absolvisset, ut jam supra observavimus. Noster major erat Hadrianus, quod Praturam tardius quam oportebat, accepisset, propter Bellum Dacicum 2m. vel potius quod Con/ulatum acceperit duntaxat suffectum. Si enim COS. Ordinarius fuisset, is idem Consulatus in annum eius xxxIIIm. incurrisset accuratissime.

Et quidem suffettum fuisse ejus Con-Sed suffectus (ulatum verbis disertissimis tradit Dio. tantummodo, COSS. Ordi- Tour @ ev wis newwis (inquit) en erwer. nariis Palma Frustra itaque quærendus in Fastu. II. & Tullo. Id potius quærendum, quibus COSS. ille Conful fuerit, ut in Panegyrico ad Gratianum loquitur Ausonius. Nec alios puto quam quos proximos legimus in Fastis Palmam II. & Tullum. Palmæ 2m. illum Consulatum meruit proculdubio Victoria illa Arabica cujus supra meminimus. Nec aliunde accessit Trajano ipsi titulus Imperatorius VIus. Quo autem anno Trajanus VI. Imp. appellatus sit, desunt Inscriptiones quæ testentur accurate. Illud certum post T. P. IX. ita appellatum, & tamenante T. P. XII. Ea enim T. P. Inscriptionem exhibet Onuphrius titulo Imp. viº. infigni-

Fasti COSS. ab A.D. CVIII. ad CXII. restaurati. 467 infignitam. Inde extant & aliæ. Sic itaque inter annum cv1. & cix. accessisse necesse erit. Certe ante T. P. XII. accessiffe indicant verba Dionis, qui eodem tempore Arabes à Palma victos testatur quo Dacos vicit secundo ipse Trajanus. Imo Trajano Romam reverso occurrisse Legationes multas gentium barbararum, in quibus etiam Indorum, Arabum proculdubio, ut supra jam ostendimus à Palma debellatorum. Sed vero cum Bellum Dacicum II. anni cvi. exitu finitum oftenderimus, facile inde colligitur, nihil effe cur nimis reditum Trajani prorogemus. Esto itaque coloniarum deducendarum gratia, manserit post victoriam aliquantisper in Dacia; at certe Romam vel anno cviio. vel faltem cviiio. appulisse consentaneum est; nec erat Consulatus, Victoria Arabica merces, ultra annum saltem cixm. differendus. Et quidem ab vIIIº. Trajani anno Petraorum Bostrenorumque Epocham deducit Auctor Chronici Paschalis quod vulgo Alexandrinum appellant eruditi. Vix alio verifimilius, quam ad Palmæ illam victoriam Arabicam, Epocham illam retulerimus. Et convenit sane satis accurate. Annus quidem Trajani VIIIus. fi à morte Nervæ numeretur, definet mense anni cvi. Januario. Rectius autem, ni fallor, annum Trajani viiim. per COSS. ejus vIIIºs. pro hujus Auctoris, Cyclorumque Paschalium more, designabimus. Ita annum cvim. complectetur universum. Ita annus cviius. Christi, idem erit Petraorum Bostrenorumque, (qui ambo Arabes erant) primus. Cur autem victoriæ anno cvio. aut cviii. faltem initio, acquisitæ merces ad annum usque cixm. differretur, causa esse potuit COSS. præcedentium priora aliqua aut etiam potiora, quæ nescimus, merita; Gg 2

0.

is.

m

OS

m.

io

ec

to-

np.

ur

p-P.

ni-

aut dispositio Magistratuum per annos aliquot suturos ante victoriæ nuncium constituta, quales illis temporibus solebant satis esse frequentes. Imo ipsum illud Bellum Dacicum II^m. satis multos suppeditaverat honorum propter Belli ipsius merita, Candidatos, Pergimus jam ut & reliquum Fastorum hiatum suppleamus, usque ad annum CXII^m. sextumque Trajani Consulatum.

Proximi sequentur in Idatio COSS. Orfiti & Pri- Orfitus & Priscianus fictitii omnino atlatus omnino que expungendi. In Prisciani nomine cum Idatio convenit Auctor Chrofictitius. nici Alexandrini. Priscinum reponit Liber Cuspiniani ; Crifpinum, Prosper, Victorius atque Cassiodorus. Estque Crispinus proculdubio verum hominis nomen, non tamen homo ille verus bujus anni Consul. Collega erat Crispinus Celsi iterum Consulis anno cxiiio. legiturque Crispinus in Inscriptione coæva quam exhibet Onuphrius. Et tamen Priscianum ibi etiam habet Idatius, Priscianum Chronicon Alexandrinum. Unde intelligimus porro quam fuerit proclive Librariis Crispini nomen in Priscianum depravare. Addit præterea Idatius in Celsi collega Crispino IIi. Consulatus notam quæ scilicet necessaria erat si vere fuisset hujus anni Conful cum collega Orfito Priscianus. Sed nec iterati Consulatus notam illam habet in Crispino, quam tamen in Collega Celfo agnoscit coæva illa,quam diximus, Inscriptio. Ita certo colligitur fictitium prorfus esse hujus anni illum, seu Crispinum malitis, seu Priscianum. Crispino illi & alium fimiliter collegam adjungunt loco suo motum Trajani in VIº. Consulatu, & Æræ nostræ anno CXIIº. collegam Africanum. Sed etiam Africani cum certissimis temporum notis Trajani

Con-

Fasti COSS. ab A.D. cviiio. ad cxim. restaurati. 460 Consulatu VIº. T. P. XV. coæva meminit Inscriptio, quæ tamen 2'. Consulatus memoriam nullam habet. Ita sequitur, ut nec ille in hoc anno locum ullum habere possit. Aliud collegæ nomen tradunt Orfitum, Idatius, Liber Cuspinianeus & Auctor Chronici Alexandrini. Sed eundem, ni fallor, hominem cum Africano designare voluit imperitus hujus nominis Impostor. Est fane Gentis Cornelia, & in ea Scipionum, cognomen Africanus. Eftque in Fastis Corneliorum Scipionum cognomen frequentissimum Orfitus, seu, ut nonnunquam concipiunt coævæ Insciptiones, Oreitus. Videantur Fasti in annis Æræ nostræ LI. CXLIX. CLXV. CLXXIV. CLXXVIII. Sic ergo cum nomen integrum putarent Cornelium Scipionem Africanum Orfitum, & unicum, plerunque cognomen, pro more suo, nomen in Fastis referre solerent Fastorum collectores: ita factum existimo, ut alius cognomen Orfiti eligeret, alius Africani. Utrumque tamen hoc loco ficticium est, nec in Fastos admittendum. Et quidem hos collegas eo facilius eliminabimus quod nulla eos agnoscat genuina & vetus Inscriptio.

Itaque anno cx. COSS. assignandi funt Piso & Bolanus ex Inscriptione cxi. Piso & Bolanus ex Inscriptione cxi. Piso & Bolanus ex Inscriptione cxi. Piso & Bolanus ex Inscriptione cxi. Piso & Bolanus exi. Piso & Statio notus est, nostra quoque Britannia Præsero existente existen

)-

0-

1-

n.

lli

uo ræ

ım

ani

111-

e Tacit. Ann. XV. 3. Hist. II. 65. 97. Agr. c. 8. 16. f Stat. Sylv. ad Crisp.

470 . Prelectio XIV. ad Spartiani Hadrianum.

ses, nostri fortasse Bolani decessor. Vettium certe & nostrum appellatum constat è lapide alio quem profert & Lipsus in quo ita horum COSS. nomina concepta legimus: C. CALPURNIO. PISONE. M. VETTIO. BOLANO. COS. Alius est hic lapis ab Onuphriano, quique adeo non modo COSS. horum nomina integrius repræsentat quam habet Onuphrius, verumetiam aliud iisdem addit novumque testimonium. Quod vero hinc confirmet Lipsius gentem Bolani Vettiam potius quam Velliam appellandam, est quidem illud leviculum. Vetustissimis nullas fuisse literas geminatas fæpe monet Festus. Et tamen ante T. addi solitam C multa sunt exempla. Sic multa mulcta, Quintus Quinctus & inde Quinctilis, & fexcenta id genus alia. Sic gentem Otaciliam nominant lapides, quam alii Ottaciliam appellant atque Octaciliam. Et quidem Attium Poetam fæpe Actium appellant Veteres, & gentem ejus nunc Atiam, nunc Attiam, nunc Acciam, nunc denique Actiam. Quibus in exemplis è litera t geminata alia in c mutatur. Sic itaque in gente, de qua agimus, Bolani, forma antiquissima fuerit Vetia, tunc Vettiaetiam & Vectia, nec diffitemur in Inscriptionibus frequentissimam esse Vettiam, ut observavit etiam Aldus Manutius. Sic Vettius Valens paulo recentioris Antiquitatis Astrologus. Nec tamen desunt alterius formæ etiam antiquissima in Libris exempla.

VII.

COSS. arni

cxi. Servianus

II. & Fabius

fupplendo nihil juvant fateor hodierni Fasti; Juvant tamen fide longe digniores Inscriptiones. COSS. itaque hujus anni fuisse existimo C. Julium Servilium Ursum
Servianum II. & L. Fabium Justum. Sic enim no-

g Lipf. ad Tac. Ann. XV. 3.

Fasti COSS. ab A.D. cviiiº. ad cxim. restaurati. 471 mina eorum concipienda esse discimus ex Inscriptionibus. Servianus ille est qui sorore Hadriani in uxorem ducta Paulina frequentes tamen habuit cum Hadriano inimicitias. Ter COS. fuit, 1º. eodem, ut supra vidimus, anno quo Prater ipse fuit Hadrianus, nimirum Æræ nostræ cv11°. 2°. hoc ipso anno cx1°. 310. Imperante tandem Hadriano, anno nimirum cxxxivo. paulo antequam moreretur Hadrianus, ab Hadriano mori coactus, anno Æræ nostræ cxxxv111°. cum annum ætatis xcm, ageret ipse Servianus, Situmque adeo satis commodum habebit hoc anno 2". hic Serviani Consulatus. Fabio autem Justo dicavit Tacitus Dialogum elegantissimum de Oratoribus. Idem h Plinio juniori familiaris, sed nondum Consul. Hos itaque fuisse in Consulatu Collegas duæ Onuphrianæ in hoc anno testantur Inscriptiones.

Esto (inquietis) fuerint illi Collega; VIII. unde tamen colliges huic anno esse hoc ipso anno.

affignandos? Nempe ex Onuphriana altera Inscriptione, ut nec ipse quoque hunc eorundem situm neget Onuphrius. Ibi enim ex altera lapidis parte legitur Trajani T. P. XIV. a tergo vero hi ipsi COSS. cum Kal. Martiis conjuncti. Coepit sateor T. P. Trajani xiv. anno superiori, mense Octobri. Sed cum Kalendæ Martiæ conjunctæ leguntur, non alia Tribunitiæ Potessatis xivæ, pars intelligi potest quam quæ in hunc ipsum Æræ nostræ annum incurrit cxim.

Id quoque verum fuerit; Quid tamen obstabit quo minus pro suffectis dinarii. Et quidem orhabeantur, ut habuit Onuphrius? Quod quidem pro suffectis habuerit Onuphrius, id proculdubio fecit Fastorum hodiernorum, in quo nul-

b Plin. I. 3. 11.

-

i-

i-

1-

0-

e-

m

is

ıl-

la.

10

r-

gu-

471

0-

na

li memorantur, adeo consentienti Testimonio perstrictus. Aliter fuisset, erat certe, in his ipsis quas dedit Inscriptionibus, cur merito dubitaret potuerintne esse suffecti. Imo potius cur ne du bitaret quidem quin fuorint Ordinarii. Duas habet ille nostris hisce, de quibus agimus, Con-(ulibus infignitas, aliam Kalendis Martiis, aliam 111. Id. Odobris. Atqui tanto mensium intervallo Consules suffectos nullos unquam legimus. Erat ille quidem Magistratus, pro Principum arbitrio brevis, ut nonnullos dierum, nonnullos borarum Consules legamus. Sed ubi nullum erat à Principe impedimentum, utplurimum bimestres. Semestres fateor fuisse aliquando coss. Sed ordinarios potius, quam suffectos. Sed ad Kalendas ufque Julias, vel inde, si suffecti unquam semestres fuerint, quod vix puto, Magistratum inchoantes. Qui autem semestrem Consulatum post mensem quidem Januarium, & tamen ante Julium coeperit, nemo unquam dabit, opinor, e bonis probatisque monimentis exemplum. Tantum abest ut octimestres unquam fuerint, nec anni initio Magistratum ineuntes, aut fine terminantes, quales nostros fuisse necesse est, si quidem fuerint suffe-Hi. Plane Ordinarios fuisse necesse est quibus res gestæ designantur tanto invicem intervallo dis-sitæ. Imo nec K. Martin adhuc inire solebant Magistratum Consules Ordinariorum loco suffecti. Ita Kalendarium k Sylvii editum à Bollando: XI. K. Maii. Nat. Urb. Rom. COSS. Ordinarii fasces deponunt. Inde factum existimo quod Principum Consulatus legamus, nonnunquam semestres, nonnunquam quadrimestres, quoties nimirum legiti-

i Habetetiam Gruterus 175. 10. èSmetio 190. 6. 1083: 19. ut in Onuphrio. k Bolland. Praf. p. 44.

ma Consulum Ordinariorum tempora explere volebant. Alioqui post paucos dies plerunque abdicabant, suffecto in suum locum collega fingulari. Binos COSS. collegas suffectos ante Palilia uno eodemque tempore vix puto unquam legimus. Hæc fane disciplina vigebat etiam in Principibus Suetonianis, non modo ante Sylvium, verum etiam ante Hadrianum. Non funt facile de suffectis intelligendi COSS. Inscriptionum integrarum, præfertim ubi nihil monent (quod faciunt nonnunquam sculptores) velintne de suffectis intelligi. Aliter fiet certum ut tempus nullum illæ designent Inscriptiones. Id quod facile intelligebant ipfi Inscriptionum Auctores, his præfertim temporibus de quibus nos impræsentiarum aginius, cum nulli scilicet publicarentur ex Archivis suffectorum COSS. Fasti. Sed & locus Inscriptionum considerandus est, quem utinam edidiffer Onuphrius. Suffectos enim COSS. ægre extra Italiam innotuisse testis est Dio. Inde fiet ut Provinciarum Inscriptiones non fint facile de COSS. aliis intelligendæ præterquam Ordinariis. Eft & illud observandum, quoties ad Legum formas, quod fæpe accidit, aptantur illa lapidum monumenta, non utique de aliis COSS. capienda quam de illis, quos præcipiunt Leges, non utique Juffeltis, sed duntaxat Ordinariis. Sed vero Senatufconsulta aliquoties COSS. Suffectis quorum Relatione fuerant à Senatu decreta, confignata observavimus. Fateor tamen nihil facere ad illam quam jam agimus causam nostram illam Observationem, alioqui utiliffimam. Sic itaque Fastis ad vim. ufque Trajani Consulatum, annumque Æræ nostræ

Dio L. XLVIII.

L

n

2-

e-

es

ſ-

nt

łi.

1.

le-

1773

n-

i

0-

na

474 Prelectio XIV. ad Spartiani Hadrianum.

Christianæ cx11m. emendatis, ad nostrum jam redeamus Hadrianum, primumque ejus quem di-

ximus Confulatum.

Collegam Hadriani in Consulatu Collegam Hadriani in Consulatu Publilium Celsum facit Onuphrius, ut ex fulatu Publilium Celsum, nullo Auctore, facit Onuphrius.

Collegam Hadriani in Consulatu Publilium Celsum facit Onuphrius, ut ex funcessis intelligitur. Utinam id intelligi posset. Sed Collegam Hadriani quis fuerit nemo horum prodidit.

Id unum è Dione colligitur & Spartiano, fuisse Confulem Hadrianum; Celsi Consulatus in quem annum inciderit, nihil dicunt unde posset intelligi. Sic & Hadriani Consulis nullus unquam meminit Plinius, ne quidem fueritne ullus Hadrianus. Sed necillud, fueritne hoc anno Conful Celsus quem nos Hadriano assignavimus. Dubito fane an meminisse potuerit, quod certe admodum dubitem hunc annum Æræ nostræ cixm. attigeritne ipse Plinius. Habet quidem Celsum Prætorem m Plinius eodem anno quo Prator etiam erat Licinius Nepos, & quo Vareni Proconsulis caufam egit ipse Plinius, & quo Consul designatus erat Acilius " Rufus. Acilium Rufum COS. Suffection anno ciio. reponit Onuphrius. Nescio quam re-Cte. Sic Prator illius anni Celsus Consulatum petere potuerit anno cv. diu ante nostrum Hadrianum. Sed Celsus ille, non Publilius erat, sed Juventius, cujus 2". Consulatus sub ipso Hadriano erat, anno Æræ nostræ cxxxx. Verba Plinii funt: · Jubentius quidem Celsus Prætor tanquam emendatorem Senatus, & multis & vehementer increpuit. Sed reponendum Juventius. Scripferat Librarius Jubentius, pro more Seculi, ut concipitur hodieque

Sir.

ſ

m Plin. VI.5. nib. V.24. oVI. 5.

in Pandectis L. V. Tit. 3. Est quidem Publisus Celsus II. COS. anno cxino. ut ex Inscriptione constat & Fastis. Sic erit Consulatus ejus prior in priorem aliquem annum conferendus. Quo suerit referendus non constat, quia erat duntaxat designatus. Sed Plinianos COSS. designatos omnes ita pro arbitratu suo conjecturisque digessit Onuphrius; ut proinde non sit quod admodum sidamus Onuphriana horum temporum dispositioni.

Sequentur verba Spartiani:

In quo Magistratu, ut à Sura compe- XI. rit adoptandum se à Trajano ese, ab amicis Sura hoc anno Trajani contemni desiit ac negligi. Et ut videtur, defuncto quidem Sura, Trajani ei fami- cos mortuus. liaritas crevit, causa pracipue Orationum quas pro Imperatore dictaverat.] Inde constat ad hunc usque Hadriani nostri Consulatum vixisse Suram in Trajani Historia celeberrimum, quem tamen obiife certum est ante ann. cx11m. quo Parthicam Trajanus suscepit Expeditionem, quod è Dione satis manifestum est. Medio itaque tempore illum obiisse necesse est. Ego hoc ipso Hadriani suffedo Consulatu defunctum arbitror, & moribundum adeo Suram hoc fignificasse Hadriano. Tanta erat ipfius, dum viveret, Sura apud Trajanum gratia, tanta ad successionem merita, tam alienus, exemplo Nerva, Trajanus ipse à nominandis ad successionem illis qui se cognationis aliqua propinquitate contigissent, ut nesciam fueritne de alio Imperii successore quam Sura iplo cogitandum. Sed nec ipsum Suram, nisi moribundum, quæ princeps profiteri nollet, ea aperte patefecisse consentaneum erat. Sed simili exemplo,

d

10

aed

11-

ge

in

476 Pralectio XIV. ad Spartiani Hadrianam.

COS. Hirtius Augusto moribundus arcana revelavit. Et quidem arcana erat Sura illa indicatio, ut ne quidem innotescere potuerit amicis Trajani, Hadriano subinfensis, ni fadis potius quam his ipfius verbis, Aulicis innotuisset. Aliter fuifset, non faissent tot aliæ Historicorum à Spartiano ipso recensitæ Traditiones. Alii Neratium P Priscum Jurisconsultum à Trajano potius adoptandum censuerunt, " alii Trajanum in animo "id habuise, ut exemplo Alexandri Macedonis, sine " certo Succeffore moreretur: multi ad Senatum eum "Orationem voluise mittere, petiturum ut siquid ei " eveniset, Principem Romanæ Reip. Senatus daret, additis duntaxat nominibus, ex quibus optimum idem " Senatus eligeret. Nec deerant qui omnem illam Hadriani Adoptionem suspectam haberent. Non certe tam diversæ invicem fuissent de Successione sententiæ, si quidem testibus adhibitis Sura, quid vellet Trajanus Hadriano indicasset. Nondum certe in Adoptionis Sponsionem venit, nifi Palma & Celso in suspicionem affectatæ tyrannidis lapsis, si recte locum interpretatus fuerit Salmafius; ut nempe Trajanus iple Adoptionem spoponderit; quam certe interpretationem ego veriorem puto. Cafaubonus ita locum intelligit quafi ipfe cum Palma & Celfo contenderit Hadrianus, non certe de re certa & palam nota. Antea gradus recensuerat Spartianus quibus ad Succeffionis spem erectus Hadrianus est, omnes incertiores. Nuncius de morte Nervæ fuit (inquit noster) in amore Trajani. Postea Prasumtionem habuit Imperii mox futuri ex Oraculo Jovis Nicephorii; (de hoc tamen infra opportunius) Tum suffragante hoc ipso Sura ad amicitiam Trajani pleniorem fecile confensancing to the Soil fundi expussio,

Fosti COSS. ab A.D. CVIIIº. ad CXIm. restaurati. 477. rediit. Secundo Bello Dacico adamante gemma quam Trajanus à Nerva acceperat donatus, ad spem Suctessionis (inquit noster) eredus est. Jam tandem post mortem Sura crevit Trajani familiaritas. Sed sponsio illa Adoptionis non erat ante Expeditionem Parthicam anno cx11° imo non ante Celfi Consulatum anno cx111°. Totam Adoptionis prasumptionem ne quidem ante Consulatum 2m. designatum emeruit. Ita constat incertam apud alios fuiffe hanc totam Adoptionis expectationem. Unde itaque cognovit Spartianus hoc Hadriani arcanum, quod reliqui omnes ignorarint Historici? Nempe ex ipso Arcanorum suorum conscio Hadriano, cujus vitam ab oculos habuit à feipso conscriptam. Unde infensi illi Hadriano Amici Trajani? Non certe aliunde quam è signis crescentis indies Amicitiæ, cum in locum Suræ successisse viderent Hadrianum, quod nisi Sura mortuo non contigit. Verba certe illa quæ dixerat arcana Sura, omnino nosse non poterant. Cum ergo ex illo usque tempore Hadrianum contemnere definerent ac negligere; facile inde colligimus verbis illis Suram non din fuisse superftitem.

1

n

f.

m

10

20

m

ei

t,

m

m

n

0.

a.

n-

1

15

a-

0-

e-

12-

us,

a-

nis

es.

mde

nte

em

iit.

Erant autem Amici illi Trajani, noftro autem insensi Hadriano, imprimis Palma & Celsus quos semper inimicos appellat noster. Tum & sororis maritus Servianus, quem in multis adversum expertus est.
Hos certe postea jam Princeps intersecit. Forte Nigrinus etiam & Lusus Quietus Trajano gratissimi & ab Hadriano similiter intersecti. Hos illum dicit contemnere desisse ac negligere. Non negligebant qui illum officiis demereri conati sunt, Non contemnebant etiam semper inimici Palma & Celsus.

478 Praledio XIV. ad Spartiani Hadrianum.

Celsus majori studio, contentioribusque viribus,

illum oppugnandum deinde cenfentes.

Kara Tes autes xeoves के मा हैरेन को Paludem Pom-Ποντικά ωδοποιησε λίθω de Trajano inptinam stravit Trajanus anno quit Dio. Hæc eadem verba cum fequentibus necti possunt de morte Sura, quam etiam cum antecedentibus, de reditu Trajani & triumpho de Bello Dacico IIº. Ita nimirum ut uno eodemque tempore hæc omnia contigerint. Nempe de Palude Pontina, quam Pomptinam alii appellant à Pometia scilicet, lapideis operis munita. Viarum enim etiam publicarum cura gloriam captabant illorum quoque temporum Principes. Viam Domitianeam à Domitiano ita restauratam memorat Statius. Et amicum suum: viis publicis ab hoc ipfo Trajano præfectum Pli-Ut itaque mox reversus à Bello Dacico IIº. manum huic operi admoverit Trajanus, non tamen absolvit nisi post aliquot annos. Habet enim Grevius noster V. Cl. ediditque, de hoc ipso opere, in Libro de Pede Romano à Collectoribus Inscriptionum, prætermissam Inscriptionem temporis nota infignitam. Sic autem habet:

X.

di

fit

fto

guj

IMP. CAESAR DIVI NERVAE FILIUS NERVA TRA-JANUS AUG. GERMANICUS DACICUS PONTIF. MAX. TRIB. POT. XIIII. IMP. VI. COS. V. P. P. XVIII. SI-LICE SUA PECUNIA STRAVIT. LIII.

Lapis hic, ni fallor, milliarensis erat, quales in aliis quoque viis publicis multi passim reperiuntur. T. P. XIIII². maxima ex parte in annum incurrit cx1^m. quo absolverit dedicaveritque opus ante aliquot annos inchoatum. Sic & columnam Trajani hoc medio ante expeditionem Parthicam tempore structam

Fasti COSS. ab A.D. CVIIIº. ad CXIm. restaurati. 470 ftructam ait Dio, qua tamen T. P. XVII. infignita hodieque conspicitur, anno nimirum Ær. nostræ Christiana cxivo. Extat autem hac Inscriptio Greviana Terracina quam Pontina paludi tribuit 9 Festus, ne proinde dubitemus quin de hoc ipse opere Dioniano intelligenda fit. Hinc etiam intelligimus, quod nondum tamen observasse videntur Eruditi, quid fecerit Trajanus quod non in hac eadem causa fecerit Augustus. Cursum publicum infituit Augustus; vias noster publicas duntaxat inflauravit. Hæc nempe est Dioniana illa identinois. Quod enim hic in palude Pomptina fecit, id postea illum per feras gentes ab usque Pontico mari ad Galliam fecisse è Victore discimus Schottiano. Eo tamen discrimine quod hanc viam in Palude Pontina suis restauraverit impensis, reliquas fortasse publicis victarum gentium manubiis. Solebant enim id genus publicis Urbis decoribus impendi illæ manubia, Adibus Sacris, Signis, Foris, Porticibus, Aquaductibus, Viisque adeo publicis. Multa horum exempla passim in Romana occurrunt Historia. Manubiarum autem nomine, non prædam intelligebant ipsam, sed redactam potius è Prædæ divenditæ pretio Pecuniam. Quanquam illud incertum sit viamne illam per feras gentes, nondum ab Augu-Sto devictas, à Pontico mari ad Galliam fecerit Augustus.

9 Fest. Pont. trib.

is r.

ni re m

Prælectio XV. ad Spart. Hadrian.

OCT. 30. 1691.

Fasti Consulares ab ann. Domini cx11, ad cxv11. restaurati.

Plotinæ bona in Hadrianum officia, illiusque in eam vicever-Ja gratitudo. S. I. De legatione Hadriani Syriaca deflinata, S. II. COSS. anni CXII . Trajanus VI. & Julius Africanus. Trajanus Athenis. S. III. Hoc eodem anno venit Trajanus in Armeniam. S. IV. Ibidemque hyemavit. S.V. COSS. anni CXIII i. Celfus II. & Crifpinus. Mesopotamiam & Arabiam vicit Trajanus. & VI. COSS. anni CXIV i. Pedo & Messalla. S. VII. anno, prioris Belli Parthici fine, Antiochiam redit Trajanus. S. VIII. Pro Chronologia Antiochena Trajanus anno CIXo. in Orientem venerit. Terræmotus autem Antiochenus contigerit anno CXI o. S. IX. Ea tamen Chronologia vera esse vix potest. S. X. COSS. anni CXV. Q. Ninnius Ilafta & P. Manilius Vopiscus. Assyria victa Imp. VIII. appellatus Trajanus. Forte etiam victa Palastina. S. XI. Hoc anno Imp. IX. & forte Parthicus. Vi-Eta Babylonia & Chaldaa, &c. Defectio. §. XII. COSS. anni CXVII. Ælianus & Vetus. Defectio Judzorum & XIII. Judzi Mesopotameni vieti a Lusio Quieto, & Nifibis. Seleucia capta ab Erucio Claro. S. XIV. Trajanus Imp. X. forte de Rege Parthis dato. S. XV. COSS. anni CXVII. Niger & Apronianus. Hadrianus boc anno Syrix præfectus. S. XVI.

Spart. vit. Hadrian. c. 4.

I
Plotinæ bona
in Hadrianum
officia, illiulq;
in cam viceverfagratitudo

Sus Plotinæ quoque favore, cujus studio etiam legatus, Expeditionis Parthicæ tempore destinatus est.] Plotinæ officia multa expertus est Hadrianus. Cum Sabinam neptem, per rajoni uxorem duceret, favente id Plo-

qu

era

90

vet

1100

qui

occ

Veni

rum

rum

aS

fororem, Trajani uxorem duceret, favente id Plo-

tina, factum air Sportianus .: Eidem hanc tribuit, ut videmus, Syria legationem; Eidem am. Confulatum; Imo eidem Adoptionem Successionemque in Imperia, non modo Spartianus, sed proximus hisce temporibus Dionis pater Apronianus, Egonmi Oιλία hac tribuit officia Dio. Quod tamen aliter quam oportet intelligendum non est de feemina prudentiffima pariter ac continentiffima, tantoque lviro Trajano dignissima. Quæcunque antem fuerit seworky Oilia, erat fane Hadriano grata Plotina memoria. Confecratam factamque Divam oftendunt cufi sub illo numi. Bafilicam etiam Nemaufi in honorem ejus à nostro Hadriano opere mirabili lextructam noster testatur a Spartianus. Fieri quidem potest ut Palatium illa fuerit Basilica, qualia multa Augustorum nominibus appellata memorant Notitie præsertim Urbis Constantinopolitane: Sed Templum dicit Plotina Hadrianum extruxisse Dio; Nemansi autem, an alibi, extruxerit, hoe fane non dicit. Et quidem juniorum Augustarum memoriis & Templa legimus dicata, & Sacerdotum muliebria Collegia. Præsertim in Faustinis, qua proxima erant his Hadriani, de quibus agimus, temporibus. His enim fuæ cuique erant Puelle Faustiniane. Plotinianarum Puellarum que meminerint, nulla funt, quod quidem sciam, veterum monumenta. Addit præterea Die per novem dies audita ejus morte atratum fuisse. Et quidem novendialia Sacra fatis utique frequentia. occurrent in Portentorum expiationibus, non novem fortaffe dierum, fed octo. Nundinarum nimirum integrarum, ita propterea appellari folitarum quod novo demum die redirent. Et bymnos

215

10-

W

eft

er lo-

na,

aSpart. Adrian. c. 12. b Dio Xiphil. c Dio 16.

etiam in Plotinam fecit Hadrianus. Spectabant nimirum ad Divæ honorem illi hymni à Puellis fortasse Plotinianis decantandi. Nec enim alios honore illo celebrant, quos habenius, Hymnographi, Homerus, Pseudo-Orpheus, Callimachus, Dionysius. Inde quod Carmen Christo cecinerint Primævi Christiani, hoc illi quasi Deo factum interpretatur de Plinius. Verba illa Plinii, carmen dicere, Eusebius Grace reddidit i pues. Et ex illis ipsis in Christi honorem hymnis Christi Divinum honorem colligit vetus Auctor Anonymus adversus Hæresim e Artemonis. Sic etiam Epiphanes à Carpocratianis pro Deo cultus, libationibus proinde, atque Sacrificiis, shymnisque honoratus est.

II. Ea vero legatio non alia proculdu-De legatione bio erat qu'am Syria illa quam Expeditionis illius tempore Hadriano contigisse testis est Dio. Non tamen cer-

tum tempus designant verba illa, Expeditionis Parthica tempore; sed de initio, medio, aut sine Expeditionis illius intelligi possunt. Quanquam si intium vellet Spartianus, non tamen necessario legatum jam sactum, sed de eo qui suturus esset legatus, intelligi posset vox illa destinatus. Ita COSS designatos in Inscriptionibus sæpe destinatos appellatos observavimus. Ut tamen sensum illum necessario non designet, potest nihilominus satis commode illum quoque sensum, pro illius Sæculius, ferre, ut legationis Jure fruentem indicet. Ita mitti dicuntur Provinciarum Prasses. Sic enim vocem πεμπμένες i Pet. 11. 14. & quidem recte, interpretatur Cl. Hammondus. Et vocem destino per πίμπω, εξαιποςέλω, ἀποςέλω reddunt Caroli Lab-

d Plin. X. Ep. 97. eap. Euf. H. E. V. f Clem. Al. Strom. III. Epiphan.

in

191

cer fur

cor

figi

Sula

Jung huji

con

bai Latino-Græca Glossaria. Sed nihil fateor certum ex hac voce colligi posse, num factus fuerit, an destinatus duntaxat, legatus Hadrianus. Sic facile pervertunt Criticos vocum usus horum in barbariem degenerantium temporum Scriptores. Secundo Consulem favore Plotina factum totam prasumptionem Adoptionis emeruisse idem ait Spartianus. Quod tamen intelligatur oportet de Consulatu duntaxat designato: Gessit enim Consulatum illum Hadrianus jam Imperator, jam certe ultra Adoptionis prasumptionem constitutus. Qui itaque designatum Consulem factum dicit, quidni idem destinatum legatum etiam factum intellexerit? Et tamen certum est Expeditionis Parthica initio nondum legatum effe factum Hadrianum. Idque etiam observavit rectissime Casaubonus. Sed quia rem Chronologicam, quod non fecit ille, nos præcipue excolendam suscepimus: Age reliquos Trajani Fastos, & res gestas, pro virili disponamus. Ita enim intelligetur quo tempore, non illa modo legatio, sed res etiam gesta aliæ Hadriani collocandæ fint.

Sequitur annus cx11us. v1º. Trajani III. COSS. anni Consulatu cum collega Julio Africano CXIII. Trajanus infignitus. Et quidem fitum vii. Tra-VI. & Fulius jani Consulatus Inscriptiones faciunt Africanus. certistimum. T. P. ejus xivm. cum Col. Trajanus Asuperioris anno & Kalendis Martiis conjunctam exhibet lapis Onuphrii. Inde conflat priorem T. P. XV2. partem iisdem COSS. affignandam effe; & tamen T.P. XV'm. cum Consulatu Principis vio. alia ejusdem Inscriptio conjungit Onuphrii. Inde manifestum est posteriorem hujus T. P. partem esse quæ cum Consulatu vio. conjungitur, quæ in alium annum quadrare non Hh 2 potest

potest quam ex11m. Julius ille Africanus idem efle fatis commode potuit cum illo Julii oratoris itidem Africani, qui sub Nerone floruit, nepote. cujus meminit tanquam coævi * Plinius junior. Hoc anno Expeditionem Parthicam susceptam existi-Hoc enim vio. Trajani Confulatu Numos habemus Profectione Augusti infignitos, & votis su-(ceptis, & quidem Fortuna Reduci, qui certe alio, quam ad ultimam hanc Trajani à Roma profectionem referri non possunt. Hujusmodi multos habet Mediobarbus, temporis tamen nota alia nulla præterquam vii. hujus, uti dixi, Confulatus, Hinc autem illud faltem colligitur ante vim. Confulatum Expeditionem illam Parthicam statui non posse. Addit præterea anni etiam men(em (fiquid tamen habeat è Domnino suo sani Malela) quo Trajanus Roma discesserit. Eum enim fuisse dicit Macedonum Hyperberetæum, Romanum autem Octobrem. Coepit autem Antiochenus Macedonum Hyperboretæus ab Aguinoctio quod in forma anni Romani Juliana tunc à Colonis Romanis recepta Septembris xxIv°. affignari solebat, sic quidem ut pars ejus longe maxima in Odebrem incurrerit. Sic autem Trajani iter describit Die in Fragmentis Porphyrogeneta meet neescessor à Fulvio Vrsino editis, ut per Athenas transierit, ibi legationem de Pace à Chofroe acceperit, cum donis, ea Pacis addita conditione ut coronam Armenia Parthamafiri. di fratris Pacori filio, & Chofrow adeo nepoti, concederet Trajanus. Archon autem Athenis hoc iplo Trajam Consulatu erat Hadrianus, nt nos docet in Libro de Mirabilibus Phlegon & Trellianus. Non certe absens Athenis cum in Archentemele-

bu

E

eti

fe

rod

fe .

pol

^{*} Plin. VII. Ep. 6. g Phleg. de Mir. c. 25.

dus est, ut demus alioqui quoad officium ab Archonte præstandum, nomen illud Archontis suifse duntaxat honorarium. Ita nimirum ut Archontis Eponymi officium præstare possit Archon aliquis suffectus. Ea præsertim ætate, quemadmodum apud Romanos Confulum Ordinariorum lo. cum supplerent Consules suffecti, cum alioqui ambo olim tam Consules quam Archontes, fuissent annui. Ne certe posset à Trajano divelli, faciebat officium illud quo, Sura mortuo, eum ornatum diximus, Orationum pro Imperatore dictandarum. In aula certe fuisse majorem illam ejus cum Trajano familiaritatem, indicat postea Spartianus. Quid vero fit in Aula effe, pro illorum temporum usu nos alibi ad h Frenaum explicuimus. Nempe ita, ut in Comitatu Principis officium haberet, eoque nomine stipendium acciperet & annonam. Hæc certe faciebant ut, nisi commeatu impetrato, abesse non posset. Quare ubi erat Hadrianus, ibi Trajanum fuisse necesse est. Ut proinde cum his ipsis COSS. Athenis fuerit Hadrianus, non fane aliis COSS. Trajanus ibidem fuerit, quem aliunde Athenis fuisse didicimus. Ita mense Mamasterione vel Pyanepsione Comitia Archontum habuerint Athenienses, si quidem vera de Parthica Expeditionis tempore tradiderit Malela. Hinc etiam constat nondum certe Syriæ legatum fuifse Hadrianum.

Cæterum Athenis Trajanus diu mo-Hoc eodem rari non potuit. Refutata enim Chofrow legatione, quæ æqua viderentur, Trajanus in le cum in Syriam venisset, facturum pollicitus est. Quæ certe verba erant mox Sy-

15

h Add. ad Iren. Diff. III. S. 10.

riam, nulla mora interposita, cogitantis. Per Asiam, itaque viz. Praconsularem & Lyciam gentesque finitimas, Seluciam, Antiochiamque venisse testantur Fragmenta Dionis Ur finiana; ibi legationem ab Augaro Ofroeno accepisse, sed ingratam. Inde mox in hostem movisse ait, & capta fine prælio Sa-Deinde Sata concessisse quæ tamen rectius cum Ptolemæo & Stephano Sotala appellat Dio Xiphilinianus. Hic Anchialum donis munerasse Heniocharum & Machelonum Regem. Tandem Elegiam appulisse Armenia civitatem; Hic Parthamasirim diadema ad Trajani pedes posuisse, & tacitum aliquantisper astitisse, expectantem nimirum ut à Trajano redderetur. Id cum vidissent milites Trajanum ea occasione Imperatorem salutasse, cujus tamen tituli Imperatorii memoriam nullam in hujus anni Inscriptionibus mihi compertam fateor. Sed fieri potest ut titulum illum recufarit ipse Trajanus, Princeps nimirum disciplina Imperatoriæ studiosissimus, quod conditioni non steterit Parthamasiris. Audita enim militum acclamatione, indignari primum Parthamasuris & fugam circumspicere. Sed ubi se satellitio Romano stipatum videt, nec elabi posse, esse sibi dixit quæ in secessu, nec turba conscia, Trajanum vellet. Ductus itaque in tentorium ita respondet ut quorum causa venerat nihil à Trajano consequere-Rurlus itaque fugientem retraxit Trajanus, & conscenso rursus Tribunali justit ut quæ vellet ea coram exercitu loqueretur. Hic animo collecto Parthamasiris, non victum se nec captivum dixit eo venisse, sed eodem animo quo olim ad Neronem Teridates ut Regnum Armenia ejus beneficio consequeretur. Respondit Trajanus Armeniam se nemini concessurum, sed Populi eam esse Romani

la

rel

da

fire

mi

Span

ni,

pto

did

Me

& à Romano Praside regendam. Ita eum custodia data demisit. Hæc est nuweja illa Dioniana quam, cum Ursiniana nostra Porphyrogenetæ Fragmenta non consulerent, perperam intellexerunt viri Maximi Casaubonus & Salmasius. Hinc autem manifesto constat non vita, sed duntaxat Regno, multatum esse Parthamasirim.

Firmata itaque præsidiis Armenia, V. Edessam venit Trajanus; & Augarum, Ibidemq; bye-pulchro silio Arbaudo interpellante,

in gratiam recipit. Manno autem Arabe Regulo & Manisero fugatis Singara urbem recipit per Lusum Quietum, iple interim Nesibin & Batuas expugnans, quod prima hac Expeditione factum testatur Dio Xiphilinianus, à quibus captis Parthicum appellatum dicit idem Dio. Partbici titulum addit Inscriptio Onuphriana P. T. XV. fignata. Et quidem in Hispania. Sic anni hujus medio hucusque Trajanum processisse necesse erit. Aliter non potuit Hispanis suis ita tempestive innotescere, ut lapidi inscriberent sub initium Octobris quo exiit Potestas illa T. P. XV. Hoc si verum sit, jam concidet Testimonium illud Malela de tempore Parthicæ Expeditionis, fidemque prorsus nullam merebitur. Frequens autem mentio ejus expectanda est ante captam Ctesiphontem quo tempore confirmatam Parthici appellationem scribit Dio. Sed mihi fateor suspectam esse Inscriptionem illam Hispanicam. Et multa sæpe comminiscuntur Hispani, & sæpe errant Inscriptionum imperiti descriptores. Potius in Armenia Trajanum hyemasse crediderim, & sequenti potius anno Bellum gessisse Me apotamenum, antequam rediret Antiochiam.

A Proximo anno cxino COSS. L. Pub-COSS. anni lilius Cellus II. & C. Clodius Crifpinus, Sic CXIII. Celfus II enim infignitutur in coæva Inscripti-& Crispinus. one Onuphriana; ne dubitemus vere Mesopotamiam & Arabifuiffe COSS. & in Confulatu collegas,& am vicit Tra-2m. Celfo, 1m. Crifpino affignandum efse hoc anno Consulatum. Crispinus ille, ni fallor, est, non cujus meminere ' Juvenalis & Martialis, verna Canobicus, sed potius ille cujus 1 Statius, nobili admodum & antiqua familia, & Vettio Bolano, è materna fortasse stirpe oriundus. Convenit certe atas. Erat ille, cum scriberet illa Statius, ætatis anno xviº. labente scilicet. Sic enim verba illa Statii intelligo:

Octonos bis jam tibi circuit orbes

Hæc scripsit Statius L. Sylv. v. Certe post xvim. Damitiani Consulatum quem L. 1vi. initio celebraverat. Erat is annus Æræ nostræ xcvii. Sic itaque natus suerit anno Lxxx°. ut annum ætats xvii. expleverit, xviiim. inchoarit anno xcv°. Ita xxxiiim. & quidem ipsum labentem attigerit hoc ipso anno cxiii°. quem annum diximus privatis suisse Consularem. Quæ certe ratio facit ut ne sacile islum ab hoc ipso loco divelli patiamur, sus fragantibus præsertim Fastis hodiernis omnibus, qui vi. Trajani Consulatui, cujus locus certus est, proximum faciunt. Hoc itaque anno & sequentis initio, reliqua Belli hujus Orientalis primi Mesopatameni & Arabici perfecerit.

i Iuven. Sat. I. & Martial, VII.98. m Stat. Sylv. V. 2.

ti

Vi

U

16

U

Br

In

An II. Anno autem cxivo. rurfus errant Fasti. Nos quos sequenti tribuunt COSS CSIV. coss. huic potius anno tribuendos (alla. existimamus, L. Vipstanum Messallam, & M. Pedonem Virgilianum. Idque ex egregia Inscriptione " Gruteriana confirmamus, in qua legimus hos COSS. fuille post R. C. ANNO DCCCLXII. Exarata est illa Inscriptio post tempora saltem Elagabali, cum jam ubique recepta effet illa numerandi ratio, qua Claudius DCCC m. U. C. annum celebravit anno Æræ nostræ XLVII. Pius DCCCCm. anno ejustem Eræ CXLVIP. qua etiam paulo postea Philippus Mm. anno Æræ nostræ ccxrviio. observavit, Ut ne dubitemus quin illam numerandi rationem fecuti fuerint Inscriptionis Auctores. Ita certe numerant illi quoties aut fibi constant, aut nulla subest verisimilis de descriptorum errore suspicio. Claudii Confulatum vm. cum collega Cornelio Orfito ponunt illi anno U. C. 804. qui anno Æræ Christiana vulgaris convenit 51°. Galerii Trachali, & Silii Italici confulatum anno U. C. 821. affignant Inscriptores qui Æræ nostræ convenit 68°. Bruttii Prasentis Consulatum Inscriptores cum collega A. Junio Rufino ann U. C. 906. quem anno Æræ vulg. 153. tribuunt Fasti accuratissimi. Q. Sofum Priscum & P. Caelium Apollinarem Inscriptore's ann. U. C. 922. quos Fasti optimi anno Æræ. nostræ 169°. Vespasian. III. & Nervam Inscriptores an. U.C. 824. quos Fasti ann. Æræ. nostræ 710. C. Bruttium Præsentem & Tit. Messiam Extricatum II. Inscriptores ann. U.C. 970°. quos Fasti anno 217°. Antoninum [Elagabalum nimirum] II. & Sacerdot. II. Inscriptores ann. U. C. 972. quos Fasti ann.

ne-

10

^{*} Grut, 300, 1. 2 Schotto.

490 Pralectio XV. ad Spartiani Hadrianum.

Clift. 219. Hæc sane exempla satis oftendunt quam supputandi methodum voluerint in aliis observare Inscriptores, si aut Fasti sani essent. aut numeros Inscriptionis recte descripsiffent Editores. Non fane invicem conveniunt in eadem illa Inscriptione repræsentanda Ursinus & Schottus. Frustra itaque cum recepto Pedonis COS. situ hanc Inscriptionem nititur conciliare Baronius cum anni U.C. 867. pars nulla illi Confulatui conveniat fi ita disponatur; cum vel ex his exemplis facile colligamus annos U.C. eos affignasse Inscriptores in quos incidissent Consulum Ordinariorum Kalendæ Januariæ. Firmat præterea eundem nostrum Pedonis situm Auctor alioqui futilissimus Malela, qui tamen hoc è meliore Auctore accepisse videtur-quam Domnino, quod ait, 2º. demum anno à Trajani in Orientem adventu contigisse terræ motum illum Antiochenum, quo periisse Pedonem Consulem intelligimus è Dione. 2m. enim annum, quocunque demum modo numeretur superarit oportet, fi quidem anno cxvo. Pedonis Confulatus affignandus fit.

VIII. Et quidem hoc ipso anno, vel superioris Belli Parthici fine, primi hujus Belli Parthici finem ponendum arbitror. Id
tiochiam redit
Trajanus.

Et quidem hoc ipso anno, vel superioris fine, primi hujus Belli Parthici finem ponendum arbitror. Id
colligo è titulo Imp. VII. cujus mentionem hac ipsa T. P. XVII. pri-

r

qu

Ø\$

nu

tar

eft

mi

ful

Cor

tur

tionem hac ipsa T. P. XVII. primam reperimus. Sic equidem columna Trajam hoc ipso anno dedicata. Et tamen hac eadem T. P. XVII². Imp. titulum duntaxat vi^m. exhibet Inscriptio alia Gruteriana. Unde colligitur sic T. P. XVII². initio non suisse Imp. VII². ut tamen ante ejusdem sinem illum etiam sit titulum consecutus. Ut autem pro unico Bello unicus erat, ut ostendimus, titulus etiam Imperatorius capiendus,

dus, fic nisi Belli fine, domitis nimirum (ut ait Plinius) bostibus, non erat accipiendus. Eodemque, ni fallor, tempore titulum etiam Parthici nondum confirmatum adeptus est. Nec enim is, nisi Parthis penitus devictis concedendus erat. Primo autem hoc Bello Mesopotamiam usque ad Tigrim omnem lucratus est. Hoc inde constat quod Bellum proximum à Tigri trajiciendo auspicatus Regionis itaque Cistigritana Nisibin & Batuas ultimas expugnavit, quibus nimirum devictis Parthicum primo Dio testatur appellatum. Hac utique T. P. XVII. ita mature ut columna ejus hoc anno dedicatæ posset inscribi. Et quidem hujus anni initio nondum Antiochiam rediiffe, exinde colligimus, quod byemasse illum Dio dicat Antiochia, χωμάσω, non ita certe locuturus de eo qui annum præcedentem integrum Antiochiæ consumplisset. Et tamen solito maturius in hyberna concessisse idem indicat Dio quod diareiton, seu moram ejus memorat ante terræmotum. Διατείδοντ δε αυτ ε εν 'Ανποχεία (inquit) σεισμός εξάισι 🕒 werry. Tempus autem hujus terræmotus habemus ex Malela Decembris XIIIm. post gallicinium si quidem recte, hoc saltem in loco, Auctores suos excerpferit Antiochenos. Inde intelligimus ad hunc annum, potius quam sequentem, referendum esse Pedonis, quem dixi, Consulatum. Jamarii sequentis Consul Pedo esse non potuit, qui tam longe aberat à Roma. Nec enim verifimile est Principem illum, qui ipse absens ægre Consulatum admittebat, hoc idem privatis facile permiffurum. Sed cum bimestres essent in more Consulatus, Consules Ordinarii, peracto Roma officio Consulatus, reliquum annum in Principis videnfur egisse comitatu. Ita certe aderat Valeriano Byzantii

d

ni

n

1-

m

it,

15,

492 Præledio XV. ad Spartiani Hadrianum.

Byzantii in Persas proficiscenti Consul illius anni Ordinarius Memmius Fuseus. Habebant enim. ut supra vidimus, ex instituto Alexandri, concilium Senatorum ad Rescripta condenda, proculdubio honoratiffimorum. Nec dubium est suo anno honoratissimos fuisse Consules Ordinarios. Erat tamen Constitutio illa Alexandri recentior Trajani hisce, de quibus agimus, temporibus. Erat fateor, qua Senatorum tantus erat in Principis comitatu numerus qui fatis effet ad vim Senatusconsultorum Rescriptis Imperatoriis addendam. Alioqui, ut Senatores, faltem aliquos, comites haberet, à primis usque Imperii originibus receptum est. Ab eo saltem tempore quo Rempublicam, non suo proprio, sed Senatus Populique Romani saltem, nomine administrandam suscepit Augustus, i. e. ab anno saltem Urbis Varroniano DCCXXVII°. . Ab eo usque tempore xv. Senatores fortito delegit femestres Consiliarios. Horum confilia de plerisque maximi que rebus audivit, expeditiora nimirum cum in re præsenti verfarentur, simulque arcanis celandis ipsa consulentium paucitate tutiora. Et quidem cum sorti confiliarios fuos committeret, ne quidem Senatorum reliquorum fententias defugisse visus est, quos etiam designasse potuit sortis ille casus omnium æquissimus. Nec sane quicquam hac in causa fecit ille quod non paterentur exempla receptiffima etiam in Republica liberrima. Etiam illis temporibus Pacis leges Imperatoribus permissas legimus, quæ quidem delectis, hoc ipfo fine, placeissent Senatoribus. Hujusmodi multa erant Senatusconsulta penes Imperatorem relinquentia, ut, Confidences in Lighten annou

de

100

nie

Ci,

un

Ka

nie

2

of ei videretur, rem integram ad Senatum regiceret. Ita Princeps, quo erat quisque Reip. libertatifque fludiofior eo magis illum Senatoriis hifce Confiliariis ulum est sane verisimilius. Maxime certe Trajanum, qui maxime omnium Senatus illam Populique gratiam affectavit. Et vero cum Senatores erant confiliis adhibendi, illi erant potiffimum adhibendi qui jus habebant Sententiæ in Senatu ipso dicendæ. Consulares imprimis, interque illos illi præcipue qui eo ipfo tempore precipuo quodam Consulatus jure inter Consulares eminerent, quales erant Confules ipfius anni Ordinarii. Inde fortaffe Confulibus Ordinariis Magistratus erat Roma fæpe Semestris, ut semestrem, quæ supererat, anni partem totam confiliis Imperatoriis impenderent. Atque ex hoc hujus anni titulo novo Imperatorio T. P. XVII. diu ante mensem Odobrem ut Roma posset columna inscribi, firmatur rurfus locus quem affignavimus Consulatui Per donis. Eodem enim anno Bello finito redit Any tiochiam, eodemque rursus quo Antiochiam accelfit, conftat illum fuiffe, in quo periit Conful Pedo, terræmotum. Firmat præterea, fiquid tamen ibi firmum, Eusebius in Chronico cum anno Trajani xvi. hunc apponit terræmotum. A morte nimirum Nerva numerat ille, ut faciont Historici, non à T.P. Et pro xvr. anno annum illum universum habet cuius in xvt. annum incidunt Kalendæ Januariæ. Ita certe exive, anno convemet Confulatus ille Pedanis.

eur schliebur Anaffalling bereits & Bung in

U-

12-

ot,

Modern of Part Hadde I all the law in the wife

IX.
Pro Chronologia Antiochena Trajanus
anno cixº. in
Orientem venerit. Terra
motus autem
Antiochenus
contigerit anno cxiº.

Sic quidem nostram de terramotu, deque Pedonis Consulatu, sententiam explicuimus. Est autem alia, & antiqua illa, Chronologorum veterum Antiochenorum, quæ quia nondum ab Eruditis explicata est, & potest fortasse nonnullam verisimilitudinem habere, eam proinde explicabo, atque eruditioribus subjiciam expendendam.

r

vi

fe

ce

148

M

gal

cem

pro

qup

rum

acce

rate

a di illius

eam

Quarto itaque exeunte, aut Quinto Seculo, cum jam ubique receptæ essent Cyclorum Paschalium tabulæ in diversis Ecclesiis admodum diversæ. & ab Orbe condito Veteris Testamenti Festis Paschalibus infignitæ ad illud usque Festum quo Dominus crucifixus est; quo minus otiosa essent illa annorum spatia, aptabant illa aliis in Historia universa usibus Chronologicis. Et quia admodum discrepantes erant Chronologorum sententiæ, proinde infigniores Ecclefiæ vetustiores quofque fibi seligebant Chronologia duces, sua prasertim, si fieri posset, Ecclesiæ qui quidem celeberrimi haberentur atque peritissimi. Sic Chronologia Paschalis Alexandrina ab Hippolyto Martyre derivata, & ab Aniano Alexandrinis suis commendata; quam quidem Aniani operam postes Constantinopolitanis suis communicavit Maximu Martyr. Ita Constantinopolitanorum facta est, quam proinde sequitur Georgius monachus Constantino politanus, quem Syncellum vulgo appellamus. Hip polytum eundem Auctorem, Epiphanium & Here nem sequi volebant in Paschali sua Chronologia Hierofolymitani, ut è Cyrillo Scythopolitano colligimus. Antiocheni Clementem malebant & Theophilum & Timotheum ouopaviouvas. Hos enim sequitur Malela, Anastasius odnyos & Euagrius. Inde diverfx

diversæ illæ Æræ Mundanæ in Ecclesiis celeberrimis. Itaque in Chronologia illa Antiochena Malela mense Hyperberetao five Octobri qui in annum Imperii xIIm, incidit, Roma in Persas movit Trajanus. Numeretur annus ille à morte Nerva, mense Januario anni cvini. fic anni xui. labentis October in annum Æræ Christianæ conveniet cixm. mox à suffecto Hadriani Consulatu, morte autem Sura. Nec abhorrebit à Trajani ingenio, ne plus tribus annis Roma hæserit à finito Bello Dacico nº. priusquam nova Bella laboresque susciperet. In Orientem appulit, Seleuciam scilicet Antiochia navalem, mense Syro-Macedonum Appellao, five Decembri Romano. Antiochiam ingreffus Januarii five Audynai vii. fer. v. hor. diei 42. per auream portam five Daphneticam. Ita accurate tempus designabant Auctores Antiocheni. Sed raro Auctores suos ita describit Malela ut sibi invicem consentiant. Nec convenit cum mensis die feria describente Malela. Inde terræmotum, quem 3m. Malela 5m. numeravit Euagrius, ex iisdem licet, ut videtur, Auctoribus, 2º. postquam Trajanus in Orientem venisset anno, dicit contigisse Malela, Appellai seu Decembris XIIIº. feria 1. post gallicinium. Nec illa absurde, si recte intelliganturi Nec enim ita intelligendus quafi Decemb. XIIIus, dies in feriam primam incidisset, sed, promore veterum quoties de re noctu gesta loquantur. Quoniam enim nox, pro more Veterum, nunc diei pracedenti solebat, nunc sequenti accenseri; proinde Astronomi, & qui loqui accurate vellent, fic nottem describere solent, ut duplia dierum numero eam includant, tam nimirum illius qui eam pracesserat, quam illius etiam qui eam secuturus erat. Ita fere perpetuo Ptolemaus.

-

e-

0-

r-

n-

ea

1215

m

no· lip·

gia

gi-

bhi-

ui-

nde

ríz

Quod vero illum fub Trajano terra Ea tamen motum anno Era Antiochena CLXIV. Chronologia vera effe vix affignet Malela in eo rurius ex Euspotest. grio corrigendus est qui rectius Chro nologos suos descripsit Antiochenos. Euggrius es nim anno einsdem Æræ Antiochena tribuit cure Atque ita Eugrium descripfit Nicephorus Callifus. Ita etiam conveniet cum aliis numeris Euagrami. Illum enim ipfum numerum relinquent 347. fie 706 detrahantur, ut præcipit Eugrius. Rurius ex Era Antiochena 159 tollantur (per perpen am Regulam) anni 48. reliquus erit annus Domini, quem diximus, cx145. Ita hunc defiguant an num, pro Hypothesibus Antiochenis annus 2002 xuº. Trajani 347". ante terræmotum Leomi, & lit. Dominicalis ita, uti dixi, explicata; ut plane nullam dubitandi rationem videam quin Chrono this qui cam procession quain illus erion qui

CIT

at

10

P

Q

ma

CE GI

lin

teff

que

Ctas

rest

ABY

logorum Antiochenorum mentem, nondum explicatam. recte fuerim affecutus. Eam itaque, redene se habeat, aliis relinquo, uti dixi, discutiendam. Si quidem vere Clementem, Alexandrinum [cilicet, & Theophilum illum antiquissimum, cujus scriptos in Autolycum Libros habemus, Antiochenum. Auctores haberent illæ rationes, non essent, fateor, negligende. Ego confictas fuspicor à recentioribus antiquiorum nomina falfa præle ferentibus. Certe ne veræ effe poffint, sufficiunt impræsentiarum eadem illa Argumenta quibus nofiras veras effe probavimus.

Ė

1

13.

è ns

U-

W.

no à

8

ne

10

go.

Sequenti anno cxyº. COSS. erant, quos superiori anno retulerant Fasti hactenus recepti, Q. Ninnius, & P.Mamlius Vopiscus. Sic enim concipienda constat corum nomina è duabus Inscriptionibus Onuphrianis E quibus illud etiam intelligimus, veros fuisse COSS. nec, quales multi leguntur in Faftis, è Librariorum errore confictos

COSS. anni cxvi. Q. Ninnius Hafta, 82 P. Manilius Vopiscus. Asyria victaImp.VIII appellarus Trajanus. Forte etiam victa Palestina.

atque supposititios. His itque COSS. gesta Trajam lubjungamus. Rogatu Patrum militiam repetiisse Auctorem habemus Victorem Schottianum. Quod militiam repetiisse dicatur, inde colligimus maximam superionis anni partem, qua res Bellicæ geri folent, desidem illum Antiochie permanfife, & novum fuisse Belli hoc anno gerendi consihum. Vere novam hanc Expeditionem suscepisse testis est Dia, quem solum habemus gestorum sequentium enarratorem. Naves itaque Nishi facas jam superiori anno & Bello captæ, itinere terrestri vectas sub Carduno monte junxit, & in Tigrimimmisit. Ita trajecto Tigri Adiabenen omnem Affria Nino finitimæ partem in fidem recepit, & Arbela

498 Pralectio XV. ad Spartiani Hadrianum.

Arbela & Gaugamela 2. Darii Codomoni clade celeberrima. Ex illo nimirum montium jugo erat mons ifte Cardunus quos alii Carduches, alii Gardyaos appellant: Sacrævero literæ montes Ararat, Graci autem carum Interpretes montes Armenia, Arca Nactica & ipsos quoque memoria celeberrimos. Finitimos illos Affyriæ fuisse certo constat 4 Reg. xix. ult. & Tobia Graci I. 24. Jam certe hanc victo riam Affyriacam valde celebrant Numi à nobis foperius observati. Ut proinde titulo Imperatorio non fuerit indigna. Alium certe, & fibi proprium, Regem habebat Affyria non Arfacidam, quem Bebarfapam appellant Excerpta Dionis Vrfiniana. Proinde & Bellum aliud erat, nec cum Partbico confundendum. Id cum hoc anno absolverit, proinde etiam hoc Imp. fuerit appellandus. Et quidem admodum opportune titulum Imperatorium VIIIm. hac T. P. XVIII. repræsentant Inscription nes. Numi in Occone, lapidis in 9 Grutero. Et quidem hoc ipso anno accessisse inde colligimus quod cum hac eadem T. P. XVIII. titulus IMP. duntaxat VII's. legatur Beneventi in arcu Trajani, te-Re Onuphrio. Est etiam numus à Scaligero memoratus, qui Affyria Palastinam conjungit in hac verba: ASSYRIA ET PALÆSTINA IN PO TESTAT. P. R. REDAC. S. C. Inde fufpicio est, suisse, eodem tempore quo victa est Asyria, nonnullos etiam in Palastina motus, quorum occafione, fi minus victa effe, at faltem Provincia Romanis accenferi coeperit ipsa quoque Palesti na, jam nempe erumpentibus Judaorum tumul-

Arbeig.

Community.

file

fine

auc

mai

viga

utre

com

enin

dem

derit

Tigri

MEGNE

tem d

/Gr

⁹ Grut. 190. 7. " Scalig. num. Euf. 2118.

Redacta reague in Provincia formam . XII. 1911 Affria rediit deinde in Transfegritana Hocan, Imp. Trajanus, ad iplam usque Babylonem. Nec mora, rurlus trajecto Tieri Cte- da Babylonis Sphontem Imperii Parthici sedem occupat. & inde novos honores lucratur.

IX. & forte Parthicus, vi-&c Chalden &c. Defectio.

imp, certe hae occasione appellatum testatur diferte Dio. Be quidem tit. Imp. VIIII. cum hac eadem T.P. XVIII. reperimus in Occidentis Infcriptione apud Gruterum & Onuphrium. Medio certe anno recentior esse vix potuit illa mihum in Oriente acclamatio ut ejus meminisse posset Occidentalis Inscriptio T. P. XVIII. quæ mense desit Ollobri exarata. Inde & Parthici cognomen confirmatum, cujus in T.P. XVIIII. mentio frequentissima, hujus nimirum anni fine, vel sequentis saltem anni parte priore. Ita Nuni Ocemis, & Inscriptio ' Gruteriana. Sed & dies supphoationum quot vellet à Senatu decreti. Sicenim Dio: venymeta tous eSexport, Sucopracous. Hos tamen dies & Parthici cognomenti confirmationem sub finem anni decretos existimo, ante tamen quam audiretur de Provinciarum defectionibus. Tum maris Rubri videndi defiderio, fecundo Tipri navigavit Trajanus. Maris Rubri nomine sinum utrumque cam nempe Perficum quam Arabicum, complexus eft, pro veterum more, Dio. Arabici chim sinus Tigris partem nullam influit. Et quidem usque ad Oceanum navigavit, ut & navem viderit in Indiam vela facientem. In oftio autem Tigris magnum illi dicit periculum fuiffe Dia im श्रमाव्याक, माड मा मह Tigerd के वेर्माम क, मला माड मह के Many avappsias. Fieri quidem potest ut tempestatem designarit vox illa zemer. Sed eo potius pro-

Grut. 1019. 9. # Grut. 248. 2.

ú

10

6-

pendeo, ut anni tempestatem byemalem designarit. & ipsam tempestatibus obnoxiam. Accenserur enim, hoc in loco, notæ illi Tigridis velocitati. & Oceani refluxui, cum alioqui procella ipfius caufa fuissent Tigris & Oceanus potius quam periculi con. Sic itaque intelligimus sub anni finem Babylonem versus rediisse Trajanum. Hac autem navigatione Insulam Tigridis Messenen recepit, cum Rege Athambelo, arrovas, & Castrum, in eadem ditione, Spasini. Recepit Babyloniam Provinciam & Chaldass. Nec alio referendos existimo numos ita inscriptos: DE CHALDÆIS SC. Imo recepisse crediderim sita intra Tigridem omnia, ut deinde fluvium ipsum posuerit Imperii terminum Quinetiam extra Tigridem, cum finitima regione Ctefiphontem, & partem etiam Persidis meliorem ut è Rufo Felto discimus & Eutropio. Imo gentes omnes inter Indum Euphratemque fitas concusta Bello dicit Victor Schottianus. Opportuna voce usus est concussas, ut nimirum ad illas, non tam Victoria Trajani, quam terror, pertinuerit. Sed vero in reditu defecere gentes ab eo devida Nempe hoc ipso defecisse anno arbitror antequam Trajanus in hyberna rediisset. Fidem tamen sen vavit Athambelus.

XIII. Jam proximi anni exvi. COSS. li coss. anni tem nullam moveo quin iidem fue certis. Defectio Judao- lianus & Vetus. Nullas habemus, que eorum meminerint, coævas Inscriptiones. Meminit quidem Phlegon Trallianus, serum adeo ille mendose, ut nullum inde auxilium lucremur quo illi tempore fasces acceperint, seu

e

tı

l

9

in

T

eff

rir

Di

Au

gyp

05,

Ho

gyp

Pro

no,

Ma

piis

dry

tius

» I

[#] Phleg. Mir.c. 19.

quibus aliis nominibus appellarentur. Est enim admodum incertum iidemne fint cum Plinianis Aemilio Eliano & Antiftio Vetere. Quare res à Trajano his COSS. gestas disponamus. Diximus superioris anni fine defecisse plurimis in locis gentes à Trajano subactas. Harum occasione captata Judai ipsi quoque pluribus in locis defecerunt. Defecerunt in Egypto, duce, seu Rege, Lucua, vel, si Dionem audiamus, Andria; in Cypro duce, ut nos docet Dio, Artemione. Motus hosce Egyptios & Cyrenaicos, è coævis Autoribus, ipsis eorum, ut dicit, verbis anno Trajani xvIIIº. attribuit in Historia * Eusebius. Nempe annum illum xviiim. à morte Nervæ deducunt Historici, quo pacto hujus anni cxvii. mense Januario exierit. Illo nimirum anno suores fuisse dicit, quæ tamen in apertum Bellum non ante annum sequentem, Trajani nempe xixm. eruperint, cujus pars longe maxima huic anno Æræ Christianæ accensenda eft. Sic Seditiones illæ eodem tempore contigerint quo & aliæ illæ, pro nostris Hypothesibus, Dioniana. Hujus itaque anni initio, cum Prafedus esset Egypti Lusius, vincunt primo Judai Ægyptios, qui mox Alexandriam confugientes, Judao, qui in ea urbe degebant, captos interfecerunt. Horum igitur auxilio destituti Judai Cyrenaici Ægyptios prædationibus ac latrociniis infestare, ac Provincias eorum vastare institerunt. Hoc anno, ut videtur, affecto, missus eo est à Trajano Martius Turbo cum pedestribus ac navalibus copiis, & cum equitatu. Hic maags paxais ev sk ελίγω π χεόνω (verba funt Eusebii, vel coævi potius Trajano, quo usus est Eusebius, ut ipse ait,

ıt

a

n

2

r

li-

e,

re-

1m

ous

[#] Euf. H. E. IV. 2.

Auctoris) Bello tandem finem imposuit. Non tamenante annum sequentem, & finem adeo Trajani. Sic enim, antequam Antiochia discederet Hadrianus jam Imperator, Marcium Turbonem, Jadeis compressis, ad deprimendum tumultum Mauritania ab eo destinatum, noster ait y Spartianus. Hæc series rerum, fine Trajani gestarum in Egypto. Et quidem eidem Trajani anno xix. hanc notam apponit Eusebius: Salaminam Cypri, interfectis in ea gentilibus, sabvertere Judai. Inde intelligimus & Cyprios quoque Judeorum motus, eodem Trajani anno xix. hoc ipso nimirum Domini anno cxvi. contigisse.

XIV.
Judai Mejopotameni vichi à
Lufio Quieto,
& Nifibis. Seleucia capta ab
Erucio Claro.

Eodem etiam contigere tumultus eorundem Mesopotameni. Hoc præterquam quod eodem Chronici loco testetur Ensebius, etiam ex Dione colligimus. Superioris anni fine contigisse diximus gentium illas nuper vi-

ctarum defectiones. De his certior factus Trajanus mittit in Mesopotamiam strenuum illum & rei militaris peritissimum, bellatorem Lusium Quietum. Eventu adeo selici ut Nissim ab eo captam & Edessam sateatur ipse Dio, Trajano aliqui non adeo, ut ostendi, propitio. Sed vero eodem tempore jam luctabatur cum Judais Agyptiis, & Cyrenaicis Marcius Turbo. Et metus erat ne, eorum exemplo, in incolas similiter insurgerent Judai Mesopotameni. Jussus itaque Lusius Quietus ut etiam illos è Provincia sinibus expelleret. Sed illi jam in armis erant. Proinde acie instructa aggressus ingentem eorum multitudinem intersecit. Hujus victoria merito Judae à Trajano prav

Campfor A

r

n

T

0

pe

ni.

ac

y Spart. Hedr. c. y. z Euf. Chron.

ficitur. Hæc loco modo memorato H. E. IV. 2. è coævis Autoribus Eufebius. Hinc intelligimus & illa quoque Bella Mesopotamena à Dione memorata, eodem fuisse anno quo & turbas illas Ægyptius & Cyrenaitas, quem xix^m. Trajani fuisse dicunt boni illi, quos habuit ob oculos Eusebius, & side longe dignissimi, Auctores. Eodem autem tempore quo Nishin expugnavit Lasius Quietus, Seleuciam expugnavit Erucius Clarus Plinii junioris amicus, & Julius Alexander, non alio utique quam hoc eodem anno Trajani xix°.

Quo porro tempore hæc per lega-

C

m

n

11-

m

ai

e-

12

6-

.

ır.

Trajanus Imp. to geffit, non fuit interim otiofus ipfe X.forte de Re-Trajanus. Metuebat ille ne harum ge Parthis defectionum-occasione uterentur Parthi ad res novas moliendas. Venit itaque Ctesphontem, & Regem illis imponit ex Ar acidarum stirpe Parthama paten. Fieri potest ut ob Regem Parthis datum xm. adeptus fuerit titulum Imperatorium. Non certe admodum diffimile exemplum erat in Parthamasiri quo accepturo coronam Armenia Trajanum milites Imperatorem acclamaffe constat è Dione. Et vero longe majus fuisset Parthis Regem dedisse quam Armenis. Sed & alize erant hoc anno victorize Cafarum numero, cujus rationem habebant in titulis Imperatoriis, celeberrimæ quæ titulum eundem mererentur. Merebantur certe vel Lusti Quieti illæ, vel Marcii Turbonis. Et quidem Nume Inscriptionem dedit Onuphrine, in qua Tit. Imp. legitur xw. fed cum T.P. fateor, xx. Eam fi recte descripserit Onuphrius, perperam descriptas fuisse necesse est alias illas Grute. nimas in quibus cum T. P. XIX. legitur titulus Imp. xxv. Sed male colligit Onuphrius T. P. XX. accessisse, nisi aliæ quoque essent ejusdem T. P. Mastre InfcriInscriptiones, in quibus Imp. IX. duntaxat suisset appellatus. Quanquam si Bellis illis Judaicis prossingatis, salutatus suisset, pro more, Imperator, non certe ante hujus anni sinem, aut sequentis initium Imp. appellari potuit, præsertim in Inscriptionibus Italicis. Sequitur Expeditio Trajani in Arabes, non Agarenos, ut hoc in loco Dio, sed Atrenos potius, ut intelligimus ex ejustem Severo. Atreni aliunde noti inter Euphratem & Tigrim. Hoc omne Bellum, eodem, quo & reliqua, tempore gestum, eidem proinde anno erit assignandum.

COSS. anni exvii. Niger & Apronianus. Horum præter Fastos, meminit etiam Inferiptio in Phadimum Trajani libertum
an. Syriæ præfectus.

Ultimo Trejani anno Domini exvii.
COSS. erant Niger & Apronianus. Horum præter Fastos, meminit etiam Inferiptio in Phadimum Trajani libertum
a ** Scaligero memorata. Inde constat
& vere illos fuisse COSS. & vere etiam

in Consulatu Collegas. Hoc anno Lusium Quietum, ob prioris anni merita, Palastina præfectum arbitror, compositis jam Judaorum tumultibus. Superioris anni fine coepit ægrotare Trajanus. Et tamen ad novam fe accinxit Expeditionem in Me-Sopotamiam, napeondaler and is is the Meromagian spa-Tivory. Verba funt Dionis. Deque eo intelligi videntur qui jam moverit ex hibernis. Ut proinde de novo anno intelligenda fit nova illa praparatio. Id quoque indicat vox and e cosdem hostes aggreffurum quos frustra superiori anno tentaverat; Atrenos scilicet, ipsos etiam Mesopotamenos. Sed morbo ingravescente nova coepit consilia redeundi in Italiam. Et reditus initio Hadrianum Syria præfecit, attributa etiam Syria; quod fape factum antea, Provincia Palestine Lusium certe Quietum quem mox Imperator exarmavit, non Syrie jam, fed Selfiffe, nife alies quoque eller graffallis min

Maure-

Mauritania præfectum memorat Spartianus. Hæsit autem hucusque in comitatu Hadrianus, indivulsus Trajani à morte Sura comes, propter officium illud dictandarum Orationum. Inde factum ut eins gesta nulla legamus in tot gentium desectionibus, ne quidem Judaorum. Sed Bellis illis omnibus seliciter profligatis, ille pacata jam Provincia guber-naculum accepit. Atque ex hac tam congrua se-quentium annorum dispositione, illud etiam li-quet quam recte nos terramotum Antiochenum, Pe-donisque Consulatum, in anteriora retraxerimus.

plimarily on the same of the s a distribution, to

The sale to the complete and after a story that the country offendinges, or, p.o. virili noffer this quolque anni allignavinus: Jam tandem Academici, ad

the of the way persistent vents for a ma of the summers have been filled

Paralle of the London Street Server and decele and selected against vicus orall

distantari

sections of actions and applicable actions are also

All the second of the following of the second of the secon III) mismosky conference and property and diff Production of the contract of the contract of

All and a comment of the control of the

Pra-

Many or and

Prælectio XVI. ad Spart. Hadrian.

No v. 6. 1691.

In Adoptionis a Trajano spe quos æmulos habuerit, & quibus demum gradibus illos superarit Hadrianus.

Gradus quibus ascenderit ad Adoptionem Hadrianus qui cognoscantur utilissimi. §. I. Domesticam rationem babuit Hadrianus cura Trajano adhuc privato adoptaretur. §. II. Quid sit haberi pro filio. §. III. In Successione Augustorum non satis erat ad Adoptionem cognatio domestica, ni reliqua responderent. §. IV. Æmulum de Adoptione primum Hadrianus babuit Julium Servianum. §. V. Tum deinde Neratium Priscum. §. VI. Denique Lusium Quietum. §. VII. Alii fortasse æmuli. §. VIII. Gradus Hadriani ad gratiam Trajani. Nuptiæ Sabinæ anno sorte XCIX°. celebratæ. §. IX. Hadriani Trajano obsequentis vinolentia, Omen in Tribunatu, gemmæ adamantis domen, quam secerint ad spem Adoptionis & Imperii. §. X. Alii Hadriani in Trajani gratia gradus. §. XI.

Spart. vit. Adrian. c. 4.

I.
Gradus quibus
ascenderit ad
Adoptionem,
Hadrianus qui
cognoscantur
utilissimi.

IN Adoptionis sponsionem venit Palma & Celso inimicis semper suis, & quos postea ipse insecutus est, in suspicionem affectatæ Tyrannidis lapsis.] Honores Hadriani sub Trajano decessoribusque Trajani jam gestos hactenus

ostendimus, &, pro virili nostra suis quosque annis assignavimus. Jam tandem, Academici, ad honorem

honorem accingimur omnium fummum, ipfum videlicet Imperium. Ut nempe doceamus quibus demum gradibus ad gradum illum excelfissimum in Trajani gratia alcenderit, ut filium illum Trajanus adsciverit, tandem etiam in Imperio pariter ac Patrimonio successorem. Pertinent enim illa pariter ad Historiam Trajani, & viam sternunt ad Historiam Hadriani. Suntque etiam in utriufque Historia momentosissima, ut intelligamus quam partem habuerit in publicis Trajani confiliis Hadrianus; itemque quæ fuerint, sub Imperatoribus, Successionis Jura. Et sane hæc animadversione digna noster etiam censuit Spartianus, qui variis in locis variam Hadriani in Trajani gratia fortunam observavit. Locos illos omnes hujus, quem in manibus habemus, loci occasione explicabimus.

Primus ad Adoptionem gradus erat, Trajano adhuc privato, Imperante nimirum Domitiano. Sic enim fupra de illo Spartianus: " Quare à Trajano abductus à Patria, & pro filio babi-

Domesticam. rationem habuit Hudrinmus cur à Trajano adhuc priwate adoptare-

tur. Hæc ille post annum Hadriani tur. xva. Cum nempe Remam sese conserret Trajanus ad capessendum Consulatum. Gestit Consulatum illum Trajanus anno Æræ nostrævulg. xciº. Hoc itaque primum futuræ Adoptionis indicium edidit Trajanus. Erat nimirum fatis frequens illud, apud Romanos, Avunculorum officium in Nepotes. Sic Plinium juniorem fororis filium adoptavit Plinius major. Sic fratris etiam Druft filium Germanicum, Tiberius Imperator. Erat quidem paulo remotior Hadrianus, avia nimirum Ulpia Trajani Princi-

^{# 5, 2.} vit. Adrian.

III. Aliud tamen erat, in moribus Ro-Quid sit babe- manis, haberi pro filio; aliud in filium ri pro filio. adoptari, sive adrogari. Haberi profi lio affectum duntaxat indicat paternum, vel eum saltem in disciplina domestica locum qui aliorum

Emuli Hadr. & ad Adoptionem gradus. 509 esse non solebat, præterquam filiorum. Filius nimirum etiam adscititius, in nomen transibat Patris Adoptivi, in familiam, in Sacra. Inde etiam in Patrimonium. Imprimis vero in ades Patris Adoptivi, atque in individuam quandam contubernii vitæque societatem. Sic adoptatus ab Hadriano Marcus in Hadriani privatam domum migravit. Idem adoptatus ab b Antonino Pio in Tiberianam domum transgredi jussus est, quam gentis Aurelia fuisse verisimile est. Accepto in domum filio omnia erant pro arbitrio Patris agenda; nec unquam, nisi venia ejus impetrata, abnoctandum. Sic de eodem Marco noster ita scribit, per viginti & tres annos in domo Patris ita fuiffe versatum, ut ejus quotidie amor cresceret, nec præter duas nocles per tot annos ab eo mansisse diversis vicibus. Imo emansionis, & obsequii neglecti poenam abdicationem fuisse, & Leges Romana agnoscunt, & Lucianus in Abdicato. Sic intelligimus verba illa filii majoris in Evangelio quibus gloriatur, tot annis fe Patri fuo ferviviste, nec Praceptum ejus neglexiffe, S. Luc. xv.29. Et verba illa, quibus feru filique discrimen illud constituit ipse Dominus, quod servus non semper in domo maneat, filius autem semper maneat. S. Joan. VIII. 35. Falluntur enim siqui disciplinam illam vel Pubertate, veletiam adulta ætate fine emancipatione conclusam existimant. Pubertatem egressus fuerat, ætatemque pupillarem, cum hanc, de qua agimus, Disciplinam subiret Hadrianus. Etiam virilem ætatem attigit superavitque Marcus in domestica illa Patris Mantivi Disciplina. Suntque hæc in moribus Ro-

avit. Marc.c. 5. bib.c.5. cib.c.6. 7.

510 Pralettio XVI. ad Sportioni Hadrianum.

vorum par erat hoc filierum-families obsequium. Here, non fibi, dominium acquirebat in Jure Servus. Et Patri similiter non fibi, tam Possessiones, quam etiam Actiones, filius. Pariterque ut Servi, emebantur per as & libram in Adoptione filit, pariterque erant & manu emittendi atque emancipandi. Ita pendebant è Patrum nutu Filit in disciplina illa, de qua agimus, domeftica. Sic descent offici. cium foum appellat filius ille, de quo modò, Evangelicus. S. Luc, xv. 29. Nec ullum prorfus di scrimen inter filium atque Servum agnoscit Apol stolus Gal. IV. I. Erat tamen interim filius hares atque dominus omnium, è sententia etiam Apostoli. Et sua omnia sibi cum filio communia tu iffe agnoscit Pater Evangelicus. S. Luc. xv. 31, Pracipue vero individui fere erant vitæ comites Pa rentibus filii, domi & militia, etiam in Senatu, ad Papyrium usque Pratextatum. Ne quidem curre excipio, etiam Triumphales. Inde & in aliis vita negotiis, siqui juniores senioribus inserviissent, nee unquam abfuisent, illos filiorum loco centebant veteres. Sic apud Apostolum, ut Patri filius, ita fervivit Timotheus in opere Evangelii. Phil. 11, 22. Ita Confuli aut Pratori fili locum officiumque fupplevit Quastor, teste d'Cicerone, & Ciceronis amulo Plinio juniore. Et quidem (inquit Plinius) more majorum. Et majoribus id acceptum agnoscit etiam Nempe propter domesticam illam Pratoris Quaftorisque consuctudinem. Hoc itaque voluit, ni fallor, noster Spartianus dum fiti loco habi-tum testatur Hadrianum: Nonduni quidem per Adoptionem Adrogationemve legitimam in familiam admissum, ca tamen benevolentia significatione cul-

TERRING

m

121

fed

ipfe

dini

ceff

citus

fD

tum qua solebant filii legitimi, quasi Adaptionis futuræ Candidatum. Factum nimirum arctioris illius & domefticæ consuetudinis compotem, eaque fuiffe in domestica Trajani bona Auctoritate qua folebant filit-familias. Quod enim dixit nofler pro filio babitum, id ita extulit Dio io, no our mo owle wire not ound min, recte observante Ca-Saubono. Et quidem de eodem Trajani adhuc pripati tempore observavit ista Dio, mox à Tutela, de quo etiam loquitur noster Spartianus. Nec sane licuit Tutori, per Leges Romanas, Pupillum adoptare, ante Tutelam expletam, redditafque Tutelæ rationes. Sed privata duntaxat Trajani Sacra spectasset illa, siqua unquam intercessisset, Adoptio, nihil quicquam cum Imperio commune ha-

Sed vero Trajanus jam factus Impe-In Successione rator majora cogitabat omnia. 8 Opti-Augustorum morum ille Principum æmulus nihil non fatis erat iam domesticis tribuendum censuit afcognatio domestica, nirefectibus, ni etiam reliqua respondeliqua responrent. Et sane ita se res habuerat ab initio Imperii usque ad tempora Trajani, non ut proximus quisque sanguine in Imperio succederet, sed quem ipse qui rerum potitus esset dignissimum Imperio judicasset. Ita Agrippam Posthumum Tiberie postposuit Augustus. Ita Tiberium soum Caio ipse Tiberius. Ita Britannicum suum Neroni Claudius. Hucusque delettus quidem hæres, sed è dome tamen Imperatoria. Sed ne quidem id necessarium suisse ostendunt verba Galba apud Tacitum Pisonem adoptantis. h Augustus (inquit) in domo Successorem que sivit; Ego, in Rep. Non quie

f Dio ap. Xiphilin. g vid. Cafaub. inc. 4. hap. Tacir. Hift. I.15.

propinguos aut socios Belli non habeam: Sed neque ibse Imperium ambitione accepi, & Judicii mei documentum fint, non meæ tantum necessitudines, quas tibi postpofui, fed & tua. Idem iterum: Sub Tiberio, & Cajo & Claudio unius familiæ quasi bæreditas fuimus; loco libertatis erit quod eligi capimus. Et finita Juliorum Claudiorumque domo, optimum quemque Adoptio inveniet. Videmus libertatis argumento fuisse liberrimum illum Successoris è domo Reip. quacunque delectum. Ita consentaneum erat placuisse rationem illam illis præsertim Principibus qui essent Reit. libertatisque studiosissimi. Et quidem post duros plerunque heriles Principes Libertatis mentio & opportuna erat maxime atque gratissima. Sic post Neronem hic ipse Galba Libertatem publicam in Numis oftentat. Ne sit proinde quod miremur si rationem secutus fuerit in Successoris adoptione Libertati maxime consentaneam. Sequebatur non magno intervallo Domitianus, qui rursus Tyrannide sua Libertatem omnem oppresserat. Itaque post cædem ejus Libertatem Publicam multi gratulantur Numi, figura nimirum, non qualis esse solebat in Numis Servitutis sedentis manibus revin-Ais, sed erecti manibusque solutis, cum pileo, Libertatis Symbolo. Et quidem nonnulli ex SC. Ita consentaneum erat ut libertatis ille præcipus am rationem haberet in sufficiendo Imperii hæred de, de Rep. magis solicitus quam de domesticis affectibus. Et quidem ita Trajanum à Nerva delectum testatur Victor, cum tamen non deessent alii e cognatione junctis Candidati. Quid dico Victor? Idem testatur etiam coævus Pliniur in illustri k Panegyrico: Nulla (inquit) Adoptati cum eo qui adop-

tabatur, cognatio, nulla neatsfrendo, resignad uterque optimus cras, dignusque alten eligis alter eligere. Itaque adoptatue et . nom un prive pleus otque pleus in gratiam uxeris; africit enimete filium non estricus, sed Princeps: ebdenque antino de Nerva peter tuns fa-flus, que erat monum. Mec illudenodos Adoo Jus nultura in ca electione violatum oftendis Plimis, ut contra megis laudendum doceat Principem qui Successorm ita delegisset. Sic enim sequitur: Nec deset elient filmes effunds fi afestiatur à Principe : An Senatus Populague Romatis aneroisus, Provincias, Sacios, er an misurus une squeessarem à finu unoris peripase. Summoque petoflatis bareden can-um intra demum tuam quaris di Non per tetam civita-pm circumferas eculos & bone tibi pracifami, bum con-juntifimum emfirmer, quem aptimum, quem Din fimilimum inveneries Imperaturus omnibus ches delet es emuibues. Non entre forvolis tuis dominion, ut poffu effe contentus quafi nécessaria baredo, (ed principen unbus daturius Imperaturis aluna Taginus ascendo addit fimilia illa Nerve iphilique Hadrioni Merin Falconius Miconathus Senator Confularis illisad Tacious Imperatorem verbis ad nostram sen-tentiam disertissimis: "Teque (inquit) Tacite Augufte, convento, petens, obsecrans, libere pro communis Potria legibus deposcens, ne paroulos tuos, fi To citias Puta pravenerint, facias Romani baredes Imperii. Additque illam ipsam quam dedere alii rationem: Ne sic Remp. Patresque Conscriptos Populumque Romanum, ut villulam tuam, ut colonos tuos, ut fervos relinquas. Quore circumspice, imitare Nervas, Trajanes, Adrionos. Ingens est gloria morientis Principu Rempi magis amare quam filios. Huc idem re-

^{*} Vopile. Tacit. s. 6.

fpexit Auctor + cum in vita Floriant observarit adjuratum ese in Senatu Tacitum, ut, quam mori topiset, non liberos suos, sed aprimum aliquem Principem faceret. Imo hoc Floriano fratri fuiffe dicit exploratum. Verba nimirum Confularis illa : Te convenio, pro Adjurandi forma incellexico Tantum abest ut verum sentiant qui Imperium Romanum per hæc tempora fuisse putant Haredirarium. Trajanum certe non movere non potuit ipfum illud, que iple factus effet Imperator, exemplum. La dis nimicum avidum Principem exemplum Principis itidem laudatissimi, & cujus ipse laudes; in degener esse & habers vesset, unadari teneretur. Inde illud saltem intelligimus, nondum cum illa coram ipfo Principe pereraret eximits Olator, fuspicionem ullam fuifie vel leviffimam, seu de Hadrigno, feu de alio quovis cognitto Imperii harede. Inde factum existimo, quod Hadriani nul-lus uspiam meminerio in Epistolis. Quem enim Adrianum appellat in L.I. Bp. 2: inferiptione unus alterve fortaffe codex, eum Arrianum agno fount alii melioresque. Materium fortasse illum, à literis Gracis & Poesi celebratissimum. Contentum fane neglectumque per hæc tempora Hadrisnum noster innuit ipse Spartianus. Inde tam vari illi incertique de Trojani animo rumores. Ali illum dicentibus, exemplo Alexandri Macedonis, fine cereo Successore mori voluisse. " Multis ad Senatum eum Orationem voluisse mittere, petiturum ut, fiquid ei eveniset, Principem Romana Reip. Senatus daret, additis duntaxat nominibus ex quibus aptimum idem Senatus eligeret. Nec deerant qui Hadriani adoptionem totam suspectam habuere, & Plotina po-

ei

ja ni

lo

ill Di

vic

tu

vol

dur

Ha

ver

24

illu

inte

nefi

Amuli Hadr. & ad Adoptionem pradus.

ins artibus fuffectum arbitrati funt quam vero Trajani Testamento. Sic erat auceps dubiusque. dum viveret, in animi fui fignificatione iple Traianus. Et quidem nescio an aliunde hos, de quibus agimus, ad Adoptionem gradus hauferit noster quam ex vita Hadriani à seipso conscripta. Sic tamen erunt ad successionis jus Historiamque, qui explicentur, utiliffimi.

Efto itaque. Illud faltem lucrati fuerimus, è spe illa quam fecerat Tra- Amulum de Adoptioneprinium privatum, gradum fuisse nullum wshabuit Juad Successionem in Imperio, ni vita e- hum Servid-

tiam meritifque dignus Imperio videretur. Inde factum ut variis temporibus varios etiam in Imperio haberet æmulos. Primus, ni fallor, & præcipuus erat C. Julius Servianus. Sic enim illum appellat Spartianus quem Dio Severianum, aut Dionis abbreviator. Idque omnino, ut puto, rechus. De hoc ita mentem fuam dicit in convivio Trajanum fignificasse a Dio; petiisse nimirum ab amicis ut decem Principatu dignos nominarent; tum paulum substitule; Deinde novem, inquit, ex vobis audire cupio. Ego enim unum, nempe Servianum, habeo. Et quidem amulationem illam produnt dissidia illa inter Servianum atque Hadrinnum, etiam ab initio Trajani. ° Trajani odium in Hadrianum, sumtibus ejus & are alieno prodito moverat Servianus. Tum deinde in nunciando Nerve excessu Hadrianum æmulatus est. Detinuit illum Servianus, fracto consulte vehiculo, misso interim excessus nuncio suo Beneficiario. Sed Beneficiarii gratitudinem antevertit diligentia Ha-

[&]quot; Dio Xiph. vit. Hadr. o Spart. vit. Adr. c.2.

driani. Sic demum illum in amore Trajani fuiffe dicit Spartianis Amorem nimirum illum intelligit nofter quo Hadrianum proditis impenfis spoliaverat æmulus Servianus Revixit tamen per Trajani delicator, præfectumque corum Archieal lum, gratia Serviani. Sic quidem illa, ut de Imperatoris erga fe judicio effet iterum folicitus, & fortes adeo consuleret, quas vidimus, Virgilianas. Nimium enim in graviffimis Principis alioquiOptimi confiftis poterant homines illi impuriffimi. Sie filio Arbando pulcherrimo fequestri usus Trajani gratiam confecutus est Agbarus Edeffenus. Inde intelligimus cur Trajani delicates officis etiam fordidiffimis curarit Hadrianus. Nempe quod in illis præsidium omne positum observaverat æmuli Serviani Tifdem nimirum quibus usus fuerat Serviants artibus in gratiam Principis irreplit. unaque æmulum tam gratis intercessoribus exarmavic. Primis tamen hife Trajani temporibus Superiorem fuille puto in Trajani gratia Servianum. Nec enim ante Consulatum fitum Hadrianus, annum numirum, ut vidimus, ciem. ab amicis Trajani contemni defiit ac negligi. Nec Hadribnum unquam memorat, uti diximus, Plinius; qui tamen idem Servianum memorat tanquam Principis gratia florentissimum. In Pcausa veneficii ad Principem delata Judicem datum dicit hunc ipium Julium Servianum. Illum A viri exaltissimi elogio ornat idem Plinius. Julium eundem Servianun Detimum & Trajani amantiffimam prædicat, precibusque ejus indultum ait, quod Jus trium liberorum Trajanus ipfi Phinio conceffisset. Et fane viri dignitatem arguit, quod ei svenienti de

p L. VII. Ep. 6. 9 L. VIII. 23. r L. X. Ep. 2. f Spart wit.

fe.

ti

ip

cel.

fte

nor

ri c

ut

etia

Imp

Had

ipfe

rat.

ani t

& 0

drian

mori

amul!

fua n

y Vo

H

cubicula femper occurrerit jam confecutus Imperium Hadrianus; quod tertium etiam Canfulatum, nec fecum tamen, quum ille bis ante Adrianum fuiffet, ne effet secunda sententia, non petenti as sine presatione concesserit. Tertius enim Consulatus summus erat Privati fere honor, ut alibi fortasse melius observabimus. Certe sub Hadriano, qui tertium iple Confulatum non excesserit. Etiam familiarem admodum Hadriani jam Principis Epistolam ad Servianum conservavit Vopiscus, in qua eum charissimum appellat. Quinetiam folicitum de succesore Hadrianum de Serviano primum cogitaffe noster ait Spartianus. Sic illum nimirum Imperio illum de Imperio suspectum habuit quem in ambiendo Imperio emulum habuerat, cum tamen jam Imperio commodam etatem excessisset senex jam nonagenarius. Et invidiam maximam tanti viri cædes conflavit Hadriano. Habnitopræterea ut atatem Hadriano maturiorem, fic domesticam etiam necessitudinem, cur cæteroqui dignus ad Imperium à Trajane defignaretur, Paulinam enim Hadriani fororem, codem cognationis gradu, quo iple Hadrianus, Trajano junctam, uxorem duxerat. Fecit porro animos nepoti Fusco avi Serviani tanta spes, ut etiam ipse de Imperio cogitaret adolescens octodecennarius, ut sortes etiam ipse & Oracula confutuerit, ut nofter consuluerat Hadrianus. Sed spem illam omnem intempestiva morte præcidit noster Iniperator.

Hic ergo primus erat, & Jolus for IVI.

Tum deinde neratius. Brant & alii, alia fortasse opera, similus. Brant & alii, alia fortasse opera, similus nulla, præterquam meritis, Trajano grati & ac-

t Vopisc. Saturn. c. 8. u Spart. vit. Adr. c. 23.

cepti. Neratium Priscum Jurisconsultum celeberrimum noster memorat * Spartianus, cui dixerit aliquando Trajanus, Commendo tibi Provincias, fiquid mihi fatale contigerit. Verba illa Trajani in procincta Expeditionis fuiffe verifimillimum eft, ultimæ fortaffe quam suscepit in Parthes, anno nimirum cx11°. Ait enim noster confilium fuisse Trajani ut Prifcum illum, non Hadrianum, Successorem relinqueret. Et quidem multis amicis in hoc confentientibus. Hinc facile colligimus Trajanum illa dixisse cum progressus magnos Hadrianus in Trajani gratia fecisset. Tantos nimirum, ut nulla esset jam mentio Serviani. Tantos, inquam, ut spem Adoptionis mox secuturæ maximam foverer Hadrianus, quod post Sura mortem contigisse consentaneum est. Monuit enim illum moribundus Sura de Adoptione, nostro teste Spartiano. Inde contemni ab amicis Trajani desiit ac negligi, quafi jam haud dubius hares & Successor. Multos porro Trajani amicos noster fuisse dicit qui in hanc Neratii, potius quam Hadriani, Successionem consenserint. Vix potuit hoc in eodem Amicorum confilio contigisse quo decem ab amicis postulatis, de uno iple cogitarit Serviano. Tum enim mentio nulla prorsus erat Hadriani. Sæpe itaque amicos consuluit de Successore Trajanus. In illius confilii amicis Palma, ni fallor, & Celfus erant longe omnium præcipui quos noster ait semper fuisse inimicos Hadriani. Sic post expeditionem Parthicam, illa dixerit Trajanus. Illa enim ipfa, ut supra vidimus, Expeditione (certe post an. cxiiim, quo COS, erat Celsus) gratia exciderunt Palma & Celfus, in suspicionem, ut ait no-

1

n

P

en

de

rit

fpe

spe cer

om

en f

jus

Emuli Hadr. & ad Adoptionem gradus. 519

fter, affectate tyrannidis lapfi. Inde eft quod operam eorum nullam legamus in Expeditione illa Parthica virorum alioqui bellica laude celeberrimorum. Inde quod Hadrianum comitem individuum in illa Expeditione affumferit, non ita proculdubio futurum, si antea à Successione illum excludere decrevisset. Illis autem in [ufpicionem, quam dixi, lapsis, exciderant una eorum forte de Neratio confilia. Sic rursus liber æmulis, in Adoptionis non modo spem, verumetiam (ponsionem venit. Sponsionem illam ita intelligunt viri maximi quasi ipsius fuisset Hadriani; quasi nimirum ipfe sibi Adoptionem spopondiset, aut cum Palma atque Celso inimicis sponsione contenderit. Perperam, ut puto, illi. Ego de Trajani potius (ponsione intellexerim, qua Hadriano promiserit, fore ut illum aliquando esset adoptaturus. Nihil eenim vetat quin fuerint ante Adoptiones ipfas nonnunquam Adoptionum sponsiones, ut erant frequentissime ante Matrimonia ritus Matrimoniorum prævii Sponsalitii. Sed nulla tamen funt, quod quidem sciam, certa quæ nos doceant monumenta, insene hanc sponsionem à Trajano etiam ipso accepetit Hadrianus, an ab alio aliquo sponsionis teste sponsionem Adoptionis hauserit, ut Adoptionem ipfam à Sura. Sed nec illud certum, fuerintne Trajani diserta in hanc sententiam verba, an per fequelas quafdam hanc verborum sententiam, pro sperantium more, elicuerit Hadrianus. De alio certe, post hanc, qualiscunque demum fuerit, Sponsionem, cognavit Successore Trajanus.
Tertius nimirum accessit, isque

omnium periculofissimus, sub Impem finem æmulus, Lufius Quietus. Humulta legimus, & præclara

PAN -

Denig; Luft-

admodum

Kk4

in iplo illo Bello Parthito facinora. Capta nem pe in Adiabene cum aliis oppidis Singara, receptam post defectionem Nisibin, expugnatam direptam incensamque Edeffam, aliaque, Dione te ste, ejustem Belli opera egregia. Sunt enim illa ejus verba: ana u mha karaplan. Domitos denique gravissimis præliis & ingenti corum clade Judges. Erant hæc in memoria jam recentiffo ma cum Testamentum conderet Trajanus, cum remotiora essent, jamque effluxissent que in Bello Dacico secundo gesserat Hadrianus, nec tamen alioqui cum his fortalle comparanda! Et quidem apud ipsum quoque Trajanum eo, quo par erat, in honore fuiffe, testem habemus in Oratione de Confulatu Suturnini Themistium Euphradem. Docet ille ita grata Trajano fuisse ut obscuri gene. ris virum primo COS. fecerit, tum Syrie Legatum Consularem, denique de eo in Imperii haredem fufficiendo cogitarit. Nullum equidem habemus qui hoc disertis verbis prodiderit, præter illum, quem dixi, Themistium. Nec tamen est quod proinde dubitemus quin ex coævo alfquo Auctore hauserit ipse Themistius. Sunt enim alioqui aliæ quoque suspiciones eodem facientes. Ut cædem Lusii omittam qua se purgavit Hadrianu, illud eo fane spectabat quod mox consecutus Imperium Hadrianus eum I sublatis gentibus Mauris, quas regebat, quia suspectus Imperio fuerat, inquit Spartianus, exarmaverit. Eandem Hadriani Solicitudinem arguunt confulta ab eodem his temponbus Oracula, tam Jovis nimirum Nicephorii illud, quam aliud Antiochia Daphneticum. Recentiora enim erant illa, de qua diximus, Adoptionis spon-Et congruunt ad amussim cum illis Lin

117

7

d

Quieti temporibus ille Hadriani consultationes. Meruerat quidem Lusius antea in secundo Bello Dacico egregie. Sed ignominiofa dimissionis, qua præcesserat, maculam duntaxat eluebant illa merita. Infiguem illum maxime fecere res Bello, hoc feculo, Parthico gesta Tum primum inter Pratorios relatus homo ex origine Maurus. Inde Consulatus candidatus quem gessit suffectum anni exvi.fine, vel cxvII. initio, post coss. tamen ordinarios. Certe anno exvi. Syria præfectus eft post Acticum, sub quo passus est Simeon Cleopies & tamen ante Hadrianum. Legatus nempe Confula-ri, & Consulatu jam fundus. Hoc itaque anno exeunte, vel incunte proximo Judaos ita repressit tumultuantes, ut pacatam jam Provinciain acceperit Hadrianus. Et quidem Jovis Nicephorii Oraculum Urbis erat Nicephoris prop. Edeffam, nt nos docet Stephanus. Erat itaque prope Edeffom Hadrianus cum illud Oraculum consuleret. Vix certe à Trajano ipfo sejunctus antea quam Syrie præficeretur. Id fi verum fit, anno cxvo. exeunte contigisse verisimillimum erit quo in Parthis movit ipse Trajanus. Vel paulo potius antea quam in Syriam Provinciam veniret. Anno nimirum Trajani ultimo, Æræ autem nostra cxvii. Daphnericum autem, de quo meminit Ammianus Marcellinus, Oraculum consulere noster antea vix potuit quam Syria præficeretur, cujus primaria fedes, ipsa erat Antiochia. Ibi certe Legatum Sy-Historiæ. Bo cum accesserit uleimis, ut vidimus, Trajani temporibus; inde constabit tunc etiam dubium fuiffe Hadrianum. Sed mores Lufi Quieti sna indole pravissimi Hadrianum juvare poterant; si tamen vere illum Trajanus adoptarit.

Kks

Hos

922 Praiectio XVI. ad Spartiani Hadrianum.

VIII. Hos folos legimus Hadriani, de Alii fortalle #-Alitortalle a- Imperio, amulos. Alios tamen multos fuisse verisimile est & meritis suis & Trajani gratia florentissimos. Decennarium numerum consulti à Trajano in Convivio Amici num expleyerint incorum est. Erat nihilominus Licinius Sura Trajani amicitia celeberrimus, quem tamen nunquam legimus de Imperio vel fuspectum. Hadrianum certe tantum aberat ut emularetur, ut eum primus de futura Adoptione monuerit. Sed fortasse moribundus. Erant & alii & digni Imperio, & de eodem postea suspecti, qui tamen Hadrianum sub Trajano etiam adjuverint. In illis erat Pletorius 2 Nepos ordinis Senatorii; quem tamen postea in summa habuit detestatione, suspicionibus adductus, nostro eodem teste b Spartiano. Suspiciones illæ eædem fuisse videntur, de quibus alibi fæpe, cum sufpectos notat. Non aliæutique quam de Imperio. In illis 'Tutor Attianus ordinis duntaxat Equestris, & Martius Livianus Turbo. Et tamen eundem illum Tutorem Attionum, Przfectum jam Prætorio d obtruncare nisus est ni quatuor Consularium in Imperii initio cæsorum invidia repressus esset, Officio tamen exuit, Successoremque petere coegit. 'Turbonem etiam, quem olim officiis summis excoluerat, postea graviter insecutus est. Similia habet noster de Numidio Quadrato, de Catilio Severo, de Terentio Gentiano, & amicitia ejus & odio celebribus. Id enim de eo observavit noster Spartianus, omnes de quorum Imperio cogitaverat quasi futuros Imperatores illum fuisse detestatum, Idem & Sosium Pappum amicum habuit Trajani etiam amicitia infignem.

e

m

ip

eji

er

CO

te

200

Ha

a vot. Adr. c. 4. b 16 v. 23. 0 16.c. 4. d 16.c. 9. e 16.c. 15. f 16.6. 15. 23. Tristophe winness & multi-assa notas; Palma

Palma etiam & Celfus & Hadriano femper inimiti erant, & in suspicionem affectate Tyrannidis etiam fab Trajano lapfi. Sed fuspicioni fovende fatis esse poterant, sen merita Imperio digna, seu gratia Trajani, seu propria quædam suspectorum cansilia. Mentem tamen suari de alio aliquo æmulo Trojanum ipfum fignificatie nufpiam legimus.

Hos itaque amulos cum haberet Ha- IX. drianus, videamus quibus demum gra- Gradus Hadrsdibus ad Trajani jam Principis gratiam Succeffionemque aspirarit. Prima erat ei emulatio, ut vidimus, cum Servia-

aniad gratiam Trajam. Nuptiæ Sabina an. forte xcix. celebratæ.

no mox ab excessu Nerva. Et cum ita se præpropero illo nuncio Hadrianus Trajano commendaffet, ut tamen Serviano fuus effet in Principis benevolentia locus reliquis per Pada gogos, ut dixi, Puerorum; tum solicitum fuisse dicit Spartianus de Imperatoris erga se judicio; tum confultas fortes, de quibus egimus, Virgilianas. Hæc eo iplo anno, quo excessit Nerva, contigisse verifimile eft, Æræ nimirum nostræ xcviiiº. Sed male eo retulit verba fequentia, feu Spartianus iple, seu Author fortasse potius, vel Breviator Spartiani, vel nullo denique judicio, loco inferfit alienissimo Librarius. Prasumptionem certe, his temporibus, nullam habuit Imperii Hadrianus pro aliis ejuldem Spartiani testimoniis. Nec præsumptionem Imperii mox futuri habere potuit qui jam din aberat ab Imperio. Nec Jovis Nicephorii Oraculum consulere qui urbem ipsam Nicephorien nondum viderat. Nuncio tamen illo aliquam Trajani antea subirati amicitiam consecutus est. Ad amicitiam pleniorem rediit, nepte per sororem Trajani uxore accepta, favente Plotina, Trajano ipso leviter volente. Hæc enim Marii Maximi yerba retulit Spartianus,

Triscano

Ma tri-

Prolectio XVI. ad Sportiani Hadrianum.

Matrimoniis amicitias & contrahi & firmari fold tas ex onini constat Historia. Præfertim uxoris bus necessitudine aliqua domestica junctis. Sie factus eft Serviano fuperior tam fun nimirum quant uxoris affinitate Trajano jam affinis cum uxorem habe. ret duntaxat Servianus quæ Trajanum contigerat eodem affinitatis gradu quo ipse Hadrianus. Sed minuit illam necessitudinem Trajanus nuptiis illis leviter duntaxat affentiens. Inde factum ut de mestica solum illa suerit affinitas, familiæ potius Ulpia quam Cafarea atque Imperatoria. Erat antem amicitia inde oriunda plentor, etiam qua demestica. Factas autem illas nuptias existimo postquam Romam rediisset Imperator, ubi copia esset Sabine quam castris interfuisse parum verifimile eft. Certe ante Quafturam Hadriani quam Trajano IV. COS. & Articuleio Peto gestam oftendimus. Sic anno Eræ Christiana xcixº, aut co. contigisse necesse erit. Rectins fortasse primis Ad. ventus Augusti celebritatibus, annoque adeo xcix. illas accenfebimus.

pi

n B

n

CHI

chi

de

THE

qu

illa

la.

Tus

Hadriani Trajanooblequentis vinolentin; bunatu ; gemmæ adamantis donum quam fecerint ad frem Adoptionis & Imperii.

Porro in Bello Dacico priori parum fortaffe faciebat ad Imperium quod moribus Trajani fuerit obsecutus in viomen in Tri- nolentia, quodque ab eo propterea le cupletissime remuneratus fuerit. Spectabant tamen hæc etiam omnia ad augendam Trajani benevolentiam. Omen præterea amiffarum in Tribunatupæ nularum (pem potius à Diu præferebat

quam à Trajano. Habebant nimirum perpetuam Tribunitiam Potestatem Imperatores, & perpetuan adeo Tribunitiam Potestatem oftentabant amila in Tribunatu Ordinario panula. Qua scilice perpetui illius Tribunatus, ut ab Ordinario diffin-Matri guebatur, Rmuli Hadr. & ad Adoptionem gradus.

525

guebatur, Symbolum erat penulae omnino non habere. Primum itaque promise Adoptionis judicium in fecundo erat Bello Dacico. Tunc enim ob multa ejus & egregio facta adamante gemma quam Trajanus à Nerva acceperat donatus, ad spem Succeffonis (inquit Spartianus) eredius eft Facile vel inde intelligimus, quam alieno loco Prafuntio Imperii memorata fuerit, cum hic spem duntaxat memorari videamus. Ex ev enim quod eredus fuent ad frem, facile intelligimus dejectum fuiffe antea, ac ne sperasse quidem. Et tamen sper illa quantalibet prajumtione minor erat pro ca nimirum vocum illarum fignificatione quam nofter adhibet Spartianus Et merito fane illum ad frem erexicillud adamantis gemma donum. Nec enimi recepiis militarium operarum premiis geminæ accenferi folebant, recte observante Cofaubono. Recte itaque infoliti præmii munus ad benevolentiæ plufquam folite vulgarifque fignificationem retulit. Gemmæ præterea illis annulis includi folebant fignatoriis. Sic equidem ut Sigillum gemma fuerit infcolptum. Lifdemque ufibus inferviebant figitte illa gemmea quibus hodiernæ claves atque etiam figilla Domasticam supellectilem omnem nos clavium ufu promimus condimusque. Veteres pleriq; fignaculir in ceram impressis a gemma illa sigillaria Nos hodieque Testamentorum tabulas aliarumque quamicunque padionum, figillis oblignamus. Et quidem fæpe annulorum. Eo duntagat discrimine quod Sigilla noftra eidem annulorum metallo plerunque insculpi soleant; illorum contra gemmii, que tamen fuerint annulis inserende. Ita Sigilla illa gemmea erant Juris univerfi damestici Symbola. Qua nimirum clavium usum præstabant, ita Jus promenda condendaque fignificabant domestica Supel-

fupellectilis univerfæ. Qua autem vicem figilla. rum, fic Testamentorum oblignandorum Jus denotabant aliorumque quorumcunque contradum Ita plenum fus Patri familias indicabant gemme illæ annulorum à Patribus familias gestari folitæ Et Juris illius domestici translationem pro illorum temporum moribus indicabat fiquis annulum fignatorium transtulisset. Inde usus annulorum in Nuptiu, juftis nimirum, & per Tabulas Naptiales, Civium scilicet atque ingenvorum. Illo enim Symbolo uxor materfamilias facta eft, ut ubi vir Caius fuisset il la effet etiam Caia. Quod autem erat in matre familias constituenda Jus, idem in filiafamilias constituendo fuisse consentaneum erat. Filiusse milias, quod ad Patrem attinebat, ferous, familie autem respectu Dominus erat omnium. Et quidem Dominium illud indicare folebat annulus bareditarins. Sic & in Sacris literis Jus Clavium tantundem valet quod hoc ipsum, de quo agimus, m nulorum. Clavium enim annulos illos vice fuile diximus. Claves domus David; Juris Davidici Syntbolum funt, non domestici duntaxat, verumenan Regii. Claves mortis & inferni accepit à Patre Aby Qua filius Patris unigenitus, qua nempe Pater illum constituit & martin Rangeroper Et acceptas à filio claves aliis rurfus tradidere Succefforibus Apostoli emogular dedanons, ut loquitur L'Clemens ad Corinthios. Ne fit proinde cur lecti onem illam in Clemente folicitent viri Eruditi. Hæc tamen obiter, ut noster voluit Camdenu. Recte itaque pro Adoptionis futuræ Symbolo gemmam illam habere potuit Hadrianus. Nec in familiam duntaxat Ulpiam, verumetiam Imperato near and shorten aluar prachasant, ira

-tade.

Die

pr

9724

ne

ilk

ger

an

pri

 T_{r}

QDe

per

cer

tim

præ

ban

grac

Tur

no ef

gligi

dit !

amic

retur

nio, præc

banti

gligel

Empli Hadr. & ad Adoptionem gradus, 727

rium. Principum raras admodum, fi forte ullas, legimus Adoptiones in familias privatas. Utque tales alignæ fuiffent; hæc certe talis haberi non potuit. Nec enim Gentis privata gemma illa fuit, sed Imperatoria. Qua sollicet in familiam Imperatoriam adoptatus iple fuerat Trajanus. Deerant duntaxat verba idem fignificantia. Bo nimirum animo datam illam gemmam at spem faceret Imperii. Hæc quia deerant, poterat donum illud aliter intelligi. Cum præsertim non Civis tantummodo fuerit Hadrin mus, verumetiam affinis Principis, & domeftica illum necessitudine contingeret. Inde factum ut fper ille infirma adhuc videretur & incerta. Hac autem gemma donatus est, ni fallor, Hadrianus fub finem amicvi. Bello nimirum Dacico 11º. abfoluto, cum pramia bene meritis largiretur in ipfa Provincia

Trajanus, 12000 and habo anoth il situaliste is unat Edidit præterea Trajanus alia quo-que benevoli in Hadrianum animi ex-in Trajanigtàperimenta, cum & Pratura funtus de- tia grades. cerneret, & cum postea Confulatum daret, non legitimæ atatis, sed Militaris in Provincia disciplina præmium. Sed gradum illa novum nullum addebant ad spem Successionis in Imperio. Proximus illi gradus in ipfo erat Confulatu, annoque adeo cixº. Tum enim à Sura comperit adoptandum se à Trajano ese. Tum ab amicis Trajani contemni de sit ac negligi, ut ait noster Spartianus. Sic itaque spem dedit Adoptionis gemma illa adamas, ut hucusque ab amicis Trajani contemneretur nihilominus ac negligeretur. Jam vero accedente etiam Sura testimonio, qui locum ipse tenebat in Trajani amicitia vel præcipuum, qui non juvabant palam atque adulabantur, non tamen contemnebant, ut olim, atque negligebant. Ita factum ut inter manifestos inimicos

128 Pralectio XVI ad Spartiani Hadrianum.

Jam foli fere superessent Cellus & Palma, Crevit porro nostri cum Trajone familiaritas defuncto Sura cum ei in munere distandorum pro Imperatore Orationum successiflet, & ad aures ejus jam frequentior patuiffet & facilior aditus; & Pletinam haberes in proximo certiflimam fibi & fideliffimam Patro nam; & ex amulis iplis jam adjutores plerosque atoue advocatos, metu faltem atque adulatione, fi minus vere & ex animo. Sed vero Palma & Cello in suspicionem affectate Tyrannidis laplis, jam folis in Trajani gratia regnabat Hadrianus. Jam nullum habebat emulum. Inde factum ut sponfionem illam, de qua Spartianus, qua si neminem amplius habens de quo dubitaret, ipse interposuerit Imp. Fidem enim iam amiserant Palma & Celfus, & quicunque de mum is fuerit cujus causam illi fovendam arbitrati funt. Sed novis Trajani confiliis occasionem dedere nova Lusi Quieti in Bello Parthico merita. Inde iterum dubius nofter erat Hadrianus, & Prasum. tionibus illis, de quibus Spartianus, in promissa Adoptionis expectatione confirmandus.

their state, led Marke on the Proposed adjoint manifest in the second se

Sequentes etiam Prælectiones paraveram. Lecturus utique fri Prælectorio munere mihi fuiflet interdictum.

Dominus dedit, Dominus abstulit: Sicut-Domino placuit, ita factum est: sit nomen Domini benedictum. Job. I. 21.

Prælectio XVII, ad Spart. Hadrian.

1691.

Secundus Hadriani Confulatus cur totam illi Præfumtionem fecerit de Imperio.

Spes Hadriano nondum certa ex Argumentis supra memoratis. S. I. Quid sit Præsumtio Imperii. S. II. Cur totam Hadriani Præfumtionem impleverit secundus, in lequentem annum, delatus ei Consulatus, S. III. Poterat etiam id inde colligere Hadrianus quod Plotina Confulatum illum sibi impetrasset. Eam fraude usam in Adoptione Hadriani verisimile non est. S. IV. Nec certa side nituntur quæ Dio se, de hac causa, a Patre Aproniano accepisse testatur. S. V. Consulatus novare potuit summus Augustus, qua Pontifex Maximus, & qua Potestatem eandem, sub alio duntaxat nomine, tenuit, quam tenuerant olim Triumviri Reip. Constituenda. 6. VI. Convenit accurate initium Imperii, cum fine Triumviratus tertii. 6. VII. Per Decennia aut Quinquennia demandari solebat Imperium, ut olim solebat Triumviratus. § VIII. Idem etiam erat Imperii & Triumviratus officium. 6. IX. In Triumvirorum Juribus erat etiam illud, ut Magistratus alios in aliorum locum sufficerent. Idem itaque Jus Imperii. S. X.

I.
Spes Hadriano Adoptionis
nondum certa
ex Argumentis fupra memoratis.

Ecundo COS. favore Plotinæ fastu, totam præsumptionem Adoptionis emeruit.] Jam supra, Academici, observavimus Hadriani varios ad spem Imperii progressus. Tam nimirum ab Oraculis aliisque id genus Sæ

culi sui superstitionibus, quam etiam à Trajano. Spem fecit à Trajano primam adamantis gemma donum quo iple fuerat à Nerva donatus. Spemillam auxit Sura moribundi monitio, qua fuerat etiam ipse Trajani amicitia celeberrimus, qua sese à Trajano comperit adoptandum. Spem denique eandem confirmavit Adoptionis Spensie, seu ab iplo Trajuno eam, seu ab alio narrante, Plotino forte, acceperit Hadrianus. Potius tamen existimo ab ipso fuisse Trajano, cui jam, post mortem Sura Hadrianus, per munus dictandarum Orationum factus est familiarissimus. Qualia autem fueriht sponsionis verba jam nobis incompertum est, num diferta fuerint, an quæ potius aliqua interpretandi arte eo retulerit Hadrianus. Talia autem fuisse certum est que & securum ipsum fecerint Hadrianum, & Celfo atque Palma in suspicionem affectatæ Tyrannidis lapsis spem ademerint. Sed qualiacunque demum fuerint, Trajano ipli obstare non poterant quo minus nova confilia posset admittere, seu mutationis causa in ipso fuisset Hadriano, feu alius quifpiam dignior Imperio postea fuisset oblatus. Nec enim Adoptionem fecit, sed tantummodo spondebat, faciendam scilicet in Testamento. Nec porro Testamentum illud fecit hoc tempore Trajanus. Jam alibi ostendimus ut Tribunitiam Potestatem ab uno, ante Trajani mor-

tem,

t

t

t

1

91

e

h

n

I

n

e

di

V

n

m

C

CC

fp ab

tem, anno numerarit Hadrianus. Pro sententia. ut videtur, illius Testamenti cui Adoptionem fuam acceptam retulit Hadrianus. Erant tamen alii qui Testamentum à Trajano conditum vellent moribundo. Nec deerant qui factione Plotine, mortuo jam Trajano, Adrianum in Adoptionem adfcitum effe prodiderint, supposito qui pro Trajano fefla voce loqueretur. Noftri illa verba Spartiani funt. Ita undequaque constat ferum fuisse Trajam Testamentum, eamque adeo quæ Testamento facta est Adoptionem. Ut tamen Hadrianum antea adoptaßet, poterat eum novis causis oborientibus abdicare, atque exhæredem facere. Multo magis fi Testamento folo adoptasser. Nunquam enim Lex ulla vetabat Testamenta pro suo arbitrio Testatorem subinde mutare. Ita Testamentum nul. lum firmum haberi solebat præter ultimum, quod nullo alio Testamento recentieri fuisset abrogatum. Inde constat cur dixerit Apostolus, Testamentum nullum ratum fuisse aute mortem Testatoris. Turn enim demum mutari non potuit. Hoc certe Hadrianus expertus est cui, sub Trajani finem, novum fecere metum facinora Lufi Quieti, ut jam antea observavimus. Tum denique anxius Oratula confuluit, tam illud Jovis Nicephorii, quan etiam Antiochia. Tum etiam proculdubio animum Trajani, quis demum in fe effet, per amicos exploravit.

Sic ille fpem Adoptionis suz antea II.
conceptam Argumentis undequaque funtio Impeconquirendis sulciendam censuit. Ita rii.

pem futurorum Tiberius & ostentis & pradistionibus
ab initio etatis conceperat, referente * Suetonio. Nec

1

[&]quot; Suet. Tib. c. 14.

532 Praletto XVII. ad Spartiani Hadrianum.

diffimilibus Argumentis nofter usus est in cause etiam non distimili. Hæc Argumenta Præjumtiones appellat Spartianus. Sed vocis illius usum nondum intellexisse videntur Interpretes, Vin alioqui longe Eruditiffimi. Affentior Cafaubono vocis Graca reody Lews vim exprimere voluisse Latina hac voce Prasumtionis Latinum nostrum Scriptorem Spartianum. In eo non affentior quod anticipatam rei notitiam qualemcunque ille pro Præsumtione habeat. Sed nec in eo affention etiam Salmafio quod Prafuntionis nomine fiduciam intelligat, & spem indubitatam rei necessario eventura, & (ponsione certe majorem. Sed Sponsio illa que fue. rit jam aliter Nos explicuimus quam fecerit Salmafius. Utque locum ejus Interpretatio illa habere posset, non tamen Prasumptionem simpliciter (ponsioni sed totam Prasumtionem opponere videtur Spartianus. Plus illa proculdubio est quam nuda Prafuntio. Imo meminisse poterat ille qui fere nihil oblivisci solebat, Prasumtionem Imperii Hadriana fuisse ex Oraculo Jovis Nicephorii qua tamen aberat quam longissime à fiducia & spe indubitata rei necessario futura. Nondum emm gradum totius Presumtionis attigerat illa Brasum tio. De Prafuntione loquitur noster Imperii mes futuri, deque anticipata quadam, per spem fruitione rei non admodum longinquæ, fed brevi pol-Tali nimirum fruitione quæ quasi pragustatio quædam est ad convivium proxime secutarum. Inde Metaphoram defumtam arbitror. Nec fane vocem illam adhibuit Spartianus in aliis præterquam ultimis Hadriani de Lufio Quieto æmulationibus, quæ nempe omnes Trajani Imperio es eunte contigere, cum jam effet quasi in prospedu Imperium ipfius Hadriani. Jam enim alieno lon-

m

d

m

å

e.

2-

ii

Ó-

ĝ.

co lege priorem illam Prasumtionem evicinius, quæ tamen ipsa Imperii mox suturi suisse dicitur. Sed oradus tamen in illis quoque duabus Prasumtionibus suisse manisestumi est, nec adeo omnes esse portuisse certissimos. Prima illa Prasumtio ex Oraculo Jovis Nicephorii non tamen obstabat quo minus postea Antiochia constitutus Hadrianus omen captarit è sonte Castalio. Anxius plane adhuc, nec spe fretus indubitata. Accessit itaque inde Prasumtio plenior. Tota antea non accessit quamse cundum esse, consecutus, de quo agimus, Consulatum. Tum demum omnes exemta furse videntur de Successione dubitationes.

Cur tamen tanti fecit, inquietis, Hadrianus fecundum illum Consulatam, ut Hadriani Praeum consecutus jam non amplius de finitionemim Successione dubitarit? Erant multa, pleverit fecundus illorum Ratiociniis, tem annum, cur ita faceret Argumenta. Nos ali-desnus ei Conqua dabimus que habuerit, aut fane fulatus.

non absurde habere potuerit, objeculos Hadrianus. Non equidem excessit secundus Consulatus illam Consulatuum numerum qui posset etiam in Privatos incidere. Ne quidem fi fuiffent, quales tamen in Hadriani causa non erant, antho Ordinam. In libera Rep. Consulatus frequentissimi has bentur Marii qui vii. Valerii Corvini qui vi. erat Conful. Etiam in hoc ipso Trajani Imperio IV. Confulem habemus Soffium Senecionem Volgo tamen furmum in Confularibus Privatis locum tenebant fer Confules, ut è Martiali discinius & Plimo juniore. Modum illum tenuit Hadrianus qui cum ipse ter COS. fuisset, multos etiam ter Confules fecit, nostro teste Spartiano. Quid ergo erat in secundo illo Consulatu, inquietis, eximium, cur Ll3 accepto

534 Pralectio XVII. ad Spartiani Hadrianum. accepto illo totam deinde Imperii Prasumtionem habuerit Hadrianus? Poterat ille omen ex illo numero captare quem Imperio ineundo in multis fatalem fuisse nos ipsi alibi observavimus. Utque apud nos leve hoc haberi possit, non erat tamen leve pro receptis illorum temperum, ipfius etiam Hadriani, opinionibus. Hominis nimirum superfitiofissini, captandisque undequaque auguris addictissimi. Præsertim cum in Trajano ipso idem tenuerit, qui cum adoptaretur bis Conful designatus est, in ipso autem secundo Consulatu, Nervo defun-Cto, adeptus est Imperium. Quidni itaque è Con-Sulatu secundo designato Adoptionem, inito autem auguratus fuerit Imperium? Sic ille Prefuntionen novam superioribus Prasumtionibus addens totam illam impleverit, de qua Spartianus, imperii Prafumtionem. Fuisset enim hæc, ut superiores fue rant, ominibus fulta & auguris pariter ineptis, par utique Oracule Jovis Nicephorii fontisque Castali. Indicabat porro secundus ille Consulatus revixisse in Trajano vetenem qua profecutus Hadrianum fuerat, benevolentiam, sponsæque adeo Adoptionis memoriam. Imo novum prodidit in ejus amore gradum. Consulatum enim gesserat antea tantummodo suffectum, quod sane minuendo Consulatus honori observavit Dio. Sic Consulatum quem Marcu Antoninus Præceptori fuo contulerat, Suffectum scilicet, eo nomine minoris fecit b Aufonius, quod quærendum fuerit quibus demum Consulibus is Conful fuisset; suum è contra, qui Gratianum institue. rat, Confulatum prædicat, quod fuiffet Ordinarius. Ita Consulatur ipsum genus benevolentiæ augescentis argumentum erat. Illius scilicet benegolentia quæ Adoptionem autea spoponderat. Erant porro 1116 Aufun Paner.

1

1

F

fortaffe alii, etiam Privati Consulatuum numero superiores Hudriano. Erat certe Servianus, qui bis ante COS erat quam fuerat Hadrianus. In coetiam Hadriano superior erat quod Consalatus anibos Servianus gestiffet Ordinarios. Sed non jam à Serviano, sed à Lufo Quieto metuebat Hadrianus. Illum itaque fecundo hoc Confulatu Superavit. Unicum enim ille Confulatum gesserat, & quidem, qualem noster, tantummodo suffedium. Ergo declinantem Lusi gratiam, reviviscentem Hadriani arguebat hic iple Consulatus. Inde spem concipere potuit, & reliqua etiam ad promissam Adoptionem facientia suo etiam tempore implenda esse. Desique multum addere Argumento potuit conditio ipla Trajani. Si enim moribundus ille, aut conclamata faltem valetudine, dispositionem illam Confulum fecerit in annum sequentem, at fuerit plane de Successore cogitandum; vix alium potuit quam Successorem defignatum in anni sequentis Consulem Ordinarium defignare. Hoc enim erat ab Augusto usque receptum, à quo coepit Imperii Successio, ut novum Imperium à Consulatibus ordirentur, plerunque Ordinariis, fi anum alterum ve Principem excipiamus, Caligulam aut Othonem, qui cum initio anni fucceffiffent, Consulatum ejusdem anni gesserunt suffectum duntaxat pro sequentis anni Consulata Ordinario. Recteque hoc observatum à Cl. Pagio. Cum enim Principum togas viriles Augusti funmi Consulatibus cohonestarent, cum Expeditiones & Triumphos, & Matrimonio & Ludos etiam Seculares, & fummas quasque Imperii celebritates obirent trabeati; Quidni ad eundem modum ipsum celebrarent Imperium? Cum ergo Successorem Imperii Confulem anni sequentis designare Trajanum oporteret, nec tamen Lusium Quietum, sed Hadri-MON. annum

anum eo Confulatu ornarit; inde una conftabat non Lufium ab illo, fed potius Hadrianum, ad Imperii Succe fionem fuiffe defignatum. Et quidem moribundi Trajani hoc ipsum fignum erat quod feipsum saltem Hadriano collegam in Consulatu non addiderit. Ni enim vitæ in fequentem Januarium fpes omnis decollasset, erat sane, pro Consulatuum Augusteorum Regulis, ad Consulatum infe nominandus. Triumphum enim Parthicum cogitabat. quem ejus nomine eodem ipso anno sequenti celebravit Hadrianus. Honorem tamen ejus recufavit iple, atque imaginem Trajani curru Trium phali vexit, ut Optimus Imperator ne post mortem quidem Triumphi amitteret dignitatem, noster inquit Spartianus. Quis est qui dubitet quin si sequentis Januarii spem ullam habuisset, Triumphum illum Trajanus ipse trabea Consulari fuisset celebraturus? Deerat enim viius, ille Consulatus ad numerum Marii sub libera etiam Republica. Non est itaque cur Trajanum, cui odio erat d continuus ille, frequentiorque quam par erat, Consulatus Domitiani, hoc nomine Consulatum illum recusaturum suspicemur. Recte itaque Prasumtionem nostro totam implevit fecundus ille à Trajano in sequentem annum delatus Consulatus. the following the control of

id indecollige-Ium fibi impe-

THU THE

IV. Et quidem ita è Consulatu ipso Ar-Poterat etiam gumentari potuit Hadrianus. Nec re Hadrianus tamen verba illa negligenda censeo fo quod Plotina vore Plotina. Plus enim adhuc face-Confulatumil- re ad totam illam Prasumtionem potraffet. Eam tuit quod Plotina interpellante honofraude usam in rem illum fuisset consecutus. Pote-Adoptione rat enim à Plotina ipsa rescivisse quo simile non est. animo illa Consalatum illum impetraver

F

d

C

pi

Spart c 6. Adrian. d Plin. Paneg. c. 48.

rat. Num eo scilicet ut Successioni viam sterneret. Poterat ex eadem didicisse eodemne animo Trajanus Consulatum concessisser quo ipsa rogaverat, seu verbis hoe fignificasset expressis, seu id pla potius è colloquie ejus elicuisset. Poterat etiam exinde bona fibi ominari, quod in Trajani favore fuisset ipsa Plovina quam fibi noverat benevolentissimam. Tum scilicet ea omnia sperare potuit à Trajano quæ fibi velle noverat illam sui studiofissimam. Sic ille ejus in petendo Confulatu successus spem secerit ad alia plura & majora ejuldem beneficio impetranda. Nec enim poterat sui compos Imperator non videre quo illa spectarent, fore nimirum ut spem Luft imminuerent, foverent Hadriani; inde præterea confecuturum ut pro indubio mortui Successore haberetur Hadrianus, quem eo Consulatu ornatum viderant qui, præterquam Successoris, alterius neminis esse debuit. Hæc ut Plotina primum concessisset Trajanus, cum eo tamen usque progressus esset, progrediendum erat ulterius ut lubentissime omnia concessisse faltem videretur si gratum sibi memoremque Succefforem vellet. Hæc sane faciunt ne alium aliquem substituere voluisse Trajanum existimem, quod tamen olim arbitrati sunt Auctores infensi Hadriano. De Consulatu illo nuncium acceperat Hadrianus, non modo ante nuncium mortis verumetiam Adoptionis. Fieri illud ægre potuit, nisi etiamnum superstite Trajano. Qui tamen Confulem anni fequentis defignavit Hadrianum, vix potuit alium aliquem defignare 1mperii Successorem. Facessant ergo Fabulæ illæ quæ, mortuo Trajano, suppositum volunt à Plotina qui pro Trajano Hadrianum adoptante fessa voce loqueretur, Alienum hoc à moribus fœminæ Optimæs atque MANAGER P.

atque fanctissimæ, quam prædicant non juniores modo Dio & Eutropius, sed coævus etiam Plinius tam in Panegyrico quam etiam in Epistolis. Aliter sane Dio cum verba ingressuræ in Palatium narrasset: 199 476 y iaurse dia mians vis inexis dia payer úse undeular empresar axer. Aliter isli qui Trajanum ipsum de sama sua minus solicitum ab ca monitum serunt atque reprehensum. Tam longe aberat isla ab eo ut Trajanum ipsa seduceret. Tam longe ab id genus malis artibus atque imposturis.

Nec cert d fide nituntur quæ ni congruunt, & morbi tempus quo ni congruunt, & morbi tempus quo tandem extinctus est. Paulo nimicum, à Patre rum post superioris anni Expeditionem in Atrenos in morbum incidit.

Tum Expeditionem novam cogitabat

in eosdem Atrenes. Sed morbo jam ingravescente impeditus est quo minus id quod cogitabat exequeretur. Hoe tempore prope aberat ab Edessa mox irruptionem meditans in Melopotamiam. Vere hæc anni exviti, contigisse arbitror, tempore nimirum Bellicis Expeditionibus idoneo. fam Hadrianus aderatin Palatio, munere nimirum fungens dictandarum Orationum. Atque hic primam Prasumtionem habuit Imperii mox futuri ex Oraculo Fovis Nicephorii. Non ergo diu ante ejus Imperium hæc contigisse verisimile est. Retraxit Trajanum ab ea Expeditione morbus ejus ingravescens. Tom demum reditum cogitans in Italian dimittit à se Hadrianum in Provinciam Syrian. Ægrotantem ergo reliquit noster, deque morbi, ut videtur, eventu sciscitatus est per sortes illas and a second of the property of the care state of the second of the

STANTE.

12

e

TE

m

CE

A

Sc

fc

pt

CI

Gu

2

CE

Se

De

ad

tet

.123

Panegra t. 83. f Epift. IX. 28.

quarum meminit Ammianus in fonte Coftolie. Redit deinde in Italiam. Sed lentis, ut videtur. propter morbum itineribus. Jamque se paulaum fentiens deficere, Confulatuum dispositionem in annum sequentem edidit, deque ea dispositione nuncium accepit Hadrianus. Tum morti jam vicinus, & feffa adeo voce, non suppositus pro co quispiam, Plotina fraude, sed ipse, Testamentum dictavit in quo Hadrianum filium Successoremque designavit. Id inde constat quod duobus duntaxat diebus antea nuncium Adoptionis quam nuncium mortis acceperit. Sed diebus aliquot mortem Trajani in occulto fuiffe Attiani quondam Tutoris & Plotina confiliis tradit Dio, ut nimirum Adoptio procederet, cum esset in propinquo cum copiis magnis Hadrianus, Hæc fe à Patre Aproniano qui Cilicia præfuit accepisse dicit in qua mortuus est Trajanus. Argumentum addit quod literis Trajani de Adoptione Hadriani ad Senatum Scriptis non Trajamis tamen ipse, sed Plotina subscripserit. Idque præter morem à se antea receptum. Sed quis, quæso, Hadrianum in Provinciam viciniorem misit, amandato longius in Manros Lufio Quieto? Quis illum majoribus quam Lufum instruxit exercitibus? Nonne ipse Trajanus, agrotus quidem ille, sed tamen valetudine nondum deplorata? Nec vidisse tamen credamus illum quo illa spectarent? Nec porro solida procedit Argumentatio quod literis de Adoptione ad Senatum scriptis non Trajanus ipie, sed Plotina, subscripserit. Fuerit equidem Trajano in more ut Senatui hunc honorem detulerit Regibus fortasse negatum, ut non alia manu solitus fuerit quam sua ad Senatum scribere. Moris tamen illud fuisse fatetur Dio, non officii necessarii, minimeque prætermit-

termittendi. Præsertim in tam gravi causa incom modæ valetudinis. Sed & moris rationes proprie esse poterant que hic desecerint. Scripfit equidem ginitio Imperii ad Senatum, fe nullum unquam bonum virum interfecturum, aut notaturum ignominia. Hæc ille aunxuela confirmavit atque Juramentis, quo fidem literis majorem conciliaret, ut propria manu revinceretur fi fidem fefellisset, Ad eundent plane modum, nec in causa etiam diffimili, Apostolus: h Ego Paulus (cripsi mea manu, Ego solvam. Ad fidem nempe solutionis, pro Legum Romanarum sententia, faciendam. Sedin his ad Senatum literis nihil potuit promittere Trajanus jam moribundus, & in mortis vicinia constitutus. Hie tantum narraße illum verisimile eft quæ jam Testamente constituerat, & quorum sides facta fuerat in obsignando Testamento. Itaque à Testamenti fide atque Subscriptione pendebant quæ his narranda erant ad Senatum literis. Nihil itaque facient ad fidem Adoptionis elevandam illæ ad Senatum literæ, cujuscunque manu subscriptæ fuerint, si tamen tabulis suis Testatoriis Trajanus iple subscripserit, quod non negabant illi è quorum side hæc retulit Apronianus. Poterat autem Trajanus ad subscribendum Testamento sufficere, nec sufficere tamen ad subscribendum literis ad Senatum scribendis. Poterat etiam pro arbitrio omittere officium minime necessarium, & sibi ægrotanti perincommodum. Aproniani tamen Patris fide nituntur omnia hoc loco à Diene ipso prodita Nec potuit iple gestis in Trajani morte interfuisse qui multis ab ea morte annis Cilicia prafirit. Consulatus Dionis in annum incidit Aiz noftræ ccxxixm, post cxii. annos à morte Tra-

g Die Xiph. & Philem. v. 19.

jani. Itaque Seniorum fide, & quidem panlo remotiorum ipse hæc acceperit oportet Apromanus, Arcana nimirum Palatii ne quidem coavu fatis explorata. Sed nec aliquid à se compertum illi ipfi prodidere Seniores. Hoc unico nituntur Argumento subscriptarum à Plotino Trajani, nomine ad Senatum literarum. Id quantum valeat oftendimus. Siquid præterea è coavorum fide retulissent, id præterea quærendum restabat, Lusime Quieti amici illi fuerint coævi; & num res gestas sincere, & qua par erat fide retulissent, an suis potius conjecturis atque suspicionibus indulferint, ut folent istiusmodi partium studiosi.

Plus adhuc in hoc Secundi Confulatus Argumento fuiffet ad Prasumtionem Hadriani fulciendam, si quid dedita opera Trajanus in sequentis anni dispositione novasset. Si nempe dispolitione jam facta & in lucem edita, nomen aliud aliquod expunxerit, ut Hadriani nomen insereret. Quid fi suum ipsius nomen expunxisser? Quid si zmuli Lusii Quieti? Poterat Imperator efficere ut Magistratus in officio

Confulatus novare potuit fummus Aveuflus qua Pontifex Maximus, & qua Potestatem candem, fub alio duntaxat nomine tenuit, quam tenuerant olim Triumviri Ren Conflituende.

constituti abdicarent, Multo magis ne inirent qui nondum inierant. Coartatos à Vitellio Confulatus, dissimulatum alium, alium dilatum memorat i Taci-Et COSS. ante tempus privavit bonore Nero. atque in utriusque locum solus iniit Consulatum, quasi fatale effet, non posse Gallins debellari nifi à Confule, tefte & Suetonio. Sic etiam Publicius Certus COS. designatus Successorem accepit (sic enim loquitur Plinius) antequam iniret Consulatum à Nerva pul-

11.

⁴ Suet. Ner. c. 43, / Plin. IX. Ep. 13. i Tacit. Hift. II.c. 71.

fus. Duplici nimirum titulo Magistratus ad abdicandum cogere potuit Imperator. Titulo imprimis Potestatis Sacerdotalis. Admitti enimiole bant futuri Principes in Collegia omnia Sacerdotalia, Et Triumviros Reip. Constituenda cum Auguratu infignibus repræsentant Numi. Pontificatum autem Maximum, etiam Imperatorum temporibus, fo-Ins tenuit Jummus omnium Augustus. Vitio autem factos Magifratus, aut infauftis auguris, aut malo Reip. omine tenentes, abdicare cogebant, etiamfub libera Republica, Sacrorum præfides. Sic Confules privavit Nero, fatali illa causa, quasi Auguria publicis hoc ipsum postulantibus. Tum deinde titulo Reipub. Conftituenda. Hanc enim Potestatem deduxere secuti Augustum Principes. Illi præsertim qui originem Imperii non à Julio arcessere so. lebant, sed ab Augusto. Erat enim hujus Potesta tis exemplum in antiquissimis liberæ Republica Decemviris. Illorum exemplo constituti funt Resp. Constituenda primo Triumviri, Lepidus, Antonius, & Augustus. Tum dejecto Lepido Duumviri. De nique pulso etiam Antonio, solus jam, sed eodem Reip. Constituenda nomine, Monarcha. In Quin quennium delectos illos constat fuisse Triumviros. Et cum Duumoiri etiam essent, singulis renovalle Quinquenniis. Sab nomine tamen Triumvirorum, usque ad mortem Antonii. Delecti itaque in Quin quennium primo Quinquennio Triumviri simpliciter, appellantur, ut primo Consulatu fimpliciter Consules. Tum 2º. Quinquennio Triumviri tterum & tertie defignati. Ad eandem plane formam qua & Confules, eo duntaxat discrimine quod in Consulation anni tantummodo numerentur, in Triumviration Quinquennia. Sic habent sese illorum temporum Inscriptiones atque Numi. Et quidem à Triumvirali

i

pie

rali illa Potestate Imperium Augusti deducunt probatissimi Historici, non autem à cæde Cefaris avunculi. Sic illi nimirum omnes qui tempora ejus ita partiuntur, ut xu annis tenuerit cum Antonio, ad victoriam feilicet Adiacam Sept. 2 anni U. C. DCCXXIII. non autem ad receptam Alexandriam que anno sequenti recepta eft. Tum deinde Victoria Astiaca annos numerant xLIV. quibas tenuerit folus. Ejusdem generis Potestorem agnoscit partitio illa & cum Antonio, & quam postea folus possidebat Augustus. Nec aliam utique utramque quam illam, uti dixi, Triumoiralem. Exiit 2", il lud Triumviratus Quinquennium anno U. C. pocxxvi. Et quidem superiori anno pocxxve. confilium cepit de deponendo Imperio. Cum scilicet tempus appeteret seu deponendi, seu etiam renovandi Triumviratur. Tunc habuit illas Agrippa & Me-Tandem in eo consentiunt, nondom ita ffabilitam fuife Rempublicam ut liceret tuto & cum bono publico Imperium deponere. Ergo continuandum effe censent. Non tamen jam, cum folus effet, sub titulo Triumviratus, sed novo potius Imperaturis. Tum ergo primum Imperator appellatus eff. Eo minirum fensu quo & Cesur antes, & secuti deinde Principes Imperatores appellats funt. Et qui-dem de his hoc anno consultum ac decretum est. Imbrium autem nevum nondum iniit ante annum fequentem U. C. DCCXXVIII. quo exist tertii Triumwintus Quinquennium. Inde inchoandum Impenum ejus proprie fic dictum, qua scilicet à Trimorate diftinguitur.

m ni-

VII: Convenit accurate initium Imberii cum ratus tertii.

Hoc fane anno multa concurrebant que alio quam ad tentii Triumvirami exitum referre vix possumus. Imprifine Triumvi- mis Oracio illa in Dione de Imperio deponendo ad Senatum. Inde enim con-

ftat privatum duntaxat, & ante tempus legitimum. fuisse consilium illud superioris anni de deponendo Magistratu inter amicos familiaresque agitatum. Tum etiam quod hoc demum anno Alla Triumviratus omnia antiquarit. Perado scilicet Triumviratu, ne hoc ipsum Edicum afficeret illa Antiquatio. Mox tamen à Triumviratus exitu que novum jam Imperium gratius efficeret atque commendatius. Tum & illud quod Ludos de Victoria Actiaca Quinquennales hoc demum anno primos exhibuerit. Non alia proculdubio de causa tribus ab ipfa victoria annis, duobus ab Antonii morte expletis, quam quod Novi Magistratus celebritati Ludos illos Natalitios effe vellet. Nec alia, ut puto, de caufa Quinquennales quam quod Triumviratus ipse fuisser Quinquennalis. Uno certe anno à Quinquenmis lustricis Indictionumque publicarum discrepabant hac Quinquennia. Uno item anno ab Epocha illa Augustorum, qua scilicet Augusti nomen accepit Odavianus, cujus meminit Cen-Nihil itaque cum illis affine habere poterant Ludi hi, de quibus loquimur, Quinquennales. Atqui in annum conveniunt fatis accurate quo defiit Triumviratus Quinquennalis, licet non in anni mensem, fi quidem eodem tempore illi Ludi celebratifuerint quo victoria illa potitus est Augustus. Victus enim est Antonius Sept. 2. Triumviratum autem iniit Augustus Nov. 27°. Sed eodem mense celebrari non poterant quæ diversis mensibus contigere. Nec tamen erat in alios COSS. differenda illa

pant atus

pri-

lepo-

con-

um.

nen-

gita-

Alta

Tri-

An-

quo

om-

toria

mos ribus

exitati

. ut

ium-

an-

ubliitem

Au-

Cen-

porales.

o de-

anni

cele-

ustus.

atum e ce-

onti-

enda

illa

illa celebritas. Eodem etiam spectasse verisimil-limum est quod " Sespulationes omnes Reip, facas hoc anno remiferit Augustus, illis duntavat exceptis que fuiffent de Ædifotii, Et quod "Syngraphus corum qui quid Publice debuerant, concremaverit. Hoc codem exemplo Imperiorum exordia securi etiam sæpe celebravere Principes, in quibus nofter etiam Hadrianus.

Et res ipla loquitur novum illum Magistratum quo (elapso Triumoiratus tempore) ornatus est Augustus; ut nomine alius fuerit, cum jam Trium Po- folebat impetestas ad unum rediffet, officio tamen &

VIII. Per Decennia aut Quinquenmia demandari rium, ut olim

cura ejuschem fuisse quo fuerat Trium- viratus. viratus. Non scilicet berilem fuisse & sui causa, sed siduciarium & nomine Senatus Populique Romani. Domini o nomen abominabatur atque averfabatur Augustus, qui scilicet, non suum Dominium, sed curam Reipublica ac Tutelam præ se ferebat atque profitebatur. Et curam illam temporaneam agnovit, nec diffimilibus temporum periodis finiendam quibus concludendus fuerat Triumviratus, Quinquenniis nimirum aut Decenniis. Decennalis erat nimirum primus ille Magistratus ab anno U. C. DCGXXVI°. cceptus, & in annum ejufdem Epochæ pccxxxvim. definens. - Excepit illum Quinquennalis (inquit Dio) qui si recte habeat, duplex fuerit oportet. Nam anno exiit DCCXLVIº. Tum Decennalis alius qui anno DCCLV1°. Itemque 4". qui anno pecelxviº. Eo autem anno, qui pemultimus erat Augusti, decretus est Augusto Magifratus decennalis vus. Atque boc demum anno, non autem anno, ut hactenus Eruditis visum eft.

Mm

ante-

m Vid. Cafaub. ad Suet. Aug. c. 32. & Tacit. Ann. XIII. 23. Spart. vit. Adr. c. 6,7. o Suet. Aug. c. 53. vid. Tiber, c. 27.

antepenultimo, P Lege per COSS. lata Tiberio con cessum est ut Provincias cum Augusto communiter administraret. Id inde sirmatur quod anni DCCLXXVII. COSS. Æræ noftræ XXIIII. à morte Augusti 1x1, ad toties invisa revolutum Tiberium testetur 9 Tacitus, de reddenda Rep. utque COSS. feu quis alius, Regimen susciperent. Sed Ludis inde decennalibus, non novo aliquo Sc. Imperium continuavit Tiberius. Id nos docet Dio. Sed Tribunitia Potestas duntaxat Quinquennalis Agrippa concessa est & Tiberio, quam tamen cum Imperio Summo eandem fuiffe mox probabimus. Inde origo Decennalium atque Quinquennalium apud juniores, votorum deinde à COSS. & Provinciarum fortaffe Præfidibus, non autem decretorum à Senatu. Veteris tamen moris vestigia vel in illis constabant Quinquenniis ac Decenniis. Et fi ab anuquo more votorum Ludorum fi per Quinquennium aut Decennium Resp. in eodem statu permansisset (qui fane mos à secundo faltem Bello Punico receptus est) mos celebritatum Quinquennalium Decennaliumque deductus sit: Sic tamen ratio cur Imperiorum Quinquennia & Decennia voverint gratulatique fuerint, exinde proculdubio arcessita est quod Imperia ipfa fuerint, ab hoc primo Augusti exemplo, Quinquennalia atque Decennalia. Necin eo duntaxat Triumolratus successit pariter atque respondit Imperium, quod fuerit ipsum, ut fuerat Triumvir atus, Quinquennale.

IX. Successit etiam in cura ipsa & office.

Idem etiam erat Imperii &
Triumviratus mani Provincias. Ita Romanum Imperium
Officium. rium tripertito distribuerunt Lepidus,

p Vell. Pat. L. II. c. 121 Sucton. Tib. c. 21. q Tacit. Ann. IV. 9. r Dio L. LVII.

n.

COD-

ouni-

anni orte

n te-

OSS.

Ludis

rium

Sed

rippæ

perio

Inde

d ju-

rum

Sena-

conanti-

ntum

fiffet

rece-

De-

cur

gra-

a eft

gufti

ecin

tque

erat

Aicio.

Ro-

mpe-

idus,

W. 9.

nius

Antonius, & Augustus, Tum bipertito Augustus & Antonius. Sic tamen illi, ut Sc. Potestatem illam acceptant ferrent, nec suo adeo sed Senatus Populime Romani nomine Provinciarum curam in fe fusceperint. Triumoiri Reip. Constituenda Magifratum foum in Quinquennium acceperant quod matium illud fuffecturum crediderant ut Remo. in tuto conflicuerent, mox ubi constituissent, infi deinde in ordinem redigendi. Inde legimus in Triumvirorum Numis Q. P. feu ut in aliis Numis auctioribus explicantur Quaftores Proces. Quis eft quin hic videat eandem plane Potestatem Preconfularem hie Triumoiris afferi, quam nos antea Imperatoribus affermmus? Quis est quin videat fimiles plane Trhumvirorum Quaffores, quales illi erant, de quibus fupra egimus, Principum Candidati? Non cerre alios legimus Questores qui Numorum feriendorum potestatem habebant quam publicos hosce Triumvirorum Condidatos. Itaque ot Proconsularem Potestatem, ita Provinciarum Poteflatem oporter illos habuisse Triumviros. Appellantur porro in Numis iidem illi Quæftores Proquaffores. Pro cadem nempe forma qua etiam Provinciarum Præfecti Proconsular appellabantur. Qua enim Analogia Confulibut respondebant Quefores, eadem etiam Proconfulibus respondebant non tam Quæftores quam proquestores. Latet itaque in illo ipfo Proquestorum vocabulo relatio ad Potestatem, quam dixi, Proconsularem. Sed vero PROQ. rir. Vrk. Caium Marium nominat Numus Antonii. Idem ergo Antonius Triumvir Potestatem habuit etiam Proconsularem. Fateor interim wiffe, cum defiffet Triumviratus Reip. Constituen-

[†] Mediob. p. 18. 23. Mediob. p. 14, 15, 16.

548 Prælectio XVII. ad Spartiani Hadrianum. da, alios tamen Proquastores Triumvirorum Monetalium. Sed Triumviros Monetales neminem fuiffe puto qui Procoss, unquam appellarit. Sic & A. gultus cum Provincias in primum Decennium regendas accepisset, hoc etiam fjactanter addebat, quo breviori spatio eas pacare posset, eo citius se Imperio exuturum. Plane pro exemplo Dictorum, qui quanquam omnes Magistratum in fex menses accepissent, vix tamen aliquem ante Syllam legimus qui men(es illos omnes expleverit. unum si excipimus Camillum. Imo liberas Bello & custodia militari Provincias Senatui reddidit & Populo Romano, reliquas tum demum redditurus cum etiam illæ fuissent in tuto collocatæ. Inde 'Rationaria illa Imperii & Breviaria ab Augusto confecta, cum de Rep. reddenda cogitaret, fontes nimirum secutarum Imperii Notitiarum, quarum specimen habemus in Sæculo quarto. Erant enim Rationaria illa eorum qui res alienas suæ sidei commissas habebant. Nec aliis reddi illæ solebant rationes præterquam rerum ipfarum Dominis. Dispensatoris breviarium in Suetonii " Galba legimus, & in S. Luca Evangelio, & apud Plinium Breviaria etiam Villicorum. Has Imperii rationes à Tiberio intermissas publicavit iterum y Caligula, qui tamen decennium in Imperio non explevit, nec Quinque nnium. Publicavit tamen tantummodo. Non Magistratibus & Senatui reddidit, quod primo faltem Quinquennio fecit a Augustus. Et plane reddendis rationibus obnoxium etiam Triumviratum agnovit

Antonius cum Augusto objiceret per ipsum stetisse quo minus redditæ suissent. Ait quidem b Tacitu

f

fi

il

il

rin

9

b

16

q

f

20

m St Po

Dio L. LIII. & Suet. Aug. c. 28. 102. u Suet. Galb. c. 12. x Plin. N. H. XVIII. 26. y Suet. Calig. c. 16. 2 Suet. Aug. c. 28. a Suet. Aug. c. 28. b Tacit. Ann. I. 2.

Augustum, posito Triumviri nomine, Consulem sesetulisse, & ad tuendam Plebem Tribunitio Jure fuiffe contentum. Nescio sane an ad perpetuum Consulatum Augusto à Senatu decretum retulerit ille Magistratum illum quem, exuto Triumviratu, illius loco sumserit Augustus. Id si ita intellexerit, erraverit necesse est. Consulatus perpetui vestigia nulla præterquam in gente Flavia reperimus, & in illis legimus reprehensum, quem tamen omnibus communem fuisse necesse erat, fi quidem eo nomine Provinciarum potestatem habuisset Imperator. Nec Numerari unquam, in iplo etiam Augusto observavimus Potestatem Consularem ut numerari solet Potestas Tribunitia. Imo Consulatus Imperium sequentes sie numerari solent, etiam intercifi, ut numerum cum illis nullum communem faciat Consulatus ifte perpetuus. Sed nec Provincia plusquam unius solebat unquam effe Consulatus. Rectius huc retulisset Potestatem Proconsularem ut supra jam pluribus oftendimus.

Itaque Triumviratus locum supple- X. bat novus Imperii Magistratus, & Jura In Tiumviroadeo omnia habebat quæ fuillent Tri- rum Juribus eumviratus, quæque ad Remp. constitu- ut Magistratus endam visa essent necessaria. In his alios in alio-Juribus unum erat ut Magistratus ali- rumlocum sufficerent. Idem 05, pro arbitrio, in aliorum locum iraque Jus Imfufficerent. Ita Consul Octavianus, col- perii.

n

S

Ü

rat etiam illud,

lega suo Pedio in Magistratu mortuo, Pratorem illius anni Ventidium, cum alio quodam, ipso nimirum abdicante, suffecit, & Pratura ejus alium Successorem dedit, ejusdem anni similiter Ædilem. Postea Pratores omnes, quinque antea diebus quam Magistratu excessuri erant, in Provincias miserunt,

Mm 3

aliis

550 Pralectio XVII. ad Spartiani Hadrianum!

aliis in corum locum fuffectis. Tum Leges alias antiquarunt iidem Triumviri, alias statuerunt. Et uno verbo (inquit Dio) mina mis a onus min idom aunis engassov. Quid fi pro eodem exemplo Hodrianum Trajanus in alterius Consulis Ordinarii locum Magistratumque suffecerit? Quo rarioris id fuisset exempli eo magis liquido constabat plusquam privati hominis illum fuille Consulatum. Bo magis fecisset ad spem Lusii Quieti minuendam, & spem illam quam jam antea conceperat Hadrianu, Pralumtionemas de Imperii Successione confirmandam.

this KITA that Superior in French the Supplies

The state of the s

with the car the company of the company of the state of the Error Post Correction Property Present Nobel and extremely with an interpret of the mentioned the sale was an anniverse some and

The real tention of M. Carrierant this et a

Lachest Magnetin Wila

All A implied to the Manney State of the Sparte Str. Martin C. 4.

Lyce Lagin Angula air, Lexi-

the Sorge leteres Actor Games at-

professional and the Professional Company

bacteria, stordounce, M. Jims varios

& exception of the same supports.

Dehenorphies in em ca graitu girl to

Te Dio L. XLVII. A sedemont of the students to the He contract was the best being about I terre expli-

acres meda

99 4 15

manufactures man

of not make

Adoctiones Korsos acinst

. moon be

enting a stantist and application of the standards the transfer the executation covered with strong and strong or Pro-

pti

ha

&

De

Prælectio XVIII.ad Spart. Hadrian.

1691.

De Imperatorum Adoptionibus, & Adoptatorum Juribus.

Adoptiones privatæ per Legem Curiatam apud Pontifices. Non ita Adoptiones Principum. § I. Alia discrimina inter Principum Adoptiones, privatasque. §. II. Alia Exempla in Principum Adoptionibus licentissima. §. III. Forma illa qua vir virum legebat, apud Veteres, explicata. §. IV. Cum Imperator, pro forma illa, Successiorem adoptaret, nulla id Libertatis Publicæ fraude fa-Etum est. S. V. Admodum apta erat forma illa publicis Principum Adoptionibus. S. VI. Jus adoptati Principis, ut publice appellaretur filius Augusti. §. VII. Item Imp. Cefar, & Princeps Juvennitis. Summus Augustus ipfe Princeps Senatus, inde Principis simpliciter sic dicti titulum traxerit. S. VIII. Etiam Pueri bæredes Imperii Puerorum Nobilium exercitiis militaribus præfecti funt. §. IX. Principes Inventutis appellati post Pubertatem, antea duntaxat Pueri Nobilissimi. S. X. Mansit titulus Principum Juventutis post annos Senatorios non tamen ad etatem admodum Provectam. S. XI. Conveniunt illis que diximus Principum Juventutis Numi. §. XII.

Spart. vit. Adrian. c. 4.

Vinto Iduum Augusti die, Legatus Syriæ literas Adoptionis accepit: quando & Natalem Adoptionis celebrari jussit.] Prosecuti sumus hactenus, Academici, Hadriani varios & honores, & honorum etiam tempora. Designavimus præterea gradus quibus ad spem A-Mm4

Adoptiones privata per Legem Curiatam apud Pontifices. Non ita Adoptiones Principum.

doptionis

doptionis paulatim afcenderit. Nunc de ipfa agi mus Adoptione quæ eum fecerit Imperii participem. Erat autem Adoptio illa Principum multis nominibus longe alia ab ea quæ familiarum erat priustarum; tota nimirum ipsa ab Adoptantis arbitro pendens, & foluta ipla Civium Legibus pariterac Jus illud Imperii, quod per illam conferebatur, erat etiam ipsum Legibus folutum. Hoc observavit olim Galba Imperator in fua Pifonis Adoptione. 1 2 Ibi fatetur moris fuisse ut per Legem Carl atam apud Pontifices procederet Adoptio, eumque morem fibi etiam agnoscit, si privatus fuisset, obfervandum. Idque ipfe etiam fensit Augustura Julio adoptatus Imperatore, non tamen ad Impe rii, fed private duntaxat familie, atque Patrimonii fuccessionem. Obstitit illi COS. 6 Antonius ne ferri illa Lex Curiata posset, nolens ipse nimiram de ea ad Senatum referre. Tum Tribunatum Ple bis ambiit Augustus. Eo nimirum fine ut Tribuny Senatum convocare posset, deque sua Lege Curiats ad ipfum referre. Sed hic etiam artibus Antonn elusus est inhiantis nimirum in bona Cafaris & Augusti Patrimonium. Nec antea Legem illam ferre potuit Augustus quam se Confulem faceret cum collega Pedio. Tum demum Loge Curiata à Pedio rogata processit ejus Adoptio. Inde Casaris nomen habet in coævis monumentis cum antea Odavia nus appellaretur. Hanc itaque Legem Curiatan Ilbi Principi minime necessariam suisse oftendit Imperator Galba. Pro libitu tamen etiam Imperator Lege Curiata usus est. Sic Posthumum Agrippam & Tiberium ipse adoptavit Augustus: Suet. Aug. c. 65. Pontificum usus eo minor esse potuit quod Ponti-

Adoptiones Principum, Adoptatorumque Jura. 553 fex Maximus, qui nisi unicus esse non potuit, ipse

effet supremus omnium Augustus.

ri.

e

4

n

C

1

or

ð.

5.

1

ex

Sic equidem fe res babebat per Leges Reipublica. Per Principum Consti- na inter Printutiones ita invicem discrepabant A- cipum Adoptidoptio proprie fic dicta atque Adrogatio. Adoptio erat Civis qui tamen effet tafque.

ones, priva-

in aliena Potestate, necdum emancipatus. Nec penes alios fieri potuit quam Magistratus qui Adionum Jus habebant, cum confensu ejus cujus in Potestate effet, seu Pater fuiffet, seu Avus, linea nimirum Ascendentis. Adrogatio illius erat qui sui Juris esset, & se daret adrogandum. Nec aliter fieri potuit præterquam indultu Principis. In hoc posteriori sensu erat Hadrianus, adrogandus potius quam adoptandus, cujus nimirum Pater jani olim, uti vidinos, è vivis excesserat. Sed nec s'absens adrogari potuit, nec prasens etiam nisi consentiens. Rogari enim folebat Adrogator an hunc fibi in fihum seu Nepotem adrogare vellet. Rogari item Adoptandus an se adrogari pateretur. Sed Princeps iple adrogator omnia supplevit. Absente enim, nec edita consensus fignificatione, processit tamen Adoptio. Formam autem in prafentis Adoptione observari solitam habemus in Galba illa Pisonis Adoptione. Transigit ibi Galba in Palatio comitia (Sic enim d Tacitus appellat) Imperii. Aderant COS. Ordinarius ipfius Galba collega T. Vinius, Præfectus Prætorii Cornelius Laco, COS. designatus in mensem aliquem ejusdem, ut videtur, anni sequentem, Marius Celfus, & Præfectus Urbis Ducennius Geminus. Tum accersiri jubetur Adoptandus Piso ipse Licinianus, ejusque manu apprehensa Galba

Dig. L. I. tit. 7. d Tacit. Hift. I. 14.

554 Pralectio XVIII. ad Spartiani Hadrianum. Adoptionem fuam fignificat Oratione illa quæ legi potest apud . Tacitum. Respondit Pilo consensum. que suum indicat sermone, ut ait Tacitus, erga Patrem Imperatoremque reverenti, de se moderato. Tum Adoptionem nuncupat primo in Castri, deinde in Senatu. In Castris Nuncupationem comitari solebat Donativum fatali hic errore à Galba prætermilfum. Absentis adoptandi formam brevissimam exhibet Dio Xiphilini. Ibi Capitolium ascendit Nerva, & verbis illis folennibus rem totam conficie: "אַסְמָשׁין דוֹטְצְין דוֹנָה זה שוֹאַ אַסְין דוֹשְׁ מֹשְׁ דִי בְּשִׁ מִשְׁיִ בְּשִׁ בְּשִׁ בְּשִׁ בְּשִׁ בְּשִׁ αυτέ Μάρκον Ουλπιοί Νερέαν Τραϊανόν ποιδμαι. Tum Trajanum in Senatu Cafarem nuncupat, literifque ipsum de sua Adoptione propria manu scriptis certiorem facit. Ita quidem absentes Adoptati sunt tam Trajanus ipse quam noster etiam Hadrianus. Et tamen prasentium Adoptionum Symbola repræsentant eorum numi. Ibi togatas tam Adop tantis quam Adoptati imagines plerunque reperimus qui civium erat habitus in Pace. Sagatum nonnulli adoptandum repræsentant, habitu nimirum & ipso Civium, non domi tamen, sed Militia. Sed ad honorem adoptandi spectabat quod honorem illum rebus in Militia gestis meruisset. Dextres præterea dextris junctas exhibent iidem illi Adoptionis Numi. Ad eundem plane modum quo dextras junctas fimiliter observamus in Conjugiorum numis, & in aliis fide Exercituum, & concordia infignitis. Accepti enim in fidem filii pariter ac uxores. Et datam præterea obstrictamque fidem utrinque arguit dextrarum illa conjunctio. A filio nimirum, fore se in Potestate Patris: à Patre viceversa filium se benevolentia aliisque officiis Paternis prosecuturum.

A Course of the

Adoptiones Principum, Adoptatorumque Jura. 555 Itaritus Adoptionum solennes repræsentant illi Numi etiam ubi nulli poterant, pro locorum inter-

vallo, observaril the to commend the ber much suit

Erant prætered Imperatorum aliæ A- III.

Alia exempla in Principum teres in libera Rep. Adoptiones nul- Adoptionibus las legimus præterquam in linea, ut licentifima. modo diximus, Aftendente. Filiorum viz. aut Neporum, &c. In linea transversa Fratrem adoptavit Marcus Lucium, ejufque exemplo postea Diocletianus Maximianum Heroulium. Adoptiones veterum nullas legimus, etiam in linea afcendente affectuum Superiorum. Qui filium sibi aut Nepotemadoptarint multos legimus; nullum qui Patrem fibi adoptarit aut Avum. Qui mortuum fibi aut Patrem adoptarit, aut Avum, plane neminem. Hæc tamen fecit Imperator Legum alioqui exactor severissimus Septimius iple Severus. Is & fratrem fibi adoptavit Commodum, & Patrem Marcum, & communes omnes cum Marco majores. Absurde nimirum, ut in mortui sese Potestate profiteretur, cum qui promortui haberentur, ne suum quidem caput in liberta-tem Civitatemque Romanam afferere possent, msi jure postlimini. Sed nec alios apud Veteres legimus Patres Adoptitios quam qui per atatem saltem poterant fuiffe naturales. Clodii factum nemo prudens habebit pro exemple, hominis nimirum effrænis atque audacissimi. Is quidem sei se adrogandum dedit cui potuit per atatem ipfe Pater fuisse. Pubertatis totius intervallum præcipiunt Principes juniores, nequis nimirum filiam fibi adoptaret quo major ipfe non fuiffet annis saltem septemdecim. Ea thim Pubertatis atas justa fuit tam apud antiquissi-

d

t

e

1.

mos, ut vidimus, quam etiam apud juniores. Sed consobrinum Alexandrum filium adoptavit paucis duntaxat se minorem annis monstrofissimus ipse Principum Elagabalus. Sic nullam Legum curam aut saltem reverentiam habebant Principum non-

nulli qui erant ipsi Legibus soluti.

IV. De Trajano aliter statuendum, Prin-Forma illa, qua Vir virum lecipe scilicet & Legum atque Reip. ftugebat, apud ve- diolissimo. Nusquam nimirum illum teres, explicata à Legum mente & confilio discessisse causis parum necessariis. Multa peculiaria habe-bat locus ipse Principis summus & Imperii, com-munibus Legibus parum apta, nec utique ab iis concludenda. Illud certe oftendit Galba Principem Legis Curiata necessitate non constringi. Idem 8 adoptari à se Pisonem more Divi Augusti, & exemple militari, que vir virum legeret, pronunciat. Hæc sunt illius apud Tacitum verba. Inde intelligimus Imperii nomen ipsum ut militare fuit, sic Jura militaria omnia fuisse utique Imperatori concedenda. Sic itaque ut habebant Civer pro suis Adoptionibus Comitia Curiata, habebat etiam Imperator fua quoque Comitia quæ vidimus Imperii. Tatumdemque valuit ad Adoptionem Principis Testamentum quod Civium Leges Curiate. Sed vero in Testamentis etiam Jura erant multa militum propria. Nec enim ad amussim Legum exigi solebant Testamenta Militaria, modo de Testantis voluntate constaret. Hæc si gregariis etiam militibus concedi solerent, quis dubitet potiori quodam Jure fuisse ipsi Imperatori concedenda? Imo illam ipsam militis perfonam egit hoc tempore Trajanus, paludatus nimirum propter Bellum Parthicum, non togatus. Er-

Adoptiones Principum, Adoptatorumque Jura. 557 so si quo fure militari vir virum legere solebat, eodem Imperator filium adoptare potuit, & haredem Imperii; Jus illud plane arbitrarium fuerit oportet. nec Lege aliqua constringendum. Erat certe mos ille, quo vir virum legebat, in militia antiquistimus, Meminit illius fæpe Livius, & quidem ita meminit ut delectuum, præcipue sacrorum, proprium illum faciat. Lege facrata vir virum legife dicitur cum cogerent h Etrusci ad Vadimonis lacum exercitum. Sic Legionem linteatam conscripsere Samnites, decem nimirum nominatis ab Imperatore quibus concessum, ut vir virum legeret, donec fexdecem millium numerum confecissent. Sacratos illos utrobique fuisse manifestum est ad-mortem pro Rep. fortiter oppetendam. Devotos illos & nadwowueves appellant Graci Latinique juniores, quales fuere Gallorum & Soldurii à quibus nostrum quoque militum nomen fluxisse creditur. Nec alii fortasse fuerint, è prima sua origine quos devotos numini Majestatique Principum legimus in Inscriptionibus. Multos iffiusmodi legimus in illorum temporum Historiis qui capita sua pro Principum falute devoverint. Caligula illos mori justit ne fidem fallerent, Princeps, ut volebat videri, Religiosifsmus. Nec aliter, si recte memini, Commodus. Sawater hosce ad delectus sanctissime faciendos obfrictos iisdem, quibus fuissent sacrati ipsi Sacramentis, fuisse verisimile est. Ne scilicet alios deligerent quam quos ipfi nossent fortissimos atque constantissimos, usibusque Reip. commodissimos. Horung; adeo fidem imitari volebant Principes qui Successorem Imperii ita deligebant ut vir virum olim legere solebat. Illa certe consecuti sunt sacrati

S

1

0

t

ŀ

'n,

1-

12

1-

m

12-

ec

ta

et.

ıt,

m-

er-

1**i**-

1

bLiv. L. IX. c. 39. iLiv. L. X. c. 38. k Souldiers. I Dio L. LIX. iffiu fmodi

istiusmodi homines, tam ut fidei suæ & arbitrio permitterentur illi delectus, quam etiam ut ne facile revocarentur in dubium res eorum gestæ. Ita L. ges Sacratæ de Tribuno Plebis ab Icilio latæ, de Potestate Distatoria è Rep. penitus tollenda à M. Antonio, nunquam deinde in dubium vocandæ erant, ni quis caput suum diris, quibus suerant stabilita, obnoxium esse vellet. Hunc morem in Senara delectum transtulit Augustus, cum scilicet odium de ledus iple defugeret. Duabus enim ledionibus Senatus numerum affluentem ad modum pristinum & fplendorem redegit, inquit " Suctonius; prima ipforum arbitratu quo vir virum legit, fecunda (ao & Agrip pa. Muneri itaque Cenforio opponebatur lectio il la qua vir virum legebat plane arbitraria. Idque patuit hac ipla lectione, cum Antifins " Laber 14. risconsultus M. Lepidum Augusti bostem, coque tempore in exilio agentem legeret. Bo facto excanduit Augustus, rogavitque Antistium an essent alii digniores. Antistius contra suum quemque indicium habere respondit. Addit Dio Perjurii Antistium ab Augusto accusatum esse; Respondisse autem Antistium se rem indignam nullam admififfe qui eum virum in Senatu retinuerit quem Augustus ipse in Jummo Pontificio retinuisset. Ita Augustum iram omnem remisisse, & sententiam Labeonis obtinuisse. Ex his utrifque Testimoniis invicem collatis, facile colligitur, qui on virum lecturus effet eum jurejurando obstrictum esse ne quem alium legeret quam qui, sua saltem sententia, suisset officio dignissimus.

m Suet. Augic. 35. "Suet. ib. c. 54. 15 Table 12. 10

C

D

Hoc si exemplo vir virum legerit qui sibi in Imperio successurus esset Imperator, jam facile intelligemus quam nullo id Libertatio Publicæ detrimento secerint Principes Reip. studiosissimi, quorum in numero noster suit certe si quis innumero noster suit

at,

æ,

tas

de

Sec

jue,

Tu:

jue

cx.

ent

74-

An-

iffe

mi-

em

Ita

iam

no-

out

tum

fal-

...

.....

. 10

Hoc

Cum Imperator, pro forma
illa, Succefforem adopt aret,
nulla id Libertatis Publicae
fraude factum
ett.

certe, fi quis unquam fuerit, Trajanus. Non potuit Respublico pro privata familia Patrimonio censeri, si haredes Imperii non genitura fecerit, sed Adoptio; si in Adoptione etiam, fidem dederit Imperator ne quem alium legeret baredem quam quem iple Reip. studiosissimum nosset, & Imperio cæteroqui dignissimum, quam quem potuit alioqui suffragiis liberrimis ad Imperium designare Senatur. Id fæpe contigit in liberrima Rep. ut Libertas Publica unius fingularisque hominis administrationi crederetur. Cum scilicet id neaffitas publica postularet. Et hominis illius designatio non suffragiis tamen publicis, led unius sæpe hominis arbitrio permissa. Interregem prodidere Patricii. Is Dictaturem dixit folus fi ad Interregnum res redacta fuiffet, nec ulli effent Imperio fummo instructi Magistratus. Sin aliter, dixit unus certe Conful, seu sorte honorem illum, seu comparando, sen denique SCo. fuisset consecutus. Addidit præterea Senatus sub Julio SC. quo decrevere ofilios Juli nepatesque nomen proprium Imperatorum Caforum habere, cum ille adhuc nec filios haberet nec nepotes. Hæ certe appellationes familia plusquam private fuisse videbantur. Inde factum ut Augustus ab eo adoptatus ad Imperii hæreditatem educatus crederetur, non privati duntaxat patrimonii. Id ne crederetur metuebant, si hæreditatem

560 Pralectio XVIII. ad Spartiani Hadrianum.

adiret, Philippus vitricus & mater Attio. Id sufoi. cati funt M. Brutus & Cicero, cum & ille Tyran. norum filies interficiendos cenferet pariter ac infor Tyrannos, & hic Adolescentem, quem appellabat, laudandum, ornandum atque tollendum. Ex illo So conjecturam capere poterant Tyrannicidæ, fore ut Imperium pro Cafaris baredisate habere poffet Octavianus. Plerique tamen Cefaris hereditatem, de nomine illo hareditario capiebant, & privato Patrimonio, & familia, & domefticis familiæ Sacris, Utcunque multis Augusti Adoptionibus constabat, quas habuit Galba pro exemplis ; permiffum illi à Senatu ut eoldem privati Patrimonii baredes habe ret ac Imperii. Ita factum ut publica ejus effet fomilia. Nec sane aliter fere servari solent Imperiorum Successiones quam Factis eorum quorum interest permissione probatis ut tandem in exemple transeant, Traditione potius atque Consuetudine quam Scripta Lege. Nec aliter folemus haredes extraneos quærere quam cum defunt domeffici, nobisque sanguine seu affinitate juncti. Itaque cum Imperium hareditarium effet; ita demum fervata est communis illa Civium paritas si undecunque adoptarentur hæredes, cum alioqui nulli effent Imperio digni, sen cognati seu offines. Hoc enim certe habebant domestici commune cum Civibus extraneis ut ne excludi possent à Juribus Civium Communibus. Hoc autem fingulare, quod cæters pares non possent, per officia Pietatis domestica, à Cive bono officiorumque studioso negligi, aut reliquis posthaberi. Et vero Jura illa Augusti non modo coxvis Augusto Senatus consultis stabilita fuisse consentaneum est, sed recentiori quoque illo Trajanique temporibus propiori sub Imperio Ve-spasiani. Sed desunt illius SC1. yerba multa. Et

HA

po

A.

Adoptionta Principunt, Adoptatarumques Jura. 561

Et quiden fitis apres congruebar . VI. mos illa admodum antiquits in Sa- Admodum apta erat forma delections quo vir erram legabat ma illa publi- delignandis d'apperai Successoribus & es Principan beredibus? Si quid enion enst, pro Adeptionibus. illorum temporom radipta opinione Secrios erat fare hor louge omnium Saterimum. Sacrorum ligram Angelones, adminerant vicillim abdicationes & Exhaustationes. Sidenim loquintur Codices & Resident inda factorus ritus quoties effet quis in familia inferendum ne Sacra illa profanus & nondum explanas attungunt. Inferebant familia Marinania, atale Marinaniorum Aufrica. Inde Sacrafica et dolumes facerdotum benedictimes. In julia nempa from som Guibus Matrimonius. It quo Marinonius quadque Saudini eo videntum ettimi benessius etno Matrimonium Sandrum ettimi benessius etnoma dinmiam adumbrabant Gentium fere omnium fanctiffina Myllerin. Inde factum ut Gentium onnium genis carum Tutelaribus federa Matrimonterum Allegoriis fuerint adumbrata. Etiam Christi & Feelefie Unionem ita explicat Apostales are talem suisse docent qualis mariti uxonique suisset in Matrimonio. Les nimirum Chrifem cun Escleso sist unum corpus coalescere, ut cum Bea coulint delorne in Paradifo: Ita nos de Oppere Christi, de corne, de offibus effe ut eint eium Eva de carne caro atque os de offibus. Adami: Sc viri capus elle iplam Christum ut suerat etiani aput vin ipfe maliera. De hoc autem nos Palibi plura diximus. Inferebant præteren Familio liberorum non tam Natales quam corum potius in er om die Jeien i Sarman Palatiera, Sacres L'en

n

ä

O

.

t

Oper destin de Schiffe & Schiff & Schiffe & Schiffe & Schiffe & Schiffe & Schiffe & Schiffe & Schiffe & Schiffe & Schiffe & Schiffe & Schiffe & Schiffe & Schiff & Schiffe & Schiffe & Schiffe & Schiffe & Schiffe & Schiffe & Schiffe & Schiffe & Schiffe & Schiffe & Schiffe & Schiffe & Schiff & Schiffe & Schiffe & Schiffe & Schiffe & Schiffe & Schiffe & Schiffe & Schiffe & Schiffe & Schiffe & Schiffe & Schiffe & Schiff

562 Prolectio XVIII. ad Spartiani Hadrianum. publicas Urbium matriculas descriptiones. Sed nullæ illæ unquam effe poterant fine prævis facrandi ritibus atque expiationibus. Circumcifiane facravit Infantes suos gens Deo olim dilectissima Imo Sacrificiis etiam Aquisque Infralibus partus etiam fiemellos quorum nulla erat Circumo fio. Sacraverunt igne lustratorio gentes Judais finitime quæ Molochum venerabantur. Sacraverunt Graci au Ordeoniois, de quibus ofim diximus, & Mysterin. Sacravere Romani tot illis Diis Deabufque quorum nomina confervaverunt e Varrone Arnohiu atque Augustinus, vere infantilibus. Inferebant denique hæ ipfæ, de quibus loquimur, Adoptiones, Sacris proinde ritibus faris cumulata. Lege com opus erat ad Adoptionen firmandam Cariata Patriciorum, quorum effent, proprio quodam fo Jure, Auspicia, si quidem gens fuisser Patricia in quam fieret Adoptio; Populi autem, fi Plebea gens fuiffet, ut in caula Clodin Utrobique autem Pontificibus Comitiorum Præsidibus. Nec tamen agi cum Populo potuit fi quis de calo servaffet, ut è liceronis constat Oratione pro doma Jua. Hi erant Sacri ritus in Familiarum etiam Privatarum Adoptionibus. Quanto potiori ratione Saura erant Familiæ Imperatorum publica? Sic enim de illis loquuntur Veteres quali præ illis profana fuiffent familiæ privata. Ita nulla folebat haberi Sandimonia illa privata si instituta esset ad publicam comparatio. Erat nimirum Imperatoris cum Mojefia te numen in Inscriptionibus sæpe memoratum. Erant Templa, Ara, Sacrificia, Sacerdotum etiam callegia. Erant publicæ quas appellabant devotiones leu καθωσώσεις, ad Imagines & venilla. Et Publica omnia Sacra: Sacrum Palatium, Sacrum Confiftorium, Sacra Litera, Sacrum Ærarium, Majeftas

D

e

R

PU

ni

fta

be

Adoptiones Principum, Adeptatorumqua fura. 363 Pas eriam non Sacra mode, verilmetiam Sacrafanda, Quam hie itaque confentaneum erat ut in familiant omnium Sandiffinam per citus omnium facommos per delectus factorum proprios, procederet Adaptio ? Sie autem processura erat si vir virum legeret, uti jam oftendimus.

1.

CI

Ď-

nt

IJ.

m

10 in

ns

migi

Ci-

nt

Li-

a-

lo-

ñ

710-

m-

Ha-

B.

cal

mes

bli-

nfi-

aje-

ftas

Tam insque caute, tam Religiose, VII, lus adoptati processit Romani Principis Adoptato Principis ut Cum nempe vere effent qui appella- publice appelbantur Patres Patrie. Videamus porbretur filius Augusti. ro que demum fura per hanc Adoptionem mox confecutus fuerit Hadrianus, En nimirum intelligo Jura, que Trajano etiamnum superhite fuerit confecutus. Imprimis dubium non est quin Jura omnia Adaptionum quarumcunque, etiam Privatarum, communia adeptus fit. Inde nimirum ut filius Augusti habendus fuerit, & in Numis Inscriptionibusque fuerit appellandus. Sic enim à primis etiam Augusti Adoptionibus mox numi vultibus Adoptutorum fignatii. Et quidem eo præsertim pitolo filiorum Augusti. Sie in Marcelle Caio, Lucio & Tiberio, factum observamus. Hæc amen fateor familie fuisse plusquam private, quod & numos coron rultibus fignarint, iplosque Auguforum filiampublice agnoverint. Erant quidem in libera Repufamiliarum Privatarum vultibus nominibulque infigniti Numi. Sed propter publicos, quos gessissent, Magistratus. Sub Imperatoribus neminem legimus vel Magistratum qui id Juris exercuerit, nifi Familiæ fuisset Imperatoriæ. Soli in

bemus in Numis fignatum. Plus erat præterea Nn 2

Augusti

Romanis Numis videntur legunturque Augusti, Au-

gustaque, & Cafares, & filit Augustorum, aut Tribu-

mitia saltem Potestate donati, quæ pars erat Pote-

fatis Imperatoria. Eo enim nomine Agrippam ha-

Augusti Filium fuisse quam filium duntaxat fuisse Trajani. Gentis nimirum Ulpia tantummodo fu. iffet, fiquis Trajani filius fuiffet, non Augusti. Augusti filius alterius familie filius esse non pomit præterquam Imperatoria. Accepit enim cognomen illud Octavianus Augusti SC. Et portquam jam Triumviratu exiisset, eandemque Provinciarum potestatem accepisset, sub alio tamen nomine Inperatoris. Nec fane Augustorum filii appellati fum privati illi quorum Patres olim Augusti fuerani, ipfi interim nullo publico titulo donati. Imo nomen Augusti non antea accepit quispiam quam fuiffer in fummo illo Imperii culmine quod Auguste um appellamus. Nec dedit alius quam qui nomine Reip. agere saltem videri vellet, Ipse nimirum supremus omnium Augustus, aut Senatus, aut Exercitus. Augustas præterea nulla fecit quantumvis arcta cum Imperatore confuerudo, ni accessisse decretum etiam Senatus. Sed Adoptiones Augustorum alias nullas legimus, nifi baredun Imperit, quique adeo non hominis duntaxat, sed Augusti etiam, Filii effent appellandi. Eo enim inferviehet S. cra illa, de qua modo dixi, todio, non ut fibian private Patrimonio, fed ut Imperio quererent haredem. Nasci potuit heres etiam privatus. Adoptari alius non potuit quam publicus. Ab Imperatore nimirum ipfo, & fumma jam Potestate pradito. Fecit itaque Adoptio Hadriani ut Filius appellaretur, & publicus adeo ut hares effet etiam Imperii.

Porro

7112

lice Art Eq Sic Porro Augusti Filiam alia quoque fura sequebantur. Imprimis prænomen Imperatoris Cesaris pro SC. sub Julio sacto de quo supra diximus. Casaris nomen mox assecutus est Filius Augusti Adoptitius, ætate etiam pueriti. Paulo tamen adultiorem ætatem postulasse videtur prænomen Imperatoris. Caium & Lucium, Augusti Filias

Irem Imp.Cafar, &c Princeps Juventutis. Summus
Augustus ipse
Princeps Senatas, inde Printer sic dicts titulum traxerit.

& Cafares agnolcunt coavi Numi. Qui Imperatores appellarint, Numos, ut opinor, habemus nullos, aut coævas etiam Inscriptiones. Sed frequen-Principibus observavimus quam in illorum temporum etiam Augusti. Inde fiet ut atati fortasse tribuendum non sit quod non etiam illi Impera-turi prænomine fuerint infigniti. Vix certe præ-nomen utrumque Imp. Cef. suo loco positum ante Vespasianum observavimus in Inscriptionibus. Tum enam fere proprium Augustis. Ita proprium fortalle fuerit pranomen is qui hæreditatem ipfam adierant, non item illis qui Jus duntaxat hæreditatis acceperant. Fueritque adeo Hæreditatis pars ipsum illud Pranomen. Accessit præterea, fi Augusti Filius atate fuisser minorenni appellatio alia Principis Juventutis. Illo enim titulo Ordinem Equestrem obnazium sibi habebat siius Augusti ut habuit Augustus ipse Senatum. Erat quidem à temporibus ofque Consularibus Senatorum unns qui Princeps Senatus appellatus cft, Senatorum, ut plurimum antiquissimus, à Quinquennio scilicet in Quinquennium lectus à Conforibus cum Lufrum conderent, & Senatorum novorum lectiones, Equorumque publicorum transvettiones curarent. Sic à secundo saltem Bello Punico Principes Senatus

Nna

0

à Censoribus legi solitos observavimus, Fabium Manem Africanum. Sed nec illo tempore coepit ille Id tantum in eo novatum, quod, cum Principatus. antea ! Cenforum vetultiffinum legere fonti fuillem ad id officium Censores, jam pro arbitrio fuo illum legeret Infor cui forr eligendi contigisset, quem iple crederet officio illo digniffimum. Sub Imper ratoribus Principatum illum ut plurimum ipfe ob tinuit Imperator. Sic enime de Pertinace jam Imperatore Dio Xiphilinia Apecept & The yestous name το αρχαίον επωνομάθη. Itaque ab Imperit initio Princeps Senatus pole furt primarius Augustus, . Aliter fuisset, non à Senatu led à Censore in sequenciar illam accipere debuit. Ildque alia Auctorum loca multa testantur, "Inder ni fallor, nomen plan Principis traxit Imperator: Senatores omnes ! Principis cipes appellari nonnunquam folitos jam falii quos que observarunt. Ad eundem plane modum quo prima acies omnis in re Militari Principes etiam appellati funt. Sic etiame Civitatum Principeolegimus fæpe apud Livium, etiam in Rebulpublicis Quanto potiori ratione Principu simpheiter se dicti nomen merebatur qui locum principem temit in Ordine omnium amplissimo? Frat tamen sub m ferioribus etiam Imperatoribus Princeps Senatus ab Imperatore alius. Talis ernt Decio Imperante cum Cenfor eligeretur Valerianus. Talis Aureliano Imperante Tacitus. Et nomen ipfum Principis Senatus utrobique nostri Historiæ Augustæ adhibent Auctores. In causa Valeriani ita : f Tibi primum Prator edixit; Quid vobis videtur P. C. de Cenfore deligendo? atque eum qui erat PRINCEPS tune Se-

q Vid. Liv. L. XXVII. c 11. Y Salmaf. in Gord. sres c. 13. Poll.

ti m di

pr

p

la

er Po

1

H

VE

CH

if

PE

qu

n

D

qu

qu

mo

QUI

ten

fin

.

Adoptiones Principum, Adoptatorumque Jura. 567 natus fententiam rogasset, &c. De Tacito ita Senatus : Principem Senatus recte Augustum facimus. Prima sententia vir recte Imperator creaver. Tantundem valet utrobique Principem esse Senatus, as prime of Sententia, Consularis nimirum, ut ibi exponit Auctor. Qui enim primus erat inter Confulares is omnium primus fuerit necesse est. Hoc enim certum post Consulares sententiam dixisse Pratorios. Sic intelligimus locum "Sportioni nofri ubi ait nolvisse Hadrianum, qui jam his ante Hadrianum COS. fuiffet, Servianum 111º. COS. fecum designare, ne secunde effet sententia. Hoc nempe voluit, illdem rationibus principem in Senatu locum possidere, quibus fuerat, si etiam privatus su-iset, possessurus. Et cum 3^m. Consulatum nemo privatus, illins Imperio fuperaret, ita factum ut qui primo 111º. COS. faisset, is principem locum obtineret inter Consulares. Scio hoc novem viden viris illis eruditiffimis qui proximos à morte Domitiani Principes à decessorum Principum moribus metiuntur. Nondum videlicet observarunt quam illi Libertatem venditarint, & Reip. studiosi, qua licuit, videri voluerint. Sic plane privaterum more * Consulation petiti iple Trajanus, & Juljurandum Consulis præstitit ipse à Lege Jurisjurandi solotus. Ne alia etiam huc spectantia observem quorum meminit Plinius in Panegyrico. Hæc autem obiter ut locum illum explicarem in quo hactenus hoeserint Viri alioqui longe Eruditisfimi. A Par Custon State State of

Vopile Tacit. c. 4 Vit. Adv. & Plin. Pareg. Aller the mark while colored

Itaque ut Augusti Mineiper crant Se Eriam Pueri natus, Ordinis nimirum ampliffim, ita hæredesImpe-Coffee Augustis proximi principes crant rii Puerorum nobilium Fxer- Ordinis Senatorio proximi, Equeffic citiis militarifeilicet: Ita enim etiam in liberrima bus præfecti Rep. Imperatoris officio respondebat Dictator, cui proximus eras Mugister Bouttum ab iplo Didatore factus com Didatorem diciffet a rulis aliquis Magistratus, pro tempore supremul. Cur autem mingrennes duquest File Principes el fent Juventutis, en erat ratio. Exerceri folebant in Publicis Gymnafin Poor Civitatum ingenol omnes sub Disciplina publica majore Ch & rop-varianção exercítiis ad ren militarem spectanti-bus, Graci ut plurimam Pedestres e midi, nec alla armis instructi; ut nos docer Lucianus de Cymne fiis; Romani atroque Biereitil genere tam pedefin quam Breefiri, in campo Martie, & armir cham illis ornati quibus fripendia fun illos oportebat emereri. Brant amen illa pro cenfus modo alla aliis majoris pretiivel vilioris. Quinque classium armaturas varias à Servio Tulio inflicticas describit Livins. Ex his delecti Equies primores Civitatis in proprias fibi tribuendo Concurras. Equi autom omnes publici erant, dandi dimirum à Conforibiu illis qui Censu fuiffent Equetti, heneriscausa, aut pon caula auferendi. Tenuit porro Disciplina illa etiam in Imperie Candidatis. Sed in illis eriam honores pro weate distinguendi funt. Pari crant ctian ipsi usque ad togam virilem que anno ad minimum ætatis xivo, fumi folebat, ut oftendimus. Sed Pueri erant minores alii, alii majores. Utrique Trojam luserunt; sic enim ludos Trojanos Circenses

4

ni

20

E

di

**

b

m

pi

1

te:

la

QL

DA:

te R

TO!

L.

1

Adoptiones Principum, Adoptatorumque Jura. 569 appellare folent Auctores. Erant autem Indi illi Equefires, ut à Festo constat & Plutarchi Catar ne: Nec Puerorum tamen aliorum quam Nobilis um. Clara firpis indolem fuiffe que in illis innotuerit, docet & Sustanius. Minores Pueros à dimi-dia Pubertate equis assuevisse, viz, ab anno estatis vi', absoluto, vu', inchoato existimamus. Eque certe publico denatus est ab Hadriono . Marcus (e. semie. Lufit autem Trojam Cana Augusti neper, & per Adoptionem Filius, anno U. C. 741, qui Cone 2" crat nato nimirum anno U.C. 734 Auchore Dione, Inde ergo coepit, ni fallor, atasmiporum Procesum pertigitque ad annum circiter I om Inde ad Pubentatem majores consebantur, Ductor ent turms Puerorum mojorum Tiberius Ludis Adiad primis anno etatis ad minimum 13%. Nisi force illam Pueritiam ab anno matis xus, accessemon. Illo certe ciatis anno qui Urbin erat 346" Comm prima Militarie Exercitii rudimenta sulce pille lexibit Dia. in This poursoine ion news out the outers Sunt onim illa eins verba. Et hac prima ejus Especitia devative celebravit Augustu. Quai certe delebritas legitima atatis nota fuillo vi-detur, majarisque adeo Buerina. Hanc Pueritie disciplinam subiit Caias, ab anno tamen Etatis. com Lucio fratre ab Augusto U.C. 7328. adoptatus. in Sed Princeps Juventutis neuterappel-Principes Julatus est ante Pubertatem a susceptamque virilem togoma Necenim antò Jupellari post Pu ventutis Principas recte appellari pobertatem, 211tea duntaxat terant quam capiffent ipli in centu Poer Nobilif Romano esse Juvenes. Juventutis anem nomine complectebantur illi ætatem milita-

² Stet. Aug. c. 43. Tacit. Ann. XI.e. 11. a vit. Marc. c. 4. 6 Dio

ti

ti

ti

ñ

ë

ti

i

le

P

p

e: Si

2

CL

n

Is

ni

32

Adoptiones Principum, Adoptatorumque Jura. 1717 Consules ullos ante annum, pro Augusti exemplo, etatis xix^m. Nec ullam adeo habemus corum mentionem ante Pubentatem in numis, seu in Inscriptionibus, Alioqui certum est ut Puerorum nobelium du ces erant in illis saltem Troja Iusibus, sic Puerorum Nobelium du um Nobelisson, in illa etate, saisse appellandos.

n

11

ě

15

m

1

16

25

es

Sic itaque mox à Pubertate initium Mansit titulus cepit titulus Principis Juventutis. Mul-Principum futos enim legimus à taga virili confestim ventuis pole na appollatos. Qui paulo provectiores annos senato iti appellati fuerint nulles quod qui pios, non teden sciam. Credideram aliquendo, admodum pro cum in Senutum admille effent, deline vettain. auch timum illum ab Ordine Boue fire Sed Carus mox's tion in Senatum admiffus eft tette Dione COS. nimirum defignatus in Quinquennium. Locum enim in Senatu & Tura aliqua Confularia habebant Confu le cham defignate. Sape tamen illum & Confulent designatum & Principem Juventutes appellant Numi; Germanicum etiam & Drufum Tiberit Augusti filios Principes tamen Janonours agnolount, sub Tiberio proinde Augusto lignati, post andum U. C. ad miminum 767. cum jam atatis annum agerent circiter xxv 11m. Drufo togam virilem dedit reversus ab exilio Pater Tiberius anno U. C. Varroniano 755°. Sie natus fuerio circa annum ejusdem Ephocæ 141 Germanici Quaftura tefte Dione incidit in COSS. anni 760 . Quinquennio tamen quam per Leges licuit, maturior, ut nos docet " Suetonius. Itaque anno atatis ejus 20°. Sie natus fuerit anno U. C. 740. lta Alexandre ætate pene par, haud multum (inquit Tacitus) cum periit, triginta annos egressus. Egit nimirum quo periit, anno U.C. 772. ætatis ann. 32m. Alexander 33m. Sic Consulatum etiam gesserit

d Sueton. Tib. c. 15. e Suet. Cal.c. 1. f Tacit. Ann. 11.73.

572 Praledie XVIII. ad Spartiani Hadrianum.

Germanicus cum Principem illum Juventutis infigniunt cusi sub Tiberio numi. Utcunque tamen, ut nuspiam Augustos, ita ne paulo quidem annis prevessiores Augustorum Filies aut Casares hoc titulo infignitos observavimus.

Conveniume illis quæ diximus Principes Juventum, Ordinis, ut vidimus, Equestris duces Equestrescetiam ipsos repræsentant Numi.

Recte autem Principes Juventum, Equestris duces mus Principes fuventum, illis in the convenium in t

quoque satis apte, quod ut Numos Augusti dicatos per SC. satis multos passimque obvios habemus; Sic Principibus Juventutis habemus aliquo ab Ordine Equestricalicatos. Sic in Neronis Numis legimus & Commodi. Et quidem in Clypeus tivis. Clypeus enum in honorem Principum inscribi solitos, nunc linteos, nunc aureos, satis multa in Historiis Augustis exempla suppetunt. Suspendi quidem illi solebant in Templus. Nec tamen absurde in Numis etiam (ut solebant jam Templa ipsa, ritusque in corum honorem alii tam sacri quam profani) poterant repræsentari.

tray of the state

minimum quo not, it, areo bis Corra attainment

14th Alexandria 33th, Section addition edition yelloric distriction of the control of the section of the control of the contro

Committee

Matus) disapprist, typosta annos costs

U

Ni.

4

15.0

100

11

Præledio XIX. ad Spart. Hadrian.

tarabana kan 1842 mindan Kanadan dan menangan dan dan dan

1691.

De Titulis Cæsareis, Principum Juventutis, Potestatisque Tribunitiæ.

Ut Principes Juventutis Equitatium, ita Pedites ipfi duxerant Augusti. & I. Exercities tomen utrinfque Militie. tam Pedeftris, quam Equestris, mebuendi erant Principes Juventuins S. II. Habebat per Adoptionem Cafar, ut familie suz, sta familiarum Imperatoriarum omanım, decora. S. III. Principes Juventutis ab Augusto appellati. S. IV. Titalo rincipum Juventutis successis titulus ahus Tribunitie Potestatis. Sic quidem ut anno Attois enciter XXX. descernt appellari, Principes Juventutis. 6. V. Capit antem in Cafaribus, (fi ita vifum offer Augusto) Tribunitia Potestas ah anno Asatis XXVIIIo. VI. Tribunita Poreltas suprema erat, de Proconsularem includebat. & VII. Et Potestatem etiam Dictatoriam. 6. VIII, Augusti Tribunitis Potestas Ad Bis quahis 6. IX. Cur Provinciarum illa Potestas Proconfularis Tribunitie Potestatis nomine fuerit infignita. S. X. Tribunitia Potestas Casarea aliquatenus Impar Tribunitiæ Potefloti Augusteæ. Propius tamen accessit ad paritatem Tribunitia Potestas concessa Tiberio anno Augusti penultimo. (XI. Frant enim Augustorum Tribunitie Potestates decennes, Casarum duntaxat quinquennes. Multa alia a Votis, etiam susceptis. Tandem Augustorum Potestas ettam quinquennis. §. XII. Cælarum Quinquenniis Tribunitia Potestatis expletis, penes Augustum erat primarium, effentne renovanda. S. XIII. Erat tamen revera paritas abqualis inter Tribunitiam PoteStatem

A STORY

testatem Cæsarum atque Augustorum & XIV. Poll Marcum non erant Cafarum, fed Augustorum prome Tribunitiæ Potestates. S. XV. Erat tam in Cæsaribus. quam etiam in Augustis, Imperiam Proconsulare abud a Potestate Tribunitia, & eadem inferius 6. XVI. Qualfuerit Imperium Proconfulare in Cafaribus Tribunitia Potestate nondum insignitis & XVII. Quale in Augustis. Usum Imperii Proconsularis habebant, etiam priusquam decerneretur. & XVIII. Que fuerint in Imperio Proconsulari a summis Tribunitiaque Potestate instruction Principibus expetenda: (XIX. Tribunatum dediena bantur Patricit. Augusti omnes, quorum etiam familia privatæ Plebeiæ fuerant, jam Augusti facti Patricii. Troinde Tribunitiam Potestatem potius quam Tribunamm iplum acceperunt. S. XX. Operam dedere Principes at cum Augustorum Quinquennis aut Decenniis concurrerent Calarum Quinquennia. Ita fub Augusta & XXI Varia deinde erant bujus moris exempla a Tiberio ad Constantinum Magnum S. XXII. Proconsularis Imperii, (qua aliud erat a Tribunitta Potestate) Quinquennia milla, aut Decennia. Potestata Centoria Quinquennia alia nulla quam Lustrica, nec annis Imperi refondentia. Tribunitiæ Potestatis Quinquennia & Decennia eadem que Imperii. S. XXIII. Imperio, non Monarchiæ, respondebant Tribunitiarum Potestatum numeri in illis Principibus qui Tribunitiam Potestatem baburant cum decelloribus commisem. Cautumque, ne in alios decessorum annos quam quintos decimosve incurerent Cæfarum minorumque Augustorum Quinquennalia o Decennalia. S. XXIV. A tempore collati Imperii, non autem Senatufconfulti de Potestate Tribunita, numerari solebant Potestates Tribunitre, alique summi bonoris tituli. S. XXV. Et quidem ab Imperii Namii Is Augusto dies erat mensis Augusti XIX & XXVI A ccepti Imperii Natali Tribunitias suas Potestates mimerabant a fe orti, non a decessoribus adoptati, Princicipes. 6. XXVII. Cum adoptatis Cafaribus decernerentur Tribunitiz Potestates, vivo quidem summo Augusto ab Augusti Natali processisse videntur Cæsarum illorum & Tribunitiæ Potestates & Quinquennia; mortuo autem,

1

1

q

31

4

A

B

2

R

U

tem, ab Adoptionis sue Natali, cum ipsi essent Augusti.
Cum Augustorum saltem minorum proprie essent Tribunitize Potestates; sunc non a Czesarez dignitatic Natali, sed Augustez processerum Sub Constantino Decennalibus salte Czesares Communes proinde videntia cum Augusto babuisse Natales. In sims nativis a Parentum Natalibus numerate Potestates Tribunitiza s. XXVIII. Inde Tribunitias saas Potestates ab Adopunois Natali numeravit etiam Hadrianus, s. XXIX. Cin illas retrorsom numerarit Hadrianus, s. XXXX. Concluso, s. XXXI.

Ad Tentum eundem Spartiani.

Ginus hactenus, Academici, de Principum Romanorum Adoptionilus. Oftendimusque qua fide processerint illi, vel procedere saltem debuerint, in designandis per Adoptionem Imperii heredibus. Tum deinde

R

ık

ia

is.

m

0-

0-

m

N/

e-

1-

1.

rı

111

12

and the

Ut Principes Juventuris Equitarin, lta Pediteriph duxerunt Augu-

progredi fumus ad Jura illa que Principem jam Adobtatum comitari folebant antea quam Jus plenum Imperii Augustei fuisset consecutus. Erant Augusti filis mox Calares. Erant, cum Puerorum nobilium turmis in Ludis Circenfibus Præessent, Pueri ipfi Nobiliffimi. Brant paulo majores, ubi pratex. tam exuifient, togam autem virilem induissent, jam Principes Juventutis; Ordinis nimirum Equestris, ut Augusti iph Principes erant Ordinis omnium amplissimi. Inde Equestres corum figuras in Numis observavimus, & clypeas votivas Numofque eorum memorie ab Ordine Equestri dicatos. Er quidem ita erant Cafaribus propriæ figuræ illæ Equefres qua proentutie, nempe Equitatus Principions, ut figuras Augustorum, præterquam in Expeditiombus, vix alioqui Equestres in Numis reperianus. Respondebant enim antiquis Dictatoribus Augusti ut antiquis Equitum Magistris respondebant hi

novi

novi Principes Juventutti. Logue nomine respondebant auod Peatrarum ut olim Dictarvies, fic no. Vi etiani discrimi Augusti. Inde actino ut qui initiadis escentto elle vellent, presertim ad dun-On squeeque concience promission illi non abter preme velient quant iph Pedefrer. Jam fupra alibi oftendings quain fuerit apuit bonce Impera-tores in fault is nec tellicus nec equis admitten Trajanus ica diferpitha Mirus fructiofus erat ut etian Expediciones pedibus conficeret, at mazno gradu 1 giones faus anteiret, ut net centralem unquam nec equam respectit. Sie eding de into Phinip in Re-megyree. Addit Die etime suche illum pedestra trajeculle. Since man ejus Verbil a tiam admodum tubulence: 1840 the management of the spars as () vis is which it is but the spars as miles a sure of the spars as miles as miles as management of the Hadistana. The claim, notice the "Distriction" etemplo virtutis and exteros admiratus en, quim etiam vitena nallia pedibas anbahasa. On ceru milaaris gradis erat, ut nos doest propino. Him illa Flori in inimi Poco and a representation

Byg note Cofus elec Amballos pare Estadores Scychicus pare prumas Non ita certe, ni Petelfre agment duxiliée duguitas ju duxit Equestre Cofor, Princeps Jaconrueis militaria

II. De quiden cum so confile educa-Exercisis to rement to are at factories aliquin-men uraufque rement to are a factories and aliquin Militie; sam do institution sugarfarant accincle unideftris pa-Pedefriquem ufque Milline Extracti Equefiris, in riter ac Equefiris, affected Indeed buendi erant Principes Ju- quod Principes Juventutis Pedefires ventutis. etiam cum baftis puris, & Clypeis ad

a Spart. vit - Adr 1.40. b Veget. I.o. 16. 16. TON

1

n

li

10

e

ci te

CI m

pe

m

07

fI

Calares Princ. Juventut. & Pot. Tribunit. 577 pedes politis, in numis observemus. Spectant nimirum Symbola illa ad Militario Principum bellicosorum exercitia, de quibus ita in Oratione ad Senatum d Tacitus Imperator: En membra (inquit) que jaculari valeant, que baffile torquere, que Chiper intonare, que ad exemplum decendi Militin frequenter equitare. Hæc Augusterum exercitia commemorat Tacitus, quibus nimirum exerceri folitus erat decessor ejus Aurelianus Augustus Princeps foreisfimus. Utraque ergo Exercitia callere oportebat Augustum, ut nimirum Peditatum pedester duceret, Equitatumque, fi quando opus effet, etiam equester. Nec aliter Cafares, quanquam Equitatu præessent, exercitiis tamen etiam Pedestribus sese oportebat imbuere. Et quidem duobus illis Numorum Symbolis, Clypeo nimirum & basta Pedestria Exercitia omnia complectebantur. Sic etiam noster Spartianus de nostro itidem Hadriano: c Armis & pilo se semper exercuit. Nempe instrumenta belli non missilia armorum nomine intellexerunt, quæ recte adeo missibus opponit, qualia erant bafta, fagitta, jacalo, pila, quæ etiam ipfa jecula erant. Missilium itaque are jaculatoria erat, qua nempe & perite jaculabantur & fortiter. Sic enim loquitur Vegetius. Peritia illa erat ut defensionem Adversarii falsis minis avocaret, & locis tegumento nudatis vulnera inferret, nec fe interim Adversario opportunum præberet. Hæc enim didicerunt illa ad palum depugnatione cujus meminit Vegetius. Armorum autem nomine Clyper intelligebant & gladios, gravis nimirum armaturæ tam munimenta quam tela. Hæc enim inλα Gracis, & hujus armaturæ milites in λίημ om-

1-1

E

1

0-

a-

A

es ad

es

d Vopisc. vit. Tac. c. 4. e Spart. vit. Adr. c. 26. vid. ib. Salm. f Veget. II. 14.

Oo nium

nium præcipui, quales erant, apud Romanos milites Legionarii. Clypen itaque intonare est strepitum illum feriendis chipeis facere qui hottibus ter. rorem incutiat, Nec holtibu modo, fed fuis etiam militibes illo a morum streputu sententiam su am fignificabant, de quo fatis frequentia occurrunt in Hillarin exempla, Exercitia argo, armorum ille erant. Chipeorum gladiorumque subrationes quibus & fe a pericula cutarentur, & hoftium partes ferirent vulneribus opportunas. Hincilla Clypeorum ratationes, jactationes, vibrationes, quibus id confecuti funt ut ad quamcunque corporis partem defendendam illos facile transferrent. Nunc etiam in Clypeas infurgebant manc subfidebant, id que tripudianter, ut plaga crant vel inferende, vel etram declinanda. Il Nec vero ad Augustu duntaxat, sed ad Calares etiam, illa pertinebant Exercitia, etiant Pedefria. Itaque cum Hadria mus Altum Verum Calaren funin adeo, afflicta va-letudinis fusile in his anniorum exercitisses periretur, us feutem folidius jactore non polles, tum demum se oleum operamque in ejus Adoptione periverfacion gesta un eidem fle sulles quo allibib

III. Sequebantur praterea Ceforum ilHabedat per lam ex Adoptione oriundam NobilitaCasat utami, tem, & alia quoque cumnia utripique
lia sua, itasi. Fomilia Jura, tam illius im quam per
miliarum ma qua, quam etiam illius im quam per
omnium, de Adoptionem migraverat. Nec enim
cora. sua Familia degora exuebat, sed addebat potius nova quoque decora familia. Imperatoria. Emancipabat quidem, vel per es & libram
vendebat etiam Patri Adoptitio sus suum Patri

1

d

e

tt

di

lB

tr

CF

te

rei

rat

Ve

Naturalis si quidem in sua potestate haberet fili-um adoptandum. Nec tamen amittebat filius in aliam familiam translatus Jura Familia etiam domestica. Hoc certum his præsertim, de quibus agimus, temporibus Imperatorum. Sie ait Gulba h Pisoni, se & Pompeit & M. Crass Substem in penates suos adsciscere (adoptando nimirum Pisonem cujus illi fuerant majores) & Sulpicia ac Lutatia decora nobilitati Pifonis adjicere. Hac ille futura fuisse dicit, etiamsi privatus illum, Lege Curiata apud Pontifices, ut moris erat, adoptasser. Nec tamen vera fuisse negat, etiam cum illum adoptaret Augustus. Itaque utriufque famille Imagines habebar in atriis funeri ejus præferendas. Deri-usque enim familiae decora funebri ejus Oratione commemorari folita. Ita Bruso Tiberii filio prælatæ Imaginer gentis Claudie Sabine, unde genus duxerat ipse Tiberius, gentrique Julia in quam su-erat adopeatus idem Tiberius. Inde fortalle contigit Historie Romane illa confusio ex antiquis-simis illis funebribus orationibus de qua quesuntur & Cicera & Levius. Observaverant illi gentium diversarum gesta uni eidemque familie vindicari in illis Orarionibus. Qui filium injussu suo pug-nantem securi percusserit, alii Manlium suisse tradideront, alii Postbumium. Poterat nimirum errori illi occasso esse si quis gentis alterius in alteram suisset adoptatus. Sie enim sueraut utrius-que gentis sacinora in ejus sunere celebranda. Et recte quidem à sunebri Oratore. Error posius ent junioris Historici, qui non distinxerit familia native laudes à laudibus familie Adoptitie. Hoc vero obiter. Habuit præterea Cafar Jus ad fa-

b Tacit. H. I. 15. i Tacit. Ann. IV. c. 9. k Cicer. Brut. ILiv. IV.c. 29. 002

milia in quam effet adoptatus Sacra, nec Private duntaxat, illius, verumetiam Imperatoria. Inde factum ut Ius haberet Sacra illa peragendi, deque ipsis participandi. Inde, ut in ejus honorem fosta etiam indicerentur à Sodalitis Sacerdotum Imperatoriis celebranda. Natales certe Cafarum, in illis legimus Kalendarius quorum reliquias aliquas habemus, eosque tam genitales, quam Imperii. Imo Hadriani Calaris Adoptionem hociplo in loco Natali celebratam observamus. Idem enim in Jure valebat ad Sacra admittere quod in familiam adoptare; idem viceversa à Sacris accere quod exhæredare. Et vero qui in Familiam Imperatorian admissus suerat per Adoptionem, is idem gentum Imperatoriarum omnium decora poterat fibi vendicare, rerum nimirum omnium in gente unaquaque gestarum, gloriam; virorum in singulis gentibus celebrium Imagines Triumphales, Dictatorias, Consulares, Censorias, Pratorias, &c. Imprimis autem Augustorum omnium insigma, Sacra, Patrimonia. Jam enim tupra observavimus juniores, gentium etiam alienarium, Augustos decessores omnes in Imperio pro suis habuisse majoribus. Coactis nimirum in unum idemque Templum corum Sacru, ab uno etiam codemque Sacerdotum Collegio Augustali celebrandis. Merito enim unam eandemque quasi familiam publicam constituebant, quos nullæ, ut vidimus, domesticæ caritates, sed Bom duntaxat. Publica unum & commune studium ad Imperium provexerat.

Hos sane honores per Adoptionem Principes Fuventutis ab ipsam consecuti sunt fili Augustorum. Augustis appellati.

Plerunque sine novo aliquo, seu Sepellati.

natus decreto, seu Augusti etiam Edi-

Cto. Erant enim sane filii Augustorum, ut Juve-

te

le

2.

nin 15 10 4+

Ų.

n

n

num Nobilium per ipfam illam Adoptionem nobilissimi; sic Principes fliventuris co ipso nomine me-rito appellandi. Et tanien Principes faventutis appellatos legimus, nempe à Patribus Augustis. Occassonem dedit, si fallor, quod primi Casarum qui hoc titus ornati sunt, Lucius or Casus, nondum virilem togam induerant, vere adeo Juvenibus accenseri possent, com ao Algusto avo eodemque Patre ita appellarentur. Hoc enim nos docet " Tacitus, necedim polita Puertli pratexta, Principes Juventutis ab Augusto appellatos. Necesse erat illos ab Imperatore Principes Juventutis appellari qui nondum ellent, in Romano cenfu, Juvenes. Sic eaim abortom honorum fura multis concessa legimus per Principum Codicillos, qui ipfos tamen ho-mores nunquam obierant. Sic ornamenta Trium-phalia & Confularia illis affignata legimus qui tamen Triumpher hullos aut Confutarus obierant. Sic Coddicillares legimus Confulatus. Sic Propratores qui nunquam tuerant Pratores. Sie relates
inter Confulares & Pratorios qui nec Confules fuerant aut Pratures. Sic fura trhim Abergram illis data qui ne unicum quidem in Potestate filium unquam habherant. Sic itidem qui Juvenes nondum erant, eos, si pro Juvenibus habert vellet, ab Augusto ita oportebat appellari. Pro codem exemplo a Nero toga virili maturata, cum scilicet anmin ætatis xivin. nondum absolvisset, à Claudio Princeps Twoentutis fimiliter appellatus eft. Duplici autem nomine hoc poterat Augustus. Qua Imperator erat & Peditatut præfectus, fic Equitatui Præfectum ipse dare per Leges etiam Reip. poterat. Sic enim Magistrum Equitum constituere

m Tacit. Ann. I.c. 3. n Tacit. Ann. XII. c. 41.

Solebat, in libera etiam Rep. Didater. Dixiton Magistrum Dislator at Principes Juventutis appello vit supremus Auruffus. Idem poterat etiam per Potestatem Cenferiam quam habuit perpetuam da. gustus. Ut enim in Eplatum transvectionibus equ am publicum vel permittere poterant velladimere Cenfores; ita ordinam illis affignare poterant quo alii alios antecedebane. Principem certe Senatu à Cenfore lectum è Liote manifestum est. Quidni itaque & Equitum Principem, quem eundem %. ventutir fuiffe diximus, indem similiter Cenfores defignarent. Id enim Turis habuit fupra receptos Conferes Imperator prod tili pares invicem forte invicon, leu comparatione, constituerint, f quid effet in officio Conforio eximium, quod alteri dun taxat Cenfori demandandum effet Imperator contra extra fortem, extraque Ordinem, pro fuo folius arbitrio conflituerit. Tra ut fuventulem aliam, feu Equitatum, alii disposuevint Conferen; Principes tamen Juventuris folus appellarit Imperator. Nec vero etate duntaxat impuberes Principes fuventutis dixit Imperator. Briam puberes, jamque Juvenes ita appellavit. Sic fratrem Tiberium Caiu die virilis toga adoptavit appellavitque Principem for ventutis, tefte " Sueconio . Nec enim familio annexa erat necessario Nobilicas illa Romana. Pro Censorum arbitrio moti sunt nonnunquam è Senotu, nonnunquam ademto eque publice ex ordine etiam Equeffri. Ita factum ut è l'enforum acbitrio penderet quis effet habendus Ordinis sui nobilissimus. Ita factos de Rhetoribus Consules, ita vicissim de Consulbus Rhetores, observavit Juvenalis. Ita Pratorium virum Valerium Licinianum Rhetorem memorat etiam junior Plinius. Ita lustris

o Suct. Calig. c. 15. p Plin. IV. Ep. 11.

Cafares Princ. Juventut. & Pot. Tribunit. 583 fingulis de Ordinis honore pro Cenforum arbitrio periculum adiere Ramani. Rectacuciadeo, quanquam familia certa decora effent. Ordinis tamen utriul que tam Equeftris quam Senatori mobilifimos infe statuit Imperatonius Nominem tamen legimus ab Augusto adoptatum quem interpm exharedem tecerit. Non fecit Hadeishus nofter, etiam cum Alii Cafaris fui facti paniteret ob Sed Principes Senatus olim à luftre aduluftrum, s. e. . Quinquennio in Quinquennium fecere Cenfores Similiter & Principes Seventultin inclibera Repi Quinquennes olim fuille verifimile oft sel Quid firetiam his temporibus pro exemple pritti fiterum fecerit, Augustus, fic tamen ut ressdem runlus delignarit? Quid fi Perpetund iple Cenfox in perpetua facerit Quinquenma, ut iple Princeps erat Senatus in perpetuum ? Sic & appellandi erant Principes Juventutis qui fuerant alioqui Nabilium Juvenum iph Nabiliffimi. Sic ita appellati nomen retinene poterant fine novo fortaffe Edicto in fingula Quinqueunia. Tribunitiom certe Potestatom dedit Augustus in Quinquennia. Et tamen semel datam continuari videmus in Numis Inscriptionibusque. Nova ne aliqua Constitutione ad id

opus fuerit; non admodum, in illis quos habemus

er

la-

74-

TC

110

tes

d-

OS

rte

nd

111-

n-

o-

m,

Ct-

M.

12

ue

W

11-

n-

ro

ieli-

r.

mi

es,

71-

im

ris

is

Quod autem observavimus, Principer Juventutes, ut Pueris majores granthe pum Juventufic media virili cetate minores fuille citi fuccessit tiid fane difficile est, atome explicatione digniffimum. Neminem fane le paris. Sicquigimus ab ipio Imperii initio Quadra, dem ut anno genarium Imperii hæredent qui boc titulo fuerit ornatus. Non tub Augusto M. Agrippam aut Tiberium, non Trajanum, cum adoptaretur à Nerva, nec

Scriptoribus, habemus exploratum. Titulo Princitulus alius Tribunitia Pote-Atatis, circiter xxx. defierint appellari Principes Juventutis.

à Trajano ipfo adoptatum nostrum Hadrianum Nec enim temporum inferiorum in his, de qui bus agimus, temporibus rationem habendam existimamus. Majorennes illos Augustarum Filia Tribunitia Poteffate inftructos legimus quie tamen locum nunquam habuit in his Juventuth, de quibus agimus, Principibus. Itaque perpetuus nome rat, à dignitate Cafarea ad Augusteam ufque, titulus ille Principum Juventutu, sed ea circiter atale desiit qua coepit honor alius Tribunitte Petestali, Ætatem illam defignare, hie certe labor, hoc odus est. Nec est, quod quidem sciam, qui cam explicare conatus fueric. Ego annum Ætatis 30% fuisse puto quo in desuctudinem abierit titulus ille prior Principum Juventatis of Jam supra vide mus Drufum juniorem Tibern filium & German cum Principes Juventatis fuiffe fish Tiberio, anno mi mirum Etatis, ad minimum xxvII. Inde conflat Quinquennio illo quod ab anno Altaris xxve. adannum fluxit xxxm. adhuc illos titulo illo in No mis Inscriptionibusque publicies fuisse infignitos. Sed vero per Quinquennia proceffic olim centus Militaris apud Gracor. Er quidem per Quinque nia istinsmodi que in annum desiècint etatis 10% Ita einomer aereis & resaucer gres legimus apud XI nophontem. Sie quidem ut unum idemque ogmen fecerint quorum atas in uno erat Quinquenmo. les ab anno ætatis xxin inchoato ad xxvm nabfolumm meruerint inter excount far as, inde ad xxx " abfolitum scilicet, interneunorvanie. Hac aucem omnia ad Romanos migraffe exinde facile colligimus, quod in illis etiam, pro etatum ratione, Centurias di-Aribuerit in Semores Junioresque Servius Tulius. Diu quidem ille ante tempora Imperatorum. Ut proinde jam alfa multa ex usu Gravorum etiam recenti-

quen ean xxv 30°

ann ceff viffi I

scri

tos Nu Qui cte rem Et i

Attains tur reliabilitation illumination ill

Leg Pratelle tatis

pori fare: Dru Cafares Princ. Juventut. & Pot. Tribunit.

recentiorum in usum Remanerum irrepère possent ante nostram Historiam Angastam, straquosti Quinquennia in Censu etiam Equistici nobservata sucriti, candem in qua quisque eras post annum eratio xxv^m, militiam regulerit oportet ad annum eratio xxv^m, militiam regulerit oportet ad annum eratio xxv^m, militiam regulerit oportet ad annum eratio annum eratio dum appellatos suisse quantitam eratio dum eratio dum appellatos suisse processentis. Quod sane tagnitu ne cessarium erat dum appellatos annum erational suisse explication exxessimatoria dum appellatoris examinatoria

Eo certe specture viderur, quod in melli Monte mos Principum Juventutur dia etiem In il m' Cafaribir, feriptione SPELOPUBLICA infigures to site with tos legimus de Eam certes habemusoin cilet dus fol Numis Tixi qui hoc, da quo aginus, Tixi Parino Quinquentio minor effe non pourto ke- de la cidavin. de nimirum Spai ratio ad medium sela term Milita rem haberi potuit; ultra cam duta fueric Sportet. Et recte mediamillaur etatent Militatem defignavit annus Ætatis, utiodixi axia. Inxveteri lenim cenfu Maliei a) faltem Extranee) ofinis erau in anno Eratis x noto ut fim supra observa gimes, oEa militia annum xxxm annist fuperavit x buc Detrahan tur itaque à medit illa atate, aoni fimiliter xv. reliques crit annus Atatis xus Squa Brime Milina coeperit, quemotiam privio fipendio affiguent illorum temporum Auctores Quod cenim xvm: illum annum explum duntakati intellexerist, in eo Legem favorabiliter interpretati dunto & annum Preture xxxm. familiter, utavidinary cuptum intellexerunt. Inde fant Sequitud nitra annum ætatis xxx. spem illam ægre extendi potnisse. Nec porro multum abelle poterant ab illa atate Cæfares, cum Principatum illum Juventutis exuerent. Drust illam & Germanici ætatem superaverat Ti-

005

tus cum illum Juventutis Principem agnoscunt Nu mi. Natus ille est Dec. xxxº. anni Caiana finquis 9 Suetonius) nece infignis, nimirum Æræ nofire Christiana XLI'. Principem Juventutis appellant No. mi è SC. fignati. Hi certe Numi, vix poteran primis Senatus ad Vespasianum literis elle antiquio res, nec illæ ante finem anni Lxix'. aut initium an ni Lxxi. Tunc autem absolverat Tiens annum . tatis ad minimum xxvIII. Alii Numi funt qu fimul illum & Principem Inventutis agnofcant & Tribunitia Potestate præditum. Hi certe anno B ræ noftræ ad minimum Lxx1º. fignati funt, cur annum ageret Titus faltom xxxm. Sic etiam De mitianum Principem Juventutis appellant * Num VII. ejusdem Consulatu infigniti. Consulatumi lum gestit Domitianus anno Era nostra Christia ne LXXX°. Ætotis suæ XXIX°. natus nimirum of 24. anno ejustem Æræ Lr. Poterat etiam ible fuille tricenarius, fi quidem anno LXXXº! fignatus fuerit ille Numus. viiim. enim Confutatum gestit ille post obitum Titi fratris, anno ejustem Epochæde mum LXXXII°. Hinc etiam & illud discimus, fo Principatui Juventutis finitimant fuille Poteflats Tribunitiam ut in alterius fines alter incurrent. Ita nimirum ut idem Cafar & Princeps Juventut esse potuerit, & una Potestatem habere Tribunition Hæc ita conciliari posse è superius dictis exi stimo. Ut nempe Tribunitiam Potestatem eoden anno habere potuerit Princeps Imperii Candidtus quo Tribunatum Plebeium potuerit obire Privatus. Jam autem supra oftendimus annum etatu xxvIIIm, fuisse Tribunatui legitimum, cum nempe jam in Senatoriis honoribus coepisset numeran Tri

lita

ut 1

ad Tri

Tri

pot

aut

ro ant

lios Tri

ZY

mu Im

U

Sec

tem

obi

2dr

pat

tefte

Au

tea

å.

qui

lis

ade

Til

072

eju

Tribunatus, & uni eidemque anno cui etiam Adilitas Curulis, fuiffet etiam affignatus. Ita factum ut per biennium, ab anno nimirum Ætatis xxviiio ad xxxm concurrerint fines Principum Juventutis & Tribunitia Roteftatis. Ut proinde fiquis Poteftatem Tribunitiam adeptus effet ante annum xxxm. is idem potuerit Princeps fimul fuiffe Juventutis. Pendebat autem à nutu Augusti ut quis Tribunitiam Potes flatem primo quoque tempore capesseret. Et rato illam etiam Candidatis Imperii concedebant ante annum ætatis xxxm. Idem Drufus Tiberii filius & Princeps erat Juventutis, & Potestate etiam Tribunitia. Sed duplicem legimus duntaxat in cozvis Numis Potestatem eins Tribunitiam, anno nimirum quo excessit U.C. 776. Aræ Christiana 23. Imo Tribunitia Potestas concessa anno superiori U.C. 775 tefte ! Tacito, anno nimirum Druft 240. Sed incolumi Germanico, Drufo Tribunitiam Potestaten dare noluit, ne etiam Germanico daret, eodem observante Tacito. Nec animo erat in Drusum ipse admodum propenso.

Illud sane constat superiorem Principatu Juventutis suisse Tribunitiam Potestaem, propioremque summo atque eras & Proconsultaem, propioremque summo atque eras & Proconsultae Imperio. Data enim est propte sultarem includebat.

& Lucii Cesarum fereciam reprimeret. Major itaque suerit necesse est Potestas illa Tribunitia titulis illis Cesarum Principumque Juventutis quos jam adepti suerant Caius & Lucius. Eoque consilio Tiberium secessisse statuit successisse suisse sui

⁷ Tacit. Ann. 111.56. / Vell. Pater. L. H. c. 99. + Suet. Tib.c. 10.

nius. Idque ita interpretatur Velleius, ut fuent per Tribunitiam Potestatem aquatus Augusto. Civium [nempe] post unum, & hot quia volebat (inquit) eminentissimus. Certe Potestatem hanc Tribunitian quanta fuerit, vix adhuc intellexerunt viri erudit Parum explicant qui Tribunitie Potestatts Jura per vulgarium Tribunorum Plebeiorum Jura explicant Quafi nimirum inter Tribunitiam Potestatem Inbunatumque id folum intereffet, quod quæ illi Phe bis Tribuni Jura annua habere solebant, ea in Sanquennium duntaxat Teberius habuerit Angustus. A. liter longe illi quos modo diximus, Velleius & Sue tonius. Aliter " Tacitus, qui id fummi fastigii o. cabulum ab Augusto repertum fuisse dicit ne Regnas Distatoris nomen assumeret, ac tamen appellatione all qua catera Imperia praemineret. In eandem fententiam alibi idem * Augustum, posito Triumon nomine, Consulem fe tuliffe testatur, & ad tuendum Plebem Tribunitio jure contentum. Idem Turfus de Tiberio: y filius, collega Imperii, confors Tribunita Potestatis adsumitur. Et quidem fore hujus Inbunitie Potestatis ita recenset 2 Dio Xentantes me evos one ar ejerjon nad enaste Berled, nas un onamon. Ut nempe de fingulis rebus fingulis Senatus conventibus Senatum consulere posset, etlamsi Canal iple non fuiffer. Fallitur enim Interpres, & cum eo alii quoque viri Eruditi, qui hoc referendi ad Senatum Jure licuisse existimant ut quoties cunque vellet ad Senatum referret. Hoc Jure Tiberius ad Senatum retulit de honoribus Augusti: Addit Dio; eodem SCo. decretum ut Proconfature Imperium femper haberet, neque id (pro aliorum Proconfalum more) aut deponeret in Pontoerium veniens,

r r n & bi

C

u

P

P

a

la

Ye

D

ne

de

[&]quot; Tacit. Ann. III. c. 56. " Tacit. Ann. I. c. 2. y Tacit. Ann. I. c. 3. " Dio L. LIII. fin. " Tacit. Ann. I. c. 7.

ant renovaret extra Pomærium profecturus. Imo etiam, ut in Provinciis pro majori Potestate agnoficeretur. Hoc etiam sure usus est Tiberius in loci Magistratus in ipso etiam Secessin ejus de Rhodiaco. Sic itaque in Potestate Tribunitia includi soledat potestas Proconsulario, quod nondum observaverant Viri Eruditi qui id mirati sunt, tarum occurrere in Numis mentionem Potestatis Proconsulario, in quibus nihilominus tam frequens occurrit mentio Potestatis Tribunitia. Nempe non meminerant illi, his saltem temporibus, unius ejus demque Potestatis duo illa duntaxat suisse Vocabula.

Et quidem veram fuisse illam Taciti VIII.
observationem, exinde colligimus, Et potestatem
quod in Quinquennii novi initium quo toriam.

renovanda erat Potestas Imperii incide-

nt accurate hoc de Tribumtia Potestate SC. Proxino quidem anno U.C. 732. oblatam Augusto Didaturam ponit Dio. Sed eidem etiam anno Tribunitiam Potestatem assignant Fasti Capitolini. Inde constat quam recte Tacitus Distatura oblata loco receptam voluerit Potestatem Tribunitiam. Ut nimirum uno eodemque anno & Distaturam obtelerit Populus, & Augustus ejus loco Tribunitiam Potestatem acceperat, primanque adeo Tribunitiam Potestatem ab co ipso anno numerarit. Et ab anno certe 731, ontum capiunt Tribunitia Augusti Potestates. Ut proinde eidem anno Distatura oblatio affignanda fit. Et sane admodum bene conveniebat, ut cum' invitum Senatum ad SC. de Distatura coegerit Populus, proinde summi Imperii nomen quod illius loco acceperit, illud potius delegisset quod Populo noverat esse gratissimum.

er

nt.

in-

Aue-

ooius ili-

ri

am de

ria 11-

10 mil

mi

ad

que ad

to;

fa-

ns,

aut

⁶ Sucton. Tib. c. 11.

Itaque cum Popularis Magistratus nomine funnament omnium Magistratum infigniret, in eo Populi fe studiolistimum professus est; illorum nimirum in ra se libertatemque ita propugnaturum ur propugnaverant olim Tribuni Piebis; & Jura etam Tribunatus longe quam olim fuerant ampliora. Huc lese conversurum; Imo nova omnia summi In perii Jura eodem directurum. His autem professionibus quid, quæso, potuit apud Populum effe gratius? Ita fane apte quadrat, quod ait Tarre Diffatura loco illam fuiffe Poteftatem Tribumiton Jam enim fane Jura ejus nulla nimia credium erant quæ effent in Populi utilitatem convente da. Cum hoc ipfum moneret Potestatis accepta nomen ne alio quam ad Populi commoda rein cerent.

IX. Convenit præterea quod a Quin-bunitia Pote-fussha sis qua- ret Potestas Tribunitia ut Potestaten lis. Imperii summam in Quinquennia accepit iple Augustus. Sic enim sub Augusto Tribu-nitia Potestas Agrippa & Tiberio in Quinquennia decreta eft. Et quidem SCo, data illa Poteffes ell Agrippe & Tiberio ut ipfi etiam data fuerat Asgulto. Ita factum ut libertati non obstiterit berdir Adoptio per Augustum, cum mihilominus Potestas Imperii funma a Senatu darecur Auguste duntaxat referente. Sunt autem due in hac cauli voces, fimiles quidem, non tamen propteres invicem Confundenda. Eft enim ahad Trebunition Potestatem habere com, aliud eandom habere du Bis. Perpetuam habere, feu eione, non id fignificat quod quis diuturniorem Quinquennii Tribunatum accepisset, sed quod illum perpetuo teneret feu in Pomærio fuisset, seu extra Pomærium, quoad Proconsularem ejus nempe Potestatem, neque deponere fasces illum oporteret in Pomærium venientem, neque resumere extra proficiscentem, ne folebant alii Proconfules. Et quidem, pro hac forma, Perpetuam Tribunitiam Potostatem habebat non Augustus modo, vernmetiam Cosares illi, quos dixi. Agrippa & Tiberius. Habuit Augustus vole Tubunitiam Porestatem dia Bis. Sed aliam illam ab hac de qua agimus, que Potestatem etiam Proconsularem includebat, Tribunitiam Potestatem. Nemne Tribunorum Plebis vulgarium Jura tamen, quam illi habuere Tribuni, paulo ampliora. Illa que merint, docuit Dio. Nempe at fidem ejus implorantibus auxilium ferre posset, tam intra Pomerium, quam etiam extra Pomærium ad odo hemisadia vel quingentos passus, quod nemini alteri Tribuno Plebis licuisse idem observat Dio. Civibus enim illi solum intra Pomoerium succurtere concessum est, quibus ne quidem ipsu extra Pomocrium pernoctare licuit. Datum præterea, ut ad infum fierent Provocationes, tam scilicet à fuir receptis quam etiam ab iplo Sonatu. Inde ilz tam frequences Augustorum Principum Comijoner, quarum veteres meminere Jurisconfulti. Hoc etiam eximium habuisse videtur Angustus præ alis Tribunis, quorum ut fuerint ab iniqua in Ciresivi intercessiones, Cognitiones tamen de Causa merito nullas legimus. Datum præterea, ut Auguffus in omnibus Judiciis suffragium, quasi Miserva ferret. Nempe ut cum paria fuillent Judisum suffragia, novum præterea aliud accederet dugufti in favorem rei. Sic enim Orestem in Areopogo à matris cade purgavit accessorium illud

D-

in itc

10-

金数咖啡品及

an-

ole-

em

ce-

ibu-

de-

ett

As

Po-

un-

anh

m.

ran Fil

oifi-

unaeret

quo-

ad

Minerva suffragium. Additum porro ut, quote Sacerdotes ac Sacerdotiffæ pro S. P. Q. R. vota cerent, pro iplo etiam fimiliter ab indem fieren Inde factum ut, cum Sacerdotes votis pro Imperio susceptis, Neronem ctiam & Drusum German. ci filios inferuissent, jam scilicet adultas, ægre hor tulerit Tiberius, d'aquari scilicet in eo Adolescen senecte sua. Sunt enim illa Taciti verba. Incl. lexit nimirum ille Tribunitia Potestatis hoc fulle Jus, cujus vel annos iplos nondum illi attigena adolescentes. Sie autem aquatura illos erat P tellas illa Tribunitia Tiberia, ut Tiberium ipfum 2 quaverat Augusto, pro verbis Auctorum supra me moratorum. Denique accessit, ut in Convivis, no modo publicis, sed privatis quoque pro eo libertur. Hec Tribunitia Potestatis in vitam sura de gufto decreta funt post victum Antonium anno U.C. 724. Cum scilicet nondum absolutum fuisset totium Triumviratus Quinquennium. Multis in annis antea quam coeperint numerari Tribunitie ejus Potestates. Nec tamen dubium est quin ille etiam Jura, hocipso Tribunitia Potestatis postea de cretæ nomine, possederit Augustus. Nec per gue quennia, ut postea, sed per vitam, ut sucrant decre ta. In aliis ab Augusto, qui Tribunitiom Potestaten ipfam acceperunt duntaxat Quinquennem, & Jus quoque illa consentaneum est duntaxat fuisse Dun quennia. menns a shinorth much in

Cur Provinciarum illa Poteftas Proconfularis Tribunitia Potefiatis nomine fuerit infignita. Sed vero operæ pretium erit explicare, unde sit sactum ut Jura illa Previnciarum Tribunitie Potestatis ambitu succiarum tutelam prositebantur antiqui Plebis Tribuni; prositebantur adeo sub

Celares Princ. Javenrut. & Pot. Tribunit. 593 Tribunitia Potestatis titula Principus Sed tives illos solos euchanes Februs illos Romanie Postessines sonos alti-Romani in estado en el constante de co bar, Romanione nativer tim, person Principis minicum, quan dop milities in this seam with illum Tusat - 112) sine abunitica (12 - 10) fice suc Tribunitie Primus autem gradus ad lun nam Potesbaten, is eras profunde in mellatin fidem per pri on, ut politea, in Ameger gusto concella as. Ho ham Etthersene Postfates otestatem sacrobit; islovanna aviratio, Posesa cum sopia coggod samonan Posestancen ablotutane or putant mem of the Land Sufcepts - Those fabre Stas conspiración opera d'ama vote-ne Pola Thérad d'Accessippre-estas d'amb Tarberrios allam oleban ca quot con Planta de la conference, inpaten Senata; proinde conferenceum érat
novair honorem aban radeiperet qui à Plèbe
i posses, quam plantamentabent, potius quam
mateur de la conference de la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
con la conference
c Borel, etiam dun Pleban derente, seu Interrex, tre Conful, seu Consulari Petestute Tribunus. Tri-buntiam autum Potestatem, Magistratus nimirum a prima fua origine Plebeii, dare potuit Plebs etiam infenfa

Preledia XIX. ad Sportion Hadriennin 394 infensa Senatui. Sic equidems cum nondum Pl dum scilicet Comitiorum Plebeiorum Ture sublato in desuerndinem abiissent Postes Senatus Papa lique Romane nomine solus tamen egit Senatus, l Tribunitian auteo Potessarem dedic, ne quidem cos folta Plehe, Augusto duntaxat reference. Nec men Guium duntaxat Romunarum, fea & alion Civium omnium ingenuorum per urbes Imperii u verfae intelam professius est eadem hoc Tribuit Potestatis Jure, ui fillor, Augustus. Nec enim a referendos arbitror Numos Municipiorum para ac Coloniaram in honorem Augusti, secutoruma Principama Sic enim Chentelom sum Patran umque Imporatoris agnoscebant Numa partic Inscriptionilus, illorum tamporum sines ac Ma ciper. Ita nimirum erat Ramanerum in Subditar dedititios, etiam cidos, mite jugum ut Brown um eriam Ciorrares, ne Leges sepe proprias, ne bertates, & Jura à Victoribus exercituum duci concella, fancie cultodirent, nec violari pater tur. Inde Leges illa um severa repetunderum Provinciarum Presides, siquid illi durius in vinciales statuissent. Nec id incongrue. Sicea olim viotas plerasque Civinstes in suam Civitate admiferant, nonnullas in urbem iplam, nonnul in Regionem faltem Traustibermann. Gradatim Licet, ut prima generatione fuerint, pro Domin rum arbitrio Servi, tum Liberte; Libertim deinde tandem Ingener, decreicente nimirum paulat hostilitatis memoria. Harum itaque etiam lioto tum Jura tuebantur Tribunitio Potestatu nome Principes, ut erat nimirum, in Urhana quoque su risdictione, Prater Peregrinerum pariter ac Uni nus. Hinc itaque multa fibi refervarunt Princi

pes,

Colares Princ: Juvenint & Pot. Tribunit. 107 in causis etiam Previncialium, nec se inconultis statui permiserunt. Satis hoc manifest um est ex xº. Plinii Libro, qui Trajanum sepe constu-lit, de causis Provincialium. Satis cuam è Reperone Imperatorum ad Profides, Provinciatium, in Codice etiam Patricines. Sic illi nimirus Ja milio intercedebant, ne pro disblecio Printeccion vexarentitic opprimerenturves etiam i si initiali. Inde provocacio illa S. Pauli a Diffo ad Algeria. Inde & litera Printecci Gallia Lugali initia Marcon in cause detail qui Con crat Robins on come Pontanen, qui miles pen susset o Pana asecère non pontarium Presides Prov gram S. P.Q. R., Imo ne quidem Legate loft Cas in Jure Gladi's inflestett. Cefare iplo taxonicities Porro dogostes Potestati omnitità XI prema param agnoscuit Potestation tellas Casani diguacema di Scriptores. Et tamen multa partituti unt quæ sinparen esse decesans. M. P. Sprippun Trebuintia Patestati 1918 en Sprippun des decesans. M. P. Sprippun Trebuintia Patestati 1918 en Sprippun de Sprippu m amarcuvie, cum de Marcelle pous adoptande fororis Ostavie filio cos Aggifficanti
uret. Idem Tiberium Tribunitio Pote-

e donavit, ut nepotum lait & Lucii ferociam reprimeret. Nec tamen dubium erat quin Coium prepositurus. Id vero steri, invito Tiberio, non potuit, si paritus illa omminoda suisset, nec sibi midpiam agendi potestatem reliquisset, nifi conentiente Tiberio. Senfit hoc ipse Tiberius hunc plum Secessus Rhodiaci prætextum præ se fere at futurorum Principum invidiam declinaret. Non

Pp2

ita

Prolectio XIX. ad Spartion Flactranum 596 ita proculdubio fenfurus homo perfidiffimus. nes le fuillet ut baredes Imperio, Augusto etiam lente, designaret. Sensit certe, cum veniam re undi à Secessu impetrare non posset ab Augusto, n redire tamen, nifimpetrata, audersta Senfit pet terea, cum elaplo Tribunita Potaffatis Quinque mo, jam Tribustia illa Petejfate ellet ipolia nec referente lellicet Angusto, nec novo aliquo, Novo Quinquennio, califo Senanterofulto. Se denique cum in Secessi illo cantopose metueret de causes, numinum metus mullat habiturus, tra ipli per Tribuatum kotestatem in ialas illas in Omente Provincias Rotettas concella inil quam iph fuillet concella Cato, qui Tribanition teffatis iplam atotem nunquam attigenti. Neo l nis Caie suffragante, veniam reditus candem i petravit. Quis est quin inde nider. It mini Caium, at saltem Cari Patrem adoptitium Australia stum Tiberio suisse supemorenes Imo ipse Valan fic primam illam agnoscis Tiberii cum Augusto Tribunitio Petellote paxisatem, ut non equam into rim illam fuille innuat ante Senatulconfultum illa de Provincia cum Augusto communitie administration (sic enim loquitur (Suetonius) quod anno August penultime editum oftendimus. Tunc emm de gulta postulante Lege tamen per Consules lata, fi his Suetonio) Sepatum Populumque Romanum de crevisse testatur h Velleus ut aquum Tiberio fus m omnibus Provincies exercitibulque effet quam ipfi erat Augusto. Addit Vellena novi honoris etiam rationem. Absurdum erat (inquit) non esse sub ille que de illo vindicabantur; & qui ad opem ferendam primu erat, ad vindicandum bonorem non judicari parem. Si

the later.

Suet. Tib. c. 13. f Suet. Tib.c.21. g Suet.ib. b Vell. L. II.c. 11.

Cefares Princ. Inventut & Pot. Tribunit. 502 um primum par equasque fuerit, untea imparem mille necesse ait, canteque adeo intelligenda ver-ba illa crant quibus parem cum Augusto antea Ti-berium Velleius iple pronunciaverae: De Tribuniin Potestate intelligendum elle constat Justiflud rovinceorum atque Esergicuum, vam armaenrum feiget Augusti Provinciarum, quam Sanatas Poputimus hoc infum fulfie says to both the quot Tribunitia Potestatio nomina descripti toletate Pino certe annis antea politicam e i Trents est Au-glo Tribunición Por flaten Fiberio e esta difertis erbis i Tacitus. El ante plane de la conditionem e qua meminic loco inodo menos de Velleius, non est quod dubitennes. Possimus zutem erat nno Augusti antepenaltimo, que prindimo inebisia rat Potestas Tribunicia. Unde annomo illa niento plurality. Est coin allogue el Digue course mum COSS. August penulcimes concession Therib hille Exibenticiam Posessione. Is delle stempe, ut supra observavimus COSS. A quibus coepis supraus Augusti Deconnium. Corrum prateres Decenwhem hand fuille. Tiberis Tribunitiam Potestatem, at merat illa quæ ipli concella est Apulla, amoque alco, ut widings, Ur C. 7760 finiendame. Non me tamen fugit sie logu Didens quasi alsa fuiset à Tribunitia Potestate morada illa dellas. Sed fi com Suctionio conference es Vollero, tacile, col-ligetur, candem fuille Tiberii dinden xulus eteologi ac dugusti neoszona denemi gunnius allen ejuldemque tei diversa duntaxat fuille vecabula. I Frantia certe Potestate infignition fuille, cum luceederet,

erat tio-

mus

10 I

um

Inberium prodit Tacitus, cum hoc ipso Jure Se-

Tacit, Ann. I. to. & Dio. L. LVI. Tacit. Ann. 1.7.

198 Prolectio XIX. od Sportion Hadrianum

natum dicit ab eo fuisse convocatum. Sed fin jam acceperant priora ejus Tribunitie Potesse Quinquennia. Ut proinde de hoc splo novæ Tri buntise Potestatis Decensia Facitus intelligendus se Eam enim Tribunitiam Potessaten intelligit quan

fub Augusto acceperat unte Alberius.

Erant enim effe crodicit l'allaius cum augusta, angustament l'allaius cum augusta, angustament l'allaius cum augusta, angustament l'allaius cum augusta, quo Tribunatus. Potestates de cam non ut ollin Quinquentem se qualen i ple habuit Augustus, hot se minuta ain l'allaius confine acceperit, Den mille alla l'allaius paulo aute Augustus prior illa Tiber paulo aute Augustus millo aute Augustus Germanium. Deque tiam quinques ni loco idem Augustus Germanium augustus Germanium augustus Germanium augustus ger

chim factum, ut Germanieum jam sium ex Tiberio nepotem, cum libuisset, adoptare posset in fit um, etiam noiente Tiberio. Erat enim in August Potessate, cum jam suisset adoptatus, ipse Tiberio lita adoptatum Germanicum Tribunicia Potessate signire idem potuit Augustus. Sie par sinisset um Tiberio Germanicui. Atqui solus baradem desinandi ratestatem ipse habuit Augustus. Non cera Tiberius, ne quidem Tribunicia Potestate instructus ipse nimirum non Potersamilias, sed in aliena positus Augusti. Potestate. Hisres autem nis uma esse non potuit in Imperio, Sublato nimirum noi Triumviratu tantummodo, verumetiam Duumviratu, cum sussiciate in unnusque locum nova ili forma Imperii. Ita etiam in priori Tribunitia Ro

^{*} Dio L. LV.

ullate ernulos tanten habitic Tiberiae Canan & Lucim, aut tertor potius ante illum Imperit pereder. 516 e in illa priori Tribumina Potosase etum Deser-i æmulutti habuit Gespanioum. Imo Gesmanioum hereden hoe priori Debenno mattili sha acile colligimus è l'acire. Lun demum chim Rerius annes per exercitus (unun allentacur, molecuris, ut antea, maeris aribus, ma natur ber-Lode Imperium All makey assist riellat, non Tacitus modo verumetiant Plita Panegyries. Imo iofa quoque Livea o t, hoc nomine filio parum grata. hac ultima Tiberii fub Augulto Tribi llate alignoid eximium, hae rola de cabla o eric Decennis. Et fane illus phon discomes met Tribuntium Polestatem Calartan Atque Autumenta. Angultorum enim festos legimus tooffice non Auriquennales, sed Decemales, com empe jam non novis Senatul considers, led Lucis untaxat festisque intervalla d'a coffinguerentur. lorum mentionem in Numis primam legimus Asmit Pie In Ilis PRIMOS habemus DE-ENNALES, & SECONDOS DE-DEMANNALES. Et VOTA finitier scepta pariter & foluta. Imo VOT. DECENN. L SUSCEPT. Be quiden per Desentis diffins in solita tempora Augostorum, exinde intelligio us, quod VOTA DECENN, in illorum et ligustorum Numir legamus, qui ramen in Imp quidem Quinquempum explevemer. Paucos dunhat menler tenuit Pertinat. Nec tamen patie abenus ejudem Numa qui lota præ le terane

Tacit. Ann. I.c. 3.

600 Proledio XIX. ad Syntiani Hadrianum.

Determatio. Sic & in Maximum Thrace fe res. bet, & Papero, & Ballino, & Decis, & Hofbita & Parellois, quarum enmers neminem Quinquism expleville manifestum estad Atqui Voca Decembre ne septidem susceptionale erant antequa solute suissent de Quarquennie, si quidem mos iffet in seculte an comm superior per Quinque nie distribute enter a Leginus, fateor, in Nera Quinquennie et in Philippino, Augusto. Sed Luc hos mille puto Sanguennda, nec ullo necessar nexu cum quinto Imperio muni conjungendos. rant enta Romanorum luto plerique Quinquennal seu in memoriam Imperit, seu qua alra de caul findlene infituti. Nerone autom Ludu anno Ar-Christiana ax constituti in Imperi Quinquena non incidiste certum est. In Gefaribus aliter se fores habets. In His enim Paralegimus per Qu guennia distributa, non per Decennia. Sic Vota la bennia Dujugaconalla in Numis Crifpi & Constanti, & Vara inmiliter Quinquennulia Cafarum nostrorum in Lieturi junioru Numis & Crifpi & Constantini p nioris. Sunt tamen, faccor, in Cefarum Num Coferum Vota Decemalia. Sie in Grife Numis e Constantini junioris habet Cl. Mediobarbus. Sie e tiam Informatio Gruteriana. Sed è binis Quinque mis coalucrum illa Decennia. Ad candem plan formam qua enam in Augustorum Numis Vicenna nalis legimus & Trivennalis, & ipia quoque è binis termive Decemis fimiliter conflata. Cefarmi vero Quinquenne respondent que legimus in Nu mis MULTA Ceferum, & ipin quoque per Quin quennia distributa. Nec enim Vota aliqua futta argunat Numi Model II infigniti. Vota enim le giurne v cum multis x. xv. 800. in illis etiam Principibus qui Imperium ne quidem unico tenue

Celares Princ. Juventut. & Pot. Tribunit. 601 int Quinquennio. MULTA itaque in Numis pro Votis multis intelligenda funt, pro multis nempeminquennitis in illis Principibus quorum Imperia er Quinquennis fingulis Votis novis celebrari foebant, pro Decenniis autem multis in illis quorum Vota erant Decennalia. Traxitque, ni fallor, moinem mos ille Votts addendi Mules ex Ascom enim Imperatoribus MULTOS ANNOS clamarent, inde factum ut Pontifices Vota celebrauri non Voto fimplicia apprecarentur Quinquennascilicet aut decennalia, sed multa potrus optarent. Quinquennia, pro Voti more, seu Decennia, Non go idem valent Vota Decennalia aut Virennalia (un opta, atque Multa. Vota Decennalia fuscapto, in ennalia soluta supponunt; in Principibus autem ecennalibus soluta supponunt; in Principibus autem ecennalibus soluta similiter alia Vota Decennalia. fulta autem seu Decennalia, seu Vicennalia codem empore voveri poterant quo prima Vota suscipiestur, seu Quinquennalia illa fuissent, seu Decenlia. Id nos tamen docent etiam Multa qualia rint ex quibus conflari folebant, Veta simplicia. quidem ex Quinquenniis constabant Vota simcia docebunt, similiter fuisse Quinquennalia; vero ex Decenniis, & Vota multiplicibus remdentia monstrabunt fuisse Decennalia, Cafan Multa ex Quinquenniis constabant, ut proin-& Vota corundem fuerint Quinquennalia. Conatini filii è Casaribus Augusti facti sunt, & Vota co Quinquennalia, Patre adhuc superstite, susce comnes, aliqui etiam soluta habuerant. Inde s placuit, etiam jam Augustis, ut annos Cafacum Augusteis committerent continuarent-Augusteumqua adeo Imperium per Quinquen-22203

602 Pralectio XIX. ad Spartiani Hadrianum.

nia Quinquenniis Casareis respondentia distributient. Inde & in alias Augustis & Vota pariter & Multa Quinqueinalia occurrunt frequentissima.

CefarumQuin quenniis Tribunitiæ Poteflæis expletis, penes Auguflum erat primarium effentne renovanda. Erat itaque inter Tribunitias Ponsitates Casareas Augusteas que prima illa quam dixi, discrepantia. Erat praterea & alia, quod, Casarea Potestat. Tribunitia Quinquennio expleto, pensaugustam estet an iterum de novo Quinquennio vellet ad Senatum referre. Primus qui Tribunitia Potestate donato

est Cofar, non Augustus, Morcus erat Agrippa. Hun ille honorem accepit anno U. C. 736. Et ruriu Quinquennio expleto, anno ejusdem Epochæ 741 anno ante obitum unico. Sic nullum intercelli fpatium Tribunitia Potestate vacuum. Obierat n mirum antea Marcellus, quem ille fibi beredem pr Agrippa delegerat. Quod inde constabat quo Agrippam Augustus in Asiam amandarit, ne delli nato haredi præfulgeren vir rebus geftis meritifque clariffmus, & maturus Imperio. Itaque necelle crat, fi Marcellus vixiffet, ut Quinquennio Tribunt tia Patestatis absoluto Tribunitia Potestate exced ret Agrippa, fuccederetque Marcellus cum etals attigisset Tribunitia Potestati maturam. Proximu in Tribunitia Potestate Cæsar crate Tiberius ad re primendam Cair Luciique Cæfarum ferocium. Not certe nova Quinquennia perpetua habiturus cum ilher ante Tiberium hæredes delignaffet Augustus. Bi quidem hujus Quinquennium in Secessia Rhodius transactum esse testarur verbis disertissimis mi Sue tonius. Additque inde illum argumentum captafse impetrandæ reditus veniæ, quod exacto jam Tribunitiæ Potestatis Quinquennio, nullus deinde re-

liquis effet locus anulationi à destinatis Imperii heredibus. Hoc enim fonant verba illa Suetonii : Tronfacto Fribunitie Parestatis tempore, conféssis tan-dem, nibil aliad Secessis devisasse se, quam amulatio-nis cum Cato Lucioque suspicionem, pastit, ut sibi seeuro jam ab bas parte, corrobaratis bis, & fesundum la um fasile tutantibus, parmitteretur reus are necessitudines quarum desiderio teneretur. Qui laic secundus est locus is idem loco Capitis superioris plane gen mino secundur est gradus, nec plane alius quam hic ple, de quo agiraus, Tribunitie Parestatis. Itaque condus erat, non par, gradus cum Augusti digniate Tribunitia Potessia. Et dum illam haberet liberius, secundus exat post Augustum, Casaribus ipsis dugusti filis superior. Ea autem exuta, jam secundum locum adepti enant tutabancurque Cafanes, nec apicionem aliquam de Tiberio habebane cur il-um amularensur. Hic ergo manifestus in Tiberio Tribunitie Potestatio erat, histus ab auno ante redium unico, Urbis nimirum Condina Varremana 753°. ad 757 m. quo, Cafanibus mortuis, adoptatus est ple Tiberius, novumque denno Tribunitia Potalatin Quinquennium datum vult " Suctanius Recius ille fortaffe quam o Dio qui Deconnium devetum esse divir. Sed vero de dignitate Augusti mllum erat novum post Decennia periculum. Jam mun certe post anuum U. C. 73.11 Imperii depor nendi constium iple deposuenas dugultus. Monarcham faltem necessarium esse credidit, & ne Succession incertus effet, id etiam Reipi fortaffe credidit utilissimum ut Successionio designatio penes plum effet Monarcham. 'Sub ea nimirum, quam dixi, Sacrata Lege qua vir virum legere solebat. Hoc

[&]quot; Suet. Tibe. 16. o Dio. L. LV.

604 Praledio XIX. ad Spartiani Hadrianum.

inde constat quod post primum à Triumvirate Quinquennium, post annum nimirum U. C. 731 tot sibi prospexerit Successores. Primo nimirum Agrippam, tum Marcellum; tum rurlus Agrippam Deinde Agrippa filios Caium, Lucium, Agrippam, Posthumum. Denique Tiberii fratrem Drusum, & Drussi filium Germanicum, ipsumque Tiberium. Hæc certe animum à Monarchia jam stabilita mutanda arguunt alienissimum. Nec tamen stare potera Monarchia si Decennis singulis à Senatus arbitrio pependisset. Proinde postea rationes Impen publicavit tantummodo, non autem Senatu redd dit, aut Confulibus, nec unquam Provincias armora dimissit. Idque sane sicuit per Leges. Acceperat enim antea Tribunitiam Potessatem dia Bis quam ipse illam per Quinquennia novandam censuisse. aut Determia. Et quidem vice Dictatura accepe rat à Plebe, ut vidimus, oblatæ. Perpetua nimi rum illius qualis illa fuerat, quæ Plebi erat ob ocu-los, Cofaris avunculi. Erat præterea Augustus Legibus foliaus, idque SCo, quod tamen alis Tribuntia Potestate præditis Casaribus nunquam concessum legimus. Inde sactum ut reddends Imperii ne-cessitate nulla teneretur. Hac itaque ex para nondum aquales erant invicem Tribuntta illa Potestas Casarea atque Augustea. Imo Augustas e-tiam ipsos, cum plures essent, P Nos tamen a-libi impares ostendimus, id nimirum ipsa exigen-te Monarchia. Potiori ratione Tribunitiam illam Potestatem imparem fuille necesse erat que Calarum erat nondum Augustorum. S. WIEG BY IN ITS

p Diff. Singul. ad Posthum. Cestriens.

Et tamen aliquatenus parem eyin- XIV. ount loca Auctorum modo memovera paritas arata. Erat par utraque Tribunitia Poliqualis inter ultas in numero Provinciarum, quod Tribunitiam Provincias tam Populi Romani omnes farumato; Aunam Augusti, tam armatas quam ingustorum. mes, complecteretur. Par erat etiam utraque guoad Subditos qui Potestari utrique erant pariter obnoxii. Non tamen poterat Augusto fraudi es-le concessa postea Casari Potestas Tribunitia. Par rat præterea aliquatenus, quod imparitatem illam oux vera fuit, fecisse videretur non tam Senatusconulti forma qua data est, quam modestia Principis Tribunitiam Potestatem accipientis. Sic enim fere in primis novorum honorum auspiciis primæ Princioun in Senatu Orationes modesta admodum esse olebant atque moderate. Sic edicti Tiberii 9 verla pauca fuisse tradit Tacitus & fensu permodesto. Sie idem alibi Tiberius varie differebat, ' de magniindine Imperit, sua modestia. Sic etiam Pisonis Colaris à Galba adoptati sermonem legimus serga Patrem Imperatoremque reverentem, de se moderatum. Sic moderationem in Principe laudat Mamus Lepidus, Moderationem Vipfanius Me Malla, Moderationem Cremitius Cordus. Et famam i moderationis à Tiberio partam memorat Tacitus. Etiam grrogantem ejusdein moderationis modestiaque laudem aucupabantur in fummo loco politi Principes, przesertim in Imperii initis. Eo certe magis quo poterant pro loco fuisse licentiores. Eluxit autem ea moderatio in honoribus quà repudiandis, quà Moderandis qua etiam agre nec fine fumma difficultate admittendis, Ergo ut in re-

111

e

en-

am

la-

Et

⁹ Tacit. I. 7. r Tacit. I. 11. f Tacit. H. I. 17. t Tacit. An. III. 50. u Tacit. An. IV. 42. x Tac. An. IV. 34. y Tac. An. III. 56. x Tac. An. II. 8.

liquis modestia spem moderationisque præ se fere bant adoptandi Cafares, cum erga Patrem pracis pue & Augustum, qualem in Pisone jam vidimus. Ita factum ut certarint invicem cum Casariba Augusti, hi in honoribus cumulandis, illi viciffim i moderandis, fiquam forte paritatis vel spetiem habere viderentur. Sic itaque in hac ipla Causa lo quuntur coævi Scriptores, ut paritatem illam que fuerat inter Tribunitiam Potestatem Cafarum August storumque sustalerit Cafarum iplorum duntuxat m deratio. Ita de Tiberio Velleius, Tribunitia Por statis consortione aquatus Augusto, Civium post unua (& hoc quia volebat) Eminentissimus. De eoder Tacitus : Sic cohiberi pravas aliorum (pes rebatur [Cait nimirum fpes intelligit ac Lucie] fimul mode Stia Neronis, & sua magnitudini fidebat. Sio etian de Trajano Plinius Sam Te (inquit) Providenta Deorum primum in locum provenerat. Tu adbue in fecundo resistere, atque etiam senescere optabas. Pris vatus tibi Videbaris quamdiu Imperator & alius efet. Inde factum, ut siquis Cafar paulo fuisset arrogantior, ei proinde Tribunitiam Potestatem non else credendam censeret summus Augustus. Ex pertus hoc est Domitianes; qui cum in Urban Prafettura Confulari Potofrate licentissime ageret, o officia Urbana atque Peregrina pro suo arbitrate ita disponeret, ut miraretur gratiasque ageret Pa ter Vefpasianus quod non d Successorem & fibe mifiset proinde nec à Patre Tribunitiam Potestatem, nec à fratre accepit. Incipiunt enim cum Imperio Tribunitia ejus Potestates. Hinc illa tursus Plinii verba de Trajano Domitianum perstringentis. Sis mul filius, fimul Cafar, mox Imperator, & confort

a Vell. II.c.99. b Tacit. An. III. 56. c Plin. Paneg c. 10. d Suet. Dom. c. 1. & Dio ap. Xiphilin. e Plin. Paneg. c. 8.

Cofares Princ. Juventut. & Pot. Tribunit. 607 Tribunitie Potestatis, & omnia pariter & statim factus u, que proxime Parens verus in alterum filium contulit. Filium illum Titum intelligit, non Domiti-

anum.

ci.

a

Inde præterea factum quod, cum obtinuisset in Imperio mos plurium simul Augustorum, jam non amplius Cafrea dignitatis, sed Augustea propria oberetur Tribumitia Potestas. Primus porem illum introduxit Marcus, no-

Puft Marcan non erant Cafarum, fed Augustorum proprice Tribumtia Potestates.

ris id observantibus Historicis. Lucium ille fram adoptitium primus collegam Imperii Augustei rit. Et ab Augustea Lucii dignitate incipiunt rentia majorem Augustum coluit Lucius, & suo mori modum pro modestia sua posuit, qua uti fotos Colares in Tribunitia Potestate pari fimiliter fervavimus. Eft enim obsecutus ut Legatus Proambli, vel proses Imperatori, nostro observante Spartiano. Reversum equidem è Parthico Bella ninore circa fratrem cultu fuisse idem observavit. multo fine fratte disposuise. Inde intelligimus Principis arbitrio fuiffe illam que Augusto fumo debehatur, magna ex parte reverentiam, vel missan faltem ejus arbitrio fuisse, pro Merci ius verecundia. Inde non alios legimus Tri a Poteflate infignitos quam Augustas, ri filii Caracalla & Geta. Non tamen antea Tri utia Patestate ornati quam summam Augusta guitatem faissent consecuti. Inde, si fallos oquam Calores reperiemus Tribunitio Potestat donatos. Cum emim effent alii à Coforibus, & qui

dem uno plures Augusti; jam par illa Augustea Po testati Potestas Tribunitia major visa est quam que effet simplicibus credenda Cafaribus quos impara fuiffe apud omnes erat in confesso. Suntque adeo mihi, fateor, fuspectæ illæ, quas numerant viri Eruditi inferiorum Cafarum, Tribunitia Pot flates, testimoniis illorum temporum omnibus, ut puto, destitutæ. Mansere tamen in illorum temporum Cafaribus Tribunitiæ Potestatis etiam Ca. Jarea vestigia in Cafarum etiam votis Quinquenna libus. Mansere etiam in Augustis translatæ à Ca-Saribus ad minores Augustos Tribunitia Potestatis in Votis etiam Augustorum Quinquennolibus. Cum e nim in Cafarum locum, qua erant ab Augustis di ftinguendis fucceffiffent etiam illi minores Augusti; erat deinde fane consentaneum ut idem Tribuntiæ Potestatis spatium Quinquenne locum haberet in minoribus etiam Augustis; Inde paulatim ad majores Augustos transferit, cum Cafarea Potestatis fupputationes in dignitate etiam Augustea continuarent.

Erattam incafaribus quam etiam in Avtestate Tribunitia,&eadem inferius.

Utcunque tamen Pote Latem Proconfuturem complecteretur, uti vidimus. Potestas Tribunitia; erat pihilominus gustis, Imperi- Potestas Proconsularis, ut à privatis Proum Proconsu- consulatibus alia, (Principunque propria) fic à Potestate etiam Tribunitio. Ger manico Cafari Proconfulore h Imperius petiit à Senatu Tiberius. Germania il-

lud erat Imperium, Provinciæ nimirum armata & Augusti, non Populi Romani, nec adeo, Proconsularis. Imo de Imperio Proconsulari intellexit Dio, in eo tamen diversus à Tacito, quod Proconsu-

Colores Princ. Juventut. & Pot. Tribunit. lere illud Imperium Germanici cviennio ante dispomerit. Sic enim habent verba ejus in gestis anni 164. Τιβεριθ- μου καλ Γερμανικός αυτό υπόνε άς χων ές: εω Κελτικού εσεβαλον, η κατεδραμον τινα αυτός. De codem Germanics in Orientem profecture fic posta Tacicus: "Tuno decrete Patrum permisa Germanico Provincia qua mari dividuntur, majufque Imparium quoquo adisses, quam his qui serte aut missu Prin-cipis obtinerent. Majus illud Imperium in Provinnis alienis & maritimis de alio commode intellisi non potest quam de illo Principum Procenfalori, cuos in libera Rep. exemplum deduxerant à Pompeio in Bello Piratico, vel paulo ante ab Antonio. Ent chim & illud in Provincias alienas plures de prefertim maritimas, ut superius ostendimus. Et tamen Tribunitias Germanici Poteflates nullas legimus. Itho nullas fuise è Tacito certum est. Cum emm post Germanici mortem Tribunitism Potesteum Drufo datam an. U.C. 775. Chrifti 22. memoraret, addit Tiberium, mincolumi Germanico integrum inter duos judicium tenuisse. Innuens oimirum Drufe propterea concessam antea non fuisle quod nec Germanice fuisset concessa. Sic etiain Neroni cum toga virili moturata, anno nimirum Erz Christiana 319. Proconfulare Imperium extra Urbem datum teffatur idem Tacitus. Hoc idem Precon. ulare Jus est apud eundem in verbis o Agrippine. Nec tamen ante Imperium ejuldem Augusteum incipiune Tribunitia ejuschem Potestates. Imo Imperum Proconsulare * accepit Augustus ipse, postadoptatum Tiberhim, jam multis Tribunitia Potestatis unis evolutis: Ut cenfum nimirum ageret, & Sa-

uæ

ad-

ant

to.

m-Ce-

na-

in

6

di.

Az;

in

na

1p-12-

011-

us, ius

re

ia) er un il-

tz

xit

14-

are

Q9

crum

i Dio L. LVI. k Ann. II. 43. l Praelect. IX. § 4. m Tacit. Ann. III. 56. n Tacit. Ann. XII. 41. o Tacit. Ann. XIII. 21 Dio L. LV.

crum lustrale faceret, nec tamen Censoris nomine quem ille honorem fibi decretum aversatus frerat anno U. C. 732, creatus illo * anno Cenforibus privatorum ultimis. Et tamen elapso illorum Censorum lustro, nec novos ille Censores in illorum locum fuffecit, nec ipse tamen à Censories muner bus abstinuit, eodem teste Dione. Nomen tames officii Censorii, ut antea repudiabat, & censum adeo ipsum lustrumque egit, non quidem Cenforisnomine, fed Imperii Proconsularis. Inde facile colls gimus affine quidpiam cum Censura habuisse Inperium illud Proconsulare. Sic tamen affine ut fuera in speciem inferius, eademque posset, sub nomine tamen minus odioso minusque invidioso. Civium certe in exercitibus classibusque & in Colonies Provincialibus agentium Jus dederat Imperium illud Proconsulare. Horum nomina censumque dum ab exercituum claffiumque ducibus discerent Cenfores mora nonnunquam intercessit diutina, ut è Livio discimus, quæ tamen ei explorata fuerint oportet qui Imperio illo fuiffet instructus Proconsulari. Et plane ad Militiam spectabat census ut pro census ratione responderent onera in Militia. Lustrationes que exercituum nemo dubitare potuit quin Juris fuerint Imperatorii. Et à Consulari Imperio fluxit Cenfura ipsa ut à Jure Imperioque Regio fluxit Imperium ipfum Consulare. Abstinebant quidem à nomine Regio odiofissimo; Legem tamen Regiam è Pandectis sibi vendicasse constat Imperatores. Ita constat ut qui Censoris nomen defugeret, Censoria ta-men munera hoc ipso Proconsularis Imperii no-mine sibi vendicare posset Augustus. Et quiden Proconsulatus hujus meminere Inscriptiones Prin-

TALL STORY

10

^{*} Dio L. LIV. init.

cipum pleræque à Septimio Severo, tam nempe Celarum, quam etiam Augustorum. Celarum aurem illorum nullæ erant prorlus, ut modo ob-Grvabamus, Potestates Tribunitie. Augustorum fu-He concedo. Sic tamen in illorum etiam Incriptionibus memoratur eorundem Proconsulatus. u plane allo quan ad Tribunitiam Potestatem perinuife illum oportuerit. Mentionem enim ejus in illis ipfis Inferipcionibus difertam legimus que imul Tribunitia Potestatis mentionem fecerant dirtiffimam! Et quidem eo fere ordine, ut polt Sibunitiam Potestatem sequatur Consulatus, tum dende Proconsulatur. Inde facile colligimus, ut Trimile Proconfulatum. Inde factum, ut cum Geranico Proconsulare Imperium rogaret Tiberius, fis lo nimirum Adoptitio, non tamen Drufo idem rolequentem designatus Drusus in eo superior videretur Germanico Proconfule. Id nos docent verba Tariti sequentia: Quo minus idem pro Druso postu-laretur, ea (inquit) causa, quod designatus Consul. Drusus, prasensque erat. Inde etiam, ut Nero dematus duntaxat COS. post Quinquennium proxime aplurum, jam tamen Proconsulare extra Urbem Imperium acceperit. Inferior honor ipfe fuerit necesse est cui par atas videbatur etiam inferior. Idque erat sane, pro primis honoris hujus vestigus in libera Rep. omnino necessarium. Primus nimirum in libera Rep. Proconful erat Publilius P Phile. Non tamen nisi acto Consulatu. Sed vero in Rep. certum est, cum nullus esset Distator, honorem omnium fummum faisse Consulatum; & Consules

加口でいる山山

a-2-1-u-

71-

e-

10-

è

ta.

2.

0•

m D-

m

Pralectio XIX. ad Spartiani Hadrianum.

in Magistratu agentes fuisse Consulum omnium sur mos. Mojores itaque Proconsulibus illi fuere Consu les. Nec sane aliter se res habere potuit in illis quoque Proconsulibus qui Proconsules propteres an pellati funt quod per atatem consules effe non pol fent, nondum viz. atatem affecuti Consularem. nimirum Augustus conscripto exercitu Legatus m Pretore à Senatu appellatus est, ne quidem adhoc vel etate Preteria. Cum enim Preteris officium potius quam nomen illa denotaret Appellatio, que scilicet Prature vicem potius similitudinemque tepræsentaret quam rem Pratura exhiberet iplan inferius quiddam Pratura ipsa fuisse consentaneur erat. Eodemque ordine & Proconsulatus ille fue rit oportet qui non Consulatus iple fuit, sed vien potius præbuerit Consulatus. Quod si ne Consultum quidem ipsum æquarit, etiam sub Imperate ribus, Proconsulatus; Tribunitiam certe Potestatem qua a summi fastigii vocabulum erat, æquare non potuit. Idque inde etiam colligitur, quod cum post Severum Tribunitia Potestate ornatos nullos legimus præter fecundi faltem ordinis Augustos; Pre consules tamen etiam Casares in Inscriptionibus legamus.

XVII. Quale fuerit Imperium Proconsulare in Cafaribus Tribunitia Potestate nondum infignitis.

Videamus itaque quæ illa fuerit Potestas Proconsularis à Tribunitio Potestate distincta. Erat fortalle Germanici Cafaris illa & Provincia duntaxat utriufque Germania, & Proconfularis eo duntaxat nomine, quod cum Consulatum non haberet, infignia tamen Consulatu in Provincia habere liceret. Ita certe fuille necel-

TO MARKETON

fe erit fi uterque vere scripserit, & Dio ante Com

9 Tacit. Ann. III. 56.

Cafares Princ. Juventut. & Pot. Tribunit. fulatum vel primum, anno tamen U. C. 764°. Protonsulem fuisse Germanicum, & Tacitus Proconsulare Imperium ei fuisse decretum, eodem, quo decessit digustus, anno, Urbis nimirum 767°. Ita Proconful merit, pro veterum Proconfulum more, qui adhue eguit dum viguit Respublica. Erat mimirum Cam, ut reliquorum Princeps, ita Augusti tantum-modo legatus. Utque perpetuum, non quidem Confulatum, fed Confularem tamen Potestatem habuit lagustus; ita vices faltem Consulis ejus gessere Leatt. Quamdin fuerit ante Confulatum Proconful fermanicus, è Dione non constat. Fuise enim illum tatur illo anno Proconsulem, non item capisse. ed vero anno lequenti 765°. Conful erat Germaicus, & Provincia adeo præfuerit fure, non jam Proconsulari, sed Consulari. Anno proximo 765°. um scilicet; Potestatemque adeo parem etiam in Provincias accepit Tiberius. Sed obtinebat Promiciam, pro veteri etiam more, Germanicus dum milius estet Successor. Hoc autem anno missus est nullus, proximo Proconsulare Imperium ei prorogitum. Inde itaque, ab anno nimirum 767°. ad 770m. Germania præfuit. Tum rediit mittendus in Syriam. Hic nullum occurrit, quale erat in Tribunitia Potestate, spatium Quinquenne. Imo spatium certum prorfus nullum, sed brevius longiusve, pro mittentis arbitrio. Nihil itaque hic alienum crat à more Reip. Sed cum duplices haberet Augustus Legatos, Consulares alios, alios duntaxat Pratorios; id habuit eximium, etiam in Legatione lasar, ut Legatis majoribus accenseretur, nempe Consularibus, inde merito Proconsul appellandus. Sed major erat, uti vidimus, Proconsulatus ille Germanici in Orientem profecturi, nec quicquam fere Qq3 habens

e-

rit

0-7-

ala-

m

4:

W-

614 Pralectio XIX. ad Spartiani Hadrianum.

habens cum priori Proconfulatu commune, Aliu complectebatur ille Provincias; & novo adeo opus habebat, ut decerneretur, Senatulconfulto. Proinde nec numerum habebat, qualis in Tribunis erat Procon ulatu, cum priori continuum, nedun Quinquennia, ad illius inftar, aut Decennia. Ho sane certum, non omnium fiisse Imperii Province cessit Proconsulatus Neronis extra Urbem, proin omnium, ut videtur, Provinciarum. Orbi enim o poni folent omnes, in Romano fermone, Provincia, Fecir nimirum illud Senatufconfultum ut, fiquar Expeditionem suscepisses Nerg el occurrere opo teret Provinciarum Prafides, acque honoritice fulc pere, præsentemque pro majori Potestate agno scere, fascesque, adeo dimittere. Absentium i Prasides Jus aliquod suisse, nibil est quod suadea in Cafareo illo Proconfulatu. Nullum fuiffe ver mile eft, in ea præfertim etate, que nondum en vel Consulatui matura. Sie itaque facile diffugu mus Cosareum illum Proconsulatum à Potestate Ti bunitia. Includebat enim Porestas Tribunitia Ju Provinciarum omnium absolutissimum, addebatque præterea Potestatem vere proprieque Tribunitiam, tam in Pomerio quam extra Pomerium, qua fcilicet fidem Principum appellantibus præstandæ erant Tribunitie à vi injusta Intercossiones. Facilius enim intelligi potest cur titulus inferior Proconfulatui in illis etiam fuerit memorandus qui Tribunitia Potestatis titulum supremum nondum suissent confecution and the second second Management made who experience and the same and

State and Color V. 1903

muh

le

П

n

b

Ca

di

qı

Major difficultas est cur suerit in illis etiam memorandus qui Tribunitio Potestate suerint instructi, etiam in Ausossi omnium supremis, etiam in Aunosto primario. Jam supra vidimus, sic invicem distinctas suisse Potestates Proconsularem arque Tribunitiam, etian XVIII.
Qualem Avguft: Ujum
Imperii Proconfularis habebant, etiam
priufquam decerherefur.

nvicem diftinctas fuille Potestates cernereur. Proconfularem atque Tribunitiam, etiam in supremo legulto, ut Proconfulem eundem iidem appellent Numi quem antea & Augustum, & Tribunitia etiam Pareflace præditum agnoverant. Nec illud modo. Addit præterea Auctor vitæ Pertinacis novum hisse atque ominis loco; quod eodem die quo Auaffus appellatus est, Imperium etiam Proconsulare severit. Similiter observavit Auctor vitæs Aleandri, in eo etiam novum, præterque morem fuisse guod fimul & nomen Augusti & Fus Proconsulare, & Tribunitiam etiam Potestatem fuerit adepuis. Cur, queso, illud præter moren, si unam eandem-que rem nomina illa omnia designarint, Summum minirum Imperium? Fecerit hoc fortaffe Senatus ut Jus suum in Imperio tribuendo vendicaret. Dedit nimirum fumme Potestatis Jura varia atque capita paulatim. Sic quidem ut priorum Jurium ulus laudatus loco fuerit meritorum, posteriora Jura ipsa loco Pramiorum. Ita se Judices venditabant iplomm etiam Principum, non fane admodum morofos, non tamen prorfus negligentes. Hoc enim ambiebant boni Principes ne novos honores capesserent immeriti. Hoc etiam ambire videbantur, qui fcilicet boni videri haberique vellent Principes etiam aloqui mali. Non tamen propterea à Juris nondum concessi usu prorsus abstinebant etiam priusquam concederetur. Sic equidem Tiberium, etiam

nt

m

10

n-

or

dum Imperium abnuere deprecarique videbatu non tamen ab Imperii ufu abstinuisse observavi Tacitus. Sic veniam petijt à Senatu noster etian Hadrianus, v quod de Imperio suo judicium Sena non dediffet salutatus scilicet prapropere à militibus In perator, quod alios etiam fecifie Imperatores ob fervavit etiam Cafaubonus. Rationemque addida Hadrianus illam, quam poterant etiam alii addidiffe Principes, quod scilicet effe Resp. fine Imperator non posset. Nec enim quicquam valebat solitara Augusti appellatio ad falutem publicam fine alin Potestatis Augustez Juribw. Nec poterat cavere nequid interim detrimenti caperet Refp. ni Potest tem Proconsularem Tribunitiamque Augustea adjunxisset primarius saltem Augustus. Itaque confirme verunt potius quam dederunt Potestates illas sequentia illa Senatusconfulta. Saltem ut dederint in fu turum, preterita tamen Jurium illorum exercita poterant duntaxat confirmare. Habebat nimirum qui appellatus effet Augustus Jus etiam in Provincias Proconsulare, & Tribunitiam ctiam Potestatem. Sed dum accederent Senatuf confulta, precario, & ve teri fortaffe quodam Reip. Confrituende nomine Inde Jus plenum habuit, & quali nomine Reip. Constitute. Nec jam Necessitatem obtendere necesse erat Legibus folutam, sed Legem potius i psami nor mamque Reipublica. Nec ille tamen Poteftatum nondum concessarum exercitio prorsus erant enomia. Non dico jam Legem illam Necessitatis, non feriptam quidem illam, fed tamen Jure Gentium teceptant; fed Romanis propriam in Jura Augustie. Solutus enim Legibus iple erat Augustus, & nominis adeo Augusti deinde participes. Idque primo no

mub

胸川

(2)

1

e a

1

t Tacit. An. I.7. u Spart vin. Adr. s. G.

Vi Imperii, post Triumviratum, Quinquennia natrat Die. Hoc nomine illos de mors asayranas vous our saddepus, i sosi i reprancion everes lecibic dem Dio. Liberos nimirum illos vult à Legam obfervandarum necessitate, fiquis durior occurriffet cifus, quales multi occurrere folent a Legumlapribus non prævifi, & summarum proinde, pro empore, Potestatum arbitrio integritatique permittendi. Vult etiam illos liberos fuisse ab Acculationibus fiqua forte tali necessitate coacti Leges violagent. Hee enim notio ivoge. Illum enim figuificat qui & Logis officio tenetur, & Pana Legis, feam violaverit, obnoxius est. Agnoscunt præterea in inferioribus etiam Angustis, Leges etiam jumores in Pandellis. Sic tamen ut Augustos folos Legibus folutos profiteantur, non item Augustas. Itaque hoc ipfo titulo Augustorum, prinsquam alia Jura novis variifque Senatufconfultis concedi folita adepti effent, hoc tamen fur habebant ut aliorum Jurium munia interim exequerentur, nec Legibus eo nomine ellent obnoxii.

Erant præterea in Imperio Proconsulori Jura ne sammis quidem omnium sugustica apernanda. Jam supra vidimus non modo pro mojori Patestate agnitos à Provinciatum Prasidibus, quacunque proficiscerentur, illos suite Proconsules; verumetiam Responsa

Que foreint in Imperio Proconfularez fummia Tribunitiaque Potestate instructis Principionexpetenda

illis consulentibus dedisse Legum vim habitura, saltem apud Provinciales. Hoc sane magnum sacile agnoscent omnes, ipsoque etiam Consulari superius. Qua etiam Censoriam Potestatem, morumque adeo Magistratum, Imperium Proconsulare ut * modo

te

n.

i,

m

n•

n. et

C.

n-Fe

r

1

id le

15

ŀ

Dio L. LIII. * Supra §. 16.

418 Prelectio XIX. ad Spartiani Hadrianum.

vidimus, amplectebatur, hoc etiam Jus erat Principibus vel Jummis expetendum. Sed nec illud contemnendum erat, quod hoc Jure perpetui ef sent, extra Pomœrium, Proconsuler, nec opus ha berent, pro aliorum Proconsulum more, Proconsula tum deponere aut renovare cum in Pomcerium con cederent, aut viceversa è Pomorrio egrederen tur. Dedit nimirum novum illud de Jure Proconsulari Senatus consultum, quoties extra Pomerin effent, apparatum certe Proconfularem, listores, fo fces, accenfos, fascium ctiam numero Confulari, qui maximus erat. Fuerant enim olim, pro usu Reipublicæ, Proconsules Consulares, Consulatu nimirum functi, qui tamen nondum intra Pamærium redierant, nec fasces adeo, cum quibus in Provincian progressi erant, nondum depoluerant. Non alies utique quam Confulares. Minores autem erant Confulatu exacto, quam ipso Confulatus anno, Proconfules. Minores utique fui faltem ordinis Consulibus. Privati nimirum Proconfules Confulibus privatis, Ca-Sarei Proconsules Consulibus Casareis; & Proconsules etiam Augustei Consulibus fimiliter Augusteis. Sic intelligimus, ut fuerit Confulatu inferior Proconfulatus, in ipsis etiam Augustis, & tamen Confulibus privatis majores fuerint Proconfules Imperatorii. Erat enim illud prorsus necessarium, ut titulus Principibus non indignus, etiam Augustio, ab hoc omnium supremo deduci posset Proconsulatu. Nec fane dedit satellitium illud Proconsulare Potestas etiam Tribunitia fine Proconsulatu. Senothing organistic and hand for men. In the co-

The Paracon camenda acres on the Alebana or sometime

Gur vero Tribunitie potius Petellawhoming, honorem illum acceperint Imperatores, quam iphus Tribunatur, Parici As-aufam iliam affignat Dio, faus verifi-milem, quod Tribunatum iphum nemo Candidaris alius ambire poffet quam ta Plebiatolebeius. Idense pro primaria illius Magistratus institutione. Eo emm gusti sacti Pa consilio institutus est ut Plebens ad de Tribuini persus Parresorum injurias præstaret m Potestaren potius quam. flet Patrasis iplis, in illis Plebeiorum ipium accepe-

XX.
Tribunatum
dedignabantur erant iam Aueufti facti Pavrieii. Proin-

un aditus. Erac quidem sic Plebeierum proprius de Magistratus, sut ne quidem Senatoribus antea ntuerie quam parniffet etiam Plebeite adique ad honores plerosque Senatorios. Et cum Senatoribu, gentium tamen Plebeiarum, patuiset, adhuc umen suffecit, ad Tribunatum Plebis perendum atas Tribunorum, è quibus illi Tribuni oriundi erant, militarium, que minor erat Senatoria. Tandem Senatorum proprium lionorem illum fecit P. Animw Plebiscito, ut testatur y Gellier Atmio. Fuit Atimies Tribimus Plebis anno U. G. 695°. ut è 2 Dione discimus. Inde duples memoratur Augusti, quo minus Tribunatum anno 710 affequeretur impedimentum, quod gente fuiffet Parricio, & .tate necdum Senatoria. Hocita postea moderatus oft & Augustus ut fi deeffent & Senatu Condidati, fatis esset ad Tribunatum ordo etiam Equaftris. Quod anno U. C. 742°. factum eft, tefte Dione. Nuspiam tamen legimus alios suisse Tribunatus Candidatos quam gentium faltem Plebeiarum. Hinc ita-

y Gell. N. Att. XIV. 8. z Dio L. XXXVIII. a Suet. Aug.c. 10. que

que observationem elicimus in Historia Roman utilistimam, quolcunque legimus Plebis Tribuna illorum faltem familiam fuiffe Plebeiam. Valuir fane hæc ratio, uti vidimus, in Augusto qui ga te erat Patricia. Nefas ille, seu, ut loquitur de Dia nore Plebeio conspurcari pateretur. Eo enim Ar gumento pugnantes legimus apud Livium Patrici. os, Sacra omnia & Auspicia Publica penes solos foisse Patricios, violarique adeo Ordinis Sandimon am fi Patricii Plebeiis in codem honoris collegio in miscerentur. Ab Augusto ad Principes etiam jun ores emanavit exemplum ut Tribunitiam Potestate potius quam Tribunatum ipfum, habere cenferen tur. Ratio tamen eadem non erat in illis qu erat in Augusto. Saltem si de corum familia loquinnur privatis. Erat enim è familia Plebeia no fter etiam, quem Tribunum fuisse diximus, Hadrianus. Sed poterant Principes, ed ipfo nomine quod effent Principes, faiffe nobiliffimi. Poterant infi fefe, vel Jure Cenferie, vel Pontificio, cui libuit Ordini, seu Familia, seu etiam Sacris inserere. Et cum Successores Imperii, & heredes, darent non Natales, sed Adoptiones; cum majores Adoptities omnes, quotquot fuerant è quacunque stirpe Imperatoria Principes, agnofcerent juniores, ftirpem imprimis feu Juliam, feu Augusti Octaviam, Patricias ambas; Sic illos fese Patricios fecisse necesse erat. Ita Potestatem potius Tribunitiam, quam Tribonatum ipfum, illos accipere confentaneum erat. Habebant enim in iphs Reip, temporibus exemplum datæ Potestatis, cum rem ipsam dari ægre terrent. Consules Plebeios molestissime tulere Patricii.

9up 13.

laque ut utrisque gratificaretur, tam Patriciis quam Plebeiis, creati Tribuni Militum Consulari Potestates Tribuni nempe Militum, quales esse so-lebant Tribuni Plebis: Consulari tamen Potestate, ne consulatum ipsum polluere viderentur si Plebi illum prostituissent. Consularem tamen Potestatem plenssismam illi habuere Tribuni. Ne ad vim nomini subjectani aliquatenus minuendam mutationem uminis spectasse suspicemur.

Ericautem in re Chronologica utifimum fi rationem numerandi Tribunis Poreficies paulo penitius explienus. Imprimis illud observamus, nocunque demum tempore factum esnicum de Tribunicia Potestate Senatusemltum, id tamen curasse veteres ut à constitutis Imperii seu Quinquenniis, seu decenniis illam numerarent. Prima

Operam dedere Principes ur
cum Augu forum Quinquenniis aut
Decenniiscumcurrerent Caforum Quinquennia. Ita
tub Augufto.

serte Augusti Tribunitia Potestas si Dislature loco succepta fuerit, anno prosecto U.C. 732. inita merit oportet quo Dislaturam à Populo oblatami scribit Dio. Ab anno tamen 731, incipiunt Trimutiarum Potestatum numeri, qui nempe annus à Triumviratu tertio expleto erat quintus. Sequuntur Agrippa Tribunitia Potestates, & ipsæ i anno 736, data pariter atque inde numerari solitæ. xruautem erat annus ille à fine tertii Triumviratus, & ab initio illius, quod in Triumviratus locum successit, Imperii; quintus autem ab illo à quo Tribunitias suas Patestates ipse numeraverat Augustus. Convenit præterea quod anno 741°, primi in Tribunitia Potestate Quinquennii ejus sinem, navi autem Quinquennii initium ponat Dio. Paulo incer-

Liv. L. IV.c.6. f Dio. L. LIV.

tiores erant Potestates Triburitie Tiberii. On scilicet à confilis minus cerus pependerint. pro re nata suggestis. Primum Tribuncia Pote statis Quinquennium accepit, non tau animo, vidimus, illum adoptandi, quam ad reprimenda Caii Lucique serociam. Ferocia illa ctat Luin Ca faris Caio fratri Confulotum petentis nondum ex 1 phebis egresso, qui scritter regain verson nonden induerat, quod anno Urbis Parroniano 748°, contigisse testatur Die. Proximo certe anno 740° Confulatum accepit Augustus hoc iple an mo ut call togam daret, eunique Conful in forum deduceret. Si anno Urbis 753°, exierit illud Quinque mium in Sceessiu Tiberii, ut nos docet s suctomus; Rhadision Secessit enim Tiberius cum jam togam vertem sun fiffet Caius, Lucius etiam maturus effet vers, telle h Velleio. Certe post initium anni 749. quo togan sumsit Caius, & tamen ante initium 772. quo sum sit eam Lucius. Imo initio anni 749. si partem anni vel Septimi attigerit, quem olto annis in exlio fuisse scribit Suetonius. Hoc certe Tiberii Quan quennium in nullum Augusti Quinquennium incidite certum est. Copit deinde aliud Tiberii Quinques nium Tribunitium ab anno U. C. 757°. COSS. Alio Cato & Sentio Saturnino tefte coævo eodem i Velleio. Inde ad ejusdem obitum Tribunitia Potestates erant xxxIII. quæ superiori Quinquennio junctæ efficiunt in universum xxxvIII. quot habent veræ genuinæque Numorum lapidumque Inscriptiones. Recte nimirum illæ, cum anno 790° decesserit. Dedit tamen operam Augustus, cum de hærede illo relinquendo secum constituisset, ut Tiberii etiam Quinquennia cum suis concurrerent Quinquenniis.

C.DECLY

1

t

P

C

g Suet. Tib. c. 11. 7 Vell. II. 99. i Vell. II. 103.

Cefares Princ. Juventut. & Pot. Tribunit. Dicit & Velleius Augustum, post Lucii mortem, Caie albuc vivo Tiberio Tribunttiam Potestatem, quod fecit postea, dare voluisse: Recte nimirum coneniunt illa anno 756°, quo desiit Augusto ipsi terum, coepit autem quartum Imperii decennium, ibunitia autem Potestatis quintum exit Quinunnium. Proximum Tribunitia Potestatis Quinquennium quo anno dederit Augustus, 761°. an 762° nullos habemus, qui nos doceant Annales accuratos. Potius tamen co propendeo ut Quinquennium integrum elabi passus fuerit. Sed elapfo quarto suo Imperii decennio, cum Tiberio Provincias cederet, non jam ut antea in Quinquennium, sed in Decennium; jam sane id effecit, non modo at cum suo decennie concurreret novum illud Tibe-Decennium; fed ut Tribunitia Potestatis nomine Imperium illud haberet quod in Decennium effet habiturus. Sunt enim Dionis verba hoc ipio anno 766°. admodum diserta: 2 to Tibelio this ilsonas thi dynagy ixlu du sig id wxe. Additque (ne de alio aliquo anno hæc intelligi potuisse suspicemur) Druso etiam Tiberii filio Consulatum in tertium annum fuisse decretum, qui Consulatum adiit anno 768°. ab hoc ipso anno revera tertio. Processit tamen, ut antea, ratio numerandi Tribunitias ejus Potestates per tot annos jam recepta atque usur-

Proximus Tribunitiam Potestatem accepit filius Tiberii Drusus. Sed sub COSS. anni 7751. ut è Tactto discimus Auctore. Et secundam ejus legimus in Numis Tribunitiam Potestatem, cum tamen sequentibus COSS. extinctum

fuisse testatur idem Tacitus. Hæc equidem, fa-& Vell. ib.

Time!

Variadeindee-

rant hujus mo-ris exempla a

Tiberio ad Confantinum Ma624 Proletto XIX and Sportion Hadrianum

teor, Posefus Tribunitia cum nullo concurrel Tiberii, seu Quinquenno, seu Decennio. Affinus cra ab Angusti obitu viiu. à Tribunita Patestate in De connium concessa ixus, à Tribunitia Patestate ann 757 non Vu fed 111 2 Tribunitia Potellate ann 748, ne in quidem, sed tentummodo nu. S nullo supputandi calculo in Quinquennium quadra Sed obstitut Germanicus, qui ad autum 772m, su perstes suit, no Drusa Tribunitiam Parestatem su riori Quinquennto concederet ne dare etiam con retur Germanico. Et nimia fortalle videbatur Qui quennii Jequentis expectatio. Rationem præte addit ! Tacitus ex iplis Tiberit ad Senatum liter cur ed potifimum anno Tribunitiam Potestates concefferit Tiberius. Egiffe nunirum Drufum a num ætatis eundem quem egeritoriam ipie Tibrius cum ipium quoque Tribanitia Potestate ornan Augustus. Egit Tiberius, cum primum Tribumus Potestanis Quinquennium acciperer, anno U. C. 748 annum ætatis xxxvim, Natus nimirum Novemb. 160. anni 712 . Illum, itaque annum fi egerit Drufu anno 775° natum necesse est velanno 740° incunte. vel exeunte 730°. Hæogudem accurationa putamus quam quæl superius diximus. Non tamen vint ille ad finem Quinquennii, ut possit intelligi num fuerint Quinquennia ejus cum Patris Tiberis Quin quenniis committenda. Inde transiit exemplum aliquantifper ad Posteros. Proinde Titum filium anno 71% Imperii 2% anno exeunte Tribunina Peteflere infignivit Vefpafienus, Nerva Trajamon post annum Imperii unicum, Elium Cafarem Ho. drianus nofter ante Jansong, anni Are Christiane 136. Imperio scilicer a morte Trajani 19 T. P. xx duing thether ham sould crame aboutdone

2005

n

1

P

ti

08

d

jo

0

P

ni In

A

cen

bu

kor

Cafares Princ. Juventuti & Pot. Tribunit. ut ex Infcriptionibus colligitur, pro illis nimimm fupoutandi rationibus de quibus egimus, Appendice ad Cyprianum. Antoninum ille & filium adop-tavit, & Tribunitia Potestate instructit tempore foraffe legitimo, fi quidem anno 137º. Vicennio fcilicet exeunte, cum Tribunition Antonini Poteffaum xxIv. memorent Inscriptiones. Sic Marco Tribunitiam Potestatem tempore egitimo, post xam nimirum Potestatem Tribunitiam anno Bræ nostræ 147°. qui idem erat Urbis 900°. Ut Urbis pariter ac Imperii rationem in co habere potuerit Antominus. Hujus prima legiu us in Numis Decennalia. Et quidem cum T. P. sa. connexa, quod scilicet T. P. x. expleta suerint, ut videtur, celebrata. Lucium deinde francem ipto Imperii inicio Imperii participem affumfit Marcus, ut eadem proinde possent, si quidem cousque vixisset Lucius, habere Decennalia. Commodom filium Tribunitio Potestate & Augusti dignitate ornavit anno 1750. quo coeperint faltem fuz Monarchia Quindecennalia. Severus Legum morumque observantifimus, hanc disciplinam etiam observavit satis accurate. Majorem filium Caracallam Augustum fecit. & Tribunitia Potestate infruxit, polt primum Imperii fui Quinquenirum, anno viz. Are noftre 198. Inde post alterum in Imperio Decennium, anno Aræ tjusdem 208°. Geta minori filio & Augustea diguitas & Tribunicio pariter Potestas concessa est. lude à Gallieno, fed moribundo, anno Imperi xvo. purpuram Chandio miffam legimus. Diocletianis Maximanum Herculium altero Imperii fui anno Augustum fecit, cum Potestate etiam Tribunitia. Cefares fecit anno 292 nece Quinquennio nec Decennio. Sed Cafarum nullæ erant illis temporibus Potestates Tribunitia. Post Vicennalia Impe-Rr rium

W

ic, III

明は、中国知道を

sc)

uf

rium depoluit, Successoresque ad Augusteam dignitatem provent. Et quidem pro conflituta fe anten (ut ait apud m Laftantium Galerius) Im perii difpositione. Egrellus quidem est Diocletia mus annum Imperit xxm attigitque xxim Sed de positurus Impenium cum Maciniano Herculio, post Vicemain scilicet amborum, roche proinde potuit expectare dum fua etiam Vicennalia expleviffet Maximianus Et propropere adecegit Ge lerius, cum Vicennio Diocletiani ipfius expleto de spositionem ejus urgendam elle censuit. Sic diquaterus in Vicentium inciderit etiam illa Succesceffio. Potuit etiam Diocheimun Vicennalia numerare non ab co tempore que Imperator infe acclamatus est, fed ab co potius quo interfectus est Carinus Et quidem ita boni numerant Auctores qui justum ei tribume Vuennum. Sie in unum eundemque annum incurrerint utriusque Vicenno-Decennalibus conflitutos effe conflat, vel Ficenna libur, vel Tricemalibus. Sed nullasierent Coforum, hoc etiam tempore, Tribunitia Poteftates.

XXIII. Sie illi nimirum evitabant fre-Proconfularis Impe- quentiores, quamipar erat, Qua-Tribunitio Porefia- quennolium Decennaliumer colobrite) Quinquemia nul tarce. Sunt enum mihi, fatcos, la, aut Decennia. Po- inspecta multa Cl. Pagni, qua e teltatis conford tiam in codem Imperio commen-Quinquemia alia! nulla quam Lufrica, tus eft, Quinquennalia arque Desernecannis Imperiirenalia. Quod Preconfulari Impefpondentia. T. Bimitie Peteffetis Quinrio Quinquennalia tribuit & Decenquennia & Decennia cadem quæ Imperii. nalta qua feilicer à Tribunitie Prtestate alied eran & olimproinde postulabat aliorumque annorum Quinquennalia &

POLL XXXVI

C

6

qi

Di

·833

Cafares Princ. Juventates Pot. Tribunit. 627 Decennalia; id fecit nullo fretus, ut opinor, idoneo Veterum ceftimonio. Tantum enim abest ut Quinquennales fuerint, Decennalefoe Proconfularis Imperii Ludi , ut neminem habeamus veterum. fen Numum, sen Inferiptionii autorem, sen Scriptomedum caliquem qui Quinquenniis illud Decennis ve diffinxerie. Trienne erat, quod " Pempeio decrerum legimus, in Bello Piratico, Imperium Proanfulare. Etiam annum Illud paulo antiquius Antonii. Quo itaque Senaufronsulto sen Pebifcito? Quo libera Reipublica, imo vel ferva feu Lege sen exemplo, Quinquemana illa fua, sen Deunnalia comprobabit vir doctiffimus ? Erat fator, Potestas Conforta Principis Quinquennis Et quidem ita ut in Imperii Quinquenta non inciderit. Primum de ea Censoria Potestate SC. an. U. C. 715% memorat Dio in reliquis ejuidem of ficii Quinquenniis paulo perturbation. Sed vel ex illo recte disposito Quinquennie facile colligimus, Cenforie Potestatis Quinquennia Cenfuræ veteris Quinquennits Luftrifque respondisses Id enim, illis præfertim temporibus, obfervavimus, jam ante aliquot Sæcula obtinuisse ut Quinquenna Cenforum quinis Epochæ Varroniana annis responderint, ut etiam postea e ternis Lustris Cenforiis patæ Indictiones. Inde factum ut Imperiis non responderent, quod state essent folvendorum tributorum vices, nec ullis istiusmodi casibus obnoxize. Sed vero elebritate, præterquem Lustricas, que nempe in Luftro condendo intercedebant | nullas habebant Quinquenda illa muneris Cenforit. Nec Quinquenmilia hujus generis collegie observavitque pro

nr Gr

A

00

无印

ċ.

6-

es

m

es

M,

16-

*

151

2

p.

g.

p-

de

8

110

93356

afforumque amioram. Langue nacha &

[&]quot; Dio L. XXXVI.

Temporum notis Vir Temporum peritiffimus. Reliqua ergo funt Imperit Potestatisque Tribuni tie Quinquennia & Decennia. Hæc autem in cofdem annos semper incurrebant. Imperit enim annos per Tribunitias Potestates numerare solebant. Sic enim o Dio verbis difertiffimis: 2 di autis nitaendunois two etwo this dexhis autwo, as is nat et @ au τίω μετά των άει δημαρχέντων λαμδανόντων, προβάνου. Quæ tamen verba non ita intelligenda funt ut intellexisse olim memini celeberrimum Pearsonium Cestriensem. Quafi nimirum quotannis Tribunitiam Potestatem cum Tribunis Plebis renovarint Imperatores. Sic enim ille illorum Principum numos explicabat in quibus plures legimus Tribunitias Potestates quam ipfi annos tenuerint in Imperio. Ut primum annum aliquando fecerit pars anni admodum modica quæ ab eo tempore fluxerit quo Imperium susceperint ipsi Principes usque ad anni tempestatem incundo Tribanatui legitimam. Hoc ille observaverat, pro more suo, admodum acute. Vereor tamen, an fatis vere. Hoc enim fibi proprium habebant præ aliis Tribunatibus Tribunitia Principum Potestates, quod non essent ipfæ pro more Tribunatuum Plebeiorum annua, fed Quinquennes & Decennes. Ita necessitas erat omnino nulla ut quotonnis renovarentur, sed singulis duntaxat Quinquennis & Decennis. Et plena erant Augusti Quinquennia omnia & Decennia, cum tamen de Tribunitia Potestate ne cogitarint qui Di-Etaturam Augusto, non Tribunatum, obrulerunt. Ita nullam habet verifimilitudinem in tempus incundo Tribinatui constitutum incidisse oblatam Augusto Dictaturam. Et vero Imperii annos fuille 2010110

6

6

Phil RIE

mi ti m bu

te

CL

Cafares Princ. Juventut. & Pot. Tribunit. qui fuerint per Tribunitias Potestates numerati, habemus aliunde Argumenta. Illud imprimis quod summi fastigii vocabulum illud appellet P Tacious. Tum deinde quod 4 M. Silanum pro sententia dixise teftetur idem, ut publica privatifue monimentis, ad memoriam temporum, non Consulum nomina prascriberentur sed eorum qui Tribunitiam Potestatem gererent. Vix quidem dubium est quin summa Potestatis nomen fuerit quod Consulatus loco monimentis publicis fuerit inserendum, summi nimirum etiam ipsius in Rep. libera Magistratus. Nec aliter sane aunos Imperii numerabant Graci rei monetariæ Præfechi. Habent enim alii numeros Anuaeximis Exsmes. Hos Coloniarum Romanarum, Graca tamen Lingua, numos fuisse puto. Alii ves legs, sub Genta præsertim Flavia & Norva, similes utique numeros. Hi Afia erant, mi fallor. Illos enim præcipue illa incessit adulatio, Urbem Romanam atque Imperatores, structis in illorum honorem Templu, celebrandi. Alii in simpliciter, adjectis tamen, pro priorum exemplo, numeris. Erant hi fortaffe Grecorum, inb Imperatorum patrocinio, Mumicipiorum, quæ quidem ad Imperium ejus Tribunitie Potestatis Proconsulare spectabant, & ad Tribumitium ejus proinde Patrocinium, cum alioqui Tribunitia Intercessio proprie sic dicta Civium esset Romanorum, pro prima fua institutione, propria, & in Provinciis adeo propria Coloniarum. Hæc certe ratio esse potuit cur Tribunitiarum Potessatum numeris folæ possent numos suos signare Colonia. Alii A. inscripti sunt, nota, ut vulgo interpretantur Eruditi , AuxaCarrar, feu Annorum, cum numeris etiam, ut priores, qui veris Imperii

P Tacit. Ann. 111.c. 56. 9 Tacit. ib.c. 57.

anni plerunque respondent. Illorum illi suisse videntur qui ea voce unnum per hec tempora de signabant. Forte Orientali, que appellabatur, Diocefess, Illorum enin Principum numos his nota infignitos obfervavimus qui his pracipue partibus Imperarint, Odenati præfertim & Vabalathi. Tribunitia autem Potestatu follus mentionem Numi facione Latini, tam minicipionem, quam e tiam Coloniarum. E Grace autem Numi invicem collatis manifestum est eosdem illis Tribunitiarun Potestatum numeros firiffe, & Imperit

XXIV shu Imperio non Moner chie, respondebant Tribunitiarum Potestatum nameri in illis Principibus qui Tribunitiam Po testatem habuerant cum decefferth communem. Cautumq; ne in alios decellorum annos quare currerent Cefarum minorumque Auguforum Quinquennaha & Decementa.

Certe, quod ad has, de quiba agimus, telebritates attinet, veriffimum el Imperii fuiffe feu Dan quennales ille fuissent len Decenne. les : 10 Qui chich Tribunicium Pole Statem feb Deatsoribus acceperant. non a Decessorum marte, sed a Sulsepea TribunitiæPoteffatis tem poic Quinquennes illas Detennefal quintos decinosmem delebritates numerabant. Sic mo do vidinius numeralle Tiberium, non 45 Augusti morte, sed ab anno Augusti pendimo, quo Tribe bunitiam Pereffatem acceperat cum Maguelo Tibertin, in Debenhium THE primus Grat qui Tribuniciam Potestatem fub decesore acceptam cum Imperio contimuavita que promide ad Poferos exemplum manasse verifimillimmin est. Be minen addit Dim Coffins : 4 piv the managers descemed things of Quis dorumque Decennalium? quin vident en hoc exemplo oriundas celebritates non alio utique exemplo prima Petellas

Cofares Princ. Inventnt. & Pot. Tribunit. fuiffe celebrandas? quin denique videat x2. Patehate Tribunitia, non autem xo Monarchia anno, fi in aliam incidiffet Potellatem Tribunitiam Ludos fuiffe illos Decennales? Erat enun fane, numerasurque à Tatité is idem annus Tiberii xxu. duntaxat, di ab August morte initium eins fuillet arcessendum. Pacile inde intelligious un locum rotionum de presterito Decennia reddendarum, in locum movi, de futuro Decennio Senatufconfulti, illos successific Ludor decennales. Inde & illud quoque fequitur, non altorum utique fuifie annorum quam corum quibus reddendæ fnerant ranio Senatufentaleum. Bines qui unquam (pro Cl. Pagii mente) diversorumque annorum, Decennales observavit ne quidem unioum habenrus illistemporibus exemplum. Vinquio etiam fequentibus. Factor etiam fateor Cafores annis Augustorum aliis quam Quintin Decimifor. Quinquepinalid untem lefarum au Decembilia in alios Augustorum aunos quam quintos decimojos incidentis nemo oto opinor, a bonne fidei monumentis obfervabit. Wix alia fortalle de causa primum Imperium in Quinquemium dinatarat fundit Augustus quim ut lingenum universion justis constaret Decemiii. Nec enim aliter in Decenno distribui potnit misi trihus Triumviratuum Quinqueuniis novum accederet Quinqueinium. Rostea Senatufconfulta omnia erant de Imperie renovando in Pecennium. li fibi velimus conftare Dienem. Sie etiam cautum ut Cefarum euam Pribunitia Potestates Quinquennes effent cum justis Angustorum Detenniis non quadrarent, aut cum de alio potius lis effet Imperii barede. Agrippa prima Potestas Tribunitia Quinquennis cum Decenni Augusti Tribunitia Potestate concurrebat, Rr4 anno

(R

e.

r,

ue

o-

m

al

fe

in

ti

H

it a

te

c

te

d

f

n

anno nimirum U. C. 736 decreta. Sed Marcellum potius adhuc cogitabat Augustus Imperii beredem quam Agrippam. Secundam autem Tribunitiam Potestatem quinquennem non exployit Agrippa, ut cum alio concurrere posset Augusti Decennio. Nec erat admodum ablimite primum Tiberii in Tribunitia Rotestate Quinquennium anno 748. con-cessum, jam absoluto superiori Augusti per annos aliquot Decennio. Et Auciam jam Caiumque bere des defignaverat Augustus, non Tiherium. Postes illis sublatis; cum nullum jam haberen Tiberiu amulum, decennem deinde Tribunitian Parestatem el concessam testatue Die. Accepit, or vidimus, Tra bunitiam Pote fatem illam anno U. C. 757 . Exit Decennium ejus anno 266. Onis hic non videat annum Decennii unum, antequam concederetur fuiffe numeratum, unoque adeo anno cities quam oportuit illud iplum exiiffe decembrum? Non alia proculdubio fine quam ut concurreret cum ipfius Augusti decennio. Facessant itaque celebritates il-læ Cafarum minorumque August aum quinquenne decennesque in alios supremi Augusti annos quam quintos decimo que incurrentes. Faceffant denique tot etiam in Supreme Augusto titulorum Quinquen nalia & Decennalia gratis à Viro alioqui doctiffimo conficts. The same of the same of the same

A tempore collati Imperii, non autem SC de Potestate Tribunitia alique sum mi honoris truti surpri arros surprimenti alique sum fupra vidimus, etiam in supremis Augustis rarum suisse praeterque morem si quis cum Imperio eodem die Tribunitian Potestatem suisse cum Imperio eodem die Tribunitian Potestatem suisse consecutus. Et tamen Tribunitiae Potestatis alios

alios ab Imperio Natales celebratos nufniam obfervavimus. Nec fane alios Principum Natales in bonz fidei monumentis legimus, quam geniting, quam Adoptionis, quam Imperiod Non alios memorant Historia, non alios coava Kalendaria, Honores Commodi omnes, quo dibadecreso fuerint, recensurat vetus Commodi Kalendarium, quo nofer usus est illius vitæ Scriptor. Tribunitie Potestatis diem habet nullum, cum tamen illam acceperit fub Patre Commodus, & alia babeat idem illid Kalendarium Tribunitia Potestate satentiara. Ratio illa erat, ut existino, quod Tribunitia Potellatis annos non à Senatus consulti die quo decreta eft, fed ab alio potius alique Natali honoris alteins celebrari folito Vereres numerarint Inde itaque novas Tribunitias Peteffates arcellebant; inde Quinquennia Tribunitia Potestatis & Decennia. Brant fimiliter & alia Summa Potoffatis vocabuh alio quam quo qui que la Imperium racceperat die, & aliis etiam Senamiconfultis concedi folita, que tamen ipla non aliunde Veteres quam ab Imperio iplius origine repetchantile Augusti nomen anno U. C. 727. Augusto ipsidecrevity Planco reference Senatus Annos camen Augusterum ab an-10 U. C. 726 deduciv Cenformus Ab Alo nimirum anno quo tertio Triumviratu excessit coepit autem primum nove Pateffatis Quinquemium. Brat praterea, agnosciturque à Dime in fammi Imperii titulis Pater Patrie moune tamen ferius nunc citius, sut ipfi placuit Augusto, aut Senatui, decretus Nec tamen propterea Epocha nova initium dedit ferine villady de Patre Patrie Senatusconsultum. Nomen præterea Imperatoris qua dem die Tribianitam Potelkaten für

11-

be

f Vit. Commed 6. 12.

fummum fastigium denotabat, anno 725°. Augus to decretum testatur Dio, non illud multo antiquius quo Julii hæredes erant è SCo. appellandi. Ne quidem illud aliquanto antiquius à rebis gestis, exercitu, non Senatu deferente, aliquotia repetitum. Celfius illud erat Imperatoris elogium quod hujus anni SCo. delatum eft; vo xear G de notabat, inquit Dio. Nec fere aliud vocabulum habemus novæ illius, quæ in Triumviratus locum successit, affinius. Nec ab eo tamen anno alle incipit Augusti infignis Epocha, nondum videli cet expleto tertio Triumviratus Quinquennio. sequenti antem anno certum est Imperii illius Quinquennia omnia coepisse & Decennia, Sicilli nimirum accurate cavebant ne ullam in fuppu tationibus confusionem parerent unius ejusden que Potestatis, diversorumque etiam temporum, titulia. The service of the service

XXVI. gufti. XIX.

Itaque à Notali aliquo Imperil no Et quidem ab væ Tribunithe Potesbatis initium eral, li Is Aurofto pro illorum temporum more repediesmensis Au- tendum .. Is autent quis fuerit, in te Chronologica, un fciatur, utiliffimum of

Augusto ipli Tribunitia Potestas data est anno 11 Et tamen Tribunitias eins Poteffeter in univertien XXXVII. & "Tooitm agnoscit, & coxva Numerim Inscriptiones. Obite Aug. xix anni 467, Inde conftat ante Aug. KIX. coepide initium Poteflati Tribanitie. Non potuit hoe initium respondent fini Triumviratus. In Baftie Capitalinie incipiunt Triumviri a V. Kal. Dec. deposituri ad prid Kal. Jan. Sextas. Ita Decembr. HXXI, appi 726, exierit tertius Triumvirgtus. Tribunitias Augusti Poteft

b

bi

d

Mu-

ntian-

bus

ties

un de.

um

om

il,

e

it

flates à Senatus confulti, ut putabat, die numerabat Onuphrius, eumque diem V. Kal. Jul. fuisse arbitratus est. Cur vero illud cum Scriptorem, qui extat, neminem habeamus qui diem ipsum defignaverit > Nempe eundem credidit Augusto Tri-Minitia Poteftatis faiffe Natalem qui fuerat Tiberia. Tiberii autem diem illum fuiffe collegit & Velleis. Sed Adoptionis diem, non Potestutis Tribunitia, dedit Velleius. Nec eundem utriusque fuisse veri-Smile eft. Duta eft in Senatu Potestas Tribunitia, & in Senatu bonorem illum dicit Tiberium recufafte Velleiure Adoptio vel apud Pontifices, vel in Comilis Imperis, fieri folebat, uti diximus. Imo Tribinitiam Potestatem ante Adoptionem fuiffe innuit Velleius. Quamdiuillam præcesserit, illud aperte non dicit. Hoc tamen certum, post Lucii & Caii obitum, Tribunitia Potestate infignitum, ipfo agnoscente Velleio. Mortuus est Caius post mensem Luci morte aviii telle "Suctonio. Et Luin memoriam xII. Kal. Sopt. observandam decreverunt Auctores Cenotaphii Pifant, & Augusti T. P. XXV. He hots defiguant annum U. C. 757. Ita wirth menfis in Februarium inciderit anni 757. Et widem xiir. Kal. Martii, nuncium acceperant Pifani, Augusti Trib. P. XXVI. Bugo post watt. Kal. Mart, defiera Augusti Poessa Tributicio, experit antem illa Tiberii. Preterca Augustum P. M. appellar Inferiptio T. P. X. dedicata. Mortuo autem Lepido honorem illum accepie Augustus, qui ulfi " morene admin non folebat. Beceffir Lepidus anno U. C. 741. ne e Diene conftat. Pentifex autem Maximus creatus ell Augustus Mart. 111. fi veteri Kalendario fides; Mare, autem vi. fi fides

z Vell Paterc. L. II. c. 103. y Suet. Aug. c. 65. z Plin. L. IV. Ep. 8. Senec de Clem. I. 10. Appian. in caufa Lepidi. Bell. Civ.

Ovidio. Nondum itaque Tribunitiam Potestaten xam, absolverat. Hinc tamen nihil obstat, fateor quo minus ab eo, quem designavit Onuphrius, du coeperint Augusti Tribunitia Potestates. Argumentum tamen unde id collegerat Onuphrius, ut non procedat, oftendimus. Certiora puto è Tacit disci posse. Eundem ille Augusto diem accepi quondam Imperii principem, & vita supremum pronunciat. Sic dies Imperii Natalis idem fuerit qui mortis Augusti xixus. Idem & Tiberium collegam In. perit consortemque Tribunitie Potestatis fuisse teffa. tur. Quis inde non intelligat Tribunitiam Pote-Statem inde illum arcessere unde & Imperium? Idem præterea Augustum dicit, posito Triumon nomine, ad tuendam plebem Tribunitio Jure fuille contentum. Ergo in locum Triumviratus successi Tribunitia Potestas. Atqui primum absolverat Augustus in Imperio Quinquennnium, cum numeran inciperent ejuldem Tribunitia Potestates. Non afiter itaque in Treamviratus locum fuccedere poterant Tribunitia Potestates quam que exdem erant cum Imperio proprie fic dicto, eundemque adeo Natalem haberent pro supputationis exordio. In faltem intelligendus erit Tacitus. Erat quidem Augustus Proprator etiam ante Triumviratum, & in Propratura Imperium accepit. Sic enim d Cicero: Demus Imperium Cafari, fine quo res militaris administrari, teneri exercitus, bellum geri, non potest. Sit Propratore eo Jure quo qui optimo. Jus nempe gladii in cives milites lemper crat conjunctum cum Imperio. Sed Imperium illud in Aug. XIX. incidere non potuit. Exercitum fateor anno confcriplit etatis xix. Auctoribus . Vellero, f Tacito, & Marmc

an

CQ

lei

co

fin

20

(2)

lo

&

A

n

fi

a Tacit. Ann. I. 9. b Tacit. Ann. I. 3. c Tacit. ib.c. 2. d Cicer. Philipp. e Vell. L. II.c. 61. f Tacit. Ann. XIII.

Cafares Princ. Juventut. & Pot. Tribunit. 673 more etiam Ancyrano. Itaque ante Sept. xxIIIm. anni 710. Sed anno illo ætatis exeunte. Bellum enim ipsum gessit cum Hirtio & Pansa anni 711. coss. ætatis anno xxº. eodem etiam teste Velleio. Et Propraturam accepit cum iisdem illis coss. duntaxat designatis. Anni nimirum 7101. Tribus certe mensibus Bellum illud Mutinense profligatum esse docet & Suetonius, Sub Consulatu tamen Hirtii & Pansa capto jam, non aucon duntaxat designato, multo minus de primi Confulatus Imperio intelligi possunt verba Taciti, de quo tamen, similia Auctoris sui, quicunque demum is fuerit, verba videtur intellexisse h Dio. dum eodem die extinctum credit quo primum Confulatum inierat. Sed primi Confulatus initi diem longe alium conservavit coævus Augusto i Velleius, & quidem notis temporis certifimis infignitum. Ait enim Consulatum illum iniise pridie quam XX annos expleret X. Kal. Octobres. Recte nimirum ille, cum IX. Kal. Odiobr. natum Augustum fit etiam aliunde certiffimum. Nec vero est quod miremur die alio Magistratum Triumviratus loco suffectum Augustum iniisse quam quo desierit ipse Triumviratus. Primum certe Triumviratum, quanquam & ipsum quinquennem, non tamen eodem die quo suscepit depositurus erat, V. nimirum Kal. Decembres, led ad prid. Kal. Januaries fextes. Hic fane Quinquennem Magistratum diebus tamen aliquot gessit Quinquennio productiorem. Potniteodem exemplo Triumviratus alios dues quinquennes non tamen justis egisse Quinquennits Et quidem ut hic fecit, ex iplo Trumviratus decreti Sena-

eor

die

en-

on phi o luna te-

12

Ħ

n

ont

ta min

it

r.

e

tusconsulto. Et tamen sæpe apud Livium habemus

Sucton. Aug. c. 10. b Dio L. LVI. i Vell L. II. c. 65.

exempla eorum qui novis etiam Senatus consulti tempus ineundo Magistratui legitimum anteverte-rint. Potuit autem anno 726, Triumviratum paul lo citius abdicare ut Ada Triumviratus odiofiffin abrogaret. Id unum fortaffe difficile videbitur quod Tribunitiam ejus Potestatem xxxvIIm. habenmus in Tacito. Nec in illo duntaxat verum etiam in aliis, que hodieque extant, Augusti Inferiprie. nibus. Sed fatis erat ad Trib. Pot. XXXVII xxxvILus. Potestatis Tribunitiæ Natalis. Ita alla *observavimus in Elio Hadriani Cæsare. Confe latus Ini Iri. ipsis periit Kalendis Januariis. tamen 21. ejus Consulatus multæ ejus meminerum Inscriptiones. Ita scilicet memoriis defunctionan favebant ut levissimas, fi præfertim justa effen, captarent honorum occasiones. Et quidem multæ morte eorum recentiores erant iftiusmodi tam numorum, quam etiam marmorum Inscriptiones, Erant etiam in longinquis Provinciis alia quas nondum attigerat mortis nuncius. Utravis caula fatis justa esse poterat multis Tribunitiæ Potestatis vel per unicum diem auche monumentis. Prefertim accedente tam diferto (quod alio referri non potest) Taciti testimonio.

XXVII. A capti Imperii Nali Triburitias fuas Porestares nu merabant à le orti non à decefforibus adoptati, Princi-

Et quidem primum illud Augusti exemplum pro norma fuiffe puro fecutis deinde omnibus, qualis nimirum iple fuerat Augustus, fummis Augustis. Illis scilicet qui communes nullos gefferant cum decefforibus hone res, ipli à le orti, neo Imperii le redes defiguati. His Tribunitias Poli

States auxit non dies ille quo Tribunitiam Porefit

hi

•

ı

Proleg ad App. Cypt. S. 47.

Colores Princ. Juventut. & Pot. Tribunit. tem acceperant, sed quo Imperium. His Quinquenmo claudebat inchoabatque & Decennia, idem ille Imperii Natalis, & Festa adeo Decennalia. Caius equidem Caligula a Tiberio vivo adoptatus eft. Sic tamen fero ut Numos ejus nullos Inscriptionesve habeamus sub Tiberio. Ita Tribunitia ejus Potestates in Inscriptionibus aut cum Augusti titulo, aut Pontificis Maximi, aut Confulis conjuncte funt (quos omnes honores non antea accepit quam mortuus effet Tiberius) ab Imperii proinde Natali numerandæ. Sic etiam Vespasianus Kal. Julio ab exercim Reypti Imperator dictus est, quem etiam celebravit & Imperii Natalem. Rome Senatus, post mortem Vitellii, exeunte Decembri, annoque adeo Ara Christiana 69º . | Cunto Principibus Colita, Vefufiano decrevit. In illis proculdubio Tribunitiam Potestatem. Et tamen numum habet Mediobarbus ita inscriptum: CÆS. IMP. VESP. PON. TR. POT. CENS. Hæc certe Tribunitia Potestas superstite adhuc Vitellio suisse videtur, cum adhuc Pontifex effet duntaxat Vespasianus. Pontificatum sempe Maximum gerente Vitellio. Nec fane scio alione referendum fit and Albini Tribunitias Patestates ad minimum duas agnoscant ejusdem Numi. Et quidem numi iidem qui eundem agnofunt eriam Pontificem Maximum. Non potuit Severo aminis effe cum Pontificatum Maximum vendicaret qui nisi unius esse non porvit, & summi fuerat, dagufti, ^m Dime tefte, femper proprius. Rundem enim *Pontificatum* fibi vendicant cozvi aum etiam Severi, Rome tamen, post arreptum Imperium, nunguam fuit Albinut, Senatum quidem habuit propitium. Sed Senatusconsultum de

iltin

te-

auina tur

ea-

am

tro-

ibi.

E

ol-

im E-

in-

ifa

4

.

rri Ai

ê

i.

ししまし

k Suet. Vefp. c. 6. Tacit. Hift. II. c. 79. 1 Tacit Hift. IV. c. 3. m Dio L. LIII.

640

Tribunitia Poteftate multum habere potait propter metum Severi Scripfit quident ad Albinian fib Cafaris nomine Severas. Remni collegim illan in Confalate admifit. Etian bereden cum haben voluit. Sed Telbuntiam Poreflater, que Senatufconfulto danda erat, miliam non legimus. Ne qui dem ad Senarum de en Relationem Sed nec ul. lum de Alband konore Senatufeonfultum. . Cafarem quidem Albinam falutat in literis Severus Sed Ca-Cafaris accopium aprofesser pours quam novum daret AEt tanten Cofarent, heredem feiliest Impeni, facere ipic perdit Augustus, Tribunitiam Pereflaten date non posuit fine Senarafconfulto. Poreffaten nimirum Provinciarum Senatus Populique Roman, folus dare potuit cujus Provincia erant, Sonais. Et tamen alios præterea legimus qui cum ipfi cum S. natu Ramano, ne quidem cum Roma ipla commerci um haberent mulum, Tribimitio camen Potestate infignitos, Pofiumum felitee & Tetrivam. Pianini legimus non Tribunitias modo Poleftater, ledelafalatus, fed Pontificatus etiam Martio pereis non posmant Tyranni Galle, nec College Pontifeam suffragus ambire qui ipsi Rama non agnoscepamenturi met Sinatus suffragus Senatus hostes Populares Roman. Sed
cum honores isi Imperio annexi offens inche si
cum existumo si Fistad illes habens le rederenta
qui jam inches esse merenne neut siere etiam
usu abstinerer cum pessinnia ente sifragus min qui jain actua de la composition del composition de la composition de la composition de la composition de la composition de la composition de la composition de la composition de la composition de la composition de la composition de la composition de la composition de la composition de la composition de la composition fed ab Imperii Notali. Nell fortale in Provinciis Cit

fuos

legia

men

men

Et :

poll

Garr

cum

fa I

tem

crun

itad

ort

lor

qui

dit

den

vat

Im Au

Cir.

fo

124

fli at fuos habuerint Tyranas Sanatus, fun Pontificum collegia, fuam etiam Pleben qua Plebes Romane nomen, & officia suppleverit. Sed Roma nomen, ante CP in alia Civitate moriuam legimus. Et vetabant Religiones recepta ne facile moveri possent locorum auspicia. Habet in hanc sententam luculentissimam Camilli Orationem Livius cum Veios cognarem Romani. Et hat ipsa causa Pompeianis obstabat que minus etiam ipsi fiblicos crearent Thestatorica, cum Senatorum partiem majorem apud se haberent, & Journ etiam factum auspicies capiendin designaverant. Ab hoc itaque Imperis Natoli Tribanic as san Potestates & Quanquennia sua & Docesna sustanti, à se tamen orti. Augusti numerabant.

Alia crat ratio Gefarum illorum, leu etiam Augustorum, qui Imperium à deseffere traditum acceperant. We beredem faum defignaret nec privatum duntaxat, verumetiam Imperii publicum, hoc fummi Auguste Jus fuit, ut oftendimus, etiam fine ullo Senatufconfulto. Cefarum enim nomen Augustorum filis erat hæreditarium: Auruftus tamen Senatuf confaite appellatus est iple Octavianus quo ctiam exemplo posteros Auguflus appellatos fuiffe verifimillimum eft. Scio tamen exercitus ut Imperatoris, ita & Augufli nomen Principibus à se creatis deferre folitos. Senatus ta-

XXVIII Cum adoptatis Cafaribys decemerentur Trib Poteffates, vivo quidem fuma. Augusto ab Augusti. Natali processiste videntus Cusanum illoram & Tribunitie Porefatet & Quinquennia mortuo autem, ab Adepviones fuze Natali, cum iph effent Angusti.Cum Augasterum faltem Minorum propria effent Trib. Potefates; ninc tis Natalised Augustea procefferunt. Sub Con-Rantino Decenvalibus facti Communes proinde videntur cum Augusto habuiffe Netales. Infihis nativis à Parentum Natalibus numerates Pot. Tribunitie.

[.] Liv. L. V.c. 51.

men hoc Jus fuille agnoverunt in causa Tacin Principen au August nomen detularit yix, puro and reteles desimile in the same who cand it mores faile frequentifunium ut augultos Lump Auguste vel atth appellaring vel honorem allum ab alies delatum feltem confirmarine daltem la illud confirmandi fibi vendicarintuli sis haykang num Augustum tam A Patis quaminak existing de ctum nolvit tamen agnolegre Galerius; nec full anum ala Engress Augustum appellation limiliter WHILL ASSOCIATION CONFIDENTIAL THE SERVE SENATION HRPOHIL Vitellan CHM P edido in Urben tremile, o cabulum Augusts different. Calaru non reciperet. Ha elle inde colligiums intrinuone ritulium er fuille decretums non ab equi ani Imperatorem, illum ferstation feet a Senation Sending his tem tera diffinguenda funt. Riske aliud que fafatibu mo Imperante in sundem dreut in from Nata lem concurrering Tribunities purulque Potefatto & Quinquennia adeo utribique & Decennia, Mortus deinde Augulto cum luccellifes in pulls lecum Cafar, jam pulle erant diperioris hugult Quan quennalia, aut Decennalia, Ita factum, ma fine de inde Adaptionis Nataliprocederent deinde Trime nitia etuschen Potestates, & Quinquennales atque Decennalia. Ita coeperint Tibera Tribunitia Pate States, & Quinquennia ejus & Decennia vildem en-

Pracit, Hill. 11.62. Proces . 20.11. Hill Tacit, Hill

ni

P

4 11 2

e

D

C

1

H

e ri al fa

Ca

t

d

N

n

V

Cafares Princ. Juventuc. & Por. Tribunit. 643 mi & codem August Notice Aug the toto coepille provavimus Natures Tradinitia Polestates, pe poft Adaptionem "Adopt and Pet Therris aimo W.E. 437991h Syvila Beggand Sheet Typothis tiam Putellaren acceptate an Decemben. Decenab codem Augusti Matalt Aug. xix. Net ab co etiam anno led a Supertetialy so. duo de eddem Determite destetum accepeat ipie Magagias. Post militem Adouti ab annis Milem Antilites nulmera-m ejus Desimatia. Set a Natati forte suo Maptionis Nill force mars Anguille in August Natuum incurrens, & Tiberi ades Monarchin ab esdem coepes occasio esse potperit ut idem Narah per tot annos obfervatus etiaminum perfeveraverit. Cum vero minorum Augustorum proprie effent Tribanitie Poreftates, jam Cafaram nolla erant folennia Quinquenualia aut Decennatia, Sed ab eo deinin tempore deperdit quo non fre facti funt, a can primitir soulle Decembra concorrebant, ab hidem proinde, ut videtur, etiam Nacilibus numeranda. Rediere Tub Conflantino Cefarum Dunquennatia. Sed cam Detennatibus Ca-fares fills omines fecerit. & Quinquennatis cordin ominis cum fuis Decennations concurrerint oportet, & Natate cum Tilb it idem Natati and Tide licet de antiquioribus etiam conjecturain facere, illes etiam curam adhibuisse ne plure essent quam vices quafdant auf periodos reditura, feu Quinquennalia fila fulfient, feu Decennalia. Com vero fili Naturales effent, tunc locum nullum habere potuit Natalis Adoptionis; folusque adeo locum

citi.

¥ο,

沙州

The

が出土

布學格樂也

明然野的

在品品作品

Sfa

habuit Natalis Imperii. Processerunt tamen etiant

in

in illis, ni fallor, Quinquenna & Decembra ab illing Imperit Natali quod faper ligibus etiaminum Paren tibus fulceperant, non autem à Natal Successions 8 Monaripie. Imperium autem mine accipen censebintur, cum, regante Patre, acciperent Po-testatem Tradimenam. Sed Parentibus illos filosos verifimiliforum eft communer fuille Namier, etiam cum Dunguennalio communia non ellent, net Decennation Sed horum omnium memoriam observance elle factor, cum nec Quanque manum ulla fit ante Pium mentio aut Decennnalium Seramenulla foering ab his Natalibus numerate arbitron qui foli crant in corum temporum Kalendarus Hiflorisque celebres. Comtura enion Nacales non vi periorina exercia. Alioqui illos celebranos facile agnotos. Nec fane dien condite Testamenti, qui tamen vere Natalis eras Adoptiones; fed diem po tius accepti de Tellamento nunce, ann uno codemque die a Setoumes Antiochean wenue non potuit, pro Natala Adoptionis ocicerati, nofter pullit Hadrianus. Sic illi nimiram Natales inos Et quiden, ut ad Hadrenton redea-Inde Tribine mus, fair tandem facile intelligimus fates ab ad quid sucrit per Adoptionen confecuoptionic Matatus. Inde erat plane Augusti; a non
li pumenautos.
Is a jane tantummodo, non iculicet in
tiam Hadria.
Cemitis Curious apud Pontificel, ied in Comities Imperii qua Imperatore femper aderant, adoptatus. Inde bares Imperit, non ichicet in gentem Ulpiam admiffus, fed in familiam potes Imperatoriam. Inde Cafar, cum effet cognomen illud à primo usque Casare Julio, ut vidimus, familiæ Imperatoriæ bæreditarium, & quidem ex Se-

natu[-

nat

Cun

pri

ide illa

Con

Te

qu

que

mi

DU

8

foi

cif

Th

fu

The mit

CH

84

也也是

10

D

us n. nu TI

m c

Ó

natusconsulte. Etiam imperator, qua sculicet non summum Imperium, sed funtore tamen pressimum. & privatorum simperius Augustius vos illa denotabat, alque ex codem illo Senatusconsulte. Et quidem illa contrate solutione si qui de potast Pater Augustus. Tribinitram Posestatem dare non possus fine Senotusconsulto. Non potait Testamento, ne quidem in
Comities Imperii. Atqui Rome non adquit, cum
Testamentan conderet. Trajanus, ut ad Senatum
referre posses de Posestate Fladrian Tribuntto. Ne quidem treras ad Senatum mittere potent quibus Senatus consultam impetraret in extreme am mortisque confinio Trajams. Et tamen alibi offendimus ab anno Trajam penultimo, Adoptionisque, quem dixit nofter, die, Tribunities suas Peterates numerasse Hadrianum, atque inde Desennalia sua & Vicennalia, siqua tamen unquam relebraverit, susse numeranda. Nec sane id absurde nos seciffe que modo diximus, ni fallimine evincunt, Tribunteins Potessates non a Senates consulte, quo sont concesse, die aut anno, sed ab co potius, quo sur ad cas consecuti essent numeratas ostendimis Mid autem ab Adoptione demum confechins est Imperio bares ubi atatem attigister Iribinitiam & Imperio maturam. Spectapat enun certe ad bareditatem Imperio Successionenque base saltem Potestas Iribinitia. M. sanc Agrippam focium
illus Potestas Iribinitia. M. sanc Agrippam focium
illus Potestas in June defuncto, Tiberium Nerman delegit Appillus, ne Successor in incerto form, inquit
Tavicus. Et quidem hoc collates Iribinitia Potestasis argumento, & annue doso, in postes Tra-Jones, de étiam dynificavit Augustus dengnatum

Prolegom ad Append Cypr. S. 43, &c. r Tacit. Ann. 111. 56.

à se Imperil Successorens mon Marcellum un odede batur, fed poelis Applymen Tenquendirulasphe Adoptionem confliction ratio deinde hallmeracon non in illa Phireditatio Judi indicerenti que vive Patre haredi coveniebent dum primunium misos has reditati legitimos artigiffed sto Nontenati derte mi nova aliqua haredis in Patron mala officia office rent, qualla crant in Domiciano strictimus com dem Tribunitia Poteffate infigrates Aprippam & The berium nomallis ante Maspolenem mais. I Sel propter andles ati jam observavimusog wikom Patre probatos feu deri illi lifet Mappieti fuiffeili fi tamen file fuillent publici a familla Impolanoria vix observavinus gar ultra weatem Tribunium illam Potefatem expectarint vet pravimami fultem. Senatufcensulti rogandi commodam ostano nem. Proximing Tiberin Coffee qui wenterfudrit Tribunitio, erat Titasti Islancent aliquancifpere. rat Princeps Ardenbutts. Dump Schlively effeto bries nario minor, & Bellam Judican quod in mambas erat absolveret, suspicionemque affettatt in perin qua laboravit initierito, purgaiet on Reverluspoli ea primo quoque tempore Tribunitian Perefiati ornatus eft. Quod tamen unte veduum commo de fierr non potuit, potuit autem fatts commonde ad reditum ufque differit Drufus ceres middolf lius cum Tribunitia Potoffare infignireter Texpeditiorem fuille destatur Theines, en sansor honor accepte adifet Urbis Dees, ingrederest Sentenil au spicia salvem genetile apud folum inerpolien I Hacount non fecifiet, fullerall acculatus eft atque ar or minin, nullum videlicet Bellam in manibus chabens quod posser obtendere quo minus timeeret aulide

int

bria

hea

Con

tin

tal

en

qui

fte

for

bu

ti

m

fti

qŧ

21

Ti

fe

Cafares Princ. Juventuth & Port Tribunic, intelligion us all Sanaufanfultum de Tribunitia Poufface wildem fuite candidati Principis in Tirbo prefentionilla Proximus, las peni hares atate Triminimandoptacus of iplat ramus dequoita "Plinius : Simula flicis of finith Galas, mor Imperator, & Conformition the Charles is amuse parity of the im factures que promine Ravers perus tantum in alterum filente cuntulità linia lane Adoptionem comitabatur Teibunitie Petaftasan Nec malum tamen min Impario motuebarur à sangefus uno codemque tempone tou honoribus, Et quidem hoc pouffimum proximi decessoris exemplo adoptatus nofler videtus Hadrianes Tribunitia etiam gtate ut fuerat uple Trajanus. Ande factum ut eundem habuerit Adoptionis Natalem & Tribunitia ctiam Po-

Retransian vero attenuent roma vero attenuente von illas reeremplum modo dedimis in Tribuni programme tis Poseffestibus Tiberii (Hadriano Ve- rais Hadriaro, i conjecture locus, cante potidimum dua efferpoterant. Prior ab exemplo Trajoniquiab anno, qui Narva obitum præcesserat, Tribunitias fuas Poteflates deduxeratup Et lane nefcio quod fimilis cum Trajano fortunz omen in Imperio captare potuerio Princeps alioqui fuperfitios timus, si similia Imperii haberet auspicia, & cum Trojane apfor communia, Pofterior exinde quod nova familia Imperium a genus Flavia fine arceffendum duxerit. ... Et quidem ita ut Decennia Tribunitia Potestatio in Ladis edendis observanda familie patius effent. quam fingulorum Familia hominum Sicenim ab anno Æræ nostræ xcvio. quo periit Domitianus, justa sunt Decennia ad annum

u Plin. Paneg. c. 8.

1

nor

ino

ferr

cos:

80

gal

201

110

131

IUI

×555

111

2

n

1

1

1

m

- 19

2

eiusdem Æræ oxy 1um. unde Tribunitias suas Potella tes numeraffe diximus Hadrianum. Fueritone for taffe nova illa fupputandi ratio in antecedente causa cur Triumphum Trajano debitum Senatu obtulerit Hadriano, Quali nimirum eius aufp ciis rem gestam credidisser, cujus Tribunitia Pe testate prima finis Bello fuiffet impositus. Hoc enim apud veterem etiam Remp. in more fuit ut is tantum de Bello profligato triumphate qui Bello finem imposuisset, non autem is qui maximas ex co vidorias reportaverat. Eamque causam majori Africano fuisse constat cur Pacem fecerit cum Carthagimenfibus, nec Urben ipsam, ut decreverat, exciderit, quod à COSS metueret ne Africam Provinciam fortirentur & meriti se triumphi victoriaque gloria spoliarent. Sed quæcunque demum illæ fuerint rationes, non tamen din illud videtur placuiffe confilium. Incertos enim Hadrioni annos fecit tam varia numerandi ratio à quo fuillent arcessendi supputationis exordio. Inde tam rari occurrent in Inscriptionibus Hadriani Tribuniti arum Potestatum numeri. Aliter deinde Piu sub quo & illud commode evenit, ut primum ejus desennium in Orbis annum incurreret nongente smum, pro ea, qua tunc recepta eft, An Varroniana, Fecit illa fortalle ratio ut Detenvalia inde celebrarit, utque à Tribunitia potius Peteftate, quam Monarchio, ortum deinde Decennatium duxerit on last creation of outlined

XXXI. Sed fatis, Academici, conjectura-Conclusio. rum. Et fortasse plusquam satis. Decreveram & alia, hoe in loco, de honoribus Principum Casareis; tum deinde & alia, cum de Successione Hadriani acturus essem, de honoribus

Cafares Princ. Juventut. & Pot. Tribunit. 649 noribus etiam Augustein, westris profecto studiis in Historion faltem Augusta su unilifficia. Utque sempero feci hactenus lad mins maptata Ehronologi-Sedralia jam studia la nobis excolenda funt, & veftram matientiam im hactenus fatis fatigestam credidisser, cuius Tribusumiya oruna fair Bello fuisset unpolitus. Hoc cars and veterem etiam Remp, in more for entum de Lello profligato triumphane de but finen impofuisset, non autem is qui was ex eo sistorias reportaverat. Eanend cautam major Africano suisse constat cui Gerrit um Caribagemen fibres nec Tribes the st decreverat, excident quod à COSS et ne Africam Provinciam fortirentur, eriumphi vil inque is spoliaien severagine demum illa juerint ratione ree din illud videtur placuiste confit wertos epim Hadrioni annes fecit tam umerandi ation quo fuillent arcoffer outationis exbre 1 inde tam rari or Land in Inferiptioning Hadrian Tribunit Potestatum numeri. Aliter deinde Pin and good illud commode evenit, he primum description in Orbis annum incurreret nonwe known, pro ea qua tunc recepta eft, har ma, Fecil illa fortasse ratio ut Deven en inde cetebrarit, atque à l'idumitia potiu Monarchia, ortum deinde Deum luxerit . Sed latis, Academici. coniecture mm. Et fortasse plusquam satis se de honoribe

who were gift with a pen de goe & alia, and

William David

An.

or.

t)2

tu

Pa

OC

lit

tet

ni

n-

ar

S.

t

t.

Coleser France, leventur & Fot Tribunat. 649

Labora exigns Augustier, rather, profestro fighties

and distortant of the Augusties and officer fitting

conser feet businessing and applicate (brondlessing feet).

Sewart Principles of Secondlessing for the Augustians.

Exclusion promising of hadrons fath fath

PREF TIO

hade be to admenta. § I. E Vetorum Diurris I notices of the grant of the countries publics, fee Annales. § II. Nembre Dines to the second of the countries of the second o

Y torum nonnullorum Linkes Unde 1 s. 6 of the vector quorum me participem second Cl. Beverlendiu. Fajam, quia ad

Biltorize Temanae fontes spectant, recurs. communicate de. La une onnia inedita putabara Postea partum corum prone a supposaro Vinando Pighio id. annum Urbis, pro Epocha (que sequitur ipse) Capitol na, pi xxxv. Varroniana dexxxvi. edital reperta. A cepit à Ja no Sulio Pighio deinde mutuatus est Tion repertam ab ip.o Sulio. A Pighio deinde mutuatus est Tion i Remissur Viv longe Maximus in additiris ad Gruterum Insurious in additiris ad Gruterum Insurious. Editionem illam primariam Pighii sequor a Repues Griptam, quod formam ipsem se varie Tabulae Mormo. ese à

descriptore ou anque december fixe is, necledary quot fact

William alest a feet will be and

Ad Præl. VIII. & X.

CE TA TENTA

PREFATIO.

er

TP

52

33

01

E

10

i.

bi

4

Hil

8 5

spei

rcp

rep

ioi cri

ich

n

Unde hac Fragmenta. S. I. E Veterum Diurnis Publicis conflati erant Fasti eorundem publici, seu Annales. S. II. Nempe è Diurnis Populi & Senatus. Quibus possea additi Commentarii Principum itidem Diurni. S. III. Fastorum Alba, & Libri lintei. Sacri nimirum. S. IV. Alba illa Exemplaria erant, Libri autem lintei Originales Templis mandari soliti. S. V. Etiam Alba illa Sacra erant, ante Ciceronis Adolescentiam, sublata. S. VI. Erant, apud Romanos, etiam ante Pontifices Maximos, Libri istiusmodi Historici Sacri. S. VII. Ita cantum est deveribus accuratissem ne prisce sua Historiae sides vanillares. S. VIII. Sic etiam Sacri Canonis utriusque sides à publica Archivorum Sacredotumque cura nobis commendata est. S. IX. Incisa Tabulis lapideis hac Fragmenta habemus. Id quoque, pro more saculi, satis congrue. S. X. Astorum potius Urbanorum bac Fragmenta suisse videntur, quam Librorum linteorum. S. XI.

Emini, Lector, illo in loco, Fragmentorum nonnullorum Librorum Linteerum veterum quorum me participem fecerat Cl. Beverlandim. Ea jam, quia ad Historiae Romanae fontes spectant, acum communicare decrevitat unc omnia inedita purabam. Postes partem corum priorem

Historize Romana fontes spectant, acum communicare decreviEa tunc omnia inedita purabam. Postes partem corum priorem
à stephano Vinando Pigbio ad annum Urbis, pro Epocha (quam
sequitur ipse) Capitolina, DLXXXVIII. Varroniana DLXXXVIII. editam
reperi. Accepit à Jacobo Susso Pigbiu in Ludovici Vrvis schedis
repertam ab ipso Susso. A Pigbio deinde mutuatus est Thomas

Reynessus Vir longe Maximus in addititiis ad Gruserum Inscriptonibus. Editionem illam primariam Pigbii sequor à Reynesso descriptam, quod formam ipsam servarit Tabulae Marmoreae à Vossa
descriptore, quicumque demum is suerit, neglectam; quod factum
amen non oportuit. Contuli autem cum Vossi Apographo, siqua
fortasse melioris sectionis vestigia suggesserit Codex Petavii unde

⁴ Reynef. Syntag. Infeript. Claft. IV. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8.

fua descripsit ipse Vossius. Potuit enim, qui plura servavit horum Marmorum fragmenta, quani constat vidisse (si tamen vidis) &

vem, è Marmore iplo descripfiffe Paulus Peravius.

Erat nimirum apud Veteres in more ut res ge-E veterum Dist fas inferiores omnes cripes committerent. Imo nis publicis can insignium bominum res criam leviores. Abashun corundem publi- Historias & Annales memorant litera etiam Sacra Alexandri Ephemeridas in refumonium adducin Plut archae & Alianus quibus confignatum fuerit quid quoque more ejus die contigerit. Augusti sermones gractores cum Levia au habitos non mist in scriptis & in libello habitos testatur. Suetoniu Tantum aberat ut concrones, leu apud Senatum, feu ad Populum aut milites oratione lie quan meditata & composita babuen Quid dico Augustum infum? Etram filiam ille neptesque ita in fixuit un getaret logal une agere quidquem, sist propaian, o quod in diarnos commencarios croferretur. Palles nitul sugar domi nife muse aut menu figuificacht, vet fi plura demonstrate effent feripto ufus, teste Taciso. Le nugar adeo gladiatoria com-plectebantur Commodi Epitemerides ab cito vice Auctore mode rate. Et nugas firmles domeficas affints illis Ephemerides Translonie Betronieni in Fragmento Tragariano. Nec allunde le vicula illa videtur habuiffe frains Cordus toties a holtræ Hutotie Augustee Scriptoribus en nomine perficies. Moris enim, fui ununquenque domegicam rationem file abria orien fue per det agulos firibere, ut nos chodet Afconias Padianus. Acto illa, leu Diurna Scriptoribus Latinit Gracit autem erant Ephemerideia antiquiffimis temporibus receptie. Inde gollegir Quintin quo de fuerat in Galliam professio observante cicerone. Heec ergo, cum frience etiam a primatir observara, non est proinde quod dibitemas quin fuerint in gestis publicis observata positificam quidem monumenta illa opneia publica observata positificam quidem monumenta illa opneia publica anti mon non illa sui intelligentuli, non ca solo qua crant forentia Etam marilla Natalium ingeniorum Cranta attia appellaturi. Sk. Jan publicis produtum Tiberio Station cum anni COSS madit suitam Er ca desir attiam attia ildem produt Cassalan Roma cette oninia publica Stippas Archivisture communa camus. Tam Station attiam at tionibes Andrew Current Senator, Qualitot nilmirant, impra vidence: And Order Populique Qualitores ettim, ut tur, Univani. Ex his Survive Atts poster Fafts, since Anadela colligebant Possifies Maxime Inde Paffus Hares in Gloth

no i

Tac

Sep/

fing

Fest

frip

rellis

Liter

Id F

ocpi

tife Tar

Mb.

HO.

S

dal

pan etil

. 0

fee

思者思想理话定

në

⁶ Suctadur. e. S. . . Suct May e. 64. S Tacit. dag. Affl. 35... e. 10 Circl. Or. pro Cornel. f Circl. Orat. pro Quint. e. 18. . Suct. Tiol. e. 5. b Suct. fel. c. 8. s Suct. Jul. e. 20. k Circl. ad Attic. VI. Ep. a. 1 Prob. XI. 169. 5.

um

V.

ge-

mo

le7i

16

unt 1761

S.

加加加

· ·

0

ut

eu

ab Le A

0

no Philoxeni. Voce enim Pafus in quarta declinatione estas est Lucana pro more Venerum, ut ad Refum observavit in ea voce saliger. In eo enim aditrepabant à discons Pasti, qued dierom inquiorum gesta per annum universitum dispositerim Pasti. Ita Petius: Pastorum libri appellantum, na quabus totius annu sit depriptio. Basti enim dies satis sont, su enim verba posteriora intelligo pro recepta sectione; ut nec es ablegands putern cum Saligro, nec festos dies, seu eriam fandis dies cum alius intelligami id potius Festum volunse crediderna, e diesas, soster acceptise Pastorum libros eo inminum consiste m C. Flavio Scriba cino des satis a nestasta internoscerentur. A fure enim Pastisso desumas est vocas illius primaris liguiscario. Itaque ut des sarias per anto invierto Kalendarium, disposiu Fastos illos contant fundicos; ina gesta etiam aisma sustante intiliter in annum seriem redacta Fastos conficiebant ligiones, quin metro ociam annum seriem successi potiente enim redacta fastos conficiebant ligiones, quin metro existi annum seriem successi potiente redacta fastos conficiebant ligiones, quin metro existi annum su principus common redecon processi mentre estam annum successi potiente enim redacta. Pasti verba posteriora cum principus corumque redecon, no resti mente, rationem.

Spectabantque etaim ad Portificis Massimis statumes Pafit illi Historial partier ac Justicis. Bost Roma Roma Pafit illi Historial partier ac Justicis. Bost Roma Roma Roma surt atua nile American consiste Chip via memortaque publica returnado asula ab dire Caimonia autio revum Romanarum ad P. Musimis Pontifici directimonia in Massimis ret omnes fragularum american num.

dista literia Pontifex Maximus efferebatque in alluma, Expressibilità tabularu doni, poteffas at effet Populo agnofonda, is qui siam num Annales Maximis moniusantur Verba deditata ipia Caeronia. Nempe è diversi, un diximos, Fafos finos armas, fed Annalès, collega Pontifex Maximus. Sie tamen ut diverso non onna in Annales luos sedegeris. Lesures etiam omnis, que tata dispara effert monumentis, pratectulare è diarma ipia addicada. Hoc nos docet Tacitus, ex alguniste Populi Romanius dia Annales luos sedegeris Lesures etiam comis, que tata dispara luos des lucitus es diarma lucia diarma pud Romanius appellat l'acciss. Et Comment ario annales. Commentario Seratus appellat l'acciss. Et Commentario minima dia configurate at Acterium cumum, que hodieque extentina pud configurate at Acterium cumum pompa hodieque extentina diffica cum pompa hodieque extentina diffica cum pompa la commentario diffica cum pompa la commentario diffica cum pompa acque Beffelarum configura al Second Aforum cuam pompa acque Beffelarum configura al Second ad Senatus acque et pela la Provincia del Second al Second del Provincia del Provincia del Second del Provincia del Pr

[&]quot;Liv. L. X. c. 46. Cicer. ad Attic. L. VI. Ep. 1, n Cicer. de Ordr. L. II. c. 12.
"Tair. dnn. XIII. 31. p Tacit. Ann. XV.74. q Tacit. Ann.VI. 47. r Suct. Aug.
"64. | Suct. ful. c. 20. a Tacit. Dialog. de Ordr. c. 37.

in Senatusconfulta migrabant. Accessere postea ad Urbis diura illa sub Imperatoribus, commentarii (ques vocat Tacitus) Principales. Eam enim vocem la voce Principa formarunt juniores II. forie Auguste Scriptores. Imo tole Tactus. Its Principalis to ratur, & Principalis fortuna Hiff II 79.81. Principale Mani momum: Hift I som Principale fortune 16 CHITTO ET Principale justio in Production: Erant inique citata ha, pro Commentariorus forma, Diurmi, per dier nempe distributi, partemple praciona in Restorio Augusto fecerant. Tubulas porto Pufforum memoral tam ciam

Fallerum Juste citius verba atn audivimus, quam etrani Libri lines, Sacri bine Sed vero Tabalas This Police alies & This Actorate Urbanorum. Tabath minirum ceres At Publica descripterant Scribe publici. Inde Andales fues it cernarum Pontifices, ut non demide in fimiles cabillas entend tulering, fed albara. Alba emin dixir chero diz Grzeff pane Elegantionis niminum Scriptura tabolas maniferious man mentis magis idoneas. Atramentum enim magis confliction cere rabulæ antes dealbatæ. Has vero vapulas Pontifician an Scribe fecere publici; Sarris timirum allibus addicti, cuin f lis aliis pugillaribus excerpta fua mandauntent ipit Ponosiices barum enim operam hic fuffle refts eft Macrobian Erant quite alla illa nonnunquam ex materia eriati capitale que tamen o lorem opere albario mutaverat. Inde albaria establica 3. Matri 23. 27 Et al zer Andrewich ACP XXVIII THE HEART SELLAN S. cris. Titulos enim in dippir reputchralibus adificiliane iffine modi sussess folebant fere configurate Veteres in Librer preteres Fafterum habet, ut modo vidinius. Pelty, mir Polen que, fateor, tabella invicem annexa hor haber in quad que demunte materia conflarent. Idage recte pro lermone Ven rum. Sed libri protecto illi Passificam liste erant. Temperatura folent à Veteribus appellant. Ita lemper l'Eschul. ille Se and se occasione profesant. Erat nimitum, ut vident, l'arte de la fortalle propries in deallementous Sacris. Sic Vejo l'air and semi nitium Intesta audiebat. Sacrata ninifrom 1000 fines While que concecto, Sacrificifique Vibro verere intred 16000 Conce Sic eriam Interpression in Phorace Inter in and Jovis Pererilla Augusto vision memorat idem Livius. Est disident since Ajan Locrensis Homero August. Dedicage inflorate Title mention fuit pro foriers enter free due effent Expedience Se cum supendende effent in Temple, inhit attituding "Will his num magis fuiffeit an minus expedito. & receptificam canno etiam apud antiquissimos, materiam constat finste aneam Raman num autem quis etorare ligger luis sperit, heminele, un bate, la quam legimus. Vix inque alidexcoglish poten ratio apriores quam dixi, de linteorum usu Sacro. Sic enim fere lineis vestimentis usi

" Tacit. Hift. IV. 40. x Macrob, Saturn. L. III. c, 2. y Liv. L. IN. 7 13, 20. 2 Liv. L. X. c. 38. a Liv. L IV. 20. b Hom. Il. B. Cornel. Nep. vit. Iphierat. funt

funt

genti ouiba

illa q

de cipie

perm deba

Proba cteba

2000年

書が書かる

Vinn

public

Polita Sepot

vent a

g in

d Liv

1730. 3

funt Sacerdates antiquissimi, Judai, Agnatio, Inde in alia etam entibus que tamen mores illorum amulabantur. Certe Scriptivibus aptissima erat materia illa lintea, presertim Sacris, ratione illa quam dedimus. Charta postea in ulum recepta affinis erat. El Sacra illos suisse danteles indes colliganus, quod ab boristima minerentur oranium fentissimis, Scribia minimum sectes. Rontinios dus materias indes campos reconderentur. In ele cham quod Impos reconderentur. In ele cham quod Impos reconderentur. In ele cham suisse in luis Annalismo. Inde dennute, quod postremis etiam superio temporibus cum succione in alia unitas in elizandinente, abultent ; advec tamen in Annalismo independentur. Il post doces in Aureliano vita e sopicia Completabantur, incuam, superioriam, superioriam, superioriam, plane cham se proportimo de doces in succionar, plane completabantur, incuam, superioriam, superioriam, plane controligante cham superioriam supe

parum fragmenta contervavit Gruteration contacent to the information of quacturague demum praymin contacent to the information proponi to the information of the info

Liv. L. 17. 7. 20. e Vopile, Awelian. c. 11. f Polyb. L. III. g. Merma.

die 8c in alia quoque ad Ma andrum cede Diana Legeophryens à Magnefiis autem ad dram Bacchi, & ad Rogum Bratuin. & Pin dis in fano Apollium, & Gryner in Tomple itidem Apollius, . I. empla etiam alibi fatte frequentia fine Sie criam water in la feedus cum Persia incisus, restatur apud Livium Rent Bonene, una Thebis, alcero ad Dolum Augustissim de coleberrina in re-pla, tercio Delplos: Historianum augustista templis interiprana alibi Nos exempla produximas. Buquidem hujufinedi Sarrama Inferioriem, Andreses Plut mehr depopulation appolitation for chieve adoo ipis Saire despenie company coming under Histories fine de ficiplerum, & Marcelo Byseine & Monardo Byseine in more ergo Centium, & Sava crat (ction apad Romanio) floria Publica, 60 Sunt prointe Eibris /invest inicribentis, & The phicetiam credendi Sandidinah Andergie Libri Se Originalesti Rovia, Se hominum cura functifianarum mutodiendi, cam saile rum, quam Patrifiana imprimis autem Patrifias Accesses OWI. Brant tamen 80 talate alle in Pontife M Etiam Ma illa imi demo proponi folice info ctiam, pto thou dera cranta ante do Surrei Erat camp or dome info Pont formiem fublice. Maximi publica, & preinte (ur Publica omini Sarra. Itaque temper Poneifici Manimo decem folebat donne publice. Er cum, Lapida mortuo, in ejus donn fufficeretur I Augustin, nec vellet tamen domum publicam accipere fuarum zedium partem iple publicam offe juffin Sie patuit ille omnibus Historiani illam confulert Blencibus, in domain nemo publicam. Et Same Whiteminus Wis quoque habebaneur exemple ria, ipia etiani in domo Saira propolita, Ec Pompini sume di-mandata. Atqui al P Murino Statiolari Pontificam Maximin morem illum tellarur descendific chere, novum inde influent de pille, quo non amplitus tabala illar in Postificis done profesent Erat quidem Marin Survola, Cicerone adolescente. Passifet Me ximus, Oracor coleberrings, 80 anni Urbis Varnoviani 649 Or full Sed illi Promonen Quintles. Hunc Publica appellan o cerenir Codices Hedderni: Antiquior indque fult, in fallen, qui cunque demain frierie. Publica ille Mucius In ni fallor, oni Lie nio Craffo Maciana in Postificata Maximo fuccellit in Incertode eft Licinius in confutera ind , Bello Minedonice advertes wife nieum. Ita fuecestenat P. Mucini anni, U. C. Varroniani 614, Con venir certe, quod ex selle porius Monetar, quan è donte Pontif cis Maximi, Libros illos listere repetierie convus Adoleenis Ciceronis Licinius Moter. Not enim ego nevelitatem ullam inte ligo, cur quæreret in Templie Archetpea, quorum turn certa hiberct in demo Manimi Pontificis exemplario, infinique Pontifici testimonio comprobata. Hos itaque Amales Postificum Manimerum opera concinnatos, Maximes etiam iplos properes appe-

latos

licos

.07

tio a

nifices

moru

Sed a

Fastis

Saver .

fient

erint

CHARLES

dem

idem

Urbia

Pri/co

deit

TOTAL

THE RE

dam.

VCTO !

Merat

condi

hbban

Archi

rum 3

Sylvino

m M

Liv.

b Liv. L. XLII. c. 12. i Diff de Sanchon fech. 17, 72. & Plutarch. de Miss. P Dio L. L.W.

latos feribit, uti vidimus, Cierro, fuffingante a Macrobia. Et pub

licos ctiam vocat. Dismeda.

Origines corum ab ipla gerum de processo de la corum ab ipla gerum de processo de la corum de la A Name duntaget. Eratt apud to ila ut vicieture, causa, quoda Mura oceperine Pou-nices Maniero. Idque tana necessario, person su-esti oporone, si non ab altie quam Pousificatos pri-

rit oportes, le non ab alie quan company fuerin procures de Hollaria sed aliorum preteres Magifratum trant Archiva, & Hollaria monumenta. Le ridette fulle unio sur Maria Archiva, le liberta fulle unio sur Maria Archiva, le liberta fulle unio sur Maria Archiva, le liberta fulle unio sur Maria Archiva, le liberta fulle unio sur manuferrantir. Le monuments. B. videtur fuiffe, este all monuments. B. videtur fuiffe, este all monuments. B. videtur fuiffe, este all monuments. B. videtur fuiffe. este all monuments. B. vide las, sidueit læpa in te eracrism companies comité la superior de la companie de la companie de la comité destruction de la comité destruction de la comité destruction destruction de la comité de la comité destruction de la c reum estantes au memorium emplectebantus. Sales dis quam estant Margifestes pil quorum unre tuissent demandati. Ab iplo mainum usque Registate ambruro, aumanum didicit. È Fastis custoriis estate, cum tunen mules postes aumis primi Crestares successorium surve para ambruro demanda primi Crestares successorium surve para parameter recens admodum origo crut. A Sulla mainum Distarara, annoque Urbis Varrerimates. Decentrir electrim muneri prastati funt taut Labrerum Salestares Consulendonum, quam Salestare de farianderica, anno Urbis 284. Decentrir electrim munera disputum iplo Registaria anno, primorium que Consulem Urbis numerimistis. Prima Cillagii impe Origo cest dis Turquisco Prisco, qui estantifica Dumantere constituit, non quidem Sares, ut potes, fariandes des custodientis tentumento del labus Sellines. Escolei aque intelligium que e Quinderimente mulibri Quadermaria rema infigutation apriquiori profesa custorier sun infigutation aprimi profesa custorier mulibri Quadermaria. che si de la company de la com rem puftedie midem etiem de Genforibus formile fentiendum chi Conferent olim appeant, infrumque condetuus Confere. Ita-que Conferent fume debant in codem stumers Conferes. Inde fa-dum un fuffectum prioris anni Conferent primi Conferes Confare the demandates displacement, id into observance. Sed were Rechassiph facted lier Confidence Regions adoptions oliminate Confidence Regions adoptions oliminate Confidence Regions Talliano, Informaçõe condidiffe manifestem alt. Iraque qui cantra *Confuse* munia præ-tabane cola Argen quan *Confuse*; quidni coldem & *Argalas*, & Archiva, carasta dicamus à dicamips (1986), initia memoriam, renum gestarum complecti poterane hi Magistratum postea natorum Libra Imo cciam ante Belem, fiquid camen fani habeant Sylviorum antiquissime Successiones. Mores enim plerique Regum

m Macrob. Sat. III. 2. n Vopifc. Taeit. 1. o Cato ap. Dionyf. Halicarnaft. Liv. L. IV. c. 8.

Romanorum à Regibus descenderant Albanis. Sic & Censura & Sacrorum faciundorum cura ab iissem Albanis manare potuit. Et Libri adeo & Archivoa officits illis credi solita. Nihil ergo vetat quo minus Dumecimeirorum officia ipsis etiam Tarquinii Duumviriu antiquioru esse potuerint. Et fante ka suisse institut Virgilius cum Eneae cuam Annales tribuit, illis ad Didonem verbis:

Et vacat Annales noffrorum audire laborum

Ita certe locum interpretatur Mucrobius : Pontificem (sinquit) # nean vet ex nomine referendorum laborum eius oftendit. Pontficibus enim permissa est potestas memoriam verum gestarum in tabulas conferendi; & bos Annales appellant equidem Maximos. quasi à Pontificibus Maximis factos. Et vero Virgilium dodis fimum fuiffe fciunt omnes, & Hifterici etiam decert observantifimum. Probatque in iplis Illis Saturnalium Libris iple Macrobin. Ita Annales habebirnus iplo Pontificio Maximo antiquiores. El alios etiam fortaffe aliofum, quos dixi, Magiferatuum. Porro Asnales invicem discrepantes sepe in testimonium advocat Living Et quidem nullo unquam Auctorum nomine. Sed Scripterum !li crant Annales, non Archivorum, non monumentorum publi-corum. Opponit fateor, illos serietoribus, non tamen fimplicita, fed duntaxat antiquiffimis. Illis, Inquain, qui Historiis fuis illum titulum non feculient Aundium: Multos tamen Scriptores eo iplo titulo Libros suos infigniviste manifestum elle Erant certe Emi Annales. Erant eriam Annales Aciliani a Claudio Quadrigario e Graco in Latinum trafflati. & à Livio polo ularpati. Et Gracos Latinofque Auctores quorum iple Annales legerar, veltes alibi idem adduck Livius. Idem nerum plurium memerat Annale, alibi *omnium prope Annales Et y fuam tole Historian habe pro Annalibus. E quibos omnibus meelligimus deulum illum apul to eves Livio Scriptores fuille receptifimum! It tamen illos ipfos Annales Libris Magistratuum linteis opponiti Libros autem Magistratium vel folos illos intelligit, vel præespue peuos in ale Monet & reperit Licinius Macer. Alios certe nullos fuiffe inomi duobus in focis in quibus illos Amalibus opposuerati Nis for te Magistratium omnium Libros linters in lede illa reperent Licinius, Cenforum pariter & Quindecimvirorum, ac Pontificum Maximorum. Atque ea fuerit fortalle ratio cur amplio Magifiratuum nomine fit usus, nec Magistratum ipsum designarit cujus illi fuerint Libri lintei. Et tamen Fastos Commentariosque Pontificum memorat, apud illum, disertis verbis a Camileins. Distinut nihilominus his, ut vidimus, locis ab Annalibus. Alibi, pro recepto more, hos etiam Fastos Annales appellat. Sic enim L. I.

q Macrob. Sat. III. 2. r Liv. L. V III. c. 30. f Liv, L. XXV. c. 39. t Liv. L. XXXII. c. 6. u Liv. L. XLII. c. 11. x Liv. XXII. 31. y Liv. L. XLIII. c. 13.

∠ Liv. L. IV. 7, 20. a ap. Liv. L. IV. c. 3.

b Paginas,

b Pa

re l

twa

has

toru

men

per

dive

25 2

neg

giftr

bant

parte

conf

Hift

illud

filia.

Sic 1

nec

Res

mon

rum

quot

omn

Tes.

factu

aut i

Res

Impe

renti Sena

qua a

cieba

mnt :

tet fi

les co

nioru

Mene Mene

Et m

be. 1

It

b Paginas, inquit, in Annalibus Magistratuum Fastisque percurrere licet, Confulum Dictatorumque, quorum nec quirtutis, net fortune, ullo die Populum Romanum panituit. Paginas nimirum has publicas intelligit Magistratuum annuorum, Consulum Dictatorumque, que etiam erant ipfe Faftorum, & Publice; paulo tamen ab his Pontificum Annalibus diversas, quod nulle in his Magiftratuum res gesta comparerent, sed nuda Magistratuum, qui per annos fingulos tenuerint, tantummodo nomina. In eo etiam diversas à paginis Fastorum recentiorum. Singulis enim annis suas affignabant paginas Fasti recentiores, ut e Plinii constat c Panegyrico. Una autem eademque pagina annorum plurium Magiftratus complectebantur Fasti illi Liviani.

Ita nimirum Historiarum suarum fidem municbant undequaque Veteres, cavebantque ne ulla ex Ita cantum est à parte vacillaret. Nec enim liquit obscuro cuique conscribillatori fabellas undecunque corralas pro fue Historia fides Historiis venditare Primariis in Rep. viris credi vacillaret.

0

n

illud folebat officium, quibus ad arcana omnia confilia, ad iplos rerum gestarum Auctores liberrimus patebat aditus. Sic nullus erat Ignorantia prætexeus, ni fibi ipfi defuiffent. Sed nec ex evanidis rerum preteritarum memoriis, incertilve majorum traditionibus, arcestenda erant, cur crederentur, Argumenta. Res sua memoria gestas, & sibi saris exploratas futuris in zvum monumentis confignabant coepi Pontifices Maximi. Viri nimirum & Sirpis nobilitate avita clari, cum honorem illum per aliquot Seecula non alii adipiscerentur quam Patricii; & Officiorum omnium publicorum participes, sipli nimirum Confules, Dictatores, alifque omnibus Magistratibus Curulibus ornati. Sic enim fictum ut nulleus effet in Historia Publica munus cujus ipli rudes aut imperiti effe possent, cum non aliis pateret ad Pontificatum Maximum adities quam honorum omnium Carulium Candidatis. Res enim certe militia gerendas calluerint oportet qui ipli aut Imperatores fuerant, aut Imperio faltem, fi ad Imperium delignarentur, idonei. Res domi etiam gestas ignorare non poterant, qui Senatui, qui Comitiis, qui Publicis Cansiliis omnibus, aderant, & qua auspicato res gerende erant, partem carum maximam spli fadebant. Sacre enim nulla constat effe potuisse que ipsos latuerint Sacrorum Prasides. Sic res Historie confignandas illis oporter fuisse exploratissimas. Erat quidem Stylus Librorum Pontificalium, teste Cicerone, paulo durior. Sed Saculi illa, quo Annales confignati fuerant, nota erat certifima, quæque adeb ad fidem corum augendam potius quam elevandam spectarit. Et præ juniorum facundia excultissima fordescebat fortasse nitor ille qui primorum Pontificum cozvis magno fuerat in pretio. Erat certe Menenius Agrippa, diciturque Livio, vir suo tempore d facundus. Et tamen Orationem ejus ad Plebem in Secessii de Concordia pri-

be. 18. c Paneg, c. 92. d Liv. L. II. c. 32.

sco fuisse & borrido dicendi modo idem testis est Livius. Et fie dera Romanorum cum Carthaginiensibus iplo Registagii anno tabu. lis eneis in templo fovis Capitolini inscripta vidit Polybius : fer mone tamen ita obioleto, ut ægre admodum intelligerentur à m evis Polybii Romanis lingue patrie peritifimis. La tamen ibi Polybii atas barbara eret præ Ciceroniana. Prifcam fane barba riem fapiunt coæva omnia veterum temporum monumenta à viris tamen configuata fui temporis Eloquentiffimis. Ita fane Salorum carmina. Ita xir. tabularum Loges Decemvirales. Ita co. lumna Duilii roftrata. Decemvinum certe. Appium faltem Clardi. um, ab eleguentia celebrant Historici. Serum enim erat apud Remanos fludium eloquentia, illius presertim philquam Popularisque Sophillis Gracis & Rhetoribus inventa & exculta est. Et tamen iplas illas Majorum Orationei, que suo tempore facundissima he bebantur, è ftudiosorum manibus excussit eloquentia Ciceronica de non modo Cicero, sed res etiam ipla testatura cupa rara admodum post Ciceronem occurrantiveterum Oratorum encomia. Inque nihil obstat quin incomptus ille atque inficetus veterum Pontificum fermes pro fuo tamen anjulque Seculo, fuerit facultus. A. lia enim monumenta nulla habemus, è quibus judicare licent cum his Pontificum Maximorum Annalibus ab Antiquitate conferenda. Sea cum Eloquentia Itudia in laude elle ecepifient in de non alies publicis hitce camalibus admocos fuille verifimile el quam Styli etiam laude celebernimos. Is fane erat Q. Mutin Scevola qui infum docuit formavitque in Eloquentis thulio Citrouem. Sicitaque & rerum pariter, ac Styli, peritos confentaneum est illos suisse Poutifices. Unum præterea rethat ut fuerint cum veraces. Id vero ne deaffet, cavebant Vereresy quara fieri por rat, acuratifime a Illos enim huic muneri prediciabant quos nove rant à morem fanctimonia commendatifimes alles inquam qui Dis fimillimi effent, & Sacris publicis dignissimi, & Same for existimationisque studiosissimi, a Im courum ne dedita scribentium opera error aliquis in Annales publices irreperet. Cum potro foristos jam Manales Templis reconderent Archivifque losi religione fanctiffirmis; ita prospectum ne fide optima concinnari Annala aliena tamen perfidie cornamperentur. As benis certa cautum van In seminante es to Martino per Gonzara Ne falle Seriota in Me tris adem inferrentur, toffattir Auctor Arguntenti Orations de corena in Operibus Demostbenis. Terrebat retiam loci fan-Ctitas, & Numinis tutela, a corruptionis confilio comnes non plane profigatos, malam nimirum fidem Sacrilegio St violati Nik minis contentu cumulature. Acceffit preserve enstedam fancto rum fidec laditus occasionesque corruptoribus difficillimas præbitte ra, & Pana etiam in Archivorum Publicorum Sacrorumque vio latores, si de fraude constaret, severissimæ. Quod si quis publich Annales in privatum ulum, non quidem perfide, ded tamen negli-

gent'h

quote

Ita

onigin

naibr

STATE

nem

Serie

ation.

pe u

werbi

Mall

guen

ARRE

comm

Nec

Day.

phus

æm

Rom

Max

foor

fueri

Lege

(3) m

lerva

mara Habe

wind

Tet C

quate

aric !

ois:

Er ta

cerd

Mi C

faste rus

Lilia

e Polyb. L. III, m. 22. 26. The lang to the land of the sand de dolo

entius, exscriptifier; falvi crams mibilominus Archespes Ad illos moue liquit provocare and illos privatorum exemplarium errores quolcunque corrigere. Quid, quælo, poruit humans cura diligentius Ita mimirum Santtimonia fideique opinionem x santite ein meinibus suis conciliavere Gentiles Nec aliter Sic etiam Sacti nothi Sacrarum, ut hoc obiter observemus, Origin fides a publica num Auctores. Carionis certe Judaici certitudi un de di oriun Sacernem inde confirmat i Josephus, quod Sacraruh himmercure no-Scriptionum publicarumque curam Asyanio se mis commendata assorrus crediderint Judas rum majores. Sic nempe ut conscribendi potettas omnibus concella non lit. Id enim verbis afferit difertiffimis, der pare in in grapen aurigente man in ... Mallem Mayer Eft enim vox ille in Sacrie Scriptionibus frequentifirma, tum in hoe iplo fofephi, tum in aliis ejuldem locis. Aggres illi non alii esse poterant quam fummi Pontificean Nec mim alii erant de quibus postea ita Fosephus: in 36 Agressis it and mir der digition tran ironguespi moider in manges eine er mis dietendais. Nec enim aliorum Remnata complectebantur Sacce ille inges Nec alionum Successionem in suo Antiquitatum opere Fosephis ad fua ufque tempora deduxerat. In eo tamen baulo invicem discrepabant Romanorum Pontificum Judicorumque munera. Romanorum Rustos Scriptis mandabant ipsi Pontifices Maximi. Judiorum Origines literis complectebantur non Pontificer ipli Maximi, fed probati tamen à Pontificibus Propher an Sic enim forum Traditiones exponit iple Josephus. Ita Pontificum munus fuerit veros Prophetus à Pseudaprapheris per Prophetarum signa in Lege tradita diftingueres 85 verorum Prophetarum probata Scripis in Archivis Decondere, & a corruptorum fraude illibata conlervare. Sic traque comonis foi finceritatem afferit Fofephus à Pontificum Maximoruni per duo (fic enim numerat) ab Marone anmorane million Surce flore neutiquim perturbatas Inde enim conluber, dum mon deeffent Pontifices; neo defuiffe Cononis Sacri vindices. Sed Seriptorum Surrerum nomine, non Historica duntasit complectebantur Judai; verumetiam ea osmia que mones aliquatonus publicos Religionemne spectarent. Et Babyloniorum Aspriorumque exempla memorat fofephus quibus plane fimilis fuwith Archivorum custodia publicorum disciplina Atqui Agyptils Libros fuiffe Sucres sub nomine Hermetic Thismegisti Rolitiam 80 Sacra bechantes du Clemente discinnis Alexandrino. by tamen Historiam ex iifdem Sacris Archivis edidit Manetho Sacerdos iple & Sacrorum particeps. Sic etiam Numa & Servin Tullii Commentarios advocat & Israins , non quidem à Pontificibus feriptos, le ramen conundem proculdubio fidei committosi Et felios etiam de diebus Juridicis ex commdem Pontificum Sacraris prodidit Blavius Beriba, facer etiam iple, coque nomine Ra-

e Joseph. cont. Apion. L. I. p. 1036. g Cl. Al. Strom. VI. p. 633. b Numz

oppo

tiech

nulli

Auc

Long

rit.

Con

do

Cano

plec

quer

ctun

teres

erit

reliq

ut a

que

jutu.

tie,

tific

His

ba

nuu

nis . Chr

nes.

post

com

CUIU

Gast

lion

Ha

iv.C

מעת

und und

riet

& r

ton

refe

exh

MS.

florum conscius. Et quidem Judeis fuisse istiusmodi Libros H. forie publicos produnt ipfi corum Libri hodieque Canonici appellant ipfi, feu Verba dierum, quo nomine & Libros duos ex Hagiographorum censu habemus hodieque insignitos. Et tamen alios suisse, recentioresque ad tempora saltem Da rii Hystalpidas nos docet Liber! Nebemia. In illis etiam idem oftendit Nehemias locum babuiffe Sacerdotum Levitarumque Successiones. Addit Esdras spem fuisse, cum observa illa esset successio sore aliquando k facerdotem Oraculo Urim & Thummim instructum qui veram eorum stirpem edoceret. Inde constat, qua deerant Humane Cognitionis media, expectationem illis fuiffe mediorum Divinorum atque Supernaturalium; cumque fuiffe Prophetie gradum quo hac faltem conscripta essent Hagiggrapha. Non scilicet ut verba iff Divinus Spiritus dictarit, sed Humanarum facultatum mediorumque Humanorum defectus suppleverit. Ne scilicet in errores illos inciderent horum Librorum Scriptores quibus fuiffent, pro faultatum Mediorumque incertitudine, alioqui humanitus obnoxii. Sequitur præterea Judicium illud Summi Sacerdotis de Scriptis Propheticis, etiam iplum Propheticum, & bumano majus. Sic dupler fuerit, in Libris ad Canonem Sacrum & Archiva admittendis, Prophetia. Alia Propheta Scriptoris que obstitit ne quid humanipateretur in Libris ipsis scripto concipiendis: Alia Pontificis per Urim & Thummim de scriptis ipsis judicantis num Humano Ingenio, an potius Divino Spiritui, effent affignanda. Ita quoad No., non à Prophete ipfius Historia aut Signis judicandum, an Libricius in Canonem admittendus sit, sed à Pontificie Prophete comi de Propheta Judicio, etiam Prophetico. Poteratque Pontifex illum pro Propheta agnoscere, & Scripta ejus in Canonem admittere, cujus nulla unquam fuerant Prophet a Signa; cujus ne nomen quidem, quis fuent, exploratum haberet. Ea fane causa erat Scriptorum Anonymorum, de quibus fine alio, quod hic affignavimus, Prophetia dono, pronunciari non poterat, fuerintne Propheta. Sic etiam fiqua fuerint in Mosis Libris à junioribus Mose Pontificibus interpolata, dum vigeret Oraculum Urim, ea non alio in loco habenda crant quam si ab ipso Mose ad posteros emanassent. Et quidem hac ipsa ratio erat cur, post Artaxerxem, Historia Judaorum nulka, aut Prophetia, in Canonem admulte funt. Aid is un pries (inquit ' folephus) of in Josephus, qui iple multas, post Artaxerxem, Prophetias agnorit. Sed acesois illa dadoci de Prophetiis per donum Urim judicandis, ni fallor, intelligenda est. In eam nempe sententiam, quod nulli deinde Prophetæ in Sacrum Canonem admitti effent, propteres quod, deficiente Oraculo Urim, deficere una necesse erat Prophetarum infallibilem Judicem. Defecit illud Oraculum, fi " Josepho fides, ducentis antequam ipse scriberet annis, propter Legis violationem aliquam, quæ qualis fuerit, se pollicerur alibi dicturum

Nehem. XII. 22. £ Efdr. 71. 63. 1 Joseph. ib. m Joseph. Ast. III. 29. 2. 92. oppor-

å

i-

m

0-

re ui 14

opportunius. Id si verum est, Templi fortasse violationi, sub Antiocho Epiphane, effet, affignandum. Sed fidem hujus promiffi nullibi liberavit, si recte memini, Josephus. Itaque antiquioris Auctoris verba illa fuisse suspicor, qui à temporibus Artaxerxie Longimani, aut forte antiquioribus ducentos illos antos numeranit. Forte Aristobuli Peripatetici qui Grace versas Scripturas mox Commentariis fuis illustravit. Certe Oraculum Urim sub secunla Templo prorsus non agnolcunt Rabbini. Fosebus ultimum Canonis Librum illum esse credicit que Essbera Historiam com-pectitur. Erat enim illa, si ipsi sides, illius Artaxerxis uxor, quem ille ultimis fui Canonis Scriptis coævum fecerat. Defedum, ni fallor, Oraculi Urim sub Templo secundo collegere ve-teres, è loco quem dixi Est 11. 63. Id si verum, non longe ab-erit ab ultimis Hagiographorum Libris. Et in eo discrepabant à reliquis Prophetis Hagiographi, quod de Prophetis ultimis, non, ut antea, Spiritu etiam iple Prophetico, sed Humano, & suo, judicarit coævus Pontifex Maximus, Nisi fortasse Humanum quoque Pontificis ingenium à Deo, etiam fine Oraculo Urim, ità adjutum crediderint, propter iplum Pontificatus officium, Propbetie, ut antea Urim, candidati, ut nihil tamen, etiam in Humanis Judiciis, pateretur Humani. Sic Caiapham certe, propter Pontificatum, Prophetasse observavit Evangelista, S. Foar XI. 51. Sed Historiarum cura erat præcipue penes Pontifices. Et cum verba dierum Judea appellantur Historia, similes plane fuisse inmuntur Ramanorum Fastis & Annalibus, ipsis similiter e Diurnis Ephemeridibusus conflatis. Nec aliter le habit in Camene Christiano Erant enim, etiam Christianis, fuz quoque Origines, & cenjus & Faiti à Tertulliano memorati. Erant litera A-poliolorum, duthenitea Ecclesiarum curze publica & custodia commissa. Originales illa nimirum pro sensu Jurisperisorum, cujus erat obiervantulimus Tertulianus. Erant etiam adeo Eccle-fastica Archiva, secundi etiam Seculi initio, in causa Evangelierum, à Christianis in testimonium adducta, ut sestatur Ignatius, Hæctamen obiter.

Quod parro hee publicarum Archivorum mo-Incifa tabulis lapiden hac Fragerat à receptis illorum temporum moribus alienum. Erant enim & alba quoque illa feu de de uoque, pro Id quoque, pro more faculi, fawhom, de quibus fupra diximus, illiti gypjo patis congrue. rietes. Ita certe Suidas Advangere describit, quod

therint with wife and headen. Sic etiam fastos à se ordinatos, & marmoreo paraeti incisos, publicavit Verrius Placeus, teste o Suetonio. Illa ejus verba ad Fastos quos habemus Capitolinos vulgo referunt hruditi. Nec fanc id abiurde. Parietum enim formam exhibebant illa Fastorum marmora, ut ca repræsentavit Onuphri-W. Discrepabant itaque in eo tantummodo parietes illi marmo-

FTertul. Prefer, c. 32.36. o Suet, de Gram. e. 17.

rei à Pontificum tabulis dealbatis, quod feripte ille fuerint ve teres tabale Pontificum parietime, he vero recentiores incife. Erat nihilominus mos ille inscalpendi parietes lapideos tam apul alias gentes, quam etiam apud Romanos, amiquillimus. Sed secrarum Scriptionum proprii illi videntur fuiffe Libri lintei. Polta cum à privates illi ederentur Anneles; tum more apud vulgus receptissimo, lapideis incidebantur parietibus. Et fane eodem tenpore que Capitolini, Fastorum aligrum lapidibus insculptorum Fagmenta habemus. Sunt lapides iftiulimodi Colotiani. Sunt etiam Municipii alicujus firnifiter Fasti Marmorei, tam ab Appiano edin quam etiam a Pigbio & Grutero, Caefare recentiores omnes. Meminerat certe Crere, fipolt Much Pontificatum Fastos tabulis Marmoreis infeulptos vulgarolque nollet. Non itaque à Sylle temporibus coeptos illos Fattos fuifie verificile est, ut primo suspicarus fuerat Ounphrius, deinde ab alis ad Augusti finem ulque perductos. Ludi tamen Domitiani Seculares ab alio insculptore additi erant, damnataque ejus memoria deleti, cum nihil allud habeant aut Domitiano cozevum, ant Augusto recentius. Hoc itaque Augusti tempore, qui urbem reliquit Marmoream, & monumentis undiquaque conquisitisornatam, aut faltem initio Tiberii, nostra quoque Fragmenta insculptasuspicor, ab initio forsitan Urbis ad Insculptoris, quicunque demum fuerit, tempora fimili forma perducta. Et latent adeo fortaffe etiamnum alii priscorum Annalium in codem loco thesauri. Utinam eruerentur, OTHIN VACTALIA

Ex Libris porro linteis iplis descripta hæc frag-Adarum potius menta citedicit Ol. Voffins; Regne fins ex Diurnis po-Urbanorum hec Fragmenta fuille tius Urbanis. Idque fortaffe rectius. Annalium enim Divenorumque Urbis discrimen illud agnovit Videntur, quam Librotum ameo-Tacitus, quod res illustres Annalibus, leviora etiam PHARMET MAN quaque Diurnic Urbis Actis mandarentur, Idque ex dignitate Populi Romani repertum fuiffe teftatur. Vix est quod dubitemus quin cam Populi Romani dignitatem observarint Pontinulla in his legimus confignata Fragmentis, & majora quæque leviter perfiricta, & per funima rerum capita. Nec fane alia hic reperimus quam quæ in Urbe gesta essent vel saltem ante Consulum ex Urbe discessium; Sanatuson falta, Indicia, Edistra etiam Ædisiria &c.

POSTVIMINST TRADPIERS VIATOREM.

TO THE PROPERTY OF THE WORLD AND

CARIMEN S EL VIT & VITEN CL.

A. C. PILLY TE

AD COS. QVOD : 19 JOHO DIP SENATS SH NOT WISHIFF COCKER साझ हुआ के जाता का स

The last training of south to the arty the 18 KAL V. 12 S. 各五子

The second of the second second second seconds

Exc V

5

HO

S. C

A.P

100

R

13

. 33 3 E

1

hd

-

O. AVELINVS MENSARIVS. I MEEN Excerpta ex Libris Pontificum linteis, at voluit V. C. Ifaacus Volfius: vel ex Afris Urbis potius Dinrinis. Contulimus autem cum Apographo Pighiano Apographum Vollianum.

ET. Over Hick willed roing mirros vie art houd we goden

APRILEIS W Ofiga) FASCES PENES AEMILIVM.

SBENE. MANE. SACRIFICAVIT, AD. APOLLINIS.

OVE FECIT LAVRE ATVS (LIA. HORA OCTAVA SENATVS COACTVS IN HOSTI-

S.C. FACTVM. • [EST. VTI.] PRAETORES EX. SVIS. PERPETVIS. EDICTIS. IVS. DICERENT.

O MINVICTIVS SCAPVIA ACCVSATVS DE VI APLENTVLO APVD ([C]N | B[A]EBIVM [PR.] VRB DEFENSVS A. C. SVLBITCILO. SENTENTIIS CONDEMNATVS XV.

TO SPECIAL STATE OF THE PROPERTY OF THE PROPER

IV . [K.] APRILEIS.

FASCEIS, PENES, LICINIVM "FVL[GVR]AVIT.TONVIT.ET.QVERCVS.TACTA.IN. SVMMA. VELIA. 12 PAVILLIVM. A. MERIDIE. RIXA AD, IANVM. INFIMVM. IN: CAVPONA, ET. GAVPO AD VRSVM GALEATVM GRAVITER. wones built as arialis aSAVGIATVS and there

C. 4 TITITINIVS. AED. PL. 15 MYLICIAVIT. LANIOS. QVOD. CARNEM, VENDIDISSENT, POPVLO. The tritleviside and INSPECTAM. The dies

CTA. DE PECVNIA : MVL CIATITTIA CELLA EXSTRV-

> III. 48 [K.] APRILEIS. FASCES, PENES, AEMILIVM. LAPIDIBYS. PLVIT. IN. VEIENTI.

192 [POSTVMIVS.] TRIB. PLEB. VIATOREM. MISIT." AD. COS. OVOD. 20 [IS.] EO. DIE. SENATVM. NOLVISSET. COGERE

INTERCESSIONE. 21 (P.) DECIMII. TRIB. PLEB. RES. EST. SVBLATA.

1 KAL VOJ. 2 NTIAE POS. 3 Add. EST VOJ. 4 VT. VOJ. 5 T. VOJ. 6 G. VOJ. 70 POJ. 8 PRAETOREM POJ. 9 T. VOJ. 10 KAL VOJ. 11 MIN. VOJ. 12 L. VOS. 13 deelt Voj. 14 IN Voj. 15 T. Vos. 16 T. Vos. 17 G. Vos. 18 KAL Voj. 19 POST. Poff. 20 dectt Voff. 21 PVB. Voff.

Tts

Q. AV-

Q. AVFIDIVS. MENSARIVS. TABERNAE. ARGENTARIAE. AD. SCYTVM. 23 CHAMBRICVM. CVM. MAGNA. VI. AERIS. ALIENI CESSIT. FORO.

RETRACTVS. EX. ITINERE. 23 CAVISSIAM. DIXIT. APVD. P. FONTEIVM. BALBYM. 4 PRAET. ET. CVM. LIQVIDVM. FACTVM. ESSET. 25 [EVM.]

EP

CL.

54

LE

60 1

- 1

AN

173

week!

NVLLA. FECISSE. DETRIMENTA. . IVSSVS. - EST .. IN. SOLIDVM. AES. TOTVM. DISSOLVERE.

> PRID. "[K.] APRILEIS. FASCES. PENES. LICINIVM.

LATINAE. CELEBRATAE. ET. SACRIFICATVM. IN. MONTE ALBANO. ET. DATA. VISCERATIO. INCENDIVM. IN. 27 CLAETLIOLO, INSVLAE. DVAE. ABSVMPTAE. SOLO. TENVS. ET. 28 AEDES. OVINOVE. AMBUST'AE. OVATVOR.

29 DEMIPHION. ARCHIPIRATA. CAPTVS. A. »[C]N. LICINIO. NERVA. LEGATO. IN. CRVCEM. ACTVS.

VEXILLYM. RVBEVM. IN, ARCE. POSITVM. ICOS. SACRAMENTO. NOVO. ADEGERVNT. IVVEN-IN. CAMPO MARTIO. (TVTEM.

[**L. AIMILIO PAVLLO. II. C. LICINIO. CRASSO COS.1 (LVDATI PAVLLVS. COS.ET. 35 [CIN. OCTAVIVS. 94 PRAET[.]PA-EGRESSI SVNT. VRBE, IN. PROVINCIAM. MACEDONIAM.

A PROFECTI. 35 INGENTIII. ATOVE, INVSITATA. FREQUENTIA. PROSEOVENTE.

of [CV.] TOTA. SACRA. VIA. EX. 37 [AEDIBVS.] WSQVE. AD. CARINAS. ET. SACELLVM. 38 STIRENIAE 1 MAGNA. CONSTERNATIONE, VICINORVM.

FVNVS. 99 MAR[C]IAE. SEX. F. CVM. MAIORE.POMPA IMAGINVM. QVAM. FREQUENTIA. HOMINVM. * [PONTIFEX. SEMPRONIVS. EDIXIT. MAGALESIA.]

"[IV.] NON. APRIL. (TIA. VER. SACRYM. VOTVM. DE. 42 PONTIFIC [.] SENTEN-A. BAEBIO, PRAETORE.

22 Y vof. 23 S vof. 24 PRAETOREM. Vof. 25 ILLVM. Vof. 26 KAL Vof. 27 OE vof. 28 Ad AD. vof. 29 O. vof. 30 G. vof. 31 COSS. Vof. 32 defunt Vof. 33 G. vof. 34 OR. vof. 35 E vof. 36 GN. vof. 37 AEDILIBVS Vof. deeft fpatium. 38 ERNIT, Vof. 39 T V f. 40 defunt Vof. 41 III. vof. 42 YM. Vof.

E.

LAVTIA. LEGATIS. 43 AETOL[JVM. DATA.

*44 A 7 A 45 AER[.] GRAVIS. IN. SINGVLOS.

DIMIDIVM. EIVS. 46 COMTUBEVS.]

M. 41 [A]EBYTIVS./IN. PROVINCIAM. SVAM.

SICILIAM. PROFECTVS. 49 [EST.]

EPVLVM.IN.FVNERE. MAR[C]IAE.POPVLO.DATVM.
A. FILIIS. EIVS. » [Q.] ET. L. METELLIS.

ET. LVDI. SCAENICI. [51 FACTI.] (SA. CLASSIS. 52 CARTHAGIN[I]ENTIS. 53 OSTIAM. INGRES-CVM. TRIBVTO.

III. NON. APRIL. (VS. *[C]POPILIVS LAENAS. *[C]DECIMIVS.C.HOSTILI-LEGATI MITTYNTYR. AD. REGES. SYRIAE.

"[ET.] "AEG[V]PTI. AD. BELLVM. INTER. IPSOS. COMPONENDVM.

LEGATI BENE MANE CVM. TVRBA. 58 CLIENT[1]VM. ET. PROPINQVORVM. SACRIFICARVNT.

AD. CASTORIS, pls. PENATIBVS. P. R. TAVRO. 59 FECER[.] ET. PERLITARVNT.

43 Ad. OR. Voff. 44 CCM. Voff. 45 IS. Voff 46 defunt Voff. 47 deeft Voff. 48 deeft Voff. 49 T. Voff. 50 C. Voff. 51 defunt Voff. 52 d. Voff. 53 Ad H. Voff. 54 CAI. Voff. 55 CAI Voff. 56 AC. Voff. 57 Y. Voff. 58 d. Voff. 59 VNT, Voff. 60 IF. Voff. 51 d. spatium Voff. 62 defunt Voff.

CETCHI PAGENTIA NESEQUENTE PAGENTIA NESEGUENTA PAGENTA PAGENTA

NAS, ET SACELL VM. *STURENT NAS, ET SACELL VM. *STURENT SACELL VM.

ATOM SEAR SET SENT MATOR SOME ATOM SVAM HE STRUTT A HOMISVI.

THE PACTUAL NOT MOVE APRIL. (IN

make the of the party when the state of the

to the first in Idea well and indea realis so in a serie of the series o

in Sacoura he has not a ndonis . Lit en as A

After penes Amilium. Oblervavit hoc in Joco Cl. fus Auctorum de algernis Confulum, non diabus, fed ments bus, tellimonia. Inde colligie, in vitiata Acta Urbana n-cidisse Scriptorem busus Fabula. O qui cam nobis tradout è recentioribus quendam esse apparere, Usum ausem in quivus dan Livii o Assoni premansis, corunque certam esse sidem. Assoni minutorum de privatis eventibus non item. Atqui, tessimonium, quo Centura tam dura fulciatur, nullum produxit Vir alioqui faquo Cenura tain dura ruicatur, inintant producti y il ancent ne Maximus. Nec enim hic audiendi ismiores. Teltem auteme veteribus neminem adduxit Suetonio antiquiorem. Ne quiden il kim de antiquioribus fulii Celaris Confulatu temporibus. Nati autem pugnat, quin vices Confulatu, qua menstrua erant, cum primum ageret Confulatum cum Bibulo Casar, anno Urbis Varreniano 695° exclem diurna fuerint temporibus illis de quibus no tri aguat Tabularum Marmorearum Auctores. Imo diurnas fuella Consulum fasces tempore pugnæ Cannenks, & secunds adea Belli Promici, testem Polybium advocat ipse Remessus. Suntque ejus vero in hanc sententiam admodum sane duera. At eaun nauram de pugnæ illius fusile Varrons, ha it made suite to transcript and come the angle of the confidence of the angle of the confidence of the confidence imperated, nec castro proprium sussement innuit, ut voluit Reynessus. Dictitus utique in domi militia. que disciplinam aliam atque aliam posset fori castrorumque peritisfimus Polybius. Firmat præterea Polybil testimonium & Liuis. Paulo ante pugnam illam decretoriam, cum victos preliotumum tuario Carthaginienses essus sequiente victores Romani, meta institutum Carthaginienses essus sequiente victores Romani, meta institutum obstitusses ante midiarum obstitusses antennamente institutum confusem cuiuseo die (nam alternamiquit, imperitabant) Imperium erat. Idem postea, strauentibus ai ipsis castrorum portas Carthaginiensibus, eam moda anam Romanis causam suille dicit, ne extemplo transferos summen derigerente que acum, quod summa Imperii eo die penes Paullum suerit. Se quitur deinde. Uaque Varro, postero die, cui sors eius dies imperii erat, nibil consulto Collega, seguum puena propositis. Is itaque rii erat, nibil consulto Collega, signum pugne propositit. Is itaque mos crat illis, quos dix, anni Varroniani 38 COSS, Sed mutan potuit anne COSS anni 586 Potuit sane Non samen de fada mutatum oftendunt Fragmenta nostrarum tabularum alia a Reynefio non visa. Nam in COSS. anni 692. tribus duntaxat ante Cofaris Consulatum annis, fasces ita dispositos legimus ut uno eodemque

EOV

fort Sex

625

à I

Et M

czi

m

B C C B

A

que mense utrique Consuli fuerint przelati. HI. nimirum Idus Sextiles dicuntur fuisse pones Mur onam, v. autem Kalendas Septembres senes Syllanum. Imo alternis diebus respondent. Est enim v. Kal. Sept. 16". dies à III. Idus Sextil pro modo mensis Sextilis quo ulus est Numa qui post Idus Sextil Calendas Septembris numenvit XVII. Sic brevi admodum spatio ante Consulatum Celoris novatus fuerit mos ille menstruorum fascium Confularium, Nifi forte dicamus, pro more menfium veruftiffimo, nihil quicquam cum Sextili commune habuiffe Kalendas omnies Septembris. Sic menfibus convenient alternis dies illi fascium. Sed Nusluins Gracorum per Kalendas Latini urplurimum vertunt Interpretes. Sic fiet ut mitia mensium Lunarium ille delignaverint Kalenda. Qui autem a Pleniluniis menies Leveres inpputarint, vix, puro, ullos legimus. In tamen numeratic Romanos oportus fi quiden ab Idibus menies luos Lunares arcefiiverint, unde sequentis menis Kalendas numerare solebant. Graci certe non allunde numerabant quam a Nor vilunis dum etiam illi menfes pon Solares, fed Lunares, observabant, Et à Gracis anni formam Remanos didicisse constat è d Macrabie. Morem porto antiquem observat fuille . Suctanius, ut Consulem, qui faster non haberet, accenfis anteirer, pone aurem sequerentur detti-um fastibus Listores. Hunc eriam morem observat primum revocasse, in primo illo Consulatu, Cosserm. In ordine admirum occessis Lestorumque constat illum situm susse morem. Anteres contra soichant fascibus instructi Lictores; sequi autem accensus Consulem sessini fascibus instructi Lictores; sequi autem accensus Consulem sessibus infignitum. Neglexerant autem more mallum Consules Carans illo Consuletu paulo antiquores. Ut schiect vel pracesserus sine fascibus Lictores vel missis prorifis qui quala haberent officu infignia, Lictoribus, solus COSS illos comitants sueri accensus. Haccingia, Lictoribus, solus COSS illos comitants sueri accensus. moneo ne quis ad mentreus faicium suice merere illum apriguum te-fent, quod non habuit in animo certe Surrouns.

1,

è

Seris quam etram e profanus Scriptoribus reflimonia de tempera Saciliciorum matutima, si vei dubia res fuisfer, vei ester orum. Satis est impresentarum illud monere (quod muin nondum observarinat) inde manaste primaevorum etiam Christianorum motem de antelumis Synaribus arque Europarista Mysficis Sacrificis. Erat latectarus Synaribus arque Europarista Mysficis Sacrificis. Erat latectarus Synaribus arque Europarista Mysficis Sacrificis. Erat latectarus Synaribus arque Europarista Mysficis Sacrificis. Erat latectarus Sed metus ille antelum in unum convenire Christiani. Sed metus ille antelucaris, quam antelucaris, quod tamen muin sachum observarius. Et metus ille secre nullus aderat cum do mi Eucharistiam præsanchineatum ex eras perciperent. Et amen illum quoque Communionem matusinam institu. Se mise omnem aliam quoque Communionem matusinam institu. Plus adhuc dico. Metarilli occasionem dedit vinum Eucharisticum à jejuni susceptum.

Macrob. Sac. 1. 19. Sucton. Jul. c. 20. f Tertul. ad Un. L. II. c. 5. vid 2-

cum ex odore Christianos explorarent Persecutores. Propteres dese Eucharistiam celebrabant g Aquarii, ne ab eo vini proderentur odo re. Nec tamen fecit id ut vel fpeciem illam, vel tempus Sacrificii fi Myffici, propterea prætermitterent Orthodoxi. Securi nimirum b eo metu futuri si non ante cibum omnem, sed post cibum; nec telucanis, sed nocturnis, conventibus Sacrificia sua celebrassene Quis inde non intelligat ne quidem Sacrificiorum illud tempus, illis pro receptisillorum Sæculorum opinionibus, rem fuiffe leviculan. aut parum momentofam? Erant, scio, in jugi Sacrificio noctuma pariter ac matutina Sacra. Sed vix alios fuille puto Sacrorum Na. Eturnorum participes quam egregia caltimonia pariter ac Sanctimonia homines, Sacerdotes nimirum ac viduas. Harum certe in laude pofitum legimus ut nec inter diu illæ, nec noch ab altari discesseine Luc. II. 37. quod pretibus, pro jugis Sacrificii ritu, jugibus vacave rint. 1 Tim. v. 5. Eucharitias, per illa tempora, notturnas nulles ut puto, legimus. Imo nullas fuiffe primævis temporibus è Terral liano colligimus & Cypriano. E Tertulliani verbis illis: Euchani Stie Sacramentum, & in tempore victus, & omnibus mandatum Domino, etiam antelucanis catibus, nec de aliorum manu, que Prasidentium, suminus de Coron mil. c. 3. Opponit niminus Christi institutioni morem Ecclefia coava è Traditione acceptum Quod scilicet victus tempore Eucharistiam christus instituerit; E. clesia tamen, non victus tempore, sed antelucanis catibus canden celebrarit. Ut scilicet opponit mandatum illud Domini, Accipite omnibus præceptum, quali nimirum omnes propris manibus &. cramentum illud accipere debuerint, mori Ecclefia cozva quo por propriis manibus illud, sed e Præsidentium manu, sumebant. Non itaque ita intelligenda est loco illo particula etiam, quasi sui tenpore utroque Eucharistiam celebrarent, tam nimirum tempore vi-Etus quam Catibus etjam antelucanis. Sed referenda ad mores Esclesia per Traditiones receptos à Domini institutione asienos qui locum habuerint in Sacramento etiam Fuchariftia, ut supra illos probayerat locum habuisse in alio Baptismi Sacramento. Itaque verbum etiam cum verbis: Eucharistia Sacramentum confungendum non autem cum illis: in tempore victus. Respondet etiam S. Cypis anus Aquariis fe, cum ad canandum venirent, mixtum calicem offore dicentibus, ita ut Ecclefia cozevae morem fuiffe oftendat, ut non cane tempore Eucharistiam celebrarent. Eo speciant verb em illa: Sed cum Canamus, ad convivium nostrum Plebem convocare non poffumus, ut Sacramenti veritatem fraternitate omn præsenti celebremus. Ep. 63. n. 12. Id plane innuit, ne quidem de mi Sacramentum alio tempore sumi potuiste quam quo Ecclesia synaxes celebrari folerent, ut Synaxibus communicantes, fi minus corpore, at Spiritu tamen, interesse censerentur. Id simul innuit, Synaxes suo tempore non alias fuisse quam matutinas. Objiciunt Aquarii; At enim non mane, fed post canam, mixtum calicem obtulit

Don

det

debe

MAS

nm

opo

Arg

hoet

re il

Ofte

ftian

res !

tudi

dive

Aqu.

quet vidu Alta illas

Igna

imp

bulg

vime

legit.

rent

I Co

comi

anci

cerai

crat.

y Lan

Et q

Com/

Cura

facile

ficati

mum

bis le

Dominus. Ita se institutionis exemplo obsecutos credebant, si post cenam mixtum calicem, pro Domini exemple offerrent. Respondet Cyprianus: Nunquid ergo Dominicum polt Canam celebrare debemus, ut fic mixtum calicem frequentandis Dominicis offeramu? Sic ille nimirum Argumentatur, ut primo docest, id fi venum effet, Synaxes publicas nocturnas Eachariffiz percipiende effe oportere; rum Sequelam illam pro abfurda habeat, atque exinde Argumenti, quo ufi erant Aquarii, fallitatem oftendat, quod frilicet ex ipio Sequela tam abjurda rite tamen colligeretur. A n interim Ecclefie Synaxes nocturnas alienisfimas fuiffe supponit. Offenditque deinde rationem, cur Christus metturam Eucharifiam instituerit; nec tamen teneatur Ecclesia, que exemplo, Synaus habere nocturnas. Docent certe esus illa Raticipia, & confuetudinem Ecclesia ab American mente aliam; & sententiam diversam, ut ne quidem le teneri crediderit ad morros finum, pro-Aquariorum mente, mutandum. Eucharifiarum tamen loco videnfur ille fuiffe preces, tumetiam cum in more effent Euchariftie quotidiane, quam fieri potuit jugi Sacrificio fimillime. Et ramen vidue illæ ita Sacris Ecclesiæ publicis, ita altaribe, totæ vacabant, ut Alteris nomine etiam ipla nonnunquam appellentur. Sic enim illes appellat b Polycarpu. Sic etiam Pleudo Ignatia. Sic etiam Ignatii fimia b Constitutionum, quæ vulgo Apostolica appellantur, impostor. Utque fuissent Eucharistize alique vespertine, longeramen præcipuæ ulæ erant quæ tempore erant maturne, conventi-buque omnium frequentifismis celebrari folebant. Tum enim masime à nocte puri habebantur, voluptatibulque nocturus, ctiam le limit. Nocturus autem, paulo ante lomnum, precibus convivabatiur exempli fummi Charliani. Sobriè quidem illi, ut inquit Tertullianus. Sie tamen de ele conomine minus idonei fibi viderentur ad epulus calelles. Accellerat preterra admonitio Apofioli 1 Cor. XI. 20, 21, 22, ne convivia illa calestia cum terrestribus.
committerent, propter Agaparum abutus & infamias. Et viri illi anchillimi à cibis interdis plerunque abstinebant, quod olim se-cerant Esseni quorum illi exempla in plerisque amulabantur. Non eat ergo hoc cibi capiendi tempus omnino prætermittendum.

y Ove fecit Laureatus I Ita Pighius. Apographum Volfianum Laurentiae. Uter recitius descripierit, judicare difficile est. Scio quidem, ostenditque Reinesius, Coronatos sacrificare solitos Veteres. Et quidem Ramanis coronas ut plurimum fuisse laureas, preferim Consultons Reip. Sacra facientabus, id quoque satis matairestum est. Curamen id in fabulas referret Actorum Diarnorum conditor, quod facile per se collecturus fuerat Lector, si quidem rite sussessible sacrificia legitimum, præter morem, omissilet. Fieri ergo potest, ut veram nobis sectionem servarit Petavius, vel veræ saltem veltigium. Agrum

b Polyc. Sed. 4. i Ignat. ad Tarf. c. 9. k Const. Ap. L. III. c. 6.

quidem Laurentem tenuisse classem Zame, cum primum in Ball am appelleret, a Vingilio, Livio, aliifque traditum eft. Ideone Sarficia aliqua inftitura Laurenti præstanda à Confusibus, in memori am ilius appulius, ur in monte dibane quorannis faccificatum con tie fuerat reponendum Sed cum fails frequent in Hiftora Ron na Sacrorum à cossi præfundorum memoria : mullibi camen de currit (quod quidem (ciam) Sacrificiam Laurent peragendum: Nu itaque Sacra hicintelliguntur Acce Laventia Romuli nutricis? E rant guidem Sacra iftiufmodi Larentinulla appellanta Sed ten corum aliud & a menfe, in que verfamme Aprili, fatis remon Acconfet enim Morro festis Decembes monte celebrardis. Ita n mirum un Agonalidas faccossorius Se pulso Septimonium anteo ferint, ipsim quoque Decembes observation. Nisi fortalle d quoque fuerint in Lorentia honorem Discontinatio quorum la meminerit Hillorio, nec convum aliqued, quad quidem feit Walendarium. Erant tamen hor info mente Elevatio, ipia con Kalendarium. Erant tumen hoe ipio trienie blanda, ipia ciù pro fententia receptificata in honorem Lacenta inflitura. noftra invereft cademno fuerit Acce illa La como que fub Fli nomine culta est cum nutrice Republi, quod disputat " Hof mur. Satis illud ad nostram causam facit, quod Postbumia Cor cum collega Lenate instituta fint annua Rome Floralia, ut telli tur o Oviding. Et guidem ab ipha Confulbin a Confuler eran I anno Urbis Varrenime 981. In confenemento crit et Sacra à Ch fidibut ante quinquentium infliture alors naftri quoque penserent Confides. Idque suspectum facit quod sus facrificatum fe rent Confider. Adque impecture non questionen Apollini confenence. Turbare sutem fectorem a conference and Apolini confenence. Turbare sutem fectorem a conference and Apolini la infra in his iphs montheries legimus ad Calleri, non Cafford a men ficrificatum, fed din Pennisha Ficri poute at few nonnibus Apollinis Cafferifque delignatus fuert, quad valgo illit non nibus frierit notion quem Laurent in ! Decreme Penathem. Vi distant fuerint Laurentia Apollies, Preater Castore, at Doos alle onnier per ille tempore legimus. Nihil porra in es clifficile et quod Laurentiam illam appellet nofter, cum utroque homine is fignita fit cadem illa Dea apud bonos Auctores. Idunum pugia re videtur, quod mente exemple, w. Kat. nimirum Mains, incipit illa Flora Laurentmalia. Ponit mmen, aute tempora Outil mutari tempus ob aliquam; quam nelcimus, rationem. Si hac non placeant potuit fortaffe scripfiffe nofters Ove feet Landning. Sic onim "Fefine'a Paulo interpolatus: Item pellitum ovem daxentinas appellat [Cato scincet] in en Oratione quam scripfit, &cc. Pelle tam nimirum ovem appellat qualis nutriri folebat in agro Tares tino, ut ibidem legit Scaliger, opponitque Pafcali, feu sonder, qualis

l Scalig. ad Fest. verb. Septimont. m Hofpinian. de Fest. n Ovid. Fast. L.V.

nimirum

nimi

tor,

tinat in Di

Laur

ita al

ef I

701

and d

BET'S

fago, apte factifi

OHATT

dion

modi capat

chur

verun

cister

Quod

ut mu &in

tamen enfitionili Attia que to

Por

tam p

inde :

pecie

memo Glosfa

lificia

ille v

cella !

mant &

lites ,

Temp Graci

P Va

nimirum vulgo in paulcis reperiri folebat. Sie id voluerit Infeulptor, Apollini eve facrificatum pellini 8e Tarentini, que maximo entin previo sedi melius, ni fallor, in illo Fefri iono pro laxentino reponerum l'orentinam. Sed vel ita reponificapille poteft in oftra Inferipaine Tarentina. Si hec non placame, quid fi Luretum fimillacerit Infeulptor? Erat fane locus in Urbe Vereri in appellanta il Natro ii fade Luretum, alica quad sir fepultus ili T. Tarine Pers, qui d'accominante interfecta est alla giorna l'annie, quod so illi sucifa, de adforma viem. Ut inter Sacram viem de macellum aditum Cornera à corner, que ablissa la lagoura l'annie, quod si il sucifa, de adforma viem. Ut inter Sacram viem de macellum aditum Cornera à corner, que ablissa locu religio, unde etiam, quod si Sacile, fette Pagarelle, Sacique apte Sacrificiam allud ad ipium referetur dollium. Lusis enim facilicari folitum, nec aliam arbora spollori gratiorem fuiffe quam Lurine, ambe fune netifica. Expecto tamen dum refiora adforma acuriores. Fieri insurim poteft, ut nullo ex his modis vocem some perir l'urcalptor, let, pro more lapidam, truncam reliquarità LAVR. suppleventrantem vocis finem desu confedura tam Ludana Viver, quam ciam Paulse Personis. Id si verum, licebin 8e ultistemmodiocem aliam, siqua occurrerit, vocisemmationem de sino quoque ingense comministica.

De pesmis quiestria cella estructa ad Telleris Levernae. I Quod Malantia luc faciparmi legenus pro multi esta, non opus est u multa dicamus. Sia paulo acres multaris malatifque abibat. Quo amen in luco malasta legitur in Godice Novi Collegii Oxonofi. Similio multa habemus apud Veseres, preferrim in Interiptoribus. Sia alta Poetre nomen, nune Ame, nune Atim, nunc Atim, nunc altim legitur, ut ipi fupra observavimus. Sepe inque confundumus inviscom literatelles dedita Auttorom opera, fapus tamen Laboratorum Quadrataturam fortalle negligontia.

Porro Pecintam Melitariiam Operibus Publicis impendi folium passimi habernas apud Veteres exempla. Seepe edes Sacrainde structus legimus. Hic vero Edis duntasat reliani. Cellarumum apud Veteres erati condendis promendisque escusive generia
speciebus. Inde & Servi quoque Cellarii cellis prometa la Varrone
memoratii. Cellarii porro per l'ess & designe estate estate estate reddunt
selles Veteres. Non ea nivairum durtasat significatione qua Acdepita integra, sediqua Ediscicionum partes & conclusia deliguan;
ille voces. Necmodo in domestica Occonomia locum habebant
alla illa conditorio, verumetiam in publica Edium Sacrarum. Enant & illis sue quoque species Sacerdotibus Editusque credi solita, Primitaram, Decimarum, Votorum. Cellarum illarum in
Templi eriam Judaici disciplina Sacra meminere literae. Missipuilla
Gracis Interpretibus 3 Reg. vi. 5, que domus apud Interpretem

vulgatum. Sed domus duntaxat partem defignat apud vetufiff. mos Graca Lingua Auctores. Alibi musquem I. Paralip. XXXIII. Horrea Latino Interpreti. Et quidem recipiendis Decimis, rimitiis & Votis, sub præside Levita. Sed musquem, ni fallor, Aslaa erant Loussmura ab illo artificio nomen iplum habentia, mani que adeo quam pro more horreorum ornata. Sed recte vidir La timus Interpres horrea esse oportere quæ fuerint frugibus reponendis dicanda. Fadem Gazophylacia tam Graco quam Latino Interpreti . Neh. XIII. 5. 9. muneribus & ipla Decimifque recondendis instituta. Nec aliter in loco Ezech. XLII. 13. quo in loco is iden corum usus affignatur. Ibi (inquit S. Auctor) ponent Sancta Sanctorum, & oblationem pro peccato & pro delicto. Sed & alii quoque erant usus cellarum illarum sive conclavium. Nec enim & cies modo Rusticas in illis reponebant, sed & vasa quoque Perniamque sacram. Inde recte Gazophylacia appellata, & thesen domus Domini Interpreti vulgato, oxlory dix xugas, Interpreti Gra co. Ezr. vIII. 20. Ejulmodi The fauri multi erant in Templo Delphico, multarumque gentium proprii, à Phoceis expilati. Et lum etiam erat Tobia Ammonita in veri Dei Templo Gazophylatina muneribus ejus decimilque destinatum, loco prædicto Nebemie. XIII. 5. 9. Erat & alius illarum cellarum ufus, ut in illis veferentur Sacerdotes atque convivarentur. Illius meminit locus predictus Ezechielis XLII. 13. Hac eadem, ni fallor, cum Romanos Lectisterniis. Erant enim è Sacrificiis epule etiam Sacræ. His præerant apud Romanos Septemviri Epulonum Sacerdotibus accenseri foliti. Erat enim id quoque necessarium ad Sacrifician rite celebrandum, ut convivia illa Sacra in locus etiam Sacris haberentur. In vestibulo Sanctuarii comedenda erant, ut effet placabile Sacrificium, & fanctificarentur offerentium manus. Exod xxxx 22. Comedenda in loco Sancto atrii Tabernaculi. Lev. VI. 16. Omedenda, inquam, ante fores Tabernaculi. Lev. VIII. 31. In los Sancto, Lev. XXIV. 9. Coram Domino in loco quem elegerat Doming. Deut. XII. 18. Coram Domino. Deut. XIV. 26. In confpectu Domini Dei, & in loco quem elegerat Dominus. Deut. XV. 20. Hoc Sacrdotibus præcipitur. Non illis tamen folis. Etiam filis eorum & filiabus, & servis & famulabus, & Levitis. Deut. XII. 18. Etiam privatis cum domo fua Patribus familias. Deut. XIV. 26. XV.20. Omnibusque adeo Sacrificiorum participibus. Sic intelligimus quan necessariæ fuerint in Templis illæ cellæ. Inde Exedræ appellatæ Latino Interpreti. r Paralip. IX. 26. XXIII, 28. Jerem. XXXV. 2. Graco etiam, Ezech. XIII. 13. Quod effent numirum fedilibus instructæ, pro usibus Epulantium. Inde 'Aoraj Graco. Jer. XXXV. 2. 1 Par. IX. 26. Aulais proinde xovormisus ornanda, unde Pastophoriorum nomen aliud lucrabantur. Erant enim apud Ægyptios fu etiam in Templis Pastophoria, & Pastophoriorum ministri ipsi quoque appellati mangion Clementi i Alexandrino memorati. Inde ad

Eccl

in C petia rit 7

No

cum

The

alica

Rom

cris.

· Va

ex 1

erit,

mir

men

appo

ad c

contr

adhi

Perg dicel

Bris

HE I

cade

2b i

sue.

in S

[pari

61

enin

plur

vetu

pella tuta

edia

ūb?

Pen

Can

rost.

wift

cepe the

LIV

Ecclefiam cum re ipfa vox etiam una videtur emanaffe. Erant enim in Conviviorum apparatu, fi magnifica elle vellent, Aulaa & Tapelia. Inde factum ut in illis conclavibus Rechabitas vino tentant feremias, fer. xxxv. 2. quod convivia illic celebrari folerent Non opus est ut hæc omnia Gentilibus communia fuille probem. cum Epularum etiam Sacrarum Disciplina fuerit communis, 80 The faurorum, & frugum etiam facrarum. Horum itaque ullum aliqui designatam illam fuisse crediderim Telluris Laverna cellam, Romanis certe illarum Cellarum ufum fuiffe conftat, etiam in Saris. Calla Dei (sic enim vocem illam semper concipit) meminit Varro in finitimis corum fancis Sabineis. Cellarum illarum ufus ex privatarum Ædium disciplina desumptus est. Is autem quisfuerit, Cellarumque adeo in illis fitum docct idem Varro. . Ades nimirum ab aditu dicta. Ita priorent domorum partem, pro ejus mente fignificat, que domus proprie sic dicta Gracis, & actique. appellata est Sequebatur aditum illum Cavum adium [vel Cavaaum qui locus tectus intra parietes relinquebatur patulus, qui effet ad communem omnium usum. Nulle erant in hac Ædium parte contignationes, aperta nimirum ad iplum ulque tectum. Et multa adhuc funt, pro veteri illa forma, Cavadia in Urbe Wigornienft. Pergit Varro: In boc, locus si nullus relletus erat, sub divo qui esset dicebatur tessudo à testudinis similirudine, ut est in Prætorio in Cafire. Testudo nimirum illa erat tectum Cavadio penitus obductum. ut nullum effet reliquum luci superne recipiende spatium. Hec adem * fornix erat, & cavum celum à Chao quod dehisceret. Et ab illius similirudine Cali ipsius ingentes fornices memorat Enau. Et cavun cœlum, & cœli clypeum aliis memorarum testarur ibidem Varro. Gracis cadem nonom est. Et Cali nonospos legimus in Sacris etiam literis. Sin relictum fuisset duci superne recipiendae parium, deorfum (inquit y Varro) quo impluebat, Impluvium dictum: o sursum, qua Compluebat, compluvium, utrumque à pluvia. Ignotus enim est Veteribus vitri usus, quo & lucem acciperent, & ramen plivias arcerent. Sunt etiam hodieque multi istiusmodi in Templis vetustis fornices: Tuscanica hac & Airia ab Atriatibus Tuscis appellata idem teltis est Varro. Forma veterum ædium ita constimta, fitum tandem usumque Cellarum ita explicat: Circum cavum edium erant uniuscujusque rei utilitatis caussa parietibus dissepta. ubi quid conditum effe volebant. A calando Callam appellarunt: Penariam, ubi penus; ubi cubabant, Cubiculum; ubi canabant, Canaculum vocitabant: ut etiam nunc Lanuvii apud ædem fuuonis, & in catero Latio, ac Faleriis, & Cordubæ, dicuntur. Postenquam in superiore parte canitare coperunt, superioris domus universa Canacula dicta. Posteaquam, ubi canabant, plura facere reperunt, ut in castris ab hieme hiberna, hiberna domus vocarunt: conthe aftivum Plane hic videmus ædium facrarum in for-

t Varr. Ling. Lar. L. V. p. 55. u Varr. L. IV. p. 38. u Varr. L. IV.p. 9. y Varr. L. IV. p. 38.

ma ædium privatarum vetustissima exemplum. Unius ejusdemque forma erant varia illa dissepta qua Cella appellabantur; al usus tamen, ut in Templis vidimus, varios. Erant circa Cavædium illæ cellæ. Nec alius fitus perapper in Templo : 2 Ædificabat enim Solomon super parietem Templi tabulata per gyrum, in parietibu domus, per circuitum Templi & Oraculi, & fecit latera in circuita, Erant variarum contignationum Celle, ut pars queedam earum fir-rior fuerit, alia inferior. Erantque in Templo Solomonis 2 oning quæ vulgatus Interpres reddidit cum Varrone Canacula. Et Gazophylacia in Templo b Ezechielis tristega fuille dicuntur. Hiberna erant & Æstiva in cellis Romanis. Et Gazophylacia Exchielis alia erant in via Aquilonis, alia in via respiciente ad Notum Sic illa invicem respondebant accurate. Sed cum cellam, non al las, pecunia illa mulctatia extruxerit Ædilis; proinde aliam fortalse adhibuit cellæ significationem noster qua illam designaret and lam quæ nisi unica esse non solebat. Ea autem quæ fuerit iden nos docet, ubi supra, Varro. Sic enim rursus ille: d Domus Gracum est. Et ideo in ædibus sacreis ante cællam, ubi sedes Dei sun Græci dicunt weddyen: quod post, om dodoner. Cella itaque fingulari proprioque jure fic dicta, media erat Ædis pars inter seedopes atque emodidous, in iplo Edis Cavadio fita, ut videtur, & media ado inter cellas modo memoratas, in qua Numinis simulacrum reponi folebat. Id enim voluit, ni fallor, verbis illis Varto; ubi fedes De funt. Eds enim Græcis quod Latinis pulvinar. Et thecæ illa f mulacrorum que Latinis Celle, exdem Gracis vais & vais vou. Hanc itaque simulacri Telluris thecam Pecunia illa Lanjorum mulctatita Aruxerit Adilis. Mulctam autem illam imponebat Adilis Plate quod ad illius curam spectarent fora istiusmodi venalitia. Atque ex hoc rei usu tam vario manavit poltea ad Christianos vocis usus, etiam iple varius. Cella enim apud juniores erant tam adium B clefiasticarum quam Monasteriorum fingula cubicula. Hinc Monachorum cella. Et Patriarchæ contubernalis ovynin appellatus, quod eum haberet Patriarcha cellæ pariter ac vitæ univerlæ testem atque participem. Talis in Anselmum noster erat Eadmerus, individuus ejus tam noctu quam interdiu socius, & vitz moderator, ut ne quidem ejus injussu sele vel in lecto converteret. Respondebant celle ille illis Templorum conclavibus, facris nimirum ipsis, ut erant Templa ipfa facra. Præterea cellarum nomine ipfæ etiam nonnunquam infigniuntur Ecclesie atque Monasterie. Docent hoc tot illa vetera Eccle siarum Monasteriorumque nomina à vocibus Kell aut Kill composita, in nostra præsertim Insula Sanctorum Hiber-C enim fere quasi K sonabant Saxones. Humilitatis enim laudem quandam in eo aucupabantur quod Cellas potius illa, quàm Ecclesias appellarent aut Monasteria. Ejusmodi exempla multa erant in illorum temporum fermone. Sic enim se Peccatores appella-

ban

mo

Mo

qua

maj

vete - S

De

ploi

Des que Ha

18.9

fus

ne t

lent

ait

Ita

pe e

ab .

· 通道语言语言 6

ens A la

出の出

don

nus

67.1

^{2 3} Reg. VI. 5. a 2 Paral. III. 9. b Ezeh. XLII. 5, 6. e Ezech. XLII. 11, 13. d Varr. L. IV. p. 38.

bant; sic modicum id quod est; sic exiguos & bumiles, ne alia memorem eodem pertinentia. Denique Cellas minores etiam Ecclesias nuncupabant qua erant à majoribus tam Ecclesias quam etiam Monasterias distinguendæ, pro hujus de qua agimus Cella exemplo, quæ Ædis Telluris quædam fuille videtur Appendicula. Sic illi majorum Ecclesiarum atque Monasteriorum appendices Cellas nominabant. Satis illa otomia anxioyus, pro primævo vocis usuapud

veteres Gentiles.

21

IM AS

e-

n. 4.

ş

-Sed quæ demum erat illa Dea Tellus Laverna? Tellurem quidem Deam sæpe legimus. Et ædem ejus prope Carinas satis habemus exploratam. Ea condità in area ædium Sp. Callis de tyrannide affectata damnati, anno Urbis Varroniano 269. Sed & Lavernam Deam novimus furium Patronam, Tellurem tamen Lavernamque pro una cadeinque Dea habitam vix alibi, ut puto, legimus. Habebat certe, Laverna cultum fibi proprium, & alio loco ab co in quo Tellurem cultam diximus. Erat illi lucus obscurus abditusque in quo fures solebant furta prædamque inter se luere, inquit Pefus. Proda nimirum divisionem intelligit. Hunc lucum in via Salaria ponit s Acron interpres Horatis. Ad portam, ut videtur, Salariam, longe à Carina. Habuit & Simulacrum, codem Acrome telte, à furibies coli solitim, & ab ils qui confiha sua tecta vellent. Habuit & aram a qua nomen duxit porta Lavernalis, ut ait Varro, cadem cum porta Collina, nec ipla Carinis propinqua. la ne quidem sine effe potur Telluri Laverna in loco illo prope Carinas. Alia itaque fuerit oportet edes illa Telluris Laverne ab illa folius Telluris ad Carinas. Eoque, ni fallor, ipio confilio edes heec Telluris Laverna fuiffe dictur ut ab alia illa Telluris ada internosceretur. Fuidem numinis, qua in diversis locis colebatur, diversa fuisse cognomina, id vero omnibus notissimum est. Sic enim Capseglinus, Feretrius, Stator, Latiaris, idem erat Romahabebat alium arque alium. Id vero minus fortassis observatum est u aumen unum alterius auminis cognomen haberet. Nec tamen mus exemplis destrumur. Jovii, Martii, Herculii audiebat cum coxvis sus Principibus Diocletianus. Non tamen Joves, inquieus, aut Martes aut Hercules. Hac tamen forma, & Martes & Apollines & Joves Augustos, & Ceretem Augustam legimus in incriptionibus. Oua culicet Augusti ipi pro Martibus, Apollinius & Jovibus, & Augusta ipia pro Cerete habetentur. Tunc autem Augustorum nomen Augustarumque pro Adjectivo habebinur. Sed forma etiam Substantiva Juno Lucina sepe appellatur. Oua scalicet idem Officium prestabat quod ab ipia solebat expediari Lucina. Et ramen longe etar à Junone Dea alia Lucina, cadomque nonnunquam cum Diana. Itaque nihil obstat quo miss Tellur Lasserma appelletur qua etiam pia Lasverna munis presente. nus Tellus Laverna appelletur, qua etiam ipla Laverna munus præ-

Dionyt Halscarn. L. VIII. Freft, voc. Laverniones. g Aeron in Horat. L. 1. Sp. 16. h Varr. Ling. Lat. L. IV.

stare credebatur. Laverna autem fallendi Dea à tegendis secreis nomen pracipue traxisse videtur. Sic enim Acron: Diesa à lateudo. Nam sures laterniones, de laverniones dicuntur. Adjectrat autem rationem in pracedentibus: Nam cum silentio prece ejus exercentur. Id non absurde Telluri tribuitur, qua etiam ipla tegit celatque fruges sibi commissas. Ut tamen necessaria esse soma denominativa, ne quidem ita absurde Tellus Laverna posse appellari. Nec enim Dea tentummodo ipla, sed & cultores ipsus Laverna appellatur. Glosse Isidori: Laberna, latro, aut qui silos alios seducit. Et la Ausonius:

Bonorum mala Carminum Laverna.

Sed fures rectius tortalle laverniones. Des tamen faminea Tellus fatis apte Laverna forma faminea appellabitur.

Ladidibus pluit in Veienti. Huc refero venba illa Livii; & Br. in exity anni ejus lapidatum effe, nunciatum est; in Romano agre, simul in Veientibus: Novendiale Sacrum factum est. Hac Lyin de anno superiori Varroniano nimirum 585. De illius enim anni exity ibidem agitur. Exitum autem illum intelligo inter designationem Consulum initumque Consulatum. Illo enim intervallo om na & portenta solet narrare Livius, quæ quanquam superiori anno contigerint, anni tamen fequentis clades, ni rite fuillent procurate fignificare credebantur. Prioris certe anni mala fignificare non poterant, cujus pars illa longe maxima, quæ rebus gerendis idones erat, jam præterierat. Sequentis ergo anni Auspicia spectabat portentum illud superioris anni fine editum. Et sequentis adeo anni Magistratibus procurandum erat, ne in Provinciam inauspicato proficilcerentur. Et tamem, fateor, eodem illo temporis intervallo Livium semper & omina recensere, & ominum procurationes. Es fortaffe causa, quod eum locum tenuerint in Pontificum Annalibus, quod non essent à portextis sejungendæ expiationes; Diurna tamen spla distinctius designarint dies ipsos procurationum. Noster sane, ut videmus III. Kal. April. pluviam illam lapideam affignat quam Livius iplis idibus Martin antiquiorem fecerat. Novendiale Sacrum, ni fallor, intellexit, quo pluvia iftiusmodi lapidea solebat procurari. A Tullo Hostilio incepit prima istius pluvia mentio, nova prorius tune, nec antea, ut videtur, observata. Id indicat ipse Livius, credi id vix potuisse. Missis itaque ad id visendum prodigium, in conspectu, band aliter quam quum grandinem venti glomeratam in terras agunt, crebros tradit cecidisse culo lapides. Inde sepe occurrit in Historia Remana, qualiscunque demum fuerit, illa pluvia, mansitque solennis, quoties rediret, illa procuratio. Id quoque testatur idem Livius: Romanis quoque ab eodem prodigio Novendiale Sacrum publice susceptum est: seu voce calesti ex Albano monte missa (namid quoque traditur) seu Aruspicum monitu. Mansit (inquit)

certe

per 2

Pacra

illud

Auch

vem

um.

conf

rent.

illud

tradi

renta

confe

de q

Et ta

fte,

min.

w q

25 175

MUNIC

Tudi

eran

DEBO

tati

ati 1

Sic

dial

mod

fane

T \$277

rum

Sacr

ni.

ban

non

trip

ne,

W15

go

Urt

tim

fub

i Aufon Epift. V. LLiv.L. XLIV.c. 18: 1 Liv. L. I. c. 31, vid, Fest. vec. Novend

certe folenne, ut quandocunque idem prodigium nunciaretur, feriæ per novem dies agerentur. Vox illa celestis fuerat, ut patrio ritu Sacra Albani facerent. Inde facile colligimus ab Albanis Sacrum illed fluxiffe Novendiale. Et novem fuisse dierum iidem testantur Auctores. Illud non adeo manifestum est, fuerintne dies illi novem integri, an cyclus dierum octo nono duntaxat die redeunti-Sic enim fe habebant m Nundina Romana, ut ex Augusti constat Kalendario. Illæ tamen ita dichæ funt quod nono die redirent. Ita nihil pugnat Etymon quo minus Nundinale fuerit Sacrum illud Novendiale. Sed Nundinarum institutionem recentiorem faciunt Scriptores Romani. Geminus illas exactis jam Regibus coepisse madidit, quia plerique de Plebe repetita Servii Tullii memoria parentarent ei in Nundinis, cui rei (inquit Macrobius) etiam Varro consentit. Sed usum Nundinarum civilem mercatibus peragendis intellexerint oportet, Auctores illi Veteres; non Religio/um illum de quo agimus, quem à Servis faltem Tullis temporibus arceffunt. Ertamen usum etiam illum antiquiorem fecit, eodem Macrobio teste, Cassius, ipsisque Servii temporibus coævum. Cassius ille Hemina est, ni fallor, Historicus. Adhuc alios fuisse tradit Macrobiw qui Nundinarum originem Romulo ipfi affignarint, quem communicato Regno cum T. Tatio Sacrificiis & Sodalitatibus institutis, nundinas quoque (inquit) adjecisse commemorant. Numerat inhisce Inditanum Historicum. Is Caius erat Sempronius Tuditanus. Ita erant antique, etiam apud Romanos, Nundine, ut ab illis Sacri Novendialis à Tullo Hostilio instituti initium deduci potuerit. Parentationes illæ certe quas Servio Tullio in Nundinis folutas restati sunt. un vidimus, cum Gemino Varro, non alize erant quam Sacrum 11lud Diss inferis præstari solitum, quod alii Novendiale nuncupant. Sic etiam exemplum habemus quo voces iplæ Nundinarum Novendialiumque de re eadem usurpatze fuerint, quoque adeo ofto tantummodo dierum circulus Sacrum illud Novendiale designaverit. Nec ane quicquam vetat, quo minus, ut alia multa, fic etiam Nundinarum exemplum potuerint ab Albanis accepisse Romani. Id si verum, fic etiam Nundinarum rationem in ritu patrio Novendialis Sacri habuerint Albani, & posteri adeo eorundem proinde Ramani. Scio interim & Novenarium numerum fuisse sacrum. Canebant sæpe in lustrationibus Pueri noveni, & Virgines novena, & nonnunquam ter novenie, pro forma trinundinorum. Nec tamen triplicem duntaxat Octonarium absolvebant Virgines illæ ter novene, quod faciebant trinundina. Sed eo potius propendeo ut offonis diebus Novendialia illa Sacra conclusa fuisse credam. Quod ergo lapideam illam pluviam huic affignarit diei Actorum nostrorum Urbanorum conditor, id ea caufa factum existimo, non quod eo ipso die pluvia ipfa contigerit; fed quod fuerit dies Sacri Novendialis ultimus, quo omen penitus expiatum fuerit, metusque inde omnis sublatus, & casta jam & fausta procederent Consulatus Auspicia.

Hoc autem in quo discrepat à Livie, non potuit à Livie acciper noster, uti credidit Reinesius. Nic mora rationem habebimus erploratissimam, si quidem, duplicem illius anni pluviam lapidem Novendiali item Sacro duplici ab illius anni Confulibus procurriam existimemus. Moram enim feriarum Latinarum Religiones fuille prodit SC. modo memoratum. Religiones illæ hæc ipfa erant, ni fallor, Sacra Novendialia. Ea autem, fi diebus constabant offen à Consulatus initi die, Idibus nempe Martiis, in hunc ipsum del nent diem III". Kal. April. Eodem etiam ordine respondent Sara portentorum procuratoria quo Portenta ipla contigiffe dicuntari Pluviam illam lapidum quæ in Romano erat agro prieri loco recenfuit Livius. Proinde pluviam Veientinam, que illam fecura el recte Sacro Novendiali altimo, ultimoque Illius Sacri diei affigmini nostræ Inscriptionis Auctor. Tum demum licuit, quod anter per has, quas dixi, Religiones, non licuit, ferias Latinas celebrare. Et sane die Jequenti, Prid Kal Apriles, Latinas celebratas testatur non noster solus, verumetiam, ut videbimus, ipse Livius. Ita Senatel consulto obtemperatum est, quo designatis tantummodo coss con tum testatur fuille Liquius, de faris, Latinis, mox ubi Magisha tum inissent Consules, (quod per Religiones fieri posset) primo que que tempore celebrandis vancos et euo oun establica.

Z Postumius Trib. Pleh. viatorem miste ad COS. Scal. Que anti funt in COSS. Tribuns Plebis, antiquiora his temporibus habemus apud Livium exempla. Anno Urbis Varraniano 282 immilir Consuli viatorem Letorius Trib. Pleb. & vicissim Tribuno Life. rem Appius Claudius Conful, Plebi infentissimus I Sicilli nimi rum ut neuter alteri cefferit, aut superiorem agnoverit. Cefferenmen in ea lite, pro re fumma, Patres. Collega Appii Quintin Plebem faviencem lentuit; or suit Tribunas, ut Concilium dinit. terent; darent ir a spatium; Non vim fuam illis tempus adempts rum, sed consilium quiribus, additurumi Et Patres in Populi, & Consulem in Patrum, fore Patestagen Hoes spla Livii verba lunt è quibus intelligimus cellisse aliquatenus Consulem illum, & vicifo Plebem. Confilium Quintis ita probayere Patres ut Quintis gratias agerent, quod ejus opera diferedia mitigata effet. Ab Appe petebant, ut tantam Confularem Majestatem effe vellet quanta in concordi civitate esse posset, Appine contra, testari Deor atque bomines, Remp prodi per metum, ac deferi: Non Consulem Senatui, sed Senatum Consult deesse Vactus tamen Senatus confensatanden Eventum tamentilius putterie illum narrat Livius, non ut Tribunorum Jus aliquod in Confules Plebe afternerit; sed ut Legem tulerint de qua lingatum fuerat, un comitin deinde Tribum Tribum eligerentur. Poltes anno Aira recepta Vorroniana 324. Rep. ad incitas per difer diam Confidum redacta, qui camen nelebant Distatorem dicere, nec parere hac præcipienti Senarui; ranconsequent of Linear succession

dem

mats

TOCE

Pot

den:

ato

luci

luer

gums

aliq

vat

113.

ld f

and

erai

Var

Kal

mir

sius Sen

inte

dis .

tas.

Ple

mo

que

rem den

tia.

œll

Con

end

Coll

tur. lud

Con que gata

run rei

.

dem Tribunos appellavit Q. Servilius Priscus, atque eo Auctore Senatus, ut Dictatorem dicere COSS. pro fua Potestate cogerent. Ea poce audita, occasionem oblatam rati Tribuni (inquit Livius) augende Potestatis, secedunt, proque Collegio Inemine viz. collega intercedente pronunciant, placere COSS Senatui dicto audientes effe Si abversus confensum amplissimis Ordinis ultra tendant, in vincula se duci eos justuros. Consules ab Tribanis, quam ab Senatu, vinci maherunt : proditum à Patribus summe Imperis Jus, datumque sub jugum Tribunitade Potestati Consulatum memorantes; si quidem cogi aliquid propotestate ab Tribuno Confules, & guo quid ulterius privato timendum foret?) in vineula etiam duci, poffent. Hec Livia. Cessiritaque y hac vin causa, Senatur. Cesset ipsi consuler. Id fecir ut in Tribunos Militares Confulari Potestare præditos idem anderent Tribuni quod in Iplos Confules quorum Potestate brnati erant illi Militures Tribuni * Decrevit Senatus anno Urbis Varroniano 2527 novos Tribunos Militares creandos effe qui Kalendis Off. Magistratum acciperent. Deprecati funt ignominiam correpci Magistratus duo ex Tribunis Militaribus, Sergius, Virginiusque, propter quos poenitere Magistratuum eius anni Senatum apparebat. Precibus mhil proficientibus, Senatufconfulto intercedunt. Negant se ante Idus Decembres, folennem tuncineundis Magistratibus diem, honore abituros. Hic Plebis Tribuni feroces repente, miriamun Tribums Militum, nifi in Auctor tate Senatus effent, fe in vinculaeos duci juffuros effe. Spernit has Tribunorum Plebis minas C. Servilius Abala unus iple e Tribunis Militaribus. monetque ut desmerent inter Senatorum tertamina locum injuria querere ; le nisi college facerent quod Senerus censusset, Dictatorem extemplo dicturum qui eos abine Magistratu cogeret. Gaudent Patres, fine Tribunitie Potestatis finquit Livius) terriculis inventam effe alium vim majorem ad coercendos Magistratus. Hucusque ergo nondum erar in confesso Potestas illa in Confules Tribunitia. Extamen postea (quibus gradibus nescrimus) ur in aliis plerisque, fic &cin boc Tribunorum Jure, cellit Senatus, iofi etiam rurfus ceffere Confules Inde manavit ad Posteros exemplum Juris in confules Tribunitis. Inde factum, ut (quod hie factum videmus) Consulibus ipsis fuerit ad Tribunitiam Intercessionem. confugiendum. Ita Amilium Confulem juvic collega Posthumii Decimius Tribanus ne viator illum in vincula raperet. Sic enim in Romanorum Magistratuum collegiis Jus erat Intercessionis vel singulari collega quo minus aliorum Collegarum justa executioni mandarentur. Jus illud habebat in collegam Confielem collega Conful. Jus illud Decemvir in collegam Decemvirum. Jus illud Tribuni Militares Consulari Potestate in collegas Tribunes itidem Militares. Eratque hoc in Patriciorum Plebeiorumque jurgiis exploratifimum. Rogatas plerunque à Tribunis Plebeiis Leges Patricii collegarum plenunque Tribunorum Intercessione Eludebant. Multa passim hujus rei occurrunt apud Livium exempla.

m me mis, is, is

In Jussus est in solidum es totum dissolvere.] Scribit Reineses Jus, additque vocem remissum, omittit autem aliam dissolvere. In elicuit sententiam sententiæ veræ contrariam. Sufficit monnisse nullam subesse verbis tabulæ dissicultatem, si ea recte Vir Maximus descripsisset.

9 Latine celebrate. Hinc facile Livium emendamus, cui fententiam obscuram fecerant diverse invicem, & plane contrare per Librariorum negligentiam, lectiones. Dicit in Senatu Pallus Consul, Pne quid profectionem suam teneret in Muce doniam scilicet | pridie Idus Aprilis Latinis effe constitutam dien. Sacrificio rite perfecto, fe & Cn. Octavium, fimul Senatus cenful set, exituros esse. Decrevit Senatus, ut solenni Latinarum perse. Ro, L. Amilius Consul, Cn. Octavius Prator, cui classis obtigifa, in Provinciam proficiscantur. Denique addit, verbis disertissimis idem Livius, Latinis, que pridie Calendas Aprilis fuerunt, in mos te Sacrificio rite perpetrato, protinus inde & Conful & Pretor Ca Octavius in Macedoniam profecti funt. Firmant lectionem polis riorem nostra Fragmenta, in quibus legimus Latinas prid. Kal Am lis celebraras, & Calendis ipsis paludatos in Provinciam egressos un COS. Paullum, quam etiam Pratorem Cn. Octavium. Firmat praterea rerum gestarum ipsa sequela. Idibus Martiis inivit Confule tum, pro illius Sæculi more, Paullus. Post tres deinde dies seque bantur Liberalia, teste Ovidio, i. e. xv. Kal. April. Tum orin Mulvii xIV. Kal. Deinde Quinquatria per V dies, in honorem Minerva. Horum dierum primo Sacrificia erant, de quibus intellia verba illa de Paullo Livii c. 19. Sacrificio rite perfecto, primi A xandrini Legati, &c. Necscilicet de Sacrificio Latinarum de quo fuerat ante fermo. Ne quidem de Sacrificio ineundi Confulatu, quod intellexit Sigonius. Illud Sacrificium jam antea peregerat Pad Ius quam rediissent è Macedonia legati, cum expectantibus Patribu quid de Provincia sua Macedonia relaturus effet, responderet nibil fe habere quod referret, cum nondum legati rediffent. Nec enim vo rifimile est, vel Senatum habuisse Paullum, vel expectatam à Senatu Paulli relationem, nondum peractis Consulatus ineundi Sacrificio Omen enim id fuisset, fi fine Sacrificiis Auspiciisque retulisset. Ve ergo Liberalium illa, vel Quinquatrium, erant Sacrificia. Sed potius Quinquatrium fuisse, exiplo Livio colligimus. Sacrificio enim perfecto, legati Alexandrini in Senatum vocati funt. Hoc iplo nimirum die Quinquatrium primo, XIII. Kal. Aprilis, Martii viz. die XXº. Redierunt legati illi intratriduum, c. 20. Martii viz. XXIII. Illis profectis, legati è Macedonia reversi sunt, ultimis, ut ait Livius, Quinquatribus, Martii nimirum xxIvo. fed vescere. Postero die Senatus erat, Martii XXVo. in quo auditis Legatis, Senatufcos fulta facta sunt de Paulli Expeditione Macedonica, in quibus & illud fuit, ut solenni Latinarum perfecto, Paullus Conful & Ostavins Pre

Leg

erar

abq effe effet falia bran

Pro

glec veri taba ri.

mis

and etia

ban

COD

fice

ince

Itaq Sen

Ma

Ma

Idit

Du

Ali

bus

cie

¹ Liv. L. XLIV. e. 19. q Liv. ib. c. 21. r Liv. ib. c. 22. fovid Faff. III.

Pretor in Provinciam proficifeerentur. Sedereandi erant in octo Leziones tribuni partim à COSS. partim à Populo. Itaque Comitia mant necessario habenda. Tum deinde ex omnibustribunis, Paulh in duas legiones in Macedoniam eligendi. Hec, ut non multos, aliquot tamen, dies ante ferias Latmas postularunt. Multi autem effe non poterant, cum id haberet in animo Senatus ut Expeditio effet quam fieri poffet maturrima. Decreverant mox defignatis Con-Culibus, antequam Confulatum inirent, Latinas, ubi Magistratum millent, quod per Religiones fieri poffet, primo quoque tempore celebrandas, c. 17. Obstabat enim Religio ne ante peractas Latinas, in Provincias migrarent. Jam enim olim pro omine habebant, neelectas à Flaminio Confule ferias illas, pugne ad Thrafimenum adverfæ. Erant autem & alia Sacra ante Latinas peragenda quæ veabant ne max à suscepto Consulatu, salva Religione possent celebran. Ea imprimis quæ ad constatum spectabant ineundum. Die miti Magistratus Tovis Maximi templum adeundum erat: ibi trabea funenda, & Confulatus infignia post Sacra tamen przevia. Tum eram omina, fiqua parrarentur, ut fere Bello ingruente narrari folebent, Sacrificiis procuranda erant. Omina illa, ut jam vidimus, Noundialia Sacra bina poscebant post initum Consulatum. Vota etiam concipienda fi Refp. in eodem statu mansisset. Post ferias Latinas, siconcipi ea vellent auspicato. Etiam Latinis indicendæ erant eæ frie conceptive ut Consulem comitari possent in monte Albano cechaturum. Illis autem ipfis fuæ etiam erant Religiones à se quoque observandæ antequam Latinas celebrarent. Inde feriarum Lainarum illæ, ni fallor, moræ. Fecitque fortaffe illarum rationum incertitudo ut conceptivo fuerint, potius quam stativo, ipío feria. Inque cum post peractas Latinas profectionem COS. decreverit Senatus; & cum illas iplas ferias decreverit solito maturiores, & quidem eo ipso consilio id decreverit, ne Consulem, cui eundum in Macedoniam effet, tenerent; facile inde colligitur, maturandas effe potius quam protrahendas. Nimia fane effet mora si inito Id. Martins Confulatu mense integro fuissent seriores, ipse nimirum Idib. Aprilis. Sed erroris occasionem fatis verifimilem prodidit Pigbius. Ut scilicet PRID. pro PR. ID. acceperit Librarius in loco priori; inde vocem KAL. pro supervacua habuerit.

o s. L us fe de us sel

ie

Demiphon Archipirata captus à Cn. Licinio Nerva Legato, &cc.]
Duos legimus in horum temporum Historia Licinios Nervas legatos.
Alium a A. Licinium Nervam legatum Civilem, qui cum aliis duobusmissus est, Emilio COS. referente, à Senatu ad statum Provinia & Persei Regis explorandum. Alium C. Licinium Nervam
legatum Illyrici sub L. Anicio Pretore (classis, an Legibnis, incerum est) certe Militarem. Sed aliud utrique Pranapen quam huic
cipis mentionem habemus in hoc nostro Fragmento. Cn. appellat
nastrum Apographum Pigbianum, Gn. Vossamum, satis etiam illud,

¹ Liv. L. XXL. 63. . Liv. L. XLIV. c. 18. . Liv. L. XLV. a 3.

pro more Veterum, magisque pro more Gracorum. Idem hoc Prenomen tribus hifce modis concipi folitum CN. GN. & N. testam veteres Grammatici. Imo litera Gnulla erat, teste in Quæst Rom Plutarcho apud veteres Romanos. Nulla proinde in Inscription antiquissima Duillis, Introduxit autem illam, Carvilius Gramman cus. Rome certe hoc info tempore fuiffe verifimillimum est Cn. hunc cujus meminit tabula Marmorea, Licinium; & Rome adeo in cui cem actum esse Demiphontem Archipiratam. Nec enim rerum al arum, quam Rome gestarum, mentio expectanda erat in Actis Ur banis. Potuitque Roma effe prior ille A Licinius Nerva hoc in nostrorum Actorum die, quem è Macedonia reversum Quinquain bus ultimis, Martii nimirum, ut vidimus, xxIvo restatur idem i y Livius. Potuitque Archipiratam illum in reditu cepisse dum in tum trajiceret Adriaticum. Non tamen video, cum tres fuerintin illa Legatione Legati invicem pares; cur potius Licinio res illa ge fla tribueretur, quamejus in Legatione collegis. Propius abelt ac Licinii Nerva Pranomine aliusille Licinius Nerva quem Caium appe lant Codices hodierni Liviani Potuita; in C. migrare CN. proclivit tis facilique errore Librarii. Potuit præterea classis Imperium and accepisse quam in Provinciam discederet cujus Legatus erat, L. As cius. Veris principio omnes in Provinciam appulisse testatur L vius: Emilium nimirum COS. in Mace donian Offavium Prate rem in Oreum, & noftrum in Illyricum Pretorem Smiliter Anicia Diem, quo discessit in Provinciam Emilias habernus explorania Martii ultimum. Inde xo. die in Castra pervenit, accepitque ext citum ut exipfius Amilii constat apud de Livium Oratione. Ho autem ita intelligunt Auctores Historiæ Romana. Tantundem and illos valet in Provinciam venire quod Caffrorum curam exercitum que suscipere. Sic venerit in Provinciam circiter diem Aprilis P. etiam Prætor Anicius. Sed brevior erationisis in Provinciam Ilyricum trajectio. Proinde & moram itinetis breviorem fuffe con sentaneum est. Potuitque adeo post illos ex Italia discedere, &umen una in Provinciam appellere. Sed fo Anicho Claffis legarus fuent C. Licinius Nerva; potuit iple interim & claffem accipere, & A chipirat am capere, & Rome postes expecture dum Ameius discede-Cum illo postea, cum in Provinciam venisset, non rediit anto Octobris finem, aut Novembris initium. b Nuncius enim rediit rerum ab Anicio gestarum Et triduum supplicationimo Anicio à Senstu eo nomine decretarum edixie confactim routhini & prid. ku Novembres. Potuit itaque ante Anisii difcelfium Arthipiratam tun puniviffe, Legatus ejus Licinius Navua > Poceli dibilomisus aliusab eo fuiffe Legatus ille, de quo agimus on Likining Nerson. Itaque ultra guzrendum. Porro Oradificiosis in latrosen & Piraras, imo in latronum Piratarumque otiam duces fatis multarin Historia Romans occurrent exempla: word were some sulfames multi-

Volhi

debe

toris

alien

28076

eri lo

Ges.

rint.

rema mi a

cos

quen mis) trim apu Vet

UIC

in (

(1) (B)

at di

cel Ci

y Liv. L. XLIV. e. 20. 2 Liv. L. XLIV. e. 30. dap. Liv. L. XLV. e. 41. & Liv. L. XLV. e. 3.

"Kal. April. L. Aimilio Paulle II. &c.] Defunt Apographo Voffiano, hoc in loco, COSS. nomina. Nec tamen scio an propterea debeant esse fusione Longe proclivius eratut properantis Exscriptionis negligentia sucrit pratermissa, quain ut loco, qui videbatur, alieno ea inseruerit quicumque Ludovici Vivii Apographum è Marmer iplo transcripserit. Id quoque savet, quod COS. Emissim priviloco scripserit, cujus erant, pro alternorum dierum Imperio, fase. Fieri potest ut singulis mensibus Considum nomina præsixent Actorum Urbanarum conditores. Mutila enim videntur postrema nostra Fragmenta in quibus non occurrunt. Vel saltem proximi ab inito Consulatu mensis Kalendis, adscribendi sucrint fortasse COSS. qui superioris mensis non Kalendis, sed Idibus, Magistratum susceperant.

A Profecti ingenti atque inustitata frequentia prosequente.] Lious: Traditum est memorie, majore quam solità frequentia proseventium Consulem celebratum; ac prope certa spe ominatos esse homiu finem effe Macedonico Bello, maturumque reditum cum egregio numpho Confielis fore. Profectiones Adventusque virorum Prindum magnis comitantium concertibus celebrari folitos, multa nos Vaerum docent exempla. Inde Imperatorum Romanorum Profestiones Expeditione fque, & Adventus atque Reditus in Numis Ka-Indarisque memoratico Et in emine ponebent que cunque rerum gerendarum inities contigerant insolita league 1.3 im omen suit profequentium turba solito frequentior. Priste tusset, si prater morem fullet infrequens. Captabant etiaminde Veteres Auguria, il quas mes aut Facta comises, iplive rerum gerendarum Auctores, in iplis Sufficiis præter Confilium edidiffent. Ra enim omnia Deos Auctoschabere credebant ques minus Humano tribuenda videbantur arbino Etiam Humanum Spiritum Divinum censebant, eig, Divinatimen concedebant, ut offendit Maximus Tyrius. Illis præfertim in Causis, quibus afflatu pocius excitantis Numims quam sio aliquo Ratiocinio homines acti viderentur. Sie inaque felicis ominis loco int, non frequens ille duntaxat prolequentium concurfus, sed fes ciam nullis fulta Ratiociniis, de eventu felici, quæ caula erat concursu solito frequentioris.

p Usque ad Carinas, & Sacellum Streniae.] Pro voce Strenia, legimus sternit in Apographio Vessiano. Quali nimitum id sibi velta Astorum Urbanorum Conditor, ab co de quo ibragebatur, Incendo stratum suisse Numinis cujusdam; cajus nomen cum latuerit, Saculum. Sed longe rectius, hoc in loco, Apographum Pighianum. Cum enimadeo multa essentin Urbe Principe Sacella, crat prosecto Numinis Appellatio subjungenda, ut a cot alias Sacellis internoscereur hoc ipsum Sacellum quousque suerat progressa constagratio. Et quidem erat, obscura licet, Dea tamen Strenia. Sacellum ejus me-

c Liv. L. XLIV. c. 22.

morat etiem d Varro. Memorat etiam Festus. Et quidem info lo inloco ujerque in quo hid ponitur, in capite nimirum Via Sacra Lucum ejusdem Strenia habet Symmachus, à temporibus Urbisan tiquissimis. Ait enimille verberlas felicis arboris en luco Strenie a ni novi aufpites primum accepiffe Fatium Sabinorum Regem comme Romulo. Inde Strengrum ab exortu pene Urbis Martie uliem a levisse. Hinc intelligimus illius Deze cultum apud Romanos fini antiquissimum. Lucorum autem usum in cultu Ethnicorum doos tam prophanie, quam literte etiam Sucrae. Meminit ejustem De ctiam & S. Augustinus, mutata tamen paulifoer scribendi rana Strenuam enim illami, non Streniam appellar. Obtinuit niminum apud Juniores illa nominis Erymologia, qua Dea illa a frensita dicta existimabatur. Ejus meminit iple S. Augustinus. Ejus pa antiquior Augustino Symmachus. Inde nomen Dez. quam se niam appellabant Seriptores vetultiffini, in Strenuam mutavere niores. Non hic dispute quamid, pro Analogia Grammatica, fecerint. Est enim sane difficillimum vocit Urbis Romana initiis coava originem explicare, cum ne quidem faderis cum o thaginiensibusichi, primis COSS ducentisque adeo post Romulum an nis, verba intelligerent coævi Polybio Romani; cum Lingue il antiquissime nulla extent hodie monimenta; cum ne id quidem telligamus, Romana illa Dea fuerit, an potius Sabina. Ego Sabin fuifle puto effe verifimilius. Sacra illa via à Regia pertigit ad c mum Regis Sacrificieli. Ita nimirum pro recepta vulgi opinio Regia illa Nume erat. Succeffitque Regibus, qua quidem Regio ficium ad Sacra spectabat, Rex ille Sacrificulus. Proinde in Sacrificulus. via Regio Sacrificuli domum sitam fuisse consentaneum est. Sed troquelimite auctiorem illam viam facit, quam pro vulgi opinion Festus. A Regia illam retrorium pertendit usque ad arcem. To peiam illam arcem, ni fallor, intellexit. Rurfus à domo Regis Sart culi ad Sacellum Strenies. Ut recte illud Sacellum in capite Pice Sac polucrit Varro. Quod fi à fadere inter Romaliem & Tatium illo u locaicto nomen acceperit via illa Sacra (nec aliunde deductum tell turidem Festus) & Strenia quoque Sucellum in limite ejus confi tum eodem spectasse verifimile est. In eo certe cultum illius E plusquam vulgarem prodidit Tatins quod novi anni anspices ver nas felicis arboris non aliunde quam e Strenia luco decerplerit. binum fuerit numen oportet à que auspicia Sabinis suis ominature iple etiam Sabinus. Inde Strenarum ulum ad posteros manasse tella tur Symmachus. Innuens nimirum ab tiac Dea Strenia Strenaria cum usu, iplam etiam fluxiffe vocem. Id fi verum, sie eandem la bebit cum Strenis Etymologiam Dea quoque Strenia. Et fane mu to verifimiliorem vocis illius originem tradit Festus. Strenamite camus (inquit) que datur die Religiofo, ominis bont gratia, à min ro que significatur alterum tertiumque venturum sinitis common

rai

div

DOF

mus Ium

curue

BV:

Buch

Sacell.

d Varr. Ling. Lat. L. IV. e Fest. voc. Sacr. Viam. f Symmach. L. X. Ep. 16 g S. Augustin. Civ. Des L. IV. 11. 16.

veluti Trenam, præposita litera, ut in loco & lite solebant antiqui. Frat nimirum Religiosus dies anni novi initialis. Ominisque loco fins degit Tatius illas ex arbore felici Dez Strenia verbenas; Optans minirum plures annos anno illi, ut videtur, fimiles quo Pax facta fuerat cum Romanis. Erat enim ternarius ille numerus in Sacris omnino antiquissimus; Præsertim apud Romanos. Et in hacipsa cauh, de qua agimus, annorum. Inde stipendia annua, bima, trima apud furisconsultos, quorum formæ antiquissima erant, & ab ipsis Urhis originibus pleræque deductæ. Et VOTA TRIA habet, ex eadem forma in Numo Volufiani Mediobarbus. In numero enim Ternario & fimplicis anni sequentis Votum includebatur, & Multorum quale fuerat votum illud, Votorum. Quod porro literam S præfiram arbitratus elt Festus, ut in vocibus Stioco pro Loco, & Stite pro Lite, aliisque apud Veteres Grammaticos exemplis multis; in eo quoque Etymologie tormam repræsentavit antiquissimam. & antipuissime proinde Dea consentaneam. Trenes enim illi pro ternis vo-rebant amis; & ternes pronumere annorum incerte, nec ullum linitem habente. Hanc Ego vocis originem verifimillimam existimo la licet vocis Sabina ulum è Lingua petere Latina. Nec id fortafe videbitur absurdum cum in unam tandem gentem gens utrawe coaluerit. Inde enim factum ut & mores communes, & linwam etiam habuerint communem, ne quidem ab origine admodum diversam, cum gentes, etiam ipsæ olim fuissent finitime. Recte porro cum Carinis Sucellum Strenia conjunxit noster Auctor. Id poque pro vero locorum situ, ut ex aliis conftat Vererum testi.

Dicitur autem hoc Strenie nostrae, non Sacrum, sed Sacellum. Recte etiam illud. Nec enim invicem confundenda funt: Oppotcerte h Varro: In aliquot Sacris (inquit) & Sacellis scriptum babe us, &c. Trebatius vocem compolitam este censuit, è Sacro niminum & cella. Quafi cella quædam Sacrafuiffet Sacellum. Sed illum ecteredarquit Gellius qui formam vocis è Sacro diminuram potlus mile observavit. Erant itaque Sacetta minora quecham Sacra. Pahas agrestium Deorum fuille arbitratus est. Erant tamen in Urbe nam Sacella, & quidem Numinum etiam majorum atque Urbanomm. Erat Veneris & Martia: Erat Volupia. Erat " Jovis Fagualis. Erat a Larium. Erat in Capitolio Veteri Jours, Junonis, & Minerva. In Urbe certe omnia, ut fuit etiam nostrum Dese Strema. Sacellum P Trebatius locum finific dicit par pum Deo facratum amara. Et quidem ita Sacellum Pudicitia Plebeia descripsit's Livis à Virginia constitutum: Es parte adium (inquit) quod fatis effet loci modico Sacello, excluste, aramque ibi posuit. Addit Festus Sacella distaloca Dis facrata fine testo. Cur aliqua ebrum testis camerint, è Feste discimus. Quia nimirum in locis extructa sue-

b Varro. Ling. Last. L. VI. p. 78; 79; i Gell Nost. Att. L. VI. c. 12. L. Varr. L. L. L. IV. p. 37. I Varr. L. IV. p. 39; m Varr. L. IV. p. 36. n Varr. L. L. IV. Tactic. M. XII. 24; o Varr. L. IV. p. 38. p. ap. Gell. ib. q Liv. L. X. c. 23. r Fest. Settl.

rint fulguritis. Loca enim fulgurita tegi nefas erat, telte File in voce Scelerat. Camp. Docet præterea idem locum fulguritan ictum nimirum fulmine, inde fuiffe Religiofum. Sunt enim illaci verba: I qui locus statim fieri putabatur Religiosus, qued eum De fibi dicasse videretur. Inde locum sepimento que maceria include folcbant, ut nempe illum vitarent prætereuntes. Hoc vulgo obser vatum ad locum Perfit — evitandamque bidental. Locus in periete inclusus, cum superne tello careret, idem omnino erat cum co quem nos Sacellum dicimus. Imo Sacello locum fulgaritum Scribonio procuratum elle docet idem i Pesta. Nec enim deenn illis Sacellis fulguritis are, ut è Diony sio oftendit & Artemidore, al alium Festi locum Maximus Scaliger. Sed un loca fulgurita Sant lis fuerint procurata; non tunen vicifim Satella omnia in lec erant fulguritis. Nullo certe fulgure lacratum erat Satellum i Pudicitia Plebeia cujus modo meminimus è Livia. Struxie pro rea Domitianus in memoriam fuarum fub Vitellio latebratum a Sa lum fovi Confervatori, addiditque, pro more Sacellorum, etun aram. Nulla tamen folgura Religione ad id faciendum impufus. Non erat ergo ratio illa in Sacellis perpetus cur cellis in darentur, quod fuiffent fulguribus confecrats. Ego forme illam Sacellorum omnium antiquillimam, ctiam apud Romes. fuiffe arbitror. Erst enim mos ille receptifimus apud antiqui mos Religionum Auctores, ut Templa liaberent "mijna, cetti, destituta. Injuriam Namusis suisse credebant Perje is quis il parietibus tectifque conclusisset, hoc ipio nomine Templis Deonis Græcis, fiqua forte in eorum manus incidiffent, infentifimi. Ne aliter cultam ab Agyptin Minervan tuifle tradit y Clemens Ales drinus. Sain ille proculdubio intelligit nomi Saitici putelam. N apud alias modogentes, verum apud ipios etiam Romanes, vetul apud alias modo gentes, verum apud inios etiam Romanes, vetumismi illa erat confuerudo. Termine Templa finile juddivalia upud omnes in confesso elt. Testes habetous: Fasure, Servam, 100 dium, Lactantium, alia que. Idem plane mos in Templas Disfidii, qui numen erat vetustissimum apud Sesime, testibus d'Varme & Plutarcho. Imo in Templas tiam ipsus Tevis. Sic enim Varo Tovis Templa, quoi omnus rerus semine is Deus patesam crederetur, tecto esse perferats oportere dicit. Nec illi soli. Fusur qui etiam, & Culo, & Soli & Lune, adestita sob divo bypathraque constitui solita tradita Vitruinis. De susurer peodo vidimus. que constitui solita tradit Vitruvius. De fulçure modo vidimis. Erant autem hæc Numina apud Romanos vetustissima. Ratio autem cur recta nulla essent in Templis vetufissimis, illa esse potuit, quoi nondum ulla recepta effent apud Romanos Deorum finolacra. Ita Plutarchus verbis difertiffimis: Rearin sedquescorne rais accornes inn vies pop ingologistulpes deserver, of necessarious ispes isourses, esperinge of oth

feeft. voc. Fulgur. r Fest. Scel. Camp. vid. Scalig. u Joseph. Scal. ad Fest. Nov. fe. x Tacit. Hist. III. 74. 7 Clem. Al. Str. V. p. 759. z Fest. voc. Term. a Serv. ad IX. Emeid. 6 Ovid. Fest. L. II. c Lac. L. 20. d Vart. L. IV. & de ib. Ed. 48. Non. rimis. e Plut in Q. Rom. 14. 28. f Vart. Supres. g Vittuv.. L. I. c. 2. vid. III. 1. b Plutarch. Nom.

"LUMOPON

2/4/4

era

per

vet

noi

in

rec

Rin

cra

Ser

teć

ma

ille

tuf

cre

ner

tor

rep

alia

Fef Lin

Le

den

mil

Ma Too le, tier, Lan

fert not

Sag

725

Ma

dun

11 ib. c.

ingo por moisippor deriner. Idem testantur alii. Kanindes ille celle erant à nobis supra descripte, mediam Templi aream ambientes superne patentem. Inde implavia illa, que fane docent in Templorum vetustissimorum medio ninil fuisse quod pluviam arcuerit. Cum enim non ad fimulacrum aliquod Numinis, sed ad Numen potius ipsum in Calo, conversi essent Orantium vultus; consentaneum erat, pro receptis illorum temporum dogmatibus, ut calum intuentibus ne interciperetur Cali prospectus. Hoc certe satis erat ad illum Calefium Numinum cultum, si perforatum suisset tectum. Satisque erat etiam illud ad Religionem Sacellorum. Erat enim fane Puteal Scribonianum à Scribonio in Sacello fulgurito positum, teste i Festo, rectum, sed perforatum. A vilioni ergo illa arque simpliciori forma Sacellorum crevere paulatim Ædificia Sacra ad splendidiorem llam magnificentioremque Templorum. Mansit tamen forma vetustissima in locis fulguritis, quod loca illa Deus iple sibi k dicasse crederetur.

. A. aeris gravis in singules, &c.] Suspectam hanc Lectionem facit Pighius, qui bine millia apud Livium pro Lautiis Lega-reponendæ effent notæ millenariæ A. A. quæ leguntur in columna Duilii rostrata. Vossiani certe Apographi Scriptor, si recte in alias notas numerales mutaverit CCM. in animo videtur habuiffe notas alias A. Sed longe verifimilior est Lectio Pighiana. Fefellit Pighium de Liviana Lectione memoria, Virum alioqui in Livio versatissimum. Nec enim verum est quod ait, pro Lautiis Legatorum, semper bina millia legi apud Livium. 1 Carnorum quidem, Istrorum & Japidum Legatis censuit Senatus munera ex binis millibus æris mittenda. Totidem ctiam millia in Athenien sium, Milesiorum, Alabandensium, Lampfacenorumque Legatis. Masinissa Cart baginen sumque Legatis decreta memorat idem Livius. Totidem æris millia Legatis miffa testatur o Chalcidenfum. Hæc ilk, & fiqua istiusmodi fortasse alia, in animo habebat, & de Lautiis, nec id absurde, intellexit. Sed quod credidit modum illum Lautiorum fuiffe perpetuum, in co fane fallitur. Nec nomen Lautiorum in his Livii locis occurrit, de quo tamen litem nullam moveo. Et aliis in locis quibus mentio Lautierum occurrit difertissima; modum nibilominus alium eorum habet atque alium, nostræque magis Lectioni propirium. Sic enim de Legatis narrat Saguntinis: o Locus inde Lautiaque Legatis praberi jussa, & muneris ergô in singulos dari ne minus dena millia aris. De Legatis Masmissæ ita: P Legatis in singulos dona ne minus quinum millium, comitibus eorum millium æris. Nifi forte hic binum millium legendum, quod dona Comitum fere dimidia legamus corum quæ Lega-

iFest. voc. Scel. Camp. & Fest. voc Fulgurit. / Liv L. XLIII. c. 5. m Liv. ib.c. 6. n Liv. ib. c. 8. o Liv. L. XXVIII. c. 39. p Liv. I. XXX c. 17.

8

tis decerni solebant. Est tamen aliqua suspicio alia à Lautiis illa fuisse dona. Sic enim postea in causa Legatorum Masinssie sequitur: Adhoc ædes, libera loca, lautia Legatis decreta. Voces illæ Ad hoc innuere videntur, donis prædictis accessisse illa Lautia Quæ enim Hospitii gratia Legatis dari solebant, ea nos docet Lavtia fuisse 9 Festus. Eodemque modo innuit Dautia pro Lautia scripsisse Livium, quo etiam Dachrymas scripserit pro Lachrymas. Id quoque innuit Dautia Liviana suo demum avo Lautia appellari solita. Ut judicet Lector, rectene Festi mentem affecuti suerimus, verba ejus apponemus: Dacrimas [l. Dacrymas] pro Lacrymas Livius sæpe posuit, nimirum quod Græci appellant duxoux Item Dautia [intelligenda & He verba superiora, Livius supero-suit] qua Lautia dicimus [Nos scilicet, & nostri Saculi Scriptores] & dantur Legatis hospitii gratia. Et tamen ut loca Liviana omnia in quibus Dacrymas posuerat pro Lachrymas, juniores ad Sæculi sui morem mutavere Librarii; sic etiam pro voce Dautia reposuerunt ubique Lautia. Utque Dautia quasi data appellabant Veteres; sic Lautia quasi Lata verisimile est appellavisse juniores. Mitti certe dicuntur à Senatu ea Dona que adeo recte lata à numine dici poterant per quos mitterentur. Hæc tamen obiter. Itaque fi Dona illa alia fuerint à lautis; dona, ni fallor, illa erant quæ discedentibus Hospitibus Honorarii nomine folvi solebant. His enim honoribus discedentem Apostolum honorabant Melitenses Act. xxvIII. 10. Et Xenia illa appellabant Veteres, usurpata nimirum à temporibus Historia antiquissimis. Eorum enim sæpe meminit Homerus, de illis agens cum quibus fuerat Jus illud antiquissimum Hospitii. Erant autem illa temporibus Heroicis species plerunque in pignus Amicitiæ monimentumque conservandæ. Pretia malebant juniores quibus emi posset quod videbatur Hospiti gratissimum. Hæc itaque Dona Hospitibus omnibus paria esse poterant, ne quis hospes quereretur sese alteri posthabitum. Huc itaque retulerim bina millia illa zris toties, Livio ipso teste, Legatis decerni solita. Habebant enim locum in Civitatibus hæc eadem Hospitii Jura quæ etiam bominum erant privatorum, ut multis illorum temporum constat exemplis. Et quidem Populi Romani Hospites, Principes, Amici, Civitates, Socii Populi Romani appellari solebant. Officia vero illa Hospitii Publica Personis præcipue præstanda erant Publicis, quales suisse illas constat Legatorum. Hinc itaque edes illis assignatas legimus, & loca & Lautia. Ita scilicet, quando Roma hospitio acciperentur. Sic enim accepti funt Legati, de quibus fupra diximus, Masinissa. Ædium nomine non Templa duntaxat intelligo, sed Ædes illas præsertim separatas quæ in Urbis Notitiis opponi solent Insulis, & paucæ plerunque memorantur præ numero Infularum. Domos illas appellant Notitiæ juniores. Sed Ædium nomen longe antiquius, à quarum cura nomen sumsere, ni fallor, Ædiles primo

Cur

der

car

ren

nea

170

fae

pri

eni

ma

ren

le t

ber

nin

mo

Le

tio

loc

læ,

re,

C2.

in

Ita

tiu

Ur

res

Le

La

gui

cra

in

me

ma

fen

ten

7113

Curules, deinde etiam Plebeii. Erant nimirum Infula, uno quidem aditu, sed area introrsum communi, ab Insularum Aquaticarum similitudine ita appellaræ. Ita factum ut plures complecterentur familias, & plures adeo tabernas mercibus distrahendis idoneas, sub communium adeo Magistratuum cura, ut nos docet Petronius. Ædes itaque illas appellabant quibus nullæ effent molehe negotiatorum viciniæ, nec ullæ Magrifratuum curæ, quod proprios fibi aditus haberent, nec aliis parentes quam Domesticis. Erant enim istiusmodi Ædes Personis Publicis, & Legatis commodissimæ, fimul ur aditus faciles præberent, & incolas ab injuriis tuerentur. Loca libera erant in Theatris quibus Legatos etiam adfuifle testantur Historiæ. Libera autem propterea dicebantur, quod sulla exigerentur à Legatis locorum pretia seu vectigalia Sed libertatem illam ad Ædes retulerunt codices meliores, quod illa nimirum effent à Vicinorum Magistratuumque illis, quas vidimus, molestiis immunes. Hic itaque secernuntur invicem Ædes & loca Legatis prœberi folita. In aliis Livii locis folorum occurrit mentio locorum, eo nimirum uno & communi nomine tam habitandi locum quam etiam spectandi complectentibus. Sed non Ædes sok, verum etiam victus, solebat pro illo quod obtinuit Hospitii Jure, suppeditari gratis Hospitibus, quod multa docent Veterum loa. Hæc à Privatis & in Ædibus privatis, hospitibus poterant. in speciebus ipsis satis commode præstari. In publicis non item. laque Legatis hospitibus non species ipsæ erant, sed specierum potius pretia solvenda. Has autem impensas, pro mora Legatorum in Urbe, seu breviori seu diuturniori, oportet ipsas etiam vel graviores fuisse, vel leviores; imparesque adeo ut nullus fuisset in Legatos iplos impar cultus aut affectus. Hæc ergo victus onera Lautia fuisse crediderim, quascilicet à Donis Lautia erant distinguenda. Donis, inquam, illis quæ Legatis ipfis mox discessuris crant, pro more mittenda. Dona nimirum Apophoreta à Legatis in Patriam deportanda, in Hospitii beneficiique futurum monimentum. Lautia autem in victus pretium solvenda, & in ipsa Roma, aut saltem in Italia, expendenda. Hæc nos breviter impræfentiarum observamus, dum meliora viderint acutiores. Suo autem tempore nulla jam amplius dari solita Lautia, propter Legatorum multitudinem, Auctor est r Plutarchus.

s illa

qui-

illæ

utia.

Jan-

utia

mas.

pelfue-

La-

pua.

po-

-010

ana

ad

tia

ant

res.

ciis

00-

bus

di-

Ce-

iæ

ns

m

0-

mi

114

ur

ris

0-

m

s,

11

le

1-

-

25

0

CVS. TACHASIANO

Plutarch . Quaff. Rom.

In the same of the

Posterior borum Fragmentorum pars nondum edita. Hic aliud Apographum nullum babemus præter Vossianum. Mutavit illius primus Auctor & literas ipsas, & justas linearum, quales in Marmoreis tabulis legebantur, ut e priori constat specimine, mensuras. Nos literas majusculas pro Apographi minusculis reposimus. Sententiarum distinctiones illas observavimus quas nobis conservavit Apographum.

[U. C. Varron. 692.]

D.IV. SYLLANO. L. MURE[1.] COSS. AD. III. IDVS. SEXTIL. FASCES. PENES. MVRENAM.

IS. BENE. MANE. *SACRVM. FECIT. AD. CASTORIS. BDIIS. PENATIB. PVB. VINDE. [2] COEGIT. IN. CVRIA.

POMP[3AE.]

SYLLANVS. CVM. 4 ACCENS[IS.] CAVSAM. DIXIT. APVD. Q. CORNIFICIVM. PRO. SEX. RVSCIO. EX. MVNICIPIO. LARINATI. ACCVSATO. DE. VI. PRI-VATA.

ACCVSAVIT. L. TORQVATVS. FILIVS. ABSOLVTVS-QVE. EST. REVS. SENTENTIIS. XL. DAMNATVS. XX.

TVMVLTVS. IN. SACRA. VIA. INTER. OPERAS. CLO-DII. PVLCHRI. ET. SERVOS. T. ANNII.

ZRIXA. 5 PO[....] ET. Q.

SC. FACTVM. NE. MVLTA. AERARIORVM. TRAN-SEAT. AD. HEREDES.

9 TONVIT. SVB. MERIDIEM. FVLGVRAVIT. ET.QVER-CVS. TACTA. IN. SVMMO. ARGILETO.

AD. V. KAL. SEPTEMB.

M. TVLLIVS. CAVSAM. DIXIT. PRO. CORN. SYL-LA. APVD. IVDICES. DE. CONIVRATIONE. ACCV-

[NA.] 2 [SENATUM.] 3 [EIA.] 4 [O.] 5 [PINONUM.] SANTE. SANTE. TORQUATO. FILIO. QVINQVE. SENTENTIIS. OBTINVIT. * TRIB. AERAR. CONDEMNA-RVNT.

FASCES. PENES. SYLLANVM. JAL SUREL SVEI

Hic

num.

as li-

ut e

aiuf-

ntia-

rva-

RIS.

IA.

IT. EX.

RI-

VS-

XX.

0-

N-

R-

V-

E.

ATRIB. PL. INTERCESSERVNT. SC. DE. TRIBVTIS. LAODICIAE. VT. DARENT. PRAEDES.

TVM. EDICTO. MONVIT. SE. IVS. NON. DICTV-RVM. ET. VADIMONIA. OMNIA. IN . DIEM. QVINTVM. DISTVLIT.

TEST AMENTUM. MELION S. ALLATUM. MYCENIS. PRAETOR. PEREGRINUS. RESCIDIT. 1Q[.] EXPRESSUM. ERAT. AB. EO. TORMENTIS.

C. CAESAR. IN. HISPANIAM. VLTERIOREM. EX. FRAETVRA. PROFICISCITVR. DIV. PRIVS. RETARDATVS. A. CREDITORIBVS.

O TERTINIO. PRAETORI. IVS. DICENTI. NVNCI-VS. ALLATVS. EST. DE. MORTE. FILII. FICTVS. AB. AMICIS. COPPONII. REI. DE. VENEFICIO. VT. CONCILIVM. DIMITTERET. ILLE. PERTVRBATVS. DOMVM. SE. RECIPIEBAT. SED. RE. COMPERTA. PERSEVERAVIT. IN. INQVIRENDO.

C. ACTIVS. COPPONIVM. VENEFICII. POSTVLAVIT. DIVINATIO. ACTIVM. INTER. ET. SEPASIVM. MI. NOREM. DE. ACCVSANDO. ACTIVS. OBTINVIT.

§Q[...]: SEPASII. VXOR. SOROR. ESSET. NVRVS. COPPONII.

RIXA. AD. FORNICEM. FABII. ET. CAEDES GLADI-ATORVM. DVORVM. EX. LVDO. CVRIONIS.

AD. IIII. KAL. SEPT.

FVNVS. METELLAE. PIAE. VESTAE. VIRGINIS. IL-LATAE SEPVLCHRO. SVORVM. MAIORVM. VIA. AVRELIA.

CENSORES. LOCAVERVNT. REFICIENDVM. TE-CTVM. AII. LOQVENTIS. H. S. XXV.

O. HORTENSIVS. SVB. VESPERVM. ORATIONEM. HABVIT. PRO. ROSTRIS.DE. CENSVRA. FET. BELLO. ALLOBROGVM.

6 [CYM.] 7 [VOD.] 8 [VOD.]

APPENDIXA

- "RELIQUIAE, CONIVRATORVM, CVM, L. SERGIO, TVMVLTVANTVR, IN: HETRVRIA.

JAAC J [V. C. Varron. 600]

GN. POMPEIO. MAG. II
M. LICINIO. CRASSO. II. COSS.

KAL MAII.

THAT (NTHE)

HIL KALL

- JAVOOBBO NA

PYLOTER SYCKIME MAIGHTM

RO-ROSERS, DE, GEOSVRA. : ETC-BEE

& COSS. IN. GALLIAM. PROFECTI, AD. C. CAESA-REM.

FICTVS

ATON OF DVO : W. EX ... OF CVRDAY

RGIO.

NOT A.

Arum fecit ad Castoris | Castoris illud Templum in Regi-

one erat viii. ad Forum Romanum, prope fontem Juturnæ. Vovit illud 2 Postumius Dictator in Prælio Regillensi adversus Latinos, An. U. C. pro Ær. Varronian. recepta vel 254. vel 258. Discrepabant enim invicem Veteres. Sic ramen ut plerique in posteriori anno consentiant. Dedicavit auautem b filius ejus, hac ipla caula Duumvir factus, anno ejuldem Eræ 270. Fabula nota est de fratribus ambobus Dioscuris, & in Prælio pugnantibus, & victoriæ nuncium referentibus. Inde ambobus Templum voverat Dictator, Polluci nimirum pariter ac castori. Et quidem poterat Castorum nomen utriusque fratrissuise commune, pro usu Veterum. Non tamen Castorum, sed Cafloris, appellationem vulgo obtinuit unum illud ambobusque commune Templum. Sic in nostra hac de qua agimus, Inscriptione. Sic in Livio ubi fupra. Sic in c Cicerone. Sic in aliis illorum Temporum Scriptoribus sæpissime. Eo allusit M. Bibuli Cæsaris in primo Consulatu collegæ cavillatio, d evenisse sibi quod Polluci. Ut enim geminis fratribus ædes in foro constituta, tantum Casois vocaretur: ita suam Cafarisque munificentiam, unius Casaris dici. Nec id modo in hoc Templo obținuit fratrum vetufissimo, sed & in aliis etiam eorundem recentioribus. Ita locum pugnæ inter Othonianos & Vitellianos locus Castorum appellatur in e Tacito, ad Castoris autem in Suetonio. Obtinuit nimirum allis, tam temporibus, quam etiam locis, mos ille jam Rome re-

ceptus. Sed vero nihil habuit commune cum Adis anniversario dies ille quo Sacrum fecit Conful, de quo hoc in loco agitur, Murena. Ipsis Idibus Quinctilibus victoriam adepti sunt Romani que Voti reum damnavit Dictatorem Posthumium, ut Adem hanc curaret construendam. Iisdem Idibus etiam dedicata est, teste, ubi lupra, Livio. Et vero in Dedicationis memoriam institui solebant olim, ut solent hodieque, dies anniversarii. Non certe alium in hujus Templi cultu susse anniversarium testantur Veterum Kalendaria. Condidit postea aliam geminis hisce fratribus adem Tiberius Casar in memoriam sua cum Druso fratre fraterna be-

nevolentia. Sed vi. Kal. Februarias illam dedicavit, ut è cozvo a Liv. L. fl. e. 10. b Liv. ib. e. 42. c Cicer. Phi ipp. V. d Sueton. Caf. e. 10. & Dio. L. XXXVII. Tacit. Hiff. II. 14. f Sueton. Oth. e 9.

constat & Ovidio. Dies uterque longe alius erat ab eo, de quo hic agitur, III. Iduum Sextilium. Sed diem constitutum nullum habuisse videntur acra Penatium ad adem Castoris. Superiori enim horum Actorum Urbanorum parte Diis Penatibus, sacrificabant Legati in Orientem profecturi. Non tamen III. Id. Sextil. sed III. Non. Apriles. Inde constat horum Sacrorum tempus incertum susse. Se plane pro arbitrio Sacrificantium.

B Dis Penatib. Pub.] Dii illi Penates quinam fuerint, am olim disputabant Eruditi. Quærebat Nigidius b Figulus num essent Trojanorum Apollo, & Neptunus, qui muros eis secisse dicebantur. Nec alios fuisse existimabat Cornelius Labeo. Nec, ut putat Macrobius, * Virgilius versibus illis:

Sic fatus meritos aris mactabat honores: Taurum Neptuno, Taurum tibi, pulcher Apollo.

Et sane Taurum Penatibus hisce mactabant Legati, de quibus supra in priori horum Actorum Urbanorum parte. Varro in Libro rerum Humanarum Secundo Dardanum referebat Deos Penates ex Samothrace in Phrygiam, & Anean ex Troja in Italiam, detuliffe, quæ ejus verba huc retulit Macrobius. Alii, quos ait Macrobius diligentius eruere veritatem, Penates esse dixerunt, per quos penitus spiramus, per quos habemus corpus, per quos rationem animi possidemus; esse autem medium ethera fovem, funonem vero imum aera cum terra, & Minervam summum atheris cacumen. Et Argumento (inquit) utuntur, quod Tarquinius Demarati Corintbii filius [Priscus nimirum] Samothracicis Religionibus mystice imbutus, uno Templo, ac sub eodem tecto, numina memorata conjunxit. Cassius Hemina illorum sententiæ accedebat, qui Samothracas Deos eosdem credebant cum Romanorum Diis Penatibus. Aliam Nigidii sententiam refert & Arnobius, sed disciplinas Etruscas sequentis (que aliæ in hac causa esse poterant à Romanis) genera nimirum esse Penatium quatuor, & esse Jovis ex his alios, alios Neptuni, Inferorum tertios, mortalium hominum quartos, inexplicabile nescio quid dicentis, inquit Arnobius. Cafii rurfus narrat aliam, quæ Fortunam eo nomine cenferi arbitratus est, & Cererem, Genium Jovialem ac Palem, sed non illam fæminam quam vulgaritas accipiebat, sed masculini, nescio quem (inquit) generis ministrum Jovis & villicum. Fortunas, 4illi virorum erant recte Joviales; Faminarum enim illis oppositæ Tutelæ Junones appellabantur. Ita Seneca Ep. 110. Et sane Tutelas fuisse seu privatas, seu publicas constat Deos illos Penates.

l'arr

cenf

Has

nas,

min:

THE

F

Sic ban

Gra

crux

crod

nat

fuer

ter

Per

de

V2

G

b

fe

q

n

P

g Ovid. Faft L. J. b Macrob. Sat. III. 4. Idem de Nigidio Arnobius L. III. Virgil. En. III. 118. 119. i Erapud Arnob. L. III. LArnob. nb. supra.

quo

riori

acri-

xtil.

in-

pm

lent

en-

pu-

fu-

Li-

ma-

ait

nt,

105

4-

ris

le-

10-

na

e-

222

ed

nt

ris

ų-

is.

r-

io

ii

æ

14

8.

1.

terronie etiam aliam sententiam idem habet Arnobius que Deos este ensebat qui essent instrorsus atque in instruis penetralibus Oute. sus Consentes suisses complices Etrusia, sen mares totidenque famina, summi Jovis Constitucios ae Principes. Miror illos Arnobium monimbus ignostis suisse dicere, cum cos notifimo Disticho complemente Emnius.

Fieri potest ut data opera Penatium nomina ignota esse volucrint Veteres. Eo nimirum fine ne Incantationibus evocarentur. Sic enim Numinis in cuius tutela Urbs ipla fuerat, nomen celabant, ut ejus Urbis ipfius nomen Latinum. Nam nomen Roman Gracum plerique fuisse existimant. Inde similiter disputatum ab auditis de Urbis iphus Numine præfide testatur idem Mapobrus, aliis Lunam, aliis Angeronam, aliis Opem Confiviam illed miltimantibus. Alia autem fuerit oportet à Gentis Romana Peutibus Urbis Remane illa Tutela. Siquid tamen fani complexe herint Eruditorum juniorum illæ disquistiones, nec à conjecturis tota pependerint. Ratio tamen eadem tenuit, cur Gentis parier ac Urbis Numen nollent evecuri. Sed quecunque demum ausa fuerit, videmus interim omnia fuisse apud Veteres de his fenatibus incerta. Nec aliud fane expectari potuit cum ne in w quidem confensus effet quid sibi vellet vocis ipsa significatio. Penatis vocem à penu deducit " Cisero, ut scilicet penors pressidem Penatem intellexerit. Sic Nominativo fingulari Penas fueit, quanquam etiam Penatis eodem casu numeroque legi ex Antifio Labeone Festus observaverit. Posterius id, si verum sit, novæ Etymologiæ ansam dabit. Sed penum certe in animo habuife videntur quos ait " Dionyfius Halicarnassaus vocem Penates Grace reddidisse amoins. Denotabit enim vox illa Graca Penum briffima fua fignificatione qua ea omnia complectitur que in familiæ usus domesticos recondi solebant intes & penitas, arque conhrvari. Nec enim esculenta duntaxat & poculenta, sed & alium quoque domesticum omnem apparatum, tam in hominum usus, quam etiam jumentorum, illius vocis ambitu concludi docet o Galhu. Et sane speciebus ipsis potius quam Numis constabant vereium divitie. Et sane à Religione domestica deducta suisse videur tota illa Religio Deorum Penatium. Penus domestica erat, & proinde nomen ipsum quod inde fluxit, Penatium. Sed Lares proprie appellabantur Dii illi præsides penus domestica. Et Lares Urbis Romana Penates illos appellat * Acomius. Nec multum discrepant Larium Penatiumque ipfæ formæ. Legimus in Numo Gentis Antie apud Ursimum DEI PENATES. Paulo onidem aliter quam vult * Varro. Negat enim ille Populum dicere DEI led DII. PENATES. Suntque illi quales describuntur à Dionyno Halicarna Jao, aliifque, & in numis Gentis Sulpicia, Juvenes

l Macrob. Sat. III. 9. m Cicer. Nat. Deor. L II. n Dionyf. Hal. L. I. p. 54.
Gell. L. IV. e. I. Afcon. p. 57. Wars. Ling Lat. L. VII. p. 98.

plerunque sedentes, capitibus, modo, pro Phrygum more, pileatin, modo diademate cinctis, bastas vero manibus tenentes. Nec fa ne aliter pinguntur Lares in numis Gentis Cafia, apud eundem Urfinum. Sic fuerint Penates illi Trojanorum quafi Dii Domelii. Inde Romanis Publici, qui scilicet ab Anea comitibusque ejus Trojanis ortum duxerant. Sic itaque Annona Publica horreifque & Conditoriis præfuerint publici illi Populi Romani Penates. quæ erant profecto zapous, ut ex illorum temporum Historiis constat. Populo gratissimæ. Erat præterea alia vocis Etymologia à voce penitus vel penetrali in quo fiti erant Penates. Si tamen aliud à penu penetral. Pro codem habet certe P Servius. Nam & ipsum penetral (inquit) penus dicitur, ut hodie quoque penus Ve-Re claudi vel aperiri dicitur. Et Penum ipsum ab eo quod penitus reconderetur dictum volunt alii, Sed Penetral illud Penatium duplex credebatur, vel Adytum in quo sedes esse solebat simulacri, horum præsertim Deorum arcanorum maximeque ignotorum; vel etiam Cali. Hanc certe Etymologiam ab oculos habuisse videntur quos dicit Penates Dionyfius transtulisse wxiss. Mozo enim idem, ni fallor, cum adore in imo Templi finu & recellu. Sed es præsertim ratione wixin Penates quod eos videre fas milli effet præterquam Sacerdoti, ut docet ibidem Servius. Eoden referendam aliam putat Sylburgius Penatium versionem à Dissyfio memoratam, qua tantundem valere credebatur Latine Penates quod Graci spusos. Erat enim sane Adytum illud seu Penetral, in quo arcebantur ab eorum conspectu prophani. Nec enim aliam habebat vox ipsa arcendi apud Latinos Etymologiam quam à Graca voce space. Hargous porro & Teredius Gracis fuiffe Penates idem teltatur Dionysius. Qua scilicet Penates dicti quali penes nos nati, ut recte Sylburgine. Hæc ergo Penatium Epitheta è vi ipsa nominis deducta esse constat.

Erat præterea res etiam ipsa apud Romanos Scriptores admodum incerta, quo scilicet in loco vere colerentur Dii Penates. Erat enim in tribus certe diversisque invicem locis cultus, pro diversis Scriptorum scatentiis, Deorum Penatium. Utque erant diverse invicem de Diis eorum locorum Auctorum sententia; sic etiam diversas suisse erat de Diis ipsis Penatibus. Imo inde sluxisse arbitror tam varias illas de Penatibus opiniones. Favebant enim, ai fallor, sententiarum diversitati ipsi Magistratus. Oraculum habet Dionysius, tamdiu salvam fore urbem dum salvus esset Penatium cultus. Hoc ad Trojam retulisse constat qui Penates illos pro Diis habebant Trojanis. Hoc idem ad Romam retulisse illos oportuit qui eossem Trojanorum Penates credebant ab Enea in Italiam delatos. Itaque ad fatum Urbis spectare credebatur ut in tuto essent Dii ipsi Penates, salvæ ipsorum coerimoniæ. Eo rursus faciebat ut incertum esset quo in

A Long P. W.

12

œ

D

ti

n

ir

leatic.

ec fa

ndem

melti-

ulque

orre-

nates,

con-

à 70-

aliud

m &

Ve-

nitus

tium

pula-

um;

e vi-

020

effu.

nul-

dem

Din-

Pe-

ene-

Nec

iam

fu-

licti

ium

mo-

ites.

di-

ant

iæ;

bus.

nio-

Ma-

em

on-

ad

ates

rbis

ofoin

loco

we fuffent servati. Inde enim id lucrabantur, ni loca illa omnia apilata essent, ab hostibus, incertum fore num Penates violassent tulus. Reip. Simili enim arte fatale & a calo, ut serebant, delapun ancile custodiebant, sactis ad ejus exemplum aliis ancilibus, que suerint etiam diversis in locis recondenda. Erant, ut vidigus qui Penates, ad Templum illud retulerint Tarquinis Pristiquo cultos susse di sumus, Jovem, Junonem, & Minervam. Nec ane aliqua Historia suam illam sententiam confirmabant, sed sui antaxat Ratiociniis. Eo precipue quod illorum numinum benesio penitus spirare crederent homines. A voce penitus pendet, ui vidimus, acumen Argumenti. Idque inde procedit quod elementa Naturalia horum Deorum nominibus Mystice significata, Ether nimirum summus, mediusque & instinus aer, sint humanze auture penitisssama. Erat autem hoc Templum in Capitolio veteniu ut nos docet quara.

Retulerunt alii Penates ad facra alia, non Rome, sed Lavinii, mestari solita à Magistratibus Curulibus officium inituris. Sic mim * Macrobius: Consules (inquit) Pratores, seu Dictatores, um adeunt Magistratum, Lavinii rem Divinam faciunt Penatihis pariter & Vesta. Moris illius ortum à fabula deducunt Aiunt nimirum, cum Coloniam deducerent à Lavinio, bis translaa Deorum illorum fimulacra sponte sua Lavinium rediisse. Inde ollegisse veteres, numina ipsa sese alibi quam Lavinii coli nolufle. Proinde eo concessisse Consules aliosque Curules Magistratus acra facturos in Magistratuum auspiciis. Hanc fabulam narrat Diony stus de priori colonia Albana, quam de posteriori Romana brvius. In co tamen ambo cum Macrobio consentiunt, Lavinii hisse illa Magistratuum ineuntium Sacra. Imo ne Lavinii quidem sed Laurolavinii, unde Colonia ipsa Laviniensis suerit (quae adem erat cum Laurento) Penates ponit Servius. Sed vetulissimas illas Urbis Romana metropoles Civitates mire invicem confudisse Veteres observavit Cl. Philippus Cluverius. Hoc enim rereor ut verum esse potuerit, cum in monte Albano Sacra illa tre memorent Historici, quotquot habemus, juniores. Imo Al-Templum illud Vefte erat (quod cum Penatium cultu jungit Macrobius) ut è ' Juvenali constat. Nisi forte Lavinii memonam retinuerint Sacra aliqua montis Albani, & loca adeo Sacroam illorum propria. Ita fane rem habuisse necesse est pro eonm mente qui reditum illum imaginum illarum factum volebant in deducenda Colonia Romana. Nec enim à Laviniensibus, sed to Albanis Romanos deductos fuisse constat. Et quidem Lavinii dem Penatium ponit Varre, ne obscurum quid ipse senserit exifimemus cum Macrobio. Verba ejus in hanc sententiam diserta la funt. Oppidum quod primum conditum in Latio stirpis Ro-

q Var. L. IV. p. 38. Et Afconius Pedian, in Orat. Ciceron. pro M. Scauro. p. 71. 7 Juvenal. Sat. IV. f Varr. Ling. Lat. L. IV. p. 35.

mana Lavinium. Nam ibi Dii Penates nostri. Idem pratere coldem illos credidit quos è Samothrace in Trojam Dardanus, è Troja rurfus in Italiam transtulerit Aneas. Ut plane coldem patarit cum illis quorum Mysteria celebrari solebant in Samothran Ita consentaneum erat ut à navigaturis in Asiam Legatis colerentur, ut culti funt fimiliter à navigantibus ad Colches Argonaute Dii Samothracum. Vim enim magnam adversus pericula naufragii Mysteria illa habere credebantur. Cur autem illos eosdem crederent, ipfæ illæ fuadebant gentium origines, Qui enim Romanos ab Albanis, Albanos à Laviniensibus, Lavinienses à Tro-Janis, Trojanos denique à Samothracibus ortos credebant; quidni etiam Penates publicos cum iifdem communes fuisse crederen? Faciebat eodem Inferiptio Magnis Dis à Servio memorata our Deorum erat Samot bracum. Ab hac opinione fluxere ahi Penatium tituli, " uszadar, zonstar, Suvarar; qui erant etiam ipfi Numinum in Samothrace cultorum. Fluxit deinde recepta illa de Penatibu opinio ad aliorum Templorum Numina qua eadem haberi folebant cum Penatibus. Cultos à Tarquinio Prisco, origine Corinthio. Deos Samothracum credebant, uti supra vidimus. Eadem ent

de æde Castorum opinio, ut mox videbimus.

Itaque constituto Penatium loco, pro sententia Varronis, etiam de Diis Penatibus iplis sententiam ejus explicabimus. Principis ergo Dees ille Culum fuifie censuit ac Terram, cosdem nimirum cum Agyptiorum Iside & Serapide , cum Phanicum Taaute & Affarte, cum Latii Saturno & Ope. Itaque Suturnus & On vera fuerint Penatium Latinorum nomina pro sententia Parrowa. Erant enim certe, fi illum audiamus, hæc ipla Samonbracum numina. Ita nos docet in sequentibus: Terra enim & Calum, ut Samothracum initia docent, sunt Dei Magni, & bi, quos dixi, multis nominibus. Pergit deinde refellirque receptam de statuis Penatium virilibus ambabus sententiam. Nam neque (inquit) quas & Pollux: fed hi mas & famina; & hi quos Augurum Lihi lii firiptos habent sic, Divi potes: & sunt pro illeis au man Lihi lii ce froi Suvaroi. fcriptos habent fic, Divi potes: & funt pro illeis qui in Samothra un ce frei Suveri. His certe verbis oftendit de Dis Penatibus om- pro nem illi, hoc in loco, fuisse sermonem. Refellit enim eorum N. Sententiam qui Castorem & Pollucem, & statuas duas viviles po Dis habebant Samothracum, Romanorumque Penatibus. Timan nun erat, ut nos docet Dionyfius, qui vulgo in ea fententia przivit. Erantque fane, in Templo Castorum, ut, qui vidit ipse, testatur me Dionystus, duze statuze viriles Pollucem & Castorem references. Sed sta Samot bracum illa Albanorumque Numina latuerant Scriptores, ut De videtur, ante Varronem, omnes. Id fatetur agnoscitque Diony fun, fen

di ple

119

era

cui

t Nam & in bali inscribebatur Magnis Dies, Serv. ad En. III. p. 270. 11 Ma- 1 Crob. 111. 4. x Yarr, Ling. Lat. L. IV. p. 17

crea

15. E pa-

race.

ren-

autis

nau-

dem

Ro-

Tro-

iidni

ent) quæ

num tibus

Sole-

thio.

erat

ctiam

ecapes irum

te &

Ops 7000.

nu-

n, ut

dixi tatuis

quas

Dei

after

Libri

tbraom-

orum

s pre

mieus

æivit. fatur

qu

qui vanam esse putat de illis conjecturam, que nemo præter Samdotes viderit. Inde pugnæ illæ aliæ, de Statuarum, non fext modo, verum etiam materia. Kapinia five caduceos in illarum maabus ferrea fuisse aut anea, tostam autem figlinam Trojanam tefatur apud y Diony fium Timeus. E quibus eius verbis testaceas les fuiffe colligimus. Varro tamen figilla ab Anea in Italian slyecta liguea fuisse vel Marmorea prodidit, ut nos docet z Serius. Ita Varronem nihil latuit Religionum omnium Mysterioamque diligentissimum exploratorem, & in eorum Libris (fiqui grarent) versatissimum. Penates autem cum Diis Magnis eosdem hille, pro-Varrous mente, testatur 3 Servius. Varro (inquit) unum The dicit Penates & Magnos Deos. Itaque cum Magnos Deos los fuisse crediderit quos diximus; non alios utique pro Penatihe habuisse consentaneum est. Sed oppugnat ejus illam senteniam Servius: Nam & Dis Magni funt Jupiter, Juno, Minerva Mercurius qui Romæ colebantur. Penates vero apud Laurum Lamium. Unde (inquit) apparet non esse unum. Sed fefellerunt ervium hoc in loco sue rationes. Qui enim Penates Laviniales credebant, iidem etiam pro Diis Magnis habebant. Et vigverla quibus Dii Magni erant Numina illa Romana, iildem etiam vidimus fuisse Penates.

Erant tamen denique alii qui in hac ipia, de qua agimus, Caforis ade coli credebant Deos Penates. Imo vulgi receptissimam am fuisse sententiam ostendit, ubi supra, Varro. Hi Castores ofos pro Penatibus habebant, Diisque Magnis Samotbracum. de perperam Varroni sententiam illam tribuit Servius, uti jam ostendimus. Erat tamen Dionysii, ut videtur, Halicarnassai. Templum ille certe in quo Juvenes ille duos hastatos conspexerit, antiquo opere, codem videtur in loco ponere in quo & nostra sita erat ades Castorum. Erat enim non procul à fere Romano, seandum viam quæ ad Carinas ferebat compendio, in loco obscuro propter adificia. Et in foro Romano ponitur ades Castoris. Adisuisque circumseptam exinde constat quod Caligula in Palatii hi b vestibulum ædem illam converterit, ut scilicet medius ipse inter duos fratres appareret dum Palatium ingrederetur, aut ex eo prodiret. Argumentum etiam quo fulta fuerit vulgi illa opinio profert Dionysius, quod Inscriptionem illa haberent imagines DE-NAS, quam ille ita interpretatur ut Penates delignarit, D nimirum locum supplente literæ P quæ nondum erat inventa. Sed unbabus imaginibus illam fuisse Inscriptionem non dicit, que numerum refert singularem, & uni propriam: Poteratque alterius . Sed fratris vere esse propria, illius nimirum qui fuerat ipse mortalis. es, ut Denasci enim veteres pro mori dicebant, ut Graci simpuson, obny/m, lervante ad Varronem Scaligero. Sed vera fuerit hæc vulgi opi-

¹ M. Dianyf. L. I. p. 95. 2 Serv. at An. 1 p. 202. Ed. Daniet. a Serv. at En. III. p. 270. 6 Sucton. Colig. . Scalig. ad Varr.

nio, an falsa, ad causam nostram nihil attinet. Nobis satis eff ur Deorum Penatium cultum ad Castoris receptum fuisse probaverimus. Imo Penatium loco habitos fuisse ipsos ædis præsides fratres Pollucem & Castorem. Receptis enim à vulgo opinionibus obsecuti sæpe Consules. Præsertim in ominibus portentisque procurandis, fiqua fortaffe injecta fuisset Religio de cultu Penatium rite celebrando. Penates certe Lavinienses à Consulibus omnibus quotannis cultos fuisse constat. Nec certis feriis, sed conceptivis. Potuit & Penatium horum cultus iisdem videri necessarius, emini averruncando, figuis fuiffet metus, ne male ceffurum fuiffet Reip, ni cultus Penatium etiam alibi quam in monte Albano procurarent. Ouod vero Penatibus facta ea Sacra dicuntur quæ ad Castorin facta sunt, potius quam Castoribus aut Dioscuris, (quanquam etiam ipía facta Castoribus) ea, ni fallor, erat ratio. Nihil illa Sacra ad Castores spectabant qua Dii erant Peloponnesii; sed qua, Mystica rationibus, cum Diis Magnis, Penatibus adeo Romanis, iidem credebantur. Nihil illa nimirum ad victoriam pertinebant Regillensem, operamque, quæ ferebatur, in ca navatam à Castoribus, quæ Templi caula erat à Dictatore vovendi. Quæcunque Sacra in illius memoriam instituta sunt, ea Castoribus ipsis sub ipso ca-Storum nomine, & alio, ut vidimus, die, dicata funt. Sed alialonge erat Castorum arcana significatio, & arcana adeo virtus à My-Au denotata sub nomine Penatium, qua nempe non Sacra erant tantummodo, verum etiam Mysteria à Samothracum Mysteriis deducta. Qui ergo Potestatis Mystica beneficium cupiebat, ei ipsis quidem Castoribus, non tamen sub Historico nomine Castorum, fed Sacro, Penatium Sacra erant peragenda.

Inde contigit, ni fallor, quod adem Penatium ibidem aliam memorent Antiqui Urbis descriptores ab ade Castorum, etiam in eadem Urbis vIII. Regione. Nec illi modo. Memorant etiam alii Veteres. Ædem Deorum Penatium in Velia referunt 1 Livius & 2 Varro. Olim Palatium fuisse Tulli Hostilii testantur 3 Varro & & Solinus. Erant nimirum in his locis omnibus ædes duplices. Delubrum Vesta cum Penatibus Populi Romani exustum dicit 5 Tacitus. Et ounius Vestie fuisse Penates testatur, ubi supra, Macrobius. Itaque ad adem Vesta alia tamen erat ades Deorum Penatium. Sic itaque qui Vesta, qui Castoribus, Historice intellectis, Sacra faciebant, illi ad ædem Vestæ aut Castorum Sacrificia ma-Ctabant. Qui autem illos, qua Penates colere vellent, & sensu Mystico, illos oportebat, non ad ædem Vestæ, aut Castorum, sed ad ædem Penatium adjunctam, Sacra admovere. Sic recte forsitan intelligimus, formam illam loquendi in hoc nostro monumento usurpatam, oua Sacra facta legimus ad Castoris, Dis tamen Penatibus. Nempe Sacra Dis Penatibus ad Castoris facta proa

Ti.

Di

8

d

L

cu

tu

res

H

Po

L

¹ Liv. L. XLV. 16. 2 Varr. Ling. Lat. L. IV. 3 Varr. ap. Non. vit. de Doft. indag. Fragm. p. 58. 4 Solin. Pol. c. 1. 5 Tacir ubi fupra.

E ut

cri-

fra-

bus

oro-

ium

bus

vis.

nini

, ni

tur.

fa-

iam

a ad

ticis

cre-

gilbus,

cra

Ca-

on-

My-

rant

de-

plis

um,

me-

ea-

iam

UINS

2770

ices.

licit

Ma-

ena-

Pis,

ma-

enfu

fed

orfi-

nen-

men

pro-

t. in-

erea

perea dicuntur, ut ab aliis locis distinctio sieret in quibus cosdemioltos diximus Penates. Cultus enim Deorum Penatium poterat ad querryis corum locorum referri in quibus receptus suerat connudem ille cultus. Cum autem adduntur voces ad Castoris; iracutum ne ad Vesta Consules, aut Lauri Lavinii sacrificasse punermus.

Dicuntur porro hi Penates hoc in loco Dii Publici. Superius autem Dii Penates P. R. seu Populi Romani. Eodemque redit urovis nomine appellentur. Publica enim omnia à Populo appellata esse constat. Ita Publica pondera ea erant quibus Populus Romanus uti solebat. Publica Sacra que publico sumptu pro Populo fiebant. Publici Augures crant qui P. R. Quiritium in Auwalibus dicerentur. Hæc enim exempla in Paulo occurrunt & Resto. Et Publis Prænomen Græcis Hoxas eft. Et Valerius ille qui à Populi cultu Poplicole nomen reportavit, is idem Publiula est in antiquis item monumentis. Nec de eo lis ulla est, quod quidem sciam, apud veteres, seu Grammaticos, seu etiam Furisconsultos. Sed Penates Populi Romani, pro forma priori, memont d Tacitus. Sed voce Populi plerumque Veteres Cives complectebantur universos, tam scilicet Plebeios quam etiam Patricios. lique vocis usus tum etiam obtinet cum etiam arctior ejus fienificatio usurpari videtur. Poplicolam diximus appellatum esse Valerium, quod Plebeiorum partes foveret. Inde Popularis Conful appellatus Livio L. II. c. 8. Et Senatui Populus Romanus opponiture in plerisque veterum formis. Non tamen Senatores exdiduntur, cum videtur excludi Senatus. Populi nomine illi omnes intelliguntur qui locum habebant & surfragia in Comitiis. Ea autem tam Patricii habebant in Comitiis plerisque quam Plebeii, & Senatores adeo qua censum habebant. Sic itaque Plebeios indudit illa vocis fignificatio ut tamen interim Patricios non exdudat. Idque voluit Popularis Conful Valerius, alique illi qui Livio Populares appellantur, non ut Jura aliqua propria effent Plebeiorum, sed potius ut Jura Senatorum communia essent cum Plebeiis. Sic viceversa Populus nonnunquam Plebeiis opponi vi-Sed eadem illa ratione, non ut Patricios folos, sed ut una cum illis Plebeios includeret. Sic fuit apud Veteres forte perpehum ut Populi nomine universi cives intelligerentur, tam Plebeii nimirum quam Patricii. Sic Popularia Sacra ea fuisse quae omnes Cives facerent, observavit è Labeone Festus. Sed Ludos Populares c Scaliger in Festo de Plebeirs Ludis interpretatus est, ut sape (inquit) Populus pro Plebe dicitur. Utinam exempla dediffet. Hoc fane loco fensus ille non adeo, quam dicit, manifestus est. Poterant enim, ut Sacra Popularia Sacris familiarum singularum opponuntur; fic etiam Ludi Populares familiarum Ludis opponi. Ludos certe in Familiarum Sacris Romani sæpe memorant Histo-

d Tacit. Ann. XV. 41. e Scalig. ad Fest. verb. Romani. p. 171.

rici. Memorant hac ipla Alla Urbana, in quibus Martia La. des Scanicos à filis ejus datos legimus. Nec illud certum, Pope-Laves illi Ludi fuerintne Plebeii illi ab Adilibus Plebeiis curarifo. liei, tam bene in Hiftoria Romana noti. Fovis Epulum fuiffe h. derum causa non uno in loco, de Plebeiis illis Ludis testatur i Livius. Cur ita si Cereri illi sacri fuissent quod de Ludis hisce Papularibus affirmat, non Festus iple, fed Paulus Festi corruptor. Erat certe Ceres cum magna Dea eadem cui dicati erant Ludi Remani Megalenses. Et locum habebant in Ludie Megalenseur tam Plebeii quam Senatores etiam cum fedes haberent à Plebie rum sedibus diversas Senatores. Itaque non opus erat Ludis alies in honorem Cereris Plebeiorum propriis. Sed rara admodum funt. fiqua forte ulla fint, exempla, in quibus Populus aliter accipitur quam diximus. Itaque Penates hi Populi Romani erant universorum communes, tam Patriciorum nempe quam Plebeigrum. Opus tamen erat ut Penates Publici à Privatarum Penatibus Familiarum propriis ita distinguerentur. Præsertim, cum frequentissimus is effet vocis ulus quo non Penates Populi Romani Publicos, fed privatos, denotare folebat.

y Inde coegit in Curia Pompae.] Vix est quod dubitemus vocom Senatum prætermissam esse ab eo, quicunque demum is sue rit, qui primus Apographum Vossianum e marmore descripsent. Nec tamen vel fatium faltem, vel literarum aliqua vostigia observavit quæ per vocem illam supplerentur. Ejustem negligentia exempla in priori hujus monimenti parte docuit Apographum Pighianum. Ibi etiam fimile exemplum habemus coacti à Confile post Sacra Matutina in Curia Hostilia Senatus. Ideue firmat locus ipse in quo cogebantur. Curiarum enim usum duplicem duntaxat agnoscunt Veteres: ut scilicet in illis g curarent Sacerdotes res Divinas, qui inde Curiones appellabantur; ut que Senatus res Humanas. Sed Curiæ Sacrorum causa constitutæ Veteres à Varrone, à Feffo Calabre appellantur. Inde Curiales & Servi Sacrorum publici, & Sacrorum participes appellabantur. Tribules nimirum illi Tribubus enim respondebant eodem numero Cursa, quod Tribuum Sacra in his peragerentur. Id enim docent h Feffus & i Aftemus, & forte Verrius Placeus apud & Gellium. Inde Curiales Gracis ovindusiron. Scio refragari doctos, frustra tamen, ut opinor, cum tot habeamus in contrarium veterum testimonia. Eo spectabant Curiales Flamines, Curiales mensa, Curionia Sacra, Curio mium es, etiam Comitia Curiata in eo à Tributis distincta quo Sacrarum causa cogi solerent. In eo etiam quod in Comitiis Com riatis, pro Tribu lua suffragia haberent etiam Patricii; non item in Tributis. Sed alia erant ab illis Curis Curiarum illa, de qui

f Liv. XXV. 2. XXXI. 4. g Varr. Ling. Lat. L. IV. p. 37. L. V. p. 53. h Felt 20c. Centumv. & vec. Curia. i Afcon. in Varr. 111. . 4 Gell. L. XVIII. c. 7.

8

h

ft

n A

A

CI

(4

te N

(e)

gi

qu

ta

fui

fu

in

no

cas

100

114

bar

ear

ten

itq

810

fue

cur

me

ind

qui

cen

70%

dec

ade

4

4 Va

La-

opu-

ri fo-

Li-

Peptor. Ludi

Shus

aliis

funt.

pitur

erfo-Opus

ilia-

mus

fed

70-

fueerit.

ob-

ntiæ

hum

r fule

10-

dun-

s res

Hu-

ne. à

pub-

illi

ibu

4/10-

ire-

nor

da-

urioquod

Cu-

item

qui

Felt

bus agimus, Senacula, non Divinarum nempe rerum, sed Humasarum, propria. Hujusmodi curiam primus condidir Rex Tullas Hostilius, Hostiliam. Nec alium in usum hanc etiam Curiam struxit Pompeius Magnus prope theatrum suum in Urbis Regione IX. à se Pompeiam appellatam. Quam tamen vocem corrupit Auctor Apographi Vossiani.

& Syllanus cum accensis causam dixit &c. Hic rursus male Inscrionem descriplit, ni fallor, Auctor Apographi Vossiani. Erant dem Adcensi seu Accensi (utroque modo vox illa scribitur) Adscriptitii supra numerum milites in locum mortuorum sufficiendi. Hic vero, de quo agimus, Accensus in ministerio erat Confals quem plusquam unicum unico Confuli nulla memorant Veterum Testimonia. Vocis Etymon non unum tradunt veteres. Nunc enim eos ita dictos existimant quod ad censum adjecti eslent, quod illis præsertim militibus accensis conveniebat supra Legionum censum addititiis. Ita 1 Festus. Consulis acconso magis quadrat origo à m Varrone tradita, ab acciendo. Praconis enim officium oftendit accensum supplevisse. E formis etiam Commentariorum Con/ularium antiquissimis Calpurnium illum appellatum suisse colligimus. Illæ ita se habebant : Qui exercitum imperaturus erit (inquit ibidem Varro) accenso dicit boc, Calpurni, voca inlicium omneis Quiriteis buc ad me. Accensus dicit sic, Omnes Quirites inlicium visite buc ad judices &c. Poterat Calpurnius nomen esse officii ab ejus nomine proprio qui primus fuerat in lo ipso officio. Sic enim virgines Vestales omnes Amata, cum uperentur, appellari folebant, quod quæ prima capta fuerat hoc nomine appellatam esse à majoribus acceperant. Formam Varroniana similem in captione Virginis Vestalis, qua Amata appellabatur, è Fabio Pictore Historico antiquissimo retulit " Gellius, amque dedit, quam modo affignavimus, rationem. Addit præterea, quæ prima capta est, cam sub Numa Rege captam esse. Potuitque sub Numa incepisse nomen Calpurnii. Gens certe o Calpurnia a Calpo Numa filio deduci solet. Quid si similiter primusaccensus fuerit primus ille Calpurnius? Etiam sub Romulo in raptu Sabinarum am una ad Talassium rapta duceretur, eamque ab obviis tutaretur nomen illud Talassii Populo gratissimum; inde factum ut Sponsi deinde omnes Talassii appellarentur. Ita Numa ipso mos ille antiquior esse potuit. Erat, fateor, apud posteros, vilius officium accenfi. Accenfos enim Ministratores Cato fuiffe scripfit, teste P Varrone. Varro iple eo spectat dum ab arbitrio nomen Accensi deducit, quasi idem valeret reensere de arbitrari, penderentque adeo ab ejus arbitrio cujus fuiffent ministri. Eodem etiam spe-

4Fest. voc. Adcens. & Adscript. m Varr. L. V. p. 62. n Gell. Nost. Atric. L. 1.
12. o Fest. voc. Calpurn. & Lucan. Paneg. ad Pison. p Varr. L. VI. p. 75.
4Varr. ib. r Varr. ap. Non. voc. censere.

ctare potuit quod de illis alibi scribit idem Varro, ⁵ Accensos dictos, quod ad necessarias res accirentur, velut accensitos. Et sane hoc officium non in beneficii loco, sed in laboris ac muneris suisse, nec temere nisi libertis delatum ait ^c Cicero, quibusilli [Domini scilicet] non multo secus ac servis imperabant. Hunc morem ait etiam suisse majorum. Num vero à Numa usque morem illum acceperint, ex eo sane non constat. Fieri tamen potest ut officium illud non dedignati suerint sub Numa silii familias, dum scilicet in potessate essent, nec à Servis multum proinde difereparent.

Quod porro cum accenso solo causam egerit Sext. Ruscii, sine listoribus, Consul ipse Syllanus, ratio erat quod penes Murenam essent collegam fasces Consulares. Inde nimirum intelligimus fascibus destitutos ne quidem in Consulis satellitio suisse listores. Morem deinde, qui fuera antiquus, post triennium revocavi, tui supra vidimus, Casar, ut etiam sine fascibus Consulem listores pone sequerentur, præeunte scilicet accenso. Ita itaque intelligen-

dus est Suetonius.

Egit præterea causam Ruscii Consul Syllanus. Ned id fine aliis temporum illorum exemplis. Habemus enim Ciceronis pro privatis Orationes similiter Consulares. Municipii Larinatis, unde fuit Ruscius ille, meminit ' Cicero, & quidem ita ut municipium appellet. L. ille Torquatus filius qui Ruscium accusavit, idem, ni fallor, erat Accusator Cornelii Sulla. Juvenem illum appellat Cicerd. Utroque enim tam filii, quam etiam juvenis Epitheto, erat à Patre cognomine distinguendus Denique Q. Cornificio hujus anni Prætore locupletanda est Collectio Pighiana. Sors etiam Præturæ ejus inde colligitur, quod coram eo de vi privata actum fuerit. Erat fane in Senatu * Cornificius fine anni Varroniani 692. cum Bona Dea Sacra incestaret Clodius. Nec din tamen, quod fatis apte convenit cum eo quod hujus anni Prætor fuerit. Eum principem fuisse dicit Cicero qui mentionem incestatorum è Chdio Sacrorum in Senatu fecerit, Ne tu forte (inquit) aliquem nostrum putes. Opponit nimirum sui ordinis Senatoribus, nimirum Consularibus. Inde illum Pratorium fuisse collegerat Corradus. Atqui ne Pratorium fuisse quidem, sed in ipsa potius Pratura, ex hoc infigni monimento discimus.

Timultus in Sacra via inter operas Clodii Pulchri & servos T. Annii.] Præter ultimum illum, in quo periit Clodius, cum Milone conflictum, in via Appia, erant præterea alii multi, idque Roma. Sape (inquit y Asconius) inter se Milo & Clodius cum suis factionibus Roma depugnaverant. Suffragatur ipse z Ci-

f Varr ap. Non. voc. Accenf. r Cicer. ad Q. Fratrem, L. I. Ep. I. w Orat pro A. Cluentio x Cicer. ad Attic. L. I. Ep. 13, y Ascom. Pedian. in Or. Cicer. pro Milon. Praf. z Cicer. Or. pro Milon.

te

C

et

de

hu

de 69 s di-

fane

fu-

Do-

mo-

mo-

otest

ilias,

fine

nam

sfa-

ores.

avit,

ores

gen-

aliis

pri-

inde

ium

, ni

Ci-

erat

ujus

iam

tum

692.

uod

Clo-

20-

rum

dus.

ura,

ruos

cum

id-

dius

c Ci-

pro A.

cero

uro qui non semel Milonem, neque tum primum, cum cecidit ple Clodius, ait à Clodio fuisse petitum. Imo domum, ac Deos Penates suos Milonem, Clodio oppugnante, defendisse. Hæc de illo iplo anno Urbis Varroniano 702. quo Consulatum petebat Milo, pleraque vera fuisse non dubito. Nec tamen ab eo demum an-10 capit Clodii Milonisque dissidium. Inde ortas corum inimicities tradit Asconius, quod & Milo Ciceronis erat amicissimus, in uducendoque eo enixe operam Reip. dederat, & P. Clodius restitam Ciceroni erat infestissimus. Ita reditu Ciceronis ab exilio serior orum non potuit esse discordia, annoque adeo ejusdem Æræ Varroniana 697'. Sed nec ab illo ctiam anno capiffe potuit. Tam mim invicem pugnabant Milo ut rediret Cicero, Clodius ne reditet, ante Ciceronis reditum, quam postea, & diversa adeo partium hidia sequebantur. Milonem enim auctorem reditus gratus agnohit iple Cicero, & Clodium exilii auctorem fuisse pariter ex Histoin manifestum est. Hæ certe eorum lites in ipsum exilii annum 66m. oportet inciderint. Proximi enim initio Cicero revocatus at. Adhuc antiquior erat Clodii in Ciceronem inimicitia, & aniquior adeo esse potuit faventis Ciceroni Milonis in Clodium. Cum mim de pollutis Dea Bona Sacris Actio institueretur in Clodium, chodius eo se prætextu purgavit, quod ne quidem Rome esset um Sacra illa peragerentur. Cicero contra eodem illo die secum hisse testatus est. Id cepit ægerrime Clodius, quod, non veritais causa, verum licet, testimonium dixisset Cicero, sed ut Terentie gratificaretur uxori forori Clodia Clodia infensa, quod eam Ciaronis nuptias ambire suspicaretur. Hinc illa Clodii in Ciceronem odia. Antea enim Ciceronis, in re Catalinaria fuerat studiosissimus. Sunt enim Plutarchi verba in hanc sententiam disertissim: 3 Κικέρων δ' liv μθρ αὐτε φίλο, κο των πελ Καπλίνων πεατλομθών ηρότο πεοθυμοτώτω συνεργώ και φύλακι το σύματΦ. Erant quidem sacra illius Dea, Kalendis Maiis præstari solita, ut ex b Ovidio constat & Macrobio. Ita die illo in quo versamur antiquiora esse poterant, IIIº. Id. Sextiles. Sed Sacra illa diei hujus propria in Templo erant montis Aventini à Crassa vel Claudia Vestali ondito, quod vetustate collapsum restauravit Livia, cum scriberet Ovidius. Ut proinde hoc etiam tempore Sacra illa mensis Mais Kalendis fuerint celebrata. Alia tamen erant, & alterius etiam temporis, ni fallor, Sacra hæc ejusdem Dea, de quibus agimus, clodiana. Hæc enim pro falute Populi Romans universi, & loco ciam alio, fiebant, nempe in Confulisdomo aut Prætoris, fi quidem fides Plutarcho, aut etiam fortasse Pontificis Maximi. Anni certe hujus 6921. fine contigerit oportet factum illud clodii. Primam de eo Epistolam scripsit Cicero ad d Atticum ipsis sequentis anni 6931. Kalendis Fanuariis. Sequebatur Epistola ealia, vi, Kal. Febr.

⁴ Plutarch. vit. Cic p. 875. b Ovid. Fast. L.V. c Macrob. Sat. L. I. d ad Attic. L.I. &p. 12. e Sp. 13.

in qua ita scribit ut de Judicii Eventu metuat. Nondum ergo testimonium illud dixerat Cicero quo Clodium offendit. Hic autem primam legimus operarum Clodianarum mentionem. Et quidem ita legimus, ut tum primum natas fuisse suspicio sit. Boni (inquit) viri precibus Clodii removentur à caussa: Operæ comparantur. Scripsit deinde aliam ipsis f Februarii Idibus. Atque hic primam legimus infensi. in Ciceronem Clodii fignificationem. Sic enim Cicero: Clodius conciones miseras habebat, in quibus Lucullum, Hortenfium, C. Pisonem, Mestallam Consulem, laedebat: me tantum comperisse omnia Criminabatur. Hinc facile intelligimus intervallo illo medio inter vi. Kal. & Id. Febr. fuiffe Clodii Judicium, ipsiusque Ciceronis illud testimonium, unde novæ illæ postea simultates. Itaque necesse est aliam fuisse quam Ciceronia causam quæ excitarit hos tumultus inter operas Clodii & serves Milonis. Necesse erit etiam ut operas in tumultu illo Miloniano comparatas dimiserit, cum fuerint de novo in hoc Clodii Judicio, comparandæ. Utinam de fide constaret Auctoris Apographi Petaviani, num hoc loco in marmore repererit hæc verba; an in alia tabula reperta quam ipía hujus partem credidit, huc ipíe transtulerit.

Porro Operas Clodianas, ut memorat hic noster Actorum Urbanorum conditor, sic etiam sæpe Cicero. Cicero etiam eosdem appellat gladiatores. Sunt quidem illa nomina plerunque propria Servorum. Et quidem illos præcipue servos denotabat qui fuerant in Ergastulis. Et illos tamen satis commode, quorum operæ fuissent aliis mercede collocatæ. In his sæpe Gladiatores. Sed Servis Milonis operas hasce Clodianas opponit noster Auctor. Proinde liberos potius homines intellexit ille, servilia tamen opera mercede præstantes. Nec alios fuisse indicant verba illa & Ciceronis: Boni viri precibus Clodii removentur à caussa; operæ comparantur. Id vult nimirum, bonos viros, quos pretia corrumpere non poterant, precibus fuisse solicitatos remotosque à cognitione causæ Clodianæ. Malos contra pretio conductos, operam suam, pro servorum more, venalem habuisse, ne quid durius statueretur in Clodium. Judices utrobique intellexit, vel Judicum amicos qui alii esse non poterant quam liberi. Idque patuit ex ipso Judicii exitu. Sic enim de eo ideni Cicero: h Opera Clodiana pontes occupant. Tabellæ ministrabantur, ita ut nulla daretur, uti rogas. Servis enim, nec suffragii Jushabentibus, aditus ad pontes, ad tabellas suffragatorias, patere non potuit. Erant itaque, ha opera, Clientes, ut videtur, antiquissimæ nobilissimæque gentis Clodiana, qui, cum fortulas à Clodio acciperent, parati erant illi in omnibus, quà Jure, quà Injuria, gratificari. Recteque tam mercenario servilique animo homines servorum appellationibus infigniuntur.

6

ľ

ergo

c au-

t qui-

ompa-

Atque onem.

quibus

lebat : elligi-

Clodii e illæ

eronis

ervos

niano

raphi

n in

iple

Trba-

ap-

opria fue-

ope-Sed

Pro-

pera

mpa-

pere

iam,

ere-

Ju-

pon-

uti

hæ

entis

iltam in-

Lixa

[Rixa PO & Q.] Rixa nomine paylo & spota Graorum intelligunt Glossaria. Ea tamen est vaza quæ ultra verba precedit. Quanquam & illam quoque verborum pugnam Rixæ nomine intellexerit fortaffe Comædus, cum ait: dedecet viros muliebriter rixari. Sunt enim illæ verborum potius quam manuum, nixe Mulierum proprie. Sed Grammatici id potius per verbum higare denotari putant, quam per verbum rixari. Rixari ergo sugnare est, & quidem manibus, sed pugnis potius quam armis. Discrepant tamen invicem, pro mente Grammaticorum, Rixari & Pugnare, quod Pugna proprie sic dicta, majus quidpiam defignet quam Rixa. Ita Cornelius Fronto: Rixa fine armis est, e habet defensionem. Pugna legem habet, vel naturalem, vel moralem; aut enim palæstrans exhibet virtutem, vel armis per summa vitæ pericula dimicat. Id nempe vult, Rixam esse cum non dedita opera, nec Pactis conventis, pugnatur, sed defensionis quía ab imminenti impetu Adversarius oppugnatur. In eo quoque discrepare dicuntur, quod Rixa paucorum fit, Pugna Multiudinum. Nihil tamen video quod obstet quo minus multitudium pugnæ inconditæ, nec lege aliqua ordinatæ, pro Rixis haben. de fint. A vultus orifque distortione dicitur. Est enim ea voas Etymologia longe verifimillima qua à k ringendo deducitur. la vilium parumque honestarum Personarum propriæ erunt Rixæ. Nec aliter fane in priori horum Monimentorum parte illa vox occipitur. Ibi enim Rixa ad Janum infimum in Caupona fuisse dicitur. Et tamen plusquam verborum illam fuisse Rixam exinde olligitur; quod in ea Caupo graviter fuerit sauciatus. Itaque Opificum, aut fellariam aliquam artem exercentium Rixam illam fuille non dubito. Priores fuerint fortasse Popinarii. Nisi forte Popinones illos potius, cum 1 Suetonio, censeamus appellandos. Nec enim folus est in eo vocis usu Suetonius. Reperit etiam Gloffarum Latino-Gracarum conditor, qui Popinones illos appelat, quos Graci arurus. Reperit etiam Nonius: " Popinones (inquit) vel hi quos nunc dicimus tabernarios à Popinis, vel luxurios, qui se Popinis dedunt. Inde intelligimus jam Nonii ætate ilam in desuetudinem abiisse vocem. Usurpavit autem in Salustium Historicum Lenaus Pompeii Magni libertus, teste ibidem Suetonio. Ulurpavit etiam Horatius. Uterque scilicet à nostri Auctoris tempore non longe diffitus. Eadem nempe forma, qua & ganeones, & lurcones, & ludiones legimus. Imo aliam à Popinarum nomine formationem nequidem videtur exploratam habuisse Noniw. Posteriores in hac rixa quinam fuerint, judicent quibus otium

n SC factum ne multa Ærariorum transeat ad hæredes.] Memoriam hujus Senatusconsulti nostris hisce Actis debemus, ni fal-

i p. 3202. Ed. Putschii. & Fest, voe. Rictus. 1 Sueton. de Gram. c. 15. m Non.
Y y 3 lor,

lor, folis. Eoque adeo locupletanda erit Historia Legum Antiquarum. Sit autem oportet eo gratior hujus Legis memoria, que est obscurior mulcta ipsa Ærariorum in proximis à Livio Scriptoribus. Fus enim mulctæ hujus imponendæ erat penes " Cenfores. Ultimi autem Censores sub Augusto erant, anno Urbis Varroniano 732. qui nec ipfi multa gefferunt. Inde memoria illorum paulatim eyanuit. Juncta enim Potestas illa Censoria est cum potestate Principum fuprema, qui tamen ut munia reliqua Censoria exercuerint: Tribu neminem (quod quidem sciam) movisse, aut Ærarium fecisse, aut in Ceritum tabulas retuliffe, dicuntur. Inde factum, ut non occurrent Pana illæ in Historia Augusta. Inde item, ut qui sub Augustis scripserunt ne quidem exploratum habuerint è Sæculi sui moribus quid fibi vellent illæ voces. Livium ipsum vidit, paulo junior, Ciceronis interpres Asconius Pedianus. Sic tamen scribit ille quasi nihil è coavis moribus, nec è monimentis multa de his pœnis comperta haberet. Sic enim ille: " Regendis moribus Civitatis Censores quinto quoque anno creari solebant. Hi prorsus cives sic notabant; Ut, qui Senator effet, ejiceretur Senatu: Qui eques Romanus, equum publicum perderet : Qui plebeius, in Caritum tabulas referretur, & Erarius fieret, ac per hoc non effet in also Centuriæ sue; sed ad boc effet Civis tantum, ut pro capite suo tributi nomine era penderet. Notanda verba, solebant, notabant, plane ad tempora suis antiquiora referenda. Nec ita verba ejusintelligenda sunt quasi non & Senatores & equites tribu moveri, & Ærarii fieri folerent, aut quasi solorum Plebeiorum illæ fuissent mulcte. Erat lane P Mamercus Amilius Dictator Senator. Ettamen etiam illum tribu moverunt, arariumque fecerunt Censores ab co à quinquenni ad sesqui-annuum Magistratum redacti. Erant præterea 4 Livius Salinator & Claudius Nero tam in Senatu, quam etiam in Censura collegæ, Senatores ordine, & censu etiam equestri. Et tamen invicem collegam alter alterum, equo publico multavit, erariumque pronunciavit. Id porro in Asconii illo loco suspectum est, quod pro eodem habere videatur, in tabulas Caritum referri, arariumque fieri; idque ita intelligat quasi is qui mulctam illam passus esset, ad hoc civis esset tantum, ut pro capite suo tributi nomine era penderet. Hoc ita intelligunt juniores viri eruditi quafi suffragii jure omni privatus fuiflet, ut nec dare candidatis suffragia posset, nec accipere ipse candidatus. Atqui tribus omnes, excepta Macia, ararias fecit in prædicta Censura Livius Salmator. Ideone nulli ex' aliis tribubus Magistratus erant, aut Magistratibus creandis suffragatores? Hoc certe constat fuisse falsissimum. Idem præterea existimant viri eruditi suisse tribu moveri ærariumque feri. Ideone tribu motæ à Livio Salinatore tribus aliæ, excepta Mecia, omnes Eraria erant? In quam deinde tribum detru-

n Dio L. LIV. . Ascon. Pedian. in Divinat. Ciceron. p Liv. L. IV. e. 24. IX. 34. q Liv. L. XXIX. e. 37.

dendae? Mecianne? Ita mulcta fuiffet nulla, in earn accenferi tribun quæ fola mulctam non perpeffa est.

Anti-

a, quo

ripto-

resores.

miano

n eva-

cipum

Tribu

ecisse.

on oc-

ni fub

uli fui

paulo

cribit de his

Civi-

cives

eques

n ta-

albo

e fuo

bant,

is in-

1, &

ffent

t ta-

es ab

præ-

tiam Et

æra-

eft,

era-

affus

nine

Suf-

agia

epta

Idibus

lem

fie-

epta

tru-

IX,

læ?

Erant quidem, fateor, mulet e illæ omnes Juris Cenforii. Non tamen proinde eadem invicem, aut reis omnibus omnes irrogari folitæ. Ærarium fieri, quam viri Docti mulctam hactenus credideunt omnium gravissimam, ea viceversa potius videtur fuisse levissma. Censum enim, non caput Civis, spectabat. Censum enim, qua vectigalia spectabat, pro arbitrio æstimabat censor. Sic tamen ille ut fi, plusquam valeret, census, à Censore æstimaretur; folvendum tamen effet, pro Cenforis astimatione vectigal, & Pane loco esset ca estimatio. Inde varronis illa: Censor, ad cujus unsionem, id est, arbitrium, censeretur Populus. Et Festi etiam ila: Censores dicti, quod rem suam quisque tanti astimare solitus st, quantum illi censuerint. Hoc inde licuit, quod Prætorium sus ad Legem, & Censorium Judicium ad Equum, æstimabatur, ut idem nos docct t Varro. Ita responderit Censura Romanorum Curiæ nostræ Cancellarii, quod mentem potius Legumlatorum attenderit, quam Legum ipsa verba. Inde factum ut in astimando ajusque censu plane arbitrarius fuerit ille Magistratus, cum ad Legum modum observandum ne quidem tenerentur. Sed vero ad Tributum spectabat census ille Tribuum. Imo Tributi nomen ipsum inde fluxit quod pro tribuum censu æstimato responderet solutio illa quæ, census nomine, Publico debebatur. Id quoque monet Varro: Tributum (inquit) dictum à Tribubus, quod ea Peunia que à Populo imperata erat, tributim à singuleis pro portione census exigebatur. Census autem, pro facultatum modo æstimari solebat. Ut proinde qui x minimo ære censerentur, ii capite-cen si appellarentur. Quasi nimirum id fere unum haberent cur in civium censum referrentur, quod capita libera haberent, & cives essent ingenui. Horum æstimatio à 1500 æris erat usque ad 380. Itaque quo census major minorve à Censoribus æstimatus est, eo majus erat minusve tributum à censito in Ærarium inferendum. Itaque cum multiplex tributum, pænæ nomine, Cenfores imponerent, censum quoque præ eo qui vere erat, multiplicem fuille fingebant. Ita y octuplicatum Amilii Mamerci censum in Livio legimus. Alibi decuplicatum, alibi duplicatum. Pro census itaque proportione erat etiam tributum. Porro censu æstimato à Censoribus, cum locanda essent tributa, cautum una est de præstanda tributi solutione. Agri itaque Reip. seu Erario obligabantur, ipsi nempe vendendi, ni solutum esset quod fuerat impositum. Alioqui Actiones in illos habebat Resp. pignoratitias. Hi agri censui censendo appellabantur. Festus: Censui censendo agri proprie appellantur, qui & emi & venire jure civili possunt. Inde ipsum Pradiorum nomen. Varro: 2 Pradiadicta, item ut Pra-

r Var. Ling. Lat. L. 14. p. 22. f Fest. voc. Cenfores. t Varr. ib. L. v. p. 58.
8 Varr. ib. L. 1v. p. 42. x Gell. Not. Attic. L. xv1. c. 10. vid. & Fest, voc. Tribut.
1 Liv. L. 1v. p. 24. z Varr. L. 1v. p. 11.

des, à præstando: quod ea pignori data publice mancupes fidem praftent. Sic itaque Erarius appellandus fuerit qui mulctam subierat, quod Erario obligatus Erarii proinde debitor fuerit. Sed hoc omnium censitorum commune erat. Illud non item, quod census ita à Censore æstimatus tantum in Ærarii causa tanti æsti. mabatur quanti fuerat à Censore æstimatus. Foterat enim census ita multiplicatus ad honores proficere qui ditioribus, Centuriifque primis competebant proprio quodam jure eximii. Inde Comitiis Tributis potius quam Centuriatis, Tribunos suos eligi malebant Plebeii, quod Jura Pauperum majora essent in his Comitiis quam fuerant in Centuriatis. In Comitiis autem Centuriatis pro cenfus gradu gradus etiam respondebant pariles honoris, ut neque exclusus quisquam (inquit a Livius) Suffragio videretur, & vis omnis penes primores Civitatis effet. Id quomodo fit factum explicat ibidem Livius. In Ærariis autem, de quibus agimus, non ad honores valuit census illa multiplicatio, sed ad onera. Ita recte Ærarii appellari poterant quod in tributo duntaxat Ærario inferendo tanti census ille habebatur. In campo autem Martio, & Comitis Centuriatis, in quibus solebat Census ratio haberi, nihil valebat Ærario Census ad Panam duntaxat aucti æstimatio. Poterat præterea Ærarius appellari; quod sub Æris nomine in thefauros publicos inferendi tributum denotare solebant veteres. Ita primæ Classis censum centum millium Æris, secundæ septuaginta & quinque millium fuisse tradit Livius, & reliquarum quoque Classium, pro Æris modo, eodem exemplo describit. rum itaque opera in Are solvendo præcipue exigebatur, satis proinde congrue Ærarii erant appellandi. Sed præter hoc onus numarium l'œna alia nulla fuisse videtur hoc saltem nomine significata.

Restant jam duæ aliæ Phrases, tribu moveri, & in Caritum tabulas referri. Et quidem aliud erat Tribu moveri, aliud Ærarium fieri. Ita sane videtur intellexisse Livius. Sic ille de Amilio Mamerco: b tribu moverunt, octuplicatoque censu Erarium fecerunt. De illis qui callida Jurisjurandi interpretatione Hannibalem fefellerunt: tribuque moti Erarii omnes facti. Qui quadriennio non militaverant, corum dnomina in Ararios relata, tribuque omnes moti. Lucium etiam Metellum iidem Censores, propter conjurationem deserendæ Italiæ ad Cannos factam, tribu moverunt, atque Erarium fecerunt. Nec enim est quod unam eandemque rem modis loquendi tam diversis totiesque repetitis designatam arbitremur. Ita Livius cum motos tribu memorat, nuspiam tamen meminit de referendis in tabulas Caritum. Vice etiam versa Asconius quos ait in tabulas Caritum relatos cosdem tribu motos nuspiam fuisse dicit. Facile hinc colligimus tantundem valereduos hosce loquendi modos qui nunquam simul adhibentur. Imo

⁴ Liv. 4. 1. c. 43. 6 Liv. L. IV. c. 14. c L, XXIV. c. 18. d ih.

cenfus

riifque

mitis

lebant

quam

cen-

ueex-

cmnis

plicat

on ad

recte

endo

mitiis

lebat

terat

the-

teres.

otua-

quo-

Quo-

pro-

714-

gni-

ta-

ium

nilio

unt.

fel-

non

mes

ra-

que

em

bi-

nen

A-

tos

lumo

m praubularum conficiendarum res illa tota fuisse videtur. Oui enim fubiemibu moti funt, corum nomina è tabulis tribulium censores exi-. Sed mebant. Tabulæ ille eædem Latinis quæ Græcis Inggepxixa zeauquod μοτα φυλετών. Nec tamen propterea eorum nomina Reip. inutilia i ælti. este permittebant, quin in alias tabulas transferrentur, quæ non die erant quam Ceritum. Sic etiam qui Frarii facti sunt orum nomina in Ærarii tabulas relata sunt. Sic enim de prædicta Livii Salinatoris & Claudii Censura Livius Historicus: Exitu Censura, quum in Leges jurasset C. Claudius, & in Agarium ascendisset, inter nomina eorum, quos erarios relinquebat, kdit Collegæ nomen. Deinde M. Livius in Erarium venit, & meter Maciam tribum, que se nec condemnasset, neque condematum aut Consulem aut Censorem fecisset; Populum Romanum omum, quatuor & triginta tribus, Ararios reliquit. Sed male Eruditi locum Plinii hactenus acceperunt qui tribuum mutatarum mulctam eandem fuisse crediderunt cum ea quæ in illos conveniebat qui tribu moti fuerant. Translatos illos, non tribu motos, dixit ipse Plinius qui è tribubus Rusticis in Urbanas transire coacti funt. Eorumque nomina non e Tribulium tabulis omnibus, sed ex unius duntaxat Tribus in alterius Tribus tabulas translata funt. Qui autem tribu moti funt, corum nomina è Tribuum omnium tabulis exempta funt. Ita certe intelligi folet vox illa in causis aliis similibus. Ita movere Ordine Senatorio, movere Senatu, intelligunt Veteres, non scilicet de loco duntaxat quem quis in Senatu tenuerat, amisso, ut nempe de Consulari Prætorius, aut de Pratorio fieret Quastorius, sed simpliciter, de amisso Ordine Senatorio omnium ampliffimo. Sic vocem illam ufurpant g Suetonius h Velleius, i Tacitus, illorumque temporum alii. Ita tribulibus tabulis moti jam suffragia in Comities Tribuum dare poteant, nec tamen corum ratio in iisdem Comitiis potuit haberi. Hæc eadem funt quæ per relationem illam in tabulas Cæritum vulgo intelligunt Eruditi. Et tamen tribu motis eadem illa damna tribuit Livius. Amilium Mamercum tribu moverant Censores. tamen postea Dictator dictus est. Adeo (kinquit) simul fortuna Civitatis virtute vera eguit, nibil Censoria animadversio effecit quo minus regimen rerum ex notata indigne domo peteretur. Itaque si animadversio illa Censoria valuisset, non erat illius ratio, in bonoribus, habenda. Actoribus Atellanarum concessium testatur idem 'Livius, ut nec tribu moverentur; & stipendia, tanquam expertes artis ludicræ, facerent. Hoc ita intelligunt eruditi quali tribu moti gratis, nec ullo publico stipendio militarent. Non tamen id voluit, ut existimo, Livius. Dixit ille, stipendia facerent. Hi autem de acceptis illum intelligunt stipendis. Non tamen ne-

e Liv. L. XXIX. c. 37. f Plin. Nat. Hift. L. XVIII. c. 3. g Sueto. Jul. c. 43. Domit. c. 8. h Vell. L. I. c. 10. i Tacit. Ann. XIV. 18. Liv. L. IV. c. 31. 1 Liv. L. VII. c. 3.

gat ille tribu motos stipendia accepisse, sed fecisse tantummodo. Id. que voluit, ni fallor, ut stipendia acceperint, non tamen stipendia fecisse, ut scilicet prodesset illis stipendiorum numerus legitimus ad konores rite capiendos. Hanc enim ob causam tribu moveri solebant qui artes ludicras profitebantur, ne scilicet honores capesserent. Eandemque ob causam stipendia fecisse negabantur, nescilicet finito stipendiorum numero legitimo, eorum ratio in honoribus ambiendis haberetur. Ita fatis erat ad hoc ne stipendia fagerent, si quorum nomina è publicis Tribuum tabulis eximerentur. Nihil ergo erat in illorum mulcta qui in Cæritum tabulas relati fuerant, quin idem tribu motis convenerit. Imo ne potuit quidem Caritum illo nomine, ab honoribus excludi Amilius Mamercus. Necdum enim Jus illud civium adepti erant ipfi Carites, ut Civitatis Romanæ honorem quidem caperent, sed negotiis tamen atque oneribus vacarent. Ita Jus illud expressit m Gellius. Atqui post Amilii Mamerci tempora decretus est Caritibus honor ille à Senatu ob servata Romanorum Sacra in Excidio Urbis à Gallis. Sed Publici Hospitii Jus illud fuisse dicit " Livius, qui proindevix potuit mulctam illam, de qua agimus Civium eodem illo nomine designare. Non potuit itaque alio, quam quod tribu motus esset. nomine ab honoribus excludi Æmilius Mamercus, jure illo Caritum necdum nato. Plane itaque mulctam eandem fuisse puto motionem è tribu, & Relationem in tabulas Caritum. Et tamen, ut in rebus nullum fuerit, in usu vocum nonnullum necesse est fuisse discrimen. Cum nempe de civis singularis pœna ageretur, moveri eum tribu dixerunt potius, quam in Caritum tabulas referri. Cum de Coloniis ageretur Roma adeo propinquis ut Roma suffragari possent earum aliqua, si Panam illam merita videretur, eam in tabulas Caritum referebant, codem deinceps Jure acturam cum Caritibus, ut scilicet de Colonia deinceps fieret municipium. Jus autem Municipiis omnibus commune nomine Caritum propterea designabant quod primi Cerites Jus illud Municipii fuerant consecuti. Erant nimirum & Pramii loco Caritibus Jus illud Civitatis, exceptis negotiis & oneribus, & Pana loco Colonis Romanis fi avitis negotiorum Urbanorum Juribus mulctarentur. Ita Latii Jus à Latinis nomen accepit qui primi exemplum erant imminutæ ad modum adeo servilem libertatis. Ærarii autem, qua duntaxat Erarius appellabatur, mulcta omnis in facultatibus fita est, & re Numaria.

Sed vero Ærarii mulctam ob factum civis singularis impositam suisse constat. Nec erat Romanis in more ut decessorum fata luerent Posteri. Itaque verisimile non est Haredum mentionem ullam unquam suisse in decretis Censorum. Unde ergo factum ut, præter sententiam Censorum, mulcta Ærariorum suerit ad Posteros derivata? Inde, ni fallor, quod Ærarii nomen quasi Id.

endia

s ad

i fo-

effe-

e fci-

zori-

fa-

ntur.

elati

dem

PCMS.

Ci-

at-

tqui ille

Mis.

VIX

ine Tet,

ce-

uto '

en.

eft

ur,

re-

ne

ur,

m.

0-

nt

0-

ta

nt

a,

145

ī-

1-

)-

it

ſi

debitores pro modo Census æstimati in Erarium Publicum Cenfores retulifient. Inde enim facile fequebatur, ut sponsionibus stipulationibusque publicis quibus fuerat de folutione cautum, obnoxius esset Hæres, non qua multa decessoris de se spectabat, sed qua debitum. Nec enim erat in Legibus Romanis dubium quin sipulationibus decessorum Actionibusque pignoratitiis teneretur Heres. Hoc vero, cam adeo iniquum videretur, mirum fortaffe videri potest cur non antiquiori aliquo Senatusconsulto fuerit haredi subventum. Potuit tamen ne quidem iniquum videri ut delinquentis Patrimonium cum illo onere transiret ad Hæredem. Nec enim dubium est quin possit sine Haredis aliqua culpa, Patrimonium tamen minus esse lucrosum, propter culpam solius deusforis. Nec poterat adeo commode de solutione Ærario præstanda caveri nisi per Actiones illas, quibus teneretur etiam Hæres. lta remedium vix ullum esse potuit à Censoribus ipsis quibus Leges jam latæ, receptæque consuetudines observandæ erant, ni Senatus per novam Legem Hæredum indemnitati consuleret. De eo vero ne cogitarent obstare potuit, quod ne quidem ipsum illud incommodum diutinum futurum effet. Sequenti enim lufro nova expectabatur estimatio, qua jam bæredis nomine in tabulas publicas referendum effet Patrimonium, nullo jam decefforis onere, si ipse nihil meritus esset. Et quidem illo seculo singulis fere Quinquenniis nova erant Lustra. Utque obstitissent, ne Lustrum condi posset, molesta tempora Reipublica, Ouinquenniis tamen terminari solebant locationes Censorum & Syngraphæ. Inde factum ut ne ultra Quinquennium Successorem onerare posset mulcta decessoris. Sed male audiebat his temporibus Censorum omnis illa severitas, ut è p Cicerone discimus. Proinde huic tam brevi etiam hæredum incommodo SC. provifum est.

9 Tonuit sub Meridiem. Fulguravit, & Quercus tasta in summo Argileto.] In Urbis Notitia satis notus ett locus Argiletum; seu ab Evandri hospite Argo nomen acceperit, seu à terra potius Argillari. Et declivem ejus situm arguit, quod nunc imum insumure, nunc (ut noster Auctor) sumum Argiletum memorent veteres. Sed altiora quæque fulminibus magis obnoxia suisse iidem illi veteres * observaverant. Recte itaque summo potius Argileto hoc omen attributum legimus. Sic & in summa Velia, pariter ut hic, Quercum tastam observaverat Auctor in priori editaque parte monumentorum. Utrobique à Quercu, sacra nimirum sovis arbore, captata observavit Auguria. Utrobique dieritam horam observavit in quam inciderint hæc tonitrua. Ibi à meridie contigisse dixerat, hic sub Meridiem. Hæc etiam in sulgurum opusiors (sic enim loquebantur illarum Supersitionum arti-

^{*} Ascon. Fedian. in Orat. Cic. in Verr. de Prat. Urb. p 98. p Cicer. Divin. in Verr. * Horat. Carm. L. II. Od. 10. Senec. Nat. Quast. L. II. c. 58.

fices) observanda pro veteri Hetruscorum disciplina Eo magis ad significationem illam faciebat si Sacræ illæ sussent Quercus, seu foun seu Nympharum. Nec sane alias sussent quibus in his agitur monumentis, verisimillimum est. Lucos legimus montesque sacros tam in Sacris quam in prophanis etiam monumentis. Nec sere alibis lucos illos quam in montibus locisve Editioribus. Multosque istiusmodi suisse constat lucos in hac ipsa Urbe Roma. Ita satis congrue, pro Sacra illa priscorum disciplina, omnis illa processi observatio.

M. Tullius causam dixit pro Corn. Sylla. De anno hujus Actionis constabat antea. Proximum nimirum fuisse consulatui ipsius Ciceronis. Anni mensem, mensisque diem, ex hoc discimus egregio monimento. Sic tamen ut satis apte conveniant quæ hic traduntur cum Scriptorum optimorum teltimoniis. Catilinam 1 C. Antonio Ciceronis collega, non Confule, sed Proconfule, profiigatum esse constat. Deposuerat ergo Roma Consulatum Antonius antea quam Catilinam aggrederetur. Ita hujus anni initio Catilina cæsus est. Et anni statim initio cæsum esse testatur Dio. Post cædem ejus, Catilinæ in Urbe focii, Vettio Equite Romano deferente, accusati damnatique funt. Tenuit per aliquot menses illa Accusatio tot reorum, teste ipso cicerone. Comperendinationum illæ ampliationumque, pro formis Acculandi Romanis, videntur fuisse mora. Puniti tamen antea omnes quam Sullam Torquatus accusaret, ut ès Cicerone constat. Inde factum ut ex Autronii rebus Argumentum duxerit Torquatus, nec tamen ullo diserto Testimonio. Hæc fane magnam anni partem elapfam indicant cum caufam illam Sul-Le ageret Cicero. Nec tamen in anni finem defensio illa conferenda est. Cum reus esset Sulla, ut domum emeret in Palatio, mutua sestertia vicies tacita accepit à reo Cicero. Res tamen, priusquam emeret, prodita est. Objectumque est quod Pecuniam, domus emendæ causa, à reo accepisset. Tum Cicero, inopinata opprobratione permotus, accepisse se negavit: atque adeo, inquit, verum sit, accepisse me Pecuniam si domum emero. Postea cum emisset, objectumque ei esset ab inimicis hoc ipsum in Senatu mendacium, faceta cavillatione elufit, se nempe quod emere vellet, emturum negasse, propter competitores emtions. Facile inde intelligimus, & pendente causa, negasse se accepisse Ciceronem; & post causæ eventum ita fuisse cavillatum, ne causæ ipsi noceret. Et tamen ante anni finem hanc ipsam domum emit. Sequentis anni initio Messala Consul domum Autronii de Catilina conjuratione damnati emit. De quo ita ad Atticum ipse Cicero: Quid id ad me, inquies? Tantum quod ea emtione & nos bene emisse judica-

q Cicer. Orat. pre Corn. Sull. fin. r Gell. Noff. Att. L. XII. c. 12. f Cicer. ad Attic, L. I, Ep. 13.

legni-

vis feu

r mo-

s tam

alibi

e isti-

it ob-

us A-

ulatui

cimus

æ hic

am à

rofli-

Anto-

tilina

edem

cufa-

o tot

plia-

nore.

ut è

men-

Hæc

Sul-

onfe-

atio,

priam,

op-

quit,

cum

natu

llet,

in-

38

Et

nni

one

ad

ica-

r. ad

N

ti sumus. Hæc scripsit ille vi. Kal. Februarias. Itaque mense 7amario emit Meffala Conful. Et tamen ante illum ita Cicero ut from emtionem Attico in memoriam duntaxat revocet. Pretium enim suum quasi notum aliunde supponit, non utique facturus si hisset illo ipso mense solutum. Imo anni superioris fine emtam illam à Cicerone domum ex ipso colligimus, & quidem mense anni ultimo, ni fallor, Decembri. Mentionem enim illius facit Enistola ad Sestium collegæ sui Antonii Proquestorem, codem tempore scripta quo Atticum ipsum Italia discedentem commendat Antonio. Verba ejus illa: "Omnino res tota in mensem fanuarium rejecta erat, nec adhuc mensem Januarium suisse significant, nec longe tamen abfuisse. Itaque mense Decembri illa scripserit. Sed ad annum potius 693. epistolam illam retulit Paulus Manutius, propterea quod Fusii Caleni jam Tribum Plebis meminerit Cicero, cujus Tribunatus cum sequentis anni Consulibus concurrebat. Ita non discessisset ex Italia Atticus ante anni 693. finem, quod ex aliis Epistolis multis constat esse falsissimum. Ita nec ante ejusdem anni 693. finem, domum illam emerit Cicero, quod locus ejusdem alius modo prolatus falsum esse convincit. Fefellit virum maximum quod Tribuni non mense Januario, sed Decembri, Magistratum inierint. Ita vel ex illa Fusii mentione colligemus illam à Cicerone scriptam esse Epistolam anni 692, fine, cum im Tribunus effet mense Decembri Fusius. Sed gratulatus fuerat de emtione illa pridem Atticus, emisse tamen se aliquanto post gratulationem fatetur ipse Cicero. Erat ergo ante illius anni finem confilium faltem emtionis aliquantisper manifestum, nec tamen manifestum fuisse verisimile est ante illius Orationis eventum. accurate convenit tempus à nostris Actis designatum cum optimis coævorum testimoniis.

» Trib. Aerar. condemnarunt.] I egendum Tribuni Aerarii. Sic enim solent appellari tertii illi præter Senatores Equitesque Judices. Qui Tribunos Æris appellavit, unus, ni fallor, solusque Plinius est, si tamen verba ejus, pro more suo, non corruperint Librarii. Recte & hæc, pro veræ Chronologiæ rationibus. Non opus est ut pugnas de Judiciis altius repetamus. Equites illo Jure privavit Sulla Dictator, deditque Senatui. Hæc ille anno Urbis Varroniano circiter 674°. Rursus post Decennium, Jus illud non quidem Senatoribus ademit, sed effecti tamen ut commune esse cum, fateor, Equitumque in hac causa solorum meminere y Livoius & velleius. Non tamen est quod dubitemus quin Senatoribus Equitibusque additi fuerint Tribuni hi de quibus agimus Ærarii, & additi hoc eodem tempore, eodemque Legis rogatore L. Cotta.

t Cicer. Famil. L. V. Sp. 6. u ib. Sp. 5. x Plin. Nat. Hift. L. XXXIII. c. 2. J Liv. Epicon, L. X(VII. z Vell. L. II. c. 32.

Diserta sunt in hanc sententiam testimonia Veterum, Ciceronio, Asconii, Pliuii. Hoc etiam certum ultra hunc, in quo versamur, annum tenuisse. Primus illos abrogavit Cesar, post Bellum Africanum, post mensem quo rediit Sextilem, testibus a Suetonio atque b Dione. Hic annus erat Epochæ Varronianæ 708. Tribunos certe Erarios Judices in Judiciis quæ hoc anno paulo antiquiora erant, memorat Asconius. In Scauri Judicio illos legimus, anno Var. roniano 700. In Judicio item Milonio, anno 702. Etiam anno 690. in causa Catilinæ. Recte itaque illos in hoc nostro Judicio legimus, anno nimirum medio inter institutionem eorum abrogatio-

nemque.

Et quidem ex illis quæ habemus Fudiciis constat seorsim Senatores, feorsim Equites, feorsim denique Ærarios illos suffragia tulisse Tribunos. Inde genus Judicum tertium appellat e Suetonius. Eosdem decuriam tertiam fecisse verisimile est pro censu juniorum. Nisi forte tertiam illam Decuriam fecerint non restaurati (damnato Antonio) Tribuni, sed suffecti ab eodem in eorum locum Centuriones Militesque legionis Alauda, quod illi exprobrat d Cicero. Facit omnino cur ita fuisse suspicemur, quod nec decuriam ullam Judicum, quod quidem sciam, legamus ante abrogatos à Casare Tribunos Ærarios; nec postea, cum decurias legimus, Tribunos. Utcunque tamen gradum certe tertium fecerunt Ærarii hi Tribuni, alii nimirum ipsi tam à Senatoribus quam etiam Equitibus. Tamque, ni fallor, recte nova Decuria haberi ipsi poterant, quam aliæ, quæ postea Decuriæ appellabantur, Senatorum, Equitumque. Nec Equites illos, nec Senatores fuisse, ostendit Dio qui fublatos à Cafare Tribunos it quile fuisse testatur, qua nempe infimum Plebeiorum ordinem vox illa denotat qui ab honestiori Equitum, qui etiam ipsi Plebeii erant, ordine dtstinguebatur. Ouis ille Dionianus idem erat cum Plebe e Asconii, quæ etiam ipsa Equitibus opponitur. Secundo enim Belli Italici anno COSS. Cn. Pompeio Strabone, L. Portio Catone, qui annus erat Varronianus 665. legem tulisse testatur M. Plautium Silanum Tribunum Plebis, ut Senatores effent in numero Judicum, & quidam (inquit) etiam ex ipsa Plebe. Equestrem tamen. Ordinem tum in Judiciis dominatum fuisse testatur. Inde facile colligimus alios fuisse illos è Plebe Judices ab Equitibus. Inde exemplum, ni fallor, habuit postea Cotta Senatoribus præter Equites tertios hosce Judices addendi Tribunos Erarios. Nec video cur non recte decuriam novam facere possent Tribuni illi Erarii. Decuriis enim distributi funt, non Equites modo, verumetiam Pedites. In illis etiam Decuriones Optionesque Decurionibus respondentes legimus. Ouod ergo Decuriones illos appellatos fuisse dicit f Festus qui denis equitibus præessent, quod Equitum decurias memorat, cum aliis, Sue1)6

ret

a Suer. Jul. c. 41. 6 Dion. L. XLIII. e Sueton. Jul. c. 41. d Philipp. I. & A-fcon. in Orat. Ciceron. pro C. Cornel. p. 140. f Fest, voc. Decurion.

onis,

mur,

Afri-

tque

certe

rant,

Var.

690.

legi-

atio-

ena-

tu-

nius.

um.

am-

cum

Tice-

iam

os à

Tri-

arii

qui-

ote-

um,

ndit

em-

iori

YO.

E-

Cn.

2245

le-

uit)

ciis

llos

uit

ad-

10-

uti

De-

lod

ui-

ue-

A-

is;

tonius; non ita tamen intelligendum est quasi solorum Equitum hissent Decuriones. Tam longe abest ut hoc verum fuerit, ut tiam illorum Judicum fuerint Decuria, qui ne quidem censu fu-Ment Equestri. Constat nostros hosce Tribunos Equitibus inferfores fuisse. Et tamen illis ipsis aliæ postea additæ sunt Judicum Decuria, 43. ab 8 Augusto, 53. à h Caligula, qui & minoribus causis praficiebantur, & censu etiam fuerint inferiori. Et ne sexta adderetur, per Galbam stetit, Judicibus aliis hoc ipsum obnixe rogantibus. Quartam porro illam Decuriam ex inferiori censu quae Incenariorum vocaretur, afferit diserte Suetonius. Erat autem prolecto necessarium ut census ratio in constituendis Judicibus habentur, & ne summæ majores interioribus Judicibus crederentur, quod Pana corruptorum Judiciorum à Judicibus ipsis exigenda ent, qui solvendo futuri non essent ni census sui proportio habita suisset ad causas à se judicandas. Erant tamen in Equitatu Roman alii ab Equitibus proprie sic dictis, & rursus vicissim alii ab ima Plebe quæ Equitatui solebat opponi. Equites proprie sic acti erant qui Jus aurei anuli habebant, & qui censum Equestrem aplebant, cccc. HS. & qui equo publico merebant, quibusque lotus effet in quatuordecim ordinibus in theatro. Sic ferreis duntaut anulis ornati; sic ducenarii illi, non autem (pro modo census Equestris) quadringenarii, sic equo privato militantes, nec locum labentes in theatro Equitum, sic censum etiain Equestrem possidentes, non autem ingenui ipfi autem aut avitum illum censum habentes, & Plebe proprie fic dicta majores erant, & Equitibus tamen proprie sic dictis inferiores. Sic erant Equites nongenti seledi, erant Tribuni, erant etiam Judices. Selectos census in album Judicum de Equestris bæreditas misit, inquit Seneca, de Benef. LIII. c. 7. Inde intelligimus primarii Equitum Ordinis illos fuiste Selectos, qui erant iidem è nongentis. Ita secundus Equitum ndo, tertia autem Judicum Decuria Tribunorum fuerit; tertius utem & 4" Augusti Decuria Judicum proprie dictorum. Imo has Judicum docurias omnes inferiores Equitum fuisse significat atis aperte Plinius. k Divo (inquit) Augusto decurias ordinante, major pars Judicum in ferreq anulo fuit : iique non Equites, sed judices, vocabantur. Equit nomen subsistebat in turmis equorum publicorum. Major illa pars omnino intelligenda est de Judicibus Equestribus. Alioqui due primæ decuriæ Senatorum Equitumque proprie dictorum majorem Judicum partem, si fuissent invicem addendi, confecissent. Sed cum præter Senatorum decuriam primam, tres aliæ omnes Equitum fuissent, sic recte Judicum majorem partem constituebant postremæ, duæ decuriæ scilicet Equestrium. Ita nullus fuerit in Tribunis Aerariis aut quarta decuria Judicibus usus anuli aurei, secundæ decuriæ proprius. Et tamen

g Suet. Aug. c. 32. b Sueton. Calig. c. 16. i Suet. Galb. c. 14. k Plin. L. XXIII. c. 1. vid. etiam. c. 2.

cum illos non Equites, sed Judices, vocatos, observat Plinius; illud una innuit, suisse alioqui cur reste Equites possent appellari. Ita recte conciliabuntur invicem Auctorum loca in speciem, non revera, diversa. Alii duos duntaxat agnoscunt Judicum ordines Senatorum Equitumque. Recte nimirum illi si Equitum vox paulo laxius intelligatur. Sic enim prima decuria excepta relique omnes erant Equestres. Alii Equitibus opponunt postremas illas decurias. Recte & illi, si Equitum significatio arctior intelligatur.

Nec vero est quod dubitemus præcipuæ notæ in suo quemque ordine fuiffe hos Decuriarum Judices. Id postulabat vel Pana illa Cautioni/que ratio quam dedimus. Itaque non alios quam Decuriarum suarum Principes sive Prafides, quos Decuriones appellabant, in Judicum numeros accenseri solitos existimo. Ita quidem ut Judices ne quidem proximi Decurionibus fuerint Optiones. Id mihi videor è Plinio colligere, qui fingula sub Augusto millia in Decuriis ab eo institutis fuisse docet, nondum Provinciis ad hoc munus admissis. Facile enim numerum illum conficere poterant Decuriarum Equestrium Decuriones, trium nimirum illorum, quos dixi, Ordinum. Hoc vero postea, cum, aucto fudicum numero, dignitas proinde corundem censusque minueretur. Cum nostri effent, præter Senatores & primarii census Equites, duntaxat Tribuni, ne quidem Decurionibus loci infimi locum fuilfe verisimile est in illo Judicum consessu. Id inde colligo quod tertiam illam Judicum Decuriam soli secerint Tribuni. In illa enim Civium distributione ut deni cives decuriam conflabant sub Præside Decurione; Sic denis etiam cum suis Decurionibus Decuriis constabat Centuria cui præerat Centurio, idem ipse decima Decuriæ Decurio. Sic duabus centuriis constabat ordo sub Ordinis ductore, qui ut superioris Centuriæ Centurio erat, sic Decuriæ ordinis supremæ Decurio. Illud è Spurii Ligustini apud Livium Oratione discimus. Cum enim m decumum ordinem hastatum illi assignasset T. Quintius Flamininus, tum primus factus est hastatorum Centurio. Cum postea primum hastatum prioris Centuriæ assignaret Cato major, tum primus erat inter hastatos Ordinum ductor. Cum primum principes prioris centuriæ eidem crederet Manius Acilius Glabrio, tum etiam Principum primum duxit ordinem. Cum denique sub Graccho primum pilum duxit, tum demum inter Triarios primi erat Ordinis ductor. Hæc è disciplina Militiæ Romanæ docet Lipfius. Sic fuerint hi Decuriones proprie sic dicti Decuriis seu singulis, seu denis præfecti. Supremi in Militia duces erant Tribum, fic quidem ut legatus Legionis, ut exercitus universi Imperator, qua scilicit è Tribubus conscribebantur, ipfi etiam Tribuni fuerint. Supremi certe Magistratus in tribubus erant Tribuni Plebis, & Tribuni Militares Consulari Potemius :

ellari.

non

dines

pau-

liquæ

illas

lliga-

nque

æ illa

curibant,

m ut

. Id nillia

po-

illo-

Fudi-

etur.

iites, fuil-

quod

fub

ecu-

ime rdi-

Decu-

Liasta-

s est

Cen-

rdi-

cre-

du-

tum lifci-

iones

remi

, ut

ban-

tri-

Fate

Rate præditi, ad eam tamen dignitatem delecti è Militiæ Tribunis. Sed vero illos xiliánzes appellant Scriptores Graci. Nec tamen justis semper præsectos millenariis. Raro admodum Legiones iplæ è justis constabant Millenariis, ut possent singulis militum millenariis singuli præesse Tribuni. Imo Tribunus Celerum trecentis duntaxat Equitibus præfectus est, regnante Romulo. Nec millenarium numerum unquam conficiebant Equites Legionarii. Morem ergo Militia sua imitati sunt Graci qui zidiaggues illos appellant, quod proxima apud illos Centuria decuria effet millenatiorum. Sed legimus quidem apud Romanos Decurias & Centurias. Quæ Centuriarum decuriam designet apud illos ne quidem vocem legimus. Tam longe aberat ab illorum moribus corpus aliquod hominum millenarium. Recte ergo Decuria hac appellabitur, cum aliud nomen, quo proprie appelletur, non habeat, utque minus fuerit millenaria, æquis tamen constabat certe Decuriis. Recte etiam Centuria Decuria erant, quod dena Centuriam quamque constituerent Decurie, nec alius fuerit Centurie Centurio quam primaria Decuria inter denas Decurio. Imo commodissime omnes Decuria, quod communem omnium vocem aliam nullam habeamus. Ut tamen omnes Decurie fuerint, non tamen est quod dubitemus quin eo fuerit nobilior quisque Decurio quo pluribus præfectus fuerit Decuris. Itaque cum Decurionum omnium primi fuerint Tribuni; inde constat quam congrue illi fuerint in Judices. adhibendi. Censu quidem erant Equestri, proprie sic dicto, inferiores. Sic tamen illi ut fuerint nihilominus, laxiori fentu, Equites, & Plebe alia omni superiores. Tribunorum autem Æratiorum nomen inde acceperunt quod eru militibus folvendi cuam haberent. Ab Aere nimirum fortasse, non ab Aerario. Ut proinde fortasse ne quidem lectio Pliniana illa sit absurda qua Tribuni aris appellantur. Nec enim opus erat ut Aes illud in Aerarium inferretur quod procurabant hi Tribuni. Erat enim es illud n adtributum. Quod scilicet tributum esset, à singulis, tributim, pro census portione collatum. Recte ergo ad Tribunorum ouram spectabat Tribuum communis illa Pecunia, cum ipsi à Tribubus nomen officii sui acceperint, Tribuumque adeo communi publicoque nomine procurarint. Erat præterea hoc es Tribunis adtributum, quod hoc ipso fine Tribumis creditum fuerit ut milii cederet in Stipendium. Sic enim Varro: Ab eo quibus adtributa erat Pecunia, ut militi reddant, Tribuni Ærarii dicti. Inde alignatum eandem Pecuniam appellatam scribit idem Varro, quod nempe certo usui fuisset adsignata. Sic adsignatos agros, pro eadem forma, legimus in Scriptoribus de Coloniis, & O Suetonio. Sic sedes Germanis adsignatas in ! Suetonio. Sic denique etiam in theatro ordinem legimus & cuneum assignatum in eodem 9 Suetonio.

n Varr. L. IV. Ling. Lat. p. 42. • Suet. Caf. c. 38. p Suet. Ang. c. 44. q Suet. In. Tib. e. 9.

Verius itaque ex Ærario expromebant æra quam recondebant Ærarii hi Tribuni. Sic enim variæ ex Ærario expensæ penes varios erant Magistratus, Censores, Ædiles, Quastores. Nostri au-

tem Tribuni æs procurabant duntaxat adlignatum.

Aliud autem erat hoc es adtributum, seu adsignatum, à reliquorum Equitum stipendiis qui Equo publico militabant. Equitibus illis primariis non as hoc adtributum a Tribuum tributis, fed viduas adtributas testatur ! Livius, quæ bina millia æris in annos singulos pendebant. Hæc erant illis stipendia quibus Equos alerent. De illis ergo viduarum stipendiis consentaneum est Equites illos alios Judices judicasse primarios. De sui ordinis inferiorumque militum stipendiis ex are adtributo solvendis statu. ebant noîtri hi, ni fallor, Equestres Tribuni. Rem enim numariam præcipue videntur hi procurasse Fudices. Id inde colligo quod rationem illam Decuria novæ ab Augusto institutæ proferat Suetonius, ut scilicet de levioribus summis judicaret. Habebant ergo fingulæ Judicum Decuriæ fingula etiam Tribunalia, vel potius, pro veterum Romanorum usu, subsellia. Illud enim discrimen ponit Asconius inter Tribunalia & subsellia, quod Tribunalia propria essent Curulium Magistratuum; aliorum non Tribunalia appellari folerent, sed tantummodo subsellia, in quibus & nostros recenset Tribunos. I Sunt enim (inquit) subsellia Tribunorum, Triumvirorum, Quæstorum, & bujuscemodi minora judicia exercentium, qui non in sellis curulibus, nec Tribunalibus, sed in Subselliis considebant. Erat quidem in causis Centumviralibus Tribunal, sed proprium, ut videtur, Pratoris qui curulem gessit Magistratum, & Centumviris præfuit. Et in Tribunali iplo videntur postea locum habuisse Judices. Id innuunt verba illa Plinii t junioris: Proxime cum dicturus apud Centumviros effem, adeundi mihi locus nisi à Tribunali, nisi per ipsos Judices, non fuit. Sed recentior erat mos ille temporibus Asconii. Olim, ut subfellia, fic causas etiam habebant invicem diversas. Inde factum ut, quo plures effent Judicum Decuria, eo singularum Decuriarum labor esset levior. Inde quintam Decuriam addidit Caligula, ut levior judicantibus labor fieret, inquit " Suetonius. Inde rogatus Galba, ut sextam adderet, * Judicibus, inquit, precantibus. Quod tamen levamen nullum prorfus fuiffet fi causis omnibus omnes adfuiffent. Verum nimirum hoc in Judiciis privatis. Sic in nostris hisce Fragmentis: Sex. Ruscius de vi privata accusatus absolutus est sententiis 40. damnatus 20. Unicum hic fuisse constat fudicum genus, ut & in aliis legimus illorum temporum Judiciis de causis privatis. In causis Publicis (qualis illa erat Conjurationis, de qua hoc Actorum nostrorum loco agitur) aderant è Decuris

0

e

n

0

C

71

m

S

ill

eu

24

eri

in C

r Liv. L. I. c. 43. vid. XXIV. 18. fAfcon. in Cicer. Div. in Verr. # Plin. L' IV. Ep. 16. u Suet. Cal. e. 16. u Suet. Galb. c. 14.

emnibus selecti Judices, ut multis supra exemplis confirmavi-

14-

u-

·li-

ui-

is,

in

405

E-

in-

tu-

14-

igo ote-

be-

vel

di-

bu-

bu-

80

64-

udi-

sed ibus

effit'

vi-

Pli-

Tem,

fuit.

Sub-

tum'

rum

atus

boud

ad-

no-

26/0-

711-

is de

onis,

117115

in. L'

nibus

Modum porro quo in publicis hisce processerunt Judiciis, docuit y Asconius. Sortito delecti funt è Decuriis omnibus Judices LXXXI. Senatores XXVIII. Equites XXVII. Tribuni XXVI. Sequebatur Judicum rejectio, qua permissum Accusatori ut quinos è singulis Ordinibus iple, totidemque reus rejiceret. Ita redacti funt ad LI. XVIII. VIZ. Senatores, XVII. Equites XVI. Tribunos, qui de causa sententiam ferrent. Sed non erat Regula illa perpetua. In Scauri enim causa sententias tulerunt Senatores XXII. Equites XXIII. Tribuni xxv. eodem teste Asconio. Interim inde constat non propterea Decurias appellatas quod è denariis hominum numeris constarent sed quod è Decurionibus, qui scilicet ipsi Decuriis præfuerant proprie sic dictis. Tales erant certe, ut modo ostendimus, Tribuni. Tales fuisse necesse est Decuriarum omnium prinupes qui soli in Judicum Decurias eligebantur. Suffragia autem seorsim tulerunt, pro sua nimirum quisque Decuria. Sic illi scilicet, ut Decuriæ ea sententia haberetur quæ majori Decuriæ parti placuerat; ea tamen fententia tandem obtineret, non quæ pluribus Judicibus, sed quæ pluribus arriserat Decuriis. Sic enim in Comitiis omnibus quæ è pluribus hominum constabant ordinibus. ea sententia rata erat quæ plurium erat Corporum, Centuriarum nimirum, seu Tribuum, seu Curiarum. Sed in hujusmodi causis odiosis reo favebatur. * Itaque absolutus est, si vel una Decuria eum absolvisset, damnatus non est nisi Decuriarum omnium consensu. Hoc etiam ex Asconio discimus. M. Saufeius de cæde clodii, una cum Milone, accusatus est. Eo eventu, ut damnaverint illum Senatores x. absolverint VIII damnaverint Equites Romani IX, absolverint VIII. damnaverint Tribuni VI. absolverint X. Sola reum absolvit Decuria Tribunorum, & tamen eum absolutum esse una sententia pronunciat Asconius. Satis ergo erat vel una illa sententia ad absolutionem, quæ tamen postremæ erat ignobilissimæque Decuriæ. Sed potiori ratione Syllam absolutum suisse colligemus quem foli damnaverint Tribuni.

Quinque sententiis obtinuit: de Sylla hic accusato inquit Actorum nostrorum Urbanorum conditor, si descriptori credimus Petavio. Dubito tamen num ita scriptum repererit in marmore. Potest quidem sententia dupliciter intelligi. Aliquando enim Deuriae integrae sententiam denotat. Sic ait Sausesum 2 Asconius una sententia sussella absolutum, Tribunorum scilicet, cum cum damnassent tam Senatores quam Equites. Idem alibi urmas appellat quae Decuriarum universarum sententias complexae sucint. 2 Liberatus est, inquit, Catilina, sed ita ut eum Senatorum urna damnaret, Equitum & Tribunorum absolverent. Fieri

y Afcon. Argum. in Or. pro Milen. * Vid. Cicer. ad Q. Fratr. II. 15. Z Afcon. in Orat. pro. Milen. p. 205. A Afc. in Orat. cont. C. Anton. p. 149.

ergo potest ut II. SENTENTIIS. ipse legerit in Marmore, & notam numeralem errore satis facili, & quem ipse frequentem observavi, pro v acceperit, tum deinde literis continuis defignarit. Sic duas illas sententias Senatorum Equitumque Auctor intellexerit Fieri tamen rursus potest ut sententiarum nomine suffragiorum singulorum numerum denotarit quibus adversarium vicerit in ambabus illis Senatorum Equitumque Decuriis. Sic enim de posteriori Saufeii Judicio idem Asconius: Absolutus est Sententiis plenius quam prius. Graves habuit XIX. absolutorias II. & XXX. Hic omnium Decuriarum suffragia tam secunda, quam adversa, singulis numeris complexus est. De Sexti item clodii Judicio idem ita: magno consensu damnatus est, sententiis VI. & XL. Absolutorias V. omnino habuit, duas Senatorum, tres Equitum. Hic etiam communia duarum Decuriarum suffragia unis iisdemque numeris designavit. Si illius hoc exemplum noster imitatus esset, fubjunxisset etiam ipse ex illis v suffragiis quot Senatorum suisfent, quot Equitum; & quo etiam numero Syllam damnaverant Tribuni. Sed ut Tribunitiæ Decuriæ sententiam nullo singulorum fuffragiorum numero notavit; ita plane metuo ne ab iplo fuerit aliarum Decuriarum ille, qui videtur, numerus.

A Trib. Pleb. intercesserunt, &c] Anno Urbis Varroniano 689. Pompeius per Gabinium legatum Syriam Tigrani eripuerat. In ea Laodicea quam liberam fuisse testatur b Plinius. Discessit Syria Pompeius anno 691. Post ejus discessum Civitates Syriæ in certos quosdam Conventus quibus parerent, distribuit fortasse Gabinius. Fecit certe in Palastina Civitatibus, teste Josepho. Conventus hi in pracipuis quibusdam. Urbibus habendi erant, sed è ditione earum universa. Tum demum libera facta est, ni fallor, ab eodem Gabinio, Laodicea. Tum proculdubio tributum constitutum est. Itaque opportune incidit in annum hunc, in quo versamur, fequentem, ut de tributis Laodicenorum ageretur. Voluit autem Senatus ut pradibus datis caverent de tributorum solutione Laodiceni. Hoc libertati eorum jam pactæ contrarium credebant fortaffe Tribuni. Inde eorum illa, ni fallor, intercessio. Ita non civium duntaxat Romanorum tutelam suscipiebant Tribuni Plebis, fed Civium ingenuorum omnium, in Romana ditione, Urbium. Poterantque hoc eo fure fibi vendicare quod Provincia omnes, Provinciarumque Civitates, non Senatus solius essent, sed Populi etiam Romani. Populi autem suffragia in Comitiis dari solebant, præcipue Tributu, quibus illi præciant, pro Tribum jure Tribuni. Et quidem rerum exterarum cura jam olim ad Comitia illa Popularia & Plebera pertinebat, antequam constituerentur illi Plebis Tribuni, sub ipsis etiam Regibus. Inde etiam manasse videtur exemplum ut ad Provincias, ut ad liberas omnes in Provin6

21

SI

vi

PI

rei

N

cic

rer

Sen

po: Le

am

Du

finis

ma

noi

Ne

dice

La

&

· M

tam les

itaq

dele Pra

.

tam port batu m

vi,

tas

eri

10-

ous

ori

ius

lic

u-

m

lu-

e-

14et,

if-

int

ım

rit

89.

ea

ria

tos

cit

in

um ia-

eft.

fe-

em

a0or-

cibis,

ım.

nes, e-

ant. bu-

illa Ple-

de-

in-

ciis

dis Civitates atque Cives, pariter ac Colonias & Municipia, extenderentur Tribunitia Principum Potestates, ut jam supra probayimus. Poterant sane hoc Jure uti Tribuni, modo vellent. lam etiam, cur vellent, suppetebant rationes. Revixerant jam antiquæ illæ in Patricios æmulationes. Tribunatum Plebis nuper Sulla plus æquo deprefferat atque exarmaverat. Inde factum ut Tribuni viceversa Patriciis, corumque Furibus deprimendis invigilarent, captarentque omnes, quibus voti compotes fierent, occaliones. Inde Accusatio illa Rabirii de cæde Saturnini Tribuni Plebis in Seditione Gracchana recentiori, non adeo propter amorem Saturnini ante annos xxxvI. cæfi, quam odio Patriciorum, & vindicandis Tribunorum juribus. Hæc anno superiors, ipso Cicerone, qui Rabirium defendit, Consule. Etiam hoc ipso Consulatu Ciceronem ipsum, Catonem, Senatum omnem, lacessivit Metellus Nepos de cæde Lentuli reliquorumque Catilinæ in conjuratione sociorum. Ne hoc quidem odio, seu Senatus, seu Catonis, seu Ciaronis, aut studio Catilina; sed quo Plebis Potestatem ampliorem affereret. Id enim præ se ferebat Metellus iste, ne quidem Senatum ipsum, de capite Civis, inconsulta Plebe, aliquid statuere posse. Plebeios hoc, Plebeiorumque studiosos, male habuit in illa Lentuli causa. Idque ambiebant ne simile quidpiam Senatui deinceps, fine Plebe, liceret. Itaque cum vigeret illa, glisceretque indies, æmulatio; Tribunis visum Jurium suorum exempla edere amplissima. Præsertim favente, qui tum plurimum poterat, Pompeio. Opportuna præterea visa est hujus Senatusconsulti duritia. Dum enim oppressis à Senatu subditis auxiliabantur, ut Furibus suis gratiam, ita odium Senatui conciliabant; & viam adeo ad majora postea audenda struebant. Quod porro Laediciam scribit noiter potius quam Laodiceam, id fortasse leviculum est. Habet tamen, quibus se tueatur, alia veterum monimentorum exempla. Nec id fortasse, pro Linguæ Latinæ genio absurde. Græce concipitur Accolinesa. Apud Latinos, fateor, longe frequentius, Laodicea. Sed diphthongum es fæpe per I fimplicem reddunt etiam Latini. Gracis "April & Dupis , iidem Latinis Arius audiunt & Darius.

u Prætor Urb. &cc.] Vocem hic deesse manifestum est. Nec tamen spatii vestigium apparet in Apographo Vossiano. Sed lineas, quales in marmore fuerant, confudit Apographi descriptor. Deerat itaque fortasse in sententiæ initio spatium in quo vocem illam vel deleverat, vel obscuram fecerat, antiquitas. Legendumque: Cum Prator, &c.

C. Caesar in Hispaniam ulteriorem &c.] Hispania illa ulterior tam Lusitaniam complectebatur quam Baticam, ut ex illorum temporum Historiis constat, ipsiusque Cæsaris rebus gestis. Opponebatur ergo Taraconensi quæ citerior erat Hispania Provincia, ex

Zz3

Italia venientibus. Et quidem Casaris Praturam hoc anno gestam esse, id vero certum est. Pratorem creatum esse cum de Catilina conjuratione ageretur, Ciceronis Consulatu excunte, & Silano Confule designato, testatur c Suetonius. Sed creationem illam de designatione intellexit in Comitiis Prætories quæ jam olim præterierant. Postea enim primo Præturæ die Catulum de resectione Capitolii ad disquisitionem Populi vocatum à Casare scribit idem d Suetonius, quod tamen sequentibus COSS. factum ait Dio, anni nimirum Varroniani 692. Imo his ipsis in quibus jam versamur, COSS. Syllano & Murena, quibus Tribunatum gessit Plebis Metellus Nepos Ciceroni infensus; iisdem Prætorem fuisse Casarem asserit Dio verbis expressissimis. Cum enim Nepotem SCo. perterrefactum dixerat, ne quid Resp. detrimenti caperet, inde Casarem à rebus novandis abstinuisse dicit, qui tum Prator fuerit, ispaniza 28. Quomodo ergo in Provinciam concedere potuit Cafar hoc ipso anno quo Prator erat, cum legati Provinciarum non Consules aut Pratores essent, sed Consulares potius & Prætorii? Cum certe inter Provincias Prætorum non effet Hispania? Annus certe quo Provinciam administrabat, erat Epochæ Varronianæ 693. Inde Romam reversus est initio anni 694. antequam Successorem in Provincia accepisset, ad triumphum petendum. Sed cum Consulatum etiam ambiret, nec tamen ratio ejus haberi posset in Comitiis Consularibus, nisi demissis fascibus, Urbem privatus ingrederetur; Triumphum remisit, Consulatum po-tius expetendum censuit. Itaque, diu ante Comitia illius anni Consularia, Urbem appulerit necesse est ut possit illo anno consul designari in annum sequentem. Inde manifesto constabit annum Provinciæ fuisse 693. Praturæ autem 692. Sic Consulatum anni 695. justo triennio præcesserit Cæsaris Prætura anno 692. Ut Consulatum etiam Ciceronis præcessit etiam ejusdem Prætura Ciceronis. COS. is erat anno 601. Prator anno 688. teste Ascomio. Ciceronem enim honores omnes gessisse certum est temporibus, pro lege Villia Annali, legitimis. Sedverba Auctoris nostri, ex Pratore, non ita intelligenda funt ut vulgo postea intelligi solebant, cum quis ex Consule vel ex Prafecto diceretur. Tunc enim illum designabant, non qui jam Consul fuisset, aut Præsectus, sed qui gesta illa munera jam exuerat. Hic contra Casarem signisicant nondum deposita Pratura in Provinciam concessisse. Et quidem vere erat Cafar adhuc Prator cum in Provinciam proficisceretur. Hoc enim anno tam ipsum quam Metellum Tribunum ab administratione Reip. summotos fatetur suetonius. Ea autem administratio, Rome gesta cum Tribunatu Metelli, alia esse non potuit quam Præturæ. Postea cum tumultuantem sui gratia multitudinem compescuisset, à Patribus gratia acta, accitusque in

ti

Pie

8

P

A

i

fi

Pnd

A

7

e

il

3 .11

i

u

I

1

1

I

e Sueton Caf e 14. d Suet. Caf e. 15. e Afcon. Arg. in Orat. pro C. Cornel. p. 123. f Suet. Caf. c. 16, 17.

re-

de

8

il-

im

fe-

ri-

ait

m

ffit

ffe

em

in-

tor

0-

ci-

&

Li-

hæ

n-

n-

jus

Ir-

0-

mi

ful

ım

ni

Ut

Ci-

10.

ro

æ-

nt,

il-

ed

fi-

Et

fi-

773

m

n

ıl-

in

el.

199

curiam (inquit Suetonius) & amplissimis verbis collaudatus, in integrum restitutus est, inducto priore decreto. Nempe restitutus Prature. Tum inter socios Catiline delatus. Eo nimirum tempore quo de eadem Catilina conjuratione causam egit, ut vidimus. Ciuro Cornelii Sylla. Adhuc ergo Prator. Causam ejus cum recepiffet Novius Quæstor, deferente L. Vettio Judice, ambos conecit in carcerem. Vettium eo præsertim elogio, quod compellari apud se Majorem Potestatem passus esset. Quomodo major ipse Quastore Potestas si Praturam deposuisset. Imo praproperam ejus fuisse in Provinciam profectionem indicat Suetonius. Neque more, inquit, neque fure, antequam Provincia ornarentur, profedus est. More itaque solito maturior erat illa prosectio. Ne quidem Jure, cum nondum accepisset Legem Curiatam qua Jus Gladii demandandum erat. Eodem Senatusconsulto ornandæ erant Provincia, seu lege Curiata. Sic enim loquitur & Cicero pro lege Manilia. Ad eundem ornatum spectabant Apparitores, scriba, librarii &c. Nondum itaque Potestate illa Provinciali Expratoria infignitus, quod scilicet nondum Praturam abdicasset. Incertum fuisse ait h Suetonius, metune Judicii, quod privato parabatur, an quo maturius sociis implorantibus subveniret, in Provinciam properarit. Hinc sane palam est nondum fuisse privatum, & solito maturius in Provinciam discessisse. Plane adhuc Pratorem, necdum accepto Pratura Successore. Hac Suetonius, qui tamen nostri Actorum conditoris adhibuit ipsa etiam verba: Ex Pratura ulteriorem sortitus Hispaniam &c. profectus est. Ferre ergo eam ententiam possunt verba ex Pratura, ut adhuc fuerit in Pratura Cæsar. Imo Atta nostra ita videtur intellexisse Suetonius ab eo sæpe in testimonium advocata.

Porro animadvertenda illa funt Suetonii verba: fortitus Hispaniam. Inde enim colligimus mox illum à sortitione Provinciæ in illam fuisse profectum. Hinc intelligimus profectionis tempus, Nec enim de illa loquitur sortitione qua inter se Praturas varias partiri folebant collegæ Prætores. Hæc enim fortitio Comitia ipla Prætoria excipere solebat à Prætoribus designatis, antequam Præturas ipfas inirent. Sed exeunte Præturæ anno annum alium in Provincia Pratoria agere solebant, & Provincias etiam ipsas, ut antea Præturas, forte partiri. Utque superiori anno quam Præturas inibant Præturas sortiebantur mox à Comitiis Prætoriis, Pratores ipfi duntaxat designati, nondum inito Pratura Magistratu; ita Provincias etiam Prætorias sortiebantur in Provincias mittendi mox à Comitiis Prætoriis proximis, cum proximi anni Prætores designarentur, ipsi adhuc in officio, necdum ejurato Magistratu. Anni tempus docuit Asconius, nostris hisce hypothesibus satis congruum. Comitia (inquit) Consularia fuerunt VI. Kal.

g Cicer. Or. II. in Rull. h Suet. Caf. c. 13. i Afcon. in Trown. Att. in Verr. p. 50.

Augusti. Nec multo post sortitio Prætorum fuit, celebratis corundem Comitiis. Itaque exeunte Julio mense Provinciam Hispaniam fortitus Cafar, mox se ad iter in Provinciam accinxit. Din tamen retardatus à Creditoribus, ut, cum Auctore nostro, agnoscunt Suetonius & Plutarchus. Inde factum ut ante v. Kal. Septembres proficisci non potuerit. Et breve illud spatium videri posset pro juniorum exemplis. Erat tamen diutinum, si pro genio Casaris astimaretur properantissimo. Recte autem ex Pratura in Provinciam profectus dicitur. Ut enim à Comitis hujus anni Pratoriis ccepit Jus ejus ad Provinciam, ita etiam ccepit Jus Successoris ad Præturam ipsam. Et sane multa Magistratuum 74ra habebant Magistratus etiam designati. Primus inter Consulares sententiam rogari solebat Consul designatus. Et primi pariter inter Pratorios Pratores designati. Ita minus necessaria erat ejus opera Reip. designato Successore. Nec moram ejus in Urbe pati videbantur necessitates Provincialium.

, Rixa ad fornicem Fabii &c.] Fornicem illum Fabianum memorat Cicero in Verrina II. Ad quam ita scribit Asconius: k Fornix Fabianus arcus est juxta Regiam, in Sacra via, à Fabio Cenfore constructus, qui à devictis Allobrogibus, Allobrox cognominatus est, ibique statua ejus posita propterea est. Fabius ille de Allobrogibus triumphavit anno Varroniano 634. Lustrum fecisse credunt Fastorum conditores anno ejusdem Epochæ 646. Sic incideric Censura ejus in Quinquennium illud quod ab anno fluxit 6450. ad 650. Sic fornicem illum struxerit illo ipso Quinquennio. vero è verbis illis Ascanii facile colligimus medio illo temporis intervallo, quod à Cicerone fluxit ad Asconium, nomen fuisse mutatum, ut quem fornicem Fabii appellaverit Cicero is idem arcus Fabianus vulgo appellatus fuerit ætate Asconii. Et quidem arcum Fabianum appellant juniores Urbis Romana descriptores, Rufus & Victor. Arcum illis antiquior Trebellius 1 Pollio. Arcum proximus Asconii temporibus "L. Annœus Seneca. Et quidem ponunt juniores illi in eadem viji. Regione Fori Romani in qua arcum Fabianum Asconius, & Seneca. Nec enim alibi erant Regia & Sacra via quas cum arcu Fabiano conjunxit Asconius. Nec alibi quam in Foro iplo Romano Rostra injuriis in Catonem celebria apud Senecam. Satis vel inde constat, pramansis ab Asconia, aut à juniorum aliquo, uti non potuisse nostrum, ut voluit Rei-

kAscon, in Procem. Aff. in Verrem p. 49. I Poll, in Salonin, c. m Senec. de conf. Sap. c. 1.

Tun-

niam

ta-

gno-

Se-

ideri ge-

nuius

Fus Fu-

Tula-

riter

ejus

pati

an-

oius.

acta

me-

Ror-

Cen-

ma-

AL-

cre-

ide-

Sed

oris'

mu-

rcus

cum

efus

ro-

po-

qua Re-

Vec

ele-

sia,

lei-

onft.

us.

nessus. Id si verum esset, corum, à quibus acceperat, usus esset proculdubio sermone. Sed nomen arcus idem dedit, non quod juniores, sed quod coævus his ipsis temporibus Cicero. Quis inde non colligat coævum etiam suisse nostrum quoque Actorum conditorem?

* Funus Metellae Piae Vestae Virginis &c] Hanc filiam fuisse puto Metelli Pii qui primus cognomen Pii in familiam intulit. Erat Metellus Pius filius Cacilii Metelli qui à victo Jugurtha Numidicus cognominatus. L. Apuleium Saturninum Censor Metellus notaverat. Is, ut Metelli notam ulcisceretur, Tribunatum Plebis ambit & consequitur. Tum Legem Agrariam rogat, quæ fere Tribunitiarum seditionum causam dedit. Ea cum à Populo scisceretur, Metello obnitenti, nec in eam juranti, diem dixit. Metellum contra, cum boni cives multi defenderent, is tamen, ne eorum coedes fieret, ultro in exilium ivit. Hæc anno Urbis 654. Sequenti anno revocatus est ab exilio, Q. Calidio Nepote Tribuno Pleb. rogante, opera vero ac precibus lachrymisque filii qui inde Pii cognomen hæreditarium reportavit. Hæc Auctor de Viris Illustribus, Aurelius Victor, Velleius, Valerius Maximus, Appianus, Inde Numi in honorem ejus percussi ciconiam habent Pietatis in Parentes Symbolum. Ab anno revocati Metelli 655°, ad hunc in quo versamur 692. intervallum est annorum duntaxat xxxvII. Imo eum ait Salustius tunc annum egifle xxm. cum Pater ejus Bellum gereret Numidicum anno Urbis 646. Ita ipse hoc anno annum egisset ætatis Lxv1m. Potuit ergo hæc Metella tam filia ejus fuisse quam neptis, capta nimirum Septenni major, & decenni minor, si nondum xxx annos in Vesta cultu explevisset. Sed filiam fuisse verisimilius est. Si enim è filia in aliam familiam nupta neptis fuisset, nomen familiæ Gentilitium aliud habuisset. Quo minus autem neptis credatur è filio, illud obstat, quod filium Scipionem adoptaverit, nulla nimirum suppetente prole mascula. Nisi forte ante mortem ipfius Metelli, filius ejus obierit. Sed ne quidem, qui decesserit, filium ejus ullum memorant Auctores. Metellus Pius ipse Pontifex Maximus superiori anno 691°. decesserat. Et in Pontificatum ejus successerat Casar, nondum Prator, teste Dione. Inde ejus nulla mentio in hoc, seu filiæ, seu neptis, funere.

p Censores locaverunt resiciendum tectum &c.] Hujus Dei initium narrat Livius, vocem nimirum à ° M. Caedicio Tribunis illus anni renunciatam. Dixit enim se in nova Via, ubi postea Sacellum erat, supra ædem Vesta, vocem noctis silentio audisse clariorem humana, quæ Magistratibus dici juberet, Gallos adventare. Hæc anno ante Urbem captam, qui vulgo Varrovianus

[&]quot; Dio L. XXXVII. . Liv. L. V. c. 32.

numeratur 364. Est autem vere Varronianus duntaxat 363. Inde fequenti anno Schatusconsultum, ut P Templum nova Via Aio Locutio fieret. Ab aiendo scilicet & loquendo. Ut ab infantum vagitu Deus Vaticanus, à Junonis Monitione Juno Moneta. A voce enim fuisse nomen testatur etiam ex Varrone Gellius. Ibidemque locus hujus, scu Sacelli, seu Templi, ponitur etiam à junioribus Rufo & Victore, prope viam novam, ademque Vesta, in Regione Urbis x. Fori Romani, seu Palatii. Via nova unde nomen traxerit, exposuit " Varro, quod ibidem olim fuissent paludes. Inde Velabri nomen à Velatura. Postea paludibus exiccatis Via erat, sed nova. Antiqua tamen, & longe prior hujus Dei origine. Sed Locutium illum, nec fere aliter, appellant Veteres plerique, quos habemus, hodierni. Ita Livius, & à Livio deinceps, ut opinor, omnes. Aliter coævus Auctori nostro Cicero; Ara (inquit) Aio Loquenti, quam septam videmus, exadversus eum lo-cum consecrata est. Hinc etiam constat non è præmansis Livii aut Asconii, aut recentiorum nostra emanasse, antiquiorum coavorumque concepta sermone. Non est autem quod miremur si

fuerit in tecto vitium post annos tandem fere cccxxx.

Sed edium Sacrarum cura erat penes Ædiles qui ab ea Ædium publicarum omnium cura nomen habebant. Ita Varro, Festus, aliique veteres. Sic equidem, si ædes fuissent Veteres sartæ tectæque duntaxat conservandæ. Si novæ essent à fundamentis construendæ, proprii erant Magistratus, seu Duumviri, seu Triumviri. Hi etiam construendas locabant. Sed alia erat certe Ædilium cura à locatione sartorum tectorumque, etiam in ædibus publicis. Locabant enim reficiendas, fiqui fuiffent in munere, ipli Censores. Si autem collegarum, altero mortuo, alter abdicare coactus effet (is enim mos erat à tempore hujus Templi captæque à Gallis Urbis) vacavit deinde Magistratus Censorum usque ad nova Comitia Censoria. Interea Censoria munera obibant Consules, siqua visa esfent, pro eo intervallo, necessaria. Recte nimirum, cum ad muneris Consularis partem delecti essent primi Censores. Ergo locationes interim necessarias obibant Consules, non Ædiles. Publicorum jus privatorumque locorum sub illorum ditione fuisse testatur Livius. Et à Locorum jure nomen ipsum traxere locationes. Locationes autem Censorii Juris fere proprias fuisse constat. Illas nimirum, inquies, unde reditus sperari licuit in publicum Ara-rium inferendos. Imo illas etiam in quas erogandæ erant ex Arario necessariæ impensæ. Imo has ipsas Ædium Sacrarum tuendarum locationes à quibus in Erarii inopia abstinebant, muneribus tamen Censoriis accenset " Livius. Idem Auctor est ædem Matris magnæ in Palatio etiam faciendam locavisse x Censores M.

1

0

n

i

a

e

IN CO

2

e

p Liv ib. c. 50. 52. q Gell Not. Att. XVI. 17. r Varr. Ling. Lat. L. IV. p. 14. f Cicer. L. I. de Div. c. 45. t Liv. L. IV. c. 8. u Liv. L. XXIV. c. 18. x Liv. L. XXIX. e. 37.

Livium Salinatorem & C. Claudium Neronem. Etiam Jovis & dem Pisauri & Fundis locavit Censor Fulvius, codem teste y Livio. His scilicet locatio illa incumbebat ex officio. Exigebant tamen, cum aut mulli essent qui exigerent à redemptoribus Censores, aut Consulibus exigere non liceret; vel Prætor Urbanus, vel Ædiles. Non autem ex officio, sed è Senatusconsulto.

v 9. Hortensius sub vesperum Orationem habuit pro Rostris de censura, Cur de Censura agerctur, eam ego rationem fuisse puto, quod impediti fuerint hactenus illius Lustri Censores quo minus officii muneribus fungerentur. Initium Lustri erat annus Urbis Varronianus 690. quo novi Censores officium inibant. Fo anno ne quicquam agerent, intercesserunt illius anni Tribuni, mewentes nimirum ne ab illis Senatu ipfi moverentur. Tandem anno 693?. lustrum conditum è Dione colligunt & Cicerone Annalium Romanorum conditores. Inde etiam inferunt novos eodem illo 693° officium iniisse censores. Sed non fuit annus ille censura incunda legitimus. Quinquennis ille Magistratus erat, singulorumque lustrorum. Et quidem singulis Epocha Varroniane Quinquenniu respondent Lustra eorum temporum accuratissme. Anni autem tempus quo caperit Lustrum Autumnum fuille, mensemque Septembrem, verisimillimum est. Inde enim coepisse è Lustris istiusmodi ternis oriundas constat Indictiones. Ergo anni 6901. Autumno coeperint illi de quorum egit Hortensius Censura Censores. Mense autem Decembri Magistratum exuere oportebat illius anni Tribunos. Ita manifestum erat, per annum integrum obstare Censoribus non potuisse illius anni Tribunos. Itaque de Tribunis designatis verba illa Dionis intelligo, qui scilicet Decembri sequenti Tribunatum inituri erant. Jura enim aliqua officii permissa fuisse certum est Magistratibus etiam designatis. Absolvere certe Senatus illam, quam metuebant Tribuni, lectionem non poterant Censores, antequam essent in officio Tribuni. Nec inchoare illos voluisse verisimile est Tribunorum intercessione in medio abrumpendam. Ita distulerint lectionem illam Tribuni ad mensem usque Decembrem anni 691. Tum vero turbulenta erant Roma omnia detecta Catilina conjuratione, justique Confulibus cavere ne quid detrimenti Respublica caperet. Nec vero fere unquam lustra condita legimus, nisi temporibus aliquatenus patatis. Inde multi erant Cenfores quorum nulla tamen unquam lufira fuerint. Duravere autem turbæ illæ Catilinariæ usque ad hunc, in quo verlamur, annum; usque ad hanc, in qua verlamur, anni partem. Anni initio pugnavit ceciditque ipse Catilina. Postea secutæ Catilinariorum accusationes ante aliquot menses quam causam diceret pro Cornelio Sylla Cicero. Tandem compositis illis tumultibus, de munere, quod incumbebat, peragendo cogita-

nde

Lo-

va-

200-

em-

ori-Re-

nodes.

Via

igi-

pleeps,

Ara

10-

ivii

00-

r si

tus,

tæ-

on-

vi-

ium

icis.

res.

ffet

Jr-

itia

ef-

nu-

ca-

bli-

fta-

zes.

llas

ra-

Æ-

en-

ri-

em

M.

14. . L.

um

bant opportune Censores. Recte autem, & pro more, à locationibus incipiunt hoc ipso die in quo tectum Aii Locutii locatum legimus. Majoris erat momenti census ipse, lustrumque, nec, sine publico consilio, tentanda. Huc itaque spectabat illa Hortenfii, ni fallor, Oratio. Non tamen in Senatu, sed pro Rostris. Populi enim proculdubio causam venditabant, potius quam Senatus, Plebis illi Tribuni.

Sed anno fequenti censum Lustrumque tribuunt Dio atque Cicero. Ne quidem id incommode, pro nostrorum Actorum rationibus. Nec enim censum ipsum Lustrumve spectant hujus anni Acta, fed id potius, fueritne cenfitio jam faltem peragenda, aut Lustrum condendum. Eo pertinuisse videntur illæ generis, quod deliberativum appellant Rhetores, Orationes. Non tamen adeo, quam putant Viri Maximi, certum est, sub sequentibus demum Consulibus, inchoatum esse censum. Fuisse censum, expectatumque Lustrum Cicero, lectosque Senatores testatur Die. Neuter capiffe innuit. Nec ut caperit, exigunt munerum ipsorum mores, seu Consularis, seu Consorii. Ne quidem annis Lustrorum quibus Magistratum inibant, concurrebant tamen initia Consulum atque Cenforum. Aliis invicem divertisque temporibus Comitia Consularia atque Censoria ponit Livius. Tam nimirum cum Quinquennes essent, quam etiam cum Sofquiannue, Censuræ. Initum autem Magistratum, cum continuum gererent, nihil deinde necesse erat cur ad Consulum initia res à se gerendas exigerent. Et tamen, cum rerum omnium publicarum tempora per Consules denotarent, ita erunt intelligendæ illæ temporum designationes, non ut res geftæ sub illis, quibus leguntur gestæ Consulibus, cceptæ, gestæ, finitæ intelligantur; fed ut earum pars faltem maxima sub illis gesta fuerit, quibus attribuuntur, Consulibus. Sic itaque Censuram hoc anno cceptam sequentibus potius Consulibus attribuerint Veteres, quod in illum incurrerit, maxima saltem ex parte, Consulatum. Moram enim Magnam postulabat tot Civium descriptio, in Urbe, in Italia, in Provinciis, in Municipiis, in Coloniis, in Exercitibus, & quæ ne uno quidem anno absolvi posset. His præsertim temporibus quibus tot novæ accesserant Provinciæ, totque adeo fuerint emittendæ Coloniæ. Non est itaque ut, quo anno censum factum, Lustrumve conditum legimus, eodem captum etiam consummatumque fuisse existimemus,

Sed novos Censores anno 693. factos existimant Annalium conditores, Sigonius, Onuphrius, Pighius, qui nempe censum facerent, Iustrumque conderent eo anno memoratum. Sed nullo prorsus Veterum testimonio. Obliti suisse videntur, in Quinquennium creati solitos Censores; & unicum suisse annum quo illos obstitisse testatur Dio Tribunos quo minus censum facerent. Exutis officio illius anni Tribunis, jam nihil vetabat quo minus Censuram peragerent iidem illi Censores. Nec sane ullus Veterum est qui dicat, seu Magistratum abdicasse Censores illos quibus repugnabant illius anni

Tribuni;

tio-

um fi-

en-

Po-

tus,

Ci-

tio-

nni

aut

por

leo,

um

que isse

feu

12en-

nes

em

erat

en,

ent,

ge-

niesta

noc

res,

ım.

bus,

mue-

um

011-

on-

ve-

eari

sta-

lius

Ma-

nni wi;

Tribuni; seu novos alios post tertium demum annum in eorum locum suffectos. Imo abdicare Censores non solebant, ni vitio creatos illos pronunciassent Augures, vel saltem nisi Collega alter in Magistratu mortuus esset. Ab anno quo Urbs capta est à Gallis 365. ne quidem fas putabant ut Cenfor alius in mortui locum sufficeretur. Inde factum ut Cenfor superites abdicare coaclus fuerit. Sed de singulis duntaxat Censoribus illam fateor fuisse Legem. Nova Censorum paria in locum utriusque vacantem suffecta fuisse concedo. Sed anno 375 cum propter mortem alterius Collegæ alter abdicasset, novi Collegæ vitio creati Magistratum non gesserunt. Tertios creari (inquit 2 Livius) velut Diis non accipientibus in eum annum Censuram, Religiosum fuit. Inde, ni fallor, ne unquam sufficerentur invicem Censorum etiam paria, fecit eadem Ratiocinatio. Si enim vitio creatis Censoribus Deos colligebant nolle ut alii succederent, quod ab iis fuiffent mala illa, quibus vitio creati pronunciabantur, Auguria; hæc certe eadem ratio in illis etiam procedebat qui Magistratum alterius collegæ morte deposuissent. Tam enim numini mortem illam tribuendam existimabant, quam Auguria. Et cavebant diligentissime adversa in Censura omina quod ad Remp. illa referenda viderentur. Eo enim spectabat, quod captam Urbem à Gallis credebant propter. suffectum Censoris mortui loco Collegam. Fateor ita loqui Livium quafi ad annum unicum pertinuerit ea Religio. Sed ad Censura tempus universum spectare credebatur Biennio ante captam Urbem suffectus ille erat in Censuræ omen. mortui locum Censor, unde manavit postea ad posteros sufficiendi collegæ Religio. Imo cum Lustrum integrum tenerent Censores, in Lustri omen interpretabantur si quod fuisset sinistrum omen in Censura. Id nos docuit ipse a Livius: C. Julius Censor decessit: in ejus locum M. Cornelius suffectus. Que res postea Religioni fuit, quia eo lustro Roma est capta. Nec deinde unquam in demortui locum Censor sufficitur. Inde, ni fallor, postea colligebant ctiam duorum collegarum suffectionem numinibus ingratam fuisse, quod primum ejus exemplum effet vitiofum. Ex illis certe Livii verbis apparet Lustri universi omen fuisse, cum scilicet per lustrum Censores ipsi tenerent universum, ut tenuisse certum est, nostris hisce, de quibus agimus, temporibus. Nec sane ulla deinde habemus diserta Veterum testimonia vel de binis Censorum collegis in aliorum Collegarum locum suffectis. Legimus, fateor, in Fastis Capitolinis Censores anni, pro Auctoris calculo, 522. qui vitiofacti abdicarent. Et rursus alios qui anno sequenti 523. lustrum fecerint. Sed suffectos illos in locum priorum ne quidem testatur illorum conditor. Et fieri potest ut non eodem anno lustrum ab illis factum intellexerit Auctor; sed factos potius eodem anno Cenfores, qui tamen non, ut priores, abdicarint; sed postealu-

z Liv. L. VI. c. 27. a Liv. L. V. c. 31.

strum fecerint. Fieri rursus satis commode potest, ut tune factos illos observarit, non quidem, cum officium inirent; sed cum ad officium designarentur. Obtinebat enim plerunque ille mos, ut priori, quam inirent, anno Comitia Magistratuum haberentur quibus sequentis anni Magistratus erant designandi. Fateor equidem Superiori ejusdem anni duntaxat parte Comitia fuisse Censoria. Pendebat tamen id à Senatus arbitrio, quod quale fuerit, proindeminus exploratum est, quod desint nobis horum temporum Annales. Porro de Censoribus anni Fastorum Capitolinorum 644. observavit Auctor Collegam alterum in Magistratu fuisse mortuum. Ait Sigonius Quinquennale annorum intervallum postulare ut in annum priorem conjicerentur. Sed fefellit calculus hoc in loco maximum Historiæ Romanæ locupletatorem. Est enim annus Capitolinus 644. Varronianus 645. & vere Quinquennalis. Sed proximo tamen anno Capitolino 645. Varroniano 646. lustrum affignat Auctor monumenti Capitolini. Sed facile invicem conciliari possunt, fine suffectione, bina illa Censorum paria. Erat enim annus Varronianus 645. medius inter duo Lustra. Ita nimirum ut prior ejus pars ad Lustrum superius attinuerit, in quo Censorum alter mortuus fuerit, alter abdicarit; posterior autem ad Lustrum posterius cujus Censores eo ipso anno Magistratu suscepto, sequenti anno lustrum secerint. Annum itaque intellexit Livius non medium aliquem Lustri, sed quintum, quo solebant, pro Lustri Quinquennalis ratione, Censores designari.

T Et Bello Allobrogum. Bellum-hoc Allobrogum excitavent Catilina, ut ex indiciis constabat in eum à Cicerone productis-Itaque dedit operam in Prælio Pistoriensi ut in Galliam evaderet; Romani contra ne evaderet. Cæso illo hujus, uti vidimus, Confulatus initio, sequebantur eorum qui partes ejus sovebant Accusationes. Horum ultimus Sulla erat Superiore hujus mensis die à Cicerone defensus. Ita procracta causa est Belli Allobrogici, ne de illo agi posser. Tandem, post Provinciarum sortitiones, mense, ut videtur, Augusto in quo versamur, sequi oportebat Leges de Præfectorum Imperio Curiatas, deque necessariis ad profectionem quæ Romani Provinciarum ornatum appellabant. In illis proculdubio ornamentis erant etiam de Provinciarum administratione consilia, in quibus opportuna hæc Hortensii erat Oratio. Et quidem si recte hæc ad apparatum itineris in Provinciam retulerimus, hoc ipso die coeperit oportet is apparatus, is Provinciæ suturæ ornatus. Superiori enim die quo discessit in Provinciam Cæfar, nondum ornatam ejus fuisse Provinciam testis est Suetonius. Hinc ergo discimus, sub anni superioris, quam Provinciam administraturi erant, ad minimum, finem in Provincias migrare solitos illius Sæculi Provinciarum Præfectos. Id saltem discimus vix sili SE

20

S

V

L

a

ti

ti

71

ta

q

qui

A

ci

I

¢4

41

ft

n

72

pi to

E

d

[&]amp; Suet. Caf. c. 18. ubi Torrentius videndus.

tos

ad

ut

ui-

em

en-

mi-

les.

Va-

Ait

anna-

Ca-

oro-

af-

cili-

nim

um

nfo-

Lu-

oto,

vius

Lu-

erat

ctis.

ret;

on-

ufa-

ie à

e de

nle,

de

nem

cul-

ione

quileri-

fu-Cæ-

nius.

lmi-

litos

x ci-

tius

tius migrare potuisse. Imo Februario mense discessisse verisimilimum est. Hic enim est (inquit Asconius) mensis, quo frequens senatus postulatis Provinciarum, & Legationibus audiendis datur. Eo nimirum spectabant, ni fallor, concilia illa Senatus, ut de deussore intelligerent reversuro, qua Subditorum fama Provinciam administrasset, & Successori mandarent quæ ab eo essent sugienda. Serius postea sub Imperatoribus, nec uno certo tempore, in Provincias discedebant. Erat autem Galliæ Transalpinæ seu Comatæ. Legatus pro Prætore C. Pontinius Ciceroni; Pomptinus Dioni. Bellum tamen ipsum sequenti anno gessit consectique, ut nos docet Dio.

v Reliquiae conjuratorum cum L. Sergio tumultuantur in Hetruria.] L. iste Sergius ipse Catilina est, qui quanquam ipse initio hujus anni, cum maxima conjuratorum parte in præsio Pistoriensi ceciderit; supererant tamen aliquæ hucusque reliquiæ. Sic amen paucæ facileque contemnendæ, ut tumultuantium, verius quam rebellantium, speciem referrent. Porro tumultus illos libentus ad sermones de Rep. seditiosos, & novarum rerum conatus, quam ad apertam vim, atque arma, retulerim. Recte denique in Hetruria. Hic enim castra Manliana, exercitus nimirum C. Manlii opera Catilinæ paratus. Eo itaque concessera superiori etiam anno pussus urbe Catilina.

o Caupo ad tres Tabernas occifus à Thracibus ebriis &c.] Thracus illi Gladiatores erant, Thraces fortasse ab origine, &c pro more Thracum armati. Nunc tamen, quacunque demum è gente, Thracum tamen nomine veniebant. Fastionem nimirum alteram Gladiatorum Retiariorum constituebant, Mirmallonibus qui Secutores appellantur, opponi soliti, quae Fastio erat Thracibus adversa. Nec magis invicem committere solebant Fastionum partiumque studiosos Principes Aurigariorum colores, quam Gladiatorum illa nomina. Thracibus savebant Caligula & Titus; contra Domitianus. Sic quidem Caligula ut Germanis corporis custodibus Thracians. Sic quidem Caligula ut Germanis corporis custodibus Thracas præsecerit. Mirmallones Hoplomachi erant, ut è verbis illis d Suebinii colligimus: Thraci & mox Hoplomacho comparavit. Habebantque, ni fallor, à gente etiam nomen, ut Fastio illis adversa Thracum. Syros enim ab origine suisse, verbis illis innuit con tractus:

Threx eft Gallina Syro par.

Et quidem Threcas vel Trecas Scriptura vetustissima appellatos observarunt viri eruditissimi, Torrentius & Casaubonus ad Suetonium. Nec præstare audeo recte ne marmoreæ tabulæ lectionem descripserit Petavius.

e Ascon Pedian. in Or. in Verr. de Prat. Urb. p. 94. Vid. Ciceron. L. I. Fam. Ep.4. Suet. Calig. c. 35. e Horat. Serm. L. II. VI. vid Senec. Fraf. L. IV. Nat. Quast. & COSS.

z COSS. in Galliam profecti ad C. Caesarem. Congressium hunc Triumvirorum nulli, quod quidem sciam, memorant Hittorici. Nedum mensem congressus, mensisque diem. Ne quidem ipse Casar in suis de Bello Gallico Commentariis. Nec tamen est quod propterea de nostri monumenti fide dubitemus. Gesta enim in bibernis Cæsar, aut cum Urbe commercium, non refert, quoties illa nibil ad Provinciam pertinerent. Sed nibil est quod pugnet quo minus etiam illa vera fint quæ in nostro hoc Auctorelegimus. Constitutum jam antea Triumviratum novis in Casarem officiis hoc iplo anno stabiliebent reliqui duo in Urbe Triumviri. Aderant enim Cæsaris amici, cum de Provinciis ageretur, qui ejus causam agerent, quibus etiam satisfactum testatur Dio. Itaque secundum Quinquennium ei decretum legimus, cum alioqui sequenti anno Successorem in Provinciis fuisset accepturus. Male triennium habet Dia. Tum deinde consultum comparatumque de Provinciis. Pompeio visum ut ipse in Italia subsisteret, Hispania fibi decretas per Legatos administraret. Crassus Bellum meditabatur, in quo postea periit, Parthicum. Antea tamen, quam discederet, consilia proculdubio arcana cum suis in Triumviratu collegis, necessaria visa funt, Hinc illa ad Casarem profectio. Satis commode, quod hiberna semper in Gallia illa, de qua loquitur noster Togata seu Cispadana, ageret ipse Casar; Provinciam aliam Galliam Comatam per Legatum regeret. Sic anni 696'. fine in f citeriorem Galliam profectum ipse testis est. Ea Gallia Italia est, & recte, in Graco Interprete Paanio. Sic enim etiam ipfe loquitur de hibernis anni 697. Imo hunc fibi morem fuisse, agnoscit ipse postea anno 700. 8 Lucio (inquit) Domitio, Ap. Claudio COSS. discedens ab hibernis Casar in Italiam, ut quotannis facere instituerat &cc. Hinc facile colligimus, & medio quoque hoc anno 699. in iisdem Gallie Italice hibernis Casarem à Pompeio conveniri Crassoque potuisse.

Sed maturius Cæsar, hoc anno, h quam consueverat, ad exercitum profettus est. Verba ejus ipsa repræsentavimus. Non tamen ita mature quin post Kalendas Maias potuerit in Provincia Italica deprehendi. Est nempe illa maturitas à temporis superioris more judicanda. Anno 697°. inita demum hastate legatum Pedium in Galliam interiorem misti, ipse quamprimum pabuli copia esse inciperet, ad exercitum venit. Utique estate jam affecta. Anno quidem sequenti 698. h quamprimum per anni tempus potuit, ad exercitum contendit. Sed è loco superiori, ni fallor, intelligendus est, eo demum tempore illum ad exercitum potuisse contendere, quo pabuli copia esse inciperet, quæ noc ipsa esse coperit ante Estatem jam aliquatenus affectam. Estatem vero Casar, ut & alias quoque anni tempostates, pro Mathematicorum more,

f Carfar Com. de Bell, Gall, L. I. fin, L. II. init, L. II. fin, & III. init, g ib, L. V. init. h Carf. ib, L. IV. c. 6. i lb. B. Gall. II. 2. k lb. B. G. III. 9.

1

fi

77

76

41

A

A.

A

pl

op

de

fue

cit

nis

ce

iffe

Æ

cit

ali

Sta

L.

um to-

em eft

im

10-1g-

le-

em

iri.

ijus

fe-

en-

ri-

de

di-

am

atu

Sa-

ui-

am

alia

ipse

ag-

au-

mis

que

0111-

rci-

nen

ta-

oris

Pe-

pia

a.

tu-

elli-

on-

erit

far,

ore,

init.

per

per Zodiaci puncta videtur distribuisse Cardinalia. Nec enim poterant in anno, qui tune receptus est, Lunari, certas habere sedes, propter menses intercalares. In re certe Rustica, negotisfque maritimis, quæ erant pro Solaris anni modo ordinanda, Stellarum in Zodiaco ortus & occasus observabant. Sed vero ortus illos & occasus per puntta illa designant utplurimum Cardinalia; per dierum nempe numerum quo Aquinoctia aut Solstitia præcederent aut sequerentur. Sic legimus in Varrone, Columella, Plinio, aliisque id genus etiam antiquissimis Auctoribus. Itaque in anni Naturalis ierie designanda puncta illa Cardinalia oportet fuisse notissima, in anni etiam Civilis forma utcunque varia. Commode etiam designandis anni quadrantibus inserviebant quæ Zodiacum ipsum in quadrantes partiebantur. Hoc ipso anno, de quo agimus, U. C. Varroniano 699. Cafar Britannia discessivus propinqua die Æquinoctii dicit se infirmis navibus biemi navigationem subjiciendam non existimasse. Sic &cin proximo anno rursus Britannia nostra discessurus ait: m Casar quum statuisset biemem in continente propter repentinos Galliæ motus agere, neque multum æstatis superesset, atque id facile extrabi posse intelligeret, oblides imperat &cc. Nec multis interpolitis ita: ne anni tempone navigatione excluderetur, quod Aquinoctium suberat, necessario angustius milites collocavit. Utrobique manifestum est biemem illi ab Aquinoctio Autumnali initium accepisse. Sic à Solstitio Estivo coeperit Autumnus, ab Aquinoctio Verno Astas proprie fic dicta, qua scilicet à Vere Autumnoque distinguitur. Sed Æfatem ille cum Hiemi opponit, semestrem proinde, non trimefrem, pro more Veterum intellexerit, qua scilicet Autumnum complectebatur. Alibi opponit a Autumno. Æstatem ergo rebus Militia gerendis opportunam Casar ab Aguinoctio Verno coeperit oportet, aut non diu certe ultra initium ejus protraxerit. Quod quidem Aguinoctium ipse vIII. Kal. April. affignavit, seu Martis Juliani diei xxv. Sic mense Aprili initam Æstatem dixerit, Maio affectam, Funio abfolutam. Quomodo ergo ad Kalendas Maias deprehendi potuit in Italica Gallia Cæsar, si & maturius solito fuerit profectus ad exercitum: & post initam Æstatem ad exercitum se annis etiam superioribus conferre consueverit?

Dixit ille quidem post initam Æstatem se illis superioribus annis ad exercitum concessisse. Mox tamen, cum suisset inita, concessisse, ne quidem ipse dixit. Id potius innuit, assetam jam suisse, cum ipse iter esset aggressus. Pedium enim legatum inita Æstate in Galliam interiorem misse Ipse non antea se ad exercitum venisse testatus est quam pabuli copia esse inciperet. Certe aliquantisper post discessium legati, initamque adeo quam dixit Æstatem. Nec sane pabuli copiam illam ante Junium ineuntem re-

l Caf. Bell. Gall. L. IV. c. 36. m Caf. Bell. Gall. L. V. c. 22, 23. n Iell. Gall. L. VII. c. 35.

periunt exercitus. Ita potuerit & Maio exeunte in Galliam Co. matam proficisci, & maturius tamen proficisci quam consueverat. Nec ita intelligendi funt qui quatuor anni tempestates per pun-Ca Zodiaci Cardinalia diffinguunt. Non solent ita diffinguere quibus liberum erat dies tempestatum initiales in Kalendario 74liano designare. Nec ab ipsis repetunt Cardinibus, sed à media potius inter Cardines diebus, & quidem post ipsos Cardines. Ita Varro Æstatis initium repetit, non ab Ariete, in quo erat R. quinoctium; sed à Tauro, & quidem die illius Signi XXIIIº. multis sane post Æquinoctium diebus. Hunc Solis locum componit ille cum vii. Id. Maii, cum die nimirum mensis illius ixo. in Anni forma, quæ tunc recepta erat, Juliana. Erat autem ille coævus illis ipsis temporibus de quibus nostrum agit monimentum, cozvus ipsis Epochæ Julianæ initiis. Ut nemo proinde alius forasfe fit in hac causa, qua de Casaris sententia agitur, magis audiendus. Itaque cum ab Aquinoctio Autumnali Casar hiemis initium repetit, non ita tamen intelligendus est quasi ab Æquinoctio commisso mox hiemem coepisse senserit, sed quod fuerit faltem in propinguo, sed quod hiberna tempestatis procella navigantibus incommodæ, non longe faltem abfuerint ab Æquinoctio. Id quod verum fuisse, pro mente Veterum, è Plinio constat & Vegetio. Ipso certe Solstitiorum Æquinostiorumque dies non nato aliquos tempestatum fignificatus habere docet è Veterum disciplina P Plinius. Et securam navigationem ad xvIIIm. Kal. Octobres censet 9 Vegetius. Inde ad III. Id. Novembris incertam judicat, & discrimini propiorem. Pericula illius intervalli recenset Vegetius. Imprimus ortum Arcturi sideris vehementissimi, XI. ante Aquinoctium diebus, ut docet r Plinius, qui fatis recte quadrabit in xviii. Kal. Octobres pro mente Vegetii, si terminum utrumque complectamur. Tum deinde octavo Kalendas Octobris Equinoctialis evenit acerba tempeltas, inquit cum Plinio Vegetius. Nonis præterea Octobris hædos pluviales, quinto Idus ejusdem Taurum, Novembris autem initio Virgiliarum hyemalem occasum Navigantibus adversum recenset idem Vegetius. Sic itaque procellosam anni tempestatem, quæ byems sæpe appellatur, byemis nomine defignarit Cæsar, potius quam quadrantem anni quam nos byemis nomine hoc in loco intelligimus. Hyems autem nostro vocisfignificatu à IV. Id. Novembris incipit pro ejusdem sententia Varrowis, ab illo nimirum Virgiliarum occasu hyemali quem Novembris initio affignavit Vegetius. Sic etiam Afatem à Virgiliarum ortu matutino inchoabant Veteres. Hunc Maii IX. affignavit Varro, x. autem Plinius. Uterque multis à Verno Æquinoctio diebus. Varro quidem dies numerat ab Aquinoctio XLIV. Sed numeris posterioribus inversis pro XLVI. Tot enim intersunt dies à Mar-

n

a

l

Y.

o Varr. R. Ruft. L. I. c. 28. p Plin. N. H. XVIII. 25. q Veget L. V.c.9. r Plin. N. H. II. 47. f Flin. N. H. II. 47. XVIII. 25. 26 29.

tii die xxv. ad diem Maii 1x^m. ¹ Plinius dies ab Aquinostio ad Astatis initium repræsentat xLVIII. cum tamen uno plures sint ad diem Maii, pro illius sententia, x^m. Utrobique satis laxum est spatium ut potuerit Casar in Provinciam venire maturius quam consueverat, post illud tamen cum Consulbus colloquium. Ita certe si celeritatem ejus ob oculos habeamus quam in eo tantopere deprædicant miranturque "Veteres. Casar ipse celeritatem suam sape "memorat. Imo celeritatis y commoda, non uno in loco, observavit. Ne quis fortuitam illam, & raram, nec certi consilii susse suspensa celeritatem cum COSS. è Provincia Cispadana, Maio affecto, discedere; cum Roma ipsi COSS. al Casarem in ea Provincia agentem, Maio ineunte, discederent. Initio certe anni Colloquium illud suerit oportet. Nec enim post discessim ante anni sinem, in illam Provinciam est reversus.

Sic equidem conciliari nostra poterant cum cocevis illorum temporum monimentis si vel eundem habuissent menses Romani situm quem postea habebant, quem hodieque retinent, in anno Cæsaris Fuliano. Atqui certum est stum eorum alium fuisse, & ab bodierno longe diversum. Certum est maturiores fuisse illius, qui tunc obtinebat, anni menses nostris hisce Julianis. Sic etiam maturiores, ut anno confusionis, qui Æræ Varroniana 708". erat, tribus integris mensibus intercularibus, ad situm in Zodiaco Julimum fuerint revocandi. Sic, inquam, ut integris anniquadrantibus feriæ fuerint à vero suo situ dissitæ; neque messium feriæ Æflati, neque vindemiarum Autumno competiverint teste Suetonio Jul. c. 40. Sic denique ut menses qui fuerant byeme transacti, molo in Astivum, modo in Autumnale tempus inciderent, si Solinus audiendus fit. Convenir, quod menfi, qui unc habebatur, Maio Equinoctium affignet Cicero. Sic enim ille: 2 Nunc quidem Equinoctium nos moratur, quod valde perturbatum erat. Id sciliat cras erit. Ita legit Corradus. Quæ quidem Lectio si vera sit, um diem ipsum tenebimus quo contigerit illius anni Aquinodium. Scripfit enim illa Cicero anno, quo ccepit Civile illud Bellum, Varroniano 705 xvii. Kal. Junias, ut ex Epistolæ ipsius fine constat. Sic xvi. Kal. Jun. fuerit ipsum Æquinoctium, Maii nimirum die 17. Quod enim nonnulli pro Jun. Jan. legant, vitiosum ostendunt Epistolæ antecedentes pariter ac consequentes, è quibus omnibus abunde constat de alio mense quam Maio, neutiquam fuisse sermonem. Sed vero Aquinoctium viii. Kal. April. leu Martii Juliani diei 25. affixum est, post Quadriennium, anno nimirum Juliano 1º. qui Varronianus erat 709. Cum scilicet ad antiquam in Zodiaco fedem Civilis anni dies fuissent revocati. la eundem diem designarint illius anni Maii dies 17". cum Martii Juliani die 25. Et Martii adeo initio contigerit ille congres-

tii

Co-

rat.

oun-

uere

74-

edis

Ita

Æ-

ultis

ille

Anni

evus

-200

rtaf-

udi-

3711-

imo-

fal-

gan-

. Id

Ve-

raro

ipli-

bres

, &

tius.

qui-

VIII.

om-

fialis

præ-

No-

anti-

an-

de-

emis

s fig-

2770-

nbris

ortu

arro,

ebus.

neris

Mar-

Plin.

t Plin. N. H. XVIII. 25. u Suet. Caf. c. 57. Plutarch. Caf. Cic. ad Attic. VII. 22. VIII. Dio L. XLII. x Bell. Gall L. 7. 13. V. 48. y Bell. Gall, V. 29. 48. VII. 45. Cicer. ad Attic. L. X. Ep. 17.

fus. Erat enim & noster annus, ut fuit ille, communis, non intercalaris. Sic nihil erit cur dubitemus, qui mense Martio vel exeunte, fuerit profectus ad exercitum Cafar; maturius tamen illum, quam consueverat, fuisse profectum. Maturius, inquam, quam cum pabuli copiam expectaret, quam illum annis superioribus expectaffe vidimus. Sunt quidem, fateor, aliæ, in hoc Ciceronis loco, Lectiones, quæ sensum etiam alium faciunt. Corradue, pro scilicet, alibi si legi observavit, idque ita interpretatur ut suspendat sententiam, nectatque cum sequentibus, in illum nempe fenfum: Si cras erit perturbatus Antonius, utinam saltem maneat Hortensius in sententia, Sed violenta illa sunt omnia. Violentum, quod ad Antonium illa retulerit quæ erant ad Aquinoctium referenda. Violentum quod figurate Æquinoctium intellexerit ut ad Antonium referret, quod sensum nullum incommodum exhibebit, fi ad literam intelligatur. Violentum denique, quod sententiam suspenderit. Quid enim Hortensio cum Aguinoctio? Plane nihil, nisi etiam vim in voce Æquinoctii fecisset. Mihi etiam & illud fuspectum, vocemne si integris apicibus conceptam in ullis repererit Codicibus MSS. Poterat errori occasionem dare nota f. pro scilicet, ut in Editione legimus Aldina. Aliter legit Bozius: Id si axenes erit, utinam idem maneat Hortensius. Sed nexum illum jam refutavimus. Et Graca vocis vestigium nullum in Codicibus MSS. reperit vel ipse Bozius. Imo acras etiamille in suo, quo usus est, Codice agnoscit. Inde vocem illam axeous elicuit? Suspicatus est nimirum pro cras scriptum fuisse olim acras. Suspicatus iterum decurtati Codicis illam fuisse scripturam pro Graca, quam reposuit, voce aspais. Ita nimirum à conjecturis illa nata est Lectio, mullis prorsus idoneis freta testimoniis. Imo inde nata, quod vulgatam Lectionem pro mendosa habuerit. Inde nimirum quod non viderit quo pacto committi posset Æquinoctium cum Kalendis Juniis. Nostram sane lectionem præserunt non Editiones modo passim receptæ, sed ad sidem MSS. diligentissime castigatæ; Aldina quoque illa atque Lambini.

Videamus tamen ut anno Varroniano 705. concurrere invicem potuerit dies Maii XVII^{us}. pro forma veteri cum Martii XXV. pro forma anni Juliani. A die Maii 17°. (qui dies erat anni veteris 134us.) desunt ad finem illius anni 221. Dies enim in anno (qualis hic noster erat) cummuni 35°5. duntaxat numerabant Veteres. Qui sequebatur annus 706°1. intercalaris suerit oportet, cum suerit 702. intercalaris, ut ex Asconio constat in Argumento Miloniana; & annus ipse confusionis 708. intercalaris suerit, ex consuetudine, teste a Suetonio. Asternis enim in veteri forma anni communes erant atque Intercalares. Sed & in annis Intercalaribus menses Intercalares Merkedonii alternis erant, nunc dierum XXII. nunc XXIII. Quis suerit in hoc anno mox ostendemus. Demus interim dierum suffise ad minimum XXII. Addendi deinde dies anni 707°1. Com-

21

opin

in

tif

211

ille

ДU

ПЦ

ful

M

agi fis

rib

dus XX

que

in

Re

tri

& ter

eam

munis, anni deinde 708i. qui annus erat Confusionis, anni denique 709. usque ad Martii XXV^m. His additis, ita stabit calculus:

Dies reliqui à Maii 17 ad finem anni 705. in forma Veteri 221.

anni 706. Intercalaris - - - 377.

707. communis - - 355.

708. confusionis, pro calculo accuratis. Censorini, dierum 445.

709. Juliani I¹. cum Bissexto ad Mart. 25.

In universum - - 1483.

In forma Juliana facilior est supputatio.

anni 705. à Martii 25. ad anni sinem, qui Bissextilis erat, 281.

706. - - - - - - 365.

707. - - - - 365.

708. - - - - - 365.

709. fi cum Biffexto, ad Martii 25m. numeretur, dies 85.

In universum -----Superesse hic videmus justum, & quidem minoris formæ Merkedonium, tollendum utique, ut fiat Æquatio. Et quidem talem fuisse oportere illius anni Merkedenium exinde colligitur, quod anno deinde alterno 708. qui confusionis erat, intercalarem dierum XXIII. inseruerint emendatores. Majorem illum dierum Intercalarium XXIII. Merkedonium agnoscit verbis disertissimis Auctor accuratissimus Censorinus; modumque anni Consusionis dierum 445. qui nisi mense illo intercalari majori non consicitur. Non est itaque audiendus Scaliger qui minorem illum Merkedonium fuisse censet, annumque adeo illum dierum fuisse 444. Atqui parem in anno illo dicrum numerum nemo facile crediderit, cui Veterum de numero impara superstitio fuerit explorata. Imparem certe numerum habent tam Solinus quam Macrobius. Solinus in anno Confusionis dies numerat 343. Macrobius 443. Sed duorum dierum illud est in Macrobio discrimen, quod certe nullum esse poterat in Merkedonio. Nec debuit fane Vir alioqui fummus, (ubi de Factis agitur) sua opponere Ratiocinia nullo Veteri teste suffulta, expresfis Veterum Testimoniis. Hinc discimus annos Intercalares in paribus numeris fuisse Epochæ Varronianæ. Et quidem ita ut secundus quisque illius Epochæ annus Merkedonium habuerit dierum XXII. quartus autem Merkedonium majorem dierum XXIII. Sed quod mensem illum quem dixi Intercalarem anni 706'. omiserint in eo certe non Cycli sui Regulam observasse, sed urgentibus Reip. in Bello Civili turbis vel odio in Magistratus vel favori, obsecutos existimo. Erat quidem illis Cyclus annorum XXIV. è triplici nimirum annorum Ogdoade conflatus, ut è Livio constat & Macrobio. Livius à Numa annum, intercalaribus mensibus interponendis ita dispensatum dicit ut IV. & XX. anno ad metam tandem Solis unde orsi essent, plenis annorum omnium spatiis, dies

121-

vel il-

am,

ori-

ra-

ut

npe

eat

len-

ut

ex-

en-Pla-

e.

am

lare egit Sed

um

ille

cu-

pro sil-

mo In-

qui-

unt

en-

em

Vº.

nni

an-

tet,

ilo-

re-

III.

um

om-

unis

congruerent. Modum autem quo id factum fuerit, explicat 'Macrobius. Solaris anni excessus supra Lunarem singulis annis dierum XI. Octennio integro dies crant LXXXVIII. Additis Octennii Bissextis duobus, dies erant in universum XC. Illum numerum æquabant Romanorum menses intercalares in Octennio quatuor, duo dierum XXII. duo XXIII. Ita fingulis Octenniis zquati fuissent invicem anni Lunares atque Solares, si verum Lunaris anni modum æquasset annus ille Romanorum Civilis. Atqui dies complectebatur 355. annus communis cum Lunarem annum absolverent dies 354. pro mente Veterum. Numeri enim imparis Religionem, potius quam verum illum quem credebant Lunaris cursus modum, in eo Veteres observabant. Ita factum ut Cyclo annorum XXIV. dies etiam totidem in annis Civilibu Lunæ rationibus accrescerent, tollendi omnino à Civilis anni rationibus. Itaque tertio Octennio, non dies ut antea XC. sed duntaxat LXVI. intercalabant, tribus nimirum mensibus intercalaribus dierum duntaxat XXII. mense quarto intercalari penitus omisso dierum XXIII. & die uno anni quarti, cujus Merkedonius, pro superiorum Ogdoadum more, debuit etiam complecti dies XXIII. Universa illa intercalandi methodus è subjecto diagrammate intelligetur.

Ogdoadis 12. 1. I.

2. II. mensis intercalaris dierum XXII.

3. III.

4. IV. menf. interc. dier. XXIII.

6. VI. interc. dier. XXII.

VII.

8. VIII. interc. dier. XXIII.

Ogdoadis 22. 1. IX.

2. X. interc. dier. XXII.

3. XI.

4. XII. intere. dier. XXIII.

. XIII.

6. XIV. interc. dier. XXII.

7. XV.

8. XVI. intere. dier. XXIII.

Ogdoadis 3". I. XVII.

2. XVIII. interc. dier. XXII.

. XIX.

4. XX. interc. dier XXII. non XXIII.

5. XXI.

6. XXII. interc. dier. XXII.

7. XXIII.

8. XXIV. intere dier. XXIII. plane prætermittendus.

d

al

fe

a

2

ke

m

20

p

te

A

CA

12

lis

tu

ca

h

pr

m

la

a

qu

m

ſe,

100

ca

len

ex

tu

m

lus

ke

fli

e Macrob. Saturn. I. 13:

Ita xxivo. quoque anno pariter incipiet annus Romanorum antiquus atque Julianus. Id tamen ultra disquirendum quomodo sint cum annis Epochæ Varroniana Cycli illi committendi. Et quidem si pro lege Cycli omissus tuisset mensis ille, quem omissum anno 706°. probavimus, intercalaris; sic annus Urbis 706 . fuiflet Cycli 24". Alium enim nullum in toto Cyclo annum fuisse constat in quo penitus pratermittendus fuerit Merkedonius, quam 24m. Sed loco plane alieno, non legitimo, mensis ille à Pontisiabus prætermissus est, eodemque officii neglectu, quo Kalendarium universum depravaverant. Est enim hic, ut vidimus, Merhedonius minor, cum major ille fuerit anni 241. pro Cycli lege omittendus. Nec etiam redibant menses post annum illum 706. ad eundem in Zodiaco fitum, quem initio habuerant, ut erant, post Cycli exitum redituri. Adhuc enim manet sesquimestre intervallum inter Equinoctium comissum pro lege anni Juliani die Martii XXV°. & Maii XVII^m. quo commissum probavimus pro lege Cycli veteris. Alius itaque quærendus est annus, in quo omisso Merkedonio majori, concurrant deinde, non quidem mensium, sed amen anni dies, tam in veteris anni forma, quam etiam in Juliana.

Hoc autem nostris, pro virili, conficiemus ratiociniis. Est itaque imprimis certum non in ultima hujus Cycli Ogdoade locum habere pomisse annum confusionis Epochæ Varronianæ 708m. in quo intercalatum jam probavimus Merkedonium majorem, & quidem pro Lege Cycli. Nec enim est in ea Ogdoade Merkedonius major ullus qui debeat intercalari. Inde colligimus locum ejus in duabus prioribus Ogdoadibus esse oportere. Tum deinde & illud advertimus, menses illos duos dierum 67 post Novembrem additos, ut modo mensium justorum nulli respondent, seu Lunarium, seu Solarium; ita intercalarium menfium Merkedoniorum menfuram accurate servasse. Sic tamen ut è tribus constiterint Merkedoniis, quorum unus major, reliqui minores fuerint. Hinc etiam colligimus è legitimorum Merkedoniorum neglectu, omnem illam fuifle, quæ tunc apparuerit, Anomaliam. Erant quidem nonnunquam non menses modo, sed dies etiam ut docet Macrobius, intercalares. Eximebant nimirum aliquando dies ne Nundinæ in Kalendas Januarias aut Nonas mensium inciderent. Sed diei illius defectum supplebant in proximo Merkedonio, Quoties enim dies exemptus esset, Merkedonius non postridie Terminalium sequebatur, ut solebat, sed postdiem tertium. Exemplum habet d Livius in anno Urbis Varroniano 584. Sed mutationem nullam in summis universis fecit exemptus ille resarcitusque dies. Hic sane nullus in nostris, de quibus agimus, numeris apparet. Itaque si Merkedonios illos defignare liceat, quibus omissis paulatim fuerit à pristino mensium in Zodiaco situ aberratum; sic variationis fontem

110-

lie-

en-

ne-

112-

æ-

4-

At-

an-

im

ant

um

bus

ra-

xat

um

um

um

ría

ipsum detexerimus; sic ad initium Cycli, quo convenerint utræque. tam veteres, quam Juliana etiam, rationes, progressus secerimus non utique spernendos. Et quidem horum Merkedoniorum unum jam tenemus, minorem scilicet illum quem anno Urbis Varroniano 706°. neglectum probavimus, cum effet, pro Cycli norma intercalandus. Proximus ante illum Merkedonius major erat, & in annum conveniebat 704. Hunc autem intercalatum fuisse discimus è Cicerone; venit enim ille in Provinciam anno 703. Prid. Kal. Sextil. Hoc opus non est ut probem, cum sit apud Eruditos in confesso. Ægre autem tulit suam à Roma absentiam, idque egit ut mora ejus effet in Provincia brevissima. Inde ejus illa ad Atticum verba. Primum illud præfulci atque præmuni, quæso, ut simus annui; ne intercaletur quidem. Itaque in illum ipsum unicum, quem sperabat, annum mensis incurrebat, pro Cycli serie, intercalaris. Is autem alibi esse non potuit quam post Terminalia anni 704. Jam enim diu antea præterierant Terminalia anni 703. cum Cicero in Provinciam appelleret. Nec omissum illum Merkedonium à Pontificibus ex eodem Cicerone colligimus, & frustra adeo conatum ejus illum fuisse, ne intercalaretur. Literas ille memorat Attici scriptas fante diem quintum Terminalia, quas iple Laodiceæ in Provincia acceperat. Hæ fane anni alterius esse non poterant quam quo Intercalatus fuerit Merkedonius. Aliter enim dies Februarii reliquæ post Idus non certe Kalenda 8 Terminalia, sed Kalendæ Martiæ solebant appellari. Sed imanno Intercalari inferiores quinque dies duodecimo mense, qui Februarius erat, demi solitos testis est h Varro. Qui tamen ita intelligendus non est quasi anno demti fuissent, sed quasi duodecimo duntaxat mensi. Post mensem enim Intercalarem additi, mensi proinde Intercalari accenseri solebant, ut è multis veterum formis docet i Scaliger, quibus Kalendæ Martie omnes præter primam Merkedonio tribuebantur. Inde Merkedonius major dierum 28.censebatur propter reliquos illos quinque Februarii dies addititios. Nec sane recte poterant Kalenda illæ quæ Idus Februarias sequebantur, intercalares appellari. Nec enim inchoari solebat Merkedonius antea quam jam acta essent Terminalia. Ergo nec Martia vocata Kalenda illa à mense Martio nimium remota; nec Intercalares, cum ad annum veterem spectarent, non ad partem ejus novam qua factus est per Intercalationem auctior. Sed mos erat veterum ut Kalendæ omnes ab eo die denominationem acciperent qui proxime illos excepisset. Ita pro norma factum ut non à mense aliquo Kalenda ha, sed à Terminalibus, denominarentur. Firmat præterea idem & in illis quoque verbis Cicero: Quinto togam puram Liberalibus cogitabam dare. Mandavit enim Pater. Ea sic observabo, quasi intercalatum non sit. Supponit nimirum

d

f

d

C

1

i

I

I

e Ad Attic. V. Sp. 13. f Ad Attic. VI. Ep. 1. g Vid. Tab. I. h Varr. Ling. Lat. L. V. p. 46. i Scalig. L. II. Em. Temp.

ue,

nus

um

ano

ter-

an-

nus

Cal.

sin

egit

4t-

ut

71i-

rie,

na-

nni

ım

&

te-

ius

Ade

n-

lli-

n-

n-0-

m n-

os.

7-

ec

ec

772

os i-

n

ır.

to

r. m

g.

n

jam fuisse intercalatum, cum, quasi intercalatum non esset, se tamen Liberalia observaturum esse testatur. Sed tempus jam, ut videtur, antea k constituerat, se ubi Laodiceam ab Expeditione redierat, togam Quinto filio daturum. Et Morem in Provincia fuifse verisimile est Romana Kalendaria ita observandi, quod sero tandem innotescere solerent Pontificum intercalationes. Præsertim in festis propinquioribus, remotioribusque, qualis erat Cilicia, Provin. ciis. Obstare tamen id fortaffe videbitur quod in hujus etiam Epistolæ fine Atticum roget, faceret se in quem diem Romana inciderent Mysteria certiorem. Ea enim incerta fecisse ipsa videtur Intercalatio. Eo spectant in superioris Libri fine illa: 1 Cum scies Romæ intercalatum fit necne, velim ad me scribas certum, quo die Mysteria futura sint. Quomodo ergo adhuc de Mysteriorum die incertus est Cicero si je ex illa Attici forma factus esset de Intercalatione certior? Poterat id exinde contingere quod aliæ nonnunquam essent arcana, præter Intercalationem, rationes cur esfent Mysteriorum dies transferendæ. Illa præsertim ne in dies, pro illarum Religionum sensu, infaustos inciderent. Certe propter Sacrificia similem translationem memorat " Dio. Obstare etiam videbuntur verba illa de Curione ad a Ciceronem Calii, in quibus illum dicit de Intercalando non obtinuisse. Scio tamen efse qui inde colligant quod nos volumus, fuisse nimirum hoc anno Intercalatum. Quasi scilicet id voluisset Curio, ne Intercalaretur. Atqui contrarium oftendit Dio, datam operam à Curione, ut per mensem illum intercalarem produceretur Cæsaris Imperium. Augebant enim, pariter ac subtrabebant, per menses Intercalares, Magistratuum tempora Pontifices, testibus Solino, & P Macrobio, atque 9 Ammiano Marcellino, quo scilicet quis Magistratu citius abiret, diutiusve fungeretur, ut loquitur Censorinus. Sed de alio videtur egisse anno Intercalari Curio, de alio Cicero. De eo egit Cicero qui anno debebatur, de eo nimirum quo Magistratu citius, quam alioqui oportebat, erat abiturus. De eo Curio, quo Magistratus erat Cæsari supra tempus legitimum prorogandus. Dedita enim, ni fallor, opera omissos olim Merkedonios non suppleverant Pontifices, ut ne deessent menses quibus Magistratibus possent gratificari, nec tamen longius à forma Anni legitima discederent. Poterant itaque æmuli Ciceronis obtinere ut intercalaretur Merkedonius legitimus; nec tamen obtinere Curio, ut, ex omissis olim Merkedoniis, unus saltem hoc anno restauraretur. Talem fuisse, de quo egit Curio, Merkedonium, verba ipsa Dionis ostendunt: Hais (inquit) pulie and or, we's rais autien of verye fromes, importanting. Itaque alius ab eo qui debebatur normi mis vo possorias. Ait præterea, id quoque, quod petebat Curio, fieri solitum ionisses 20 19 no fino lui, quo-

L Vid. L. V. Ep. 20. lad Att. L. V. Ep. 21. m Dio Hift. L. LX. n Ep. Fam. L. VIII. Ep. 6 o Solin, Tolyhift. c. 2. p Macrob. Saf. J. 14. q Amm. L. XXVI. r Cenforin. c. 20.

tiescunque id res exigebat: Tum vero rem non exegisse, ne quidem Curionem, qui Pontifex erat, latere potuisse. Plane hæc de Merkedonio addendo, non eximendo, intelligenda funt. Scripsit enim illa Cicero sub novorum Consulum initium qui adhuc Senatusconsultum nisi de Feriis Latinis nullum facere potuerunt. Id ergo vult, ni fallor, Dio, jam novo Anno capto, elapfum esse tempus intercalandi Merkedonios addititios. In Anno enim Confusionis folum, qui anno debebatur, Merkedonium post Terminalia intercalatum legimus. Reliquos videmus post Novembrem additos. loco, ut videtur, intercalandorum Merkedoniorum addititiorum legitimo. Hoc est quod innuit Dio, fuisse mund to me fine, ut scilicet post Merkedonium, qui in Februarii fine intercalari solebat, Merkedonius alius olim debitus, quique adeo ad Anni justum modum deerat, nec tamen alibi quam in Novembra fine addi folebat, iam novo prorsus exemplo post Februarium intercalarctur addititius. Hoc eft, ni fallor, quod ait Curionem minime latere potuisse. Ipsum nempe Pontificem, nec adeo Pontificii Juris ignarum. Ita recte sele poterant, etiam apud ipsum Casarem purgare, si nec alienum, nec loco alieno, Merkedonium, in ejus gratiam intercalaffent. Ita testem advocare ipsum Curionem, de violandis, si id sieret, Juris Pontificii legibus. Non tamen ea processisset excusatio, si & legitimum ei Merkedonium negassent, & loco etiam legitimo intercalandum. Alieni hoc à Cufare animi manifestum fuisset Argumentum, alieni etiam à Curione, nec ulla prorsus ad Curionem ipfum provocatione diluendum. Rogaverat, fateor, etiam à Curione *Cicero ne pateretur sibi quicquam ad Provincialem molestiam temporis prorogari. Sed ne plusquam annua Provincia esset, non autem ne Annus intercalaretur.

Ergo anno 704. intercalatum fuisse certum est. Sed & anno etiam 702. intercalatum testis est, uti vidimus, Asconius. Ita siet ut ad annum faltem 700". pertigerit hic Cyclus, octavusque adeo, vel 12". vel 16". fuerit annus Confusionis, Urbis nimirum Varronianus 708. Medius enim inter illos annus esse nec potuit qui majorem habebat Merkedonium. Ego 8m. fuisse censeo. Jam fupra vidimus anno 705°. eundem fuisse diem Martii Juliani xxv. cum Maii veteris die xvII°. Martii ille Juliani dies in anno Biffextilis, in quo versamur, erat anni 85. Maii xviius. in anno veteri erat 134. Intervallum est dierum 49 qui deerant veteris anni rationibus. Horum dierum 45. Merkedoniis duobus majori & minori deberi jam ostendimus, prætermissis nimirum à Pontificibus. Inde enim factum ut ad ulteriores in anno dies pertigerint calculi illi in veteri anno Lunari. Superfunt dies 4. Epattis anni Solaris debiti quibus annus Solaris Lunarem superabat ducto utriusque calculo à Cycli annorum xxIV. integri initio. Hic certe aut 5". Cycli fuerit oportet, fi annus confusionis ejusdem Cycli fu-

^{*} Cicer Fam. II. Ep. 7. 8.

isset 800, aut 900, si annus Confusionis ipse suisset XIII. Aut 1300, si annus Confusionis suisset 1600. Sed vero in anno Cycli 1200, qui 1300. proxime antecessit, dies Cycli Solaris ad anni sinem numerantur 4689. Lunaris autem ad sinem itidem numerantur 4693. Ut sit proinde quatriduo Cyclus Lunaris hoc in loco Solari major, cum minor tamen suerit in anno de quo quaerimus. In anno item Cycli 800, nullæ sunt utrobivis Epastæ. Utræque enim dies 3228. consiciunt, tam Solares videlicet, quam Lunares etiam, rationes. Sed in anno Cycli 400, conveniunt accuratissme cum anni nostri charactere dierum numeri. Sunt enim dies Solares 1767. Lunares duntaxat 1763. Ita necesse erat ut anno sequenti, Cycli 500, diebus illis quatuor Solares sullianique calculi veteres Lunaresque antecederent. Plane ut in anno nostro Varroniano 700, antecessisse qui adeo Cyclus ab anno Urbis Varroniano 700 in-

coeperit.

ni-

de

fit

a-

Id

m-

-03

lia

os,

e-

et

7-

m

m

48.

m

te

#,

ta

is

e-

r-

1-

)-

ne

1-

1-

0

-

ii

n

Potest præterea supputandi ratio illa ita stabilita multis ex Hiftoria petitis exemplis confirmari. E quibus illud una conftabit binorum Merkedoniorum illum, quem diximus, neglectum, per aliquot fortasse Secula, certe Cyclos, jam olim fuisse receptum. Et quidem Fastos jam pridem, ante Cæsarem, fuisse turbatos, testis est Suetonius, Jul. c. 40. Pauca quædam, hisque, de quibus agimus, temporibus propiora proponemus. Observavit Macrobius id cavisse veteres ne unquam Nundina in Kalendas Januarias inciderent. Id enim quoties contigisset, omnem illum annum observaverant infaustis casibus fuisse luctuosum. Maximeque Lepidiano tumultu opinionem istam dicit fuisse sirmatam. Inde constat anno quo Lepidus Consul erat, qui Urbis erat Varronianus 677. Nundinales fuiffe Kalendas Fanuarias. Alioqui nulla illa fuiffet observatio. Is annus erat Cycli 14. Superiores erant, ut è nostra constat Tabula, rationes Juliana in superioris anni fine diebus 8. Ita Kalendæ Januariæ anni pro forma veteri 677. in diem incurriffent Decembris 24. qui adeo anno 676. accensendus erat pro forma Juliana. Nundinas deinde alias ponit Cicero in XI. Kalend. Decembr. anni, quo ipse in patriam restitutus est, 697. Sic enim legendum, non ut in Editione legitur Graviana, in qua ita legitur: a Ante diem X. Kal. Decembr. ut è superioribus constat Nundinæ. Concio biduo nulla. Ante diem VIII. Kal. hæc ego scribebam hora noctis nona. Sed in posterioribus verbis pro VIII. Kal. potius VII. Kal. reponendum fuisse jam olim censuit Cor-Recte quidem ille, si de prioris numeri sinceritate constaret. De eo enim disertum habemus testem ipsum Ciceronem à X. illo, qui legitur, Kalendas jam fluxisse biduum. Id quoque certum, ad tertium ab eo diem spectasse horam noctis nonam qua scripsit illa Cicero, quæ se VIII. Kal. scripsisse testatur. Nec ta-

men ulli memorantur seu Codices MSS. seu Editiones quæ hunc ultimum numerum aliter, quam vidimus, repræsentent. Nequidem præfert ipse Corradus. Atqui ea lectio si vera sit; jam ne-cessario sequetur XI. Kal. suisse Nundinas illas quas tamen X. tribuit Textus Gravianus; Mec ille modo, sed Editiones alize pleræque, quas vidimus, tam veteres quam etiam recentiores. Illud faltem sequetur jam esse merito cur suspicemur in numerorum altero mendam esse, cum verus esse uterque non possit. Facit przterea cur de priori potius quam de posteriori numero dubitemus, quod in Balliol. Helmst. multisque MSS. & Editionibus, ita legi testetur Grævius: Ante diem XII. in Comitium &c. Balliolensem Codicem infe confului & diem XII, in eo, non XI, reperi. Ouz quidem lectio si in verbis paulo superioribus obtineat; necesse erit XIm. fuilse Kalendas in quem Nundinæ inciderint. Sed XII. Kal. mentio in superioribus occurrit. Occurrit sane, idque recte. Nec enim alius ille dies erat ab eo quem Nos XII. Kalendas fuisse contendimus. Est enim in verbis Ciceronis superioribus illa, ut videtur, series Conciones (inquit) turbulenta Metelli, temerarie Appii, furiosissima Publii. Hac tamen summa; nisi Milo in campum obnunciasset, comitia futura ante diem XII. Kal. Decembres. Ita enim sententia constituenda est, non autem distinctionis nota inferenda post vocem futura quasi verba sequentia ad fententiam sequentem spectarent. Inde colligitur XII. Kal. Dec. fuisse diem Comitiis constitutum. Seguitur : Milo media noche magna manu in campum venit, in quem nimirum ipse obnuncia-Yetat. Clodius, cum haberet fugitivorum delectas copias, in campum ire non est ausus. Milo permansit ad meridiem mirifica box minum laetitia, summa cum gloria. Contentio fratrum trium turpis, fracta vis, contemptus furor. Metellus tamen postulat ut sibi postero die in foro obnuncietur: nikil esse quod in campum noche veniretur, se hora prima in Comitio fore. Hic certe unicam habemus noctem, diem Comitialem unicum, qui alius profecto effe vix potuit quam iple ille XII. Kal. Aliter fuisset, alia necessaria fuisset obnunciatio; quam tamen nullam Cicero vel memorat, vel saltem innuit. Itaque sequentia non ad alium à meridie illo diem, sedad illa ipsa nocturna jurgia, quæ Comitiorum diem ipsum præcessere, referenda funt. Id tantum obiter observaverat, quanquam de node convenerat in Campum Martium cum suis Milo; non tamen antea discessific quain tempus elapsum esset Comitiis legitimum, quæ nulla post Meridiem haberi solebant. Ita optime cohærebunt sequentia: Itaque ante diem [non ut vulgo legitur, XI. fed] XII. Kal. in Comitium Milo de nocte venit. Metellus cum prima luce furtim in campum itineribus prope deviis currebat. Assequitur inter lucos hominem Milo; obnunciat. Ille se recepit, magno & turpi Q. Flacci convicio. Redeuntis est ad ea quæ supra dixerat, vox illa Itaque. Nec alius memoratur Metelli in Comitium adventus quam hic ipse, cum tamen non in diem xI. sed xIIm. Kal. Comiinc

ui-

ne-

lelud

al-

æ-

us.

egi êm

uæ

e-II.

te.

las il-

te-

li-

al.

li-

n-al. He a-n-oi ix et mid

e,

)-

n

æ

I.

e

.

_

X

S

tia obnunciata fint. Ita recte fequetur. Ante diem [non X. sed] XI. Nundine. De die enim diei Comitiali proximo, qui dies Comitialis plusquam unicus non suerat, agi manisestum est. Recte itaque, &, pro mente Ciceronis, nostra illa procedit interpretatio.

Et quidem ita fatis accurate procedent calculi. Kalendæ illæ Januaria, quibus Consulatum inivit Lepidus, anni U.C. 677. in diem incurrunt Cycli 299. XI". autem Kal. Decembres anni 697. quo Nundinas fuisse testatur ex nostra Interpretatione Cicero, in diem convenit ejusdem Cycli 7939. Detrahe ex hoc numero dies 299 reliqui erunt dies 7640. Hos divide per 8, nec quicquam supererit. Itaque 8". ille dies est à Lepidi Kalendis Fanuariis, adeoque recte Nundinalis. Atque hinc præterea sequitur 2m. tertiæ Ogdoadis Merkedonium, qui (pro nostris hypothesibus) anno conveniebat 696, recte à nobis minoris formæ dierumque duntaxat 22. non autem 23. fuisse constitutum. Firmat præterea quæ diximus, quod Kalendæ etiam Januariæ anni U.C. 714. fuerint, ni cavissent Pontifices, in Nundinas, pro supputationis recepta lege, incurfuræ. Ita futurum testem habemus fide dignum Dionem. Idque etiam erit, pro nostris hypothesibus verissimum. Illud ita colligimus.

Demtis 7939. diebus è Cyclo integro dierum 8766, supererunt 82	6.2
A Cycli novi initio ad finem anni 7' 285	0.
In anno Confusionis dies 44	
Anno Urbis Varroniano 709. Bissextili 360	
Anno Varroniano 710 360	5.
Anno Varroniano 711 36	5.
Anno Varroniano 712 36	7.
Anno Varron. 713. Biffex. accensito sequentis an. Kal. Jan. 36	
in universum 5950	0.
Demto Merkedonio minori an. 706. quem omissum probavimus 22	
Reliqui erunt dies 502	8.

Hos etiam si per 8 dividamus, nihil supererit. Itaque & ille 8° est atque Nundinalis. Ita hæc conveniunt ad amussim, ut quæ jam probavimus, vera esse inde constet omnia. Inde constat recte nos annos Cycli cum Urbis Conditæ Epocha Varroniana commisse. Inde Anomaliam omnem, quæ in magnis supputationibus apparet, justorum suisse Merkedoniorum. Inde Merkedonium illum quem anno 706. præter legem Cycli omissumus, recte etiam à nobis suisse in supputationibus prætermissum; & vere illum minoris formæ suisse Merkedonium. Inde reliquos etiam duos Merkedonios, majorem alterum, alterum minorem, ad Cycli saltem illius initium qui ccepit anno Varroniano 676. suisse similiter omisso. Ego diu antea omisso ostendi, vellemque libenter loca ipsa omissonum

fionum indagare, si esset otium. Inde majorem suisse in anno confusionis Merkedonium, & numerum illum dierum ejus, quem dedit Censorinus, justum fuisse, contra sententiam Maximi Scaligeri. Inde annum Julianum primum, U.C. Varronianum 709. Biffextilem fuisse, cum tamen Bissexti locum in anno veteri Lunari ma-10r suppleverit Merkedonius, quem anno præcedente Varroniano 708. intercalatum fuisse diximus. Hoc equidem aliquando miratus sum. Et tamen ex hac supputatione colligitur fuisse de Facto verissimum. Fecit hoc fortasse pro secundis cogitationibus Sofigenes, quem Plinius varium fuisse testatur. Obstare tamen videbitur, quod Anni Varroniani 702. Kalendis Januaris Nundinas ponat * Dio. Fortuito quidem illud contigisse testatur, propter magnos Reip. tumultus, & tamen Prodigii malique ominis loco habitum. Non autem hujus anni Kalendis Januariis Nundina respondent, sed superioris anni diei ultimo. Sed propterea non est Regulis à nobis constitutis fides deroganda, tot aliis temporum præcedentium sequentiumque exemplis confirmata. Crediderim potius id inde contigisse, quod superioris anni Decembris Nonis Nundinæ futuræ essent nisi a Pontificibus provisum esset, id ne contingeret. Erat enim dies illius Cycli 629. octavus à Nundinis jam prædictis. Id ergo ut caverent, diem aliquem ante Nonas eximendum ¿kappioruge decreverant Pontifices, in fine anni mensis annique, ni obstitissent tumultus, supplendum. Illi cum intervenirent obstarentque, ita factum ut uno die citius quam oportuit, evenirent Kalendæ Januariæ, atque ita in Nundinas inciderent. Erat enim ea Pontificum in Fastis disciplina, ut diesexemptiles undequaque tollerent, addititios non alibi quam in menfium aut anni fine intercalarent. Id certe observavit in Kalendarii Reformatione Cafar ut dies omnes novos in mensium fine subjunxerit. Dies autem igaspesius; Græci, ubicunque visum esset, eximebant. Certe 63m. quemque in Periodo y Calippi. Ab illis autem Romani anni disciplinam omnem manasse verisimile est-Et quidem ita cautum testatur z Dio ne Nundina in anni Varroniani 714. Kalendas Januarias inciderent. Intercalatum ait primum præter consuetudinem diem unum, anni proinde superioris fine, unde factum ut Nundine in superioris anni jam facti auctioris diem ultimum transferrentur. Tum postea dies exemptus, ut tempus ad Julii Cafaris ordinationem competeret. Ex anno novo, nec in mensis fine, diem exemtum fuisse oportuit, pro Regulis jam dictis, ad amussim.

Jamque fortasse has etiam dierum intercalandorum, quæ videri poterunt, Anomalias ad Regulas redigemus, üt etiam illos habeamus, in Chronologia nostra exploratos. Tribus enim potissimum de causis dierum illassingularium intercalationes exemtionesque decrevere Pontifices quæ Nundinarum causa constitutæsunt: ne sci-

1

i

P

f

e

f

721-

de-

eri.

ti-

na-

2710

ra-

-a-

ous

vi-

di-

ro-

nis

171-

rea

m-

di-

ris

et,

à

nte

nni

ım

or-

le-

m-

fi-

b-

et,

llis

eft.

-0-

ri-

ris

ti-

ut

00,

ım

eri

2-

m

e-

ci-

cet

licet Nundinæ in Kalendas Januarias, aut mensis cujusque Nonas, aut Sacra Publica incurrerent. Itaque ubi nulla harum caufarum occurrit, ibi legitimas Nundinarum sedes observatas suisse verisimile est Ubi occurrit, facile id è cycli nostri lege discemus, cum & certa in Cyclo nostro intervalla occupent Nundina; & certos item in anno veteri dies non illæ modo Kalenda atque Nona, sed & Sacra etiam pleraque publica, similiter obtineant. Erant enim, fateor, nonnulla conceptiva & à Magistratuum arbitrio pendentia. Sed nullam illa Kalendario novitatem facile inferre poterant. Cur enim Magistratus Sacra illa Nundinis indicerent, que. si in Nundinas incidissent, essent proinde transferenda? Id quoque jam tenemus, ne quidem longe Nos à dierum sede aberrare posse. ram scilicet illorum qui eximerentur, quam etiam eorum qui essent intercalandi. Si enim de Nundinis metus esset, eximendi erant dies ante illos à quibus transferendæ erant Nundinæ, postea deinde alii in illorum locum intercalandi. Sed diei Intercalaris sedem in medio Terminaliorum vel mensis Intercalaris ponit a Macrobius. Sed pro vel omnino reponendum &. Medius enim erat inter Terminalia & mensem Intercalarem dies ille Intercalaris. Inde tertio die post Terminalia Kalendas Intercalares apud b Livium legimus. Unde & illud colligimus, fuiffe illo anno diem aliquem propter istiusmodi Religiones exemtilem qui fuerit ita supplendus. lta quidem quoties dies ille exemptus, ut Nundinas ab uno die suspecto removebat, ita non in alium rejiceret similiter suspectum. Hæc ipsa causa est de qua modo agebamus. Quæ enim diei exemtio causa erat ne Nonæ Decembres essent Nundinales, fecit eadem ut in Nundinas inciderent Kalenda Januaria. Hæc ergo causa quoties eveniret; non poterant jam expectari Terminalia, sed alio aliquo in loco medio inter dies illos suspectos primum secundumque, inferendus erat qui Anni formæ justæ per exemtionem deerat, dies Intercalaris. Idque innuit alio illo in loco, ni fallor, Livius in quo scribit postridie Terminalia intercalares fu-Nihil fane fingulare habebat dignumque observatione, quod postridie Terminalium Kalendæ fuerint Intercalares, cum is fuenit locus earum usitatissimus. Id tamen singulare erat si ita eveniret in anno in quo præcessissent dies exemtiles, quales in illo supponebat anno seu Livius ipse, seu Auctor quem secutus est. Hinc ergo colligimus metum illum de duobus diebus Religiofis non exemtione duplici, sed Intercalatione ante Terminalia fuisse sublatum. Sic & in illis etiam annis manifestus erit locus Intercalationis. Non tamen explicat Macrobius quis fuerit veterum Romanorum mos in illis annis quibus nulli, pro Cycli lege, debebantur Intercalares. Innuit forte non ante annum sequentem fuisse Intercalatum. De eo autem ut minus constet, non erit tamen plusquam unius diei quæ inde orietur Anomalia.

a Macrob. Sat. 1. 13. b Liv. L. XI.III. c. 11. c Liv. L. XLV. c. 44.

Sed vero duos illos Merkedonios jam pridem prætermissos observavimus è Suetonio. Ego ante annum Varronianum 586. prætermissos existimo. Illo certe anno Eclipsin Lunæ Junii Juliani proleptici die xxI. fuisse docent tabulæ Astronomicæ. Eadem illa fuerit oportet quæ Prælium Æmilii Pauli cum Perseo præcessit, quamque prædixit Sulpicius Gallus. Sed viros doctos hactenus fefellit. ni fallor, lectio Livii mendosa. Ait enim ille a nocte quam pridie Nonas Septembres insecutaest dies, Luna illum defectum contigisse. Sed nec aguis constat Merkedoniis spatium illud inter Junii Juliani diem XXI. & Septembris diem IIIm. in forma veteri: nec Epactis in anni superioris fine relictis respondet discrimen in forma veteri atque Juliana. Scripsit, ut existimo, Livius Sext. Inde fecere Librarii, errore facillimo, primo Sept. tum Septembres, Ita certe si legamus, respondebunt ad amussim omnia. Annus ille Cycli vi". est. Numerantur in forma veteri ad finem anni fuperioris dies 2118. Annus deinde vias. intercalaris est Merkedonio minori. Sic itaque dies Sextilis 3115. erit illius anni 233. Hi additi numero præcedenti dies efficient in universum 2351. Hinc demto numero dierum qui in anni superioris fine supererant, pro forma Juliana 2133, reliqui erunt dies 218, quo die anni Juliani fuisset veteris formæ Sextilis 3. si nulli defuissent Merkedonii. Sed quia desunt, quos diximus, rursus detrahendi utriusque Merkedonii dies in universum 45. Sic respondebit Sext. 3. seu dies veteris formæ 233. diei 173. In forma Juliana videtur quidem dies illein diem incidere Junii Juliani XXII. pro nostro anni Juliani communis Kalendario. Nec aliter tamen quam oportebat. Absolvebatur enim Junii XXI^{as}, meridie præcedenti pro forma jam recepta apud juniores Astronomos; vel à nocte media pro more Romano. Ita horæ illæ quæ supersunt ad diem spectabunt labentem xxII". Subtrahamus itaque 173 è 233, reliqui erunt dies 60, quibus antecedet calculus Solaris Julianus calculum veterem Lunarem. Horum 45. deficiunt propter omissos Merkedonios; 15. autem propter reliquas (ut è Tabula nostra IV. constat) anni superioris Epactas. Adeo hæc accurate conveniunt ut fieri vix possit quin vera fuerint quæ per nottra illa Ratiocinia collegimus.

Et tamen fateor contra esse in Livio notas Chronologicas alias quæ receptæ Lectioni faveant. Ait ille cante diem decimum Calendas Octobres Ludorum Romanorum secundo die C. Licinio Consuli ad quadrigas mittendas [Romæ] escendenti, tabellarium, qui se ex Macedonia venisse diceret, laureatas literas tradidisse. Et de hoc ipso die postea ita scribit: Tertius decimus dies erat ab eo quo in Macedonia pugnatum est. Et quidem de Calendis, non Septembribus, sed (ut in eo ipso loco legebatur) Octobribus, intelligendum sequentia videntur ostendere. Legatos ipsos Æmilii Consulis, sa quibus præmissus fuerat iste tabularius, ante diem sextum

bfer-

eter-

pro-

fue-

lam-

ellit,

ridie

gisse.

teri;

n in

Sext.

bres.

is il-

fu-

domio

adlinc

pro

liani

Sed

donii

teris

llein

mu-

eba-

epta

ano.

III".

an-

Ho-

pter

ctas.

erint

alias

Ca-

71/11-

ui se

t de

6 00

non

ntel-

Con-

tum

end.

calend. Octobris, hora fere secunda, urbem ingressos fuisse docet. Eodem nempe mense quo etiam appulerat Tabularius. Et cum Supplicationes Senatus ob rem egregie gestam ab L. Æmilio Confule in quinque dies decrevisset, hos etiam dies intervallo satis commodo posuit, sed mense eodem pariter Octobri. Supplicatio (inquit) pro concione Populi indicta est ex ante diem quintum Idus Octob. cum eo die in quinque dies. Mensi etiam Septembri Ludos Romanos tribuunt vetera Kalendaria. Sic in Kalendario Gruteriano ad prid. Non. Sept. legimus: & LVDI. ROMANI. Pariter LVDI per omnes ejusdem mensis dies usque ad Idus, qui tamen iidemne fuerint, non constat. Sequitur ibidem 2º. die post Idus (nec enim numerantur sequentis mensis Kalendæ) LVD. ROM. IN. CIRC. Iterumque per quatuor deinceps dies IN. CIRC. Sic etiam in Kalendario Constantii (sed prid. Id.) LVDI. RO-MANORVM. Nec tamen propterea Livium ab erroris fuspicione libero. Fuerint fortaffe apud juniores Romanos Ludi, Septembri etiam mense, Romani. Sed Ludos Romanos unicos agnovit certe Livius Consualium. Ludos opulentius instructiusque quam priores Reges, fecit Tarquinius Priscus, codem teste Livio. Eofdem scilicet qui à prioribus Regibus suerant observati. De his ita postea: Solennes deinde annui mansere Ludi, ROMANI magnique varie appellati. De Ludis loquitur Circensibus in quorum usum Circum Maximum struxit Tarquinius Priscus. Et fane in Circo iplos illos fuisse Consualium ludos, quibus virgines Sabina raptæ funt, verba habemus diserta Varronis: i Consulia dicta à Confo, quod tum feriæ publicæ ei Deo, & in Circo ad aram ejus ab Sacerdotibus fiunt ludi illi, quibus virgines Sabinæ raptæ. Consum, scio, plerique pro Neptuno habebant Equorum Deo ut erant ludi hi præcipue Equestres. Et ludos magnos Romanosque testatur Festus kin honorem Jovis, quem principem Deorum putabant Veteres, fuisse institutos. Sed Consum Deum confilii put abant, eodem teste 1 Festo. Et mystico illo Consilii nomine tam apte poterat intelligi Jupiter quam Neptunus. Erant enim apud Veteres Dii xII Consentes communi hoc Consilii nomine appellati, in quibus locum habebat uterque, Jupiter atque Neptunus. Sed qua confilii prasidem præcipue denotabat Consus singulari numero ita dictus, fic rectius Fovem designabat quam Neptunum. Sub Confi tamen nomine ludorum Circenfium honorem primus accepit, quicunque is Deus fuerit, pro sententia juniorum.

Et vero Consualia illa in honorem Consi hoc ipso, quem volumus, mense Augusto, non Septembri, Veteres testantur observata. Ita ipsum illud Kalendarium m Gruterianum in mense Augusto 8°. post Idus die, CONS. NP. Ita & aliud Kalendarium in eodem Grutero, ad XII. Kal. Sept. DONS. NP. CONSO. IN. AVEN-

gGrut. p. 133. b Liv. L. 1. c. 35. i Varr. Ling. Lat. L. V. p. 48. & Fest. verb. Magn. lud. I Fest. vec. Consual. m Grut. p. 133. n Grut. p. 134.

TINO. SACRIFICIVM. Ita in Fragmento. • Gruteriano alio, cui tamen deest quidem mensis titulus. Si tamen cum mense Augusto integro conferatur, idem esse constabit. Firmat præterez fitum Consualium Scriptor Romanorum antiquissimus Fabius Pi-Ctor, qui 4º demum ab Urbis Natali mensi illos affignavit in Consi honorem Ludos quibus raptæ sunt Sabine. Palslia mense Aprili fuiffe in confesso est. Ergo Sextili, seu Augusto Ludos fuisse necesse qui 4m. à Palilibus mensem occuparint. Accedit ? Plutarchus qui diem ipsum designavit quem festum celebrabant Romani in memoriam raptarum Sabinarum. Verba ejus illa sunt: Έτολμήθη μθρ ἐν ή ἀρπαγή πιελ τίω δετωπομοδειμέτωο ήμέρου τῶ τίτι Σίξη. his uluds, August de mu, in a the ran Kanoulian topthe agreen. Dies ille Sextilis 184. in forma veteri qua 29. duntaxat dies comple-Ctebatur mensis ille, idem Septembris erant Kalendæ XIII. Ita 2". Ludorum dies in ante diem xII. Kalendarum inciderit quem x". tamen, ut vidimus, numerat Livius. Duorum illud dierum discrimen à duobus videtur manasse diebus in forma Juliana Augusti mensis addititiis. Fesellit tamen vel Livium, vel Librarium calculus, dum numerum illum Kalend. xII. ad formam Julianam auctiorem pertinere crederet, qui erat revera formæ, ut vidimus, Pompiliane. Unicæ diei discrimen est in Kalendariis Gruterianis, quæ tamen numerum Kalendarum Pompilianum retinebant in forma anni Juliana. Nec sane consentit intervallum XIII. dierum à Puena ad 2m. ludorum diem, utrovis modo Ludos illos intelligamus, seu de Ludis mensis Augusti Consualibus, seu potius de aliis illis menfis Septembris quos Romanos appellabant juniorum Kalendaria. Vel inde constat non adeo certam esse Codicum Livianorum fidem etiam consentientium. Propius tamen ad consensum accedet si de Sextilis Consualibus Livium interpretemur. Pugnam ipsam pridse Nonas è Livio fuisse constat, proximo ab Eclipsi, 4°. autem mensis, quicunque demum is fuerit, die. Inde dies 13". mensis 17". fuerit necesse erat. Et xvIII". numerat Plutarchus, non tamen secundum cum Livio, sed primum potius, Ludorum diem. Justum tamen est in numero Plutarchi dierum xIII fpatium si extrema excludantur. Longius discedunt à spatio illo dies Ludorum secundi pro juniorum Kalendariis. Septembris 4°, ipsi Pugnæ diei Ludorum Romanorum diem primum attribuit Kalendarium prius Gruterianum. 2°. rursus post Idus die alios habet in Circo Romano Ludos idem Kalendarium. Facile inde colligimus varios juniorum fuisse Romanos Ludos, quos tamen plusquam unicos nuspiam agnoscit Livius. Ludos ille Romanos memorat sæpissime. Nunquam consualia; cum tamen annuailla fuisse ad suam usque memoriam testis sit Plutarchus. Unde hoc nisi quod Consualia quæ plusquam unius diei non erant, communi Ludorum Romanorum, qui plurium dierum erant nomine complexus eft?

n

E

S

YE

(Pill

di

ce

er

di

24

di

ris be

di

63

di

a

de

ſe

20

(e

hi

n

'n

alio,

Au-

erea

Pi-

t in

enfe

fu-

Plu-

Ro-

εξπ-

Dies

ple-

2 us.

Xm.

di-

gu-

ium

am

nus,

nis,

in

um

gailiis

en-

um

ug-E-

nde

lu-

u-

III

llo

4°,

uit

12-

ol-

uf-

10-

fu-

oc

un-

na.

Convenient præterea melius cum re ipfa, aliisque ipsius Livii reftimoniis, nostræ hypotheses quam receptæ illæ quas oppugnamus, hodierni Textus Liviani sectiones. Ait 9 Livius circumadum tuisse cum pugnaretur, Solstitium. Quod tamen verum esse non potuit pro rationibus anni, quæ Livii ætate funt receptæ, 74liani. Solstitium assignabant coavi Livio VIII. Kal. Jul. Junii. nimirum diei xxiv. cum tamen xxii. pugnatum fuerit, die qui Elipsim proxime sequebatur, pro forma Juliana. Ait idem Co-mitia quibus designatus est ad Consulatum Æmilius, maturius acta. Et ferias Latinas idem ait fuisse maturas. Eas tamen prid. Kal. April. fuisse jam supra observavimus. Et recte quidem ferias ilas primo quoque tempore observatas tradit Livius qui ferias easdem, cum anno 583. Cal. Juniis celebrarentur, maturas dixerat. Sed intercalaris erat annus 586, Communis autem 583. Et tamen vel ita primo quoque tempore factæ funt quæ plusquam menstruo spatio feriis illis anni 583. erant maturiores. Conveniunt feriæ læ, pro nostris rationibus, anno Cycli viº. detractis duobus, quos dixi, Merkedoniis, diei Februarii XIXº. Pro lectionibus Livii receptis xxix. diebus adhuc maturiores fuerint oportet. Totidem enim dies numerantur à Prid. Non. Sextil. in forma veteri, quo die nos pugnatum esse contendimus, ad prid. Non. Sept. cui pugnam illam eandem tribuit Lectio hodierna Textus Liviani. die Fanuarii XXII°. fuerint Latina illa feria. Sequenti post ferias illas die paludatus ex Urbe discessit Æmilius. Nempe Februarii die, pro nostris hypothesibus, xxo Inde ad Brundistum dierum non multorum iter esse potuit. Inde itinera ejus usque ad exercitum ipse descripsit Æmilius Oratione sua quam servarunt Livius & * Plutarchus. A Brundisio, sole orto, solvit. Nona diei hora Corcyram tenuit. Inde quinto die Delphis Apollini pro le exercitibusque & classibus lustra sacrificavit. Demus hanc exercitus lustrationem paucorum fuisse dierum, quanquam ne unius quidem diei moram memoret Amilius. A Delphis tamen quinto die le in castra venisse testatus est. Ita mense Martio Juliano, nec admodum affecto, in castra pervenerit. Sed Veris principium fuisle tradit y Livius, cum veniret Amilius in Macedoniam. Nolo hic Veris principia varia & incerta in anni forma Juliana indagare. Livium aut Livii Auctores è Livio ipso optime interpreabimur. Veris principium è principio Autumni facile colligemus. Autumnum autem fuisse, & initium Autumni, cum circuiret Æmilius Graciam indicat Livius. Verba ejus in hanc sententiam manifesta hæc sunt: 2 Autumni fere tempus erat, cujus temporis mitio circumeundam Græciam, visendaque que nobilitata fama magis auribus accepta sunt, quam oculis noscuntur, ut statuit &c.

qLiv. I. XLIV. c. 36. r Liv. L. XLIV. c. 17. f ib. c. 19. 22. r Liv. L. XLIV. c. 35. u Liv. L. XLV. c. 41. x Plutarch. vit. Æmil. y Liv. L. XLIV. c. 30. 2Liv. L. XLV. c. 27

Tempus hoc fuit mox à victoria, mox ab Eclipsi, cujus adeo situm, in anni forma etiam Juliana, inde habemus exploratum, Vicit Junii XXII. Civitates a Macedonia plerasque recepit infra biduum. Inde b Pydnam concedit. Tum altero die Pellam, ubi per aliquot dies stativa habuit. Ita discesserit in Graciam Junio mense exeunte. Hoc autem tempore, si coeperit Autumnu etiam Ver illud quod Autumnum illum proxime præcessit, Martio vel affecto, vel exeunte coeperit necesse est. Potuit Ver Ru-Sticum paulo effe maturius, quod ab birundine visa deducunt Veteres, aut Favoniis. Militare, rebusque extra patriam gerendis idoneum à pabulo deducunt jumentis necessario, cujus vel prima maturitas frustra solet ante Martium expectari. Inde constat en propius nos ad verum accessuros quo Veris initium Martii Iulia ani fini proprius admovemus. Atqui in Februarium ineuntem. diebus aliis xxix. de numero subducendis, detrudent principium Veris alize illæ Livii lectiones, quod fane cum initio Veris militaris. cum Autumni initio etiam Liviano, conciliari omnino non por-

Spectant præterea notæ hujus temporis aliæ Livianæ eo, ut post Veris principium quo in castra accessit Æmilius, brevianda potius fuerint ad Victoriam tempora quam protrahenda. Se certe Bellum illud quindecim diebus perfecisse in prædicta Oratione ipse gloriatur d Æmilius. Non equidem ab acceptis exercitibu, fed à viso potius hoste, dies illos fortasse numeraverit. Sed qui viso hoste, adeo ad conflictum properabat, qui e cum ingentibus minis eo adventabat, de quo, cum primum designaretur, fextemplo apparuit, non segniter id Bellum gesturum; eum ne moras quidem admissurum suisse verisimile est, quin ex quo exercitum accepisset, hostes deinde etiam primo quoque tempore viderit. Et quo pauciora illum morarentur jam olim providerat glegatis antea quam Roma moveret in Macedoniam mittendis. Faciunt codem quæ habet Livius de Prætore Anicio qui codem tempore Roma discessit quo Emilius, eodem in Provinciam venerit, h Veris nimirum, fimiliter ut ille, principio. De hujus bello in Illyrios ita Livius: i Hoc unum bellum prius perpetratum, quam cæptum Romæ auditum est. Paulo tamen plures ejus dies numerat quam Amilii. Bellum enim illud ab eo intra triginta dies confectum dicit, cum tamen viginti duntaxat concedat Appianus. Et quidem paulo serius Romam venerunt victoriæ nunciiab Anicio quam ab Æmilio, & supplicationes, Anicii nomine à Senatu decretæ sunt paulo seriores; quas tamen hodierni Livii Codices protraxerunt ad mensem usque * Novembrem. Ccepti Vere meunte Belli citiusque confecti quam capti fama ad Roman

a Liv. L. XLIV. c. 45. b Liv. ib. c Liv. ib. c. 45. d ap. Liv. L. XLV. c. 41. e Liv. L. XLIV. c. 32. f Liv. L. XLIV. c. 18. g. Liv. ib. c. 18. b Liv. ib. c. 30. i Liv. L. XLIV. c. 32. Liv. L. XLIV. c. 3.

manaverat, tam tardos mirum est suisse nuncios. Tam diu nimirum post Autumni initium illud quod adeo certum in Kalendario etiam Juliano suisse probavimus. Inde certe suspicio in mensium nomina numeris designatorum errores irrepsisse, & pro Ostobri mense reponendum esse Septembrem, pro Novembri autem similiter Octobrem. Nec suerit sane hoc difficile si notis primum numeralibus conceptos menses, postea deinde verbis descripse-

rit Librarius.

deo fi-

ratum.

t infra

ellam .

am Ju

umnu.

Mar-

er Ru-

nt Ve-

erendis

prima

tat eo

i Juli-

intem.

itaris,

pot-

o, ut

rianda

cer-

tione

tibus.

qui, etibus f ex-

moras

itum

derit

gatis

ciunt npo-

nerit.

o in

medies

pia-

ii ab

Se-Co-

Vere nam

. 41/

ma-

Hucusque ergo processerat mos ille Pontificum omittendi duos illos Merkedonios. Diu tamen antea incipere non potuit. Satis enim accurate ex Historiæ Livianæ contextu universo monstroam illam anni 564. anomaliam refutavit Doctissimus 1 Bullialdus quam è depravato Livii Textu collegerant Chronologorum Prinapes Scaliger & Petavius. Rectius, ut opinor, notas illas Chronologicas quas tribuit Livius Eclipsi anni 564. retulit Bullialdus ad Eclipsin aliam à Livio sed sine notis Chronologicis, memorasam, anno ejusdem Epochæ Varronianæ 566. Sed nondum Bullialdo constabat ars illa quam hic dedimus, supputandi in veteri Chronologia Romana. Itaque supplebimus Nos firmabimusque Viri sane Maximi inventum. Ait Livius anno 566. "luce, inter horam tertiam ferme & quartam, tenebras obortas esse. Hæc ille, pro more Seculi illius, cum nondum Romanis notæ effent Eclipsium causa; quæ tamen ejus Verba satis apte ad Eclipsin retulere juniores. Ait præterea hac ipsa de causa supplicationem in triduum pro collegio Decemvirorum imperatam fuisse in omnibus compitis. Et quidem priusquam in Provincias novi Magistratus proficiscerentur. Inde sequitur initio potius anni quam fine Eclipsin esse collocandam. Conveniunt etiam verba Livii de Eclipsi anni 564. Sic enim ibi: " Per eos dies quibus est profectus ad Bellum Consul, ludis Apollinaribus, ante diem quintum Idus Quintiles colo sereno interdiu obscurata lux est, quum Luna sub orbem Solis subisset. Hæc etiam Eclipsis per eos dies contigisse dicitur quibus est profectus ad Bellum Conful. Et quidem mensis Julia Juliani XVIIO. Eclipsin anni 566. tribuunt tabulæ Astronomicæ. Imo illi ipsi diei qui anni veteris v. Id. Quinctiles respondet pro nostris hypothesibus. Annus ille Varronianus 566. Cycli xu. erat. Ad superioris anni finem dies Cycli numerantur in forma Juliana 3594. Julii xvII". in tabula Annorum Julianorum communium est anni Juliani 198. Hi additi prioribus dies conficient in universum 3792. Inde subtrahantur dies in superioris anni fine 3583. pro forma veteri, restabunt dies 209. Proinde Julii Juliani diei xvII°. respondet dies hujus anni 209. in forma veteri. Est autem hic annus Cycli x". intercalaris, sed forma Merkedonii breviori. Qua quidem forma dies anni 2091. idem Quinctilis mensis 1013. est. Sed bora illæ quæ numerantur in ta-

l Ifm. Bulliald. Ep. ad I. Fred. Gronov. . Liv. L. XXXVIII. c. 36. Liv. L. XXXVIII. c. 4.

bulis Astronomicis ad diem Julia Juliani pertinent xviii^m. ut modo in superiori exemplo observavimus. Similiter ergo ad diem Quintilis xi^m. spectabunt in forma veteri, qui idem v. Idus est. In die ludorum Apollinarium, ne sibi quidem consenti ° Livius. Alibi enim iii. Nonas ° Quintiles illis assignat, qui dies erat Quintilis v^m. Nec plusquam unum illorum Ludorum diem ullibi agnoscit. Conveniunt porro hic Epactæ anni superioris accuratisme. Sunt enim in superioris anni fine xi. quo numero dies anni Lunaris 209. diem superat forma Juliana 198^m. Nec sane in Cyclo universo similes occurrunt Epactæ. Sunt quidem in anno Cycli xx°. Epactæ xi. Sed ibi totidem diebus auttior erat annus Lunaris anno Solari; hic totidem diebus Solari inferior est. Fiei vix potest ut casu illa contigerint, quæ adeo apte invicem cohærent, pro mente Bullialdi. Quod si recte Livium sibi conciliarit Bullialdus; jam sane facile colligemus nullos, hoe tempore,

omissos fuisse Merkedonios.

Suntque præterea alia quæ hoc idem suadeant, in horum temporum monimentis Argumenta, ne quidem unius Merkedonii, prater Epactas, spatio discrepare potuisse annum veterem Romanum à Juliano. Ver sacrum sub COSS. anni Varroniani 559. factum observavit Livius. 9 Id quum P. Licinius Pontifex, non effe rite factum, collegio primum, deinde ex Auctoritate collegii, Patribus renunciasset, de integro faciendum arbitratu Pontificum censuerunt; ludosque magnos, qui una voti essent, tanta pecunia, quanta assoleret, faciendos: Ver sacrum videri pecus quod natum esset inter Cal. Martias & pridie Calendas Maias. P. Cornelio Scipione & Ti. Sempronio Longo Consulibus. Hic certe Ver sacrum illud pecus habetur quod Vere natum effet, & quidem infra menses Vernos binos. Accurate illud; cum binorum etiam mensium admissuras faciant Rei Rusticæ Scriptores. Deest ergo hic unicus mensis Verzu ad Ver integrum necessarius. Is si excedatur, jam Vernos limites superasse necesse esset illam fæturam, quæ adeo ne quidem Verna fuerit appellanda. Atqui laxos limites fuisse Veris facile concedent qui Veterum Religionem habent exploratam, in Veris Sacri voto. Ita Vernum pecus omne appellandum erat quod Vere natum esset, ctiam paulo serius quam solebat, aut paulo etiam maturius. Non ergo est ut limites Veris alios hic designari existimemus quam qui modicum ex utroque termino complectantur excessum. Ita nimirum ut si paulo ante Kalendas Martias, aut paulo etiam post Kalendas Maias, pecus nasceretur, Vernum nihilominus haberi posset. Sed vero menfium veterum in anno Solari fitum admodum diversum faciebant ipsæ Cycli Veteris Epastæ. Illas nunc 15 dierum, nunc 17, nunc 19, è Tabula nostra Iva. fuisse constat. His adde vel Minorem Merkedonium, & Vernum anni quadrantem excesserint bini illi menses, si præter Cycli morem Merkedonius aliquis su-

fi

li

[.] Liv. L. XXVII. c. 23. p Liv. L. XXX. c. 38. q Liv. L. XXXIV. c. 43.

dus eft.

Livius.

Quin-

ibi ag-

ratiffi-

es anne in

anno

annus

Fieri

m concili-

pore,

tem-

præ-

anum Ctum

rite

ribus runt:

2 0/-

nter

· Ti

sha-

biaci-

ruus

ites

rna lent

oto.

let, on

qui

nia-

et.

li-

n, de

e-

1-

isset omissus. Hoc certe necessario sequetur si fixi illi suissent Verut modiem ni pecoris in Veteris anni Romani Cyclo limites. Et quidem fixos fuisse facile inde colligemus quod qui Vernum pecus vovebant dies, limites Voti sui nullos adhiberent cum notos jam certosque supponerent. Et sane Februario conveniunt Veris ineuntis limites ab illorum temporum Scriptoribus constituti qui anni forma Juliana ufi funt. Conveniunt & note seu Favoniorum, seu vise birundinis. His enim signis Veris initia designabant Veteres. Itaque à Februarii Juliani fine multum distare non potuerunt Kalenda illæ in Veteri forma Martie. Non certe magis quam per Cycli confituti leges aliquando illas distare necesse erat. Hoc etiam ante nos observavit Bullialdus. Non tamen eo, quo nos, fine. dimus præterea vetustissimi, hisque, de quibus agimus, temporibus coavi, testimonium Catonis. Sic enim scribit ille quasi nulle adhuc essent ille que à Pontificum arbitrio pendebant Anomaliæ. Imo mores illos legesque de Rebus Rusticis memorat quæ plane omnes inutiles fuiffent fi menfium veterum in anno Solari fitus fuiffent, præter Cycli leges, incerti atque arbitrarii. Legem de vino vendendo hanc refert: Locus vinis ad K. Octobris primas dabitur. Si non ante ea exportaveris, Dominus vino quid volet faciet. Etiam illam: Vinum accipito ante K. Jan. primas. Si non ante acceperit, Dominus vinum admetietur. Quod admensum erit, pro eo Dominus resolvito. Si emptor postularit, Dominus jusqurandum dabit, verum fecisse. Legem de pabulo illam : Pabulum frui occipito ex Kalend. Septembribus. Prato sicco decedat, ubi prius florere coperit, prato irriguo, ubi super inferque vicinus permittet, tum decedito, vel diem certam utrique facito. Cætero pabulo Kalend. Martiis cedito. Ex anni tempestate pro modo Solari pendebant hæc omnia. Et quidem ita ut admodum incommode fuissent omissi, præter Epactas, præter Cycli leges, Merkedonii. Itaque casibus illis per Legumlatores occurrendum erat, vel astrorum potius ortu & occasu res constituenda, quod toties factum, quoties annus Civilis Solari anno non fatis accurate responderet. In illis nimirum rebus quæ temporum vel minutas Anomalias ferre non possent. Atqui nihil videmus in his Legibus cautum quid fuerit faciendum omisso Merkedonio. Et tamen intercalandi Merkedonii legem quæ meminerit memorat iple Cato. Sic enim postea: Hisce legibus agnus diem & noctem qui vixerit, in fructum, & Kal. Jun. emptor fructu decedat. Si intercalatum erit, K. Maiis agnos XXX. ne amplius promittat. Hic certe prospectum videmus de mensibus intercalaribus legitimis. Similiter prospectum oportebat, siqui tunc fuissent, de omittendis Merkedonius. Et quidem ita ut duorum mensium ratio habenda fuerit, tam scilicet omissi Merkedonii, quam etiam intercalati, cum hic tamen unici duntaxat mensis in Kalendario veteri rationem

r Cato R. Ruff. c. 147, 148, 149. fCato. R. R. e. 150.

habitam videamus propter intercalatum Merkedonium. Quishinc non facile intelligat, cum ferrentur illæ de Rebus Rusticis Leges, cum feriberet illa Cato, nondum fuisse ullos, pro arbitrio Pontificum, seu omissos, seu præter Cycli legem intercalatos Merkedonios? Estque illa fortasse nota temporis vel unica, vel præcipua, quo

scripsit Cato librum illum de Re Rustica.

Ergo post annum Urbis Varronianum 566. & tamen ante annum eiusdem Epochæ 586. primum erat arbitraris Merkedonii exemplum. Proinde ante annum 566. calculos in anno veteri pro nostræ supputationis Legibus respondisse consentaneum est, nisi quod fortasse nonnunquam dies singuli eximebantur vicisfim intercalabanturque, ne in Kalendas Januarias Nundine, aut in aliorum quoque mensium Nonas, inciderent. Sed vero in anni 586. Eclipsi duplicem desiderari observavimus Merkedonium, quorum alter major fuerit, dierum scilicet 23. Is autem si in Cyclo eodem præteritus fuerit quo Eclipsis anni 786. contigit, alius omnino esse non potuit quam anni Cycli 4. Varroniani nimirum 584i. Alius enim nullus præcesserat in Cyclo illo majoris formæ Merkedonius. Is autem esse non potuit si recte statuerit Bullialdus, id quod Livio, ut credidit, teste, statuit, eo anno non omissum Merkedonium, sed intercalatum. Id, inquam, si fuisset verum, alius erat nullus, qui prætermitti potuit, auctior Merkedonius post annum Epochæ Varronianæ 566. nisi Cycli Superioris aut 124. Varronianus 568. aut 16". Varronianus 572. Nec enim in Cycli Ogdoadem ultimam quadrat istiusmodi Merkedonius. Sed nihil habuit de vero Merkedoniorum situ exploratum, pro Cycli lege, Bullialdus. Et male Livium intellexit ipse, & male rursussuum Livius, quicunque demum fuerit, Auctorem. Male, inquam, Livium interpretatus Bullialdus est. Nec enim anno Urbis Varroniano 584°. sed 585. intercalationem illam' affignavit Livius. Illi nimirum anno cujus Idibus Martiis Consulatum inibant Q. Marcius Philippus II. Et Cn. Servilius Capio, qui anni 585. COSS. erant, non 584. In eo tamen Auctoris sui mentem ne quidem Livius ipse affecutus est, quod quam intercalationem Consulatui illi exeunti affignaverat Auctor, candem Livius ineunti affignaverit. Jam enim supra ostendimus parium in Epocha Varroniana annorum omnes fuisse Merkedonios. Sed hic etiam erravit Bullialdus, nec fibi consentanea affirmavit. Hic enim numero pari Intercalarem affignavit cum alios à Livio memoratos Intercalares annis Varronianis imparibus affignaverit 565, & 587. Sed in illis etiam intercalaribus erravit à Livii mente Bullialdus. Ait Livius Scipionem Asiaticum triumphasse mense Intercalario pridie Calendas Martias. Sed cujus anni illæ fuerint Martiæ Kalendæ docet nos alia nota Chronologica quam non multis interpolitis subjungit idem Livius: "Triumphavit (inquit) anno fere, pestquam

Sc

100 po

ld

h

e

I ii

I

^{\$} Liv. L. XXXVII. c. 59. * Liv. it.

consulatu abiit. Consulatum illum inivit Idib. Martiis anni 564. Sipio, abdicaturus prid. Id. anni sequentis 565. Ita ad annum 566. spectasse necesse est Intercalarem illum qui sequebatur anno fere sossquam Consulatu abiit. Sic & in alio anni, ut vult, 5871. interulari erravit Bullialdus. Plane loquitur de eo anno Livius cujus ldibus Martiis Consulatum suscepturi erant M. Claudius Marcellus & C. Sulpicius Gallus, quos anno 588. inivisse ne quidem ipse

negat Bullialdus.

shine

eges,

onti-

doni-

, quo

an-

donii

i pro

ni-

vicif-

aut

anni

quo-

yclo

om-

rum

mæ

lial-

Tum

um,

floc

2us. Cy-

ni-

le-

fu-

m,

ar-

us.

Q.

SS.

m

wi

e-

na

ri

es

i-

-

Itaque vel è Livio ipso conficitur (quod nos tamen aliunde probavimus) præterguam in annis Epochæ Varronianæ paribus nullos unquam, qui semper erant alterni, fuisse Merkedonios. Ergo hic iple de quo agimus, Intercalaris vel anni 784'. fuerit necesse eft, vel 586. Medii enim plane esse non potuit. Ego verius existimo quod modo dixi, anni fuisse potius 786. Idque ex alia ipsius Livii nota colligo. Observavit Livius eo anno ita intercalatum fuisse ut y tertio die post Terminalia Kalenda fuerint Intercalares. Die nimirum, ut videtur, exemto, alioque in ejus locum suffecto post Terminalia propter Nundinas. Et quidem occurrunt, pronostris hypothesibus, illo ipso anno 586. opportunæ, Nundinæ. Erant enim None Januaria anni 586. revera Nundinales. A Cyclo enim quod anno Urbis Varroniano 580 ccepit ad Cycli finem qui anno 676, exiit 4 integri funt Cycli, dies funt in universum 35064. v'. Cycli dies 299. Kalendæ erant Januariæ anni illius quo Consulatum inivit Lepidus, quem Nundinalem esse diximus. Hi si superioribus addantur, dies efficient in universum 35363. Dividantur per 8, reliqui erunt dies 3. Rejectis ergo, per perpetuam Regulam, 3. reliqui per 8 divifi, fi nihil reliquum fecerint, erunt Nundinales. Sic erunt Nonæ Januariæ anni 586'. Cycli 6i. Nundinales, externtumque, ne id accideret, diem supplevit dies ille medius inter Terminalia & Kalendas Intercalares. Spectat ergo ad annum 586". intercalaris à Livio memoratus. Nec quicquam adeo è Livio colligi potest de Merkedonio anni 584. fueritne à Pontificibus omissus, an potius intercalatus. Itaque aliæ notæ Chronologicæ ex horum temporum Historia quærendæ sunt, inter annum 566m. & 586m. quæ nosdoceant ubinam omissi fuerint Merkedonii, nimirum è Veteris anni quotis diebus qui aut cum punctis Cardinalibus, aut Eclipfibus, aut stellarum ortu & occasu connecti posfint, quæ certum habebant notumque fitum in anno Juliano, pro eorum sententia qui primis initiis coævi erant Epochæ Julianæ. Possent & aliæ colligi ex Historiis Nundinæ & dies Comitiales quos Nundinales non fuisse certum est, unde & nostræ Supputationis certitudo probari posset, & ad antiquiora tempora deduci. Jam tamen satis erunt illa quæ diximus, ad Kalendas Maias illas, in quibus verfamur, eruendas.

Annus enim, in quo versamur, 699. Cycli XXIIIus. seu penulti-

mus est. Ab initio Cycli ad anni XXII. sinem dies sunt in forma veteri 8354. Ab initio autem anni sequentis ad Kalendas Maias in anno veteris formæ communi dies sunt 118. Juncti faciunt dies in universum 8472. Ad sinem superioris anni in forma Juliana dies sunt 8342. Hi è numero superiori 8472. deducti reliquos faciunt 130. Sic in diem hujus anni, pro forma Juliana, 130. inciderent Kalendæ Maiæ, si quidem nulli sublati sussenti 130. inciderent Kalendæ Maiæ, si quidem nulli sublati sussenti sunt dies duntavat 85. Itaque in diem formæ Julianæ 85 m. incurrunt Kalendæ illæ Maiæ. Is autem est in anno, qualis noster est, communi dies Martii XXVI... Sic nihil erit cur dubitemus quin & conveniri potuerit à Consultius Casar in Gallia togata, & maturius tamen quam consueverat, ad exercitum prosectus fuerit.

Tabulæ

Tabulæ ad usus Chronologicos, bis temporibus admodum necessariæ.

TABULA I.

Mensis Intercalaris Merkedonii.

Tylus veterum Romanorum in anno Intercalari alius erat quam in annis communibus. Cœpit autem ea diversitas mox ab Idibus Februarii, duravitque ulque ad Kalendas Martias. Inde itaque & nos Tabulam nostram ordiemur, ut intelligat Lector proprium eorum, in illo intervallo, sermonem.

F.EBRUARII.

dies

Taias

dies iana

iunt rent Vos

in ata-

ndæ lies niri

nen

13. Id. Februarii.

14. Ante diem X. Terminalia.

15. Ante diem IX. Terminalia. 16. Ante diem VIII. Terminalia. 17. Ante diem VII. Terminalia.

18. Ante diem VI. Terminalia.

19. Ante diem V. Terminalia. Cic, ad Attic. L. VI. Ep. 1. 20. Ante diem IV. Terminalia.

21. Ante diem III. Terminalia. 22. Prid. Kal. Terminalia.

23. Term. Vel Prid. Kal. Intercalares. Cic. Orat. pro Quinct.

Definit hoc in loco Februarius, incipitque mensis Intercalaris proprie sic dictus, Merkedonius, vel Merkedinus. Plutarch. Num. & Caf.

MERKEDONIUS.

I. Kal. Intercalares. Fast. Capitolin.

2. IV. Nonas Intercalares. 3. III. Nonas Intercalares.

4. Prid. Nonas Intercalares.

5. Nonæ Intercalares. Auctorem tamen neminem habemus, quod quidem sciam, qui Nonarum meminerit Intercalarium, aut Nonarum illarum numerum designarit. Receptus tamen est, hoc in loco, ab Eruditis Nonarum numerus receptissimus cam brevi præsertim mensi commodissimus.

6. VIII. Idus Intercalares.

7. VII. Idus Intercalares.

ut tio

- 8. VI. Idus Intercalares.
- 9. V. Idus Intercalares.
- 10. IV. Idus Intercalares. II. III. Idus Intercalares.
- 12. Prid. Idus Intercalares. 13. Idus Intercalares. Fasti Capitolini in Triumphis. Hinc deinde incipiunt novæ variæque supputandi rationes in Merkedonio majore atque minore.

In MERKEDONIO majori. In MERKEDONIO minori.

- XV. Kal. Martias. 14. XVI. Kal. Martias. - - -
- 15. XV. Kal. Martias. - XIV. Kal. Martias.
- 16. XIV. Kal. Martias. - XIII. Kal. Martias.
- 17. XIII. Kal. Martias. - XII. Kal. Martias.
- 18. XII. Kal. Martias. - XI. Kal. Martias.
- 19. XI. Kal. Martias. - X. Kal. Martias.
- 20. X. Kal. Martias. - | X. Kal. Martias.
- Kal. Martias. - VIII. Kal. Martias. 21. IX.
- 22. VIII. Kal. Martias. - VII. Kal. Martias.
- 23. VII. Kal. Martias. - VI. Kal. Martias.
- 24. VI. Kal. Martias. - V. Kal. Martias.
- V. Kal. Martias, mense IV. Kal. Martias. Intercalario. Ascon. Pedian. Argum. in Milon.
- 26. IV. Kal. Martias. - - - III. Kal. Martias.
- 27. III. Kal. Martias. - Prid. Kal. Martias.
- 28. Prid. Kal. Martias, mense Intercalari. Liv. XXXVII. 59. In hoc mense Intercalari dies xxvIII. Cato in Pandect. L. L. Tit. XVI. l. 98. Quod de hoc majori Merkedonio verum erat.

TABULA II.

Duorum aliorum mensium Intercalarium in anno Confusionis.

Ntercalares fuisse duos menses in anno Confusionis dierum 67. docent Veteres. Non tamen docent quomodo distributi fuerint illi dies, vel quantas illius numeri portiones finguli menses obtinuerint. Ego pro exemplo Merkedoniorum, numeris tamen majoribus, distributos fuisse censeo. Ita nimirum ut illorum menfium alter dies xxxIII. complexus fuerit, alter dies xxxIV. Utque hic, similiter ac in Merkedoniis, minor majorem præcesserit. Inferti autem sunt inter menses Novembrem atque Decembrem. Eo,

ut videtur, fine ut Solstitium byemale restituerent eidem in Zodiaco sedi quam olim obtinuerat. Coepit autem diversa supputandi ratio ab ipsis Idibus Novembris, ut in superiori illo vidimus Intercalari.

NOVEMBRIS.

dies.

inc

13. Idus Novembres.

14. XVII. Kal. Intercalares priores.

15. XVI. Kal. Intercalares priores.

16. XV. Kal. In calares priores. 17. XIV. Kal. Intercalares priores.

18. XIII. Kal. Intercalares priores.

19. XII. Kal. Intercalares priores. 20. XI. Kal. Intercalares priores.

20. Al. Kal. Intercalares priores. 21. X. Kal. Intercalares priores.

22. IX. Kal. Intercalares priores.

23. VIII. Kal. Intercalares priores.

24. VII. Kal. Intercalares priores. 25. VI. Kal. Intercalares priores.

26. V. Kal. Intercalares priores. [Al. II. alias VI.] Cicer. Fam. VI. Ep. 14.

27. IV. Kal. Intercalares priores.

28. III. Kal. Intercalares priores. 29. Prid. Kal. Intercalares priores.

Mensis Intercalaris prior dierum XXXIII.

Kalendæ Intercalares priores.

2. IV. Nonas Intercalares priores. 3. III. Nonas Intercalares priores.

4. Prid. Nonas Interculares priores.

5. Nonæ Intercalares priores.

Nonæ Intercalares priores.
 VIII. Idus Intercalares priores.

7. VII. Idus Intercalares priores.

8. VI. Idus Intercalares priores.
9. V. Idus Intercalares priores.

10. IV. Idus Intercalares priores.

11. III. Idus Intercalares priores.

12. Prid. Idus Intercalares priores.
12. Idus Intercalares priores.

14. XXI. Kal. Intercalares posteriores.

15. XX. Kal. Intercalares posteriores. 16. XIX. Kal. Intercalares posteriores.

17. XVIII. Kal. Intercalares posteriores.

18. XVII. Kal. Interculares posteriores.

19. XVI. Kal. Intercalares posteriores. 20. XV. Kal. Intercalares posteriores.

21. XIV. Kal. Intercalares posteriores.

22. XIII. Kal. Intercalares posteriores.

23. XII. Kal. Intercalares posteriores.
24. XI. Kal. Intercalares posteriores.
25. X. Kal. Intercalares posteriores.
26. IX. Kal. Intercalares posteriores.
27. VIII. Kal. Intercalares posteriores.
28. VII. Kal. Intercalares posteriores.
29. VI. Kal. Intercalares posteriores.
30. V. Kal. Intercalares posteriores.
31. IV. Kal. Intercalares posteriores.
32. III. Kal. Intercalares posteriores.
32. III. Kal. Intercalares posteriores.

Mensis Intercalaris posterior dierum xxxIV.

Kalendæ Intercalares posteriores.
 IV. Nonas Intercalares posteriores.
 III. Nonas Intercalares posteriores.

33. Prid. Kal. Intercalares posteriores.

III. Nonas Intercalares posteriores.
 Prid. Nonas Intercalares posteriores.
 Nonæ Intercalares posteriores.

6. VIII. Idus Intercalares posteriores.
7. VII. Idus Intercalares posteriores.

8. VI. Idus Intercalares posteriores.
9. V. Idus Intercalares posteriores.
10. IV. Idus Intercalares posteriores.
11. III. Idus Intercalares posteriores.
12. Prid. Idus Intercalares posteriores.

12. Idus Intercalares posteriores.

14. XXII. Kal. Decembres. 15. XXI. Kal. Decembres. 16. XX. Kal. Decembres. 17. XIX. Kal. Decembres.

18. XVIII. Kal. Decembres.

19. XVII. Kal. Decembres. 20. XVI. Kal. Decembres.

21. XV. Kal. Decembres. 22. XIV. Kal. Decembres.

23. XIII. Kal. Decembres.

24. XII. Kal. Decembres. 25. XI. Kal. Decembres. 26. X. Kal. Decembres.

27. IX. Kal. Decembres. 28. VIII. Kal. Decembres.

29. VII. Kal. Decembres. 30. VI. Kal. Decembres.

31. V. Kal. Decembres. 32. IV. Kal. Decembres.

33. III. Kal. Decembres. 34. Prid. Kal. Decembres.

TAB.

Kale

ad uf

fulia redig

tio I

et, a

Ka

fan

Febr

Men

Man

Ap

Ma

747

Sepi

08

No

Int

Int

De

TABULA III.

Dierum, tam in forma veteri, quam in Juliana.

Oepit quidem annus Romanus antiquus à Kalendis Martiis. Et nostri adeo Cycli ab eo incipiunt anno in quo concurrerint Kalendæ illæ tam in forma veteri, quam etiam in Juliana. Sed al usus Chronologicos hodiernos, ut dies formæ veteris, ad formam Julianam certiorem notioremque redigendæ sunt; ita ad initium illud redigendæ erunt quod annis Julianis omnibus commune erat ab initio Epochæ Julianæ, Kalendas nempe Januarias. Sed in anno sycli ultimo, novi Cycli initium à Kalendis Martiis repetendum et, atque inde illius anni etiam dies numerandi. Proinde & Nos Kalendis illis dies numerabimus.

	Annorum Veterum								Annorum Julianor.			
		i Comm.	Inte	B	daj		full	o. Con- ionis ,	Com	Collect.	Bi	Sext.
fanuarii	29.			ies nsi-	Merk	ollec.			31.	01	25.5	irps orps
Fe <i>bruarii</i>	28.	57.	23.	23.	52.	52.	23.	52.	28.	59.	29.	60.
Merkedonii			V. Ar	diebus pendi-	79.	80.	28.	80.			200	
Martii	31.	88.	31.	31.	110	111	31.	III.	31.	90.	31.	91.
Aprilis	29.	117.	29.	29.	139.	140.	29.	140.	30	120	. 30.	121
Maii	31.	148.	31.	31.	170.	171.	31.	171.	31.	151	31.	152
Junii	29.	177.	29.	29.	199.	200.	29.	200.	30.	131	.30.	182
Quintilis	31.	208.	31.	31.	230.	231.	31.	231.	31.	212	. 31.	213
Sextilis	29.	237.	29.	29.	259.	260.	29.	260.	31	243	. 31.	244
Septembris	29.	266.	29.	29.	288.	289.	29.	289.	30	273	. 30.	274
Octobris	31.	297	31.	31.	319.	320.	31.	320.	31	304	. 31.	305
Novembris	29.	326	29.	29.	348.	349.			30.	334	. 30.	335
Intercal. I.			_				33.	382.	,	1		
Intercal. II.							34.	416.		1_		
Decembris	29.	355.	129.	29.	377.	378.	29.	445.	31	. 265	121	366

Usum hujus Tabula quære in Canone II.

TABULA IV.

Annorum, in utraque forma, tam veteri, quam Juliana.

Ncipiebant anni veteres, & fingulæ Ogdoades, & Cyclus adeo Romanus universus à Kalendis Martiis, quæ proinde eadem funt, concurruntq; in eundem diem, tam in forma veteri, quam etiam in Juliana. Incidunt autem illæ in eundem annum cum fine Cycli superioris. Inde numerandi reliqui omnes Cycli universi dies. Ita nimirum ut illi dies concurrant qui paribus numeris à primis Cycli distant Kalendis Martiis; illi rursus invicem pracedant vel sequantur, quibus major est minorve numerus à primis illis Cycli universi Kalendis, & quidem eadem illa proportione qua numerus ille à primordio ductus præcedit aut sequitur. Ita quidem dum Cycli Leges observarentur. A legibus autem judicandum de Anomaliis. A fine ergo Februarii, dies alii omnes ad anni finem novi funt Cycli in anno utroque, veteri nimirum atque Juliano. Primus autem annus qui cum Cyclo superiori nihil commune habet à proximis incipit Kalendis Januariis.

Reliqui dies ex anno superioris Cycli ultimo.

ri,

& m. es nt el i- m us es le

1e, 2-

ui

1		40 W	306.	(Anot) keste i d a m(O	298.	il in in die en	Epad 8	Merkedanii	lun	mibus f	ierum il- m appel- rma alte- fuperati
Bi∫.	Ogdoad I. I.	Cycli. H.	Julia. forma dies. 366:	collec.	Veteri forma dies. 355.	collect.	19.	ii dierum	feu	vetus [ulianam, Vergrenz
	2.	11.30	365.	1037.	377.	1030.	7.	22.		.03	18.5
	3.	HL	365.	1402	355.	1385.	17.			.bol	
	4.	IV.	365.	1767.	378.	1763	4	23.	614	1271	1.5
Bay.	5.	V.3s	366.	2133	395.	2118.	15.			-	1000
T	6.	VI.	365.	2498	377-	2495	3.	22.	10	72.3	share and
	7.	VII.	365.	2863	355.	2850.	13.			1200	
	8.	VIII.	\$65.	3228	378.	3228	mull.	23.			2 1 2
Bif.	II.ı	IX	366.	3594		3583	11.		TY'S	23.46	148
	2.	X.	365.	3959			1.	22.	A.V.	21196	41
7	3.	XI.	365.	4324						1	
-	4.	XII.	365.	4689		4693	4	23.		201	12.02
Bif.	5.	XIII.	366.	5055	355	5048	7.	10	Z		TLA V.
	6.	XIV.	365.	5420	377	5425	5.	12.	umerus	Multip	lications
1	7.	XV.	365.	5785			5.			Nundin	ad An.Cyc.
	8.	XVI.	365.	6150	378.	6158.	8.	23.	loc.T.	1.	2.
Bif	III	XVII.	366.	6516	375	6513.	3.		1.	16.	48.
10.	2.	XVIII	365.	6881	377	6890.	9.	22.	3.	24.	72.
9 1	3.	XIX.	365.	7246	355	7245	I.		4	32.	96.
	4.	XX.	365.	7611	-	7622	II.	234	5.	40.	120.
Bis	-	XXI.	366.	7977	-	7977	mull.	1	6.	48.	144.
	6.	XXII	365.	8342	I Sentitude				7.	56.	168.
-	7.	XXIII	365.	8707		-			8.	64.	191.
	8.	XXIV	59.	8766	57.				9.	72.	216.

Cce

TABULA VI.

Cycl.	Anni U.C. Varroniani Cyclorum ultimi. 4.	Dies Cy- clorum.	dies tol- lendi ad inveni- endas Nundin.		Cycl.	Anni U. C Varroniani Cyclorum u timi.	Diec Cu	dies tol- lendi ad inveni- endas Nundin
I.	28.	8766.	3.		17	412.	149022.	3.
2.	52.	17532.	5.	1	18.	436.	157788.	5.
3.	76.	26298.	7.		19.	460.	166554	7.
4.	100.	35064.	I.	091	20.	484.	175320.	I.
5.	124.	43830.	3.	2 13	21.	508.	184086.	3.
6.	148.	52596.	5.	i.	22.	532.	192852.	5.
7.	172.	61362.	7.		23.	556.	201618.	7.
8.	196.	70128.	I.		24.	580.	210384.	I.
9.	220.	78894.	3.		25.	604.	219150.	3.
10.	244.	87660.	5.		26.	628.	227916.	5.
11.	268.	96426.	7.		27.	652.	236682.	7.
12.	292.	105 192.	I.		28.	676.	245448.	Ι.
13.	316.	113958.	3.	- 0	29.	700.	254214.	3.
14.	340.	122724.	5.			ad finem	18 7 T X	1
15.	364.	131490.	7.		1	708.	257509.	5.
16.	388.	140256.	I.		,		TVV	

Hujus Cycli dies erant in veteri forma duntaxat 3295. ad finem anni Confusionis. Tum desierunt in usu esse Cycli veteres, & anni etiam veteris forma Lunaris cum mensibus intercalaribus.

Dies hic tollendi ad Cyclum illum spectant qui à superioris anni Varroniani fine coeperat. Ex. gratia, in Cyclo quiabanno Varroniano 700. cceperat, 5 per perpetuam Regulam tollendi funt, ut dies illius Cycli octoni Nundinis respondeant.

Cyclos ego nec à Romulo, nec vel à Numa (quod vult Livius) ccepisse puto. Et tamen inde Cyclos duxi, quo commodius anni Veters forma, quæ tandem in Cyclos desiit, cum anno in quo defiit, Cyclico conferri possit.

Canones, de usu prædictarum Tabularum in Anni Romani Veteris Chronologia, ad reformatum à Julio Kalendarium, anno Epochæ Varronianæ 709. qui Julianus est primus.

CANON I.

Annum Cycli in Epocha Varroniana invenire.

EX Epocha Varroniana rejice 4. reliquum divide per 24. Reliquus erit annus Cycli. Si nihil sit reliquum, erit an. Cycli ultimus seu 24.

Exempl. Scire cupio annus Varronianus 705, quotus fit in Cyclo veteri. Rejectis 4. supersunt 701. Hos rursus divido per 24. beneficio Tabula V. Reliqui apparent 5. Est ergo annus Cycli 5us.

Breviori methodo hoc idem efficies fi dato anni Varroniani numero numerum è Tab. VI. proxime minorem detrahes. Reliquus erit annus Cycli. Si parem ibi repereris, annus quem quæris Cycli ultimus eft.

Exempl. Anno Varroniano 705. numerus in prædicta Tabula proxime minor est 700. Ergo 705. Cycli 511. est.

CANON II.

mi

ni

es

Anno Varroniano dato, qualis sit in utraque forma, reperire; in forma nimirum Veteri, sitne Communis, an Consusionis, an Intercalaris, & quali Merkedonio intercalandus? in forma autem Juliana, sitne Communis an Bissextilis?

Ab. III. Usum docet hic Canon. Sunt autem partes ejus omnino duze: 1. in Anno Veteri: 2. in Anno Juliano.

In Anno Veteri, hæ Regulæ observandæ sunt :

1. Anni in Epocha Varroniana impares omnes Communes funt. Sic in Exemplo prædicto, Annus Varronianus 705. quia impar est ideo Communis est, & menssum ejus dies in prima hujus Tabulæ III. divisione quærendi sunt, quæ (a) dicitur.

CCC 2 2. Anni

2. Anni in Epocha Varroniana pares omnes Intercalares sunt. Ita quidem ut, qui ab initio illius Epocha bini sunt, Merkedonium habeant minorem; qui quaterni majorem. Hoc autem facile, nec ullo vel calculorum subducendorum labore, constabit, si meminerimus Centenarios omnes Vicenarios initio repetito liquebit, sinne is, de quo quaeritur, annus in binarits aut quaternaris. Ita annus Urbis Varronianus 700. quaternus est quia ex aquis constat Centenariis. Inde sequitur annum ejustem Epocha 702. 8c 704. ambos esse Intercalares, quia pares sunt: Et in anno 702. esse Merkedonium minorem, quia binarius est, in 704 autem majorem, quia etiam ipse quaternarius est. De his 3. Tab. divisso (8.)

3. Annus Confusionis in Epocha Varroniana universa unicus est,

Urbis nimirum 708. De hoc in (2)

In Anno autem Juliano, hæ:

I. Post quartos in Epocha Varroniana primi amnes Bissextisunt. Ita annus Varronianus 705. Bissextissest, quia 704. quartus est, De his in (s.)

2. Reliqui omnes Communes funt. De his in (8.)

CANON III.

Dato anno Cycli, itemque mensis die, in utravis forma, seu veteri, seu Juliana, diem illum, in Cycli universi rationibus, quotus sit, investigare.

SUperioris anni dies in cadem forma qua quorum quaeris, è Tabula IV. collectos inventes. Quorus fit ipie in suo unno è Tabula III. disces. His invicem additis, locum quem in universo Cyclo tenet reperies.

Exempl. Quero, in predicto anno Varroniano 705. Cycli 30. in quem Cycli universi diem conveniat Maii veteris xvii¹¹. In anni superioris fine, pro anni veteris Dunatis rationibus, dies 1763. in Tab. IV. reperio. Maii autem 17¹¹, è Tab. III. a. anni Communis, per Canon. II. colligitur. Colliguntur ibi ad finem Aprilis dies 117. Adde 17. fient 134. Hos invicem adde. Eritque Maii. 17¹¹. illo anno, Cycli 1897. Similiter faciendum in forma fuliana, nisi quod numeri invicem addendi querendi in laterculis annorum mensiumque Julianorum.

funt.

edocile, me-Sic

bit,

Ita

on-

. & 02. ma-

di-

eft,

xti

ar-

n

time des des des de la mais maior, à les sever, desente in univerleur et. A l'accours VII ha o a s'es. Danno Corfefens accolle e un deve vi l'accolle e un deve

detrahendus, am prioribus addinis dier in univerlum conficiebut for Dato diei, in utravis forma, (per Canonem præcedentem) numero, diem in alia forma designare, qui diei ali respondent.

les ille quem quæris is est qui pari intervallo distat à Cycli ititio in quo concurrere supponentur. Itaque equandi numeri funt, numerusque minor è majori detrahendus. Numerus reliquus ad æquationers pecessarius in Tab. III. mensium sue forme (per Canon II.) repertus quotum anni diem oftendit qui cum die dato idem effe fupponitur.

Exempl. Diesille Maii Veteris 17". in anno Cycli 5°. Quæro cum quo die concurrat in forma Juliana. Diem illum jam supra docuimus à cycli Lunaris initio fuisse 1897. Idem ergo dies est cum 1897 in forma Juliana. Is ita indaganduserit. Anni Juliani su-perioris (qui Cycli 4". erat) dies ultimus in Tab. IV. est Cycli 1767. Hunc numerum subtraho é numero dato. 1897. Ita dies in forma Juliana idem cum Maii veteris 17°. erit 130". hujus anni Juliani. Annus hic 705. Bissexilis per Can. II. erat. Itaque quærendus in Tab. III. laterculo illo quo mensium dies in anno Bissexili numerantur [viz. Tab. III. i.] In eo reperio numerum proxime minorem 121. in fine mensis Aprilis. Desunt ad prædictum numerum conficiendum dies 9. Itaque dies idem in Maii Juliana diem quadrabit ixm. Recte quidem, li nullus effet tollendus Merkedonius. Hoc vero anno tollendum oftendimus, & quidem duplicem, majorem minoremque. Ergo quomodo hac in caula progrediendum fit, discendum erit è sequentibus

merchant forms, reference ears edeadan en deutschann numerus per omit, so des ears, service et dies et dies ears, service et dies ea

Dierum numerum designare qui desunt Anni veteris rationibus propter omissos Merkedonios.

HI Ex arbitrio Pontificum pendebant, proinde ex Historia de-fignandi. Itaque pro spatio in quo versamur hæ sunt Regulæ:

I. Ante annum U. C. Varronianum 566". nulli deerant Merkedonii, ut proinde pares in utravis forma à Cycli initio dies paribus in alia forma diebus responderint. 2. Ab

Ccc3

2. Ab anno Varroniano 586. ad finem Februarii anni 706. defunt duo Merkedonii, unus major, alius minor, dierum in universum 45. A Februario illo ad finem Novembris, in anno Confusionis accessit alius Merkedonius minor ex Anni Veteris Lunaris rationibus detrahendus, qui prioribus additus dies in universum conficiebat 67.

CANON VI.

Datis in utraque forma diebus concurrentibus (fi nulli esent sublati Merkedonii) diem in forma Juliana similem deprehendere, ubi desunt Lunaris anni rationibus Merkedonii.

Tollendi erunt è formæ Julianse rationibus totidem dies quot forma Veteri deficiebant propter omissas Merkedonios.

Exempl. Idem fuisset in forma Juliana dies Maii ix". cum die ejusdem mensis Maii xvii°. in forma veteri, si nulli deessent legitimi Merkedonii. Hoc autem intervallo [per Can. V.] duo desunt major minorque, dies nimirum in universum 45. Hos dies tolle è numero dierum illius anni Juliani 130. Ita siet ut dies ille idem, forma veteris qui in diem anni hujus in forma Juliana 130^m. incidisset si Merkedonii omnes numerati suissent; is idem, propter illos desettus, in diem forma Juliana incurrat 85^m. Is autem dies, in anno, de quo agimus [per Can. II.] Bissertili, est Martii XXV. [è Tab. III. 1] Quo die Equinostium erat Julianum. Recte ergo supra Cicero. Et recte adeo procedent nostri è Cicerone calculi.

Viceversa, fi, dato Julianæ formæ die, diem quæras qui ei, in veteri forma, respondeat; addendus erit dierum numerus per omissos Merkedonios prætermissus; tum deinde quærendus est dies qui, numero sic aucto, ei [per Canen. IV.] in veteri forma respondeat.

Exempl. Aquinoctium Mart. XXV. an 705. Bissext. contigit die anni Juliani 85. Additis 45. diebus, propter omissos Merkedonios erunt 130. Diei autem formæ Juliana 130 respondet dies, in forma veteri, 134. seu Maii 17. Ergo idem erat anno illo 705. dies Martii Juliani XXV. cum Maii veteris die XVII.

deium

bus

u-

ot

lie

i-

nt

lle

n,

7-

er i-

ii

e

r Nundinales

CANON VII.

Datis in utraque forma dierum concurrentium numeris quotum Cycli annum designent, deprehendere.

MInorem numerum è majore subtrahe. Reliquum quære in annorum Epactis. Cum numerum similem in Epactis deprehenderis, proximum Epactis annum in Cyclo illi assignabis.

Exempl. Concurrebant, uti vidimus, pro Cycli lege dies anni Veteris 134. cum die formæ Julianæ 130. Quæro quotus ille Cycli sit annus in quo ita concurrunt. Detracto numero minori è majori, supersunt 4. quibus in anni superioris fine Solaris annus Lunarem præcedebat. Quæro itaque numerum illum in Epastis [Tab. IV.] nec ullibi invenio per totum Cyclum præterquam in anno Cycli 4°. Sunt quidem in anno etiam Cycli 12. Epastæ 4. Sed ibi contra Lunaris annus Solarem superat. Itaque hic annus in quo ita concurrunt non alius esse potuit quam Cycli 3°. Essque sane hic Canon in universa horum Temporum Chronologia utilissimus. Duo enim sunt in universo Cyclo anni Epastis vacus, 8. & 21. magno invicem intervallo dissiri. Alioqui singulorum annorum Epastæ suorum annorum Charasteristica sunt.

CANON VIII.

Quoties omittendi erunt Merkedonii Epastas invenire annorum Characteristicas.

DEtrahendi è Lunaris anni rationibus dies propter omissos Merkedonios præteriti. Reliquæ erunt Epatta, si quidem numerum anni Solaris excedant, similiter detrabenda; sin desciant, addenda.

Exempl. In eodem illo exemplo superiori, duo omissi suerant, ut dixi, Merkedonii, dierum simul 45. His è diebus 134. detractis, supererunt dies 89. Sed is etiam numerus numero altero dierum 85. quatriduo major est. Itaque 4 Epacta sunt è Lunaris anni rationibus detrabenda, quod annus Solaris superior Lunarem in anni sine quatriduo superarit.

CANONIX

Explorare num quid novatum fuerit in Merkedoniis, seu omittendis, seu inserendis.

HUc infervient Nundina. Si enim respondeant, in intervalo dato, memoratæ ab Historicis Nundina; Signum est nellos fuisse novatos Merkedonios. Merkedonii enim nulli actoria diebus constant. Itaque necesse erat ut insiti seu omissi Merkedonii dierum sequentium numeros actorarios perturbarent.

Exempl. Jam supra ostendimus Nundinas ab anno Varroniano 676. ad annum 714. pro nostris hypothesibus examussim respondere. Itaque Merhedenios in eo spatio nulles alsos seu omissos seu intercalatas suisse necesse est quam quos Nos omissos intercalatos que supposuimus.

Quinam fuerint, in intervallo prædicto, (ni cautum aliter fuisset à Pontificibus) dies Nundinales.

Quere in Tabula VI, Cyclum, & Cycli dies follendos. Tum dies ipse, de quo Questio instituitur, quere quem locum habant in suo Cyclo, per Canon. III. His inventis rejice è numero Oyeli numerum dienum tollendorum. Reliquos divide per 3 beneficio Tab. V. Si nihil sit reliquum, dies Nundinalis est. Aliter, non est.

Exempl. Kalendas Januarias, quibus Cansulatum inivit Lepidus anno Urbis Varroniano 677. testatur Macrobius suisse Nundinales. Erat is dies Eyeli sui, qui ab anno coepit 676, 290". Sublatis per Tab. VI. hoc Cyclo diebus 3. reliquos per 8 divide. Nihil super-off. Proinde Nundinalis erat.

Altre idem in quantovis Cyclorum intervalle sic efficies. Cyclorum superiorum omnium dies in superiorus Cycli sine exhibet Tab. VI. His addes Cycli sui quotum diem in quo diem illum repereras de quo quarebatur sucritue Nundinalis, per Cananem III. His deme dies 3. in Cyclo 1°. per Tab. eandem vi. tollendos. Reliquos divide per 8, eritque 8th. quisque dies Nundinalis.

Exempl.

Ex

erio

Numa

Scir

n

er f

His

ris Can

Qui

Ab Tab Fra Exempl. De Nonis Januariis anni Varron. 586 quæro, num in Nundinas inciderint. In Cycli superioris fine per Tab. VI. dies reserio 210384. His addo diem Cycli illius 2123 in quem Nonæ læ, de quibus quæritur, incidunt Januariæ. Rejectis 3 siunt omses 212504. Hos divido per 8, nec quicquam restat. Est ergo Nundinalis.

forma Telmon

CANON XI.

Stire an Kalendæ Januariæ, ahorumve mensium Nonæ, aut Festa publica, in Nundinas incurrent.

Acillima hac disquisirio est è pracedentibus. Imprimis quarendus cycli dies qui diei, de quo quaritur, conveniat per Carl. III, in forma Peteri. Tum facile scies fitne dies ille Nandinalis er Canonem X. pracedentem.

Exemple Quero, Nona Decembres anni 701. fuerintne Numbrales. Ad finem anni superioris reperio per Tab. IV. dies 298, His adde è Tab. III. dies 326. ad finem mensis superioris Novembris in anno Communi. (Communem enim jam fuisse superioris Novembris. II.) Tum denique dies 5. Decembris, sunt enim Nona ejus Juntana. His invicem additis, crunt Nona illa Cycli dies 629. Ab his rejicio 5 per Can. X. Reg. II. Reliquos divido per 8 è lab. V. Ita constabit suisse Numbrales. Nec enim ultre restant restantes.

In Anna Varragiana 699. Cycli XXIII.

Dies

Dies pradictorum Fragmentorum in forma Veteri ad dies in forma Juliana Proleptica, pro nostris Hypothesibus, redacti.

In An	mo Varronia	no 586. Cycli	AL. D SW
In forma	Veteri.	in forma	Juliana.
V. Kal. April.	Mart. XXVIII.	XIV. Kal. Mart.	Februar XVI.
IV. Kal. April.	Mart. XXIX.	XIII. Kal. Mart.	Februa.XVII.
III. Kal. April.	Mart. XXX.	XII. Kal. Mart.	Febru. XVIII.
Prid. Kal. April.	Mart. XXXI.	XI. Kal. Mart.	Februar.XIX.
Kal. Apriles.		X. Kal. Mart	Februar. XX.
IV. Non. Apri.	April II.	IX. Kal. Mart.	Februar XXI.
III. Non. April.		VIII. Kal. Mart.	Februa.XXII.

In Anno Varroniano 692. Cycli XVI.

III. Id. Sextiles Sextil. XI	I. V. Id. Jul.	Julii XI.
V. Kal. Septemb. Sextil. X	XVI. VII. Kal. Aug.	Jul.XXVI.
IV. Kal. Septemb. Sextil. X	XVII. VI. Kal. Aug.	Jul.XXVII.

In Anno Varroniano 699. Cycli XXIIIº.

Kalendæ Maiæ. Maii I. |VII. Kal. April. Mart. XXVI.

fuper Rom man dem pue quid tem fupe figure fi jar m poti

fra bis noff inte

pari

con

me lud

Per and

CONCLUSIO.

Unt adhuc, Lector, in nostra hac veterisanni Romani Chronologia, alia nonnulla, ut dixi, per otium excolenda. Urget jam & Libri moles, & Bibliopola, ut finem hisce meditationibus imponam. Suntque præterea alia quædam nondum explorata indaganda antea quam Cyclus aliquis ad tempora superiora possit aptari. Discrepare enim observavi Epochas illas in Romana Historia celeberrimas, Catonianam, Capitolinam, Varronimam, quod quos annos admittunt aliæ, aliæ rejiciant. Et quitem inter annum U. C. 400. & 500. discrepantiam illam przecipue observavi. Etiam annum in Livio observavià nemine, quod quidem sciam, Chronologorum hactenus deprehensum. Frustra auem Cyclos aliquos quadrare expectabimus dum supersunt adhuc aspecti in scrie temporum biatus. Erant & alia de diebus Comitialibus eximendis intercalandisque ad Chronologiam illam plane necessaria. Hæc polliceri etiam in posterum non audemus, exclufijam à munere Pralectorio. Possim fortasse moleste ferre quod culu mea nulla amotus fuerim. Sed, dum caufam expendo, contra mihi potius gratulor, habuisse me quo fuerim, in tali causa, pellendus. Non amen proinde in studies cessabimus. Mallemus interim studia nofra Ecclesiastica repetere, quibus nos abinitio dicaveramus. Nobis perinde jucundum erit fi quis alius à nobis excitatus confilia nostra reliqua occupaverit. Nec forte nocebit, gnod hæc nostra interim cum orbe erudito communicaverimus, ne deinceps de Chrovologia illa restauranda Viri literati spem omnem penitus abji-

Edidit præterea partem horum Astorum Urbanorum priorem in iterata Suetonii Editione Cl. Grævins. Et quidem partem illius partis aliquam ex Apographo Vossiano. Quæ enim cum Grævio communicavit Dominus Carbery ea ipsum à Cl. Beverlandio accepisse ipse nobis indicavit Beverlandius. Nullam tamen dedit præstantissimus Grævius variæ Lectionis significationem, quæ nibilominus occurrit sæpe, ut è nostris constat exemplis, satis momentosa. Reliqua ille è Pigbio accepit & Reynesso. Non ergo ladet operam qui Partis etiam illius Textum cum Textu nostro contulerit.

Firmat porro quæ ex Adis hisce collegimus, de origine Edicti Perpetui Juliano Jurisconsulto Hadrianoque antiquiori, in Cornelima Orationis Argumento Asconius Pedianus. Legibus enim à Cornelio latis eam accenset, ut Pratores ex Edictis suis Perpetuis Justicirent.

dicerent. Hanc ille Legem, Pisone Consule, anno Urbis 687. 2 Cornelio latam fuisse testatur, multis tamen invitis. Inde facile colligimus cur Legis antiquissima origo adeo tamen fuerit obseura. Sustulit enim Lex illa gratiam ambitiosis Pratoribus, qui varie Jus dicere assueverant, codem teste Asconio. Inde factum, ut multis invitis lata fuerit, imprimis Prateribus & Pratura Candidatis. Inde etiam, ut post annum alterum atque cente simum fic fuerit de novo roganda quafi olim rogatæ, per defuetudinem, vel memoria ipla oblolevisset, Legem interea opprimentibus Pretoria factionis, ut videtur, hominibus. Nec deerant in Historia Romana exempla Legum olim latarum quæ tamen fuerint denuo rogandæ. Legem i quot annos nati quemque Magistratum peterent caperentque, tulit anno Varroniano 575. L. Villius (fic enim Livium emendant, Viri eruditi) Tribunus Plebis, unde cognomen familia inditum ut Annales appellarentur. Et tamen Scipioni Africano majori Adilitatem perenti objectum à Tribuno Plebis nondum illum atate fuisse ad petendum legitima. Inde recte colligunt Viri Eruditi jam tum etiam tetatem fuisse petendis honoribus legitimam. Et tamen T. Quintius Flamininus cum Conful etate Confulari multo minor crearetur, ne quidem objectam ætatem legimus. Sic illa nimirum Lex inter Adilitatem Scipiomis Consulatumque Flaminini exoleverat. Consul erat Flamininus anno Varroniano 562. non multis ante Legem Villiam annis. Sic ctiam Plebiscitum memorat Livius, 2 ne quis eundem magistratum antra decem annos caperet. Quod tamen brevisimo tempore tenuisse docent tot illi, illis ipsis temporibus, corundem hominum intra decennium Magistratus. Ita ergo se res habuisse videtur in priori hujus Legis de Edicto Perpetuo rogatione. Paulo erat firmior illa cujus meminit Afconius. Scriplit enim illis ipfis temporibus duos ad Edictum Libros ad Brutum Servius Sulpicius à 3 Pomponio memoratos. Er quidem ante Julium Cafarem. Sub Julio primus Edictum Perpetuum composuisse dicitur Cains Ofilius, codem teste Pomponio. Erat itaque & ante Julium Perpetuum Prætoris Edictum, à Sulpicio commentariis illustratum. Et tamen, Julio jam rerum potiente, primus Edictum composuit Ofilius. Nec tamen difficile erit illa invicem conciliare fi dixerimus Prætores antiquiores ita Perpetuum Edictum observasse, ur locus nullus suerit gratia, nec licuerit Prateri ab eo quod initio Pratura fusceperat; communi etiam Prætorum annuorum omnium confeniu, discedere. Sie enim locus hullus erat gratico in causa Amicorum. Sed varia interim fuerant fuperiorum Prætorum Edicta pro vario Prætorum annuorum arbitratu. Nec unum aliquod Edictum delegerat Senatus quo tenerentur annorum futurorum omnium Pratores. Erant itaque in illis alia aliis meliora, &, pro captu PrætoN 793

oro

effc

miv

(ME 72

CH721

dece

n ir

No

tis .

ofil

dore

de

vavi

wff

quat

ta

mur

lent.

prin

dict

2b.

to c

fter

anes

dect

quo

lem

ver

lubi

mis

pen

Etia

re :

qui

fera

nof

mix

ven

ver.

fter nof

06

^{**} Liv. L. XI. 43. 2 Liv L. FII. e. 42. 3 Pompon, Enchir. ap. Pandeel. L. I.

um annuorum, certe gratiera. Hoe unum censuerat Senatus ne no arbitratu suo Prætor nunc unum sequeretur, nunc aliud, deefforum Edictum, nec novum fibi ex omnibus colligerer, fed uam aliquam eandemque Juris normam in Magistratus tempore miverso observaret. Satius esse duxit Julius, fi bona Edictorum mnium in unum aliquod Edictum colligenda curaret, nec in unum mnum, sed pro universa Prætorum Successione, Perpetuum esse ecerneret. Ergo Edicto illi colligendo opera necessaria erat vii in Jure, præsertim Prætorio, versatissimi, qualis ille erat Ofilius. Non tamen satis erat ad Edictum illud stabiliendum, seu Pratonis annui Potestas, seu etiam Jurisconsulti. Ergo compositum ab Ofilio fancivit Cafar, Dictatoria ejus potestate, vel eo forsitan Au-Hore, atque referente, Senatus. Dictator erat Reip. Constituende causa, quo nomine alia multa in Legibus jam constitutis innovavit. Qua tamen referre potuit ad Senatum cum Prarogativa luffragii sui; sic etiam poterat, Reipub. libertate salva, nec aliquatenus imminuta, Legem tamen illam, fine periculo, ferre. la certe Dictator Æmilius Mamercus Legem tulerat de Cenforii muneris tempore in perpetuum breviando, cum tamen minora cflent, quam ætate Cafaris, munera ipla Dictatura. Hoc ergo primum erat exemplum Perpetui, quale illud Hadriani erat, Edicti. Et sane respondebant duo illa invicem Edicta: Compositum ib Ofilio Jurisconsulto sancivit Casar. Et à Juliano Jurisconsulto compositum sancivit similiter Hadrianus. Id tamen erat in poferiori illo exemplo novum, quod posterius illud Edictum Hadrimeum Commentariis suis illustrarint, quotquot habemus in Pandectis, Jurisconsulti. Inde priorum Edictorum mentio neglecta, guod nihil illa commune cum Scriptorum, quos habemus, coavis moribus haberent.

m

la .

0

3

0 - 5 - 1

Sunt quidem in his nostris multa, fateor; non adeo, quam vellem, comperta atque explorata. Nonnulla etiam, in quibus diversas sententias ipse propono atque Lectori judicandas relinquo, subjectis utriusque sententiæ rationibus. Nec sane nocebit, si miaus audaces fuerimus in his literis Philologicis, quæ totæ fere pendent à Ratiocinis, nec illis admodum certis atque evidentibus. Etiam puto profuturum si dubia dubie proponamus, parati discere ab aliis meliora, & nostra tamen interim quæ habemus, ne quid lateat quod ad causam illustrandam faciat, in commune conferamus. Ministrabunt enim acutioribus ansas veri inveniendi nostri etiam errores. Sic enim plerunque fit ut vera falsis immixta conficiant illam, quæ nos fallit, verisimilitudinem. Ita evenit ut in novis inventis nec omnia recipienda fint, nec viceversa omnia improbanda. In eo acumen suum exercebunt posteri ut vera nostra à falsis secernant; sic tamen ut qui errores nostros detexerint, lucem vicissim ab errantium veris accipiant. Obstetriciam hanc in Ingenii partibus operam professis est Socrates, iple obstetricis silius. Hoc ille animo disputavit in omni ut veros vividosque partus à ventosis internosceret. Hoc si qui animo errores nostros oppugnaverit, nos etiam cum publico deme rebitur. Erimus interim eo ad veritatem recipiendam liberiore quo antea suerimus in nostris desendendis modestiores. Faxit De us ut studia illa neglecta reviviscant, Pietatu, Veritatis atque Pacis. Hæc demum ita sutura spes erit, si domi sua quisque cadem illa animorum vitia extirpaverit qua foras improbat in Adversaris.

FINIS.

P. 3 Fin. [Pro-Præ P. 1 Infe

p. 2 fufc 1. 3 19,: 12. c p. 2 mer

in ri offer 18. Bath xcvi cz fo

604. 766. dein p. 6 facia Hift ipfai

735. Lan

26.

ERRATA.

Pag. 15. lin. 15. ortam. p. 20. l. 23. Quid. p. 21. l. 22. Argivarum. p. 25. l. 22. 4 npio porte. p. 26. l. 8. effet, p. 28. l. 3. fex aut. p. 32. l. 21. -tine. p. 33. l. 13. cxv110. p. 43. l. 8. Veri. p. 46. marg. l. 1 Caff. p. 49. marg. l. 2. Fin. p. 59. l. 3. Augustis p. 63. l. 25. Geta. p. 76. l. pen. Niger. p. 86. snarg. [Pro Tyrannis habiti, Cassus. Niger & Albinus.] lemmati Sest. II. inserenda p. 95. penult. quidem. p. 117. l. 4. del. lectionem. p. 119. l. 14. del. &. p. 119. l. 18. Prafecturam. p. 120. l. 12. Et. P. 133. l. antep. Librario. p. 134. l. 12. legamus. p. 137. l. pen. Judex. p. 138. l. 12. Memmium. p. 139. l. 14. Eanodium. p. 144. l 9. nfenfiffimus. p. 147. l. 25. fin. infer. novit. p. 148. l. 13. ait. p. 176. l. 26. 717. 1. 177 l. 3. 77] p. 187. l. 9. Ærarii, p. 191. l. 5. Civis, l. 8. municipii p. 193. l. 11. del. non ante fuerit. p. 194. l. 24, 25. & marg & p. 196. l. 21. 25. municip. p. 202. l. 4, 5. Coníularibus. p. 205. l. 10 pro Parthica l. Sarmatica. p. 207. l. 31. infeepturus. p. 209. l. 26. post samo del. comma. p. 217. l. 28. Provinciam. p. 219. l. 30. in l. ni. p. 222. l. 24. eodem l. 25. quo. p. 229. l. 21. legimus. p. 240. l. 19, 20. peritiores. p. 241. l. 5. post Dione 1. legendum 1. 6, 7. avebitis. p. 247. l. 12. convenit. p. 248. l. 22. egreffo. p. 254. l. ult. -duturus. p. 262. l. 23. Militiam p. 275. 1. 18. utinam l. ut iram. p. 276. 1. 8. Swaper p. 281. 1. 28. tempera. mento. p. 289. l. 22. anteverterit. p. 295. l. 1. duplicem. p 298. l. 28. Virgilii. p. 304. l. 21. pretium. p. 311. l. 13. Ure. p. 315. l. 14, 15. fallissima. p. 324. l. 7, l. infensissimi. p. 336. l. 29. Publilio. p. 344. l. 25. Tribunitia. p. 345. l. 15., del. p. 350. l. 16. in l. ni. l. 19. Autonini. p. 353. l. 10. Adriam. p. 354. l. 6. poft temperibus add. hac conveniunt 1.28, 29. pro Juridicos 1. Consulates. p. 384. 12. -temtis, ib. demitis. p. 395. l. 9. COS. p. 397. l. 10. Colorianorum. p. 401. l. 12 in non. p 414. l. 4. Firmat l. 31. 4677071. p. 440. l. 14. Consul iterum. p. 452. l. 18 offendere. p. 461. l. 16, 17. Pomptinam. l. 13.06. p. 463. l. 5. expolita. p. 480. l. 18. Haffa. p. 481. l. llt. none, p. 486. l. s. Seleuciams. p. 487. l. lo. Arbanda l. 13. Batnas. p. 489. l. 30. Mefium. p. 490. l. 1. [miff. p. 491. l. 9. Batnas. p. 495. l. 6. xeviit. p. 497. l. 22. itaque l. 26. superioris. p. 102. l. 25. propitius. p. 503. l. 25. xeviit. p. 503. l. 25. superioris. p. 503. l. 25. propitius. p. 503. l. 25. 33. l. 1. legi. p. 556. l. 23. Tantundemque. p. 562. l. 18. Plebria. p. 571. l. 200. l. 25. d 26. Epoche. p. 581. l. 7. nec vere. p. 588. l. 13. & Augustus. p. 590. l. 33. Quinquennio. p. 596.1. 18. Augustum. p. 600.1. 15. constitutos. p. 603. 1.27. annum. p. 604. l. s. del., post Agrippam. l. 15. quamvis. p. 610. l. 3. creatis. p. 613. l. 16. 766. p. 618. l. 16. del. nondum. p. 629. l. 15, 16. Gente. p. 642 l. 30, 31. del. deinde. p. 646. l. 27, 28. expectatum. p. 653. l. 31. indigna. p. 654. l. 25. 70128 p. 655. 1. 8. moneta 1. 24. Gruterus 1. 39. felis. p. 656. 1. 12. Lepido. p. 657. 1. 24. faciundorum 1 29. libris. p. 659. 1. 25. Stirpis. p. 662. 1. 6. Hyftaspida. p. 672. 1. 6. Historia. p. 673. l. 1. pascuis. p. 696. l. 24. Grace. p. 706. l. 19. Nec. p. 708. l. 19. psam. p. 719. l. 4, 5. inferiores. p. 720. l. 42. Tribuni. p. 726. l. 23. dimiss. p. 735. l. penult. rectene. p. 738. l. 27. Imprimis, p. 742. l. 38. communi. p. 745. Lantep. vone Perias. p. 746. 1. 37. Bifextili. p. 750. 1. 22. del. anni. p. 761. 1. 29. exemtumque.